

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Teolog af det 20. århundrede

Pave Benedikt XVI in memoriam.

Tekst: Jakob Egeris Thorsen

MINDEORD Den 31. december 2022 døde Pave Benedikt XVI i Vatikanet, 95 år gammel. Med stor sandsynlighed er han dermed historiens ældste pave, om end han med sin tilbagetræden fra embedet i 2013 og sin status som emeritus ikke blev den ældste siddende biskop af Rom.

Der havde i længere tid været bekymringer for hans helbred, og i juledagene bad pave Frans således alle troende om at bede for den tidligere pave. Allerede i løbet af sensommeren 2020 forlød det, at pave Benedikt var alvorlig syg og at han lå for døden. Men han kom sig igen og levede nu fuldstændig tilbagetrukket i Vatikanet. Hans sidste rejse havde i juni 2020 ført ham hjem til Bayern, hvor han selv synligt svækket besøgte sin ældre broder msgr. Georg Ratzinger, der lå på sit dødsleje og gik bort kort tid efter. Nu er pave Benedikt selv død, og alverdens aviser og blade bringer nekrologer og mindes hans virke. Normalt er en paves død samtidig optakten til et konklave og pavevalg, men ikke her ved årsskiftet til 2023, hvor vi derimod blev vidne til den unikke situation, at den siddende pave Frans skulle forestå sin forgængers requiem messe.

Pave Benedikt XVI med det borgerlige navn Joseph Alois Ratzinger vil, når historien skal skrives, utvivlsomt gå over i historien, som den første pave, der siden middelalderen trådte tilbage fra sit embede. Da han kundgjorde dette højst usædvanlige og senere omdiskuterede skridt den 11. februar 2013, var han næsten 86 år gammel og han angav netop sin fremskredne alder og svigtende kræfter som årsagen. Hans tilbagetræden trådte i kraft den 28. februar, hvorefter et konklave den 13. marts valgte den nuværende pave Frans som nyt overhoved for Kirken. I modsætning til både sin forgænger og sin efterfølger, var pave Benedikt ikke en folkekær pave, men blev med sit lidt sky og tilbageholdende væsen opfattet som en mere intellektuel og distanceret kirkeleder, der dog i løbet af sit

8-årige pontifikat i stigende grad vænnede sig til det meget offentlige og udadvendte paveembede. Når de mange mindeord og nekrologer i disse dage ikke udelukkende er positive, skyldes det især to forhold, nemlig at Pave Benedikt teologisk set fortsatte sin forgængers traditionelle og mere konservative linje, som han allerede som leder af Troselærekongregationen fra 1981-2005 havde fulgt og som skabte konflikter med de teologer og biskopper, som ønskede at gå nye teologiske veje (fx befrielsesteologien) eller at gennemføre mere vidtgående reformer af kirken. Den position gav ham både venner og fjender. Den anden årsag er hans rolle i håndteringen af de misbrugsskandaler, der har kastet Kirken ud i sin største krise i nyere tid. Her vurderes Pave Benedikts ageren ligeledes forskelligt.

Udgangspunktet

Joseph Ratzinger blev født påskelørdag i 1927 i landsbyen Marktl am Inn i Bayern og døbt samme dag i det friskt indviede dåbsvand, for her fejrede man på den

tid påskentens liturgi allerede lørdag formiddag. Ratzinger blev født i mellemkrigstidens Weimarrepublik og nåede som ganske ung mand at deltage i Anden Verdenskrigs sidste år. Han var som menneske, teolog, tænker og senere pave i høj grad præget af at have gennemlevet denne på alle områder skelsættende tid, hvor store politiske, kulturelle og kirkelige forandringer rullede hen over Europa før, under og efter verdenskrigene. For et dybsindigt og troende menneske som Ratzinger betød det, at han lærte nødvendigheden af grundigt at gennemtænke samtidens skiftende ideologiske strømninger i lyset af troen og at tage klar stilling. Først i forhold til nazismen, som forældrene som praktiserende katolikker tog afstand fra, og i den anden halvdel af århundredet i forhold til de ideologiske strømninger, der på godt og ondt prægede både samfunds- og kirkeliv, filosofi og teologi.

I begivenhedernes centrum

Den skarpt tænkende og hårdtarbejdende Ratzinger kom til at stå i centrum for begivenhederne for katolsk teologi og kirkeliv i det 20. århundrede. Først som teologisk rådgiver for Kölns ærkebiskop, kardinal Josef Frings under Andet Vatikankoncil (1963-65), hvor *Fortsættes side 4* ▶

Pave Frans og pave emeritus Benedikt 5. juli 2013 ved indvielsen af Vatikanstaten til Sankt Joseph og ærkeenglen Michael og indvielsen af et nyt monument for ærkeenglen Michael i Vatikanets have. Foto: Mondarte commons-wikimedia.

Dokumentet ligger klart

Hvad gør pave Frans i tilfældet af, at han ikke længere mentalt eller fysisk er i stand til at varetage sit embede?.

VATIKANET Pave Frans har afsløret, at han har underskrevet et abdikationsdokument i tilfælde af, at han ikke længere er i stand til at udøve sit embede. I et interview med den spanske avis ABC fortæller Frans, at han i begyndelsen af sit pontifikat underskrev et sådan dokument og overdrog det til daværende statssekretær Tarcisio Bertone, der varetog dette embede frem til oktober 2013.

Frans siger i interviewet, at han formoder, Bertone har overdraget dokumentet til sin efterfølger, kardinal Pietro Parolin, Vatikanets nuværende statssekretær. Paven formoder også, at paverne Pius XII (1939-58)

og Paul VI (1963-78) underskrev lignende abdikationsdokumenter. Der har altid været spekulationer om dette, men Frans er den første pave som har fortalt om eksistensen af et sådan dokument.

I interviewet kommer han imidlertid ikke ind på, hvilket organ der i så fald skal afgøre, hvornår han ikke længere er i stand til at forvalte sit embede. Frans nævnte kun "forhindringer af medicinske grunde eller lignende".

Ingen nye regler

Pave Frans har ikke fastsat nye kanoniske retningslinjer for, hvordan en pave abdice-

rer. I interviewet med den spanske avis ABC bliver han spurgt: "Vil du efterlade specifikke regler for embedet som pave emeritus?", og han svarer: "Jeg har ikke beskæftiget mig med det. Det har jeg ikke tænkt over. Helligånden ønsker nok ikke, at jeg skal beskæftige mig med sådanne ting".

Paven siger også i interviewet [der blev bragt før pave emeritus' død], at han jævnligt besøgte Benedikt. Dennes stemme er efterhånden meget svag; men han er fortsat mentalt frisk. "Jeg beundrer hans intelligens", siger Frans og tilføjer: "Han er en hellig mand – en mand med et enestående åndeligt liv".

På spørgsmålet om, hvordan det ville have været i dag, hvis Benedikt XVI fortsat ledte Kirken i dag i sin høje alderdom, siger Frans: "Sådanne spekulationer leder altid én på afveje. Det er grunden til, at jeg ikke beskæftiger mig med dem". NM

Bøn

Anmeldelse af den nye tidebønsapp.

Læs mere på side

6

Vielser

Hvad siger traditionen?

Læs mere på side

7

Diakoni

Kirkens ridderordener.

Læs mere på side

8-9

Kirken i Danmark

Katolske skoler, Indvandrerkvindes Centret, katolske podcasts og meget mere. Læs mere på side

11-13

KO mener

Benedikts testamente

Vatikanet har offentliggjort en meget personlig tekst, et åndeligt testamente, af nu afdøde pave emeritus Benedikt XVI.

At se tro og fornuft som hinandens komplementaritet – ikke hinandens modsætninger – gik igennem hele Joseph Ratzingers religiøse, intellektuelle og akademiske virke, og forholdet mellem dem var genstand for mange af hans teologiske værker, skrivelser og refleksioner, hvilket også fremgår af det åndelige testamente.

I den fortættede tekst på bare to sider, som Vatikanet offentliggjorde på hans dødsdag den 31. december – men dateret 29. august 2006, insisterer Benedikt XVI på ”troens rationalitet”. Mange husker måske hans kontroversielle forelæsning om ’Tro, fornuft og universitet – minder og refleksioner’ på universitet i Regensburg i september 2006, altså kort efter at han nedskrev sit testamente. Her talte han bl.a. om forholdet mellem religion og vold, og kom med en klar og begrundet fordømmelse mod vold, der udøves i religionens navn. En del af talen udløste stærke politiske og religiøse reaktioner rundt om i verden, hovedsagelig i muslimske lande.

Benedikt skriver i sit testamente, at ”jeg har oplevet naturvidenskabernes forvandlinger gennem lang tid, og jeg har været i stand til at se, hvordan tilsyneladende modsætninger til troen er forsvundet og har vist sig ikke at være videnskab, men filosofisk fortolkning”, og understreger endnu en gang, hvordan troen for ham er helt forenelig med det intellektuelle og videnskabelige liv:

”På den anden side er [det] i dialog med naturvidenskaberne, at også troen har lært bedre at forstå grænsen for rækkevidden af sine udsagn og derfor sin egen essens. I tres år har jeg fulgt teologiens vej, især de bibelske videnskaber, og med rækkefølgen af de forskellige generationer har jeg set sammenbruddet af teser, som virkede urokkelige, og afslørede sig selv som simple hypoteser”, skriver den tidligere tyske pave.

Ud over at bekræfte sin overbevisning om ”troens rationalitet” kom Benedikt også med en opfordring til alle, ”der blev betroet min tjeneste i Kirken: Stå fast i troen!”

Samme opfordring – om end mere intenst – kom han med til sine tyske trosfæller: ”Jeg beder til, at vort land må forblive et troens land, og jeg beder jer, kære landsmænd: Lad jer ikke bortlede fra troen”.

I testamentet, der er nedskrevet bare et år efter begyndelsen af pontifikatet, takker Benedikt også udførligt dem, som har omgivet ham i løbet af hans lange liv, hvilket giver testamentet en helt personlig vinkel. Først og fremmest ”Gud, giveren af alle gode gaver [...], som altid har rejst mig op, når jeg begyndte at miste fodfæstet, og som altid på ny lod sit ansigts lys skinne på mig”. Han takker også sine forældre, sine søskende, sine medarbejdere, lærere og elever. ”Jeg overlader dem med taknemmelighed til Guds godhed”, skriver han.

Benedikt afslutter testamentet med en bøn for sin sjæls frelse. ”Jeg beder ydmygt: bed for mig, så Herren, trods alle mine synder og mangler, vil modtage mig i de evige boliger”.

Requiescat in pace et in gloria resurgat!
NM

Overvejer at sælge det tidligere Clairvaux-kloster

Kejser Napoleon konfiskerede det verdensberømte cistercienserkloster fra det 12. århundrede i 1808 og omdannede det til et fængsel. Nu ønsker den franske stat at sælge de historiske bygninger.

Tekst: Niels Messerschmidt

FRANKRIG Fra hovedbygningen i Clairvaux-fængslet stiger en tyk søjle af hvid damp langsomt til vejrs fra en varmekanal. Det er ét af de få livstegn, der anes bag den næsten tre kilometer lange mur som omkranser dét, der engang var verdens mest berømte cistercienserkloster.

Fyrre fanger sidder tilbage i det højsikrede fængsel, men næste efterår lukkes faciliteterne ned, og de tilbageværende indsatte overføres til et andet fængsel. Til den tid forventes de nye planer for området at være på plads til næste kapitel i Clairvaux’ turbulente historie.

Den hellige Bernhard af Clairvaux grundlagde klosteret i år 1115 og gjorde det til centrum for sin reform af cistercienserordenen. Allerede ti år senere udvidedes klosteret med en række imponerende bygninger, og det blev hurtigt det største cistercienserkloster i Frankrig. På sit højdepunkt havde klosteret oprettet over 800 ’døtrehuse’ rundt om i Europa og var et fyrtårn for klostervæsenet på det gamle kontinent.

80 hektarer med 36 historiske bygninger

Ikke mindre vigtigt, men så afgjort mere dystert, var næste kapitel i Clairvaux’ histo-

rie, da kejser Napoleon under Den franske Revolution konfiskerede klosteret i 1808 og omdannede det til et fængsel. Klosters faciliteter dannede rammen om datidens største fængsel i Frankrig og husede en periode over 3.000 indsatte.

At forestille sig Clairvaux’ fremtid er en udfordrende opgave for dets nuværende ejere, den franske regering. Komplekset med de i alt 36 historiske bygninger spreder

Klostret i det nordøstlige Frankrig var engang centrum for Bernhard af Clairvaux’ reform af cistercienserordenen og et fyrtårn for det monastiske liv i datidens Europa. Foto: Wikipedia.

Hæder til sr. Nathalie Becquart

Fransk ordenssøster blandt verdens 100 mest indflydelsesrige og inspirerende kvinder i 2022, ifølge BBC.

KVINDER Storbritanniens nationale public service-udbyder *British Broadcasting Company* (BBC) har offentliggjort sin liste over verdens hundrede mest inspirerende og indflydelsesrige kvinder i 2022. Blandt dem finder vi den franske ordenssøster Nathalie Becquart (f. 1969), undersekretær for bispesynoden i Rom.

BBC skriver om baggrunden for at anbringe sr. Nathalie på listen:

”Pave Frans udnævnte Nathalie Becquart til undersekretær for bispesynoden. Hun er

den første kvinde til at bestride denne position og dermed første kvinde med stemmeret på synoden – det organ, der rådgiver paven om vigtige anliggender for Den katolske Kirke. Synodens generalsekretær udtalte i 2021, at Becquarts udnævnelse viser, at ’en dør er blevet åbnet’ for kvinder”.

Nathalie Becquart tilhører Kongregationen af Frans af Xavier-søstrene og var den første kvindelige direktør for Frankrigs nationale tjeneste for evangelisering af unge og kald. Hun er uddannet ved Ecole des

Opretter egen kanonisk straffedomstol

I december måned oprettede Den franske Bispekonference et nyt tribunal, der skal behandle forbrydelser og andre former for lovovertrædelser begået af gejstlige og lægfolk inden for Kirken, herunder seksuelle overgreb på voksne.

TRIBUNAL Ifølge nyhedsbureauet *Catholic News Agency* er det første gang, at en bispekonference opretter et nationalt juridisk organ med et sådant mandat. Det nationale tribunal er til en vis grad resultatet af den franske uafhængige kommissions rapport om seksuelle overgreb i Den katolske Kirke i landet.

I overgrebsrapporten fra oktober 2021 krævede kommissionen, at en sådan domstol blev oprettet. De franske biskopper havde tidligt annonceret om oprettelsen af

et sådant organ på deres plenarforsamling i marts 2021. Oprindeligt var det planlagt til april i år, men gennemførelsen blev udskudt på grund af forsinkelser i Pavestolens godkendelse af statutterne.

Biskopperne understreger, at tribunalets fokus er kirkelige procedurer specifikt relateret til Kirken og dens religiøse formål – og ikke i strid med national straffelovgivning, hvilket bispekonferencen har præciseret i sin præsentation af det nye tribunal.

Tribunatet skal dømme de fleste lov-

sig over et fredet areal på godt 430.000 kvadratmeter. Dertil kommer 97.000 kvadratmeter med ikke-fredede bygninger, græsplæner og enge, hydrauliske installationer osv. Den kulturhistoriske del er blevet samlet i den moderne centralbygning, bygget i starten af 1970’erne.

”Bygningerne er mærket af udfasningen af fængselsaktiviteterne og den deraf følgende manglende vedligeholdelse”, forklarer Michel Trubert, chefarkitekt for foreningen til bevarelse af historiske monumenter (ACMH) den statslige organisation med ansvaret for bygningerne.

Den manglende vedligeholdelse søger den franske stat at løse ved at indgå partnerskaber i den private sektor. Planen er at finde en partner, der kan få overdraget klostret på en langtidsløje kontrakt.

Skal forblive åben for offentligheden

Allerede i dag har besøgende mulighed for at beundre den storslåede hovedbygning, som lægbrødre opførte i det 12. århundrede. Med sit store kælderanlæg, refektoriet og sovesal er den et fascinerende vidnesbyrd om cisterciensernes nøgtern livsstil. Man kan også gå igennem den dårligt vedligeholdte store klosterkirke, der fortæller om den store arkitektoniske ombygning af klosteret i det 18. århundrede, og som viser sporene efter fængselsaktiviteterne: fællescellerne, de små ’fuglebure’ med jernstænger for vinduerne, de mørke bunkere osv.

Med lukningen af fængslet vil mange andre rum formentlig også blive tilgængelige for offentligheden, fx klostersygehuset fra det 18. århundrede, abbedens og priorens celler og et kapel.

Kilde: La Croix

Hautes Etudes Commerciales de Paris, har studeret filosofi og teologi ved Centre Sèvres-Faculté des Sciences Sociales i Paris. Hun har specialiseret sig i ekklesiologi med særligt fokus på synodalitet ved Boston College School of Theology and Ministry i USA.

Dette er den 10. udgave af BBC’s liste over ’100 outstanding women’. Listen afspejler kvindernes centrale rolle i konflikter verden over, fra demonstrationerne mod det iranske regime til deres røst i krigen og konflikten mellem Ukraine og Rusland. BBC bad i år udvalgte kvinder fra tidligere års lister om at foreslå nomineringerne. NM

overtrædelser anerkendt af kanonisk lov, herunder ”forbrydelser mod Kirkens tro og enhed”, forbrydelser mod ”embedsudøvelsen”, som også omfatter økonomisk kriminalitet samt visse forbrydelser mod menneskeligt liv, værdighed og frihed, som fx seksuelle overgreb mod voksne.

Sager om seksuelle overgreb mod mindreårige hører ind under domstolens jurisdiktion, som i kanonisk lov kaldes ’delicta graviora’ – ’de mere alvorlige forbrydelser’. Disse sager vil blive prøvet direkte af Vatikanet, ligesom straffesager, der involverer biskopper, samt alle appeller på afgørelser, der er truffet af bispekonferencen.

Af de 13 dommere, der skal sidde i det nye tribunal, og som blev taget i ed efter en messe i Paris den 5. december, er de fem lægfolk, hvoraf fire er kvinder. NM

Kilde: Catholic News Agency

Carmen Hernández' saligkåningsproces åbnet

Bispedømmet Madrid åbnede den 4. december saligkåningsprocessen for medstifteren af den neokatekenale vandring.

PROCES Carmen Hernández var sammen med Kiko Argüello initiativtagerne til evangeliseringsbevægelsen, der i dag har international udbredelse og bl.a. er repræsenteret i vort eget bispedømme.

Hun er født i den spanske by Ólvega 24. november 1930, og fik allerede som ung et missionskald. Efter kemistudier arbejdede hun på familiens fødevarerfabrik, inden hun flyttede til Javier og indtrådte i missionsinstituttet 'Jesu Kristi missionærer'. Efter noviciatet studerede hun teologi i Valencia, inden hun i 1960 blev udsendt til Indien. Efter videreuddannelse i London vendte Carmen tilbage til Barcelona, hvor hun mødte fader Pedro Farnés Scherer: denne havde netop færdiggjort sine studier ved det teologiske institut i Paris kort før 2. Vatikankoncil og deltog siden aktivt i koncilet.

Mødet med Scherer og koncilets fornyede ekklesiologi fik stor indflydelse på udform-

ningen af den neokatekenale vandrings katekese.

Carmen tilbragte to år (1963-4) med bibelstudier i Det Hellige Land, og efter sin hjemkomst begyndte hun at missionere i Madrids forstæder, hvor hun mødte Kiko Argüello, der boede i slumkvarteret i Palomeras Altas. Midt blandt kvarterets fattige beboere opdagede de styrken i påskemysteriet og forkyndelsen af det glade budskab, og de startede sammen det første neokatekenale fællesskab. Med ærkebiskoppen af Madrids velsignelse startede de ad gentes-mission først i sognene i Madrid, dernæst i Rom og siden spredte Vandringsen sig til andre byer og lande.

Carmen Hernández døde 19. juli 2016 i Madrid. Ved hendes begravelse, præsideret af kardinal Carlos Osoro Sierra, ærkebiskop af Madrid, og overværet af tusindvis af mennesker, understregede pater Mario

Carmen Hernández på et kaldsmøde i forbindelse med Verdensungdomsdagene i Madrid i 2011. Foto: Wikipedia..

Pezzi, at med Vandringsen er det "første gang i historien, at en kirkelig bevægelse er blevet grundlagt af en mand og en kvinde, som har samarbejdet løbende sammen i mere end 50 år". **NM**

Kirkestrid eskalerer

Konflikten mellem de ortodokse patriarkater i Alexandria og Moskva er optrappet yderligere efter at det græsk-ortodokse patriark af Alexandria har brudt med Moskvapatriarkatet og har ophævet kirkefællesskabet.

KIRKEPOLITIK På patriarkatet af Alexandrias seneste synodemøde blev det besluttet, at patriark Theodoros II ikke længe skal bede for den russiske patriark Kirill under messen. I den ortodokse verden er forbøn under messen for et overhoved for en ortodoks kirke et tegn på kirkefællesskab.

Sidste år har patriark Theodoros gentagne gange krævet, at Moskva bringer sit eksarkat (sin tilstedeværelse udenfor det pågældende kirkesamfunds territorium) til ophør i Afrika, uden at hans henvendelse er blevet besvaret. Det har fået den hellige synode til at opsigte det eukaristiske fællesskab med Moskva. Allerede i 2019 holdt patriark Kirill op med at bede for patriarken af

Alexandria under messen som et resultat af den interne ortodokse konflikt på grund af krigen i Ukraine.

Alexandria-patriarkatet betragter hele det afrikanske kontinent som sit eget kanoniske territorium. Den russisk-ortodokse Kirke opsagde i november 2019 det eukaristiske fællesskab med patriarken Theodoros II efter at denne havde anerkendt den ortodokse kirke i Ukraine som autokefal, dvs. som selvstændig. Det fik Moskvapatriarkatet til at erklære patriarkatet i Alexandria for skismatisk og nægtede den retten til at missionere i Afrika.

Den russisk-ortodokse Kirke oprettede året efter sit eget eksarkat i Afrika og udvider nu løbende sine aktiviteter på kontinen-

tet. Overhoved for eksarkatet er metropolit Leonid (Gorbatjov) af Klin, og snesevis af ortodokse præster slutter nu op om det ligesom et ortodoks kloster. Eksarkatet er i færd med at opbygge sin egne interne strukturer, og er nu officielt anerkendt af visse stater. Det har senest ført til voldsomme konflikter i det ortodokse miljø i Nigeria, ifølge nyhedssitet *Orthochristian*.

Synoden i Alexandria besluttede desuden at ophæve metropolit Leonids præstestatus med den begrundelse, at der var sket "en række overtrædelser af den kanoniske orden", herunder en indtrængen på den antikke Alexandriakirkes jurisdiktion. Desuden fordømte man ekspansionen af "den russiske verden".

Metropolit Leonid har erklæret, at den hellige synodes beslutning ikke vil påvirke hans aktiviteter fordi det kun er den Kirke, han gør tjeneste i, der har bemyndigelse til at suspendere ham. **NM**

Fra dengang alt endnu var fryd og gammen. Patriark Theodoros II og patriark Kirill (t.h.). Nu har piben fået en anden lyd. Foto: Moskvapatriarkatet.

Kort nyt

Eksperter, der restaurerer Notre Dame-katedralen i Paris efter branden i 2019, har forsikret offentligheden om, at deres rengøringsmetode – der førte til anklager om sundhedsproblemer, da den blev anvendt i St. Paul's Cathedral i London for to årtier siden – er helt sikker. I stedet for den traditionelle overrisling af væggene med vand påføres katedralens indvendige overflader et tyndt lag af et latexpræparat, der absorberer overfladesmuds. Når præparatet tørrer og fjernes, føres de snavsede kalkstensblokke tilbage deres oprindelige, råhvide farve. De siger, at præparatet rengør bedre end vand og ikke indeholder de kemikalier, der forårsagede hududslæt og åndedrætsbesvær hos ansatte i St Paul's.

Den ghanesiske kardinal Richard Kuia Baawobr er død i Rom. I et kommuniké hedder det, at den 63-årige kardinal døde 27. november efter at være indlagt på hospitalet. Den tidligere biskop af bispedømmet Wa blev kardinal i maj. Han blev opereret i hjertet i Rom i september 2022 kort forinden han modtog den røde biretta. Baawobr var i seks år generalsuperior for Missionærerne i Afrika ('White Fathers') og den første afrikaner til at beklæde embedet. Han valgtes til formand for Sammenslutningen af Bispekonferencer i Afrika og Madagascar (SECAM) på dets plenarmøde i juli.

Iraks kristne, der bor på Nineveh-sletten og andre områder i Nordirak, fortsætter med at forlade landet. Dette sker "med en hast på godt 20 familier pr. måned", siger kardinal Louis Raphael Sako, patriark for Den kaldæiske Kirke. Han kritiserer den manglende lovgivning om kristnes civilstatus, som han mener baner vejen for sektærisk diskrimination.

Vatikanets første retningslinjer for "troskonsistente investeringer" skal sikre, at investeringer sker i overensstemmelse med Kirkens lære og pavens prioriteter. Der opfordres til "proaktive, positive investeringer" i brancher som miljøbeskyttelse, vedvarende energi, mikrofinansiering og jobskabelse. Det pavelige akademi for samfundsvidenskab offentliggjorde *Mensuram Bonam* ('For Good Measure') 25. november. Den anbefaler, at man undgår virksomheder, der fremstiller hjælpemidler til abort, dødsstraf, atomvåben eller genmodificerede frø.

Del din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Hvis du beslutter dig for at betænke Caritas, dækker vi omkostningerne ved oprettelsen af testamentet. Caritas kan henvise dig til en advokat.

Kontakt indsamlingskoordinator Sidse Helene Surel Mogensen på: ssm@caritas.dk eller **38 18 00 28**, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Caritas
Danmark

► *Fortsat fra side 1* han sammen med andre unge teologer fik stor indflydelse på koncilsteksterne og som professor i dogmatik (1959-1977). Senere som ærkebiskop af München og Freising (1977-1982), kardinal (fra 1977), leder af Troslærekongregationen (1981-2005) og endelig som pave Benedikt XVI (2005-2013). Man kan med rette kalde Benedikt en "teolog af det 20. århundrede". Ikke således forstået, at ikke hans tænkning og virke blev irrelevant med årtusindskiftet, men som en hyldet til en teolog og kirkeleder, der i høj grad har formået at gøre sin pligt: at forkynde og udlægge den kristne tro og lære i dialog og debat med sin samtid. Og hans samtid var Europa efter 2. Verdenskrig, hvor spørgsmålet om kristendommen som kontinentets grundvold, det marxistiske alternativ i Østeuropa og senmodernitetens betydning for teologi og kirkepolitik stod i centrum. Selvom det 20. århundrede er rindet ud, er mange af de åndelige og ideologiske udfordringer, som kristendommen og kirken står overfor langt hen ad vejen de samme. Pave Benedikt/Joseph Ratzinger efterlader sig utallige bøger, der behandler disse emner og derfor i høj grad vil være relevante for fremtiden.

Skriften, fædrene og liturgien

Det er ikke muligt at skildre alle de biografiske detaljer fra et så langt og rigt liv som pave Benedikts. Det er heller ikke muligt fyldestgørende at præsentere alle aspekter af hans righoldige teologiske tænkning eller at give en samlet beskrivelse af hans virke som pave. Jeg vil derfor koncentrere mig om nogle af de bærende tanker og positioner i hans teologi og hvilken betydning disse fik for hans virke som professor, kardinal og pave. Ratzinger var dybt præget af det teologiske nybrud – *nouvelle theologie* – der prægede mellem- og efterkrigstiden. Hvor den dengang fremherskende teologi – ny-skolastikken – præsenterede teologien som et evigtgyldigt system, understregede den nye strømning, hvordan frelsen udfolder sig i historien, og hvordan teologien organisk udvikler sig i mødet med skiftende tiders udfordringer. Det betød et langt større fokus på de bibelske tekster, på kirkefædrene og på liturgien. Benedikt var dybt præget af den liturgiske bevægelse, som søgte at fordybe lægfolkets forståelse for og aktive engagement i liturgien, samtidigt med at den ville lade den "nye" teologi hente kraft og inspiration i den dybe teologi, der ligger gemt i Kirkens gudstjeneste og bønsliv.

Denne tilbagevenden til kilderne skete ikke for at vende samtiden ryggen, men tværtimod for at styrke Kirken til mødet med en verden i hurtig forandring. En ung Ratzinger fandt inspiration i Augustins kirkelære og Bonaventuras historieforståelse, hvor særligt den første var kendetegnet ved en lidenskab og sans for troens skønhed, der manglede i ny-skolastikken.

Kærligheden til liturgien fik i 2007 pave Benedikt til at ophæve mange af de restriktioner på fejringen af den tridentinske messeordning, der havde været i brug indtil implementeringen af den nye messeordning i forlængelse af Andet Vatikankoncil. Beslutningen var tænkt som en håndsrækning til mere konservative kræfter, men var kontroversiel, for det første fordi man i første omgang opretholdt en bøn for jødernes omvendelse i langfredagsliturgien, som kunne siges at være i modstrid med det nye syn på jødedommen i koncilsteksterne. For det andet fordi paven i 2009 fulgte op på beslutningen ved at ophæve en række ekskommunikationer af skismatiske, traditionalistiske biskopper, herunder en holocaustbenægter. Sidstnævnte affødte så mange protester, at paven måtte sende et brev til alverdens biskopper, hvori han undskyldte for håndteringen af sagen. I mange biskoppers og i pave Frans' øjne skabte genudbredelsen af den traditionelle latinske messe efter 2007 ikke den iriniske mangfoldighed, som Benedikt havde ønsket sig, men blev tværtimod udgangspunkt for klikedannelser, hvilket i 2021 fik pave Frans til igen at indføre restriktioner på fejringen af samme.

Relativismens udfordring

Pave Benedikt understregede igen og igen, at en af største trusler mod kristendommen og teologien er den omsiggribende relativisme, som ifølge ham særligt breder sig i Vesten. Relativismen er troen på, at der i tros- og meningsspørgsmål ikke findes objektive sandheder, men kun subjektive fortolkninger og meninger, der alle i princippet kan være lige gyldige. Kristendommens lære bliver dermed reduceret til én menneskelig tradition blandt andre, som måske erfares som meningsfuld af de kristne, men som ikke siger noget objektivt sandt om Gud (hvis Han findes), mennesket, verden eller meningen med livet. Relativismen breder sig også til moralens område, hvor spørgsmålet om, hvad der er rigtigt og forkert reduceres til kun at være en social konstruktion, dvs. det, vi til enhver tid kan

Den 19. april 2005 blev Joseph Ratzinger valgt til pave efter kun fire afstemninger. Foto: Vatikanets medier.

blive enige om. I Benedikts øjne opgav det moderne menneske dermed, at der findes objektive sandheder på moralens område.

Negativ tolerance og nyhedenskab

Ved sin prædiken under konklavet i 2005 kaldte kardinal Ratzinger ovenstående for "relativismens diktatur". Når den tilsyneladende så tolerante relativisme bliver farlig og potentielt diktatorisk skyldes det, at den i hans øjne ophævede den meningsfulde samtale og debat om, hvad der er sandt og falsk. Hvis alle opfattelser er lige gyldige og der ikke findes et objektivt ideal om sandhed, bliver samtalen i sidste ende ligeegyldig. I stedet for den fælles sandhedssøgen træder så flertallets eller den magtfuldes "sandhed": Hvis der er mange nok, der mener noget, er det "sandheden" og dem, der mener noget andet, fx ved at holde fast i et traditionelt sandheds- og moralbegreb, stemples nu som intolerante. På det religiøse område betød relativismen ifølge Benedikt, at tro og viden glider fra hinanden. Tro bliver den rent subjektive tolkning af mening, mens viden reduceres til den eksakte viden af faktisk karakter, gerne af naturvidenskabelig og teknisk karakter. Selvom vi ved mere end nogensinde før om den fysiske og biologiske verden, glider vi på de åndelige spørgsmål om meningen med livet tilbage i hedenskabets tåge af ofte smukke, men også skiftende og usammenhængende mytiske tolkninger.

Tro og viden

Fordi pave Benedikt tidligt så relativismen som den store, udefrakommende trussel, der ifølge ham også vinder indflydelse internt i Kirken, hvor der stilles spørgsmål ved den kristne troslære og morals sandhed og almene gyldighed, bliver sammenhængen mellem tro og fornuft, samt sandhed og kærlighed, et stadigt tilbagevendende tema i hans skrifter. Gud er ifølge Johannes-evangeliet identisk med sandheden og fornuften (på græsk *logos*), og en tro, der kobler fornuften og filosofien fra og er ren følelse, intuition eller troslydighed (*fideisme*) er i fare for at blive enten sværmerisk eller fanatisk. Og på samme måde anså paven en fornuft, der ikke stiller og søger svar på sandheds- og meningsspørgsmålet i fare for at blive spændt for de skiftende ideologiers vogn og blive et redskab for ondskab, sådan som man har set det mange gange særligt i det 20. århundredes fascistiske og kommunistiske diktaturer. Men troen er for Benedikt langt

mere end fornuft, for Gud meddeler sig til mennesket med både omsorgsfuld og lidenskabelig kærlighed, der vil frelse os og drage os til sig. Men denne kærlighed udvises aldrig i modsætning til sandheden: Gud tilgiver og frelser synderen, han ophæver ikke begrebet om det objektivt syndige.

I sandhedens og kærlighedens tjeneste

I sit virke som teolog og kirkeleder (biskop, kardinal og pave) bestræbte pave Benedikt XVI sig på at være sandheden tro i kærlighed. Uden at gå på kompromis. Han var en stor inspiration for mange både præster og teologer; men hans position som leder af Troslærekongregation og hans bastante fastholden ved det, han opfattede som uopgivelige dele af den katolske tro, gav ham også modstandere både indenfor og udenfor Kirken, som mente, at han var for ufleksibel. Internt mødte han modstand fra dem, der mente, at Kirken burde gå længere i dialogen med den moderne verden og i højere grad tilpasse og nyformulere sin lære og morallov til samtiden, fx i spørgsmålet om homoseksualitet. Ligeledes havde han konflikter med de latinamerikanske befrielses-teologer, der i lyset af fattigdom, diktatur og undertrykkelse kæmpede for de undertryktes frigørelse ved at bruge kristendommens forkyndelse om Gudsriget til at igangsætte sociale forandringsprocesser. Selvom Ratzinger og teologerne nærmede sig hinanden betragteligt i løbet af årene med debat og læresager, fastholdt Ratzinger, at befrielsesteologerne i hans øjne i for høj grad politiserede den kristne forkyndelse og delvis gjorde Gudsriget til et dennesidigt og idealistisk menneskeligt projekt. Sat på kortformel kan man sige, at kritikerne mente, at verden også kunne være et korrektiv for Kirken og dens praksis og ikke blot Kirken et korrektiv for verden, sådan som pave Benedikt igen og igen understregede.

Økumeni

Et andet stort tema i det 20. århundrede var den økumeniske samtale med de andre kristne trossamfund. Også her spillede Ratzinger en central, men også omdiskuteret rolle. Som tysk teolog havde han et grundigt kendskab til luthersk teologi. Han var medvirkende til den såkaldte "Fælleserklæring om Retfærdiggørelsen" med de lutherske kirker, der på et læremæssigt plan ryddede en af de største forhindringer af vejen, nemlig modsæt-

Pave Benedikt og Fidel Castro mødtes den 28. marts 2012 i nuntiaturet i Havana i Cuba. Fidel Castro stillede blandt andet paven spørgsmål om forandringerne i messens liturgi og forskellige religiøse, kulturelle og videnskabelige temaer. Ved slutningen af besøget bad Castro paven om at sende ham nogle bøger til uddybelse af deres diskussion. Foto: KNA.

Fortsættes ►

”Vær du mig nær...”

En sprogligt udødelig kioskbasker – særligt til dødens stund.

Tekst: Rolf Tönshoff

SALMER Kan man forestille sig et ”trøstens budskab” fremført så farverige steder som på fodboldbanen, hvor det ventende publikum afsynger en grådfremkaldende salme ved indledningen til den årlige kamp om mesterskabet på Wembley Stadion – som en slags sportssalme? Eller sunget under Første Verdenskrig i skyttegravene ved Dunkerque med akkompagnement af en harmonika? Eller som han sang den, den engelske sydpolsforsker Shakleton, inden sin død i de barske snemarker? Eller hvor soldaterne efter det sejrige indtog i Jerusalem spontant brød ud i ”*Abide with me, fast falls the eventide*” – denne ypperlige tekst af den skotsk-anglikanske præst og salmedigter Henry Lyte (1847)? Hvad får stålsatte soldater til at bryde ud i en så følsom, ret sødladen tekst og en fuldromantisk melodi, der i sin rytmiske enkelthed rammer én lige i hjertekulen? Forklaringen er sikkert den, at salmen i forvejen har betydet meget for soldaterne, der hver dag havde døden for øje. Under Første Verdenskrig trøstede den tapre engelske sygeplejerske Edith Cavell sig ved denne salme, før tyskerne førte hende til henrettelsespladsen. Vi har i Danmark et tilsvarende eksempel fra Anden Verdenskrig og den tyske besættelse. Det var modstandskvinden Monica Wichfelds yndlingssalme; den trøstede frihedskæmperen sig ved, da hun modvilligt modtog sin omstødte dødsdom til livslangt fængsel. Sidste linje er anført på hendes mindeplade i Engestofte kirke ved Maribo. Det berømte regiment *The Royal Scots Fusiliers* holder stadig fast ved den skik at spille den hver søndag aften. ”*Abide with me, fast falls the eventide*” er simpelthen en sprogligt udødelig kioskbasker – sær-

lig velegnet i sorgens stund. Det var kong Georg V’s yndlingssalme og blev naturligvis sunget til hans bisættelse, og den blev nok den kendteste og mest populære salme i Church of England og i den engelsksprogede verden overhovedet! Henry Lyte havde også sans for at komponere og skrev da også en melodi til digtet; men det var først med William Henry Monks enkle og iøjrefaldende melodi ”Eventide” (1861), at salmen for alvor gik sin sejrsgang verden over. Komponisten Monk var organist og kantor ved forskellige kirker i London og siden professor i musik ved forskellige akademiske institutioner i London, Edinburgh og Manchester. Han var endvidere en af de førende kirkemusikere og musikteoretikere i den såkaldte anglo-katolske Oxfordbevægelse. Som nævnt klinger melodien – ikke bare ved bisættelser. Den kongelige familie i England værdsætter netop denne salme højt, og den bliver spillet også ved mindehøjtideligheder for De Faldne fx *Festival of Remembrance* i Royal Albert Hall. Også på mindedage i Australien, New Zealand og Tongaøerne er salmen obligatorisk. (Bortset fra at melodien og teksten i adskillige film – med bevægende scener og højtidelig patos, der kræver, at tilskueren har forsynet sig rigeligt med Kleenex-servietter forinden – har fundet anvendelse inden for filmindustrien.)

Det er forbavsende, hvor mange danskere, der har forsøgt sig med en oversættelse eller gendigtning, efter at de har mødt salmen ude i verden. I forskellige udgivelser findes Uffe Birkedals fra 1909, Carl Hornbechs året efter. P. Helweg-Larsens oversættelse udkom i 1920 – alle inspireret af Lukas kap. 24, vers 29. Forfatteren og

Et brass band spiller ”Abide with me” før 2011 FA Cup Final på Wembley Stadion i London. Foto: Odelpaso, Wikimedia Commons.

præsten Knud Gjørup oversatte den ved efterretningen om ovennævnte Edith Cavells henrettelse: ”Vær du mig nær – Snart falder Natten paa”. Kort før sin død i 1936 forsøgte folketingsmanden Axel Dam sig med ”Bliv hos mig, Gud, snart falder Natten paa”. Senere lavede den kendte visedigter Mogens Dam ligeledes en oversættelse. Ja, det vrimlede med så mange oversættelser af netop den tekst, at ”Nationaltidende” i 1952 opfordrede til, at man sendte sine oversættelses- og gendigtningforsøg ind til redaktionen til udgivelse i bladet. Der blev indsendt så mange, så avisen ikke kunne tage dem alle.

Da Folkekirkens salmebogsredaktion i forbindelse med en nyudgivelse fik de talrige oversættelser i hænde, besluttede man at opgive alle forsøg på en tekstlig fornyelse og udvalget indlemmede simpelthen den tekst i Folkekirkens Salmebog, som var

blevet sunget gennem generationer, nemlig valgmenighedspræst Even Nicolaj Marstrands version, udgivet i Højskolebladet 1915 og optaget i Indre Missions Tillæg i 1921. Even Marstrand anfører i en indledning, at ”Englænderne ikke har noget, der svarer til vore Højskolesange; enten synger de nogle tomme og pjattede, spøgefulde og harmløse Sange, eller ogsaa synger de Salmer.” Blandt de sidste havde han især lagt mærke til nogle aftensange. Even Marstrand konstaterede, at de engelsksprogede aftensange ikke – som B. S. Ingemanns – var fulde af from naturglæde; men måske snarere aftensange for syge og gamle – hvad de naturligvis ikke blev ringere af!

Salmen og melodien har fundet en naturlig plads i de forskellige kirkesamfund rundt om i verden. Den katolske Kirke har ligeledes optaget den i en lang række lande – I vores ”Lovsang” står den under nr. 589.

► *Fortsat* ningen mellem Luthers og den katolske forståelse af, hvordan Gud frelser mennesket og om forholdet mellem tro og gerninger. Samtidig fastholdt han, at vejen til enhed altid må stile mod fuld, synlig og organisatorisk enhed og aldrig kan gå gennem en nedskrivning af den sakramentale og hierarkiske katolske kirkeforståelse til en lavere fællesnævner, der er spiselig for protestanterne, for hvem Kirkens ydre og synlige strukturer ofte synes sekundære. Det er faldet mange økumenisk engagerede for brystet, når pave Benedikt fastholdt, at en genetablering af enheden i sidste ende også krævede en synlig reintegration i Den katolske Kirkes fællesskab og hierarki og at ”enhed i forskellighed” uden forpligtende organisatorisk enhed ikke kunne være et endemål. At der ifølge paven ikke kunne fejres fælles eukaristi,

før denne enhed var reetableret og at der ej heller ikke kunne åbnes for lejlighedsvis fælles kommunion, var trist nyt for de mange, der fx lever i blandede ægteskaber. Men det var et eksempel på, at Ratzinger aldrig gik på kompromis med det, han opfattede som sandheden, heller ikke når det var smertefuldt og skabte modstand.

Misbrugsskandalerne

Det faldt i pave Benedikts lod at være pave, mens det globale omfang af misbrugsskandalerne gradvist blev afsløret. Vurderingen af hans håndtering af skandalerne varierer utrolig meget, da han på den ene side var en af de første i Kirkens ledelse, der tog problematikken alvorligt, samtidigt med at mange mener, at han ikke gjorde nok for at straffe præster, der havde misbrugt børn og de biskopper, der havde set gen-

nem fingrene med det. I sin tid som formand for Troslærekongregationen gjorde han opgøret med misbrug af mindreårige til en topprioritet og flyttede – trods intern modstand i Vatikanet – sagerne over i Troslærekongregationen. Under hans ledelse i kongregationen begyndte man at strømline de processer, der skulle håndtere misbrugs-sager, og ligeledes begyndte man i større omfang at afsætte skyldige præster og laicisere dem. Begge dele fortsatte med større intensitet og nidkærhed efter at Ratzinger blev valgt til pave i 2005. Alligevel mener mange tidligere ofre, at paven var for langsom til at skride ind overfor misbrug i Kirken og at han særligt var alt for tilbageholdende med at sanktionere biskopper, der havde dækket over præsters overgreb ved at forflytte dem og hemmeligholde sager. I løbet af de sidste år af pavens liv blev der endvidere fremsat beskyldninger om, at en pædofil præst i hans tid som ærkebiskop af München og Freising (1977-1982) blot var blevet forflyttet internt i bispedømmet, et forhold som Benedikt imidlertid nægtede at have haft personligt kendskab til.

Taknemmelighed og respekt

På en video optaget på pave Benedikts 90-års fødselsdag i 2017 holder han en kort takketale til en delegation fra Bayern. Det er en lovprisning af skabelsens godhed og en kærlighedserklæring til sin hjemstavn Bayern. Talen afspejler en i ordets bedste forstand dyb barnetro, som bar ham igen-

nem et langt og rigt liv i Kirkens tjeneste. Den samme tro finder man i pave Benedikts ”Åndelige Testamente” forfattet tilbage i 2006, som viser en dyb taknemlighed for livet og overfor venner og familier, der har været ved hans side. Paven er sig bevidst om sine egne begrænsninger og beder om tilgivelse af dem, han måtte have forbrudt sig i mod og gjort uret. Pave Benedikt XVI’s virke udfoldede sig i en tid med utrolige omvæltninger og med en rivende udvikling i verden. Med nye udfordringer for Kirken, økonomisk vækst og nye teknologiske muligheder. De gamle, kristne europæiske lande blev sekulariserede, samtidig med at Kirken i det globale syd oplevede en eksplosiv vækst. Læser man nogle af pave Benedikts mange bøger eller lytter til hans taler og prædikener, får man indtrykket af en from og eftertænksom mand, der midt i alle disse forandringer formåede at bevare et klart overblik over Kirkens og teologiens mange fronter og udfordringer, og som – ved altid at gribe tilbage til evangeliet – formåede at give gennemtænkte, sammenhængende og relevante kristne svar. Det høstede han med rette stor taknemlighed og respekt for, også fra sine teologiske modstandere, der – trods ofte store uenigheder – aldrig betvivlede hverken hans evner eller personlige integritet.

En stor teolog og en from og trofast præst, biskop og pave er gået bort.

Æret være hans minde!
R.I.P. Papa Benedictus.

Omkring 150.000 kom for at tage afsked med pave Benedikt på Peterspladsen den 27. februar 2013. Foto: By CanonLawJunkie-commons.wikimedia.

Tidebogsappen

– en brugers erfaringer

Vil man gerne i gang med at bede tidebønner, men synes at de foreliggende trykte tidebøger er for komplicerede, kan jeg varmt anbefale tidebogsappen.

Tekst: Henrik Ertner Rasmussen

BØNSLIV I et par år har jeg brugt den tidebogsapp, pastor Christian Noval som ankerperson fik lanceret i samarbejde med Universalis, der i efterhånden mange år har udgivet 'Liturgia Horarum' elektronisk, både online og som app, hvor man på sin telefon eller computer kan hente tidebønnerne for hver dag i året. Kendskabet til den danske tidebøns-app er vist ikke særlig udbredt. Min egen sognepræst kender den ikke.

App'en fortjener dog at blive kendt. Den er en kærkommen gave til alle os, der kan lide at have den struktur over vort bønsliv som tidebønnen giver. Dertil kommer, at den giver rig lejlighed til ikke blot at læse et eller flere stykker fra Bibelen hver dag, men at gøre det under bøn og med det perspektiv som Davids Salmer giver til menneskelivet. Tidebønnen giver os en anvisning på, hvordan vi kan bede for os selv og for andre, ja, for hele verdens nød.

I mange år brugte jeg som protestant den tidebog, som Selskabet Dansk Tidegærd udgav midt i 1900-tallet, og da jeg blev katolik, fortsatte jeg, blot med den katolske Tidebog, som jeg var så heldig at kunne købe et af de sidste eksemplarer af. Jeg var vant til fra den protestantiske tidebog at bede Matutin og Laudes som begyndelse på dagen, og det var jo forholdsvis nemt at komme over i den katolske tradition og bede Læsningernes Tidebøn og Morgenbøn som en god start på dagen.

Med app'en bliver man mindet om at markere også de nye helgendage, som ikke fandtes i den røde trykte udgave fra 1987, fx var pave Johannes Paul II dengang i højeste grad i live, og derfor må man med blyant tilføje hans helgendag i den trykte Tidebog. Det behøver man ikke at tænke på nu, idet app'en er opdateret på det punkt. Skulle man foretrække at bede en tidebøn uden

ihukommelse af en helgen, kan man bare vælge det i app'en under den pågældende ugedag og dens ugenummer.

Valgfrihed og fornyelser

Til Læsningernes Tidebøn kan man vælge at følge den etårige eller den toårige læseplan, og når der så kommer en helligdag midt i ugen med en læsning, som bryder læseplanen, får man i tillæg serveret den læsning, der ville have hørt til ugedagen. Således behøver man ikke at savne den fremadskridende historie i læsningerne.

Der er også valgfrihed mellem flere foreslåede hymner. Det er fx godt, når man ikke synes, det er passende at synge 'Søndag er vor Herres dag' en lørdag morgen (!)

Foruden at de nyere helgendage automatisk kommer med, er der en anden stor fornyelse i app'en. Det drejer sig om vekselsangene (responsorierne) til læsningerne i Læsningernes Tidebøn. Der var ikke plads til dem i den trykte Tidebog, men nu er der en vekselsang til hver dag med udgangspunkt i de tekster, man lige har læst. Endvidere er 'Læsningerne fra Kirkens tradition' inkluderet således, at man ikke behøver at slå op i et af de fire trykte bind med disse læsninger, som udkom efter selve Tidebogen. Hver af de daglige læsninger herfra har også fået deres egen vekselsang. Skulle man ønske at se, hvilke salmer, hymner, bønner og læsninger der hørte til i går, kan man vælge en anden dato end dags dato, der ellers automatisk bliver valgt.

Et stort minus ved den elektroniske tidebog er, at der slet ikke er nogen anvisninger på, hvilke toner man kan recitere salmer, vekselsange og bønner på; men det vil der forhåbentlig hen ad vejen blive rådet bod på.

Det der for alvor er nyt i app'en, er at de bibelske salmer helt følger den danske bibeloversættelse af 1992. Det har været et bevidst valg. Den gamle, trykte Tidebog havde i mange tilfælde tillempt teksterne således at de skulle blive lettere at synge på de traditionelle gregorianske toner. Det kan dog som regel sagtens lade sig gøre at bruge de gregorianske toner til 1992-oversættelsen. Dog er der somme tider nogle meget korte verslinjer i app'en, fordi også versinddelingerne slavisk følger den måde de står på i den trykte udgave af Bibelen. Det bør der nok arbejdes med, hvis tidebønnerne i app'en også skal være sangbare.

Forskellige tekstmuligheder

Nogle af mine bekendte har opgivet app'en, fordi de syntes at den ikke var til at synge efter. Min egen erfaring siger dog, at det mange steder faktisk ganske fint kan lade sig gøre. Ikke mindst de nytestamentlige lovsange, Benedictus og Magnificat, føjer sig fint til de traditionelle gregorianske toner. Der er faktisk også to valgmuligheder, hvad teksterne til disse angår. Man kan vælge teksten fra den gamle trykte Tidebog, som findes med melodien

på noder, eller man kan vælge teksten fra Bibelen af 1992. En lille anke har jeg dog mod den nye oversættelse af Magnificat, men den kan app'en ikke lastes for. Det er Bibelselskabet, der har villet gøre sproget lidt for simpelt. Det hedder, "sultende har han mættet med gode gaver, og rige har han sendt tomhændet bort". Hvad er der galt med den gamle oversættelse, "rige har han sendt bort med tomme hænder"? Det falder bare meget mere naturligt at synge det sådan.

Antifonerne, dvs. 'omkvædene' til salmerne og de bibelske lovsange, er dog ikke tilpasset efter den nye bibeloversættelse, hvilket somme tider kan forekomme mærkeligt. Man har bevaret teksterne fra den trykte udgave. Dette betyder fx, at man indleder salme 103 med antifonen "Min sjæl, lov Herren, og glem ikke alle hans velgerninger" og derefter reciterer fra den nye bibeloversættelse: "Min sjæl, pris Herren, alt i mig skal prise hans hellige navn. Min sjæl, pris Herren, glem ikke alle hans velgerninger!" Der er nok ikke den store forskel på verberne "at love" og "at prise", derfor er der her et sted, hvor man nemt kan tillempe antifonen, således at sproget svarede til det i den nye bibeloversættelse. Dette vil der hen ad vejen blive arbejdet med, har pastor Noval forsikret mig om.

Til dem der som jeg synes at nattebønnen (*Completorium*) er blevet "lemlæst" efter den liturgiske reform, er der ikke umiddelbart hjælp at finde i den danske app, men der findes fx Petersbroderskabets app, *iMass*, der giver mulighed for at bede

completorium (samt alle de andre tidebønner) efter den gamle form på latin med sideløbende oversættelse til engelsk, tysk, italiensk og et par andre sprog. For øvrigt husker jeg at der på en retræte på Dalum Kloster blev brugt en nyere dansk oversættelse af den gamle form af completoriet. Den kunne det være godt at have med som valgmulighed!

Hvordan får man så fat i den danske tidebøns-app?

Man går ind i sin app-store eller Google Play og bestiller Catholic Calendar. Her kan man få en prøveversion der er gratis i 30 dage, og så kan man følge anvisningerne og købe den – eller lade være, og så kan man bare slette app'en igen. I app'en er der mange forskellige valgmuligheder, også for sprog, og her skal man så under 'Calendar' vælge 'Local Calendar' og her vælge 'Denmark'. Man behøver ikke at gå ind og vælge noget under 'Language', ej heller 'Extra Language'. Her kan man få latin og til evangelielæsningerne græsk parallelt med den engelske tekst – hvilket selvfølgelig ikke er relevant hvis man bare skal bruge dansk.

Vil man gerne i gang med at bede tidebønner, men synes at de foreliggende trykte tidebøger er for komplicerede, kan jeg varmt anbefale tidebogsappen. Vi har indledt Kirkens nytår, så et godt nytårsforsæt kunne være at få downloadet app'en og gå i gang.

Tak for denne fine anmeldelse af vores tidebøns-app!

Projektet startede, fordi man havde et ønske om at have de 4 almindelige uger i psalteret i en app, men ved ganske få frivilliges store engagement og indsats tog projektet hurtigt fart, og hele den gamle trykte tidebog er nu med i Universalis-app'en.

Det har været et stort projekt at få oversat alle de hundredevis af manglende responsorier, som ikke var gjort i forbindelse med den gamle tidebog – vi har også tilføjet alle 3 middagsbønner – og vi har ændret alle tekster til Bibel-oversættelsen fra 1992, og her mangler vi ganske rigtigt at ændre antifonerne. Det kommer i løbet af 2023.

Endnu et projekt for 2023 er at få oversat de over 150 manglende 2. læsninger til læsningernes tidebøn, som heller ikke er med i den gamle trykte tidebog. En tilpasning af tekster for sangbarhedens skyld er ikke noget, som vi har planlagt for øjeblikket.

Hvis du ikke beder tidebøn, kan du også få glæde af app'en, da app'en tilbyder muligheden 'åndelig læsning' – her kan du fordybe dig i de tekster, som er taget fra 2. læsningerne i læsningernes tidebøn.

Adgangen til denne smukke skat af tekster bliver yderligere forbedret, når vi får lagt de manglende ca. 150 tekster ind i løbet af 2023.

I slutningen af 2022 har vi tilføjet yderligere 2 store projekter til Universalis-app'en: bønner og præfationer fra det nye Missale samt alle søndags- og hverdagslektioner. Det betyder, at du kan læse dagens messe – hver dag året rundt! Med alle messens led – med de tekster, som lektoren læser – og med de bønner og evangelier, som præsten læser. Følg med i messen fra start til slut! Anbefal også gerne denne mulighed til kommende konvertitter.

App'en Universalis kan købes der, hvor du normalt køber dine apps. Når du køber app'en, får du adgang til tidebogen på dansk. Ved tilkøb af tilvalgs pakken 'dansk' i app'en, får du også adgang til messedelen. Spørg i din menighed, hvis du har brug for hjælp. Også størstedelen af præsterne er bekendt med app'en.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke alle de frivillige, der har hjulpet med oversættelser.

Godt nytår fra Pastoral-Centrets app- & tidebogsgruppe!

Ingrid Petersen

Med app'en har du altid din tidebog lige ved hånden i din mobiltelefon.

Vesten og diakonisser: Mørk fortid. Lys fremtid?

Tekst: Anfinn Helmsdal, cand.mag. i diakoni

KIRKEHISTORIE Det var ad uransagelige omveje, jeg kom til at studere en kandidat i diakoni ved Århus Universitet, og i den forbindelse både konverterede og endte med at skrive speciale om, hvordan diakonisse-spørgsmålet har været behandlet i nyere tid i Den romersk-katolske Kirke.

Status på spørgsmålet

Der har været ikke mindre end fire kommissioner, der på den ene eller anden måde har beskæftiget sig med spørgsmålet, om det er muligt at ordinere kvinder til diakonatet. Den seneste blev nedsat i 2020 og har endnu ikke fremlagt nogen resultater. De tre foregående kom (efter min mening) ikke i mål med deres bestræbelser.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på argumenter for og imod, men blot konkludere, at langt størstedelen af historiske/liturgiske forskere i den (engelsktalende, som jeg har undersøgt) katolsk-akademiske verden mener, at diakonisser blev sakramentalt ordineret i den byzantinske tradition.

På linje med den akademiske forskning så Den katolske Kirke også ud til at følge samme positive linje i slutningen af 90'erne. Dette vendte dog brat, da den første kommissions arbejde ikke blev ikke publiceret, fordi den daværende præsident for Den Internationale Teologiske Kommissions (ITK), Joseph kardinal Ratzinger (senere pave Benedikt XVI), nægtede at blåstempe den. Denne rapport, der aldrig er blevet publiceret, var (efter sigende) ret positivt stemt i spørgsmålet.

Jeg, forfatteren, har for nyligt skrevet speciale om denne skelsættende tid omkring 00'erne, hvor Den katolske Kirke satte sig i et modsætningsforhold til tendensen i forskningen. Hvad skete der? Og hvordan

ser fremtidsudsigterne ud for diakonisser i Den romersk-katolske Kirke?

Skiftet omkring 00'erne

Udviklingen i starten af årtusindskiftet kan forstås på baggrund af tidligere lignende episoder.

I Vesten forsvandt (og var aldrig virkelig til stede) det kollektive minde om, hvem oldkirkens diakonisser virkelig var. I hvert fald forbandt middelalderteologer som Bonaventura, John Duns Scotus og Thomas Aquinas dem udelukkende med diakoners koner eller nonner, der havde modtaget en velsignelse, så de kunne læse evangeliet højt i deres klostre. Den liturgiske forsker Jean Morin fra Antwerpen opdagede i midten af det 17. årh. en række øst-katolske ordinationsritualer. Disse beskrev en århundrede lang katolsk ordinationspraksis i Konstantinopel (!), hvor ordination af diakoner og diakonisser i alle centrale ting var identisk. Dette var før bruddet mellem øst- og vestkirken. Hvis intentionen var at give diakonisserne en sakramental ordination, vil en sådan liturgisk tradition uden tvivl kunne sanktionere en universel praksis (efter princippet *lex orandi, lex credenti* – ”bønnens lov er troens lov”, Den katolske Kirkes Katekismus, §1124.) Morins opdagelser fik dog ikke den gennemslagskraft, han havde håbet på. Dette skyldtes nok mest opfattelsen af, at diakonen i sin essens var en præst. Konkret historisk evidens blev regnet for en joke, fordi det fordrede et opgør med hele det kirkelige (og samfundsmæssige) system.

I 80'erne gentog historien sig. Andet Vatikanerkoncil havde taget afstand til idéen om, at diakonen var knyttet til præsteskab. Flere og flere forskere havde over et par årtier sluttet sig til Morins synspunkter. Alligevel publicerede den liturgiske forsker A.G. Martimort en bog, som gennemgår stort set alle kilder om diakonisser i Øst og Vest, i hvilken han konkluderede, at diakonisserne ikke var sakramentalt ordineret. En anden forsker, Roger Gryson, udgav på samme tid en bog, der efter samme metode konkluderede det fuldstændigt modsatte. Forvirret? Historiske forskere, der mener at Martimort ikke gik fordomsfrit til kilderne, har siden været mange.

Historien gentog sig i 00'erne. Ratzinger nægtede, som sagt, at udgive den første kommissions rapport og nedsatte en ny kommission, der i 2002 publicerede studiedokumentet *From the Diakonia of Christ to the Diakonia of the Apostles* (originalværk på fransk). Med i kommissionen sad kardinal Gerhard Müller. Det er en vigtig detalje. Kort forinden havde Müller nemlig udgivet bogen *Priesthood and Diaconate* (originalværk på tysk).

I mit speciale analyserer jeg disse to stykker litteratur og viser, at de på afgørende (suspekter) punkter ligner hinanden: 1) De er selektive (forholder sig meget til historiske kilder, der er kritiske over for diakonisser/forbinder dem med nonner etc. og forholder sig kun ganske lidt til kilder, der bekræfter deres sakramentale status); 2) de er fuldstændig ukritiske over for den vestlige tradition og over-kritiske over for den østlige; 3) tvivlsomme akademiske autori-

Giovanni Maria De Rossis statue af Skt. Olympias, Peterspladsen. Olympias (361-408), der var tætte venner med kirkefaderen Skt. Johannes Chrysostomos, var diakonisse i Konstantinopel. En ærestitel eller var hun virkelig diakonisse? Festsdag i helgenkalderen, 17. december. Foto: stpetersbasilica.info.

teter fremhæves (så som Martimort og hans ligesindede Johannes Pinius fra det 17. årh), mens tidssvarende forskning ignoreres – en forskning, man er i stik modvind med; 4) de er fulde af fejl og benytter tvivlsomme retoriske kneb. Disse falder altid ud til fordel for, at diakonisser ikke var sakramentalt ordineret. Det påstås f.eks., at diakonisser var et relativt lokalt og ualmindeligt fænomen. Det passer ikke. Müller påstår også, at to antikke liturgiske værker (*Apostolic Tradition* og *Apostolic Constitutions*) eksplicit benægter, at diakonisser var sakramentalt ordineret. Det passer simpelthen bare ikke. Ovenstående punkter er lige så kritiske for Müllers/kommissions position, som pælene under Venedig.

Konklusion og perspektiver

Historien om kirken på Morins tid, om Martimort og Müller er en historie om religiøs fanatisme – den samme slags blindhed, der gjorde, at tømmersønnen fra Nazareth også kunne 'gå under radaren' hos den religiøse elite. Den katolske Kirke er dog på vej væk fra den tridentinske modreformationskirke. Dette har indbefattet et opgør med ideen om

diakonen som præst – dermed også en teologisk låsthed, der skaber forudsætningerne for at forholde sig til de historiske data mere neutralt.

Samtidig orienterer Kirken sig nu mod oldkirken – en kirke, hvor diakonisser var en kæmpe ressource.

Manglen på præster er enorm – ikke mindst i tredje verdenslande. Den mandsdominerede kirkes troværdighed, særligt i Vesten, er på et historisk lavpunkt. Kvinders mulighed for tjeneste har svære kår. Hvor skal hjælpen komme fra? Diakonisser?

Ønsker man at læse mit speciale, er man velkommen til at henvende sig til mig pr. mail.

Interesserede er velkomne til at henvende sig på email anfinnhelmsdal@gmail.com for at få afhandlingen tilsendt.

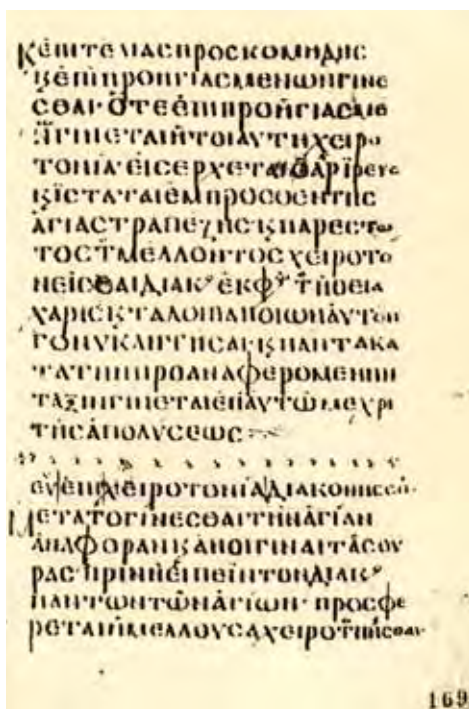
De fire kommissioner

Kommission nr. 1 (1992-1997): Joseph Ratzinger nægtede at publicere deres arbejde.

Kommission nr. 2 (1998-2002): En ny kommission, nedsat af Ratzinger, producerede studiedokumentet, hvis engelske titel er *From the Diakonia of Christ to the Diakonia of the Apostles*. Kommissionen stemte dokumentet enstemmigt igennem, og Ratzinger autoriserede det.

Kommission nr. 3 (2016-2019): Pave Frans nedsatte kommission på forespørgsel derom ved den episkopale familiesynode i 2015. Grundet intern uenighed lukkede kommissionen, og dens initiale rapport blev aldrig publiceret.

Kommission nr. 4 (2020-): På baggrund af en episkopal afstemning ved Amazonas Synoden (2019), hvor det store flertal (137 mod 30) stemte for at indføre et kvindeligt diakonat, nedsatte paven en ny kommission, der endnu ikke har fremlagt noget.

En fotokopi af introduktionen til diakonissens ordinationsritual i Barberini gr. 336 – det ældst bevarede manuskript af den ortodokse euchologion (pendanten til det romerske missale) dateret til år 780. Det begynder, under den stiplede linje, med ordene: ”Bøn ved ordinationen (cheirotonia) af en diakonisse...”. Ritualer lever op til alle de krav til sakramental ordination, der blev nedsat på Tridentinerkoncilet.

Litteraturforslag

The Ordained Women Deacons of the Church's First Millennium (2011), dr. John Wijngaards. En formidabel og letlæselig indføring (fra en meget indflydelsesrig forsker).

Women deacons? Essays with answers (2016), dr. Phyllis Zagano m.fl. En mere nørdet essaysamling med nogle af de absolut vigtigste akademiske essays siden Andet Vatikanerkoncil.

Understanding the diaconate: historical, theological, and sociological foundations (2018), biskop Shawn McKnight. En slags summa om diakonatet, hvor McKnight bl.a. uddyber de middelalderlige fejlslutninger om diakonatet.

Det kristne liv kan leves på mange forskellige måder afhængigt af den enkeltes personlige baggrund og interesseområder. Her fortælles om to ridderordener med rødder langt tilbage i middelalderen. Medlemmerne forpligter sig til at vidne om deres kristne tro gennem deres livsførelse og driver et meget omfattende socialt arbejde blandt samfundets udsatte. De mødes regelmæssigt til den hellige messe og til fordybelse i troen.

Malteserordenen

Historien om den ældste kristne ridderorden

Tekst: Helge Clausen, malteserridder

KIRKEHISTORIE Malteserordenens officielle navn er langt og afspejler dens lange og til tider turbulente historie: *Supremus Militaris Ordo Hospitalarius Sancti Ioannis Hierosolymitani Rhodiensis et Melitensis* (Den Suveræne Militære og Hospitaliere Sankt Johannes Orden af Jerusalem, af Rhodos og af Malta).

Malteserordenen er en katolsk religiøs lægorden på linje med andre ordener, f.eks. Benediktiner- eller Franciskanerordenen. Ordenen er den ældste kristne ridderorden, og den har eksisteret uafbrudt siden middelalderen. Indtil for et par generationer siden kunne kun adelige katolske mænd blive medlemmer. Siden har også ikke-adelige katolske mænd og kvinder kunnet blive medlemmer. I dag lægges vægten på "hjerterets adel". En lille del af medlemmerne har aflagt højtidelige løfter om fattigdom, kyskhed og lydighed, men de er ikke forpligtede til at leve i fællesskab. I begyndelsen arbejdede kvinder som sygepassere for kvindelige patienter. Nogle af dem boede i klostre, og der er stadig maltesernonneklostre i Spanien og på Malta.

Historie

Cirka 1048 begyndte handelsfolk fra Amalfi i Italien at pleje syge pilgrimme i et hospits ved benediktinerklosteret Sancta Maria Latina, som ligger tæt ved Gravkirken i Jerusalem. Hospitset, som var indviet til Johannes Døbereren, blev ledet af den salige Gérard (ca. 1040-1120), der regnes for Or-

denens grundlægger og første stormester. Formålet var at tage sig af pilgrimme uanset religion, nationalitet eller race samt begrave døde kristne pilgrimme. Pilgrimene var ofte meget medtagne efter en anstrengende rejse til Det Hellige Land. Hospitset blev passet af et religiøst broderskab af mænd, som blev kaldt johanniter efter hospitsets værnehelgen.

I 1113 godkendte pave Paschalis II broderskabet, hvormed det blev til en orden, hvis riddere også snart – i samarbejde med tempelriddere og korsfarere – begyndte at beskytte pilgrimme på de udsatte veje i Det Hellige Land. Desuden ydede man militær modstand mod den muslimske invasion. Medlemmernes sorte kapper med et hvidt kors har været næsten uændret til vore dage. Korsets otte spidser symboliserer de otte saligprisninger fra Jesu bjergprædiken. I 1187 faldt Jerusalem i muslimernes hænder, og i takt med deres ekspansion måtte ordenens hovedkvarter efterhånden flyttes længere væk (Akko 1191-1291, Rhodos 1310-1522, Malta 1530-1798). Før 1530 kaldtes ordensmedlemmerne johanniter, derefter maltesere.

I det meste af Europa blev der bygget johanniterklostre, alle med hospits, hvor der var gratis behandling for alle.

I 500 år var Ordenen en betydelig flådemagt i Middelhavet og deltog i forsvaret af det kristne Europa og bekæmpede pirater. Reformationen gjorde det umuligt for Ordenen at arbejde i de lande, som ikke længere

var katolske, dvs. det meste af Nordeuropa. Den franske revolution og Napoleonskrigene medførte, at alle ordenens ejendomme i Frankrig, Schweiz og Norditalien blev konfiskeret. På grund af en bestemmelse fra 1530 om, at ordenen skulle forholde sig neutral i krige mellem kristne nationer, havde Napoleon i 1798 let spil og fordrev ordenen fra Malta.

I 1834 blev et nyt hovedkvarter oprettet i Rom, hvor ordenens stormester og ledelse befinder sig. Fra gammel tid har ordenen været opdelt i priorater, og i nyere tid er der kommet nationale associationer i de lande, hvor ordenen er blevet (gen)oprettet i nyere tid. Associationerne ledes af en præsident i samarbejde med et råd, som alle er valgt af associationens medlemmer. Alle de nordiske lande er således omfattet af Den skandinaviske Association. Ordenens øverste leder, stormesteren, vælges af Det suveræne Råd (Ordenens regering) og repræsentanter for prioraterne og de nationale associationer. Indtil nu har der været 80 stormestre.

Ordenens ejendomme i Rom er eksteritoriale, og den er folkeretligt anerkendt som en selvstændig stat. Dermed kan ordenen anses for at være verdens mindste stat. Den har permanente observatører i FN og mange af dens organisationer, bl.a. FAO (fødevarer), UNESCO (uddannelse, videnskab og kultur), UNHCR (flygtninge) og WHO (sundhed). Der er oprettet diplomatiske forbindelser med 112 lande.

Danmark

I Danmark blev det første johanniterkloster oprettet i 1164 i Antvorskov ved Slagelse, og indtil reformationen var der i alt otte klostre: Antvorskov (hovedkloster for provinsen Dacia, dvs. Danmark, Norge og Sverige), Horsens, Nyborg, Nykøbing Mors (Dueholm), Odense, Ribe, Viborg og Svenstrup. I Sverige var der fem og i Norge et. Malteserordenens statsflag var i middelalderen sandsynligvis forbillede for Dannebrog.

De seneste 250 år har der været ca. 15 danske medlemmer. I hele Norden er der for tiden ca. 50 medlemmer.

Ordenens motto og formål

Ordenen har et motto, som stammer fra 1400-tallet og angiver dens to formål: *Tuitio fidei et obsequium pauperum* (Forsvar for troen og tjeneste for de nødlidende). De to formål kan egentlig ikke skilles ad, men må ses som to sider af samme sag.

Tidligere blev troen forsvaret med våbenmagt mod kristenhedens fjender, men i vor tid anvendes mere åndelige våben. Medlemmerne er – som alle katolikker – forpligtet til at pleje, beskytte og forsvare troen. En forudsætning for, at det kan ske, er, at medlemmerne udvikler en dyb forståelse af deres tro og vidner om den i de sammenhænge, de færdes i. Som det er anført i Ordenens fulde navn, har Ordenen stadig et militært præg. Det viser sig bl.a. ved en militærlignende organisationsstruktur og anvendelse af uniformer.

Malteserordenens våbenmærke, som bl.a. findes på arbejdsuniformen (se foto fra Lourdes)

I Malteserordenen er det en meget gammel tradition, at man omtaler dem, man hjælper og tjener, som *Vore herrer, de syge*. Dette er et grundvilkår, som tager sit udgangspunkt i Jesus som tjener for alle mennesker.

Ordenen står for et verdensomspændende nødhjælpsarbejde ved naturkatastrofer og væbnede konflikter, førstehjælp ved store

arrangementer, ambulancekørsel, hjælp til børn, ældre, handicappede og flygtninge, uanset race, nationalitet eller religion. Ordenen driver også en række hospitaler, plejehjem, lægeklinikker mv., og er aktiv i flere end 120 lande. I dette arbejde deltager ordenens 13.500 medlemmer, 42.000 læger og sundhedspersonale samt 90.000 frivillige.

I ordenens skandinaviske association er der bl.a. følgende aktiviteter: Suppekøkkener for hjemløse, aktiviteter for beboere på plejehjem, førstehjælp (incl. hjertestartere) ved større arrangementer, gratis lægehjælp til immigranter uden papirer, indsamling af nødhjælp til Ukraine, hjælp til ukrainske flygtninge, afholdelse af De syges Dag og indsamlinger til ordenens fødselshospital i Betlehem.

Hvert år i begyndelsen af maj kommer 6-7.000 maltesere fra hele verden til Lourdes sammen med syge og handicappede mennesker fra mange lande. Her koncentrerer man sig om at hjælpe og pleje dem, der har behov for det.

Man skal vogte sig for efterligninger...

Man skal passe på, hvis man bare googler noget med malteser- eller johanniterordenen, for der findes utallige falske efterligninger. De anvender uautoriseret Malteserordenens symboler, men de er helt selvbestaltede og er ikke anerkendt af andre end dem selv. De fleste af dem er kun få år gamle, men hævder, at de har "genoprettet" den oprindelige orden, som i mange lande blev forbudt efter reformationen. Også her i Danmark florerer de. Vatikanet anerkender – foruden dets egne ridderordener – kun *Malteserordenen* og *Ridderordenen af Den hellige Grav i Jerusalem* som ægte ridderordener.

Malteserordenen har siden 1987 på nogle områder anerkendt og samarbejdet med fire protestantiske ordener, som er opstået og er kongeligt/statsligt anerkendte i England, Tyskland, Nederlandene og Sverige. De benævner sig johanniterordener.

Hvordan bliver man medlem?

Malteserordenen er ikke en forening, man kan melde sig ind i. Kun katolikker, som har erfaringer med relevant kirkeligt arbejde, kan komme på tale. Potentielle nye medlemmer, som har de nødvendige ressourcer til at fungere i ordenens arbejde, bliver spurgt, om de er interesserede. Hvis de er, følger der en flerårig forberedelsestid med undervisning, hvor et eventuelt kald til ordenen kan afprøves i praksis.

Malteserordenen oprettet 1048, paveligt godkendt 1113

I alt ca. 13.500 medlemmer (damer og riddere), 90.000 frivillige og 42.000 ansatte

Ca. 50 medlemmer og nogle frivillige i Norden

Ordenen yder nødhjælp til en værdi af 16,5 milliarder kr. om året (ekskl. værdien af medlemmers og frivilliges arbejde samt mad, udstyr og medicin, som gives gratis til nødlidende)

Diplomatiske forbindelser med 112 lande

Hjemmesider:

www.orderofmalta.int (international)

www.malteserorden.se (Skandinavien)

Fra 900-års jubilæet i 2013. Foto: Malteserordenen.

Malteservalgfarten til Lourdes maj 2022. Den skandinaviske Associations deltagere tog sig af syge fra Luxembourg. Foto: Malteserordenen.

Ridderordenen af den hellige Grav i Jerusalem.

Equestris Ordinis S. Sepulcri Hierosolymitani.

Tekst: Jørgen Boesen KCHS, statholder i Statholderskabet Sverige-Danmark

KIRKEHISTORIE Ordenens historiske oprindelse er noget uklart, selv om den ifølge en udokumenteret tradition føres tilbage til det første korstog. Faktisk er det første dokumentariske bevis på en optagelse af riddere omtalt som "af Den Hellige Grav" fra 1336. Siden dette første vidnesbyrd om ordenens eksistens, det vil sige fra det XIV århundrede, udtrykte paverne gradvist og regelmæssigt deres ønske om juridisk at tilknytte ordenen til Den hellige Stol. Ridderordenen af Den Hellige Grav i Jerusalem har altid nydt godt af beskyttelse fra paverne, som gennem århundreder har omorganiseret den, udvidet og beriget dens privilegier. Clemens VI betroede myndigheden over Den hellige Grav til franciskanerbrødrene i 1342; men det var stadig i en æra, hvor riddere alene havde ret til at optage andre medlemmer i ordenen. Alexander VI erklærede sig selv som ordenens øverste leder i 1496 og delegerede til franciskanerne beføjelsen til at tildele adelsmænd, der som pilgrimme var på pilgrimsfærd til Det Hellige Land, et ridderskab. På daværende tidspunkt blev nye medlemmer af ordenen optaget og indviet i Gravkirken i Jerusalem.

Danske medlemmer i middelalderen

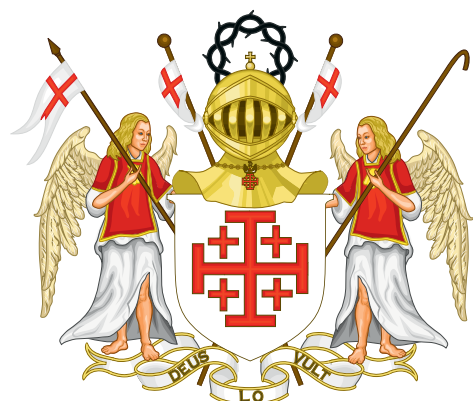
Det kan nævnes, at flg. danske adelsmænd i middelalderen blev optaget i ordenen:

- 1347: Kong Valdemar Atterdag
- 1401: Jep Jensen af Skarholt
- 1424: Kong Erik af Pommern
- 1516: Johan Rantzau
- 1522: Henrik Nielsen Rosenkrantz
- 1522: Mogens Gyldenstjerne
- 1591: Otto Skram

Bekræftelsen af dette franciskanske privilegium, enten mundtligt eller gennem pavelig bulle, blev fornyet af pave Leo X i 1516, af Benedikt XIV i 1746 og indtil restaureringen af Det latinske Patriarkat i Jerusalem af Pius IX i 1847.

Ordenens genoprettelse

Således blev den pavelige delegation overført til patriarken, da Pius IX i 1868 udsendte apostoliske breve, der bebudede ordenens genoprettelse. Ridderordenen åbnede for optagelse af kvinder til Dame af Den Hellige Grav takket være Leo XIII i 1888. Desuden besluttede Pius X i 1907, at titlen som stormester af Ordenen ville være forbeholdt paven selv.

Våbenskjold for Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani, -forkortet: OESSH. På dansk: Ridderordenen af Den hellige Grav i Jerusalem.

I 1932 godkendte Pius XI den nye forfatning og tillod riddere og damer at modtage deres indsættelse i deres hjemlande og ikke kun i Jerusalem. I 1940 udnævnte Pius XII en kardinal til ordenens protektor og centraliserede organisationen i Rom, som en del af ordenens stor magistrat, og overførte titlen som stormester til kardinal Canali. Johannes XXIII godkendte den nye forfatning fremlagt af kardinal Tisserant i 1962.

Efter Det andet Vatikankoncil blev en ny forfatning godkendt af Paul VI i 1977. Herefter gjorde Johannes Paul II ordenen til en juridisk kanonisk og offentlig person, konstitueret af Den hellige Stol. I dag er ordenen en del af den romerske kurie eller pavelige hof.

Sådan er ordenen organiseret

Ordenen er i dag organiseret i nationale statholderskaber og består af ca. 30.000 riddere og damer fra fyrrer nationer og er i øjeblikket organiseret i næsten 60 såkaldte statholderskaber, og – hvor ordenen stadig er i gang med den indledende udvikling – omkring ti magistrale delegationer.

De lokale ledere, statholdere og magistrat delegerede bistår i deres opgave i varierende grad af en gejstlig, som er prior. I statholderskabet Sverige-Danmark er det vores danske biskop H.E. Czeslaw Kozon KC*HS. Medlemmernes åndelige engagement er ledsaget af en vigtig opfordring til økonomisk støtte til Kirken i Det Hellige Land, især – men ikke kun – til Det latinske Patriarkat i Jerusalem. Ordenens storprior er Jerusalems latinske patriark.

Ordenen bidrager med ca. 75 mio. kr. om året. Disse penge fordeles af Det latinske Patriarkat i Jerusalem. Det er bl.a. til børnehaver, skoler, lægehjælp, ældrepleje, et universitet i Bethlem, desuden pastoralt arbejde blandt kristne i Det hellige Land.

For at koordinere hele ordenen på et universelt niveau er stormesteren, en kardinal udpeget af paven, flankeret af en bestyrelse, som er baseret i Rom, kaldet Stor Magistraten. Ordenen har sæde i Palazzo della Rovere beliggende på Via della Conciliazione, den brede boulevard der går fra Tiberen og op til Peterspladsen.

I statholderskabet Sverige-Danmark er det statholderen Jørgen Boesen KCHS, der som leder af statholderskabet sammen med storprioreren er ansvarlige for det fælles statholderskab Sverige-Danmark. Mandater for alle ordenens ledere har en varighed på fire år med mulighed for kun én yderligere 4-års periode i embedet.

Medlemmernes forpligtelser

At tilslutte sig ordenen betyder at forpligte sig til at vidne om troen, praktisere kristent liv og videreføre velgørende gerninger til moralsk og materiel støtte til de kristne samfund i Det hellige Land, og altid at handle med den diskretion, som kendetegner kristne velgørende indsatser. Men det er også nødvendigt at nævne, at man forpligter sig til at bidrage økonomisk til den støtte, som hvert år sendes til Det hellige Land. Formålet med at tilslutte sig ordenen er

Ordenens nationale ledere i audiens hos paven i 2018 i forbindelse med deres møde i Rom. Foto: Ridderordenen af Den hellige Grav i Jerusalem.

Ved den seneste optagelse af nye medlemmer i Stockholm i september 2022 deltog bl.a. ordenens General Guvernør Leonardo Visconte di Modrone (i midten) samt de nordiske statholdere. Foto: Ridderordenen af Den hellige Grav i Jerusalem.

også at tjene Den katolske Kirke og fremme initiativer til at bevare den kristne tilstedeværelse i Det Hellige Land i en dynamik af dialog og fred med tilhængere af andre religiøse traditioner.

Formålet med at tilslutte sig ordenen er ikke at blive medlem af en prestigefyldt organisation for at prale af sin status eller opnå personlige fordele. I henhold til ordenens konstitution forventes man endvidere mindst én gang at deltage i en pilgrimsrejse til Det hellige Land.

Normalt, men ikke altid, præsenteres en kandidat af et eksisterende medlem af ordenen. Statholderen med jurisdiktion over det pågældende statholderskab vil vurdere kandidaten ved en indledende samtale. Hvis hans/hendes egenskaber generelt anses for at opfylde kravene, kan kandidaten påbegynde en dannelsesperiode på mindst 12 måneder. Hvis kandidaten gennemfører denne periode med succes, kan han/hun søge om optagelse i ordenen gennem den lokale statholder.

Ordenen kan tildeles i flg. 5 klasser:

- Ridder/Dame
- Kommandør
- Stor Officer Storkors
- Collar (Kæde) I princippet kan alle medlemmer opnå de fire første klasser. Forfremmelse kræver dog, at den enkelte

har gjort sig fortjent til forfremmelsen gennem sit arbejde for ordenen. Når det drejer sig om Collar (Kæde), er det sådan, at der kun må være 12, som er udmærket med Collar. Det betyder, at det ud over Kardinal Stormesteren også er de øverste embedsmænd i ordenen, som er blevet tildelt Collar.

Her kan du læse mere om gravriddere:

Dansksproget side om statholderskabet Sverige-Danmark:

oessh.dk/

Engelsksproget side om det latinske patriarkat af Jerusalem:

lpj.org/

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskorientering.dk.

Dansk forsker udgiver stort værk om kætterdømt oldkirkelig teolog

Den katolske Kirke kan hente inspiration i den oldkirkelige teolog Origenes, selv om han blev kætterdømt i 553. Især hans forståelse af menneske og Gud som samarbejdspartnere på frelsen og hans billedrige sprog kan inspirere, mener professor i teologi på Aarhus Universitet Anders-Christian Jacobsen, der netop har udgivet et stort værk om Origenes.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

BOGUDGIVELSE Når man som Anders-Christian Jacobsen er opdraget i et traditionelt luthersk miljø, hvor der lægges vægt på menneskets syndige natur som baggrund for den nåde, at Gud vil frelse det ved troen på Jesus Kristus – uafhængigt af menneskets egen indsats – så er der ganske langt til den systematiske teologi, man finder hos Origenes fra Alexandria. Origenes, som levede ca. 185-253, er en af den tidlige østkirkelige kristendoms vigtigste teologer og forfattere, og han har spillet en meget lille rolle inden for Den luthersk-evangeliske Kirke. Også i Den katolske Kirke har han haft begrænset betydning, men især i de senere århundreder er han blevet et populært emne for forskning både blandt katolikker og i mindre grad blandt lutheranere. Hvad han særligt har at sige ind i en katolsk sammenhæng, vender vi tilbage til. Men først lidt mere om Anders-Christian Jacobsen. Efter en barndom præget af luthersk kristendom med vægt på syndens realitet og risikoen for evig fortabelse begyndte Anders-Christian Jacobsen som teologistuderende at interessere sig for oldkirkelige teologer – i første omgang Irenæus (f. 130 i det nuværende Tyrkiet), siden også Origenes, der blev født i Alexandria i det nuværende Egypten og voksede op i et miljø præget af græsk filosofi og tidlig kristendom. Hans far underviste både i platonisk filosofi og kristendom, og det samme kom Origenes til at gøre. Efter uoverensstemmelser med biskoppen i Alexandria flyttede Origenes til Cæsarea i Palæstina, hvor han i mindst syv år havde en skole, hvor han underviste i både filosofi og kristendom. Desuden prædikede og skrev han, bl.a. en lang række kommentarer til forskellige bibelske tekster samt udlægninger af nogle af de grundlæggende kristne begreber. Han udviklede fx en meget detaljeret og systematisk teologi om skabelse og frelse, og det er blandt andet denne del af hans teologi, der greb Anders-Christian Jacobsen, da han stiftede bekendtskab med Origenes.

”Jeg blev fascineret af det i første omgang meget fremmedartede, som på en række punkter stod i modsætning til den lutherske

teologi, jeg var opdraget med,” siger han.

25 år med Origenes samlet i én bog

Da han efter kandidateksamen og prisopgave på Aarhus Universitet søgte om en ph.d.-stilling, var det med skabelse og eskatologi hos Origenes og Irenæus fra Lyon som hovedtema, og siden blev han dr. theol. på en afhandling om Origenes’ kristologi. I alt har han gennem 25 år beskæftiget sig indgående med Origenes og har gennem disse år skrevet en række videnskabelige artikler om den oldkirkelige teolog. Dem har han nu bearbejdet og samlet til et større værk, *Origenes. Liv, teologi, reception*, der giver læseren indsigt i Origenes’ liv, hans metoder til at fortolke bibeltekster og i konkrete eksempler på denne tolkning. Bogen beskriver strukturen i Origenes’ teologi og udfolder hans syn på kristendommens grundtemaer – skabelse, synd, frelse og evigt liv.

”Origenes bidrog på afgørende måde til de første sammenhængende formuleringer af kristendommens tro og tænkning. Derfor er kendskabet til Origenes og hans teologi afgørende for at forstå kristendommens rødder – og kan forhåbentlig også give inspiration til kristne i dag,” siger Anders-Christian Jacobsen, der er ansat som professor i teologi på Aarhus Universitet.

Han er også en aktiv deltager i den offentlige debat, hvor han blandt andet er gået kritisk til den lutherske udlægning af mennesket som først og fremmest syndigt og har argumenteret for, at Folkekirken bør basere sig på et bredere teologisk grundlag, der også kan rumme fx tænkere som Origenes.

”Det er min klare erfaring, at Origenes’ syn på mennesket og på relationen mellem Gud og menneske har meget at sige moderne mennesker. De fleste mennesker i dag har meget svært ved at forholde sig til ideen om mennesket som klart adskilt fra sin skaber og som et syndigt væsen, der skal forsones med Gud. For mange vækker det langt større genklang at forstå Gud som ophavet til alt skabt og alt det skabte som en form for udstrømning heraf. I Origenes’ optik er menneske og Gud en

slags samarbejdspartnere på frelsen, og selv om der også hos ham er tale om et fald, er det ikke så absolut, som i luthersk – og dele af katolsk – tænkning. Han tror på en genoprettelse, hvor alt bringes tilbage til sin oprindelige tilstand, og han opfatter mennesket som grundlæggende godt og dermed også med gudbilledligheden i sig i høj grad bevaret,” siger Anders-Christian Jacobsen.

En Gud, der omstiller sig

Hvis Anders-Christian Jacobsen skal pege noget særligt ved Origenes, som i høj grad er anvendeligt i dag, nævner han hans kristologi og inkarnationsteologi.

”Hele hans forståelse af, hvorfor og hvordan Gud bliver menneske, er utroligt fascinerende. For ham er det, at Gud lader sig føde som menneske, et udtryk for, at Gud virkelig bliver alt det, som mennesker er og har brug for. Han tegner et billede af Gud, som den, der omstiller sig og tilpasser sig for at komme mennesket i møde. Er mennesket sygt, er Kristus lægen, har mennesket brug for opdragelse, er Kristus læreren og pædagogen. Her er vi meget langt fra billedet af en almægtig, uforanderlig og ubevægelig Gud, men ser i stedet en Gud, der er fleksibel i sin relation til verden,” siger han.

Desuden er Origenes i sin teologi meget billedrig, hvilket giver mulighed for at tale om kristendom på en varieret måde, der kan komme mennesker i møde på mange forskellige måder, mener Anders-Christian Jacobsen.

Og her har Origenes noget at sige, også ind i en katolsk kontekst, vurderer han. For selv om Origenes flere hundrede år efter sin død blev kætterdømt ved koncilet i Konstantinopel i 553, ligger store dele af hans teologi slet ikke så langt fra katolsk tankegang.

”Der er mange flere anknætningspunkter hos Origenes til katolsk teologi end til luthersk. For trods den store betydning, som Augustin og arvesyndslæren har haft i katolsk teologi, har man alligevel fastholdt

mennesket som en aktiv part i gudsforholdet både i liturgi og teologi, mens man i luthersk teologi er endt med at gøre mennesket passivt, hvilket jeg mener teologisk set er fatalt,” siger han.

”I katolsk teologi har man dog også – som en væsentlig arv fra teologer som Tertullian og Augustin – en grundlæggende forståelse af en modstilling mellem Gud og menneske som to parter, der skal forliges og er i modsætning til hinanden, og her mener jeg, at man kan få noget frugtbart ud af at kigge på Origenes, som i højere grad tænker Gud og menneske som to sammenhængende størrelser, der er kommet på afstand af hinanden og skal nærme sig hinanden igen. Det åbner mulighed for at se frelsesprocessen som en form for synergi og en renselsesproces,” siger han.

Skrupler ved skabelsteologien

Der har da også siden 1900-tallet været mange katolske teologer, der har beskæftiget sig indgående med Origenes, især med hans bibelfortolkning.

”Man har været lidt mere tilbageholdende med at læse ham som systematisk teolog, fordi man har haft skrupler ved nogle af hans tanker om skabelse og frelse, fx hans ide om, at alting er evigt – ikke bare Gud selv. Det rokker ved ideen om, at verden er skabt ud af intet. Men for Origenes er det en pointe, at skabelse ikke er noget tidsligt, men at forholdet mellem skaberen og det skabte skal forstås relationelt. Han mener altså, at virkeligheden er evig, og det, der findes, udfolder sig så blot på forskellige måder på forskellige tidspunkter. Han siger fx, at det skabte er som et hus eller et skib, der altid har været i arkitektens hoved og så på et tidspunkt får materiel form, men som også, efter at det har mistet denne form, vil eksistere i arkitektens hoved. Det skabte har altså i den forstand altid været og vil altid være i Gud tanke.”

Et af de punkter, Anders-Christian Jacobsen er i tvivl om, hvor Origenes står, er i spørgsmålet om opstandelsen. Findes der en fysisk, kropslig opstandelse eller ej?

”Jeg hælder nok mest til, at Origenes – influeret af gnostiske tanker – ikke tror på en fysisk opstandelse. Men katolske teologer mener, at der findes en tanke om et opstandelseslegeme hos ham, og jeg håber næsten, at jeg tager fejl, for en teologi, der ikke har plads til en form for legemlighed, der ikke kun er et forgængeligt fænomen, har nogle store begrænsninger,” siger han.

Origenes. Liv, teologi, reception. Af Anders-Christian Jacobsen. 543 sider. Udkommet på forlaget Eksistensen den 1. november 2022.

Og vinderne er...

KO har udtrukket de fire vindere af julekonkurrencen.

BOGPRÆMIER I forrige nummer af KO (nr. 16, 2022) skulle læserne besvare fem spørgsmål for at deltage i konkurrencen af én af fire bogpræmier doneret af Katolsk Forlag og Pastoral-Centret.

De heldige vindere er:

- 1. præmien,** Marlene Fenger Grøndahls ’Kaldet til kærlighed’: Anne Marie Gulmann
- 2-4 præmierne:** Jutta Dorph-Petersen
Lisbeth Wilger
Birgitte Holmark-Thorsen

Et eksemplar af de respektive bøger er sendt til vinderne. NM

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskorientering.dk.

Inge Norlings livsværk lukker

Fred og Forsoning får hård kritik efter uvarslet besøg fra Styrelsen for patientsikkerhed.

DIAKONI Bostedet Fred og Forsoning er lukket efter et uvarslet besøg den 14. november af sundhedsmyndighederne. Besøget kom, efter at styrelsen havde fået flere henvendelser – blandt andet fra Socialtilsyn Midt – om håndteringen af medicinuddeling på stedet.

Allerede i september 2022 fik bostedet en henstilling fra Styrelsen om at udarbejde en sundhedsfaglig instruks for anvendelsen af lægemidler til risikosituationer. Det var endnu ikke sket ved kontrolbesøget, og styrelsen har vurderet, at den manglende instruks indebar en betydelig risiko for patientsikkerheden.

Styrelsen for patientsikkerhed konstaterer i sin 28 sider lange rapport desuden betydelige mangler m.h.t. journalføring, administration af medicin, udlevering af antabus og plejeplaner for beboerne. Ud af 16 målepunkter var ikke et eneste opfyldt. 12 sygeplejefaglige problemområder ses som mangelfuldt eller slet ikke beskrevet. Ingen af stedets medarbejdere kunne ifølge styrelsen redegøre for hvilke planer, der var for pleje og behandling af stedets beboere. Der manglede overskuelig og systematisk journalføring, og der var heller ikke styr på uddelingen af beboernes medicin. Styrelsen konstaterede blandt andet uoverensstemmelse mellem antallet af tabletter på medicinlisterne og antallet i doseringsæskerne.

Fred og Forsoning var godkendt af Herning Kommune som en § 110 institution. Servicelovens § 110 forpligter kommunal-

bestyrelserne til at sørge for, at kommunen har det nødvendige antal pladser til midlertidigt ophold til personer med særlige, sociale problemer.

Ved styrelsens besøg på Fred og Forsoning var der 10 pladser, og alle var i brug. Der var 11 ansatte. Stedet havde ingen ledelse, da forstanderen var blevet afskediget i weekenden før tilsynsbesøget.

I en artikel i Herning Folkeblad 26. februar sidste år beskrives den typiske beboer som en mand i 40'erne, hvis liv er brudt sammen. Ofte kommer han med massive misbrugsproblemer.

Fred og forsoning ejes af en almennyttig fond med, og på baggrund af kritikken valgte fonden at lukke stedet. Den 16 december var de sidste af hjemmets 10 beboere overflyttet til andre opholdssteder.

“Status på Fred og Forsoning er desværre, at vi har været nødt til at lukke stedet og bygningerne er sat til salg”, fortæller Dennis Hartvig Schultz, formand for fonden

Fred og Forsoning i Arnborg.
Foto: Arkiv.dk.

Fred og Forsoning, der ejer opholdsstedet. Han siger, at tiden må vise, om der overhovedet er midler tilbage i fonden, når der er udbetalt løn til stedets ansatte.

Inge Norling

Bag navnet “Fred og forsoning” ligger historien om ildsjælen Inge Norling, der i mange år arbejdede for samfundets marginaliserede. I marts 1990 flyttede hun ind på FASTERHOLTGAARD ved Herning for at starte et bofællesskab for hjemløse. Efterhånden kom der flere og flere beboere på FASTERHOLTGAARD, og den 1. januar 2001 lejede Inge Norling derfor 8 værelser på det nedlagte hotel Inge Marie i Arnborg. Senere lejede hun hele hotellet. Det lykkedes med hjælp fra private og Y’men Danmark at skaffe midler til at købe hotellet i 2003. Selv boede Inge Norling på et værelse på stedet og betalte for sit ophold lige som de andre beboere Hun forlod oprindeligt en karriere som succesfuld assurandør i Danmark og i Skotland. En livskrise havde ført hende helt ud på kanten af livet, og hun var på vej til at springe ud fra Lillebæltsbroen, da hendes datter “tilfældigt” inviterede hende til et møde i Pinsekirken. Her fik hun en oplevelse, der skulle blive afgørende for resten af hendes liv.

“Det var som om Gud hældte glæde ind i min hjerne”. Sådan beskriver hun sin glæde over opdagelsen af, at Gud elskede hende. I Nordirland og Skotland mødte hun Kærlighedens Missionærer, der levede et liv på samfundets bund sammen med hjemløse og udstødte. Inge Norling solgte sin store villa og levede en tid som hjemløs. Hun kom på diakonikursus og arbejdede i Sidegadeprojektet i Saxogade, hvor hun lærte, at man skal møde folk i øjenhøjde.

Inge Norlings erindringsbog.

Inge Norling var en ildsjæl og så det som et kald at være på 24/7. Derved kom hun også af og til i konflikt med systemtænkningen. Med et lille hjertesuk konstaterer hun i sin bog: “Vi er meget afhængige af Guds nærvær og hjælp – det er svært at forklare en fagforening.” Før hendes død blev fonden Fred og Forsoning stiftet for at sikre bostedets bevarelse.

LR

I 2020 udgav Inge Norling kort før sin død erindringsbogen *Fred og Forsoning* på Katolsk Forlag. I 2017 lærte hele Danmark hende at kende i TV-dokumentaren *Nonnen og narkomanerne*, der stadig kan ses på dr.dk/drtv/program/nonnen-og-narkomanerne_215862.

Film

Den store stilhed

To søskende og to diametralt modsatte livsanskuelser støder sammen i ny dansk film.

FILMPREMIERE Alma forbereder sig på at aflægge sine evige løfter i sit kloster; men en dag dukker hendes bror Erik op og afslører en mørk familiehemmelighed, som Alma har gjort alt for at skjule. Alma og Erik er to af hovedpersonerne i den nye danske film “Den store Stilhed”, der har danmarkspremiere den 12. januar. Filmen præsenteres som “en fortælling om tro, skam, tilgivelse og hvor vi søger hen for at finde mening med livet.” Den er instrueret af stortalentet Katrine Brocks og havde verdenspremiere i september sidste år på San Sebastian Film festivalen. Siden har den vundet Roger Ebert prisen ved Chicago Film Festival og prisen for bedste debutfilm på Nordische Filmtage Lübeck. I beskrivelsen fra filmfestivalen i Lübeck fremhæves det, at Brocks spiller på psykothrillerens elementer med mystiske lyde og lyseffekter. Hovedrollen i filmen som Alma spilles af Kristine Kujath Thorp, storebroren Erik spilles af Elliott Crosset Hove og rollen som klostrets priorinde spilles af Karen-Lise Mynster.

“Det er en stor ære. Jeg ser udtagelsen som en fejring af de store kollektive kræfter, som er lagt i tilblivelsen af filmen, og det at filmen nu får verdenspremiere på en så prestigefuld festival, er en drøm, som

er gået i opfyldelse.” sagde Brocks i en pressemeddelelse fra distributøren Scanbox i anledning af verdenspremiere.

“Jeg er vokset op i et kristent bofællesskab og som barn oplevede jeg Gud som en beskyttende og kærlig skikkelse, men også en overvågende instans som kunne straffe mig med overvældende skyldfølelse”, siger instruktøren i en kommentar. Katrine Brocks var som ung kvinde med, da en ven af hendes familie aflagde sine evige løfter i et kloster i Frankrig. Det inspirerede hende til at producere en film om livet på et kloster.

“Som voksen har jeg efterhånden forstået, at en central del af det kristne budskab går ud på, at vi grundlæggende er elskede og har mulighed for at finde tilgivelse uanset, hvad vi har gjort. Men min oplevelse af at vokse op med Jesus som det ultimative forbillede, var at jeg skulle leve op til en rigtig høj standard for at blive elsket af Gud, siger Katrine Brocks, der med filmen ønsker at vise, hvad der sker, når de rammes af en tragedie. Nogle bliver mere religiøse, mens andre mister troen.

Den store stilhed er produceret af Monolit Film med støtte fra Filminstitutts talentordning New Danish Screen.

LR

Alma sammen med storebroren Erik, spillet af Elliott Crosset Hove.

Kristine Kujath Thorp (t.h.) i hovedrollen som Alma sammen med Karen-Lise Mynster, der spiller moder Miriam. Kristine Kujath Thorp har bl.a. spillet hovedrollen i DR's serie *Noget om Emma* (2020) - en ungdomsserie om forelskelse og ansvar. Karen-Lise Mynster er bl.a. kendt for sine roller i *Lille sommerfugl* (2020) - en drama-komedie af Søren Kragh-Jakobsen og *Niels Arden Oplevs Rose* (2022) - en film om forholdet mellem to søstre.

Mangfoldighed giver styrke

Sankt Joseph Søstre var en vigtig fødselshjælper, da Indvandrer Kvindecetret åbnede for 40 år siden.

MINORITETSKVINDER Fyrrer, fit og festlig. Sådan blev fødselaren beskrevet i en af de mange taler ved fejringen af Indvandrer Kvindecetrets 40 års dag. Det hele startede meget beskedent i en nedlagt bagerbutik i Elmegade på Nørrebro. Stedet var valgt, for allerede i slutningen af 1800-tallet blev Nørrebro et sted med mange indvandrere. Her boede jøder, der var flygtet fra pogromerne i Rusland, og en del enlige kvinder bosatte sig her for at arbejde som tjenestepiger.

Sankt Joseph Søster Susanne Sønderbo sad på posten som stedets igangsætter og leder, og hendes ordenssamfund støttede centret økonomisk. Derfor arbejdede Susanne de første 7 år uden løn. Susanne har altid været meget interesseret i det tværkulturelle, og som uddannet psykolog havde hun blik for de særlige udfordringer, minoritetsetniske kvinder stod med i dagligdagen.

Centret skulle være et sted, hvor indvandrerkvinderne kunne mødes som derhjemme omkring landsbybrønden. Tre ting – mænd, alkohol og svinekød – var bandlyst

de første år. De fleste af brugerne var tyrkiske kvinder – senere kom mange pakistanske og jugoslaviske kvinder til. Man fandt ud af, at der hvor sproget manglede, havde man maden fælles. Der kom madgrupper,

Susanne Sønderbo, Indvandrerkvindernes Centrets første leder fra 1982-89.
Foto: Lisbeth Rütz.

hvor der blev lavet farverig og eksotisk mad, og efterhånden fik centret udgivet en række kogebøger med mad fra kvindernes hjemlande.

Hurtigt kom der forskellige aktiviteter for kvinderne. Deres børn blev passet, mens mødrene kæmpede med at lære det svære danske sprog og øvede sig på at cykle ude i baggården. Det kom der mange blå mærker ud af! Centret var det første af sin art og vakte stor opsigt. På åbningsdagen var det

i TV-avisen og blev flashet af lysavisen på Rådhuspladsen.

I dag holder centret til i Blågårdsgade, hvor der er mangfoldige tilbud til brugerne. Her er der bl.a. lektiecafé, madklub, mulighed for sundhedstjek og aktiviteter for børn. I 2014 kom der en ny knopskydning. Centret åbnede spisestedet "Send flere krydderier" – en socialøkonomisk arbejdsplads, der driver café- og cateringvirksomhed.

Centret hedder nu også Diversity Works – et signal om den værdi, der ligger i mangfoldighed. Men målet er stadig det samme – nemlig at skabe et tilbud til mennesker på kanten af samfundets fællesskaber. Her er der stadigvæk meget at rette op på. Vi har en lav accent tolerance i Danmark, gjorde en af dagens talere opmærksom på.

Varme omfavnelser fra centrets mangeårige brugere fortalte om, at Susanne Sønderbo ikke er glemt. Efter sin indsats på centret arbejdede hun fra 1990-1997 i De samvirkende Menighedsplejer som sorgterapeut, og i 2000 flyttede hun til Norge, hvor hun blev ansat af Hamar Bispedømme – først som kapellan, senere som hospitalspræst. Hun har skrevet i alt 8 bøger om emner som etik og religionspsykologi.

LR

Du kan læse mere om Indvandrerkvindernes Centret/Diversity Works på diversityworks.dk/

"Gud har skabt verden, så vi kan ikke være bekendt at ødelægge den"

Synode for de unge i Sankt Annæ Kirke.

UNGDOMSARBEJDE 20. december 2022 fik 25 unge konfirmander mulighed for at forholde sig til nogle af synodens spørgsmål, fx om hvordan vi får de unge til at komme i kirken efter deres firmelse og deres syn på messen.

Paul Jørgensen indledte med at give et historisk rids om tidligere koncilers og synoders resultater og forklarede ord som cølibat, omskæring og lægfolk.

Herefter blev de inddelt i grupper og fik i tre omgange en række spørgsmål og

udsagn, de skulle tage stilling til.

Nogle få udsagn fra aftenen: Man skal

kunne forstå præsten, prædiken skal være nærværende, messen er for lang, der er et fællesskab i kirken, musikken skal være traditionel, meget gerne særlige ungdomsmesser ledet af unge, brug snapchat og om kirkens ansvar i forhold til klimaforandringerne et meget modent: "Gud har skabt verden, så vi kan ikke være bekendt at ødelægge den"!

Alt i alt en meget givtig aften, og de unges indlæg og forslag bliver nu sendt videre til Bispekontoret og Synodegruppen til videre indarbejdelse i den danske synode 2023.

Bjarne Ackey og Paul Jørgensen

Duften af bøger

Sankt Andreas Bibliotek og Katolsk historisk Arkiv trives.

BIBLIOTEKSVÆSEN "Bare man kunne købe duften af bøger på dåse", sagde en af Sankt Andreas Biblioteks trofaste lånere engang. Og lånerne glemte ikke biblioteket under pandemien. Trods en måneds lukning i 2020 og næsten fire måneder i 2021 er lånerallet på bispedømmets bibliotek steget støt. I den lange lukningstid mødte mange lånere op på parkeringspladsen for at få deres lån af biblioteksleder Susanne Balslev. Antallet af mailhenvendelser steg under pandemien. Den udvikling er fortsat, og der kommer mange henvendelser fra andre biblioteker.

"Det er svært at tegne en profil af den typiske låner. Nogle tænker på at konvertere. Af og til kommer der også skoleelever, som skal have hjælp til en opgave eller studerende fra universitetet. Andre kommer forbi på vej til messe", siger Susanne Balslev. Fælles for mange lånere er, at de leder efter litteratur om katolske emner, der kun i meget begrænset omfang anskaffes af folkebiblioteker.

SAB er det eneste offentlige katolske bibliotek i Norden, og derfor har bibliote-

ket også en del udlån fra de andre nordiske lande.

Susanne Balslev er også ansvarlig for Katolsk Historisk Arkiv. Arkivet er der man går hen, hvis man søger viden om Den katolske Kirke i Danmark efter reformationen. I 2022 var der for eksempel henvendelser fra journalister, der ønskede materiale fra bombningen af den franske skole. Andre søgte fotos fra Sostrup Kloster, gamle skolebilleder fra Sankt Knuds Skole og oplysninger om det nu nedlagte Sankt Maria Hospital i Roskilde, der blev drevet af den franske orden Visdommens Døtre. En anden henvendelse drejede sig om materiale

På Facebooksiden kan du læse om bibliotekets skjulte bogskatte og nye bøger.

vedr. præsten og komponisten Leif Kayser.

Arkivet har meget materiale om kirkebygninger og restaureringer af dem. Det ligger inde med arkivalier fra nuværende og nedlagte sogne og har også en større samling af foreningsarkiver – for eksempel fra det nu nedlagte Dansk katolsk Kvindeforbund og privatarkiver fra danske katolikker. Mange slægtsforskere søger oplysninger om deres familier eller tidligere elever på katolske skoler søger gamle klassebilleder. Her henvises til sognene, lokalarkiver eller Rigsarkivet.

For at nå ud til flere mennesker – også uden for Den katolske Kirke – fik biblioteket for tre år siden en Facebookside, der p.t. har 421 følgere. De fleste af dem bor i hovedstadsområdet – men der er følgere så langt væk som i Indien og Brasilien! På Facebooksiden fortæller biblioteket løbende om nye bøger, arrangementer i biblioteket og tilbud i bibliotekets antikvariat. Bibliotekets drift finansieres udelukkende af tilskud fra fonde, gaver fra private og indtægterne fra bibliotekets antikvariat. Derfor modtager biblioteket meget gerne gamle bøger fra flytning/oprydning på hovedsprogene dansk og engelsk eller på skandinaviske sprog. Biblioteket er åbent 12 timer om ugen.

LR

Biblioteksleder Susanne Balslev har travlt med at besvare de mange henvendelser til bibliotek og arkiv.

Flagallé i Blågårdsgade

Kirsten Poulsen tager afsked med sin skole.

PENSION Børn, solskin, Nørrebro og katolsk skole. Det hele var med, da skoleleder Kirsten Poulsen den 16. december tog afsked med sin skole. Skolens 300 elever klappede, hujede og viftede med deres dannebrogssflag, mens Kirsten blev kørt ned gennem Blågårdsgade på en budcykel. En synlig rørt og storsmilende skoleleder steg ud ved Blågårds Plads, hvor jublende elever sluttede af med grønne ispinde. Kirsten har arbejdet på katolske skoler i mere end 40 år. Nu går hun på pension efter 17 år på Sankt Ansgars Skole og glæder sig til et liv med mere plads til børnebørn og fritidssysler. KO ønsker hende et dejligt pensionistliv.

LR Foto: Lisbeth Rütz.

Samarbejde om katolske podcasts

DUK vil i samarbejde med Katolsk Orientering udgive en række podcasts med katolske historier henover foråret.

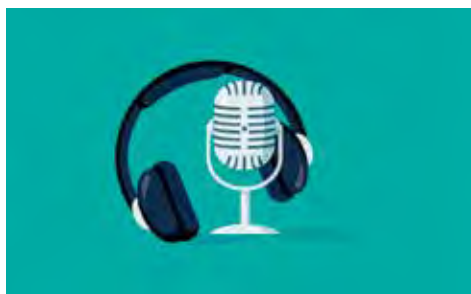
PODCASTS Danmarks Unge Katolikker (DUK) har op til julen aftalt med Katolsk Orienterings redaktion, at man i løbet af foråret vil udgive en række podcasts under navnet 'Katolsk Orientering Ultra Kort'.

Ifølge aftalen vil bispedømmets ungdomsorganisation stå for selve produktionen og distributionen af podcastene på de respektive platforme, mens Katolsk Orientering vil levere nyhedsinput og baggrundshistorier.

Ifølge Lea Noval fra DUK's sekretariat vil formatet være en egentlig podcast af ca. 15-20 minutters varighed, hvor én eller flere personer vil kommentere 7-9 aktuelle katolske nyheder af såvel national som international karakter.

Indtil videre omfatter samarbejdet ca. ti podcasts med mulighed for forlængelse af samarbejdet.

NM

Hold troens flamme levende

Så er der godt nyt fra Amager.

EVANGELISERING Er dit trosliv blevet mat og slidt? Er dit liv med Gud blevet lidt gråt og rutinepræget? Er dit engagement i Kirken lige så stille kommet helt ned på vågeblusset? Eller er flammen død?

Så er du ikke alene. Sankt Annæ Sogn på Amager har et godt tilbud til dig. Fra den 12.-19. marts kommer der fokus på, hvordan man kommer ind i den gode rutine igen og får styrke til alle hverdagens kampe og udfordringer.

Fornyelse i troen er for:

- Dem som elsker Kirken
- så de kan slutte sig tættere til den.
- Dem som er modløse i troen
- at deres fordomme må blive nedbrudt.
- Dem som tror
- at deres tro må blive endnu stærkere.

- Dem som har mistet troen
 - at de kan blive genfødt.
 - Dem som spørger Gud
 - at de må høre svaret.
 - Dem som ingen spørgsmål har
 - at de endelig må stille spørgsmål til Gud.
 - Dem som lider alene
 - at de må opleve andres kærlighed.
 - Dem som vil hjælpe andre
 - så de ved hvordan de skal gøre det.
 - Dem som er fortabte
 - for at de kan finde sig selv igen.
 - Dem som har det godt i livet
 - at de kan hjælpe andre.
 - Dem som mister håbet
 - at de må finde det igen.
 - Dem som lever i ægteskab
 - at deres kærlighed må blive styrket.
 - Dem som lever i ikke sakramentale ægteskabelige forhold
 - at de kan finde en plads i Kirken.
 - Dem som har familieproblemer
 - at de kan løse dem.
- Kort sagt – fornyelse i troen er for alle mennesker af god vilje – også dig.

LR

Du kan læse mere om fornyelse i troen i de kommende numre af KO.

Foto: Markus Weinländer. Pfarrbriefservice.

De katolske skolers grand old man stopper

Georg Høhling går på pension.

PENSION Efter 32 år er Georg Høhling per 1. januar stoppet som skoleleder på Sct. Joseph Søstrenes Skole i Ordrup for at gå på pension. Under hans ledelse er skolen blevet så populær, at den har lange ventelister. Høhling har om nogen været med til at præge dansk katolsk skoleliv. I 19 år var han formand for FAKS (Foreningen af katolske skoler). Her arbejdede han blandt andet sammen med bispedømmets skolekonsulent p. Jesper Fich O.P. på at skabe et fælles sprog for det at være katolsk skole.

Efter Anne Storms død blev Georg Høhling formand for den nordiske katolske Lourdesvalfart, hvor han sammen med valfartsteamet har gjort en indsats både for at udvikle valfarten og bevare dens traditioner. Samtidig sidder han også sammen

med sin hustru Virginia som medlem af menighedsrådet ved Sct. Vincents Kirke i Hillerød. KO ønsker ham mange gode år som pensionist.

LR

Georg Høhling. Foto: Den nordiske Lourdesvalfart.

Nyt økumenisk rejselegat

Rejselegatet til økumenisk fremme støtter frivillige i kirker og kirkelige og kirkelige organisationer, der gennem udlandsophold/rejse vil styrke deres økumeniske erfaring og dannelse.

LEGAT Kendskabet til og inspirationen fra andre kirkelige traditioner end ens eget er helt afgørende for det økumeniske engagement. Helt konkret handler det for mange om at få en erfaring i udlandet, som kan virke som drivkraft for det økumeniske engagement herhjemme. Derfor har Danske Kirkers Råd med midler fra Det Økumeniske Center netop etableret et rejselegat for frivillige til fremme af deres økumeniske dannelse.

Målgruppen for legatet er frivillige i lokale kirker eller kirkelige organisationer uanset alder. Det er et krav, at man på sit udlandsophold besøger økumeniske fællesskaber som fx Bossey i Schweiz, Taizé i Frankrig, Iona i Skotland eller har ophold i en kirkelig organisation eller tradition, der ikke er ens egen, hvad enten det er et koptisk kloster i Egypten, karismatiske kirker i Vestafrika ellers Sydasiens, Den Katolske Kirke i Mellemamerika, evangelikale kirker i USA, ortodokse kirker i Mellemøsten eller noget helt tiende.

Økumenisk dannelse

Rejselegatet lægger særlig vægt på økumenisk dannelse. Om det siger Tonny Jacobsen, der er formand for legatets bestyrelse

og sidder med i Danske Kirkers Råds forretningsudvalg:

"Når vi ser rundt i det økumeniske landskab, er der ingen tvivl om, at de mange engagerede mennesker typisk også har en erfaring med det økumeniske møde i udlandet. I en tid med øget polarisering mange steder i verden er det afgørende, at vi får viden om hinandens forskelle og ligheder – hvad er det der binder os sammen som troende mennesker på tværs af vores forskelle? Økumenisk dannelse handler ikke om, at man bliver mindre klar på, hvilken tradition man selv kommer fra – måske tværtimod – men om at bliver klogere på hinanden og sammen kunne gøre en forskel i verden".

Legatet uddeles til frivillige i kirker og kirkelige organisationer, der er medlemmer af Danske Kirkers Råd.

Det uddeles to gange årligt og ansøgningsfristen er henholdsvis 1. april og 1. oktober hvert år

Selv ansøgningsskemaet samt mere info findes på Danske Kirkers Råds hjemmeside, www.danskekirkersraad.dk. Ved spørgsmål kan sekretariatet kontaktes på dkr@danskekirkersraad.dk.

NM

Januar

1. *hvid.* Søndag. Juledags oktav. **DEN HELLIGE GUDSMODER JOMFRU MARIA** (h).

✠ *Gl. Cr. Jomfru Marias pf.*

1.L.: 4 Mos 6,22-27;

☞ Sl 67,2-3.5.6+8.

☞ Gud være os nådig og velsigne os.

2.L.: Gal 4,4-7.

Ev.: Luk 2,16-21.

Kollekt for det Danske Bibelselskab.

2. *hvid.* Mandag i juletiden. (II Ps).

Basilius den Store (†379) og **Gregor af Nazianz** (†390), biskopper og kirkelærere (m)

Jul.pf.

☞ Sl 98,1,2-3b.3c-4

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse

L.: 1 Joh 2,22-28. **Ev.:** Joh 1,19-28.

3. *hvid.* Tirsdag i juletiden. (II Ps).

Eller *hvid.* **Jesu allerhelligste navn.**

Jul pf.

☞ Sl 98,1,3c-4.5-6

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse

L.: 1 Joh 2,29-3,6. **Ev.:** Joh 1,29-34.

4. *hvid.* Onsdag i juletiden. (II Ps).

Jul pf.

☞ Sl 98,1,7-8.9

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse

L.: 1 Joh 3,7-10. **Ev.:** Joh 1,35-42.

5. *hvid.* Torsdag i juletiden. (II Ps).

Jul pf.

☞ Sl 100,2.3.4.5

☞ Bryd ud i fryderåb for Herren, hele jorden

L.: 1 Joh 3,11-21. **Ev.:** Joh 1,43-51.

6. *hvid.* Fredag i juletiden. (II Ps).

Jul pf.

☞ Sl 147,12-13.14-15.19-20

☞ Jerusalem, lovsyng Herren.

L.: 1 Joh 5,5-13.

Ev.: Mark 1,7-11 eller Luk 3,23-38 eller 3,23.31-34.36-38.

7. *rød.* Lørdag i juletiden. (II Ps).

Knud Hertug, martyr, (†1131) (m)

Jul pf.

☞ Sl 149, 1-2.3-4.5+6a+9b

☞ Herren glæder sig over sit folk.

L.: 1 Joh 5,14-21. **Ev.:** Joh 2,1-11.

Bededag for præste- og ordenskald.

8. *hvid.* Søndag. **HERRENS ÅBENBARELSE** (h).

✠ *Gl. Cr. H.åb.pf.*

1.L.: Es 60,1-6;

☞ Sl 72,1-2.7-8.10-11.12-13.

☞ Alle folkeslag, Herre, skal kaste sig ned for dig.

2.L.: Ef 3,2-3a.5-6.

Ev.: Matt 2,1-12

(Raymund af Penyafort, præst († 1275) fejres ikke)

9. *hvid.* Mandag. **HERRENS DÅB** (f).

Gl. Cr. Særl.pf.

1.L.: Es 42,1-4.6-7

☞ Sl 29,1-2.3ac-4.3b,9c-10

☞ Herren velsigner sit folk med fred.

2.L.: ApG 10,34-38

Ev.: Matt 3,13-17

Hermed afsluttes juletiden.

DET ALMINDELIGE KIRKEÅR

10. *grøn.* Tirsdag i 1. alm. uge. (I Ps).

☞ Sl 8,2a+5.6-7a.7b-9

☞ Du satte din søn over dine hænder værk.

L.: Hebr 2,5-12 **Ev.:** Mark 1,21-28

11. *grøn.* Onsdag i 1. alm. uge. (I Ps).

☞ Sl 105,1-2.3-4.6-7.8-9.

☞ Evigt husker Herren på sin pagt
eller ☞ Halleluja!

L.: Hebr 2,14-18. **Ev.:** Mark 1,29-39.

12. *grøn.* Torsdag i 1. alm. uge. (I Ps).

☞ Sl 95,6-7c.7d-9.10-11.

☞ Om I dog i dag ville lytte til Herren: »Gør ikke jeres hjertes hårde!«

L.: Hebr 3,7-14. **Ev.:** Mark 1,40-45.

13. *grøn.* Fredag i 1. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Hilarius**, biskop og kirkelærer (†367)

☞ Sl 78,3+4bc.6c-7.8.

☞ Lad os ikke glemme Guds gerninger!

L.: Hebr 4,1-5.11. **Ev.:** Mark 2,1-12.

14. *grøn.* Lørdag i 1. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ Sl 19,8.9.10.15.

☞ Dit ord, Herre, er ånd og liv.

L.: Hebr 4,12-16. **Ev.:** Mark 2,13-17.

15. *grøn.* **2. ALM. SØNDAG.**

✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*

1.L.: Es 49,3.5-6;

☞ Sl 40,2+4ab.7-8a.8b-9.10.

☞ Se, jeg er kommet; jeg ønsker at gøre din vilje, Gud.

2.L.: 1 Kor 1,1-3.

Ev.: Joh 1,29-34.

16. *grøn.* Mandag i 2. alm. uge. (II Ps).

☞ Sl 110,1.2.3.4.

☞ Du er præst for evigt på Melkisedeks vis.

L.: Hebr 5,1-10. **Ev.:** Mark 2,18-22.

17. *hvid.* Tirsdag i 2. alm. uge. (II Ps).

Antonius, abbed (†356) (m)

☞ Sl 111,1-2.4-5.9+10c.

☞ Herren husker på sin pagt for evigt
eller ☞ Halleluja!

L.: Hebr 6,10-20. **Ev.:** Mark 2,23-28.

18. *grøn.* Onsdag i 2. alm. uge. (II Ps).

☞ Sl 110,1.2.3.4.

☞ Du er præst for evigt på Melkisedeks vis.

L.: Hebr 7,1-3.15-17. **Ev.:** Mark 3,1-6.

Den økumeniske bedeuge begynder

19. *rød.* Torsdag i 2. alm. uge. (II Ps).

Henrik, biskop og martyr (†1158)(m)

☞ Sl 40,7-8a.8b-9.10.17.

☞ Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.

L.: Hebr 7,25-8,6. **Ev.:** Mark 3,7-12.

20. *grøn.* Fredag i 2. alm. uge. (II Ps).

Eller *rød.* **Fabian**, pave og martyr (†250)

Eller *rød.* **Sebastian**, martyr (†288)

☞ Sl 85,8+10.11-12.13-14.

☞ Troskab og sandhed mødes.

L.: Hebr 8,6-13. **Ev.:** Mark 3,13-19.

21. *rød.* Lørdag i 2. alm. uge. (II Ps).

Agnes, jomfru og martyr (†ca.250)(m)

☞ Sl 47,2-3.6-7.8-9.

☞ Gud drager op under jubelråb, Herren til hornets klang.

L.: Hebr 9,2-3.11-14. **Ev.:** Mark 3,20-21.

22. *grøn.* **3. ALM. SØNDAG. Guds ords søndag.**

✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*

1.L.: Es 8,23b-9,3

☞ Sl 27,1.4.13-14.

☞ Herren er mit lys og min frelse.

2.L.: 1 Kor 1,10-13.17.

Ev.: Matt 4,12-23 eller 4,12-17.

(Vincent, diakon og martyr (†304) fejres ikke)

23. *grøn.* Mandag i 3. alm. uge. (III Ps).

☞ Sl 98,1,2-3b.3c-4.5-6.

☞ Syng en ny sang for Herren, for han har udført undere.

L.: Hebr 9,15.24-28. **Ev.:** Mark 3,22-30.

24. *hvid.* Tirsdag i 3. alm. uge. (III Ps).

Frans af Sales, biskop og kirkelærer (†1622) (m)

☞ Sl 40,2+4ab.7-8a.10.11.

☞ Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.

L.: Hebr 10,1-10. **Ev.:** Mark 3,31-35.

25. *hvid.* Onsdag. **DEN HELLIGE APOSTEL PAULUS' OMVENDELSE** (f)

Gl.Ap.pf.

L.: ApG 22,3-16 eller ApG 9,1-22

☞ Sl.117,1,2

☞ Gå ud i alverden og prædik Evangeliet! eller:
Halleluja!

Ev.: Mark 16,15-18

26. *hvid.* Torsdag i 3. alm. uge. (III Ps).

Timoteus og Titus, biskopper (m)

☞ Sl 96,1-2a.2b-3.7-8a.10

☞ Fortæl om Herrens undere blandt alle folkeslag!

L.: 2. Tim 1, 1-8 eller Tit 1,1-5 **Ev.:** Luk 10,1-9

27. *grøn.* Fredag i 3. alm. uge. (III Ps).

Eller *hvid.* **Angela Merici**, jomfru (†1540)

☞ Sl 37,3-4.5-6.23-24.39-40.

☞ Retfærdiges frelse kommer fra Herren.

L.: Hebr 10,32-39. **Ev.:** Mark 4,26-34.

28. *hvid.* Lørdag i 3. alm. uge. (III Ps).

Thomas af Aquino, præst og kirkelærer (†1274) (m)

☞ Luk 1,69-70.71-72.73-75.

☞ Lovet være Herren, Israels Gud,
for han har besøgt sit folk.

L.: Hebr 11,1-2.8-19. **Ev.:** Mark 4,35-41.

29. *hvid.* **ANSGAR**, bispedømmet Københavns værnehelgen, (h) (4. ALM. SØNDAG)

✠ *Gl.Cr. Sankt Ansgars pf.*

1.L.: Es 52,7-10

☞ Sl 96,1-2a-2b-3.7-8a.10

☞ Fortæl om Herrens undere blandt alle folkeslag!
eller ☞ Halleluja!

2.L.: 1 Kor 1,18-25

Ev.: Mark 1,14-20

Kirketælling

30. *grøn.* Mandag i 4. alm. uge. (IV Ps).

☞ Sl 31,20.21.22.23.24.

☞ Vær stærke, fat mod, alle I som venter på Herren!

L.: Hebr 11,32-40. **Ev.:** Mark 5,1-20.

31. *hvid.* Tirsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).

Johannes Bosco, præst (†1888)(m)

☞ Sl 22,26b-27.28+30.31-32.

☞ De, som søger dig, Herre, skal prise dig.

L.: Hebr 12,1-4. **Ev.:** Mark 5,21-43.

Husk du også kan hente liturgisk kalender

som pdf til din tablet eller telefon på:

<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Det sker i bispedømmet

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 17:00** lovprisning, kl. 18:00

messe; katekese efter messen, alt i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes **første onsdag i måneden kl. 19-20:00** i kirken. Inden er der tilbedelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18:45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Aldona Kalek, tlf. 51 53 66 10, e-mail: aldonakalek@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter.

Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Støtter nødlidende

www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen

Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Danske Bedemænd

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

**Føler du dig alene, trist eller
bekymret? Ved telefonen sidder
et kristent medmenneske, som
vil lytte og bede for og med dig.**

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
Skree

Mette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

Biskoppens kalender Januar 2023

- 4. kl. 10.00** Præsterådsmøde
- 6.** Indvielse af Caritas Migranthus
- 16. kl. 10.00** Rådsmøde i Danske Kirkers Råd
- 19.-23.** Færøerne
- 24.** Økumenisk Kirkevandring i København
- 29. kl. 10.00** Højmesse i Domkirken i forbindelse med Sankt Ansgars Fest
- kl. 16.30** Vesper i Domkirken i forbindelse med Sankt Ansgars Fest
- 31. kl. 10.00** Møde i RESAM, Religion & Samfund

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskorientering.dk.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 2/2023**, som udkommer den **3. februar 2023**, skal være KO i hænde senest den **16. januar 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 3/2023**, som udkommer den **24. februar 2023**, skal være KO i hænde senest den **6. februar 2023**.

Bønnens apostolat

Januar

For undervisere

Vi beder om, at undervisere må være troværdige vidner, der underviser i broderskab frem for konkurrence, og først og fremmest hjælper de yngste og mest sårbare.

Se årets intentioner på Katolsk.dk under Bønnens Apostolat.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Bjarne Acke, Jørgen Boesen, Helge Clausen, Malene Fenger-Grøndahl, Anfinn Helmsdal, Paul Jørgensen, Henrik Erntner Rasmussen og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail: redaktion@katolskorientering.dk. - Giro 205-7042
Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

62 624

MobilePay

Pavens Urbi et Orbi

Pave Frans kom juledag med sit traditionelle julebudskap Urbi et Orbi ('Til verden og til byen [Rom]').

JULEBUDSKAB Kære brødre og søstre i Rom og i hele verden, glædelig jul!

Må Herren Jesus, født af Jomfru Maria, bringe jer alle Guds kærlighed, kilden til tillid og håb, sammen med fredens gave som englens forkyndte for hyrderne i Betlehem: *"Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag!"* (Luk 2,14).

På denne festdag retter vi blikket mod Betlehem. Herren kom til verden i en grotte og blev lagt i en krybbe, altså i et fodertrug, fordi hans forældre ikke kunne finde husly, selv om tiden var kommet til, at Maria skulle føde. Og han kommer til os i stilhed og nattens mørke, for Guds ord behøver hverken projektorbelysning eller

højlydt annoncering. Han selv er Ordet der giver livet mening; han er det Lys, der oplyser vor vej. *"Lyset, det sande lys, som oplyser ethvert menneske, var ved at komme til verden"*, fortæller evangeliet os (Joh 1,9).

Jesus fødes i vor midte, han er 'Gud med os'. Han kommer for at ledsage os i vor dagligdag, for at tage del i alle vore glæder og smerter, forhåbninger og bekymringer. Han kommer som et værgeløst barn. Han fødes en kold nat, fattig blandt de fattige. Han har intet og banker derfor på vores hjertes dør for at finde varme og husly.

Ligesom hyrderne i Betlehem, der var omhyllet af lyset, må vi gå hen og se det tegn, som Gud har givet os. Må vi overvinde

åndelig døsighed og det overfladiske glitter, som får os til at glemme den, hvis fødsel vi fejrer. Lad os lægge den støj og larm bag os, som bedøver vore hjerter og får os til at bruge mere tid på julepynt og julegaver end på at overveje den store begivenhed: Guds Søn blev født for vor skyld.

Brødre og søstre, lad os rette blikket mod Betlehem og lytte til Fredsfyrstens første svage råd. For Jesus er i sandhed vor fred: den fred som verden ikke kan give, og som Gud Fader har skænket menneskeheden ved at sende sin Søn til verden. Den hellige pave Leo den Store opsummerer budskabet om denne dag i den kortfattede latinske sætning: *"Natalis Domini, Natalis est pacis" – "Herrens fødsel er fredens fødsel"* (prædiken 26,5).

Jesus Kristus er også fredens vej. Ved sin inkarnation, lidelse, død og opstandelse, har Han åbnet den vej, der fører fra en verden, der er lukket i sig selv og undertrykt af fjendskabets og krigens mørke skygger,

til en verden, der er åben og fri til at leve i broderskab og fred. Brødre og søstre, lad os følge denne vej! Men for at kunne gøre det, for at kunne gå bag Jesus, må vi lægge de byrder fra os, der tynger os ned og blokerer vor vej.

Hvad er disse byrder? Hvad er denne "dødvægt"? De samme negative kræfter, som forhindrede kong Herodes og hans hof i at anerkende og byde Jesu fødsel velkommen: fastholdelse af magt og penge, stolthed, hykleri, falskhed. Disse kræfter holder os tilbage fra at tage til Betlehem, de udelukker os fra julens nåde og spærrer adgangen til fredens vej. Vi må med sorg erkende, at selv om Fredsfyrsten er blevet givet os, fortsætter krigens iskolde vinde med at blæse hen over menneskeheden.

Hvis vi ønsker, at det skal blive jul, Jesu fødsel og fredens fødsel, så lad os se hen mod Betlehem og betragte ansigtet på det barn, der er født for vor skyld! Og lad os i dette lille og uskyldige ansigt se ansigterne

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 1
13. januar 2023 · 49. årgang

POST
PP
DANMARK

på alle de børn, som overalt i verden længes efter fred.

Lad os også se på vore ukrainske brødre og søstre, som oplever denne jul i mørke og kulde, langt væk fra deres hjem på grund af ødelæggelserne efter ti måneders krig. Må Herren inspirere os til at komme med konkrete udtryk for solidaritet for at hjælpe alle dem, der lider, og må han oplyse sindet hos dem, der har magt til at dæmpe våbentordenen og sætte en øjeblikkelig stopper for denne meningsløse krig! Tragisk nok foretrækker vi at lytte til andre råd, der er dikteret af verdslige tankegange. Men hvem lytter til barnets stemme?

Vores tid oplever en alvorlig mangel på fred også i andre regioner, og på andre arenaer i denne tredje verdenskrig. Lad os tænke på Syrien, som stadig er mærket af en konflikt, der er trådt i baggrunden, men som ikke er afsluttet. Og lad os også tænke på

Det hellige Land, hvor volden og konfrontationer i de seneste måneder er taget til og har ført til død og ødelæggelse i kølvandet på dem. Lad os bede Herren om, at dialogen og bestræbelserne på at skabe gensidig tillid mellem palæstinensere og israelere genoptages i det land, hvor han blev født. Må Jesusbarnet støtte de kristne samfund i Mellemøsten, så hvert af disse lande kan opleve skønheden i broderlig sameksistens mellem mennesker af forskellige trosretninger. Må Kristusbarnet hjælpe Libanon i særdeleshed, således at det endelig kan komme på fode igen med hjælp fra det internationale samfund og med den styrke, der er født af broderskab og solidaritet. Må Kristi lys oplyse Sahel-regionen, hvor fredelig sameksistens mellem folk og traditioner er forstyrret af konflikter og voldshandlinger. Må dette lys føre til en varig våbenhvile i Yemen og til forsoning i Myanmar og Iran,

og til en afslutning på al blodsudgydelse. Må det inspirere de politiske myndigheder og alle mennesker af god vilje i Amerika til at forsøge at dæmpe de politiske og sociale spændinger, som forskellige lande oplever; jeg tænker især på Haitis befolkning, der har lidt i lang tid.

På denne dag, hvor vi sidder omkring et veldækket bord, må vi ikke vende blikket væk fra Betlehem; en by, hvis navn betyder 'brødets hus', men tænke på alle dem, især børn, der sulter, mens store mængder mad dagligt går til spilde, og ressourcerne bruges på våben. Krig i Ukraine har yderligere forværret denne situation og har bragt hele befolkninger i fare for at lide hungersnød, især i Afghanistan og i landene på Afrikas Horn. Vi ved godt, at enhver krig forårsager sult og udnytter fødevarer som et våben og forhindre deres fordeling til de mennesker, allerede lider. Lad os på denne dag lære af Fredsfyrsten og – begyndende med dem, der har et politisk ansvar – forpligte os til udelukkende at gøre fødevarer til et fredsinstrument. Og mens vi nyder at samles med vore kære, lad os tænke på de familier, der oplever stor nød, og dem, der i denne tid med økonomisk krise kæmper som følge af arbejdsløshed og mangler livsfornødenheder.

Kære brødre og søstre, i dag som dengang kommer Jesus, det sande lys, ind i en verden, der er alvorlig syg af ligegyldighed; en verden, der ikke tager imod ham (jf John 1,11); ja, som snarere forkaster ham, ligesom den gør med mange udlændinge, eller som ignorerer ham, som vi alt for ofte gør med de fattige. I dag må vi ikke glemme de mange fordrevne og flygtninge, som banker på vores dør i søgen efter lidt trøst, varme og mad. Lad os ikke

glemme de marginaliserede, dem, der lever alene, de forældreløse og de ældre – som er visdom for deres folk – der risikerer at blive sat til side, og fanger, som vi kun betragter for deres fejltrin og ikke som vore medmennesker.

Brødre og søstre, Betlehem viser os Guds enkelthed, som ikke åbenbarer sig selv for de kloge og forstandige, men for de små, for dem med et rent og åbent hjerte (jf Matt 11,25). Og lad os ligesom hyrderne skynde os af sted, og lade os forundre os over den utænkelige begivenhed: at Gud bliver menneske for vor frelses skyld. Han, kilden til alt godt, gør sig fattig og beder som almisse om vores egen fattige menneskelighed (jf den hellige Gregor af Nazianz, Tale 45). Lad os blive dybt berørt af Guds kærlighed, og lad os følge Jesus, som afklædte sig sin herlighed for at give os del i sin guddomsfylde (jf ibid.).

God jul til Jer alle!

Oversættelse: Niels Messerschmidt

Pave Frans hilser på de mange fremmødte på Peterspladsen juledag.
Foto: Vatikanets medier.

Katolsk ungdomstræf

Om godt et halvt år vil hundredtusindvis af unge fra hele verden strømme til Portugals hovedstad.

UNGDOMSTRÆF Mens forventningerne til verdensungdomsdagen vokser, opfordrede paven i et videobudskab deltagerne på ungdomstræffet i starten af august til "altid at se mod horisonten".

"I unge, hvoraf allerede 400.000 har tilmeldt jer, tørster efter en horisont", sagde paven. "På disse verdensungdomsdage vil I lære altid at se hen mod horisonten, og altid at se ud over den. Byg ikke en mur foran jeres liv, idet mure lukker jer inde, hvorimod horisonten får jer til at vokse. Se altid mod horisonten med øjnene, men se først og fremmest med hjertet".

Siden Verdensungdomsdagen blev afholdt for første gang i 1986, er ungdomstræffet blevet et af de vigtigste tilbageven-

dende begivenheder i den katolske verden, og tiltrækker hver gang mere end en million unge fra hele verden.

Så mange som fem millioner unge deltog således i den afsluttende friluftsmesse på verdensungdomsdagene i Manila, Filippinerne, i 1995, med deltagelse af pave Johannes Paul II. Guinness World Records har siden anerkendt det som den største pavelige folkemængde, som nogensinde er blevet registreret.

Den første pilgrim

Pave Frans mødtes for nylig med en delegation fra den lokale organisationskomité for verdensungdomsdagene i Lissabon 2023, der afholdes i dagene 1.-6. august. De loka-

Unge fra bispedømmet Viana do Castelos ungdomssekretariat forbereder sig til verdensungdomsdagene.

Foto: Lisboa2023.org.

le arrangører holdt også andre møder i Vatikanet "med de ansvarlige for at organisere pavens rejser, hans sikkerhed og liturgien".

Selv om Frans ikke udtrykkeligt nævner i videobudskabet, at han har til hensigt at rejse til Lissabon, er forventningerne at den 86-årige pave vil deltage i arrangementet. Frans var faktisk den første til officielt at tilmelde sig arrangementet søndag den 23. oktober sidste år, da tilmeldingen til verdensungdomsdagene åbnede.

Efter at have klikket på en tablet under Angelus fornævnte søndag sagde paven: "Kære unge! Jeg vil gerne opfordre jer til at tilmelde jer verdensungdomsdagene, hvor vi efter en lang periode med afstandsrestriktioner atter vil kunne genfinde glæden ved den broderlige omfavelse mellem folk og generationer, hvilket vi har så meget brug for".

Postpandemisk verdensungdomsdag

Stadig flere data viser, at pandemien har haft en ødelæggende effekt på messedeltagelsen rundt om i verden, og ungdomstræffet i Lissabon bliver den første verdensungdomsdag efter pandemien, som kan give os et fingerpeg om hvor langt Kirken er kommet med at normalisere sig.

Godt 700.000 mennesker deltog i de forrige verdensungdomsdage i Panama i 2019. Selv om der indtil videre 'kun' er tilmeldt 400.000 mennesker til arrangementet i Lissabon, forventer arrangørerne at mange flere vil tilmelde sig arrangementet i løbet af de kommende måneder.

NM

mange muslimske elever.

Det har krævet meget af både elever og lærere at komme gennem halvandet år med støv, støj og byggerod; men det var anstrengelserne værd, og det er lykkedes at holde skole ved et gennemtænkt samarbejde med andre skoler i kvarteret.

"Vi vil gerne lære børnene at eksperimentere og tænke ud af boksen. I har tænkt stort med dette byggeri. Skolen med det store hjerte i hjertet af Nørrebro siger af hjertet tak til jer", sagde Malene Funch Sørensen, skoleleder fra 1. januar i år. Skolen var i mange år ejet af Ansgarstiftelsen, men er i dag en selvejende institution, der ejes af Ejendomsfonden, Nørrebrogade 27. LR

Du kan læse mere om Sankt Ansgars skole og se flere billeder fra byggeriet på sanktansgarsskole.dk

Råt New Yorker look i tagetagen.

Generalvikar Niels Engelbrecht fortæller om skolens historie.

Niels Stensen

Tanker om stor Stensenbiografi.

Læs mere på side

4

Benedikt

Ny, dansk Benediktcommentar.

Læs mere på side

6

Katolske skoler

Status på et langt skoleliv.

Læs mere på side

9

Kirken i Danmark

Missionsuge på Amager, Caritas, økumeni og meget mere.

Læs mere på side

10-12

KO mener

Væsentlige drøftelser

De nordiske biskopper har forud for den kontinentale synodale samling i næste uge i Tjekkiet givet deres bud på tre væsentlige emner til drøftelse.

Spændingen mellem institution og karisma. Har altid eksisteret i Kirken, men synes at have fået ny dynamik i de senere år. Det ses tydeligt i spørgsmålet om forholdet mellem lægfolks – især kvinders – medansvar og deltagelse i beslutningsprocesserne i Kirken, og præsters lederskab og beslutningskompetence. Udtrykket 'klerikalisme' nævnes ofte i sammenhængen. Det synes her vigtigt, at samarbejdet og overtagelsen af embeder sker i overensstemmelse med vedkommendes evner. Selv om lægfolk ikke kan forvalte sakramenterne, er de ofte mere professionelle og kompetente end gejstlige til at varetage økonomiske og administrative opgaver.

På samme vis maner den ofte nævnte opfordring til gennemsigtighed på spændingen mellem institution og karisma. Gennemsigtighed bidrager til at give et reelt billede af beslutningerne, processerne og kriterierne og fremmer fællesskab og samhörighed i sognene.

Spændingen mellem tro og fornuft, mellem Kirke og verden. Som diasporakirke i et gennemsekulariseret samfund opleves spændingen tydeligt i Nordeuropa. Hvordan forholder Kirken sig til den moderne verdens spørgsmål om abort, samkønnede ægteskaber, gengifte fraskilte, homoseksualitet og kønsforskellighed? Hvordan kan Kirken integrere mennesker, der føler sig udelukket fra Kirken, uden at opgive eller tilpasse Kirkens lære?

I den forbindelse efterlyser nordiske katolikker en større åndelig og kateketisk formation. Uden indgående kendskab til troen og Kirkens lære kan de ikke indtage reelle standpunkter om udfordringer og spændinger i Kirken, men bøjer ofte, på ureflekteret vis, af for samfundets krav om tilpasning.

Den stigende polarisering inden for Den katolske Kirke, mellem 'konservative' og 'progressive', mellem 'tradition' og 'modernitet, bliver stadig dybere og mere højlydt i visse kredse, især på liturgi-ens område, og særligt efter pave Frans' begrænsning i brugen af den tridentinske ritus.

Spændinger i Kirken efter de bitre erfaringer med overgrebssagerne kommer også til udtryk i synet på den katolske seksuallære. Har Kirken fortsat ret til at udtrykke sig autoritativt i spørgsmål om moral og seksualmoral, eller har den tabt denne ret? Og i hvilket grad skelnes der i denne sammenhæng fortsat mellem Kirkens medlemmer og Kirken selv?

Biskopperne fremhæver også, at i dialogen med lokale kirker verden over må spørgsmålet om Kirkens væsen prioriteres. Hvad er Kirken og hvad er den ikke? Er den blot en social institution eller er den Kristi Legeme? Hvordan kan Kirken i sandhed fornyes uden at forråde sin gudommelige oprindelse?

"Derfor bør den første synodalsamling adressere dette spørgsmål og se kritisk på spændingerne mellem Kirken og verden, mellem tro og fornuft", slutter de nordiske biskopper deres oplæg til de kontinentale drøftelser.

NM

Kaldæisk patriark: Mellemøstens kristne behøver enhed for at overleve

Kirkelig enhed er helt afgørende for kristendommens overlevelse i Mellemøsten, siger overhovedet for Den kaldæisk-katolske Kirke.

MELLEMØSTEN I et budskab offentliggjort op til Bedeugen for kristen Enhed advarer patriarken af Bagdad, kardinal Louis Raphaël Sako, om, at "fremtidige generationer vil være uden tro", medmindre kirkerne overvinder indbyrdes uenigheder, så de sammen kan adressere de kristnes situation i regionen.

Ifølge nyhedsbureauet *Agenzia Fides* siger kardinalen, at for mange præster har forældede idéer – "det, de siger, synes ikke at have relation til den aktuelle situation" – og at mange kirkelige erklæringer "hverken vækker følelser hos modtagerne, giver dem håb, trøster eller styrker dem".

Sako siger, at de østkatolske kirker (dvs. de 23 uafhængige kirker i fuldt fællesskab med Rom) ikke har høstet meget af 2. Vatikankoncil eller synoden for Østkirkerne, som Benedikt XVI indkaldte til i 2010. Han tilføjer, at de aktuelle trusler mod de kristne samfund i Mellemøsten gør økumeniske initiativer presserende.

Fortaler for kirkelig enhed

Kardinal Sako har gentagne gange udtalt sig til fordel for kirkelig enhed, senest sidste efterår, hvor han sagde, at han ikke så "nogen hindring for enhed mellem Den kaldæiske og Den østassyriske Kirke" – en bemærkning, som er blevet mødt med en vis forsigtighed af akademikere og den assyriske patriark.

I sit seneste budskab fremsætter Sako igen sit anliggende:

"De døbtens enhed er ikke ensbetydende med at slette den rigdom, der ligger i de forskellige teologiske, liturgiske og åndelige traditioner i de forskellige kirkesamfund. [...] Autentisk fællesskab består i at acceptere hinandens forskelle og respektere dem i gensidig ydmyghed og broderlige møder".

Økumeniske tiltag og erklæringer er mere end en "gestus af enhed", tilføjer han.

Andenrangsborgere

Den kaldæiske Kirke i Irak udgør 80 procent af den hastigt skrumpende kristne befolkning (anslået ca. 1,5 millioner i 2003 mod 200.000 i 2021).

Kristne fejrer messe i den kaldæiske kirke Mar Gewargis (Sankt George), der blev beskadiget af militante fra Islamisk Stat i byen Tel Esqof i Irak. Foto: Reuters.

Højt aktivitetsniveau også i 2023

Intet tyder på, at pave Frans vil sætte tempoet ned i år, og mange ting er allerede på agendaen.

VATIKANET Den 13. marts tager Frans hul på sit pontifikats ellefte år, og han er nu den tredjeældste regerende pave de seneste 800 år. Trods sine 86 år og mobilitetsproblemer på grund af sit højre knæ viser han dog ingen tegn på at ville sætte tempoet ned.

For første gang i sit pontifikat har Frans ikke længere en pave emeritus boende dørom-dør indenfor Vatikanets mure.

Nedenstående er nogle af de punkter på den pavelige agenda, som formentlig vil finde sted i år. Men husk, at Frans som bekendt er overraskelsernes mand ...

Udlandsrejser

De apostoliske rejser er en vigtig del af Frans' indsats for at evangelisere, fremme tværreligiøs dialog og fred i verden. Han er den næstefter Johannes Paul II den mest berejste pave i historien, og har allerede foretaget 39 udenlandsrejser og besøgt 58 lande.

Efter planen begynder hans 40. uden-

landsrejse den 31. januar, hvor han besøger det afrikanske kontinent for femte gang. Han besøger Den Demokratiske Republik Congo, der har Afrikas største katolske befolkning. Som den første pave besøger han Sydsudan den 3.-5. februar. Besøget er en økumenisk pilgrimsrejse for fred, og han ledsages af ærkebiskoppen af Canterbury, Justin Welby og Church of Scotlands moderator, Iain Green Shields.

Flere udenlandsrejser kan være på agendaen for 2023 – hvor mange afhænger af pavens mobilitet: fx Ungarn (i foråret), Libanon, den franske by Marseille samt Lisabon i Portugal til Verdensungdomsdagene (5.-6. august).

Den 30. oktober 2021 besøgte Indiens premierminister Modi Vatikanet og han inviterede paven til at besøge sit land. Det var forudset til at skulle ske i begyndelsen af 2023, men den indiske regering har endnu ikke taget de fornødne skridt. Ligeledes har den mongolske regering og landets Kirke inviteret Frans til at besøge Mongoliet, og

Kardinal Sako, der har været kaldæisk patriark siden 2013, har flere gange fordømt behandlingen af kristne i de islamiske samfund i hele Mellemøsten, og i 2021 udtalte han, at de irakiske kristne kun ville være sikre under en sekulær regering.

I et interview på irakisk tv den 30. december sagde Sako, at han som kristen bliver behandlet som "en andenrangsborger".

"Forfatningen taler om samvittighedsfrihed", sagde han, "men det er kun på papiret"

I hans budskab til Bedeugen for kristen Enhed understreger kardinalen nødvendigheden af, at man tager fat på disse farer frem for at bruge tid på interne stridigheder, og bemærker, at "de byzantinske teologer havde travlt med at diskutere englernes køn" under belejringen af Konstantinopel i 1453, der endte med at splitte den østlige kristendom.

"Kirkens ledere bliver nødt til at overvinde små uenigheder, fanatisme og frygt for at sikre de kristnes fortsatte tilstedeværelse i Mellemøsten", siger kardinal Sako.

Kilde: *The Tablet*

NM

landets første kardinal Giorgio Marengo udtalte til *La Croix*, at Frans "har accepteret tilbuddet".

Synodalitet

Synodalitet har en helt central plads i Frans' pontifikat som vejen til en større reform og omvendelse af Kirken, og han søsatte processen i oktober 2021, hvor Kirken vil reflektere over temaet 'Mod en synodale Kirke: fællesskab, deltagelse, mission'. Første fase af processen er overstået og næste fase, på kontinentalt niveau, begynder nu. Tredje fase begynder i Vatikanet den 4. oktober 2023 med den første af to planlagte synodale samlinger.

Kurierokader

Frans offentliggjorde sidste sommer sin nye kuriekonstitution, og det forventes, at han i år foretager udskiftninger på flere poster i kurien. Pensionsalder for kardinaler og biskopper, der arbejder i kurien, er normalt 75, men Frans har ofte beholdt kardinalpræfekter efter denne alder.

To kardinaler, der formentlig skal pensioneres, er kardinal Luis Ladaria, troslærepræfekten. Han fylder snart 79 og har siddet i embedet siden 2017, samt kardinal Mauro Piacenza, leder af Det apostolske Pønitentiariat, som fylder 78 år og har siddet på posten siden 2013.

Fortsettes ►

Kardinal George Pell er død

Den fremtrædende australske kardinal døde tirsdag aften 10. januar i Rom i en alder af 81 år.

DØDSFALD Ifølge kilder døde George Pell af komplikationer efter en hofteoperation og døde af hjertestop på hospitalet ca. kl. 20:50.

George Pell blev i 2014 udnævnt til den første præfekt for Vatikanets økonomisekretariat, hvis opgave bl.a. var at gennemføre finansielle reformer i Vatikanet. Forinden var han ærkebiskop af Sydney og Melbourne.

Pell blev i 2018 dømt i Australien for at have begået seksuelle overgreb i sin tid i Melbourne, men dommen blev i 2020 omstødt af landets højesteret, efter at kardinalen havde siddet næsten to år i fængsel.

Han blev anset for at være en af det 20. århundredes helt centrale figurer i den australske katolicisme, en forsvarer af ortodoks katolsk lære og en velformuleret talsmand for Kirkens evangeliske og sociale mission.

Pell fødtes i Victoria 8. juni 1941 og var som ung sportsinteressert, men fik et præstekald og indtrådte på seminariet på Corpus Christi College i Werribee, Victoria, og senere i Rom på det pavelige Urban universitet, hvor han tog en licentiatgrad, og erhvervede senere en doktorgrad i kirkehistorie fra Oxford. Han blev præsteviet i Peterskirken 16. december 1966.

Som præst virkede Pell i flere sogne i Australien. I 1985 rektor for Corpus Christi College, det præsteseminarium, som han

engang havde gået på. I 1987 hjælpebiskop i Melbourne; i 1996 ærkebiskop af Melbourne, og fem år ærkebiskop af Sydney.

Som biskop var Pell medlem af det pavelige råd *Justitia et Pax*, Trosælærekongregationen, det pavelige familieråd og bispekongregationen.

Han blev kreeret til kardinal af pave Johannes Paul II i 2003.

I februar 2014 blev han udnævnt til præfekt for Vatikanets nyoprettede økonomisekretariat, hvor han fik til opgave at organisere, vurdere og centralisere Vatikanets finanser og foreslå reformer af Vatikanets centraladministration. I den rolle kom kardinal Pell ofte i konflikt med andre embedsmænd i kurien, da han forsøgte at centralisere regnskabssystemerne for Den romerske Kurie, og da han pressede på for at få en ekstern finansiell revision af Vatikanets finanser.

Kardinal George Pell. Foto: Reuters.

Pell fungerede også som rådgiver for pave Frans som et af de første medlemmer af pavens råd af kardinalrådgivere.

Et markant personlighed

For mange australiere er kardinal Pells eftermæle uløseligt forbundet med mørklægningen af seksuelle overgreb i Den katolske Kirke i landet, mens mange australske katolikker længe pointerede, at Pell havde stået i spidsen for at gennemføre en kirkelig politik for at skabe et sikkert miljø og en større indsats for at hjælpe ofrene for seksuelle overgreb.

Pell var en energisk fortalere for en kirkelig fornyelse efter koncilets ånd, og var vært for Verdensungdomsdagene i Sydney i 2008, som var et vigtigt øjeblik for mange australske katolikker.

Pell var bl.a. tilhænger af flere nye kirkelige bevægelser i Kirkens liv og mødtes regelmæssigt med lederne fra Den neokatekumenale Vandring, Opus Dei, Focolare og andre. Han var kendt som en reformator af australske seminarier og præsteliv, og selv til sin død talte han regelmæssigt med grupper af præster og lægfolk rundt om i verden.

I sin tid som ærkebiskop optrådte Pell regelmæssigt på tv og i radioen i Australien og var forfatter til snesevis af artikler om katolsk tro.

Efter at han blev løsladt fra fængslet i 2020, vendte Pell tilbage til Rom, hvor han regelmæssigt mødtes med venner og kolleger og fungerede som en aktiv del af Kirkens liv i Vatikanet.

NM

Kort nyt

Paven har godkendt saligkåringen af en hel familie, inklusive et ufødt barn, 79 år efter at de blev henrettet af Gestapo for at skjule jøder i deres hjem.

Familien Ulma, der drev en frugtplanta-ge i Markowa i det sydøstlige Polen, blev skudt sammen med deres børn på otte år og nedefter natten den 24. marts 1944 for at skjule otte jøder fra to lokale familier.

Ifølge Polens nationale Erindringsinstitut stormede Gestapo-folk gården efter et tip og skød tre jøder på loftet og fire andre udenfor, inden de dræbte Ulma-familien og smed deres lig i en grøft i nærheden.

Ærkebispedømmet i Przemysl indledte i 2003 en saligkåningsproces for familien, som senere blev genbegravet på Markowas katolske kirkegård og posthumt i 1995 tildelt 'Righteous among Nations'-medaljer af Israels Yad Vashem Memorial Institute.

Historisk mange pilgrimme har besøgt

Vor Frue af Guadalupe helligdommen i Mexico City i forbindelse med den årlige valfart. I en erklæring den 13. december skriver Mexico Citys regeringssekretariat, at landets hovedstad "modtog 12.500.000 pilgrimme i Guadalupe-basilikaen". Dette antal, skriver de, er "besøgsrekord".

Guadalupe-basilikaen i Mexico City er det mest besøgte Mariahelligdom i verden og overgår endda antallet af pilgrimme til Vatikanstaten.

Næsten 1.500 skoler i Polen står uden

undervisning i religion i det nye år. Det oplyser landets undervisningsministerium til den uafhængige tv-kanal TVN24. Blandt de skoler, der ikke organiserer religionsundervisning, er der 709 folkeskoler, 349 gymnasier, 156 tekniske skoler og 171 handelsskoler. Reglerne foreskriver, at religion skal tilbydes på alle skoler og gennemføres, selv om kun én elev deltager.

Tendensen i Polen er, at unge vender Kirken ryggen og i stigende grad drop- per religionsundervisningen. Årsagerne er flere; nogle tror ikke på Gud, andre er skuffede over Kirken, mens andre hellere vil studere andre fag, oplyser tv-stationen. Årsagen til den manglende religionsundervisning er, at faget fra årsskiftet ikke længere er obligatorisk.

Synoden indledes med en økumenisk bønsvigilie

Pave Frans har bekendtgjort, at en økumenisk bønsvigilie vil blive afholdt som optakt til den første af bispesynoder om synodalitet i oktober.

SYNODEN Efter Angelusbønnen den 15. januar bekendtgjorde pave Frans, at en økumenisk bønsvigilie vil indlede efterårets bispesynode om synodalitet i Rom.

"Vejen til kristen enhed og vejen til synodal omvendelse af Kirken er forbundet", sagde paven til de fremmødte på Peterspladsen søndag den 15. januar. "Derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at bekendtgøre, at

lørdag den 30. september bliver der afholdt en økumenisk bønsvigilie på Peterspladsen, hvormed vi vil lægge den 16. ordinære bispesynodes arbejde i Guds hænder".

"For de unge, som deltager i bønsvigilien, vil der være et særligt program hele weekenden, arrangeret af Taizé-fællesskabet", fortsatte Frans. "Til en begyndelse vil jeg invitere brødre og søstre fra alle de kristne

trosretninger til at deltage i denne samling af Guds folk".

Efter pavens bemærkninger meddelte Taizé-fællesskabet – et økumenisk fransk klosterfællesskab, der blev grundlagt i 1940 af den schweiziske broder Roger Schütz – at "denne samling af Guds folk, som vil blive kaldt 'sammen', er blevet forberedt de seneste måneder af repræsentanter for godt halvtreds kirkelige grupperinger fra mange forskellige trossamfund. Der vil i løbet af de kommende dage blive givet yderligere oplysninger om forberedelsen af denne forsamling".

NM

► **Fortsat** Fire andre kardinaler forventes at få forlænget deres ansættelse efter deres fyldte 75 år: nemlig kardinal Michael Czerny, præfekt for Dikasteriet for fremme af integreret menneskelig udvikling, kardinal Joao Bráz de Aviz, kardinal Kevin J. Farrell, præfekt for Dikasteriet for lægfolk, familie og liv, og kardinal Marcello Semeraro, præfekt for Helgenkåringdikasteriet.

Overgrebssagerne fylder stadig

Også i år vil Frans blive mødt med kravet om at gøre endnu mere ved gejstliges overgreb og sikre større ensartethed i behandlingen af overgrebsmændene samt større gennemsigtighed i hvordan Vatikanet behandler disse sagerne.

Sagen om den slovenske jesuitpater og kunstner Marko Rupnik skaber fortsat overskrifter; i slutningen af december opfordrede jesuitterne ofrene til at stå frem og offentliggjorde en tidslinje, der viste, at

Vatikanets Trosælærekasteriet i maj 2020 kunne bekræfte, at Rupnik havde pådraget sig automatisk ekskommunikation for at have givet syndsforladelse til en kvinde, han havde haft et seksuelt forhold til. Efter formelt at have erkendt sit overgreb og udtrykt anger, blev hans ekskommunikation ophævet samme måned.

I 2021 fremkom flere overgrebsanklager fra en række kvinder fra Loyola-fællesskabet, som Rupnik var åndelig vejleder for i Slovenien; Trosælærekasteriet fastslog, at forældelsesfristen var overskredet og lukkede derfor sagen. Nyheden om Rupniks ekskommunikation blev først kendt efter at den anden sag mod ham var blevet afvist, hvilket rejste spørgsmål om hvorfor forældelsesfristen ikke var blevet ophævet, om paven kendte til sagen og havde været involveret i ophævelsen af ekskommunikationen af Rupnik.

NM

CARITAS HERREKLUB

Kom og mød andre ligesindede herrer i deres bedste alder

Vi mødes hver anden mandag kl. 13 i København, spiser et måltid sammen og er fælles om en aktivitet.

Vil du høre mere?
Kontakt aktivitetsleder,
Bent Stelsberg via mail:
herreklub@caritas.dk

November-tanker i utide – og Niels Stensen

Tanker om Jesper Brandt Andersens Stensen-biografi.

Tekst: Niels-Henrik Assing

FORENINGSLIV Hvert år i november – dødens og det sidste løvfalds måned – har vi mulighed for at tage ud på en tidsrejse. Vi gør det i hvert fald i Academicum Catholicum på den måde, at vi – ved en messe – i fællesskab mindes de afdøde: vi tænker tilbage på dem, vi måtte sige farvel til igennem året, der gik – ja, igennem et helt liv.

Og henimod månedens slutning – den 25. november – mindes vi den helgen, som AC har taget til sig som skytspatron: naturvidenskabsmanden og biskoppen Niels Stensen.

I en verden præget af støj og ligeegyldighed, af dræbende banalitet, er det aldeles afgørende for det kristne liv, i det mindste en gang imellem, at kunne træde ind i et rum, der er totalt anderledes.

I Kirken har man altid indset betydningen af dette ved at skænke os samfundet med vores afdøde og med helgenerne.

Den 25. november 2022 gennemførte vi det helt konkret ved at afholde en festlig messe i en propfuld kirke hos jesuitterne på Jagtvejen og med pater Martin Chase som celebrant. I prædikenen fremhævedes Stenos betydning som den tidlige Oplysningstids banebrydende videnskabsmand og tænker, skønt han i Danmark levede i den lutherske ortodoksis mørkeste tid.

Hermed var der lagt op til aftenens Steno-foredrag i Englesalen med læge Jesper Brandt Andersen, som sidste år (hos Lindhardt & Ringhof) har udgivet en murstensbiografi, "Niels Stensen. Kongelig anatom og fyrstelig geolog" på i alt henved 700 sider tekst og opulent billedmateriale plus 100 sider noter og bilag.

Jesper Brandt Andersen er også forfatter til en stor biografi om den epokegørende 1600-tals anatomiprofessor, Thomas Bartholin, Niels Stensens ungdomslæremester på Københavns Universitet, og er således særligt kyndig inden for det 17. århundredes videnskabs historie og vel nok efterhånden en af landets førende medicinhistoriske kapaciteter.

I en medrivende og engageret "tidsrejse" over to og en halv time i det eventyrlige univers, som udgøres af den anatomi-

ske forskningshistorie i 1700-tallet – ikke mindst fortættet i Stenos udvikling som naturvidenskabelig forsker – fra ung student under Københavns belejring (1659), under Thomas Bartholins egide; over universitetet i Leiden (hvor Steno som nyankommen student, nærmest inden han får pakket vadsækken ud, som den første anatom demonstrerer ørespytkirtlens udgang og dermed bliver ophavsmanden til en helt ny teori om kirtelsystemet; via Paris og Montpellier til Firenze. Her arbejder han under den fyrstelige Medici-families protektion videre med den anatomiske forskning, samtidig med at han gør banebrydende opdagelser inden for zoologi (iktylogi), geologi, krystallografi og palæontologi – og bliver dermed grundlægger af flere nye videnskabsgrene.

Denne himmelstræbende forskningskarriere foregår inden for et lille årti: Stenos opdagelser ville, med anvendelse af en nutidig målestok, have indbragt en håndfuld nobelpriser!

Stensens mentale sporskifte

Med Stensens opdagelse af Den katolske Kirkes sandhed og skønhed, der kan henføres til en oplevelse af de troendes grebthed under Kristi Legemsfesten i Livorno 24. juni 1666 (altså 28 år efter hans fødsel i København), begynder et mentalt sporskifte, der skal føre bort fra det naturvidenskabelige og over til en stadigt mere intens religiøs fordybelse i troens mysterier, en Kristi efterfølgelse.

Mødet med det ultra-ortodokse lutherske København i årene 1672-74 som "kongelig anatom", foranlediget af Thomas Bartholin og den fremsynede og liberale rigskansler, Peder Griffenfeld, var derfor dømt til at udarte til en tragisk katastrofe. De onde mænd i denne tragedie var, ifølge aftenens foredragsholder, helt éntydigt de ortodokse lutheranere, især bispen af Sjælland, Hans Wandal, og efterfølgeren i embedet, Hans Bagger. Hvorimod "Bartholin klanen" – modsat en sejlvet videnskabelig tradition stammende fra den navnkundige historiker, A. D. Jørgensen, forfatteren til den første Niels Stensen-biografi – frifindes for en-

hver skyld i intrigemageri imod vor helt.

Tilbage i det lykkelige Toscana modtager Niels Stensen – desværre snart – kaldelsen til den ultimative bodsvandring som biskop og kirkelig *troubleshooter* i det nordtyske diaspora-mørke.

Alt dette har fascineret indsigtfulde videnskabshistorikere og fromme skribenter i snart 150 år. Jesper Brandt Andersen har med sin fornemme og fængslende bog placeret sig solidt i den førstnævnte gruppe.

Steno og tidens hotteste navne

Som et absolut fortrin ved denne bog frem for tidligere fremstillinger må fremhæves dens placering af Stenos indsats i en større filosofisk og videnskabshistorisk sammenhæng: med diskussion af tidens hotteste navne inden for videnskabsfilosofien: Pierre Gassendi, René Descartes, Baruch Spinoza og Leibniz, og med – undertiden vel vidtløftige – omtaler af andre videnskabsmænds indsats. Faktisk lige fra Tycho Brahe til grandnevøen, Jacques Bénigne Winsløw, i mange år en af Europas betydeligste anatomer – og som sin store grandonkel konvertit til Moderkirken med den store Bossuet som åndelig vejleder, dog uden at opgive sin medicinske karriere i Paris.

Der er ingen tvivl om, at her er tale om en fremragende indføring i Niels Stensens og hans tids videnskabelige univers: Og bogen kan derfor varmt anbefales!

Selvom der ikke gøres et forsøg fra forfatterens side på en dybere indtrængen i bevæggrundene til Stensens omvendelse, behandles det religiøse dog med behørig respekt, omend af og til med et stænk af undren eller ligefrem sørgmodig beklagelse.

Således skriver Jesper Brandt Andersen, at religion og naturvidenskab i 1600-tallet var uadskillige, og den katolske tro lagde ikke flere hindringer i vejen for naturvidenskaben end den lutherske. Der var mindst lige så mange fremragende naturvidenskabsfolk blandt katolikker som blandt lutheranere. Og forfatteren ræsonnerer videre, at da Winsløw konverterede til katolicismen i Paris i 1699 (i øvrigt døbt af Bossuet), fik det ham ikke til forlade naturvidenskaben. Det gav ham tværtimod yderligere appetit på medicinske og anatomiske studier.

Sjælelig uro og rodløshed

Brandt Andersens bedste bud på, at det, han kalder "Niels Stensens farvel til naturvidenskaben og hans totale overgivelse til teologien" skal findes i hans konstante sjælelige uro og rodløshed, der ikke var blevet min-

dre under hans år som rejsende naturvidenskabsmand. Forfatteren synes at have fat i noget vigtigt her. Stenos ufattelige associations- og kombinationsevne, hans nærmest overmenneskelige intuition ledte ham, som vi har set, fra den ene epokegørende videnskabelige opdagelse til den anden.

Iøjnefaldende er det også, at mange af hans arbejder fremtræder som geniale skitser, fragmenter som han holder frem for den beundrende, lærde verden, ofte idet han forsikrer, at det er hans agt at uddybe emnet i et senere værk. Hvorefter han haster videre til den næste opdagelse, i visse tilfælde ligefrem indenfor en anden videnskabsgren: Anatomen kaster sig over zoologien, der fører ham over i geologien.

Dette er noget, Steno har til fælles med en anden af tidens store videnskabsmænd, som også dyrkede flere videnskaber: matematik, geometri, fysik inden for ganske få år – for så at opgive det hele og hellige sig filosofien, teologien – og det guddommelige forsyn: nemlig Blaise Pascal (1623-1662), som i dag uden tvivl huskes bedst for et genialt filosofisk – teologisk forfatterskab.

Omvendelseskæbner

Både Stensen og Pascal kan siges at være typiske for deres tid, der rummede ikke så få store omvendelseskæbner: Pascal oplevede sin *nuit de feu* (den natlige omvendelseoplevelse i november 1654), Stensen oplevede sin ved Christi Legeme og Blods Fest i Livorno i 1666. De var altså da nogenlunde jævnaldrende.

Modsat Pascal blev Niels Stensen aldrig nogen tænker (hverken filosofisk eller teologisk) af et format, der tilnærmelsesvist levede op til hans naturvidenskabelige niveau: det ville også have krævet et ekstra liv! Men han har med sit liv – der nødvendigvis må forekomme mange paradoksalt tragisk, ja, meningsløst – givet os som katolske kristne et lysende eksempel. Derfor mindes vi ham i dag ikke blot som den gudbenådede videnskabsmand, men tillige som helgenen.

Søger man biografisk stof, der dækkende belyser begge sider af Niels Stensen – med både videnskabstetisk indsigt i Stensens forskningsudvikling og dens baggrund og religionsvidenskabelig/religionspsykologisk forståelse af Niels Stensens omvendelseshistorie, må man nok tilbage til salig redemptoristpater Gustav Scherz.

A. Niels Stensens naturvidenskabelige opdagelser (ikke-udtømmende oversigt).

Menneskets anatomi

Ørespytkirtlens udførselsgang (Amsterdam 1660 – publiceret 1667). Herefter følger under opholdet i Leiden en række resultater af forskning i kirtelsystemet. Øjets akkomodationssystemer (Leiden 1662). Opdagelser inden for muskellæren. Muskulernes opbygning (Leiden og Firenze 1663 og 1666). Fx: muskelfibrenes form, kontraktionsmekanismen, hjertet er en muskel – og intet andet. –

Zoologi

Redegørelse for gællernes funktion på fisk (København 1664); undersøgelse af hajers anatomi (Firenze 1666-67).

Forplantningsspørgsmål hos dyr og mennesker (Firenze 1666-67).

Geologi

Bevis for, at tungsten er forstenede højtænder. Havfossilers dannelse i havet og senere indlejring i landjord og klipper, hvor havet engang var.

Grundlægger geologien og krystallografien. Fremsætter overlejringsloven og loven om krystallers parallelle flader. Forklarer fossilers dannelse og indlejring i faste legemer (faste legemers indlejring i andre faste legemer) samt krystallers vækst Firenze (1668).

Forklarer isgrotter og afkræfter teorien om antiperistasis (Milano 1671).

B. Stationer på livsvejen

1638 (1. januar) fødes i København. 1656 begynder 3 års studier på Køben-

havns Universitet med lægen og anatomen Thomas Bartholin som lærer og præceptor. 1659 Nedfælder i Chaos manuskriptet frugterne af sin læsning under Københavns belejring.

1660-64 ophold i Amsterdam og Leiden (Nederlandene).

1664 ophold i København

1665 studieophold i Parsis og Montpellier 1666-70 første ophold i Firenze (Rom, Bologna etc.)

1669 udgiver geologiens og krystallografiens grundlæggende værk, *De solido intra solidum*.

1670 ophold i Nederlandene og nyt ophold i Firenze.

1671 grottebesøg i Dolomitterne (Norditalien) 1672-74 Kongelig anatom i København.

1675 præsteviet i Firenze og huslærer for Ferdinando de' Medici.

1677 udnævnes til apostolisk vikar for Nordtyskland og de nordiske riger.

1677-80 apostolisk vikar i Hannover.

1680-83 hjælpebiskop i Münster.

1683-85 katolsk biskop i Hamborg.

1685 kort besøg i København. Katolsk biskop ved hoffet i Schwerin.

1686 (25. nov.) dør i Schwerin.

C. Heldagssymposium

Offentligt symposium i Videnskabernes Selskab 21. marts kl. 10-17 om Niels Stensen i anledning af hans indledningsforelæsning på Københavns Universitet 29. januar. Blandt oplægsholderne er Jesper Brandt Andersen, Sebastian Olden Jørgensen og prof. emeritus Helge Kragh.

Se iøvrigt Videnskabernes Selskabs hjemmeside, hvor tilmelding kan ske:

<https://www.royalacademy.dk/da>

Pave Frans' prædiken ved Benedikt XVI's begravelse

5. januar

"Far, i dine hænder betror jeg min ånd" (Luk 23,46).

PRÆDIKEN Dette er det sidste ord fra den korsfæstede Herre. Man kunne sige, at dette er hans sidste suk, der ligesom bekræfter, hvad der kendetegnede hele hans liv: bestandigt at lægge sit liv i sin himmelske Fars hænder. Disse hænder, der tilgiver og har medfølelse; barmhjertighedens hænder; hænderne, der heler, salver og velsigner – og også hænder, der får ham til at give sig i sine brøders hænder. I sin fuldstændige åbenhed over for alt, der mødte ham på vejen gennem livet, lod Herren sig forme af Guds vilje som af billedhuggerens hånd. Han tog alle konsekvenser og vanskeligheder af Evangeliet på sine skuldre, indtil han så sine hænder mærket af kærligheds sårmarker. "Se – mine hænder", sagde han til Thomas (Joh 20,27), og dette siger han til enhver af os: – se, mine hænder, sårede hænder, som han rækker os i møde, og han ophører ikke med at give sig selv, for at vi må erkende, forstå og tro på Guds kærlighed til os (jf. 1 Joh 4,6). [1]

"Far, i dine hænder betror jeg min ånd" – sådan lyder indbydelsen til hyrden og det program for hele livet, som inspirerer hans hjerte, og som vil forme det som pottemageren sit ler (jf Es 28,16), indtil det samme sindelag banker i det, som var i Jesus (jf. Fil 2,5).

Taknemlig hengivelse i Herrens tjeneste for hans folk, noget som fødes af at have fået en helt og aldeles ufortjent gave: Du tilhører mig... du tilhører dem, hvisker Herren til ham. Du står under mine hænders beskyttelse. Du står under mit hjertes beskyttelse. Bliv i min hule hånd, i mine hænders

beskyttende rum, og giv mig dine. [2]

Guds medfølelse får ham til at sætte sig i vort sted – dét, og hans nærvær, gør det muligt, at han kan betro sig i sine disciples skrøbelige og svage hænder. Og således kan give sit folk at spise – så disciplen kan sige med Herren: "tag og spis, tag og drik, det er mit legeme, et legeme, der hengives for jer" (jf. Luk 22,19. Dette er Guds fuldkomne *synkatabasis* [et begreb fra de tidlige kirkefædre, der betegner, at Gud i sin Søn stiger helt ned sammen med os til 'menneskers lod']).

Den bedende hengivne og trofaste tjeneste, som i stilhed formes og slibes til på korsvejene mellem den modstand, som hyrden konfronteres med (jf. 1 Pet, 16,17), og den tillid, der ligger i opfordringen til at tage sig af hjorden (jf. Joh 21,21,17). Som

Historisk øjeblik, hvor en siddende pave tager afsked med sin forgænger.
Foto: AFP, Vatikanets medier.

Mesteren bærer han udmattelsen ved den stadige forbøn og sliddet ved at være salvet for og viet til sit folk, især når godheden må kæmpe, og brødrene ser deres værdighed som mennesker truet (jf. Heb 6,7-8). Det er, når alt dette tørner sammen i dette møde, præget af forbøn og anråbelse, at Herren konstant lader den sagtmødighed blive til, der er i stand til at forstå, tage til sig, håbe og vove alt – ud over og hinsides den mangel på forståelse og de misforståelser, som dette kan give anledning til.

Og endnu et: en hengiven tjeneste, som holdes oppe af Åndens trøst, den Ånd, som hele tiden kommer hyrden i forkøbet i sendelsen: i den lidenskabelige søgen efter at viderebruge og formidle Evangeliets skønhed og glæde (jf. den apostolske skrivelse *Gaudete et exultate*, 57), i det frugtbare vidnesbyrd fra dem, der som Maria på så mange måder bliver stående ved korset i denne smertefyldte men slidstærke fred, som hverken er aggressiv eller undertrykker, og i det stædige og tålmodige håb, at Herren vil opfylde sine løfter, sådan som han havde lovet vore fædre det og deres slægt til evig tid (jf. Luk 1,54-55).

Også vi er fast knyttet til Herrens sidste ord og til det vidnesbyrd, der kendetegner

hans liv, og vi vil som Kirkens fællesskab følge i hans spor og betro vor bror i Fadrens hænder.

Måtte disse barmhjertighedens hænder finde hans lampe tændt og brændende med Evangeliets olie – det evangelium, som han udbredte og vidnede om i sit liv (jf. Mat 25,6-7).

I slutningen af den hellige Gregor den Stores *'Regula pastorale'* opfordrer og tilskynder han en ven til at skænke ham dette åndelige følgeskab: "Midt i mit livs storme er det mig en trøst at kunne have tillid til, at du vil holde mig oven vande og stadig have mig indskrevet på din tavle over forbønner, og at du – hvis vægten af min skyd tynger mig til jorden og ydmyger mig – at du så vil række det gode frem, du har gjort, som hjælp til at rejse mig op". Hyrden er bevidst om, at han ikke kan bære alt det alene, som han helt reelt aldrig ville kunne klare selv, og at han derfor må forlade sig på det folks bøn og omsorg, som er ham betroet. [3]

Det er Guds trofaste folk, som i forening ledsager og overgiver hans liv, som var dets hyrde. Som kvinderne i evangeliet ved graven, er vi som dem, der nu kommer med taknemlighedens og håbets salve for endnu en gang at vidne om den kærlighed, der ikke forgår. Det vil vi gøre med den samme udtryksfuldhed, visdom, finfølelse og hengivne tro, som han har vidst at give så rigeligt af i årenes løb.

Og sammen vil vi sige: Far, i dine hænder betror vi hans ånd.

Benedikt, brudgommens trofaste ven – må din glæde blive fuldkommen, når du endegyldigt og for altid hører hans stemme.

Oversættelse: Hanne Gregersen

Noter:

[1]: Jf. Benedikt XVI: *Deus Caritas Est*, 1.

[2]: Jf. *ibid.* Prædiken ved oliernes indvielse, 2. april 2006.

[3]: *Ibid.* Prædiken ved indsættelse som pave, 24. april 2005.

Kardinal hylder afdøde pave emeritus

Benedikt XVI blev ofte misforstået, siger kardinal Walter Kasper og mener, at tyskerne bør være stolte af ham.

Tekst: Niels Messerschmidt

VATIKANET Afdøde pave emeritus Benedikt XVI var en fremragende teolog; men han blev ofte misforstået, siger kardinal Walter Kasper, tidligere formand for Det pavelige råd til fremme af kristen Enhed.

Til det katolske nyhedsbureau KNA sagde Kasper, at Benedikt "var en fremragende teolog og en eminent pave. [...] Desværre blev han ofte misforstået, især i Tyskland. Set i bakspejlet, nu hvor han ikke længere er i live, tror jeg, at dette vil ændre sig. Han var den eneste tyske pave i flere århundreder, og jeg synes, at vi som tyskere kan være stolte af ham".

Kardinal Kasper mindede om, at som teologer havde han og Joseph Ratzinger haft flere kontroverser: "Vore veje krydsedes flere gange de sidste 60 år, og vi havde meningsudvekslinger om teologiske spørgsmål; men inden for teologien er det helt normalt og sådan bør det også være".

Foto: KNA/Romano Siciliani.

Formet af forskellige traditioner

I 1999 offentliggjorde Walter Kasper en artikel, hvori han argumenterede for, at Vatikanet var gået for langt i centraliseringen af magten i Rom og givet stiftsbiskopperne for lidt fleksibilitet til at udøve deres pastorale opgaver.

Joseph Ratzinger, dengang præfekt for Troslærekongregationen, svarede Kasper, at man ikke kan benægte Den universelle Kirke forrangen overfor lokalkirkerne, men præciserede samtidig, at Den universelle

Kirke ikke er lig med "Kirken i Rom" og ikke refererer til paven og Den romerske Kurie.

I en klumme, offentliggjort 5. januar i *L'Osservatore Romano* efter pave Benedikts begravelse, mindedes kardinal Kasper den "opstigende stjerne" inden for teologien, Joseph Ratzinger, som han mødte på en akademisk konference i Stuttgart i 1963. De to tyske teologer, der begge blev biskopper og siden kardinaler og senere fik ansvaret for vigtige kontorer i Vatikanet, arbejdede til tider tæt sammen.

Kasper skrev, at mens Ratzinger var "formet af kirkefædrenes ånd", nemlig Augustin og Bonaventura, var han selv fokuseret på mere moderne kirkelige spørgsmål og nævnte sit studie af Thomas af Aquinas som eksempel.

"Det er næsten naturligt, at der med denne forskel fulgte forskellige vinklinger og vægtninger, som har eksisteret i hele den katolske teologis historie og som er en del af den rigdom, der kendetegner det katolske", skrev Kasper.

I sin klumme beskrev han også den "enestående" oplevelse at se en tidligere kollega blive pave og sagde, at fra det øjeblik pave Benedikt blev valgt, stod det klart for ham at "nu var der brug for loyalitet".

Begge kardinaler befandt

sig i konklavet i det Sixtinske Kapel for at vælge en ny pave efter Johannes Paul II. Kardinal Kasper sagde, at umiddelbart efter pavevalget sagde den nye pave til ham: "Lad os nu sammen gå enhedens vej".

Fælles bekymring for Kirkens ve og vel

Kardinal Kasper beskrev også "vanskelige øjeblikke" under Benedikts pontifikat, da han var formand for Det pavelige råd for fremme af kristen Enhed og formand for Den pavelige kommission for religiøse relationer med Jøderne. Han nævner særligt Benedikts ophævelse af ekskommunionen af medlemmer af Pius X-broderskabet, herunder holocaustbenægteren biskop Richard Williamson.

"Fejlen var ikke pavens, men skyldtes et kommunikationssvigt i Den romerske Kurie. Konsekvenserne heraf ikke var lette at overvinde i lyset af forargelsen i offentligheden", skrev Kasper.

I klummen nævner han også, at pave emeritus den 10. december havde sendt ham et "venligt" brev, blot 21 dage før sin død, hvori "vores fælles bekymring for kriserne i Kirken skinnede igennem".

Den 89-årige kardinal Walter Kasper sluttede klummen i *L'Osservatore Romano* med at sige, at han håber, at "vi en dag atter kan mødes i himlen og fortsætte vore samtaler, om end på en helt anden måde".

Afsondret, men til stede i verden. Tårnhøje idealer, men også snusfornuftig realisme

Velkommen til ny Benediktcommentar.

Tekst: Christian Troelsgård

KLOSTERVÆSEN Den regel, som den hellige Benedikt (ca. 480-ca. 550) nedfældede for klosteret Monte Cassino, fik en kæmpe betydning for kristendommens udbredelse og Kirkens udvikling i Europa. Takket være pave Gregor den Stores (ca. 540-604) fascination af Benedikt gik reglen fra at være rettesnor for et enkelt mellemitaliensk kloster til at samle en hel klosterfamilie, der snart efter strakte sig fra Italien over Frankrig til det angelsaksiske England. Det var herfra, de benediktinske missionærer Willibrord, Bonifatius og Lioba rejste til Frisland og Tyskland i 700-tallet. Samtidig med benediktinerklostrenes blomstring i Frankeriget i 800-tallet blev munken Ansgar katalysator for kristendommens udbredelse i Skandinavien. Det var en sammenslutning af benediktinske klostre under Cluny i Frankrig, som i 1000-tallet leverede en række af de paver, der mest ivrigt arbejdede for at skabe en mere centralt styret kirke. Og det var omkring 1100, at Cistercienserne for alvor internationaliserede klostervæsenet: Med Benedikts Regel som grundlag opbyggede de den første fast organiserede europæiske munkeorden.

Der er noget paradoksalt ved, at en bevægelse, hvis grundlov opfordrer til afsondret, indre balance og et kontemplativt liv, endte med at få en så udadvendt og aktiv rolle både i middelalderens og den moderne kirkes historie. Måske er forklaringen på dette reglens indtrængende appel: "Lyt, min søn", som reglen insisterende begynder.

Det centrale i reglen er nemlig et tilbud om at leve fuldt ud som kristen, ikke alene, men støttet af et fællesskab. Nok afsondret, men dog til stede i verden. Nok tårnhøje idealer, men også snusfornuftig realisme.

Forskellige epoker og bevægelser tog reglen til sig og fortolkede den ind i deres egen virkelighed. Derfor blev Benedikts Regel allerede i middelalderen oversat fra latin til bl.a. oldhøjtysk og oldengelsk. Reglen er også hyppigt blevet kommenteret, som f.eks. i *Glosae de diuersis doctoribus collectae in regula Benedicti abbatis* ('En samling af forskellige teologers forklaringer vedr. abbed Benedikts regel') eller munken Smaragdus af St. Mihiel's *Expositio in regulam Benedicti* ('En udlægning af Benedikts Regel') fra begyndelsen af 800-tallet. Således skriver den foreliggende kommentar sig ind i en lang tradition for kommentarer til Benedikts Regel. Det nærmeste forbillede, som forfatterne har ladet sig inspirere af, er Michaela Puzicha's *Kommentar zur Benediktusregel*, der blev udgivet af sammenslutningen af tyske og østrigske benediktinerklostre i 2015 (1. udg. 2002).

I dansk sammenhæng blev Benedikts Regel delvist oversat og kommenteret af Peter Schindler i 1929 og den latinske tekst udgivet med dansk oversættelse og forklarende noter af Brian Møller Jensen i 1998. Da denne bog ret hurtigt blev udsolgt fra forlaget, udkom en ny oversættelse af

Benedikts Regel ved Margarita Ingelise Schmidt og Anna-Maria Kjellegaard OSB på Katolsk Forlag i 2017. Den var baseret på en "husoversættelse" (1980) fra Vor Frue Kloster på Åsebakken. Den her anmeldte kommentar svarer i indbinding og format netop til 2017-oversættelsen, og de to bøger udgør derfor tilsammen et sæt: grundtekst og ledsager. Kommentaren kan dog også anvendes sammen med 1998-oversættelsen. Der findes allerede generelle indledninger til Benedikts Regel i oversættelserne fra 1998 og 2017, og i den fra 2017 også en liste med forklaringer af specielle ord. Derfor har forfatterne her i stedet valgt at levere en kommentar, der afsnit for afsnit uddyber grundteksten.

Bogens opbygning – tema og kommentar

Bogen er generelt opbygget således, at der for hvert kapitel i Benedikts Regel først præsenteres det overordnede tema, generelle bibelhenvisninger eller de vigtigste teologiske pointer. Derefter følger en fortløbende kommentar, ofte med henvisning til enkelte vers. Benedikts Regel er nemlig ligesom Bibelen forsynet med verstælling. Her kan det visse steder – især i de længere afsnit – være lidt vanskeligt at 'parre' kommentaren med netop det vers eller det ord, der kommenteres. En gennemført angivelse af det vers, der refereres til, enten i marginen eller i parentes (ligesom i bogens tyske forbillede), ville have gjort den mere brugervenlig.

Hvilke typer af kommentarer har forfatterne så valgt at præsentere for læserne? Her kommer spørgsmålet formål og målgruppe naturligt ind som styrende princip. Det siges i forordet (s. 9): "Kommentaren er skrevet for at hjælpe læserne af Benedikts Regel med at forstå, hvordan Benedikt har villet indrette sine klostre, så de kunne 'være skoler i Herrens tjeneste'", og (s. 10): "Derfor er målgruppen for denne kommentar alle, som søger retningslinjer i deres liv, menneskelige relationer, liv i fællesskab, samarbejds- og ledelsesmæssige relationer, ja, alle, som vil fordybe sig i deres religiøse liv. I mange tilfælde er der i vor tid brug for at forklare emner, som ikke længere er alment kendte efter reformationen."

I praksis spænder kommentarerne fra ordforklaringer over lidt længere udlægninger af faktuelle forhold i 500-tallets romerske samfund til liturgiske begreber, liturgi-historie og endelig noget, som forfatterne har været særligt optaget af, nemlig den spirituelle arv, som reglen formidler. Her perspektiverer de adskillige temaer i reglen med henvisninger til de moderne benediktinske teologer Basil Hume (1923-1999), Denis Huerre (1915-2016), Anselm Grün (f. 1945) og Christopher Jamison (f. 1951). På dette punkt tilføjer de noget nyt. I denne kommentar gøres der også noget særligt ud af tidebønnernes liturgi (kap. 8-20). Her suppleres en tematisk indledning (s. 70-72) og de mange kommentarer vedr. brugen af de enkelte Davidssalmer af tre nyttige oversigter (Appendiks 1-3)

Tidligere regler
Det kristne munkevæsen var ikke helt ungt på Benedikts tid. Kommentaren redegør derfor ret grundigt for nogle af de tidligere munkeregler og -traditioner, som Benedikt henviser til eller direkte kopierede fra. Det sidste er tilfældet i Benedikts fortale, som i vid udstrækning bygger på den såkaldte 'Magister-regel'. Begge regler brugte også Rufinus af Aquileias (ca. 345-411) latinske oversættelse af Basilios den Stores (ca. 330-397) græske klosterregel. En anden forfatter af klosterregler og meditationer, som Benedikt eksplicit henviser til i sin regel, var Cassian (ca. 360-ca. 435). Med baggrund i den mellemøstlige klostertradition kom han til Sydfrankrig, hvor han grundlagde et kloster ved Marseille. Med den foreliggende kommentar i hånden kan man således få et godt indtryk af, hvilke ting Benedikt havde med sig fra den tidligere tradition, og hvor han selv træder frem som fornyer.

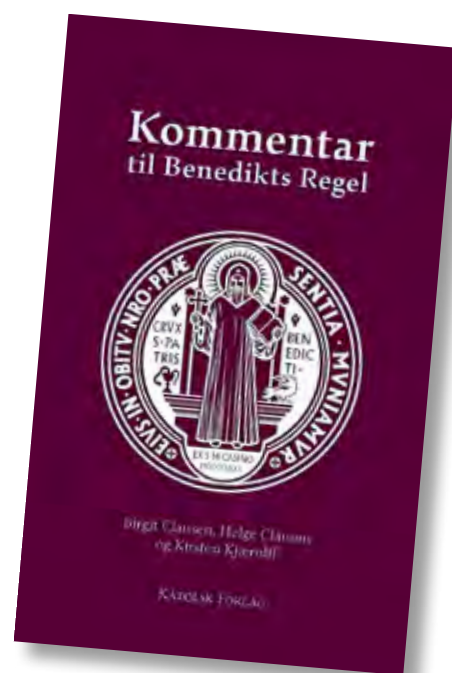
Benedikts Regel indeholder med sin oprindelse i den senromerske kultur for ca. 1500 år siden en lang række ting, der skal forklares for en nutidig dansk læser. For eksempel indeholder kapitel 59 en bestemmelse om, at børn kan overgives til klosteret med henblik på at blive munke. Det var allerede ret kontroversielt på Benedikts tid. I senantikken var det nok almindeligt, at klostrene også drev nogle kostafdelinger for forældreløse børn eller for børn, som var midlertidigt anbragt af andre grunde, men f.eks. i Basilios' munkeregler, forklarer forfatterne, fremgår det tydeligt, at børn ikke skulle tvinges til denne livsform. Når de var gamle nok, kunne de selv bestemme, om de ville forlade klosteret eller blive. Den kontroversielle bestemmelse om disse 'børneoblater' i Benedikts Regel perspektiveres i kommentaren med henvisninger til romerske retsforhold og den uindskrænkede magt, som familiens mandlige overhoved havde: *patria potestas*. I nyere tid, hvor denne tradition for længst er forladt, er betegnelsen 'oblat' så i stedet overgået til at betyde en lægmand eller -kvinde, "der frivilligt har 'givet sig selv' til klosteret og lever med i dets åndelige liv (tidebønner, retræter)". Forfatterne fortæller i indledningen (s. 10), at de alle tre har aflagt et sådant løfte og derfor også har skrevet kommentaren ud fra personlige erfaringer med Benedikts Regel.

At straffe med ydmyghed og kærlighed

Et andet kontroversielt – og ret omfangsrigt – indslag i Benedikts Regel er bestemmelserne om straf og udelukkelse fra fællesskabet (kap. 23-30 og 43-46). Her findes et nyttigt indledningskapitel (som desværre ikke er tydeligt markeret i indholdsfortegnelsen). Forfatterne gennemgår her de centrale steder i NT, som har med fejltrin og irttesættelse at gøre. Hos Benedikt er de udformet på en måde, der afspejler hans samtids rets- og samfundsforhold. Der synes også her at være en tydelig prægning fra den patriarkalske og autoritære romerske kultur. Samtidig gentager Benedikt igen og igen, at abbedens magt er givet ham andetsteds fra, og at han skal udøve den med ydmyghed og kærlighed til brødrene. Ikke desto mindre er det ret skrap kost at læse om den fysiske afstraffelse, som abbeden kan ty til i ekstreme tilfælde, og om den kollektive udskamning af den formastelige, der i reglen nævnes som et gyldigt disciplinært tiltag. Det var helt klart en anden tid, hvor fysisk afstraffelse f.eks. var et udbredt og accepteret pædagogisk virkemiddel. Hertil skriver forfatterne (s. 27): "noget sådant anvendes ikke i vore dage", og den amerikanske benediktiner T. G. Kardong skriver tilsvarende i sin bog om Benedikts Regel fra 2017: "It is hard to imagine a modern abbot holding public tribunals for punishment so that the rest of the monks can be properly terrified." Ikke desto mindre har vi netop i Danmark været vidne til et sådant misbrug af klosterdisciplinen, hvor en abbedisse tilsyneladende slet ikke har holdt sig inden for rammerne af den gensidige respekt og kærlighed, som Benedikts Regel foreskriver for hele klosterfællesskabet, inklusive den foresatte. Sådanne eksempler er til utrolig stor skade for bevarelsen og videregivelsen af den spirituelle rigdom, klosterlivet egentlig står for.

Hvem har glæde af denne nye kommentar til Benedikts Regel? Alle, der vil dykke ned i middelalderens historie, må forstå klosterbevægelsens betydning, og her er Benedikts Regel en helt central kilde. Kommentaren er derfor oplagt til brug i undervisningen. Også mennesker med en bred interesse for spiritualitet vil kunne finde nogle interessante bud på, hvad tidebøn og en meditativ livsstil går ud på ved at fordybe sig i reglen. Der findes også en international retning inden for organisationsteori, der interesserer sig for den både forpligtende og lydhyre ledelsesstil, som reglen inviterer til. Om den også vil finde anvendelse i erhvervslivet i Danmark, som forfatterne håber (s. 10), vil tiden vise. Under alle omstændigheder er det meget glædeligt, at der nu foreligger en tidssvarende kommentar til Benedikts Regel på dansk.

Birgit Clausen, Helge Clausen og Kirsten Kjørulf: *Kommentar til Benedikts Regel*, Katolsk Forlag 2022, 270 s., 150 DKK, ISBN 978-87-92501-54-7

Dorisk, frygisk, lydisk og mixolydisk

Lidt om den tonalitet, der er grundlaget for både den kirkelige og verdslige musik i Vesteuropa.

Tekst: Rolf Tönshoff

TONEARTER Man kan spørge sig selv, hvorfor skal man vide noget om de såkaldte kirketonearter. Man kan nok leve med – og få masser af glæde ved musik – uden nødvendigvis at vide, at disse tonearter er grundlaget for al vesteuropæisk musik op til omkring år 1600. På den anden side er det alligevel tankevækkende, at den musik, som vi hører eller spiller i dag, hviler på et tonalt grundlag, som har været dyrket i kirken i århundreder.

Nodeskriften, de såkaldte neumer, udviklede sig i den gregorianske sang langsomt op gennem det 9. århundrede. De mundtligt overleverede sangtraditioner fra liturgier og tidebønner blev op mod 800-tallet fikseret skriftligt – ikke som fastlagte melodier, men snarere som ledetråde til forsangerens improvisation. Husk på, at det omfattende liturgiske repertoire med lokale varianter og traditioner i klostre og kirker blev formidlet af munke, nonner og præster per gehør. Det var først omkring år 1020, at Guido af Arezzos opfindelse af neume-notationen på nodelinjer gjorde det muligt at notere entydige afstande mellem de enkelte toner. Rytmen i melodiforløbet lå imidlertid ikke umiskendeligt fast, og forskerne er den dag i dag stadig uenige om, hvordan rytmen i den romerske koral, som den også kaldes i en række lande, egentlig er blevet fremført.

De 8 kirketonearter, som hver har sit nummer og tilmed har fået et fint navn efter en græsk egn, kan dateres tilbage til frankiske kilder i det 9. århundrede og har som nævnt fundet anvendelse i hele den vesteuropæiske musiktradition lige siden. Hertil kommer den såkaldte ”fremmede” toneart *tonus peregrinus*, som afviger fra de øvrige tonearter ved at have to recitationstoner (se nedenfor).

Fire autentiske tonearter

Det kan nævnes, at de otte tonearter kan deles op i fire *autentiske* tonearter:

1. dorisk, 3. frygisk, 5. lydisk og 7. mixolydisk og fire afledninger af de autentiske; deres betegnelse er *plagale* tonearter og har samme navn – blot med hypo- (græsk: ”under”) foranstillet: 2. hypodorisk, 4. hypofrygisk, 6. hypolydisk og 8. hypomixolydisk.

Stedet her er ikke egnet til at gå i enkeltheder, men måske kan vi kort berøre enkelte centrale dele af kirketonearternes væsen. Hver toneart har sine musikalske egenskaber: *recitationstonen* (”messetone” – en slags talesang, hvor celebrant el. forsanger synger flere ord på samme tone) afviger i den autentiske fra den plagale toneart; men slægtskabet inden for tonearten kan ses i sluttonen – kaldet *finalis* – som melodien falder til hvile på; for den er den samme i den autentiske som i dens afledning, den plagale. I de autentiske tonearter, der generelt benytter sig af alle toner inden for området mellem toneartens højeste og dybeste tone, ligger *recitationstonen* principielt fem toner over *finalis*, hvorimod den i den plagale toneart, hvis toneomfang stort set holder sig i toneområdet over *finalis*, ligger tre toner under den autentiske *recitationstone*.

Besyderligt nok er der ingen *finalis* på tonerne *c* og *a* i det oprindelige kirketonale system – det kommer senere. Det lyder lidt indviklet og jeg skal da lige nævne, at heller ingen af kirketonearterne slutter på tonen *h*, fordi forholdet mellem *f* og *h* giver en uskøn klangforbindelse – en såkaldt tritonus – som man har kaldt *Djævlen i musikken* ”diabolus in musica”. Det kan vi jo ikke have i kirkemusikken! Hvis læseren kender den franske komponist Camille Saint-Saëns’ ”Danse macabre”, vil man måske huske den ”skæve” forkert stemte violin i starten, hvor Djævlen selv spiller op til dans med de afdøde på kirkegården ved midnatstid – pikant musikalsk uhygge startende med en *diabolus in musica*. For at undgå det *h* og tritonusforbindelsen finder man inden for den gregorianske sang et fast fortegn, nemlig det løse, foranstillede *b* for *h*.

To sangere i et sorbisk kor. De omkring 50.000 sorbere bor i Lausitz i Tyskland. Lausitz er et område syd for Berlin i delstaterne Brandenburg og Sachsen. Ca. 40.000 sorbere taler stadig sorbisk. Foto: Pfarrbriefservice.

”Den legende toneart”

I den verdslige musik udviklede der sig en toneart, hvis sluttone var *c* og blev kaldt ”*modus lascivus*” (lad os her oversætte det med ”den legende toneart”). I det 16. århundrede fulgte så de to tonearter, der sluttede på hhv. *c* og *a*; de fik navnet jonisk (dur – den lidt hårdere) og æolisk (mol – den lidt blødere). Dermed blev den tonalitet fastlagt, som er grundlaget for både den kirkelige og verdslige vesteuropæiske musik.

Man kunne spørge sig selv, om alt dette med *recitationstone* og *finalis* kun gælder for den gregorianske sang med kirkens modersmål latin? Prøv at se under tidebønnerne på dansk i Lovsang, fx side 195: ”Når jeg råber, min retfærdige Gud, vil...”, så vil man se begyndelsesvendingen *initialis* på teksten ”Når jeg råber” dernæst følger *recitationstonen* og ved stjernen en kort pause *mediatio*. Min retfærdige Gud vil du høre* Du skaffede mig rum”, og så falder salmodien til ro på *finalis* på ordet ”trængsel”.

I Folkekirken har især komponisten Thomas Laub ladet sig inspirere af den gregorianske sang og har bl.a. skrevet en Nadverliturgi, et Fader Vor og Trosbekendelsen,

der læner sig tæt op ad gregorianske toner. Det var i øvrigt også ham, der for mange melodiers vedkommende lugede ud i de romantiske harmoniseringer og genindførte den gamle – lidt strenge, nogle ville sige ”vitaminløse” – kirkestil.

Man hugger en hæl og klipper en tå

At overføre gregorianske melodier til danske tekster er på grund af betoningsforskelle mellem latin og dansk ikke uproblematisk. Hvad så med de mange smukke toneranker med underlagt latinsk tekst; hvis de overføres til en dansk udgave, bliver det jo nærmest en karikatur!

Det er et uafviseligt krav, at melodien skal bære teksten – og ikke omvendt. Derfor skal der hugges en hæl og klippes en tå, hvor der skal puttes hjælpetoner ind, for at toner og danske tekststavelser kommer til at passe sammen. Og alligevel kommer der ikke sjældent betoningsproblemer.

Blot for at anskueliggøre et sådant: Lad os kort se på betoningen, når kirketonearten skal tilpasses det danske sprog: Lovsang side 185 under Vesper: ”Sæt dig ved min høj-re”: betoningen på det danske ord høj-re ligger på første stavelse, men to toner på det ubetonede ”-re”: høj-re-ø? på samme måde ”fød-der” fød-då-år, ”fjend-er” fjend-å-å osv.

Når man kender pinsehymnen ”*Veni Creator Spiritus*” (L. 162), så er Lovsang nr. 420 ”Kom, sandheds Ånd! og vidne giv” en afart af denne hymne: vi kan ganske vist ane originalen ude i den tågede horisont; men den er blevet til en helt almindelige salme uden nævneværdig rytme og uden de toneranker, der er den gregorianske sangs særpræg.

Desværre er der både i vores katolske, men også i folkekirkelig sammenhæng, mange eksempler på, hvordan sproget – måske i hænderne på en utrænnet – kommer til kort, når det er bundet af den gregorianske stil og form. Jeg kan ikke dy mig for at slutte med et citat af tidligere præst ved Sct. Ansgar Kirke i København, komponisten Leif Kayser: ”Når en ukyndig bygger et hus, risikerer han at få taget i hovedet. Man kunne ønske, at de mange, der fuser i kompositionsfaget, kunne opleve en lignende livsfare som fuserne inden for arkitekturen”.

196

DOMINICA RESURRECTIONIS

AD MISSAM IN DIE

Antiphona ad introitum IV

Ps. 138, 18. 5. 6 et 1-2

C-nøgle

4. toneart hypofrygisk. Introitus er korets indgangsvers

custos viser sangerens næste tone på ny nodelinje

Forsangeren synger indtil stjernen – så falder koret ind

lang lodret streg er pause (vejtrækning)

Cæsur – lille ophold til vejtrækning

Her forklares tonearterne som de markeres i et nodeark.

Jomfru og martyr

Hvert år fra den 3. til den 5. februar strømmer pilgrimme og turister til Catania for at fejre Sant'Agata – byens værnehelgen.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

HELGENFEST Den hellige Agathe (italiensk: Sant'Agata) står i den sidste del af nadverbønnen lige før Lucia. Men hvad ved vi egentlig om hende? Hun var ung, smuk og fra en fornem patricierfamilie i Catania på Sicilien. I Kirken er hun kendt som en jomfru og martyr, der døde omkring 250 i Catania. Her fejres hun med hele to fester i februar og august. Festen i februar er et kæmpe tilløbsstykke. Hvert år kommer omkring en million til hendes by for at være med i triduet fra den 3. til den 5. februar, hvor hendes martyrium mindes med stor inderlighed og intensitet.

Jeg har haft den glæde at være med til hendes fest to gange, og det har været en stor oplevelse hver gang. Traditionel folkefromhed blandes her med gøgl, teater og fyrværkeri til en oplevelse, man aldrig vil glemme.

Triduet indledes den 3. februar med en stor procession. Her deltager alle der "er noget" i Catania. Byens borgmester kommer kørende i en 1700-tals karet for højtideligt at overrække byens nøgler til den hellige Agata. Ind strømmer studerende fra præsteseminariet og studiecentret for permanente diakoner, rektor for universitetet, folk fra forskellige ridderordener i deres farvestrålende dragter, havnemyndighederne, hospitalspersonale, bloddonorer, postfunktionærer, politiet og mange andre med flotte faner og fuld musik.

Ind kommer også de 11 "candelore" – en slags kæmpelygter, der før i tiden, hvor der ikke var gadebelysning skulle sørge for at oplyse gaderne til de store processions for helgenen. Hver af byens gamle lav – grønthandlerne, slagterne, fiskehandlerne etc. har deres egen candelora med små lygter og masser af svulmende barokengle.

Messe in aurora

Det er bælgmørkt, da jeg den fjerde februar står op i den årle morgenstund for at gå ned til katedralen. Trods tidspunktet strømmer det ind med folk i en allerede stopfyldt kirke. Allerede klokken halv fem om morgenen bedes der, og mange kommer for at få deres rosenkranse velsignede. Klokken 6 begynder messen "in aurora" (i morgen-

røden) med ærkebiskoppen som celebrant, mens der varmes op til et af festens højdepunkter. Alle venter på at se skrinet med Sant'Agatas jordiske rester. Hele året er det låst inde i "la cameredita" (det lille værelse), og der skal en lang og omstændelig procedure til, før vi får det at se. Først da tre forskellige personer har brugt hver sin nøgle, kan man åbne skabet, hvor relikvierne gemmes. Efter messen føres skrinet ind i domkirken, hvor det lyder "Viva Sant'Agata", mens alle synger og vifter med deres hvide lommestørklæder for at hilse byens værnehelgen. Det er et meget emotionelt øjeblik, da skrinet med den smilende Agata med det fredfyldte ansigt endelig kan ses. Udenfor er der kaos, mens der ventes på, at skrinet kommer ud. Alle vil hen og røre ved det med deres hvide lommestørklæder.

Forsigtigt løftes skrinet nu op på en tons tung sølvvogn – kaldet "il fercolo". Blodrøde nelliker udsmykker vognen som et symbol på martyriet. Hundreder af borgere trækker i lange reb den tunge vogn gennem byen. De er alle iført den traditionelle, lange hvide dragt "u saccu". Ifølge en tradition skal den minde om den nat, da byens elskede helgen endelig kom tilbage til sin fødeby. Den byzantinske general Georgios Maniakes røvede Sant'Agatas relikvier i 1040 og førte dem til Konstantinopel. Her blev de, indtil Agata selv viste sig i et syn for Gisliberto og Goselmo - to soldater i den byzantinske hær – og bad dem føre hendes jordiske rester tilbage til Sicilien. I 1126 vendte hun endelig tilbage til sin fødeby midt om natten. Da de hørte, hun var på vej, hastede byens indbyggere ud af deres senge og løb i deres nattøj ned til havnen for at se skibet, siger én tradition – én anden siger, at den hvide dragt er en slags bodsdragt. Denne store begivenhed fejres i øvrigt hvert år den 17. august med højtidelige messer og flot fyrværkerishow.

Hele dagen føres skrinet gennem byen og forbi de steder, hvor Sant'Agata led sit martyrium. Det standser en tid ved havnen, hvor byens indbyggere i 1040 så deres værnehelgen blive sejlet til Konstantinopel.

På triduets sidste dag – den 5. februar føres Sant'Agatas skrin gennem den gamle

bydel kaldet "il Borgo". De blodrøde nelliker er nu skiftet ud med hvide som symbol på renhed og jomfruelighed. Om eftermiddagen bæres skrinet ud af katedralen og føres nu gennem byen, indtil man tidligt om morgenen slutter ved benediktinerinderne af den evige tilbedelse. De lever strengt klausureret i deres kloster, men viser sig offentligt denne ene gang om året for at synge til Sant'Agatas ære foran San Benedetto kirken i Via Crociferi.

Martyriet.

Da Sant'Agata levede, blev byen styret af prokonsulen Quintian. Han hørte om Agatas skønhed og rigdom og blev besat af begær efter at eje hende. En tid lykkedes det hende at skjule sig; men til sidst fik han fat i hende. Hun nægtede at give efter for hans tilnærmelser, og for at tvinge hende spærrede han hende inde i et bordel, der blev styret af Afrodisia og hendes døtre. Quintian regnede med, at 30 dage ville være nok til at knække hende. Men da tiden var gået, klagede Afrodisia til Quintian. At få en klippe til at smuldre og gøre jern så blødt som bly ville være lettere end at få denne kvinde bort fra den kristne tro, klagede hun. Dag og nat havde de arbejdet på at få hende til at opgive sin kristne tro. De havde lokket med guld og ædelstene – men intet hjalp. Da blev hun overgivet til Quintian, der forhørte hende og til sidst blev så rasende over hendes urokkelige kristne tro, at han rev hendes bryster af med glødende jerntænger. Men under torturen udbrød der et kraftigt jordskælv. Da Quintian nu hørte, at byens indbyggere var på vej mod fængslet for at forhindre ham i at fortsætte, blev han så bange, at han flygtede. Kort tid efter døde Sant'Agata. Hun er blandt andet værnehelgen for jordemødre, klokkestøbere, vævere og guldsmede og regnes for at hjælpe mod sygdomme i brystet.

Omkring 50 år efter Agatas død besøgte den unge kvinde Lucia byen. Hun fulgtes med sin mor Eutichia, der var alvorligt syg. Lucia knælede ved graven og bad om sin mors helbredelse. Da viste den hellige Agathe sig for hende og sagde: Lucia – søster hvorfor beder du mig om det, du selv kan give til din mor? Og tilføjede: også du vil som mig komme til at lide martyriet for din tro på Kristus. Fuld af glæde og håb om at lide martyrdøden vendte Lucia tilbage til Siracusa. Hendes mor blev helbredt, og profetien om martyriet gik i opfyldelse året efter. Lucia led martyrdøden

En "candelora". De 11 candelore føres gennem byen efterfulgt af helgenens relikvier.

Den øverste del af skrinet indeholder Sant'Agatas hovedskal. Kronen på hovedet er en gave fra den engelske konge Richard Løvehjerte, da han passerede Sicilien på vej til Det hellige land. Mange berømte mennesker har givet gaver til Sant'Agata. Blandt andet byens berømte søn, komponisten Vincenzo Bellini, der gav hende ordenen af den franske æreslegion og en ring, som den italienske dronning Margherita gav til skrinet, da hun besøgte byen i 1881. Foto: typicalsicily.it.

Skrinet gøres klar til at blive ført gennem byen forbi de steder, hvor Sant'Agata led sit martyrium.

Vognen med Sant'Agatas helgenskrin trækkes gennem Catania af hundreder af mennesker. Her er vognen på vej op ad en af byens stejleste gader, Salita dei Cappuccini.

den 13. december 303 under Diocletians kristenforfølgelser. Vi kender hende alle sammen fra Luciaoptogene samme dag.

Sankt Joseph Søster m/k

Georg Høhling brænder for den katolske skole og putter ikke med det, han tror på.

Tekst: Lisbeth Rütz

SKOLE Der er sket meget, siden de franske Sankt Joseph Søstre startede de første katolske skoler helt tilbage i 1850'erne. Engang var synet af en søster i ordensdragt noget af det første, der mødte én inden for skolemurene; men i dag har lægfolk overtaget overalt. I 1976 blev den dengang 21-årige Georg Høhling ansat som helt grøn lærer på Sankt Joseph Søstrenes Skole i Ordrup. Fjorten år efter blev han i 1990 som den første lægmand nogensinde skoleleder i Ordrup efter en lang perlerække af Sankt Joseph Søstre, der havde ledet skolen siden grundlæggelsen i 1888.

”Vi har jo altid sagt søster Ansgaria, skal vi så sige bror Georg nu”, spurgte en elev i den anledning. Det skulle de så ikke, for Høhling opfattede mere sig selv som en Sankt Joseph Søster m/k, fortalte han med et blink i øjet i sin afskedstale til skolens venner på Charlottenlund Slot.

Høhling blev skoleleder i en krise – og vækstperiode for katolsk skolevæsen i Danmark. Der var blevet længere og længere mellem de ordenssøstre, der engang så tydeligt markerede, hvad skolerne byggede på. I foreningen af katolske skoler FAKS, var der i 1990 kun fem skoler tilbage, fordi der var opstået uenighed om skolernes sekretariatsbetjening. Gennem et udvalgsarbejde lykkedes det herefter Georg Høhling at samle alle skolerne igen, således at skolerne fik deres sekretariatsbetjening (love, overenskomster etc.) i én forening, nuværende Danmarks Private Skoler og Gymnasier, og således at hele det idé- og værdimæssige kunne vedligeholdes og styrkes i Foreningen Af Katolske Skoler. Fra 1993 blev alle skolerne samlet igen, og i 1993 blev Høhling formand for FAKS – en post han bestred i næsten 20 år.

Det idé- og værdimæssige blev genbesøgt gennem projekt ”skolesyn til eftersyn” og nu smøgede nogle af de katolske skolefolk ærmerne op og gik ud i maskinrummet. Det var tid for refleksion.

Ligger det katolske i, om der er krucifikser på væggene, eller om lærere er i ordensdragter eller om der er en høj procentdel af katolske lærere og elever, – eller er der mere end det? Høhling plejer at illustrere det med en virkelig historie. På et møde i

”I bliver et fantastisk team! og jeg tør godt give slip”, sagde en både glad og vemodig Georg Høhling ved afslutningen på Charlottenlund Slot den 8.12. for skolens venner. René Engell, hans efterfølger som skoleleder, holder mikrofonen. Han leder nu skolen sammen med Peter Bøgvad Nielsen, vice- og udskolingsleder og Karen Kloch Møller, SFO- og indskolingsleder. Foto: Sankt Joseph Søstrenes Skole.

CEEC, den europæiske skoleorganisation for de katolske skoler, præsenterede han engang nogle statistiske facts om de katolske skoler i Danmark. Her var 16,8 % af eleverne og 16,7 % af medarbejderne katolikker. Det var de andre deltagere fra f.eks. Italien og Spanien ikke vant til. Men en irsk biskop sagde: ”Jamen, hvad har vi med at gøre? Laver vi skoler for katolikker eller laver vi katolske skoler? Jeg kender katolske skoler i Spanien og Italien, hvor alle er katolikker; men hvor jeg kan sætte spørgsmålstegn ved, om de er katolske, så hvis man i Danmark kan lave katolsk skole, om end der kun er få katolikker, er det et fint arbejde”.

Skolesyn til eftersyn

I projekt ”skolesyn til eftersyn” arbejdede Høhling sammen med bl.a. bispedømmets skolekonsulent pastor Jesper Fich med at definere værdigrundlaget for de katolske skoler. Man blev inspireret af et skrift fra Vatikanets kongregation for uddannelse om den katolske skole og et andet om den katolske skole på tærsklen til det tredje årtusinde. Der var også inspiration at hente i materiale fra den katolske kirke i Sydney, hvor man i lang tid havde arbejdet på at definere den katolske skoles identitet.

I det australske materiale beskrives den katolske skole blandt andet som et mødested for forskellige mennesker. Her er fokus ikke på, om man er muslim, katolik eller protestant – det handler om at ville det menneskesyn, skolen står for, fortalte Høhling i 2012 i et interview med Erling Tiedemann i *Katpod*. I skriftet fra Kongregationen for katolsk Uddannelse siger man, at en god katolsk skole ikke bare er et sted, hvor der er en god religionsundervisning, morgensamling og morgenbøn. Der skal også være en ægte syntese af tro og kultur. Og den syntese skal omsættes i skolens dagligdag. Det handler om at tænke i helheder, hvordan man hele tiden bringer alt i spil. Et eksempel ser Høhling i ikke at sætte Biblens skabelsesberetning op over for evolutionslæren. Naturvidenskab og teologi er komplementære størrelser, sagde Høhling dengang.

Som formand for de katolske skoler var Høhling en stærk drivkraft i arbejdet med at udarbejde en fælles formålsparagraf for Danmarks 22 katolske skoler.

Når man spørger ham i dag, hvad den katolske skole kan i forhold til andre skoler, er han ikke i tvivl:

”Vi har et menneskesyn der er guld værd. Det menneskesyn er ikke en selvfølge i jantelovens land, hvor man stadig møder ”du skal ikke tro, at du er noget”. Jo mennesket ER noget, siger Høhling. Vi arbejder jo ud fra det grundlag, at mennesket er godt, fordi det er skabt i Guds billede. Du er ufattelig meget værd. Det er det budskab vi gerne vil ud til eleverne med. Vi skal lære eleverne at forstå deres selvVÆRD. De skal ville og turde selvrespekt og dermed også forstå betydningen af respekten for medmennesket for derved at forstå og ville kaldet til tjeneste for fællesskabet. Og det virker. Forældrene kommer og siger til os: I har fat i det rigtige”, siger Høhling.

Han afviser pure, at katolske skoler skulle være målrettet de velbjergetes artige børn ”Jeg har været skoleleder her i Gentofte

Kommune. Men vi oplever da også her børn, der har det svært, selv om det økonomiske fundament er på plads. Mange frie skoler og ikke mindst de katolske skoler gør en enorm indsats over for udfordrede børn. Det er dokumenteret i flere forskningsprojekter. Hvis man så skulle stå over for en opgave, som kræver en endnu mere specialiseret indsats”, fortæller Høhling, ”så er det i Gentofte Kommune lykkedes at skabe adgang for også de frie skoler til at få en sag vurderet og belyst i Kommunens Visitationsudvalg for derved at få belyst, om der ville være et alternativt tilbud, som endnu bedre kunne matche den pågældende elevs behov.

De katolske skoler er ikke bare eliteskoler. Vi har en lang tradition for socialt engagement. Den tradition går helt tilbage til da Sankt Joseph Søstre startede de første katolske skoler her i landet. Alle katolske skoler hviler på tre søjler – diakoni, communio og missio. Det er en del af vores DNA”.

Kan inspirere folkeskolen

Han værdsætter samarbejdet med det kommunale skolevæsen, og er ikke i tvivl om, at de katolske skoler også kan inspirere folkeskolen:

”Retten til friskoler er nedfældet i paragraf 76 i grundloven. Det er jo tilsyneladende en del af regeringsgrundlaget for den nuværende regering, at man vil prøve at sætte folkeskolen mere fri end den er i dag. Det skulle de have gjort for længst. En leder på en kommunal skole har ikke de samme beføjelser som en friskoleleder har. Rigtig meget af ledelsen i Folkeskolen ligger i Forvaltningerne. Folkeskolen er efter min mening alt for centralstyret”.

Gensidig inspiration i FAKS

Medlemsskolerne i FAKS har en forpligtelse til hele tiden at arbejde med hvordan visionerne om den katolske skole bedst omsættes til virkelighed i en dansk sammenhæng. Nyansatte sendes på FAKS-kurser, hvor de hører om, hvad de katolske skoler er for en størrelse, og et par gange om året mødes lederne ved de katolske skoler. Indimellem arrangerer FAKS dannelsesrejser for lederne. Ikke sjældent ”omsætter” lederne så sådanne rejser til dannelsesrejser for de ansatte på den enkelte katolske skole. Høhling fortæller begejstret om en rejse med sine ansatte til Rom og Assisi i 2018. Den blev en bragende succes. ”Korsets gåde” var temaet, – at korset både viser hen til lidelsen, men også er sejrskorset, der peger hen mod opstandelsen. Det blev de ansatte bl.a. mindet om, da de så Michelangelos skulptur ”Den opstandne Kristus” i kirken Santa Maria Sopra Minerva, og hele rejsens refleksioner blev nærmest samlet,

Der var kagemand og masser af glade børn til elevernes afsked med Georg Høhling den 2. december. Foto: Sankt Josephs Skole.

da de ansatte i Santa Chiara kirken i Assisi foran San Damiano korset sang sidste vers af Hil Dig Frelser og Forsoner, – ”Ja, jeg tror på korsets gåde.”

Tiden som pensionist

”Min tid som pensionist skal ikke bruges til at starte nye projekter”, siger Høhling, der nu ser frem til at få mere tid med sin egen familie. Han bor på landet mellem Helsingør og Tisvilde og glæder sig til at cykle lange ture og arbejde i haven. Desuden vil Høhling gerne fortsat gøre en indsats for den større familie, Den katolske Kirke, gennem sit arbejde i *menighedsrådet for Sankt Vilhelms Kirke* i Hillerød, hvor også hans kone, Virginia, sidder, og gennem sit arbejde i *Pastoralrådet* som repræsentant for de nordsjællandske menigheder. Høhling vil også være frisk, hvis der i FAKS skulle blive brug for konsultativ bistand.

Siden 1980 har Høhling været aktiv i Den Nordiske Valfart til Lourdes og var formand fra 1990-1997. Grundet formandskabet for de katolske skoler forlod Høhling i 1997 formandsposten for Valfarten, som herefter gik til næstformanden, læge Anne Storm. Da Anne Storm i 2013 døde, genoptog Høhling opgaven som formand for Valfarten, og Høhling vil med glæde fortsætte det arbejde som yderligere en væsentlig opgave for Kirken. Arbejdet i Lourdesvalfarten har altid været som benzin for ham i alt det, han ellers har gang i. Hvert år har han mange flasker Lourdes-vand med hjem fra Lourdes. De bliver givet til mennesker der har brug for det, – med tilbud om forbøn, hvis de er interesserede. For som han siger: ”Man skal jo ikke gå og putte med det, man tror på”.

Fortiden kommer inden for rækkevidde

Billedscanning i Katolsk Historisk Arkiv

Tekst: Kate Toft Madsen

DIGITALISERING Hvordan begyndte det med indscanning af Katolsk Historisk Arkivs (KHA) billeder? Vi kan passende begynde med arkivar Jørgen Nybo Rasmussens oprettelse af KHA i 1968 og spole hurtigt frem til hans fratræden i 2011, da han var over 80. På det tidspunkt var arkivet flyttet ned i stueetagen, hvor Sankt Andreas Bibliotek havde til huse: alle måtte presse sig sammen, da 3. sal skulle udlejes til Caritas. Der var ingen umiddelbar efterfølger til Nybo. Jeg var på det tidspunkt bibliotekets leder, og da bibliotekets bestyrelse påtog sig ansvaret for KHA, blev det de facto mit ansvar, om end jeg fik aldrig titel af arkivar.

Jeg er uddannet bibliotekar, og i begyndelsen af '00'erne blev jeg medlem af bestyrelsen af mit fagforbunds (dengang hed det Bibliotekarforbundet) arbejdsgruppe vedrørende katalogisering/registrering. Et andet medlem af arbejdsgruppen var Ruth Hedegaard, som på det tidspunkt arbejdede på Lokalhøst Samling i Hjørring. På Wikivendssyssel står der om Lokalhøst Samling:

"Arkivet blev til ved et samarbejde mellem Vendsyssel Historiske Museum og Centralbiblioteket. Formålet med oprettelsen var at samle bibliotekets lokalhistoriske samling og museets arkivalier og lokalhistoriske fotografier, sådan at der blev ét fælles sted, hvor man kunne henvende sig, hvis man ville vide noget om egnens historie".

Det var præcis dette samarbejde mellem arkiv, bibliotek og museum – ABM samarbejde – som Ruth interesserede sig for. Det skal vi lave en temadag om, sagde hun, og fik os andre overbevist, nok fordi der lå et mærkbart element af elektronisk registrering/katalogisering, som underbyggede ABM-arbejdet.

Arkibas

Den software, som man brugte og bruger i de fleste danske lokalhistoriske arkiver til at registrere deres samlinger, hedder Arkibas og er udviklet for og vedligeholdes af Sømmenslutningen af Lokalarkiver (SLA). I Arkibas kan man registrere arkivpakker, bøger, faste genstande, og uploade indscannede billeder. Disse gøres tilgængelige overalt i verden via en portal på internettet, www.arkiv.dk, hvor man med et enkelt opslag kan se, hvad der findes af materialer på alle landets lokalhistoriske arkiver om

et bestemt emne. Emnerne er oftest steder, institutioner, begivenheder og personer. For at få adgang til at registrere data i Arkibas skal et arkiv melde sig ind i SLA og betale et årligt gebyr. KHA havde med mellemrum været medlem af SLA inden Arkibas, så tanken var ikke fremmed, og SLA ville meget gerne have os. Det giver også god mening, da der har været og stadig er katolske kirker rundt omkring i landets købstæder. Hvis KHA en dag beslutter sig for at holde op med billedarbejdet, kan man lade licensen udløbe, men billederne vil forblive i Arkibas for eftertiden. Det er rart at tænke på.

Biblioteket modtager jævnligt bøger fra dødsboer, som bliver gennemgået for accession eller salg. Det er ikke ualmindeligt, at bøgerne indeholder andagtskort. Da jeg arbejdede på SAB og gennemgik bøgerne, fandt jeg kortene meget fængslende og lagde dem til side. Det er bevægende at se et slidt andagtskort, som har været en anden troende dyrebart, og de gentagne fremstillinger af et bestemt fromt motiv, f.eks. 40 fremstillinger af Maria og Jesusbarnet, har en stærk virkning på én. Kortene er også med til at tegne et billede af Kirkens historie i Danmark. Der er kort udgivet ifm. afholdelse af retræter eller førstekomunioner og firmelser. Der findes også en del mindekort, f.eks. ifm. præstevielser, jubilæer og dødsfald, som indeholder nyttige personalhistoriske oplysninger. KHA har mange Jesu Hjerter kort, fordi det var en andagtsform, som var populær i perioden, efter at religionsfriheden blev indført, og fordi var det noget, jesuitterne tog op, og jesuitterne var meget talrige i Danmark. Nybo Rasmussen havde også set det værdifulde i andagtskortene og lagt en del til side: der var altså noget at tage udgangspunkt i.

Nybo havde også lagt mange fotografier til side. Ret hurtigt fandt jeg ud af, at selv om jeg syntes, andagtskortene var spændende, var det fotografierne, der var efterspørgsel på, og så lagde jeg mine kræfter i det. Folk vil gerne se et billede af den kirke, deres oldeforældre blev viet i, præsten, der var der dengang, eller den skole, de gik på. Lokalhistoriske arkiver i Danmark har indscannet og uploadet billeder fra det katolske Danmark men deres registreringer mangler ofte, efter min mening, gode metadata: måske står der "katolikker" og ikke andet, men billedet viser faktisk førstekommunikanter

Fra indvielsen af den katolske kirke i Slagelse den 16. maj 1931. Katolsk historisk Arkiv.

Korsridderne – en forening for unge piger på Institut Sankt Joseph i København. Elever fra 1. og 5. klasse mødtes en gang om ugen i skolens kapel. Fotoet er taget i 1931. Katolsk Historisk Arkiv.

foran Sankt Marie Kirke i Haderslev, og præsten på billedet er p. Jaworski, og man kan måske også finde et årstal hvis man er heldig. Al denne information kan man indtaste og gøre søgbar, og det gør det lettere for slutbrugerne at finde det, de har brug for. Fordi jeg arbejdede på SAB i 11 år, har jeg en del viden om Kirken og et katolsk kontaktnet at trække på, når jeg skal finde oplysningerne. Helt har jeg dog ikke kunnet slippe andagtskortene, og dem, som belyser Kirkens historie i Danmark, scanner jeg ind.

Billederne er meget spændende. Især husker jeg billederne fra den eukaristiske

kongres i København i 1932: optøget, prælaterne og den kæmpe forsamling katolikker, der var til festmøde i idrætshuset. Også billederne fra biskop Suhrs besøg hos de polske flygtninge på Røde Kors lejren på Rungsted Badehotel og pastor Petrus van der Stok's billeder fra sin seminariedid på Collegio Romano i 1930'erne er fantastiske billeder fra en svunden tid.

Indtil videre kan billederne ikke downloades direkte fra arkiv.dk, men den funktion er med i udviklingsplanen. Man kan dog henvende sig til KHA og bede om at få enkelte billeder tilsendt.

Besøg Academicum Catholicum

Ny webside: academicumcatholicum.dk

FORENINGSLIV Foreningen Academicum Catholicum (i daglig tale A.C.) har fået en flot, ny webside, hvor du kan læse om foreningens historie, tidligere og kommende arrangementer. Foreningen har været inde i en god og spændende udvikling de sidste 6-7 år, hvor den – takket være den hårdtarbejdende bestyrelse – er genopstået som en Fugl Fønix med et væld af begiven-

heder lige fra kulturhistorisk vinsmagning med ønologen Carsten Günther til seminarer om reformationen i Danmark og den katolske modreformation. Alle arrangementer afholdes på Niels Steensens Gymnasium på Jagtvejen tæt på Vibenshus Runddel Metro. LR

Arrangementer om Ukraine

DOMKIRKEN Torsdag aften den 23. februar afholdes to på hinanden følgende arrangementer i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 65, 1260 K, med relation til situationen i Ukraine.

Kl. 18.30-20.00 arrangerer *Academicum Catholicum* en debat over temaet 'Ukraine og Den ortodokse Kirke'.

Adjungeret professor i teologi ved Københavns Universitet, Christian Gottlieb, holder et oplæg om Den ukrainske-ortodokse Kirkes situation og den aktuelle konflikt med Rusland.

Debatten finder sted i domkirkens menighedslokaler i Bredgade 69A, København.

Umiddelbart herefter, kl. 20.30-21.15, afholdes en økumenisk bønsvigilie for fred i Ukraine i selve domkirken.

Bønsvigilien holdes som markering af etårsdagen for angrebet på Ukraine, der begyndte natten den 24. februar. Arrangør er Den katolske Kirke sammen med det Mellemkirkelige Råd og Danske Kirkers Råd. NM

Forny din tro

Missionsuge på Amager.

EVANGELISERING Lige siden oktober har Sankt Annæ menighed på Amager vært i gang med at forberede sig på en helt speciel begivenhed for sognet. Fra den 12. til den 19. marts bliver der nemlig missionsuge i sognet med arrangementer på dansk, engelsk og polsk.

Allerede i oktober måned begyndte man at som forberedelse til missionsugen at bede i kirken for at ugen må gå godt og at dens budskaber må nå ud til mange mennesker. Temaet bliver de syv sakramenter. Hver dag i missionsugen får sit specielle emne. De liturgiske tekster, der bruges, bliver nogle særligt egnede tekster, der er udvalgt specielt til lejligheden. Meningen med missionsugen er at gå dybt ned i alt, hvad der har med vores trosliv at gøre – og særlig de syv sakramenter.

Lige fra den hellige Alfonsus af Liguori grundlagde redemptoristerne, har hans orden været stærkt engageret i at nå ud til folket med evangeliet – særlig dem, der er langt væk fra Kirken. Missionærer fra Redemptoristernes ordenssamfund vil komme til Sankt Annæ Sogn for at forkynde det glade budskab og hjælpe os til at fordybe os i venskabet med Gud eller vise vejen tilbage til Ham, hvis vi har glemt Ham.

Sæt derfor allerede nu kryds i kalenderen og tag en pause fra 12. til den 19. marts så du også kan være med. Grib chancen for at møde Guds kærlighed og bed for, at missionsugen vil bære megen frugt.

LR

Sankt Annæ Kirke på Amager byder alle hjerteligt velkommen til missionsugen fra den 12. til den 19. marts

Alle er hjerteligt velkomne til at deltage. Der vil blive sendt plakat ud om arrangementet til alle sognene i Storkøbenhavn. Har du venner som er nysgerrige efter at vide mere om den katolske Kirke så tag dem under armen og kom til Sankt Annæ Kirke. I næste nummer af KO bringer vi det fulde program med tid og sted.

Fornuft, tro og enhedens mysterium

Pave Benedikt XVI mindet i domkirken.

REQUIEMSMESSE Sankt Ansgars Kirke var fyldt til sidste plads, da bispedømmet den 9. januar fejrede requiemsmesse for pave emeritus Benedikt XVI. Det diplomatiske korps var repræsenteret med ambassadepersonale fra 26 forskellige lande. Kirkeminister Luise Schack Elholm, repræsentanter fra Danske Kirkers Råd og forskellige kirkesamfund i Danmark sad tæt på bænkerne sammen med mange storkøbenhavnske katolikker.

Der var blandt andet folk fra Den anglikanske Kirke, Metodistkirken, Svenska Kyrkan, Frelsens Hær m. fl. Det blev en meget smuk messe med fornem musik helt i den afdøde paves ånd. Vekselsangen "Herren er min hyrde", skrevet af Erling Rasmussen, blev fremført af Jakob Elmark-Nandfred. Under offertoriet blev der sunget en sats, som kirkens organist og kantor, Rolf Tönshoff, har skrevet over "Tu es Petrus".

Som postludium blev spillet den tyske komponist Sigfrid Karg-Elerts: "Aleneste Gud i himmerig" og "Corale" Op.154. Biskoppen prædikede over Joh 15,1-8 *Jeg er det sande vintræ og min fader er vingårdsmanden*. I sin prædiken kom han ind på betydningen af to centrale temaer hos Benedikt – forholdet mellem fornuft og tro og enhedens mysterium – et tema, der også blev gennemspillet i salmevalget.

Biskoppen nævnte i sin prædiken, at pave Benedikt netop i 2011 under sit besøg i Berlin prædikede om det sande

vintræ. Biskoppen sagde: "Det fællesskab med Kristus, som billedet med vintræet udtrykker, bliver også hurtigt billedet på vort indbyrdes fællesskab.

Pave Benedikt gør meget ud af at sige, at vort fællesskab næsten bliver biologisk, ligesom det er for grenene i forhold til selve træet. Meningen for pave Benedikt med at strække sammenligningen til det yderste er at sige, at vort fællesskab med Kristus og dermed også indbyrdes ikke er et konstrueret ideal, som kun har ren symbolværdi, men et reelt forhold og fællesskab.

Pave Benedikt kalder herefter hurtigt billedet med vintræet for et billede på Kirken og påpeger den uløselige enhed, der er mellem Kristus og hans Kirke, en enhed, der er grundlagt i dåben og fra gang til gang bliver fordybet og levendegjort i Eukaristien.

Biskoppen forholdt sig også til den kritik der ofte er af Kirken og dens strukturer. I vor tid oplever vi ofte stærk kritik af Kirken, dens selvforståelse, struktur og måde at manifestere sig på.

Ifølge pave Benedikt opstår denne kritik, når man ikke længere ser den tætte forbindelse mellem Kristus og Kirken. Denne kritik fremmes af, at Kirken kun bliver set som en organisation som alle andre i et demokratisk samfund, efter hvis målestokke og love den bliver bedømt og behandlet. Når dertil, som pave Benedikt siger, også kommer den smertefulde erfaring, at der i Kirken både findes gode og dårlige fisk,

Det nye migranthus åbne med taler og optræden af et ukrainsk kor.
Foto: Caritas Danmark.

Nyt migranthus på Vesterbro

Caritas samler sociale tilbud i Reventlowsgade 10.

SOCIALT ARBEJDE Caritas Danmark slog den 6. januar dørene op til sit nye migranthus i Reventlowsgade 10 på Vesterbro. Med åbningen af migranthuset ønsker Caritas at styrke sin indsats over for de mange migrantarbejdere, der er i en udsat position og marginaliserede i det danske samfund. Caritas Danmark samler med åbningen af det nye migranthus mange af sine eksisterende sociale tilbud under et tag. Det drejer sig bl.a. om psykologtilbud, socialrådgivning og retshjælp, siger en pressemeddelelse fra Caritas. "Langt hen ad vejen kan vi takke arbejdsmigranterne for Danmarks vækst og fremgang. Tænk bare på metroen i København og den kommende Femern Bælt-forbindelse. Men vi er nødt til at sikre os, at de også har et sikkerhedsnet og en mulighed for at få hjælp. Det er det,

vi ønsker med migranthuset," udtaler Maria Krabbe Hammershøj, generalsekretær i Caritas Danmark. "Mange af migrantarbejderne kommer fra det globale syd og Syd- og Østeuropa og kender allerede til Caritas. Det er dér, de uvilkårligt går hen, når de ankommer til landet," fortæller Ditte Dandell Bihl, leder af det nationale arbejde i Caritas Danmark. "Tidligere har vi nogle gange skulle henvise dem til andre tilbud, men med etableringen af migranthuset kan vi forhåbentligt imødekomme alle deres behov på ét sted."

Migranthuset ligger meget centralt i København – lige ved Hovedbanegården. Der er mulighed for tolkning på flere sprog. Alle er velkomne uanset tro og nationalitet.

Man kan booke tid til juridisk rådgivning og psykolog på Caritas.dk/booking. LR

både hvide og ukrudt, og blikket bliver fikseret på det negative, så åbner det store og smukke mysterium "Kirke" sig ikke mere.

De anliggender, pave Benedikt belyste, varer ved og vil også fremover være en del af Kirkens budskab. Pave Frans fulgte op på det i en tale til om Europa i 2017: Idet han citerede brevet til Diognet sagde han: "Hvad sjælen er for legemet, er de kristne i verden. I denne tid er de kaldede til igen at give sjæl til Europa, at genopvække samvittigheden, ikke for at fylde rummene, men for at generere nye dynamikker i samfundet." (Tale den 27. oktober 2017). LR

Biskop Czeslaw koncelebrerede messen sammen med 11 præster fra bispedømmet.

Repræsentanter fra mange forskellige kirkesamfund deltog i requiemsmessen. Her ses til højre biskoppen over København, Peter Skov-Jakobsen og til venstre biskop emeritus af Roskilde, Peter Fischer-Møller. Bag Peter Skov-Jakobsen ses blandt andre Joan Münch fra Frelsens Hær.

Skal binde verden sammen i bøn

Nyt online-projekt skal forene unge verden over i rosenkransbøn.

PROJEKT Maria Immaculatasøster Teresa Piekos, der står bag evangeliseringsprojektet 'Ikon Amen', tager nu initiativ til en online-rosenkrans, der går i luften i tiden op til Verdensungdomsdagene i Lissabon, Portugal, 1.-6. august i år.

"Sammen med Maria ønsker vi at prise Gud, at bringe glæden ved evangeliet ud til alle verdenshjørner og at vidne om troen på Gud med Ikon Amen motivet", forklarer sr. Teresa og tilføjer, at målet er "at omslutte hele verden med rosenkransbøn".

"Rosenkransbønnen har uendelig kraft og kan ændre dig og dine omgivelser, den kan ændre verdens skæbne, den kan redde dit jordiske liv og evige liv, den kan helbrede din krop og sjæl, den kan give dig fred i hjertet og fred for verden, den kan vække i dig og andre en længsel efter Gud". Sr. Terese forklarer, at online-rosenkransen vil have følgende led:

- 'Hil dig Maria', der bedes på en lang række sprog.
- 'Fadervor' bedes på latin af præster fra hele verden.
- 'Ære være Faderen' bedes på latin af ordenssøstre fra hele verden.
- 'Jeg tror på Gud Fader', der bedes på latin af vor egen biskop Czeslaw Kozon.

"På den måde beder vi sammen med hele kirken og for hele kirken, om styrkelse af troen og kærligheden til Gud og mennesker og for Paven og Kirkens enhed i hele verden", forklarer hun.

Sådan bidrager du:

- Optag en lydfil af 'Hil dig Maria' på dit eget sprog
- Send filen som SMS til tlf. 50 19 75 35 eller mail: collage.amen@gmail.com (husk i emnefeltet at skrive 'Rosenkrans og dit navn', eller send gerne en SMS

Vi danner levende rosenkrans fra hele verden og beder sammen med hele kirken og for hele kirken.

Rosenkrans-projektet har indtil videre modtaget bidrag fra godt 50 lande, og sr. Teresa håber, at endnu flere vil indsende lydfiler op til sommerens verdensungdomsdage i Lissabon.

med disse oplysninger).

Læs mere på projektet på den internationale hjemmeside www.ikon-amen.org.
NM

'Kirke for alle – nyt økumenisk onlinemagasin'

Danske Kirkers Råd har sammen med økumeniske samarbejdspartnere udviklet et nyt onlinemagasin med særlig fokus på mission som forkyndelse, diakoni, spiritualitet, religionsmøde og økumeni.

ØKUMENI 'Kirke for Alle' er et nyt onlinemagasin om Kirkens globale missioner. På hjemmesiden www.kirkeforalle.dk publiceres podcasts, boganmeldelser, webinar, artikler, film og en kalender med events om sidens emner.

Magasinet har særligt fokus på emnerne forkyndelse, diakoni, spiritualitet, religionsmøde og økumeni, som alle er dele af det, der traditionelt beskrives som Kirkens mission. Magasinet indhold er tænkt som publikationer, der kan tilgås og deles i in-

formationsarbejde og nyhedsbreve.

'Kirke for Alle' er en digital afløser for tidsskriftet Ny Mission, som tidligere blev udgivet af Dansk Missionsråd, og som nu erstattes af et onlinemedie. I sin nye form henvender 'Kirke for Alle' sig til alle, både dem med en praktisk og teoretisk tilgang til tro og mission.

Henrik Sonne Petersen, generalsekretær i Dansk Missionsråd, fortæller om baggrunden for det nye onlinemagasin: "Ny Mission har eksisteret som tidsskrift siden 1999, og mange læsere har været glade for at kunne dykke ned i de emner, det behandlede. Samtidig erfarer vi, at ordet 'mission' signalerer noget, der foregår i udlandet, og et interesseområde for særligt dedikerede

grupper i Kirkerne. Men emner relateret til mission er også på spil i en bredere kirkelig kontekst, og der er mange relevante aktører at lytte til. Det er de emner og de forskellige stemmer, vi prøver at folde ud i det nye magasin".

Bag det nye magasin står en bred ejerkreds af økumeniske netværk og organisationer: Center for Kirkeligt Udviklings-samarbejde, Dansk Missionsråd, Danske Kirkers Råd, Evangelisk Alliance, Folkekirke og Religionsmøde, Folkekirken Mellemkirkelige Råd, FrikirkeNet og Menighedsplejen i Danmark.

NM

Kom med i Caritas Herreklub

Nyt tilbud for alle mænd i deres bedste alder.

KLUB Den 16. januar åbnede Caritas Danmark for Caritas Herreklub.

Herreklubben præsenteres af Caritas som "et mødested og et samlingspunkt for mænd i deres bedste alder, der har lyst til fællesskab og samvær med andre, der befinder sig

samme sted i livet".

Planen er, at man mødes hver anden mandag fra kl. 13.00 til 16.30. Man starter med varm mad, og man får opskriften med hjem. Det vil være op til deltagerne at beslutte, hvad der skal foregå – men eksempler på

De store smil var fremme, da Caritas' herreklub åbnede den 16.1. En enkelt af herrerne havde taget sin kone med; men ellers bliver klubbens arrangementer kun for mænd.

aktiviteter kunne være foredrag, film, museumsbesøg el.lign., nævner aktivitetsleder Bent Stelsberg, der længe har haft lyst til at starte et fællesskab for mænd.

Udgifterne til aktiviteterne forsøges dækket ved ansøgninger til forskellige fonde. Man slutter med messe i Stenosgade kl. 17 for dem, der har tid og lyst. Det er gratis at være med, men af hensyn til fællesspisningen beder man om tilmelding til Bent Stelsberg på herreklub@caritas.dk.

Næste møde i herreklubben er mandag den 13. februar kl. 13 i Reventlowsgade 10 i København. Alle uanset om man har en tro eller ej er velkomne.

LR

Køb Caritas' påskelys i din menighed eller på www.KatolskWebshop.dk

Overskuddet fra salget går ubeskåret til årets fasteindsamling

Festlig, musisk og rummelig

Mindeord for Ole le Fèvre.

DØDSFALD Den katolske Kirke i Danmark er blevet en stor personlighed fattigere: Ole le Fèvre døde den 31/12-2022. Han havde netop fejret sin 80 års fødselsdag den 14/12-2022 og havde ønsket en stor fest til sommer, men det nåede han ikke at opleve. I stedet blev det til en meget smuk bisættelse i den katolske kirke ved Ømborgen d. 11/1-2023 med efterfølgende kaffe og kage på Ømborgen – et sted, han og hans familie har stærke relationer til. Kirken var fyldt til bristepunktet, og snakken gik livligt i Ømborgen efter bisættelsesmessen i kirken. Det var sikkert helt i Oles ånd!

Ole var et meget engageret menneske, og for Den katolske Kirke i Danmark gjorde han et kæmpe arbejde for, at ungdommen i kirken kunne få nogle gode oplevelser sammen, fordybe sig i troen og føle et levende fællesskab med hinanden. Allerede før den nye Ømborg blev bygget, var han med på mange lejre på den gamle Ømborg – bl.a. som leder – og flere husker hans sjove indfald som f.eks. morgenvækning med et kæmpe båthorn! Selv har jeg først lært Ole at kende, efter at den ”nye” Ømborg blev bygget og taget i brug i 1976. Ole var selv med i planlægningen af byggeriet og blev sammen med sin kone Lena det første bestyrerpar af Ømborgen. På et tidspunkt blev Ole ramt af blindhed, og Lena overtog bestyreropgaven alene, hvilket hun klarede glimrende i mange år, indtil hun gik

på pension. Ole genvandt delvist sit syn efter operation og tog en socialrådgiveruddannelse. Han var ikke sådan at slå ud! Han hjalp gennem sit arbejde handicappede og andre socialt dårligt stillede gennem sit store engagement i sine medmennesker.

Ved siden af sit arbejde har Ole altid dyrket musikken. Min far har fortalt mig, at han i sine unge dage spillede i orkester med Ole i Odense. En dag kom Ole med en mundharmonika, der kunne spille alle toner – en såkaldt kromatisk mundharpe – og den var han vældig stolt af. Han var omkring 14 år på det tidspunkt, og han var den, der havde det melodiførende instrument i orkestret. Orkestret spillede den tids populærmusik – noget med jazz og ”gang i den”! Ole elskede sang og musik, og han fik også lært sig at spille banjo. Jeg kan næsten høre hans banjospil for mit indre øre, da han ofte kom op på Ømborgen, når jeg var der, og deltog i sammenspillet med andre musikanter. Ole har også været engageret i musiklivet i Ry, hvilket mange i Ry og omegn har været glade for. Der var mange af hans gamle musikvenner med til bisættelsen, og et par af dem spillede noget smukt New Orleans-jazz, da kisten blev båret ud af kirken.

Jeg husker Ole som en hjertevarm humørspreder med en smittende latter. Han var også et meget rummeligt menneske, der altid var parat til en snak og nysgerrig efter at høre, hvordan man havde det. Han var et fællesskabsmenneske og elskede at have mennesker omkring sig – men også at tage sig en snak på tomandshånd. Personligt har jeg haft mange gode snakke og grin med Ole, og jeg kommer til at savne ham. Det er der også mange andre mennesker, der

Privatfoto.

gør – ud over hans store og dejlige familie.

Jeg vil slutte med et lille stykke fra det evangelium, der blev læst op til bisættelsesmessen, der handlede om den gamle Simeon, der i en høj alder fik Jesusbarnet i sine arme. Ole var et dybt troende menneske, og som præsten Niels Engelbrecht sagde, så kunne disse ord sikkert også være Oles, da han nu kan møde Gud ansigt til ansigt:

”Herre, nu lader du din tjener gå bort med fred efter dit ord.

For mine øjne har set din frelse,
som du har beredt for alle folk.

Et lys til åbenbaring for hedninger
og en herlighed for dit folk Israel”

Æret være Ole le Fèvres minde!

Kirsten H. Jørgensen

Kaldet til at leve i cølibat

Kommentar til Pastor Messerschmidt artikel: ”Om cølibat og seksuelle overgreb”, KO nr. 16, 2022.

Først vil jeg gerne takke Pastor Messerschmidt for den korte, historiske gennemgang af indførelsen af præstecølibatet i Den katolske Kirke, særligt i dens vestlige tradition. I hvilket omfang cølibatpligten har med overgrebene at gøre, må være en yderst individuel sag. Det kan ikke udelukkes, at for nogle overgrebsmænd er overgreb en frygtelig løsning på ikke at have indgået almindelige og alligevel dybe, personlige, relationer inkluderende de seksuelle. Men jeg er glad for, at pastor Messerschmidt ikke som sådan gør cølibatet til sydebuk i forbindelse med overgrebene.

Der er alligevel et par ting i pastor Messerschmidts påstande, som forundrer mig: På baggrund af dem ville man kunne danne sig en fornemmelse af, at pligten til at leve i cølibatet skulle falde over præstekandidater lige pludselig som en stor overraskelse; som om de først undervejs skulle blive jaget op i en krog og tvunget til at aflægge et cølibatsløfte; som om de først undervejs skulle konfronteres med tanker om, at de for resten skal glemme alt om et liv sammen med en kvinde. Endvidere er jeg blevet overrasket over, at det skulle være den almindelige tilstand, at præstekandidaterne slet ikke hjælpes til at kunne forme deres bevidsthed om et kald til livet i cølibat. Jeg ved ikke, hvilke undersøgelser pastor Messerschmidt støtter sig til. Eksemplet om de ca. 1000 præster, som forlod deres præstegerning, falder ikke tilfældigvis i det XX århundredes 70-ere: Der var den gang mange forlydender og forvent-

ninger om, at Vaticanum II sikkert ville afskaffe cølibatkravet for verdenspræster. Til præster blev derfor viet mænd, som havde den bagtanke med, at de takket være Vaticanum II's reformer ville blive løst fra cølibatløftet. Da det ikke var tilfældet, forlod mange af disse mænd præstegerningen. Egentligt i det hele taget giver flere af de seminarister, som undervejs når til den erkendelse, at de mangler kald til et liv i cølibat, afkald på at blive ordineret.

Hvad så med formationen til at kunne genkende et kald til livet i cølibatet? Jeg kan ikke genkende de af pastor Lars beskrevne forhold. Fra min egen tid som præstestuderende mindes jeg ikke en eneste retræte, som ikke havde det tema med på programmet. Desuden var emnet både psykologisk, og teologisk og socialt flittigt til stede under det mere ”jordiske” uddannelsesforløb (hvor retræterne af naturlige årsager havde en mere spirituel karakter). Det heldige var, at emnet: kaldet til cølibatet altid blev gennemgået med respekt for vor maskulinitet. Ingen forsøgte at gøre os kvindeforskrækkede. Heller ingen forsøgte at bilde os ind, at for at vi skulle kunne klare livet i cølibatet, burde vi blive en slags kønsløse skabninger. Om det så betyder, at man ikke kunne gøre bedre indsats på området? Der er altid plads til, at særligt så vigtige emner kan og bør behandles bedre. Om det så betyder, at en grundig baggrund kan gøre én sikker på, at cølibatet aldrig vil blive udfordrende? Selvfølgelig nej. En sådan sikkerhed ville tit (måske og forhåbentlig ikke altid) være forbundet med hovmod.

Personligt takker jeg Gud for, at Han undlod at opfylde min barndomsforestilling, som gik ud på, at hvis Gud virkelig ønskede, at jeg en gang skulle blive præst – og her taler

jeg om en tid fra straks efter jeg var blevet klar over forskel mellem piger og drenge, hvor jeg nærmest konstant gik med en mave fyldt med sommerfugle af forelskelse (gensidig i øvrigt), og hvor jeg midt i det hele havde en fornemmelse af, at Gud kaldte mig til at blive præst – så ville Han sikkert også fjerne min interesse for piger / kvinder. Han gjorde det ikke, for der er ingen mening i, at Kirken skulle have mænd som præster og alligevel forvente, at disse mænd skulle holde op med at se sig selv som mænd. Der er langt mere skønhed i præsternes cølibat, når det er en del af at give sig selv, virkelig at vie sig selv efter at man har modtaget og er blevet klar over, at man har modtaget den store nåde, som man aldrig selv har gjort sig fortjent til. Også på det plan viser Kristus os, at vi formår alt i Ham, som giver os kræfter (Fil 4,13) – ikke, fordi vi selv kan det, eller fordi vi er blevet hjernevasket til at holde op med at være mænd.

Pastor Messerschmidt nyder min store respekt for sin lærdom og ikke mindst for sin trofaste udøvelse af præstegerningen på forskellige felter af Kirkens opgaver. Jeg er taknemmelig for, hvad jeg selv i løbet af efterhånden mange år har lært af ham og vil blive ved med at lære af ham. Min uenighed med pastor Lars gør ikke min respekt for ham mindre. Jeg er uenig med hans syn på situationen omkring præsteseminarernes indsats omkring forberedelse af præstekandidater til at kunne genkende kaldet til cølibatet (om det så er effektivt eller ej). Naturligvis taler jeg ikke på hele Kirkens vegne. Men jeg kan næppe forestille mig, at seminarerne i Plock og Łomża skulle være hele verdens eneste undtagelser.

Pastor Michal Bienkowski, Vor Frue Kirke Slagelse.

► *Fortsat fra side 16* med på de nye sociale platforme, har konkrete konsekvenser for folks dagligdag.

Digitale evangelisatorer

Benedikt XVI opfordrede kristne til at være digitale vidner snarere end *influencers* og til at forvandle de sociale medier til ”døre for sandhed og tro”.

Og det gjorde han ikke kun med ord. Den 12. december 2012 blev han den første pave til at sende et tweet via den @Pontifex-konto, der var blevet oprettet et par dage tidligere. Hans beslutning er til tider blevet sammenlignet med Pius XI's oprettelse af Vatikanradioen. Ikke alle godkendte hans handling, idet de frygtede, at paven ville blive udsat for kritik og fornærmelser, men Benedikt XVI var overbevist om sit valg om at følge i den nye evangeliserings retning.

Endnu en gang forstod en pave at udnytte potentialet i teknologiske innovationer for at nå ud til folk, som ellers ville forblive udelukket fra evangeliets forkyndelse.

Få uger efter åbningen af mediekontoen gav Benedikt XVI afkald på sit Petersembede. Twitter-kontoen

@Pontifex blev siden ’genaktiveret’ af hans efterfølger, pave Frans, som i dag – gennem sine mange tweets på ni sprog – når ud til mere end 50 millioner følgere dagligt.

Så i de næsten otte år, som Benedikt XVI nåede at være pave i, kommunikerede han altså kreativt og modigt ved hjælp af de mest forskellige kommunikationsmidler.

Senere, i sine næsten ti år som pave emeritus, antog hans kommunikation en anden form, usynlig, men ikke mindre effektiv: i stilhed og bøn.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 3/2023, som udkommer den 24. februar 2023, skal være KO i hænde senest den 6. februar 2023.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 4/2023, som udkommer den 17. marts 2023, skal være KO i hænde senest den 27. februar 2023.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskorientering.dk.

Februar

1. *grøn*. Onsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
 V. SI 103,1-2.13-14.17-18a.
 R. Herrens troskab varer fra evighed til evighed mod dem, der frygter ham.
L.: Hebr 12,4-7.11-15. **Ev.:** Mark 6,1-6.
2. *grøn*. Torsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
 V. SI 48,2-3a.3b-4.9.10-11.
 R. Gud, vi har oplevet din troskab her i dit tempel.
L.: Hebr 12,18-19.21-24. **Ev.:** Mark 6,7-13.
Herrens fremstilling i templet fejres den 5. februar.
3. *grøn*. Fredag i 4. alm. uge. (IV Ps).
 V. SI 27,1.3.5.8b-9c.
 R. Herren er mit lys og min frelse.
L.: Hebr 13,1-8. **Ev.:** Mark 6,14-29.
Ansgar fejres den 29. januar.
4. *grøn*. Lørdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *rød*. **Blasius**, biskop og martyr (†316)
 Eller *hvid*. **Guðsmoders lørdagsmesse**.
 V. SI 23,1-3a.3b-4.5.6
 R. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
L.: Hebr 13,15-17.20-21. **Ev.:** Mark 6,30-34.
Blasiusvelsignelse
Bededag for præste- og ordenskald.
5. *hvid*. **HERRENS FREMSTILLING I TEMPLET.** (f)
 (5. ALM. SØNDAG)
 ✠ *Gl. Cr. Særl. pf*
1.L.: Mal 3,1-4
 V. SI 24,7.8.9.10
 R. Hærskarers Herre, han er ærens konge!
2.L.: Hebr 2,14-18
Ev.: Luk 2,22-40 eller 2,22-32
(Agathe, jomfru og martyr (†251) fejres ikke)
6. *rød*. Mandag i 5. alm. uge. (I Ps).
Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer (†1597) (m)
 V. SI 104,1-2a.5-6.10+12.24+35c.
 R. Herren skal glæde sig over sine værker.
L.: 1 Mos 1,1-19. **Ev.:** Mark 6,53-56.
7. *grøn*. Tirsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
 V. SI 8,4-5.6-7.8-9.
 R. Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden.
L.: 1 Mos 1,20--2,4a. **Ev.:** Mark 7,1-13.
8. *grøn*. Onsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Hieronimus Æmiliani** (†1537)
 Eller *hvid*. **Josephina Bakhita**, jomfru (†1947)
 V. SI 104,1-2a.27-28.29b-30.
 R. Min sjæl, pris Herren!
L.: 1 Mos 2,4b-9.15-17. **Ev.:** Mark 7,14-23.
9. *grøn*. Torsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
 V. SI 128,1-2.3.4-5.
 R. Lykkelig hver den, der frygter Herren.
L.: 1 Mos 2,18-25. **Ev.:** Mark 7,24-30.
10. *hvid*. Fredag i 5. alm. uge. (I Ps).
Scholastica, jomfru (†543) (m)
 V. SI 32,1-2.5.6.7.
 R. Lykkelig den, hvis overtrædelser er tilgivet.
L.: 1 Mos 3,1-8. **Ev.:** Mark 7,31-37.
11. *grøn*. Lørdag i 5. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Den salige Jomfru Maria af Lourdes**
 V. SI 90,2.3-4.5-6.12-13.
 R. Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
L.: 1 Mos 3,9-24. **Ev.:** Mark 8,1-10.
12. *grøn*. **6. ALM. SØNDAG.**
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf*
1.L.: Sir 15,15-20;
 V. SI 119,1-2.4-5.17-18.33-34.
 R. Lykkelig den, som vandrer efter Herrens lov.
2.L.: 1 Kor 2,6-10.
Ev.: Matt 5,17-37 eller 5,20-22a.27-28.33-34a.37.
13. *grøn*. Mandag i 6. alm. uge. (II Ps).
 V. SI 50,1+8.16b-17.20-21.
 R. Du skal bringe takoffer til Gud.
L.: 1 Mos 4,1-15.25. **Ev.:** Mark 8,11-13.
14. *hvid*. Tirsdag. **CYRILLUS**, munk (†869) og **METHODIUS**, biskop (†885), værnehelgener for Europa (f)
Gl. Hyrdernes pf
L.: ApG 13,46-49
 V. SI 117,1.2
 R. Gå ud i alverden og prædik Evangeliet!
 eller: R. Halleluja!
Ev.: Luk 10,1-9
15. *grøn*. Onsdag i 6. alm. uge. (II Ps).
 V. SI 116,12-13.14-15.18-19.
 R. Herre, jeg bringer dig slagtoffer til tak eller R. Halleluja!
L.: 1 Mos 8,6-13.20-22. **Ev.:** Mark 8,22-26.
16. *grøn*. Torsdag i 6. alm. uge. (II Ps).
 V. SI 102,16-18.19-21.29+22-23.
 R. Herren ser ned fra himlen til jorden.
L.: 1 Mos 9,1-13. **Ev.:** Mark 8,27-33.
17. *grøn*. Fredag i 6. alm. uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Servitterordenen af den salige Jomfru Marias 7 hellige grundlæggere** (†13. årh.)
 V. SI 33,10-11.12-13.14-15.
 R. Lykkeligt det folk, Herren udvalgte sig til ejendom.
L.: 1 Mos 11,1-9. **Ev.:** Mark 8,34-9,1.
18. *grøn*. Lørdag i 6. alm. uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Guðsmoders lørdagsmesse**
 V. SI 145,2-3.4-5.10-11.
 R. Jeg vil prise dit navn, Herre, for evigt og altid.
L.: Hebr 11,1-7. **Ev.:** Mark 9,2-13.
19. *grøn*. **7. ALM. SØNDAG.**
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf*
1.L.: 3 Mos 19,1-2.17-18;
 V. SI 103,1-2.3-4.8+10.12-13.
 R. Herren er barmhjertig og nådig.
2.L.: 1 Kor 3,16-23.
Ev.: Matt 5,38-48.
20. *grøn*. Mandag i 7. alm. uge. (III Ps).
 V. SI 93,1ab.1c-2.5.
 R. Herren er konge! Han har klædt sig i højhed.
L.: Sir 1,1-10. **Ev.:** Mark 9,14-29.
21. *grøn*. Tirsdag i 7. alm. uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Peter Damian**, biskop og kirkelærer (†1072)
 V. SI 37,3-4.18-19.27-28.39-40.
 R. Overgiv din vej til Herren, så griber han ind.
L.: Sir 2,1-11. **Ev.:** Mark 9,30-37.
Det almindelige kirkeår afbrydes her og genoptages mandag den 29. maj ("2. pinsedag").

FASTETIDEN

22. *viol*. **ASKEONSDAG.** (IV Ps).
Faste pf. IV.
1.L.: Joel 2,12-18;
 V. SI 51,3-4.5-6a.12-13.14+17.

R. Herre, vær os nådig, for vi har syndet!

2.L.: 2 Kor 5,20—6,2.

Ev.: Matt 6,1-6.16-18.

Faste- og abstinensdag.

Askeindvielse kan foretages ved hver menighedsmesse eller ordets gudstjeneste.

(Apostlen Peters Stol fejres ikke)

23. *viol*. Torsdag efter askeonsdag. (IV Ps).

Faste pf.

V. SI 1,1-2.3.4+6

R. Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren.

L.: 5 Mos 30,15-20. **Ev.:** Luk 9,22-25.

(Polycarp, biskop og martyr (†166) kan ihukømmes)

24. *viol*. Fredag efter askeonsdag. (IV Ps).

Faste pf.

V. SI 51,3-4.5-6a.18-19

R. Et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.

L.: Es 58,1-9a. **Ev.:** Matt 9,14-15.

25. *viol*. Lørdag efter askeonsdag. (IV Ps).

Faste pf.

V. SI 86,1-2.3-4.5-6

R. Vis mig din vej, Herre, så jeg kan vandre i din sandhed.

L.: Es 58,9b-14. **Ev.:** Luk 5,27-32.

26. *viol*. **1. SØNDAG I FASTEN.**

✠ *Cr. Særl. pf.*

1.L.: 1 Mos 2,7-9; 3,1-7;

V. SI 51,3-4.5-6a.12-13.14+17.

R. Gud, vær os nådig, for vi har syndet!

2.L.: Rom 5,12-19 eller 5,12.17-19.

Ev.: Matt 4,1-11.

Electioceremoni i Domkirken.

27. *viol*. Mandag i 1. uge i fasten. (I Ps).

Faste pf.

V. SI 19,8.9.10.15

R. De ord, jeg har talt til jer, er ånd og liv.

L.: 3 Mos 19,1-2.11-18. **Ev.:** Matt 25,31-46.

(Gregor Narek, abbed og kirkelærer († ca. 1003/1011) kan ihukømmes.)

28. *viol*. Tirsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).

Faste pf.

V. SI 34,4-5.6-7.16-17.18-19

R. Herren befrier dem fra alle deres trængsler.

L.: Es 55,10-11. **Ev.:** Matt 6,7-15.

Husk du også kan hente liturgisk kalender

som pdf til din tablet eller telefon på:

<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Det sker i bispedømmet

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 17:00 lovprisning,**

kl. 18:00 messe; katekese efter messen, alt i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes **første onsdag i måneden kl. 19-20:00** i kirken. Inden er der tilbedelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18:45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Aldona Kalek, tlf. 51 53 66 10, e-mail: aldonakalek@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter.

Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen
Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998
Danske Bedemænd

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Føler du dig alene, trist eller bekymret? Ved telefonen sidder et kristent medmenneske, som vil lytte og bede for og med dig.

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annoncekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

Den Nordiske valfart til Lourdes 2023

Den 22. juli til 29. juli 2023

Indkvartering alene på
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Biarritz
derfra videre med busser til Lourdes (bustur = 2 timer).

Gejstlig medvirken ved
valfartspræst Jan Hansen samt p. Herbert

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 9.800,- og omfatter fly, bus til/fra lufthavn,
ophold med fuld pension, valfartshæfte med mere.

Pris for deltager, som rejser på egen hånd er kr. 5.800,-

Det forventes, at man opfylder de til enhver tid
gældende Coronaregler.

Medhjælpere deltager til reduceret pris og kun efter
nærmere aftale og godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:

Marianne Larsen: +45 51 24 23 90

E-mail: tilmelding@lourdes.dk

Tilmeldingsfrist den 1. april 2023

**Den Nordiske Valfart til Lourdes
v/Georg Høhling**

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Niels-Henrik Assing,
Kirsten H. Jørgensen, Kate Toft Madsen og Christian
Troelsgård.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:
redaktion@katolskoriering.dk. - Giro 205-7042
Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Biskoppens kalender

Februar 2023

4. Ordensdag Sct. Birgitta Kloster i Maribo
- 5.-12. Kontinentalt møde om den synodale proces, Prag, Tjekkiet
- 13.-17. Præsteretræte
22. kl. 19.00 Messe i Domkirken
26. kl. 10.00 Messe i Domkirken
kl. 15.00 Tysk messe i Sct. Augustin, København

Bønnens apostolat

Februar

For sogne

Vi beder om, at sogne, der sætter fællesskabet i centrum, i stigende grad må blive fællesskaber af tro, broderskab og imødekommenhed over for dem, der har mest brug for det.

Du kan også se årets intentioner på <https://apostolat.dk>.

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk

www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Benedikt XVI og troens formidling i den digitale tidsalder

Joseph Ratzinger var ikke alene en fremragende teolog, men var også en stor kommunikator, der modigt og kreativt tog udfordringerne med de sociale medier på sig. I sine prædikener og sine tweets satte han som Benedikt XVI temaet om troens fundament i Jesus Kristus i centrum for sin kommunikation. Og som pave emeritus kommunikerede han i stilhed og bøn.

Tekst: Alessandro Gisotti, journalist og chef for Vatikanets pressekontor

KOMMUNIKATION Hans ry som en stor teolog er bredt anerkendt overalt; men afdøde Joseph Ratzinger var også en bemærkelsesværdig kommunikator med sin helt egen særlige status, hvis arv uden tvivl vil række ud over hans eget livsspand.

Det faktum, at Benedikt XVI ikke var en kommunikator for masserne – uanset hvor stor opmærksomhed han tiltrak sig hos de millioner af unge under Verdensungdomsdagene – mindsker det på ingen måde værdien af hans kommunikationsstil.

Først og fremmest viste han som teolog, at selv meget intellektuelle emner kan forklares og udlægges for lægfolk og være inden for rækkevidde for et bredere publikum, og ikke kun forbeholdt eksperter. Succesen med hans Introduktion til kristendommen, som den dag i dag – mere end halvtreds år efter udgivelsen – er en verdensomspændende bestseller inden for religiøse udgivelser, viser Ratzingers medfødte evne til at angive grunde til troen på Jesus Kristus og til at gøre det med klare argumenter og i et fascinerende og overbevisende sprog.

Det samme kan siges om trilogien om Jesus af Nazareth, et værk, som Joseph Ratzinger lagde al sin energi i, og som han nåede at færdiggøre inden sin abdicering på trods af de vanskeligheder, der følger af at lede Den universelle Kirke.

Man kan derfor sige, at Benedikt XVI var et stort vidne om troens forstandighed, sådan som den senest kom til udtryk i hans såkaldte åndelige testamente – blandt andet på grund af den måde, han formåede at for-

midle troen på.

Det gjorde han især gennem sine skrifter, taler (nogle mindeværdige, som mange har i erindringen i den seneste tid) og prædikener, som pater Federico Lombardi SJ, Vatikanets tidligere pressechef, har beskrevet som ”sublime” på grund af den kloge harmoni mellem teologi, viden om Skriften og åndelighed.

Mod til at tage chancer i kommunikationen

Den tyskfødte pave undlod imidlertid aldrig at tage modige ’risici’ på det store kommunikationsområde.

Benedikt XVI var den første pave, der mødtes med ofre for seksuelle overgreb begået af medlemmer af præsteskrabet, en handling af stor symbolsk betydning og kommunikativ kraft, hvor Ratzinger satte lytningen i centrum.

Hans måde at lytte på – som man var vidne til på møder under hans apostoliske rejser – undgik at stå i rampelyset og var

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode
	MASKINEL MAGASINPOST 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 2 3. februar 2023 · 49. årgang

præget af tilgængelighed og empati, begge væsentlige betingelser for at gennemføre den proces med hjertets omvendelse, som pave Frans har efterstræbt med overbevisning, og som dannede grundlaget for det internationale bispemøde om beskyttelse af mindreårige i februar 2019.

Selv om visse medier ikke har undladt at kritisere nogle af hans beslutninger, har Benedikt XVI dog altid bevaret en positiv indstilling til informations- og kommunikationsverdenen.

Hans samtaler med den tyske journalist Peter Seewald resulterede i udgivelsen af interviewbogen Verdens Lys (*Light of the World*), der berører alle de mest følsomme

emner under hans pontifikat, selv emnet om hans abdicering.

Benedikt XVI var også den første pave, der sendte sms'er (til de unge under Verdensungdomsdagen i Sydney), som talte med astronauter på den internationale rumstation, som besvarede spørgsmål på tv Langfredag (i 2011), og som skrev en leder i avisen *Financial Times* ved juletid året efter med fokus på de kristnes engagement i nutidens verden.

Evangelisering af ”det digitale kontinent”

Frem for alt var Benedikt XVI den første pave, der tog livtag med de fremadstormen-

de sociale medier, som netop i de år, hvor han var pave, ændrede den globale kommunikationskontekst radikalt.

Ikke mindre end fem af hans otte budskaber til Verdenskommunikationsdagene blev dedikeret til denne hidtil usete digitale Areopagos. Tilsammen udgør de en slags kompendium af Kirkens lære om denne nye virkelighed, som har ændret ikke blot den måde, vi kommunikerer på, men også den måde, vi forholder os til andre på.

Benedikt XVI forstod straks betydningen af revolutionen inden for de sociale medier, som ikke så meget er et middel, der skal

bruges, som et miljø, der skal bebos. Han opfandt derfor udtrykket ”digitalt kontinent” for de sociale medier og sagde, at det digitale kontinent ligesom de geografiske kontinenter kræver de troendes engagement – især lægfolk, i overensstemmelse med *Inter Mirifica* [2. Vatikanconcils dekret om samfundets meddelelsesmidler, 1963] – for at kunne evangelisere dette nye missionsområde.

Den afdøde pave emeritus forstod også, at den falske skelnen mellem det virtuelle og det virkelige må overvindes, da det, der deles og interageres *Fortsættes side 13* ▶

Øjeblikket, hvor Benedikt XVI sender sin første tweet på den officielle pavelige @pontifex-konto, den 12. december 2012. Det begyndte med 700.000 følgere, som fulgte med i de pavelige tweets på syv sprog. Hans efterfølger, pave Frans, havde året efter mere end syv millioner følgere, nu på ni sprog, ifølge pavestolen. Foto: Reuters.

Uddrag fra Benedikt XVI's budskab til 47. Verdensdag for Kommunikation:

'Sociale netværk: portaler af sandhed og tro; nye rum for evangelisering'

[...] Sociale netværk kan, ud over at være et middel til evangelisering, også være en faktor i den menneskelige udvikling. I visse geografiske og kulturelle sammenhænge, hvor kristne føler sig isolerede, kan sociale netværk fx styrke deres følelse af reel enhed med det verdensomspændende fællesskab af troende. Netværkene gør det lettere at dele åndelige og liturgiske ressourcer og hjælper folk til at bede med en større følelse af nærhed over for dem, der deler samme tro. Et autentisk og interaktivt engagement i spørgsmålene og tvivlen hos dem, der befinder sig fjernt fra troen, bør få os til at føle behovet for, gennem bøn og refleksion, at nærme vores tro på Guds nærvær og vores praktiske næstekærlighed: ”Om jeg så taler med menneskers og engles tunger, men ikke har kærlighed, er jeg et rungende malm og en klingende bjælde” (1 Kor 13,1).

I den digitale verden findes der sociale netværk, som giver vore medmennesker mulighed for at bede, meditere og dele Guds ord med hinanden. Men disse netværk kan også åbne døren til andre dimensioner af troen. Mange mennesker er faktisk ved at opdage, netop takket være en kontakt, der oprindeligt blev skabt online, betydningen af direkte møder, oplevelser af fællesskab og endog pilgrimsrejser – elementer, som altid er vigtige på troens vej. I vore bestræbelser på at gøre evangeliet nærværende i den digitale verden kan vi invitere folk til at mødes til bøn eller liturgiske fejring på bestemte steder som kirker og kapeller. Der bør ikke mangle sammenhæng eller enhed i, hvordan vi udtrykker vor tro og vort vidnesbyrd om evangeliet i den virkelighed, vi er kaldet til at leve i, uanset om den er fysisk eller digital. Når vi er til stede for andre, uanset hvordan vi er til stede, er vi kaldet til at give Guds kærlighed til kende over for de fjerneste afkroge af jorden. [...]

Oversættelse: Niels Messerschmidt

Divergerende opfattelser

To hundrede delegerede, heraf 65 kvinder og 46 biskopper, var i dagene 5.-12. februar forsamlet i Tjekkiets hovedstad til den sidste fase af de regionale drøftelser i 'Synoden om synodalitet'.

Tekst: Niels Messerschmidt

SAMLING For første gang i Den katolske Kirkes lange historie i Europa dannede Prag rammen om et møde med deltagelse af 39 delegationer fra kontinentets lokale kirker. Den kontinentale samling var en del af den refleksionsproces, som hen over året afholdes på verdens kontinenter som led i den synodale proces, pave Frans har sammenkaldt for at forny Kirken.

For at sikre, at delegerede fra alle bispekonferencer, herunder også mindre lande som fx de nordiske, blev hørt, fik delegationerne lige lang tid til at fremlægge deres anliggende. Disse indlæg opsummerede den palette af håb og bekymringer, der for tiden optager katolikkerne og de gejstlige på vort kontinent.

Næsten alle indlæg udtrykte bekymring over, at de unge forsvinder ud af Kirkens fællesskab. I lyset af overgrebsagerne udtryktes ønsket om en større fælleskirkelig refleksion over kernen af Jesu budskab, og ønsket om omvendelse, fornyelse og større troværdighed i Kirken.

Lokalt set har de kirkelige anliggender forskellig prioritet. Mens nogle ønsker et opgør med klerikalismen, som de ser som hovedårsagen til overgrebene, ønsker andre at forsvare præsteskabet, der ses som et symbol på den katolske struktur. Mange efterlyser en Kirke, der er mere inkluderende og ikke udelukker nogen, mens andre lægger vægt på at opretholde Kirkens moral-lære og ikke at acceptere det, som ifølge Bibelen er synd. Derimod var der udbredt enighed om, at kvinderne skal have en større rolle i Kirken.

Forsamlingen lyttede til disse ofte modstridende oplæg, ofte efterfulgt af en bøn-

pause, men uden efterfølgende debat eller afstemning. Delegationernes indlæg blev overrakt til en redaktionsgruppe, hvis opgave var at skrive et udkast med en sammenfatning af de forskellige synspunkter – også dem, der fremkom under gruppedrøftelserne, hvor man i sproggrupper diskuterede dagens indtryk, spændinger og spørgsmål. Resultaterne af gruppernes drøftelser blev også fremlagt i plenum.

Det nordiske indspark

Nik Bredholt fra bispedømmets synodekomité og p. Marco Pasinato fra bispedømmet Helsinki præsenterede de nordiske landes indlæg. De forklarede, at de nordiske katolikker efterstræbte "en Kirke, der frimodigt forkynder sin sande lære og samtidig accepterer og omfavner mennesker og ledsager dem pastoralt, dvs. på autentisk vis lever i spændingen mellem sandhed og barmhjertighed".

Den nordiske delegation, fra venstre Nik Bredholt, formand for bispedømmets synodekomité, biskop Czeslaw Kozon, sr. Anna Mirijam Kaschner og p. Marco Pasinato fra Finland. Foto: Facebook.

Dropper den julianske kalender

Synoden for Den græsk-katolske Kirke i Ukraine har besluttet at skippe den julianske kalender. Dermed skubbes datoerne for flere af de liturgiske højtider.

DATOSKIFT Fra og med i år vil Den græsk-katolske Kirke i Ukraine (UGCC) fejre jul den 25. december – og ikke som hidtil den 7. januar. Det sker som led i en større ændring vedtaget af bispesynoden i UGCC. Dermed forlader Kirken den julianske kalender, der i dag næsten udelukkende bruges af Den russisk-ortodokse Kirke og østkirker under Moskvapatriarkatets jurisdiktion.

Synoden i Lviv-Bryukhovychi 1.-2. februar vedtog, at overgangen træder i kraft den 1. september. Beslutningen blev officielt kundgjort af ærkebiskop Svjatoslav Sjevtsjuk, Kirkens overhoved, den 6. februar. Op til den russiske invasion af Ukraine

den 24. februar sidste år var de ukrainske græsk-katolikker delt i spørgsmålet. Men under høringerne, oplyser ærkebiskoppen, støttede mere end 90 procent af de troende nu overgangen fra den julianske kalender, som mange ukrainere forbinder med den russiske besættelsesmagt.

Drøfter fælles påskedato

Overgangen til brugen af den gregorianske kalender vil medføre ændringer af datoerne for flere faste liturgiske højtider. Men indtil videre vil græske katolikker fortsat fejre påske på et senere tidspunkt end de fleste andre kristne kirker. Det skyldes ifølge UGCC, at katolikker og de ortodokse kirker

P. Marco Pasinato supplerede med at sige, at de nordiske katolikker var bekymrede over polariseringen inden for Kirken i Europa: "Kløften mellem konservative og progressive, mellem tradition og modernitet, bliver stadig bredere og mere og mere aggressiv. Dette blev følt som særlig smerteligt på liturgiens område. Indførelsen af den tridentinske ritus under pave Benedikt XVI og pave Frans' begrænsning af den har i de nordiske lande ført til spændinger i visse kredse."

Han tilføjede, at der også var uenighed om den katolske lære om seksualmoral: "I forskellige diskussioner inden for og uden for Kirken bliver der spurgt, om Kirken stadig har 'ret' til at udtale sig autoritativt i spørgsmål om moral og seksualmoral," sagde han og tilføjede, "men er begrebet 'ret' det rigtige i denne sammenhæng? I hvilket omfang skelnes der stadig mellem institutionens medlemmer og institutionen selv?"

Ingen afklaringer

Indtil mødets ordinære afslutning den 9. februar var det fortsat uklart, på hvilket grundlag og ud fra hvilke kriterier, der ville blive udarbejdet et slutdokument på baggrund af de forrige dages drøftelser – et dokument, som biskopperne ville bruge på deres drøftelser om fredagen og lørdagen. Resultatet blev, at biskopperne udsendte en sluterklæring, der langt hen ad vejen desværre var rensset for de mest divergerende synspunkter fra de forrige fire dages drøftelser.

Det er i skrivende stund endnu uvist, om metoden med at "stille de forskellige fortolkninger over for hinanden", sådan som synodesekretariatet havde ønsket det, vil være nok til at afhjælpe de håndgribelige spændinger og ønsket om forandring, især blandt dem, der føler sig diskrimineret og afvist af Kirken på grund af dens morallære og magtfordelingen mellem kønnene. Dette spørgsmål blev rejst igen og igen i Prag; men det vil ikke blive afgjort før tidligst på bispesynoden i oktober i Rom.

under patriarkatet i Konstantinopel (som i dag bruger den julianske kalender til at fastsætte datoen for påsken, men ellers ikke holder sig til den) fortsat drøfter muligheden for en fælles dato.

Man håber at blive enige inden 2025, 1700-året for afholdelse af kirkemødet i Nikæa i år 325, det første kirkemøde i Kirkens historie.

Forventes at ville følge trop

Den ortodokse Kirke i Ukraine (OCU), der opnåede *autokefali* (kirkeretlig selvstændighed) af patriark Bartholemæus af Konstantinopel i 2019 fra patriarkatet i Moskva, vurderer også muligheden for at gå over til den gregorianske kalender. Ærkebiskop Sjevtsjuk håber, at de vil gøre det snart.

"Vi bevæger os mod det samme mål, men nærmer os det på forskellig måde. Vi har valgt at skifte, mens de, som endnu ikke er parate, kan fortsætte med at anvende den gamle kalender," siger overhovedet for Den græsk-katolske Kirke i Ukraine.

Det forventes, at OCU drøfter sagen, når dets synode mødes i maj i år. NM

Græsrødder

Sådan fejres festen for Santo Niño.

Læs mere på side

4-5

Kultur

Nye bøger om Vatikanet og A.C.

Læs mere på side

6

Fasteindsamling

I år støtter vi unge kvinder i Uganda.

Læs mere på side

7-10

Kirken i Danmark

Administration, kvindernes bededag, evangelisering og meget mere.

Læs mere på side

11-13

KO mener

Hvordan genanvendes kirker?

Med faldende messegang står mange kirker i fare for at lukke. Ikke kun i Tyskland, Holland og Belgien, men også i Italien, hvor et stigende antal kirker ikke længere er i brug. Her er kirkerne i det mindste ikke statslig, men kirkelig ejendom og vedligeholdes derfor spontant eller løbende af deres bispedømme eller sogn. Men når fællesskaberne svinder ind og forsvinder, stopper brugen af disse kirker, og de er da i overhængende fare for at blive solgt og måske omdannet til supermarked eller dansehal, eller noget andet i strid med deres oprindelige formål.

I Vatikanet har man prøvet at undersøge, hvordan man afhjælper dette. I 2018 organiserede Det pavelige Kulturråd en konference på Gregoriana-universitet med titlen: 'Bor Gud ikke her længere?' Der blev udarbejdet retningslinjer, der frarådede "kommerciel genanvendelse til spekulative formål" og man tilskyndede i stedet til "genanvendelse til solidariske formål" med "et kulturelt eller socialt" sigte, fx museum, konferencehal, boghandel, bibliotek, arkiv, galleri, Caritas-center, klinik, suppekøkken.

Men mere end fire år efter konferencen vokser antallet af lukkede kirker støt og dermed også behovet for at fastlægge fornuftige kriterier for deres genanvendelse.

Det belyser Giuliano Zanchi, præst fra Bergamo og professor i teologi, i en artikel med titlen 'Fra kirke til noget andet; hvad der er på spil?' og opstiller to kriterier, som han foreslår benyttet ved genanvendelse af kirker, der ikke længere opfylder deres oprindelige funktion.

Det første kriterium er at "udnytte den kunstneriske værdighed, der normalt forbindes med historiske, sakrale bygninger, og som i denne særlige tidsånd, der defineres som 'postsekularisme', har fået den universelle evne til at fungere som indikator for transcendens".

Kort sagt, "de historiske rammer for mange religiøse bygninger, der ikke længere fungerer som liturgiske steder, har alle kvaliteter til at [...] kunne fungere som en sand korsvej for et 'kulturelt broderskab', hvor man i dialog, i mødet, i mangfoldighed, i gæstfrihed kan opleve en fælles sans for det menneskelige".

Det andet kriterium består i "den moderne bys typiske behov" for grænseområder, "der henviser til det dybe og transcendent, som i mangel af andet identificeres i teatre, museer, biblioteker og andre steder med ikke-utilitaristiske bagtanker".

Disse to kriterier, skriver Giuliano Zanchi, "bør gå hånd i hånd", og Kirken bør gøre alt for selv at omsætte dem i praksis på eget initiativ. Og genanvendes de korrekt, kan disse kirkelige levninger nemlig tilbyde "miljøer med en stærk symbolik, der stadig formår at samle og genforene folk omkring de behov, som alle føler, men ingen ser".

Naturligvis skal det ske med bevidstheden om, at den "væsentlige forudsætning" for at kunne opnå dette er, at der i Kirken findes "en pastoral vision, som er åndeligt fri og fantasifuld, med sans for perspektiv, talent for kreativitet og et broderligt syn på sin egen tilstedeværelse i verden".

"Og på det punkt", slutter pater Zanchi, "synes katolicismen fortsat tøvende". I Italien, men ikke kun dér. NM

Undersøgelse: Her går katolikker oftest til messe

Intet andet sted i verden er andelen af katolske kirkegængere så høj som i Nigeria. Det viser en undersøgelse fra *Center for Applied Research in the Apostolate* (CARA) ved Georgetown University i Washington, USA. Man har undersøgt kirkegangsrekvensen i 36 lande, hvor katolikkerne udgør en stor andel af befolkningen.

KIRKEGANG Ifølge CARA's rapport går mere end ni ud af ti katolikker i kirke (94%) én eller flere gange om ugen i det vestafrikanske land Nigeria. Endnu et afrikansk land, Kenya, kommer på andenpladsen: her går mere end hver syvende katolik (73 %) til messe mindst én gang om ugen. I Libanon svarer næsten 70 % af de adspurgte katolikker, at de regelmæssigt går til messe. Ifølge rapportens forfattere er den høje

kirkegangsrekvens i Nigeria bemærkelsesværdig set i lyset af, at katolske kirker i landet gentagne gange er blevet angrebet.

Alt i alt er tallene dog ikke særlig opmuntrende set ud fra Kirkens synspunkt: i 29 af de 36 undersøgte lande svarer under halvdelen af de adspurgte, at de regelmæssigt går til søndagsmesse. Da de indsamlede data bygger på respondenternes egne tilbagemeldinger, vurderer undersøgelsens for-

fattere, at det faktiske antal af kirkegængere i virkeligheden ligger lavere.

Vesteuropæiske lande halter bagefter Selv om USA ikke er blandt de undersøgte lande, viser andre tilsvarende undersøgelser, at kun 17 % af de amerikanske katolikker går til messe ugentligt eller hyppigere – selv om tre fjerdedele af dem kalder sig selv "praktiserende". Den laveste kirkegangsrekvens ses i Litauen (16 %), Tyskland (14 %), Brasilien (8 %) og Holland (7 %).

I Danmark, som ikke deltog i CARAs undersøgelse, lå kirkegangsprocenten sidste år på godt 11 %.

Tallene fra de 36 undersøgte lande tyder på, at den katolske kirkegangsrekvens er høj i udviklingslandene, mens den er faldende i de industrialiserede lande, påpeger rapporten.

Kilde: KNA

NM

De katolske præster i Tyskland donerer 5,2 millioner euro

Som et håndgribeligt tegn på solidaritet med deres gejstlige kolleger i Nord- og Østeuropa donerer de katolske præster i Tyskland én procent af deres løn hver måned til formålet. I år uddeles der i alt 5,2 millioner euro.

SOLIDARITET De tyske biskoppers Diasporakommissariat anvender disse midler til at støtte økonomisk trængte bispedømmer i diasporaen – i år med 5,2 mio. euro. Midlerne anvendes som et lønsupplement samt til transport- og bygningsstøtte til præster og diakoner i diasporaen.

"Med deres støtte sender de tyske præster et klart signal om solidaritet. Katolikkerne i Nord-, Central- og Østeuropa udgør et lille mindretal i de fleste lande. Så meget desto vigtigere er signalet om, at de ikke er alene og kan regne med vores hjælp. Vi er forenet med dem i bøn og solidaritet. Deres trosvidnesbyrd og deres eksempel på verdenskirkens fællesskab er et forbillede for os," siger den administrerende direktør for Diasporakommissariatet, monsignor Georg Austen. Især præsterne virker under "ekstremt vanskelige og økonomisk udfordrende forhold".

Diasporakommissariatet støtter bispedømmerne i Nordeuropa med ca. 4,4 millioner euro. Disse midler er fordelt på løntilskud, byggeprojekter og indkøb af køretøjer. Der er afsat ca. 2,5 millioner euro til præstelønninger. 1,6 millioner euro vil

blive brugt til opførelse og vedligeholdelse af præsteboliger. Der er 350.000 euro til rådighed til indkøb af køretøjer, som præsterne har hårdt brug for i deres geografisk store sogne i Finland, Sverige, Norge, Danmark og Island. I Central- og Østeuropa yder Diasporakommissariatet et løntilskud

Medlemmerne af det tyske Diasporakommissariats fordelingsudvalg (øverst fra venstre): Prælat Alfons Hardt, formand for Diasporakommissariatet (Paderborn), monsignor Georg Austen (generalsekretær for Bonifatiuswerk og direktør for Diasporakommissariatet), dekan Carsten Menges (Lüneburg), generalvikar Ulrich Beckwermert (Osnabrück) og (nederst fra venstre) gejstlig rådgiver prof. Dr. Thomas Schwartz (Renovabis), domkirkepræst Thomas Renze (Fulda), pastor Dr. Michael Müller (Hünfeld) og pastor Ludger Hojenski (Dortmund). Foto: Matthias Band.

Fremskridt i dialogen med de øst-ortodokse kirker

Den fælles teologikommission for dialog mellem den katolske og de øst-ortodokse kirker har offentliggjort et dokument om sakramenterne i Kirkens liv.

ØKUMENI Det nye dokument er udtryk for "en bred enighed [...] såvel teologisk som i praksis om sakramenterne", og på denne baggrund anbefales et styrket pastoralt samarbejde. Dokumentet, som kommissionen færdiggjorde på sit sidste

plenarmøde, blev underskrevet i sommer af kardinal Kurt Koch og den koptisk-ortodokse biskop Kyrillos af Los Angeles, begge medformænd for kommissionen.

Pave Frans, der havde kommissionens medlemmer i audiens samme dag, glædede

sig over dokumentet, "der viser en bred enighed, og som med Guds hjælp vil markere et skridt fremad mod fuldt fællesskab". Paven opfordrede til et styrket pastoralt samarbejde kirkerne imellem især de steder, "hvor de troende er i mindretal og lever i diasporaen".

Den fælles kommission, der blev nedsat i 2003, har tidligere offentliggjort to dokumenter – det første i 2009 om 'Kirkens natur, forfatning og mission', og det andet i 2015 om 'Udøvelsen af fællesskab i den tidlige Kirkes liv og dens betydning for vor søgen efter fællesskab i dag'.

NM

L'Arche offentliggør rapport om Jean Vaniers overgreb

En uafhængig kommission nedsat af L'Arche International konkluderer, at mindst 25 kvinder "oplevede seksuel kontakt med Vanier som led i en struktur af forvirring, kontrol og overgreb" mellem 1950 og frem til hans død i 2019.

RAPPORT Beviserne for Jean Vaniers overgreb blev først afsløret i forbindelse med en undersøgelse i 2020. Kommissionens 900-sider lange rapport, der blev offentliggjort den 30. januar, konkluderer, at Jean Vanier (1928-2019) tilhørte en "sekskerisk fraktion" inden for L'Arche Tro og Lys-fællesskabet med "forvrængede pseudo-mystiske trosopfattelser og en kultur af bevidst hemmeligholdelse".

Gruppen var påvirket af den "afvigende mystiker" Thomas Philippe, en fransk dominikanerpater, som også selv begik seksuelle overgreb.

I et brev til alle medlemmer af L'Arche-fællesskabet skriver lederne af den internationale organisation, Stephan Posner og Stacy Cates-Carney, at overgrebene var "helt i modstrid med de elementære regler om respekt for personer og deres integritet, og i strid med de grundlæggende principper

for vore fællesskaber".

De skriver videre: "Vi erkender vores institutionelle ansvar for ikke at have opdaget disse overgreb, indrapporteret dem og forhindret dem."

"Samtidig mener vi, at vores grundlæggeres opbakning til Thomas Philippes lære og deres efterligning af hans praksis, deres fortællelse og efterfølgende løgne udgør et alvorligt tillidsbrud over for L'Arche og dens medlemmer."

Kommissionen skriver, at Jean Vanier med oprettelsen af L'Arche i 1963 trådte ind i "en uventet dynamik og begav sig ind på en vej, hvis frugtbarhed han ikke forventede".

En "sekskerisk fraktion" inden for fællesskabet i Trosly, det første L'Arche-hus, sluttede sig pater Philippes lære, men "den hurtige udvikling af fællesskaberne og tilgangen af mange mennesker med forskel-

lig baggrund og motiver [...] forklarer den begrænsede udbredelse af den sekteriske kerne".

Rapportens forfattere opfordrer dog til "årvågenhed" for at undgå lignende overgreb andre steder.

Ingen af de 25 kvinder, hvis overgreb er blevet registreret, havde indlæringsvanskeligheder, og kommissionen fandt heller ikke beviser for seksuelle overgreb på mentalt handicappede personer.

Kilde: *The Tablet*

NM

Afsløringerne om, at Jean Vanier har udnyttet sin åndelige autoritet til at begå seksuelle overgreb kaster en mørk skygge over hans lange liv i uselvvisk tjeneste for udviklingshæmmede og samfundets udstødte. Foto Lefteris Pitarakis, *Associated Press*.

Kort nyt

Benedikt XVI har posthumt fået udgivet en samling essays. Han bad om, at de først måtte offentliggøres efter hans død. Kun fire af de 16 essays er aldrig offentliggjort før, og de er alle skrevet mellem 2014 og marts 2022.

Et af essayene, om det katolske præstedømme, er en revideret og udvidet version af det bidrag, pave emeritus gav kardinal Robert Sarah lov til at medinddrage i sin bog *From the Depths of Our Hearts* fra 2022. Bogen er et forsvar for præstecelibatet. Bogen skabte en del overskrifter, fordi Sarah havde anført pave emeritus som medforfatter uden dennes tilladelse.

Andres essays behandler aspektet 'offer og forsoning' ved fejringen af Eukaristien og dermed den katolske præsts rolle, mens essayet 'The Meaning of Communion' belyser forskellene mellem katolsk og luthersk forståelse af præstedømmet og nadveren.

De øverste ansvarlige for den synodale proces har skrevet til biskopperne og forsikret dem om, at synoden ikke har nogen skjult dagsorden, og beder om deres støtte til næste fase, den kontinentale proces.

I brevet forsikrer kardinalerne Mario Grech og Jean Claude Hollerich (hvh. generalsekretær og relator for bispesynoden), at man ikke "snigende vil indføre" skjulte dagsordener i synodens drøftelser i oktober.

Biskopperne mindes om, at de – ud over ansvaret for deres eget bispedømme – også forventes at vise "omsorg for Den universelle Kirke". De opfordres til at engagere sig helt i den forberedende proces op til bispesynoden.

Paven har udnævnt en ny præfekt for bispedikasteriet. Den tidligere præfekt, kardinal Marc Ouellet, går på pension, og hans efterfølger er den amerikanske biskop Robert Francis Provos, der har ledet bispedømmet Chiclayo i Peru siden 2015, og tidligere har været augustinerordenens generalabbed.

Med udnævnelsen, der træder i kraft medio april, får Provost rang af ærkebiskop.

Bispedikasteriet vurderer og foreslår kandidater til nye bispedømmenævnelser. Den endelige beslutning træffes dog af paven selv, der frit kan vælge, hvem han udnævner, og som ikke er begrænset til de foreslåede kandidater.

Ambitiøs fejring af jubelåret 2025

Roms bystyre forventer at bruge 1,8 mia. euro til aktiviteter i forbindelse med markeringen af 'Håbets jubelår' i 2025.

HELLIGT ÅR Italienske embedsmænd har fremlagt planer om at afsætte næsten 1,8 milliarder euro på godt hundrede forskellige projekter, som skal forberede Rom til 'Håbets jubelår', der forventes at tiltrække millioner af ekstra besøgende til Den evige Stad i 2025.

På en pressekonference fortalte Roms borgmester Roberto Gualtieri og en række embedsmænd om den særlige planlægningskomité, der de næste to år skal overvåge flere projekter i relation til jubelåret med overskriften 'Håbets pilgrimme'.

En komité med repræsentanter fra Vatikanet og de lokale myndigheder får til opgave at planlægge begivenheden, og i spidsen for Vatikanets indsats står den italienske ærkebiskop Rino Fisichella.

Jubelår og ekstraordinære jubelår

Det første jubelår, også kaldet et 'helligt år', blev indført af pave Bonifatius VIII i år 1300 og blev oprindeligt fejret hvert 100. år. Siden blev det efter bibelsk tradition afholdt hvert 50. år, og pave Paul II besluttede i år 1490, at jubelårene fremover skulle holdes hvert 25. år, så enhver person fik mulighed for at opleve et jubelår i sin levetid.

Jubelårene, som er tænkt som en tid til omvendelse, fokus på Guds barmhjertighed og tilgivelse af synder, markeres med åbningen af Den hellige Dør i Peterskirken ligesom de hellige døre i de andre pavelige basilikaer i Rom, der også tiltrækker mange pilgrimme.

Det sidste ordinære jubelår var det store jubelår i 2000 udråbt af pave Johannes Paul II. Jubelåret i 2025 bliver Den katolske Kirkes 27. ordinære jubelår.

Skikken med 'ekstraordinære' jubelår, der udråbes hver 25. år og varer fra nogle få dage til et par måneder, begyndte i det 16. århundrede. Det seneste af slagsen var Barmhjertighedens Jubelår (2015-16), udråbt af pave Frans.

Man har anslået, at omkring 25 millioner pilgrimme kom til Rom under det store jubelår i 2000, og at ca. 21 millioner tilrejsende kom til hovedstaden under det ekstraordinære jubelår i 2015.

Infrastrukturen får en overhaling

Håbets jubelår, der afholdes præcis ti år efter det ekstraordinære Barmhjertighedens

Jubelår, begynder i december 2024, hvor paven åbner Den hellige Dør i Peterskirken og giver verdens ca. 1,3 milliarder katolikker mulighed for at opnå fuldkommen aflad, og det bliver et år med særlige nådegaver. Det ekstraordinære år slutter på Festen for Herrens Åbenbarelse i starten af 2026.

Det er traditionen, at byen Rom benytter et jubelår til at få gennemført tiltrængte renoveringer og ændringer af byens infrastruktur. Forud for det store jubelår i 2000 blev der således opført et stort parkeringshus på toppen af Roms Janiculum-bakke, som nu især anvendes af lokale, der ønsker at undgå besværet med at finde parkeringsplads på gaden. Der blev også oprettet en ny ekspresbuslinje, nummer 40, fra hovedbanegården Termini til Vatikanets område. Denne linje er siden blevet en af de mest populære busruter i byens centrum.

NM

Køb Caritas' påskelys i din menighed eller på www.KatolskWebshop.dk

Overskuddet fra salget går ubeskåret til årets fasteindsamling

Viva Señor Santo Niño!

Sådan fejres Santo Niño i København

Tekst: Jorge Simón Izquierdo Díaz

FESTER Lørdag, den 14. januar 2023, fejrede det filippinske samfund i København Santo Niños fest i Sakramentskirken på Nørrebro. Festen for "Det Hellige Lille Jesusbarn" stammer fra Cebu i Filippinerne, hvor den fejres hver tredje søndag i januar.

Santo Niño er skytshelgen for Filippinerne, og filippinernes hengivenhed for Cebu i Visayas-regionen går tilbage til det 16. århundrede. Det oprindelige billede af Jesusbarnet blev givet af Ferdinand Magellan i 1521 til det indfødte par, dronning Hara Humamay og Raja Humabon, døbt henholdsvis som Juana og Carlos efter deres omvendelse til kristendommen. Magellan, som var leder af det første forsøg på en verdensomsejling, døde på øerne under slaget mod den muslimske leder Lapu-Lapus styrker.

Fire årtier senere, i 1565, fandt Juan Camus, en sømand på ekspeditionen ledet af Miguel López de Legazpi og Padre Urdaneta, figuren og donerede den til munkene i den augustinske menighed i Cebu til opbevaring. Ikonet æres i dag i Basilica Minore del Santo Niño i Cebu. I 1965 erklærede pave Paul VI Basilica Minore del Santo Niño som fødestedet for katolicismen på Filippinerne, og i 1991 velsignede Johannes Paul I den.

På de filippinske øer er der masser af sogne, der ærer Santo Niño; men dyrkelse af Jesusbarnet er også en gammel tradition i den katolske verden. Figuren af Jesusbarnet æres på steder så langt fra hinanden som "Niño de Atocha" i Mexico og Jesusbarnet fra Prag (*Pražské Jezulátko*, på tjekkisk).

Den katolske tro har slået stærke rødder i Filippinerne, som er et land, der i århundreder har lidt under kolonialisme. "Vi går i én retning, den katolske tro har forenet os som et land," forklarer Virginia Holk, et stiftende medlem af Santo Niño-gruppen i København. Virginia forklarer den nationale hengivenhed for den mirakuløse skikkelse af Santo Niño:

"Vi filippinere elsker Santo Niño. Han er vores beskytter. Han hjælper os med at klare naturkatastrofer, tyfoner, jordskælv og tsunami, som rammer vores land regelmæssigt. Vi er et land af overleverere. Santo Niño

er en gave til os," indrømmer hun.

Den originale figur, en træudskæring på omkring 40 cm i størrelse, rejser med folk fra Cebu i diasporaen i form af små kopier, som de mest troende installerer på hjemmealteret ved siden af en hellig rosenkrans, et stearinlys, et billede af Vor Frue af den Stedseverende Hjælp og andre hellige som ærkeenglen Mikael. På to datoer i løbet af året præsenterer de troende billedet foran kirkens alter til dets velsignelse af præsten: den tredje søndag i januar og i midten af juni.

Historien om Santo Niño-festen i København

Virginia Holk, der er hjemmehørende i Cebu, er drivkraften bag fejringen i København. Hun fortæller historien om, hvordan kulten begyndte i København: På grund af en knæoperation forårsaget af en arbejds-skade i september 2009 besluttede Virginia at holde en privat fest hjemme til ære for det hellige Jesusbarn i januar 2010. Omkring 25 personer deltog i festen, blandt dem hendes landskvinder Marina Poulsen, Ofelia Schutze og Paulina Olsen, som alle tre er dansk gift. Deres økonomiske bidrag (omkring 600 kroner i alt), samt pengene tjent ved at arbejde som babysitter for en af gruppens medlemmer, Else Rasmussens barn, brugte Virginia til leje af et større mødested til det følgende års fest.

Lidt efter lidt blev gruppen større, med nye samarbejdspartnere som Ledenia Pérez Rasmussen og Susan Nielsen, begge også fra Cebu. Ligesom Virginia var de gift med danskere. Frem til 2020 afholdt gruppen Santo Niños fest uden afbrydelse, assisteret af en sognepræst til fejring af den hellige messe.

Samtidig tog Virginias idé om Santo Niño-velsignelsen i juni form. Idéen blev lanceret i 2012 i Sakramentskirken. Fejringen af Fiesta Santo Niño i 2023 blev præsenteret med mange forventninger, fordi det var den første fest efter pandemien, og også med tilladelse fra bispedømmet med tilbagevenden af fejringen til Sakramentskirken.

Den magtfulde Santo Niño figur

"*Kay sa pagtan-aw kanimo*

Kristiyanos sila nahimo."

"*Fordi ved synet på dig*

Kristne var de blevet".

(strofe fra bøn *Bato-Balani sa Gugma/Gozos*)

Indpakket i lyse stoffer, i hvide, gule og røde farver, dækket af en rød kappe og sko med gyldne støvler, poserer den majestætiske figur af det hellige barn stående på en piedestal. Han holder kuglen – en krystalkugle, der symboliserer verden, hvorpå der hviler et kors – i sin venstre hånd og et gyldent scepter i sin højre hånd. Det er et barn med et imødekommende blik, med sorte øjne, mørk hud og krøllet brunt hår, et "smukt og sundt" barn, som en af de troende beskriver ham.

"Santo Niño er den anden person i den hellige treenighed," forklarer Adela Suralta Rockvist. Adela har været hengiven til Santo Niño fra sit oprindelige hjemsted Poro, i Cebu. Hun kan huske en legende fra Cebu om bolden og krucifikset: "En amerikaner, der arbejdede med bulldozergravning på et bjerg i Cebu, så, at der kom blod ud af bjerget. Blodet var meget varmt. Han blev meget overrasket. Om natten sendte Gud ham en drøm: Du vil være et vidne om, hvad der kommer ud af det sted, det Hellige kors." Adela forklarer legendens symbolik: "Blodet er Korset, og bolden er Verden. Korset kommer langsomt op af Jorden, ligesom Niño, der vokser lidt efter lidt," forklarer Adela. Den mytiske symbolik, som Adelas beretning bygger på, kondenserer en måde at fortolke folkets forståelse af sig selv og Filippinernes historie i forhold til verden, ved at mytologisere Jesusbarnets skikkelse, der bor i centrum af verden, dvs. Cebu.

I barnets figur sammentrænges en didaktisk symbiose af åndelig karakter. Den næste beretning, fortalt af Adela, sætter fokus på Santo Niño i omvendelsesprocessen. "En 12-årig dreng kom til markedet kl. 4 om morgenen for at købe fisk til præsten i Skt. Augustins Kirke. Han valgte de bedste stykker og bad fiskesælgeren om at komme forbi kirken kl. 16 for at få betalt regningen for indkøbet. Præsten blev overrasket over fiskesælgerens ankomst til sit kontor kl. 16: Jeg forstår det virkelig ikke. Jeg er allerede ankommet fra Manila, siger han. Fiskesælgeren græd. De to gik til templet, hvor de fandt fisken ved Santo Niños-fødder, og fisken var stadig frisk", fortæller Adela. Det er en historie, der i populære billeder forstærker det mirakuløse billede af Santo Niño (den tolvårige dreng) i en omvendelseskontekst, symboliseret af fisk.

Tøjets røde farve symboliserer Vorherres lidenskab og martyrium, og den hvide farve symboliserer opstandelsen. Den årlige *Hobo*-ceremoni, hvor tøj skiftes på det oprindelige billede af det hellige barn, er forbeholdt præsten i Basilica Menor i Cebu. Under alle omstændigheder kan en gammel kappe fra en Santo Niño-træfigur blive højt værdsat af hengivne, som for eksempel kan lægge den under madrassen på en komatøs patient, som en hjælp til at vågne op, eller for at forlænge livet for en uheldbredt syg person, forsikrer en informant.

Santo Niños Fiesta forløb

Fejringen af den tredje søndag i januar er højdepunktet på et langt forløb af religiøse og verdslige handlinger, der begynder med en novene (9-dags bøn), hellig messe, og velsignelser til de Santo Niño-figurer, som de troende bærer på, og som slutter med Santo Niño-fest. *Fortsættes ►*

Træfigur af Santo Niño, i centrum, flankeret af jubilæumskors og billedet af Vor Frue af den Stedseverende Hjælp ved Jesu Hjerter Kirkes alter. Privat billede.

Den rituelle bededans Sinulog.

► Under novenen (9 dages bøn) er der mulighed for at bede det hellige barn om en personlig tjeneste. ”Med hjælp fra Santo Niño kan man blive helbredt,” forklarer en af de fremmødte mig; ”men det kræver en solid tro”. Der er utallige hjælpemidler, som Santo Niño kan tilbyde dem, der fuldt ud tror på Hans magt. Han er en beskytter (*agimet*) mod forskelligartede ondt, som sygdom, ufrugtbarhed og elendige levevilkår, hvilket især er relevant i en udvandringsammenhæng, hvor emigranter er så udsatte for problemerne med ikke-accept i et fremmed land.

Máxima de León (Celing) har været medlem af Santo Niño-gruppen i København i 10 år. Hun er fra Manila, hvor der også er tradition for at bede til Santo Niño. Hun erklærer sin taknemmelighed over for Santo Niño for de tjenester, der blev modtaget under en alvorlig sygdom i familien. ”Jeg beder hver dag til Santo Niño, det hjælper, og det får mig til at føle mig bedre i svære tider. Det uventede kan ske med Santo Niños hjælp – og det er det, vi kalder et mirakel,” forklarer Celing, med ord fulde af tro.

Under messen i Sakramentskirken afholdt af Fader Joe Fernando fra Sri Lanka, taler præsten om barndommen og opvæksten i en familie, og han minder om ordene fra den indignerede Jesus, som har mindet os om at ”blive som børn” (Matt 18,1-5). Deltagere beder *Bato-Balani sa Gugma / Gozos*:

”*Kanamo malooy ka unta
Nga kanim nagilaba*”

”Over os, må du være barmhjertig.
På dem, der inderligt bønfaller dig”.

(strofe fra *Bato-Balani sa Gugma/Gozos*)

Efter velsignelsen går de fremmødte til feststedet. I kirkens krypt står et alter med skulpturen af Santo Niño og et kors stående ved siden af. På et gult banner står Fiestaens mottoer med røde bogstaver: ”Viva Señor Santo Niño” (Længe leve, Herre Santo Niño) og ”Pit Señor” (Hav barmhjertighed, Oh Herre). Efter præsentationerne begynder de regionale danse, bl.a. en *kuratsa*-gruppe og en individuel *Galing ko sumayao*.

Den populære *sinulog* er hoveddansen på Fiesta Santo Niño. Danserne er klædt i lejlighedens traditionelle tøj: *kalo* (kasket, med sloganet Viva Santo Niño), *kimona* (skjorte) og et silkelømmetørklæde (*pañño*) i hånden.

Sinulog (betyder fest) er en danset parade, som er musikalsk styret af trommerytmer (nu udført med et keyboard), hvor en figur af det hellige barn løftes op og bæres gennem dansene af en hoveddanser. Susan Nielsen, som også er fra Cebu, er koreograf for dansetruppen og billedbærer under *sinulog*. ”Det er en dramatisk indgang, hvor dansen repræsenterer vores livs kamp, dramatiseringen af lidelse, hvorigennem danseren beder om velsignelser fra Santo Niño,” forklarer Susan. Som en del af dansen, råber danserne om nåde: ”Viva Señor Santo Niño” og ”Pit Señor”. Dansen, tøjet og dansernes udråb formidler øjeblikkets intensitet.

Så kommer de fælles billeder, med særlig opmærksomhed på billederne af børnene, som er Santo Niños centrum. Diasporaens børn, som er født i Danmark, er ikke imod deres forældres tradition, ”men det er op til dem at følge traditionen,” forklarer de mig. Og til sidst maden og underholdningsdansen. Madretterne er en donation fra de troende selv, en frivillig handling. Ved bordet mangler der ikke *humba*, Visayan-versionen af den traditionelle *adobo* (marinade), bestående af strimlet svinekød i en eddike- og pebersauce og til dessert *shakoy*, som er søde stykker af stegte brød med sukker på.

En mulighed for at hjælpe hinanden

Ligestilling er kerneord for Santo Niño-gruppen, når de skal samarbejde til festen. ”Alt gøres i fællesskab og frivilligt af selvstændige voksne,” forklarer Ledenia Perez Rasmussen, som er fra Cebu. I 2014 anmodede Virginia Holk om hjælp fra Cesar Perez, Ledenias bror, til at finde en unik Santo Niño-træfigur af Santo Niño fra Cebu. Virginia købte figuren og bragte den til Danmark. Dette er den Santo Niño-træfigur, der føres fra hus til hus blandt Santo Niño-gruppens medlemmer. Gruppen mødes i hinandens huse for at bede til Santo Niño.

Mine samtalepartnere påtager sig rollen som *matinabangon* (støttende ældre), som deres måde at bidrage til gensidig støtte, et centralt stykke i filippinsk kultur, som hengivenheden til Santo Niño artikulerer.

Festivalen følger i høj grad aktiviteterne i Cebu-originalen, selvom nogle originale roller ikke gentages i diasporaen, såsom ak-

tiviteten af *mananabtan*, ”en bønkriger”, som er en person, der tænder et lys i bytte for nogle mønter over figuren af det hellige barn i et gensidigt forhold. ”En bønkriger hjælper en med at nå Santo Niño og modtager nogle penge for det i bytte”, forklarer de mig.

Santo Niño henviser til den kristnes omvendelse og tilflugt ved tro på Jesu kraft. Kejserens krone, som Santo Niño bærer, efterlader ingen tvivl: ”Vi beder Santo Niño i nød om noget af kroppen, vi spørger ham som konge: Sundhed, penge, kærlighed,” forklarer de.

Fader Stephen, en franciskanerkonventualer, den eneste filippinske præst i Danmark, vejleder pastoralt sine medborgere i at se dybere ind i deres tro på Santo Niño. Han lancerede sammen med Santo Niño-gruppe og andre filippinske samfund i Den katolske Kirke i Danmark i forbindelse med de 500 år af filippinsk kristendom et mere integreret udtryk for Santo Niño hengivenhed ved at holde dets billede og hengivenhed til det inden for Kristi mysterier. ”De hengivne har helt sikkert oplevet vækst i fast fromhed og tro, da deres hengivenhed til Jesusbarnet har gjort dem sikre på Gud, Faderens kærlighed, barmhjertighed, velsignelser og omsorg. Derved har de udviklet en Jesus-barn-lignende tillid og holdning til den himmelske Fader. Det er i denne åndelige tilstand, status og dyd, at Santo Niño vokser i os, når vi følger ham på Korsvejen for at opfylde Guds plan for frelse og forløsning. Det samme barn-Jesus-blev-voksen har bedt os alle om at følge Ham til påskebegivenheden, Hans lidelse, død og opstandelse.” forklarer Fr. Stephen.

”Den filippinske tro og kærlighed til Santo Niño ville da ikke betyde andet end

at have den guddommelige plan,” redegør Fr. Stephen. ”Det guddommelige vil blive udført individuelt i enhver hengiven og kollektivt som gruppe, som Santo Niño-gruppe i Danmark, og i alle samfund og sogne, og Kirken som helhed. Efter at have fået en mere integreret og inkluderende hengivenhed til Santo Niño, som betyder en hengivenhed, der omfatter alle Kristusmysterierne, kan det ikke andet end at være en tiltrækning og samlingspunkt for alle kristne til at tro og tjene Jesus, vor Herre og Konge,” konkluderer Fr. Stephen.

Jeg håber, at denne artikel har kastet lys over den filippinske katolske tradition om Santo Niño og dens betydning for det filippinske samfund i det hele taget. Jeg vil gerne takke alle, som har bidraget til denne artikel, samt afslutte med en hilsen fra Virginia Holk til Santo Niño festudvalget, medlemmer og gæster: ”En stor tak for jeres frivillige hjælp og bidrag til Santo Niño fest”. Virginias intentioner er at dele sin tro, dedikation og hengivenhed til Santo Niño.

Fejringens historie i København

Fader Joe Toms, daværende sognepræst i Sankt Annæ Kirke på Amager, holdt messen hos Virginia i 2010 og i Virginias lejede lokale i 2011. I 2012 holdt Fader Leo den hellige messe for Santo Niño i lokalerne ved Holmbladsgade, Kbh S. I 2013 holdt Fr. Frederik Anton Thevaraj messe i festlokalet i Søborg, og i 2014 holdt Father Carol Parker messe i et

festlokale i Bagsværd. I 2015 holdt gruppen festen i Sakramentskirken med messe afholdt af Father Joy Fernando. I perioden 2016-2020 blev Santo Niños fest afholdt i et festlokale i Brønshøj, med messe henholdsvis holdt af Father Joy Fernando (2016-2018) og Father Ariel Stephen Bejo (2019-2020). I 2020 kunne gruppen fejre festens 10-års jubilæum.

Vejledning for fastetiden og påsketiden 2023

Meddelelse i forbindelse med fastetiden og påsketiden 2023.

FASTETIDEN Liturgisk set varer fastetiden i år fra askeonsdag den 22. februar til skærtorsdag den 6. april før denne dags messe med fejring af eukaristiens indstiftelse. Askeonsdag og langfredag den 7. april, er *forpligtende* faste- og abstinensdage, dvs. på disse dage skal man faste og afholde sig helt fra kødspiser. 2. Vatikanconcils konstitution om liturgien '*Sacrosanctum Concilium*', anbefaler, at langfredagens bodspraksis, hvor det er muligt, også udvides til påskelørdag (nr. 110)

Alle årets fredage, hvor der ikke fejres en højtid, er bods dage. I bispedømmet kan man om fredagen i stedet for at afholde sig fra kød (abstinens) vælge andre former for at markere fredagen som bods dag, fx ved at afholde sig fra anden føde, fra bestemte drikke eller fra andet, fx fornøjelser, eller ved at øve særlige kærlighedsgerninger,

bede mere og lignende.

Personer fra *14 år og opefter* er forpligtet af bestemmelsen om, at fredage er bods dage og askeonsdag og langfredag er abstinensdage (kødløse dage); fra man er *fyldt 18, til man er fyldt 59 år* er man også forpligtet til at faste. Ved sygdom og under andre særlige omstændigheder kan gives dispensation fra disse bestemmelser.

At faste betyder, at man højst spiser ét fuldt, men enkelt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis ikke man helt undlader dem.

Modtagelse af den hellige kommunion

Alle, der har modtaget den første hellige kommunion, er forpligtet til at modtage Alterets Sakramente mindst én gang om året. Har man i årets løb ikke været til

kommunion, bør forpligtelsen opfyldes i påsketiden, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige nærvær iblandt os, medmindre der er en rimelig grund til at opfylde den på et andet tidspunkt. Påsketiden strækker sig fra påskentil og med pinsedag.

Bodens sakramente

Er man sig bevidst at have begået en alvorlig synd, er man forpligtet til at skrifte den inden modtagelsen af kommunionen. Man er i øvrigt forpligtet til at skrifte inden for et år, hvis man har begået alvorlige synder. Der er ingen forpligtelse til en gang om året at skrifte de mindre alvorlige synder; men Kirken opfordrer os til regelmæssigt at gøre brug af bodens sakramente for at blive åndeligt helbredt og vokse i nådens liv.

Fastebidrag m.m.

Faste, bøn og åndelig fordybelse er vigtige elementer i fastetiden. Vor fordybelse i troen skal dog altid være ledsaget af vilje til håndgribelige udtryk for næstekærlighed. Derfor er der til fastetiden også

knyttet en formaning til at give et konkret bidrag til nødlidende. Det kan ske ved at deltage i Caritas Danmarks fasteaktion eller ved på anden måde at bidrage materielt til mennesker i nød.

Messen, i hvilken de hellige olier indvies, som bl.a. bruges til dåb, firmelse og de syges salvelse, finder sted *tirsdag den 4. april kl. 16.00* i Sankt Ansgars Domkirke. Alle, der har mulighed for det, opfordres til at deltage i denne messe, som på en særlig festlig måde afspejler fællesskabet i bispedømmet.

Kollekten til Det hellige Land indsamles traditionelt *langfredag, i år den 7. april*. De kristne i Det hellige Land er alvorligt trængt og har brug for vor solidaritet. Allerede apostlen Paulus anbefalede sine menigheder at støtte de fattige i menigheden i Jerusalem. Pengene går til opretholdelsen af Kirkens aktiviteter i Det hellige Land.

Foto:
Pfarrbriefservice.de

Intet andet end sandheden

Masser af sprængstof i ny bog fra Gänswein.

Tekst: Lisbeth Rütz

ERINDRINGER Han er som en gammel, vis bedstefar. Sådan omtalte pave Frans mange gange sin forgænger, pave emeritus Benedikt. Nu viser en ny bog fra pave Benedikts sekretær, monsignor Georg Gänswein, at der ind imellem også var spændinger mellem familiens medlemmer. Gänswein blev i 2003 privatsekretær for den senere pave Benedikt XVI og fortsatte lige til Benedikts død som hans rådgiver, fortrolige og personlige ven.

Bogen *"Nient'altro che la verità. La mia vita al fianco di Benedetto XVI"* (Intet andet end sandheden. Mit liv ved Benedikt XVI's side) præsenteres af Gänswein som "et personligt vidnesbyrd om storheden ved en ydmyg mand, en lærd mand, en kardinal og en pave, der skrev samtidshistorie". Umiddelbart efter pave emeritus' død sendte forlaget Piemme uddrag af bogen til udvalgte journalister for at få kommentarer ud i pressen. Piemme er et datterselskab til Mondadori-koncernen, som ejes af mediemogulen Silvio Berlusconi, og forlaget ville hype bogen for enhver pris. Det kunne selv Gänswein ikke stoppe, skriver det tyske dagblad *die Tagespost*.

"Jeg var chokeret"

"Jeg var chokeret, og jeg savnede ord", fortæller Gänswein (s. 266) efter at pave Frans i januar 2020 meddelte ham uden varsel, at han ikke længere skulle være præfekt for den pavelige husholdning. Ifølge bogen forsøgte pave emeritus forgæves at gribe ind.

Med afsættelsen af Gänswein som præfekt begyndte fase to i Frans' pontifikat. Ratzingers modererende indflydelse blev svækket, skriver vaticanisten Massimo Franco fra *dagbladet Corriere della Sera*.

Der er også en hel del om mysterier og skandaler i Gänsweins bog. I 1983 forsvandt Emanuela Orlandi, datter af en ansat i Vatikanet, sporløst. Gänswein benægter, at han skulle have samlet et dossier med helt nye oplysninger om sagen.

Som et kuriosum kan nævnes, at skuespilleren Anthony Hopkins, da man i 2019 optog filmen *"The two popes"*, bad om at møde pave emeritus. Benedikt besluttede sig til sidst for at sige nej, fordi et ja ville kunne tolkes som en accept af filmens plot, der med Gänsweins ord "viser begivenheder, der aldrig fandt sted, som sande".

De mørke år

Gänswein er en skarp iagttagere. Her er mange kik ind bag kulisserne i en verden, de færreste kender til. Årene 2011-12 var nogle af de mørkeste år i Benedikt XVI's pontifikat. Afsnittet om Vatileaks er næsten thrilleragtigt med et meget nærgående psykologisk portræt af pavens personlige assistent, Paolo Gabriele. Den 22. februar 2012 bragte TV-kanalen Rai et spektakulært interview, hvor en anonym person med fordrejet stemme forklarede, hvorfor en gruppe af ansatte i Vatikanet ville offentliggøre fortrolige dokumenter for at få sandheden frem om skandaløse forhold. En del af disse dokumenter blev offentliggjort af journalisten Gianluigi Nuzzi i bogen *"Sua Santità"* (Hans Hellighed). Efterfølgende blev Paolo Gabriele dømt skyldig i tyveri af de fortrolige dokumenter og idømt tre års fængsel af Vatikanets domstol. Han var familiefar og blev senere benådet og hjulpet i gang med et nyt job.

Udnævnelsen af Tarcisio Bertone til statssekretær var en af Benedikts mest omdiskuterede dispositioner, og her er Gänswein ret åbenhjertig. Hans navn nævnes mange gange i de lækede dokumenter. Han blev blandt anklaget for at være for lidt til stede, for at koncentrere alt for meget magt i sine hænder og for at favorisere personlige venner ved udnævnelser.

Sad der en "skyggepave" i mater ecclesiae-klostret, hvor pave emeritus boede sammen med sin sekretær og fire gudviede kvinder? Den opfattelse voksede sig stærkere og stærkere. Kirkens højrefløj forsøgte mere og mere aggressivt at udnytte pave emeritus til deres egen agenda, skrev Massimo Franco i sin bog *"Il monastero"* (Klostret, 2022) Gänswein skjuler ikke sin irritation over pressens konstante spekulation i det påståede modsætningsforhold mellem de to paver. Et eksempel: Den 12. januar 2020 eksploderede en bombe i medierne. Kardinal Robert Sarah, dengang præfekt for gudstjenestekongregationen, fortalte i et interview, at han tre dage efter ville offentliggøre en bog, han havde skrevet sammen med pave Benedikt. Samme dag modtog Gänswein bogen med store fotos af Sarah og pave emeritus på forsiden. "Teksten er skrevet af kardinal Robert Sarah og læst og godkendt af Benedikt XVI", stod der på

titelbladet med en formulering, Benedikt ikke havde godkendt. Bogen var et forsvar for cølibatet og udkom samtidig med, at en afstemning under Amazonassynoden viste flertal for at præstevie gifte mænd (s.251).

Magtkampe

Gender-spørgsmålet og den apostoliske exhortation *Amoris Laetitia*, hvor der forsigtigt åbnes for kommunion til gengifte nævnes som eksempler på forskellige tilgange hos de to paver. Da fire kardinaler stillede kritiske spørgsmål til *Amoris laetitia*, undrede Benedikt sig over, at de ikke fik et svar.

Med hensyn til motu propriet *Traditionis custodes* fra den 16. juli 2021 om indskrænkninger i fejringen af den traditionelle messe mente pave emeritus, at forbuddet mod traditionel messefejring i sognekirker ville skabe yderligere polarisering mellem den gamle messes tilhængere og almindelige kirkegængere, skriver Gänswein.

Men hvad er egentlig Gänsweins motiv til at udgive en bog med så meget sprængstof? Muligvis såret stolthed over at være blevet afsat som præfekt, men i høj grad også, at Gänswein blev klemmt i magtkampene mellem to forskellige fløje i Kirken og har set det som sin rolle at beskytte pave emeritus mod udnyttelse. Har man læst Seewalds biografier, bringer denne bog ikke meget nyt biografisk stof om Benedikt; men det nye i den er det ret usminkede billede, den giver af magtkampe i Kirkens top.

Bogen, der udkom på italiensk den 9. januar, er nu også udgivet af det tyske Herder Verlag under titlen *"Nichts als die Wahrheit. Mein Leben mit Benedikt XVI."* Pris i hardcoverudgave: 32,71 euro på amazon.de.

Gänswein tager sammen med andre medlemmer af den pavelige husholdning afsked med pave emeritus den 5. januar. Foto: Agencia Lusa.

AC's generalforsamling

Foreningen holdt generalforsamling 24. januar 2023 som et arbejdsmøde uden de store armbevægelser og underholdning.

Tekst: Niels-Henrik Assing

FORENINGSLIV Til gengæld var der i år tid til en dybtgående debat med deltagelse af bestyrelseskandidaterne og de fremmødte medlemmer – både om næste års arrangementer og om de udfordringer, foreningen står overfor.

Smagsprøver på 2023-programmet

Der lægges den 23. februar ud med en Ukraine-aften.

Først en debat om selve situationen efter Ruslands overfald på nabolandet – med et oplæg ved Christian Gottlieb, adjungeret professor på Københavns Universitet – om Ukraine og den ortodokse kirke - og dernæst en økumenisk bønsvigilie i Sankt Ansgar.

Den 20. marts følger en mindeaften for pave emeritus Benedikt XVI med lektor Ja-

kob Egeris Thorsen, Århus Universitet som kyndig oplægsholder og ordstyrer. Ratzinger/Benedikt var uden tvivl en af tidens helt store kristne teologer; men samtidig var han et modsigelsens tegn igennem de mange år, han var Kirkens mest indflydelsesrige skikkelse. Vi ser frem til en usædvanlig aften med deltagelse af både Benedikt-beundrere og -skeptikere!

AC-året fortsætter med en videreførelse af "det spanske spor", der blev lagt i 2022 – nu med vægten på Teresa af Avila og hendes spiritualitet: En studierejse til Avila og en aften med biskop Anders Arborelius (selv karmelit) er på tegnebrættet.

Dernæst planlægges et besøg af biskop Erik Varden, der før han blev kaldet til Tromsø, var abbed for et engelsk trappistkloster

Blandt de udfordringer, AC står overfor, og som blev drøftet skal her blot nævnes fremmødet til foreningsarrangementerne og medlemsskarens sammensætning, ikke mindst rekruttering af nye medlemmer.

Et par vigtige konstateringer undervejs var:

- Selvom søgningen ofte er "pæn", så bør emnerne og kvaliteten trække langt flere deltagere. Især er "præstesegmentet" påfaldende svagt repræsenteret; ligesom det er svært at tiltrække unge deltagere: især studerende og gymnasieelever. En løsning kan være at udbrede viften af tilbud, fx i form af studie- og arbejdskredse.

- Det må gøres mere attraktivt at blive "fuldt medlem" – altså ikke bare nøjes med at komme som interesseret og "nydende deltager."

Begge udfordringer vil – i 2023 og derefter – blive helt væsentligt at få løst for den nye bestyrelse.

Denne kommer – foreløbig – til at bestå af: Nik Bredholt, Carsten Günther, Julio Hans Casado Jensen, Benny Lindeberg og Rasmus Nitschky Münchow (hvoraf de to sidstnævnte er nye). Niels-Henrik Assing

Du kan læse meget mere om A.C. på foreningens hjemmeside www.academicumcatholicum.dk.

udtræder efter at have været formand siden 2016. Han afsluttede sin beretning med at takke alle for engagement og givtigt samarbejde siden AC's "nystart". Takken gjaldt ikke bare bestyrelsen, men i lige så høj grad dens uundværlige hjælpere: pater Martin Chase og hans medbrødre og Niels Christian Hvidt som inspirerende web-master. Først og fremmest var der dog al mulig grund til at takke foreningens medlemmer og venner, som i tidens løb har støttet på utallige måder.

Giv bind til piger i Uganda - og vær med til at sikre deres skolegang

Piger i Uganda går glip af en til tre skoledage hver måned på grund af menstruation. Menstruation er i Uganda et tabubelagt emne, der er forbundet med skam, og pigerne bliver hjemme, fordi de ikke har råd til at købe bind, og fordi toiletfaciliteterne på skolerne ikke er kønsopdelte. Det betyder, at de kommer bagud i forhold til drengene, hvilket fører til en forringelse af deres fremtidsmuligheder og er med til at fastholde dem i en fattigdomscirkel.

Årets fasteindsamling går derfor til at uddele genanvendelige bind og hygiejnekit til piger på tre skoler i Bidi Bidi-flygtningelejren i det nordvestlige Uganda, installere ordentlige toiletter og bryde tabuet om menstruation gennem målrettet undervisning.

Aktiviteter på skolerne

Et vigtigt aspekt ved projektet er, at pigerne vil blive oplært i selv at producere bindene på skolerne med symaskiner, klædestof og sakse. På den måde vil de lære et håndværk og blive selvforsynende, samtidig med at de kan sikre sig en indtægt, der kan komme hele deres familie til gavn, ved at sælge de overskydende bind videre.

På skolerne vil der også blive udrullet oplysningskampagner om menstruation for både piger og drenge, og der vil blive afholdt konkurrencer om sundheds- og hygiejneforhold, hvor eleverne kan teste deres viden.

**Af Peter Christian Rude,
kommunikationskoordinator, Caritas
Danmark**

”Det er altafgørende at investere i pigers uddannelse for at sikre ligestilling mellem kønnene og bryde fattigdomscirklen. Piger i Uganda går hver måned glip af en til tre skoledage. De bliver hjemme, når de har menstruation, fordi de bliver mobbet og anset som urene og ikke har adgang til menstruationsbind og ordentlige toiletfaciliteter på skolerne. Det forringer alvorligt deres fremtidsudsigter. Ordentlige toiletforhold, undervisning om menstruation og uddeling af sanitære produkter er vigtige trin på vejen mod et mere lige samfund.”

*- Maria Krabbe Hammershøj,
generalsekretær, Caritas Danmark*

Priseksempler:

En pakke med 4 genanvendelige bind = **12 kr.**

Et hygiejnekit bestående af genanvendelige bind, underbukser, sæbe og en spand = **140 kr.**

Dansende mænd og kvinder i Bidi Bidi-flygtningelejren.

Landsbyen, der blev Afrikas største flygtningelejr

De fleste flygtningelejre er bevogtede og isolerede. Her er undtagelsen: Der er ingen indhegning rundt om Bidi Bidi-flygtningelejren i det nordvestlige Uganda, der huser over en kvart million sydsudanese, der er blevet drevet på flugt af borgerkrig og hungersnød.

Uganda er det land i Afrika, der tager imod flest flygtninge, mestendels fra Sydsudan, men også fra Congo og Burundi – og er kendt for sin progressive flygtningepolitik, der tilskynder flygtnings aktive deltagelse i samfundet.

Det er Bidi Bidi – den største flygtningelejr i Afrika – et eksempel på. Da der i sensomme-

ren 2016 kom en ny tilstrømning af flygtninge fra Sydsudan, besluttede regeringen sig for at rydde området, hvor der oprindeligt kun lå en håndfuld landsbyer, for skov og anlægge nye veje.

Flygtningene, der kommer til Bidi Bidi, får et lille stykke land, som de kan bruge til at dyrke afgrøder, og der er en løbende udveksling med værtssamfundet. Det betyder dog ikke, at alt er i orden. Leveforholdene er kritisable, og der er blandt andet knaphed på fødevarer, ringe adgang til rent drikkevand og – som årets fasteindsamling viser – problemer med sanitet.

Caritas Danmarks udviklingsinitiativer

Sammen med Caritas Uganda har vi de seneste år udrullet forskellige udviklingsinitiativer i Bidi Bidi-flygtningelejren, der skal afbøde disse problemer – heriblandt et solcelledrevet minikøkken, der gør det muligt for flygtningene at lave mad uden at skulle gå langt efter brænde og samtidig sparer klimaet for CO₂. Vi har også uddelt poser af et særligt plastik, der ved hjælp af solens stråler kan rense det beskidte vand i lejren og gøre det drikkeligt.

Af Peter Christian Rude, kommunikationskoordinator, Caritas Danmark

Fakta om Uganda

Uganda er et af de fattigste lande i verden og det afrikanske land, der tager imod flest flygtninge. I 2021 var der 1,5 millioner flygtninge og asylansøgere i landet, hovedsageligt fra Sydsudan, Congo og Burundi.

Befolkningstal:
45,85 mio. (2021)

Hovedstad:
Kampala

Sprog:
engelsk og swahili (officielle sprog), ganda

Religion: protestanter 45,1 %, katolikker 39,3 %, muslimer 13,7 %, andre 1,6 %, 0,2 ingen % (2014)

Etniske grupper:
baganda 16,5 %, nkole 9,6 %, basoga 8,8 %, bakiga 7,1 %, iteso 7 %, langi 6,3 %, bagisu 4,9 %, acholi 4,4 %, lugbara 3,3 %, andre 32,1 % (2014)

Kilde: UNHCR, Verdensbanken, lex.dk

“Caritas er meget aktiv m.h.t. at hjælpe i Ukraine, men vil også gøre os opmærksomme på problemer andre steder i verden. Derfor går bispedømmets fasteindsamling i år til at sikre pigers skolegang i Uganda. I Bidi Bidi-flygtningelejren i Uganda, som huser omkring 270.000 flygtninge fra Sydsudan, har piger ofte ikke samme adgang til uddannelse som drenge. Pigerne går i gennemsnit glip af 11 % af deres skolegang på grund af manglende rettigheder og kulturelle barrierer, der begrænser pigernes ligestilling i forhold til uddannelse. Nogle piger dropper helt ud af skolen, hvilket har store konsekvenser for deres fremtid. Årets fasteindsamling går derfor til at sikre skolegang for piger i Bidi Bidi-flygtningelejren i Uganda gennem oplysning og fokus på pigernes rettigheder.”

- Biskop Czeslaw Kozon

“Jeg har ikke mulighed for at købe menstruationsbind eller sæbe.”

- Joy Sunday

Du kan hjælpe piger i Uganda ved at give et bidrag

MobilePay

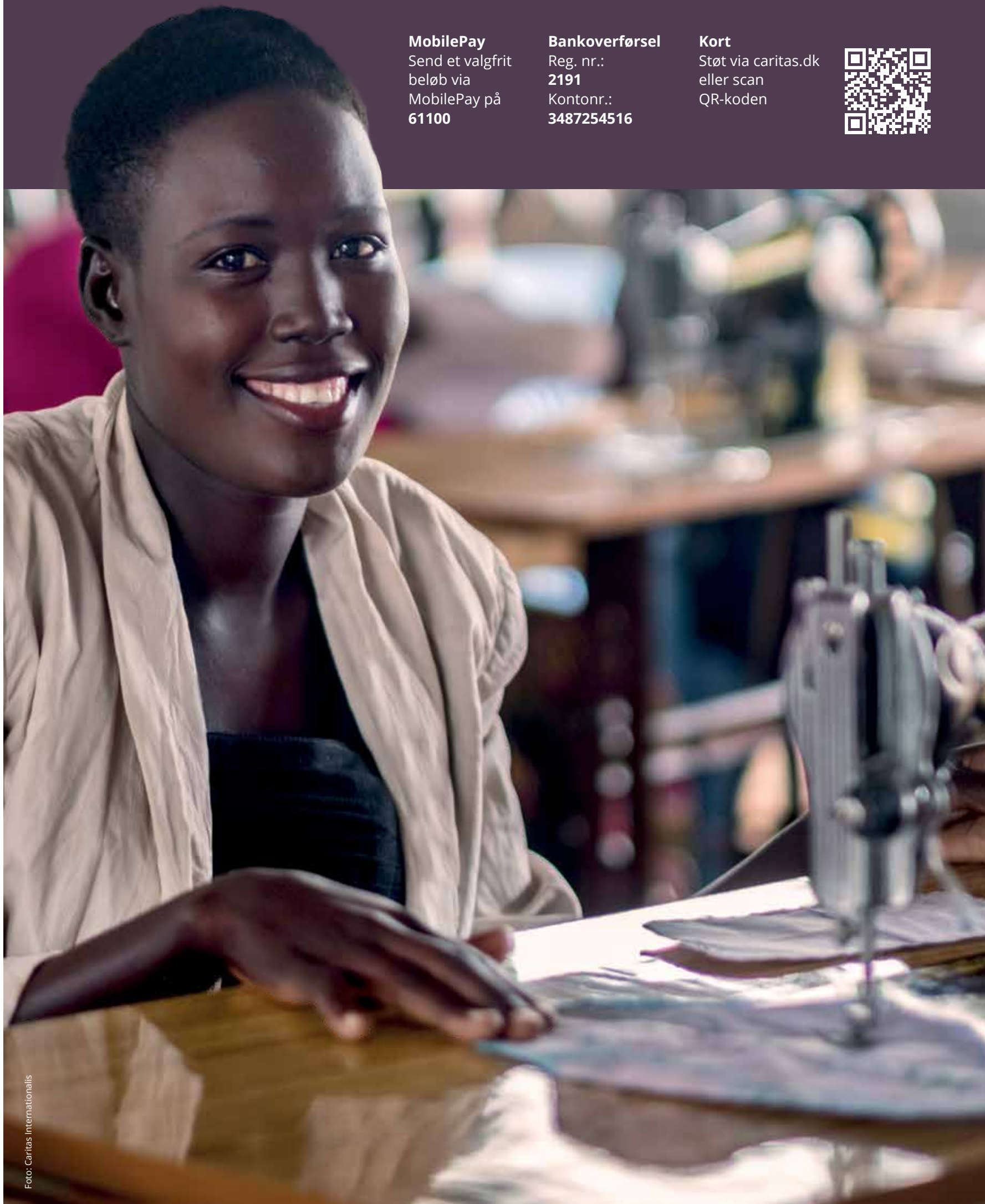
Send et valgfrit
beløb via
MobilePay på
61100

Bankoverførsel

Reg. nr.:
2191
Kontonr.:
3487254516

Kort

Støt via caritas.dk
eller scan
QR-koden

Kirkeskat, medlemsregister, kirkebog, attester, datasikkerhed

Medarbejdere fra sognene kom på skolebænken for at lære mere.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

ADMINISTRATION Tag det nu stille og roligt. Det er *learning by doing*, og det kommer efterhånden, siger Son Bui. 34 mennesker kikker koncentreret på powerpointen, mens Son forklarer forskellen mellem medlemsregister og kirkebog. Spørgsmålene står i kø, og fingrene ryger i vejret.

Sognesekretærer, præster og frivillige fra sognene i Østdanmark har revet en dag ud af kalenderen for at sidde på skolebænken i Sankt Pauls Kirke i Taastrup og lære om kirkebøger, medlemsregister, attester, kirkeskat og ikke mindst datasikkerhed i Den katolske Kirke i Danmark. Nogle er meget erfarne, andre er nybegyndere.

Der er mange ting at holde styr på for de tre undervisere. Son Bui præsenterer bispeddømmets medlemsregister, kirkebøger og forsikringer, Jacob Messerschmidt, bispeddømmets ansvarlige for datasikkerhed, fortæller om attester og ændringerne i loven om trossamfund, og Susanne Deborah Madsen, bispeddømmets kirkeskattekonulent, tager sig af kirkeskattekampagner.

Kirkeskat

Og så kommer vi til et ømtåleligt emne. Susanne Deborah Madsen fortæller om kirkeskat. Det er et emne, der er blevet arbejdet systematisk og målrettet med, siden hun blev ansat i november 2018.

Fokus på kirkeskat er simpelthen nødvendigt i en tid, hvor vi sandsynligvis kan se frem til færre tilskud fra udenlandske velgørere – for eksempel Bonifatiuswerk i Tyskland. Ude i sognene er Susanne efterhånden blevet et kendt ansigt, og mange har nydt godt af hendes mangeårige ekspertise, når det drejer sig om at få sat gang i lokale kirkeskatkampagner. Hvert år i november måned vil der være særligt fokus på kirkeskat; men samtidigt arbejdes der også med kirkeskat ude i sognene. Der skal også hele tiden tænkes på, hvordan en kirkeskatte-kampagne giver bedst muligt afkast i forhold til de penge, der er investeret i den.

Susanne præsenterer et eksempel på en opgraderingskampagne – dvs. en kampagne

målrettet folk, der allerede betaler kirkeskat for at opfordre dem til at hæve bidraget. Kampagnen foregik i coronatiden, hvor sognene mistede de penge, der plejede at komme ind i kollekt. I nogle lokale kampagner blev der sendt breve og mails ud til medlemmer, der allerede havde en kirkeskatteaftale med en opfordring til at betale lidt mere. Henvendelser per brev viste sig at give mere respons end mailhenvendelser. Per 3. februar var 9.053 medlemmer tilmeldt kirkeskatteordningen.

Persondataforordning og attester

Den katolske Kirke i Danmark er fra nytår 2023 ét af 185 godkendte trossamfund i Danmark. Betegnelsen ”anerkendt” er bortfaldet. Per 1. januar er Den katolske Kirke ikke mere en del af civilregistreringen i Danmark. Ministerialbogsføringen afskaffes, og vi får nye katolske kirkebøger, forklarer bispeddømmets dataansvarlige Jacob Messerschmidt. Vi kan høre en knappenål falde til gulvet, mens han forklarer, hvad persondataforordningen betyder for dagligdagen ude i sognene og hvad ændringerne i Trossamfundsloven betyder for os. Det svære stof bliver krydret med underfundig humor og meget pædagogisk kommer der lynhurtigt små skåle med godter på bordet, når det fornemmes, at blodsukkeret er styrt-dykket.

Et vellykket arrangement

Kursusdagen viste, at der er et stort behov for at frivillige og præster i det lokale sogns administration mødes med mellemrum – i hvert fald én gang om året. Flere udtrykte et behov for at mødes og for eksempel snakke vedligeholdelsesproblemer med bygninger, skat og fradrag og fundraising.

”Det var en rigtig god dag, vi fik hilst på nye og gamle bekendte, og fik en masse at vide, som vi ikke vidste, så det skal vi hjem og undersøge! Vi kunne godt have brugt endnu mere tid – nogle emner nåede vi kun lidt ind på; men derfor er det også en fin idé at have sådan et arrangement hvert år, tror jeg. Med tiden kan man så måske

dele folk op i begyndere og viderekomne i de forskellige emner – men umiddelbart var det rigtig rart at høre, at andre sogne har de samme problemer – i mere eller mindre grad, som man selv støder på”, siger Ingegerd Riis, sognesekretær i Næstved.

”I forhold til oplæggene var dét om bispeddømmets forsikringer nok det emne, jeg ikke vidste så meget om på forhånd; de andre ting havde jeg for det meste hørt på præsternes studieuge i september, eller har blot ad andre veje haft viden om det i forvejen, herunder den enorme jungle kaldet GDPR (persondataforordningen)” siger Jan Hansen, sognepræst i Hillerød og Helsingør og retsvikar i den kirkelige domstol.

”Generelt vil jeg sige, at det er godt at nøglepersonerne fra bispekontoret kommer ud og møder de frivillige som sidder ude omkring i menighederne.

Jeg ved af erfaring, at der findes nogle personer rundt omkring, som oprigtigt mener, at vi snildt kan klare os uden bispekontoret; men dette er i mine øjne en fantasi af overordentlige dimensioner. Bispekontoret har en vigtig funktion ift. at koordinere og sikre at tingene kan fungere på kryds og tværs af bispeddømmet som

helhed. Vi, der sidder ude i menighederne, kan jo samtidig ved selvsyn få at se, hvordan bispekontoret netop er til for at understøtte menighederne i deres pastorale virke.

I disse tider hvor der er så mange regler omkring GDPR eller nye og strammere love for trossamfundene forberedes af Folketinget, så er det heller ikke nogen dårlig idé, at bispekontoret kan hjælpe menighederne med at navigere i dette store hav af regler og administrative praksis. Det er et emne og et behov, som jeg selv har lagt mere mærke til eksisterer, især efter at jeg nu har fået én fod placeret inde på bispekontoret og én fod placeret ude i de to nordsjællandske menigheder,” slutter Jan Hansen.

Der blev efterlyst information om sparing til fundraising. Flere ville gerne have haft mere tid til at netværke og ønskede at mødes mindst en gang årligt. Der viste sig også at være et behov for at mødes og drøfte vedligeholdelsesbehov for bygninger og hvad man gør, ligesom problematikken omkring skat og fradragsmuligheder også er væsentlig. Arrangementet blev gentaget i Øm den 11. februar.

Fortsættes side 13 ►

Hvad bruger kirken dine data til?

Det første formål med medlemsregister og kirkebog er, at kirken kan komme i kontakt med dig. Alle medlemmer registreres med minimum fødselsdato, så systemet hele tiden kan opdateres. Et eksempel: via medlemsregistret kan man f.eks. udskrive en liste over de børn, man vil indbyde til forberedelse til første kommunion eller firmelse. Eller finde sognets ældre hvis man vil lave en ældreklub. Kirken registrerer alle katolsk døbte, konvertitter og prækonvertitter (personer der går til konvertitundervisning) i medlemssystemet. Her står medlemmerne registreret med fødselsdato/fulde CPR-nummer, bopæl, evt. telefonnummer og e-mail og om man er tilmeldt kirkeskatteordningen. Her står der også, om man vil modtage Katolsk Orientering og andre forsendelser fra Kirken. Melder man sig ud af Den katolske Kirke, slettes ens data i medlemsregistret; men man bliver stående i kirkebogen m.h.t. kirkelige handlinger man har været en del af, f.eks. dåb, firmelse og vielse.

Bispekontoret har stadig en del udfordringer med medlemssystemet. Fra det gamle centralregister har vi endnu en del personer, man ikke har kunnet identificere, og derfor står i medlemsregistret som ”ukendte”. De kan være ”ukendte” af mange grunde – for eksempel hvis deres

navn er stavet forkert eller bopælen er forkert. Kirken har ikke deres fødselsdato, og derfor kan de ikke findes gennem CPR-registret.

Sikkerhedsniveauet er højt, når der arbejdes med medlemsregister og kirkebog. Sognepræster og sognesekretærer kan logge sig ind i medlemsregister og kirkebog ved at bruge en strengt personlig nemId-signatur. Kun katolikker står registrerede i medlemsregistret. Her registreres medlemmets navn, adresse, telefonnummer, fødselsdato og om man ønsker at modtage materiale fra Den katolske Kirke i Danmark. De registeransvarlige kan se, om medlemmet er tilmeldt kirkeskatteordningen – men ikke hvor meget, der betales i kirkeskat.

Oplysninger om hvor meget det enkelte medlem betaler kan kun ses af de medarbejdere på Bispekontoret, der administrerer indbetalinger af kirkeskat og indberetter dem til skattevæsenet.

Hvis medlemmet melder sig ud af Den katolske Kirke, slettes alle data fra medlemsregistret – men det står fortsat i kirkebogen, hvornår man blev døbt, modtog første hellige kommunion etc. Ikke-katolikker kan stå i kirkebogsdelen f.eks. ved registrering af vielse og dåb.

Bispeddømmets forsikringer

Bispeddømmet har en række fælles forsikringer på biler, ansvars- og arbejdsskadeforsikring for præster og frivillige, netbank for menighederne, og sundhedsforsikring for præsterne via PFA.

Menighederne står selv for bygningsforsikring og løsøreforsikring. Præsterne betaler selv deres egen indbo- og ansvarsforsikring.

Jura om personregistrering

Bl.a. Trossamfundsloven paragraf 7 stk. 2 giver lov til, at Den katolske Kirke og andre trossamfund registrerer deres medlemmer i medlemssystemer.

I persondataforordningens præambel 165 har religiøse sammenslutninger og kirker en særlig status. Ifølge Persondata

forordningens art. 13 og 14 skal Den katolske Kirke altid informere de personer, hvis data vi behandler.

På www.katolsk.dk/bispeddømmet/privatlivspolitik kan du læse mere om, hvordan Den katolske Kirke i Danmark behandler dine oplysninger.

Der lyttes, mens Jacob Messerschmidt forklarer detaljer i persondataforordningen. Foto: Lisbeth Rütz.

School of Jesuit Spirituality

Jesuitterne i København indbyder til en række oplæg med åndelige øvelser, som indfører i jesuitternes spiritualitet.

SPIRITUALITET Få input til måder at bede på. Få redskaber til at træffe de rette valg. Jesuitterne i København holder oplæg med åndelige øvelser, som giver deltagerne en indføring i ordenens spiritualitet. Møder-

ne er åbne for alle, men foregår på engelsk. Møderne er tilrettelagt således, at deltagerne godt kan følge med, selv om man ikke deltager i alle møder.

Programmet er således – i fastetiden:
Torsdage kl. 18.30-19.30 i Englesalen. Indgang fra parkeringspladsen bag Sankt Augustins Kirke, Jagtvej 183D, Østerbro i København.

23. februar: At finde Gud i hverdagen

2. marts: Bibelmeditationer

9. marts: Skrupler

16. marts: Samvittighedsransagelse

23. marts: At skelne mellem ånderne

30. marts: Kontemplation for at opnå kærlighed

I foråret:

Torsdage 18.30-19.30 i Sankt Augustins Kirke. Den 13. april til den 22. juni (undtagen 18. maj).

Elleve møder over pave Frans' katekeser om at skelne mellem ånderne.

Ignatius af Loyola. Stik fra Wishart's: *A Short History of Monks and Monasteries*, (1900) Foto: Wikipedia.

Musikalsk fasteforberedelse

Faste/meditationskoncert i Jesu Hjerter Kirke
lørdag den 4 marts kl. 15.30.

Tekst: Klaus Munk-Nielsen.

TKIRKEMUSIK Som forberedelse til påske og fordybelse i Jesu lidelser langfredag, opfører Jesu Hjerter Strygekvartet Haydns berømte værk: Jesu sidste 7 ord på korset. Det er et fantasisk og usædvanligt værk, idet det er ren instrumental musik komponeret over Jesu sidste syv sætninger, som han udtalte på korset.

Først indledes med en introduktion, og herefter følger de syv langsomme og udtryksfulde satser, som knytter sig til hver sætning. Værket slutter med en kort og hurtig sats, som illustrerer det efterfølgende jordskælv ved Jesu død. De tilknyttede skriftsteder bliver oplæst af pastor Michael Hornbech-Madsen. Der bliver således god tid til at fordybe sig i langfredag og de betydningsfulde ord, Kristus udtalte på korset.

Jesu Hjerter Strygekvartet er tæt knyttet til Jesu Hjerter Kirke, da 1. violinstemmen spilles af Anna Munk-Nielsen, som er gift med kirkens organist. 2. violinstemmen spilles af Joakim Cordtz, som er medlem af kirkens kor, og cellostemmen spilles af kirkens organist Klaus Munk-Nielsen – endelig spilles bratschstemmen af Ulla Kokfelt, som er god ven med de øvrige.

Det har været en stor glæde at mærke den fine opbakning til de koncerter, der har været i Jesu Hjerter Kirke i forbindelse med orgelindvielsen samt opførelser af Mozarts Requiem og Messias i 2022, og

det er kirkens håb, at der også ved denne koncert vil være god tilslutning. Koncerten, som varer ca. en time, er gratis, og alle er velkomne naturligvis også fra andre menigheder.

Kristi syv ord på korset. Nederlandske illustration fra det 17. århundrede. Wikipedia.

Kvindebededag i Jesu Hjerter Kirke

Den 3. marts fejres Kvindernes internationale bededag i Stenosgade. I år er temaet: "Jeg har hørt om jeres tro".

ØKUMENI Forslag til en liturgi med meditation, historie, kultur og opskrifter på en eksotisk suppe og en lækker ananaskage er nogle af ingredienserne i årets hæfte til Kvindernes internationale Bededag.

I år er teksterne til bededagen udarbejdet af kvinder fra Taiwan. Kunstneren bag illustrationen til årets bedehæfte er Hul-Wen Hsaio. Hendes plakat viser to kvinder, der beder ved et vandløb, mens de kikker op mod den mørke himmel. Her ses to fugle – mikadofasanen og den sorthovedede skestork, der bruges som symbol på to karaktertræk ved Taiwans befolkning – tillid og udholdenhed i vanskelige situationer, fortæller årets hæfte.

De rosafarvede sommerfugleorkideer symboliserer Taiwan, der er verdenskendt som "orkideernes rige", og det grønne græs står for taiwanernes evne til at være stærke under Guds omsorg.

Mere end 100 år

Traditionen for at kvinder beder med hinanden på tværs af forskellige kirkesamfund startede i USA helt tilbage i 1887. Bededagen kunne sidste år fejre 100 års jubilæum i Danmark. Herhjemme var det Metodistkirkens Kvindeforbund, der besluttede at være med i Kvindebededagen, som den dengang hed. Senere kom baptistkvinderne med, og i 1943 kom også kvinder fra Folkekirken forskellige missionsselskaber med.

Værtskabet går på skift mellem de forskellige kirkesamfund, fortæller Jytte Grombka Hansen, der har været med til Kvindernes internationale Bededag i mange år. Selv sidder hun sammen med Helle Østergreen-Johansen som repræsentant for Den katolske Kirke i Danmarks økumeniske Kvindekommité. Her koordineres de mange forskellige arrangementer i forbindelse med bededagen.

Katolske kvinder har været med i arbejdet siden Danmarks økumeniske Kvindekommité blev stiftet i 1967. Her koordineres aktiviteterne og årets bedehæfte udgives. Kommitéen er en del af *World Day of Prayer International Committee*.

"Det giver mig meget at være med i Kvindernes internationale Bededag. Gennem et helt døgn samles kvinder over hele verden i bøn. Vi er sammen om noget, der er fælles for os alle sammen", siger Eva Vinther der for nogle år siden var medarrangør af kvindebededagen i Sankt Pauls kirke i Høje Taastrup. "Jeg vil gerne være med til at formidle hvad kvindebededagen betyder og føler mig lidt som en ambassadør

for den", siger Vera Eckhardt, der sidder i det mellemkirkelige udvalg i Københavns Stift.

Årets tema

Temaet for kvindernes internationale bededag er i år taget fra Efeserbrevet 1,15. "Nu lyder kaldet til os. Lader vi Jesu Kristi Ord og lys skinne igennem vores ord og gerninger? Kryber vi i skjul og lader tvivlen overtage kursen i vores liv, når trængslerne og vanskelighederne melder sig på banen?"

Eller tør vi stole på Guds løfte til os om, at også vi er Guds børn? At vi tilhører ham og hører til hans husstand? At vi er hans kød og blod, elsket af ham og at vi kan komme ind for ham med vores behov til hver en tid og vide, at vi vil blive modtaget med kærlighed. Gud er den far, du altid har ønsket dig, og du er det barn, han altid har villet have. Hvis du på nogen måde er i tvivl om dette, så se på korset; det viser, hvor meget Gud elsker dig", skriver pastor Ellen Margrethe Gylling, forkvinde for den økumeniske kvindekommité.

Kvindebededagen starter ved datolinjen i øst ved Tongaøerne og slutter ved Vestkysten i Nord- og Sydamerika. I dag er mere end 170 lande med i dette bønnefællesskab.

I forbindelse med bededagen indsamles der altid penge til udsatte kvinder. Sidste år blev der i f. g. hæftet fra Kvindernes internationale bededag indsamlet 92.067,50 kr. i Danmark. Kollekten støttede sidste år et projekt, der har købt en majs mølle til farmarkvinder i Kindobo-området i Kinshasa i Congo. LR

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Velkommen til Sankt Annæ Kirke

Missionsuge den 12.-19. marts.

EVANGELISERING Et 200 kg. tungt stort kors af polsk lærketræ byder sammen med et stort banner de besøgende velkommen ved indgangen til Sankt Annæ Kirke på Amager. Kors og banner er de synlige tegn på, at der snart kommer til at ske noget spændende i kirken. Fra den 12. til den 19. marts skal der være missionsuge med stort program for de danske, polske og engelske sproggrupper ved kirken. Lige siden den hellige Alfonsus af Liguori grundlagde redemptoristerne, har ordenen haft tradition for en kraftfuld, folkelig forkyndelse.

Redemptoristerne har siden Sankt Annæ menigheds grundlæggelse i 1903 haft ansvaret for sognet. I missionsugen kommer der besøg af de tre polske redemptorister p. Piotr Kozlak CSsR – p. Wojciech Pawlicki CSsR – og p. Łukasz Drożak CSsR, mens pastor Sigurd Sverre Stangeland vil komme fra Sankt Albani Kirke i Odense. De tre polske redemptorister vil være ansvarlige for aktiviteter på polsk og engelsk, mens pastor Sigurd vil tage sig af aktiviteterne på dansk. Sognepræst Wiesław Podlach CSsR vil deltage i aktiviteter i alle tre sproggrupper. Redemptoristerne fra Polen har lang erfaring med evangelisering i Polen, mens pastor Sigurd på Lolland-Falster og i Kolding har været aktiv i pastor Gregers Mærsk Kristensens "Velkommen hjem"-arrangementer. Programmet giver rig lejlighed til at gå mere i dybden med bodens sakramente, de syges salvelse og ægteskabet. Det vil bestå af af messer med prædiken, foredrag og tilbud om skriftemål og modtagelse af de syges salvelse. Lørdagen vil komme til at

stå i familiens tegn. Om formiddagen er der undervisning for børnene på dansk, polsk og engelsk og om aftenen vil ægtepar kunne forny deres ægteskabsløfter. Tirsdag aften bliver der korsvejsandagt foran kirken.

Missionsugen sluttet med en højtidelig indvielse af det nye kors på kirkens gav. Det er planen, at missionsugen skal gøres til en tradition i sognet og gentages hvert 10. år. LR.

Sankt Annæ Kirke gør sig klar til missionsuge. Foto: Kirsten Szarafin.

Se programmet for missionsugen på katolsk.dk

Visionær og profet – også for vores tid

Folkekirken på Frederiksberg sætter spot på Hildegard af Bingen med udstilling, foredragsrække og studierejse.

SPIRITUALITET Cand. mag. og forfatter Kirsten Kjærulff trak fulde huse, da hun lørdag den 11. februar åbnede en foredragsrække om Hildegard af Bingen i Frederiksberg Sogns menighedshus. Her vises p.t. en udstilling med 23 billeder fra Hildegards visioner, der er beskrevet i bogen Scivias (Kend vejene). Billederne er udlånt fra Den katolske Kirke i Danmark og blev oprindeligt lavet i forbindelse med 900-års jubilæet for Hildegards fødsel i 1998. Dengang blev billederne vist i Rundetårn, og det blev en kæmpesucces. Til koncerter og foredrag gennem en hel måned kom der omkring 60.000 mennesker.

Hildegard blev helgenkåret i oktober 2012 og er en af kun 8 kirkelærere i Den katolske Kirke. I tre timer holdt Kirsten Kjærulff tilhørerne i ånde med den forunderlige fortælling om det skrøbelige barn, der blev givet til klosteret og senere som voksen blev en af middelalderens største mystikere. Kirsten Kjærulff er lige nu bogaktuel med en kommentar til Benedikts Regel, som hun har udgivet sammen med Helge og Birgit Clausen. I 1992 udgav hun bogen "Den ildfyldte kraft" – om Hildegards liv. Senere er talrige udgivelser kommet til, og Kirsten har været overalt i Danmark for at fortælle om den tyske middelalderhelgen.

Det blev til tre timer med store tanker og syner fra en fjern tid, der dog alligevel minder om vores egen. Hildegards vision af hele universet som Kristi mystiske legeme og om mennesket som en holistisk skabning fik aktualitet med hendes tanker

om, hvor meget vi sårer den fine balance i skaberværket. Og vi fik prøver på Hildegards sødmefulde og karismatiske musik, som Det danske Hildegardensemble har indspillet flere CD'er med. Vi blev guidet gennem Scivias' gådefulde og fascinerende billedverden. Her vises mennesket som Guds udtrykte billede og blomsten i skaberværket. Men vi ser også en uhyggelig sort djævel, der udspyr en glødende strøm af løgn og bedrag og sprøjter sin dødelige gift ind i Adams side. Det er livets over for dødens værdier. Men vi ved jo, at det hele ender godt. LR

I februar-marts er billederne fra Scivias udstillet i menighedshuset på Pile Allé 3,2000 Frederiksberg over for Frederiksberg Have. Udstillingen kan ses mandage mellem kl. 14 og 18. Læs mere om en planlagt Hildegard-rejse under på sporet af Hildegard under folkekirken-frederiksberg.dk

Kirsten Kjærulff i gang med at forklare de ti himle. I den yderste kreds var oprindeligt de engle, som Lucifer senere rev med sig i faldet. Foto: Elizabeth Knox-Seith.

► Fortsat fra side 11

Dåbs- og vielsesattester

Den katolske Kirke i Danmark kan fra den 1. januar 2023 ikke længere udstede fødsels- og dåbsattester med civil gyldighed.

Dåbsattester vil fra nu af kun være til intern brug i Den katolske Kirke. Til civilt brug erstattes fødsels- og dåbsattesten af en personattest med oplysninger fra Personregistret og CPR-registret. Attesten bestilles med nemId/MitId via borger.dk eller ved personlig henvendelse til et kirkekontor i Folkekirken.

På personattesten står fødselsregistreringssted (for eksempel Sundby Sogn, Københavns Kommune), CPR-nummer, fødselsdato og forældres navne og det navn personen er registreret under i CPR-registret. Den katolske sognepræst kan heller ikke længere udstede en ny katolsk fødsels- og dåbsattest med civil gyldighed, hvis man har mistet den gamle. Den katolske Kirke kan fortsat udstede dåbsattester til brug i Den katolske Kirke.

Efter 1. januar i år kan man stadig få

katolsk vielse med borgerlig gyldighed, hvis præsten er anerkendt med vielsesbemyndigelse.

Kommunen tjekker om betingelserne for at kunne gifte sig er opfyldt. Efter vielsen udsteder kommunen en vielsesattest med navn på ægteparret, den kirke hvor vielsen har fundet sted, navn på vielsesforretteren og trossamfundets navn.

Sognepræsten kan heller ikke længere udstede en ny vielsesattest med civil gyldighed, hvis man har mistet den gamle.

Hvis man skal have en ny vielsesattest med civil gyldighed, skal man henvende sig til kommunen.

Den katolske Kirke kan fortsat udstede vielsesattester til brug i Den katolske Kirke.

Katolsk kirkeret kræver, at alle kirkelige handlinger som dåb, første kommunion etc. registreres. Vi fortsætter derfor med kirkebogsføring – både håndskrevet i kirkebogen og digitalt i den elektroniske kirkebog.

Det sker i bispedømmet

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet mødes hver onsdag kl. 18 med messe i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Derefter samles vi i køkkenet på 1. sal i sognegården til lovprisning og bibellæsning, hvor vi lader os inspirere af Guds ord. Derefter deler vi, med

hinanden, vores oplevelse af, hvordan det er at leve troen i hverdagen. Når vi gør disse ting, lærer vi at opbygge broderlige venskaber og nyde livet med Jesus. Vi beder for hinanden. Skt. Thomas fællesskabet lever sit eget liv, idet det er et multinationalt fællesskab og uanset, om du er troende eller ikke-troende, ung eller gammel, single eller gift – er du velkommen. Møderne er åbne for alle, der søger et levende forhold til Gud. Aftenerne slutter med fælles spisning.

Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk

Pavens Globale Bønsnetværk (Bønnens Apostolat). Første fredag hver måned er pavens globale bønsnetværks bededag. Denne dag reflekteres der også over Den hellige Faders intentioner.

I Aarhus fejres den første fredag hver måned den hellige messe for medlemmer af Bønnens Apostolat/Pavens Globale Bønsnetværk i Danmark og de intentioner, der er blevet tilsendt, læses i messens forbønner. Forbønstjenesten er åben for enkeltpersoner, grupper eller bevægelser. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: apostolat.dk@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Marts

1. *viol.* Onsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
☞ Sl 51,3-4.12-13.18-19
☞ Et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.
L.: Jonas 3,1-10. **Ev.:** Luk 11,29-32.
2. *viol.* Torsdag i 1. uge i fasten. (I Ps)
Faste pf.
☞ Sl 138,1-2a.2b-3.7c-8
☞ Den dag jeg råbte, Herre, svarede du mig.
L.: TilfEst C 12.14-16.23-25 **Ev.:** Matt 7,7-12.
(Karl den Gode, martyr (†1127 kan ihukommes)
3. *viol.* Fredag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
☞ Sl 130,1-2.3-4.5-6.7-8
☞ Hvis du, Herre, vogted på skyld, hvem kunne da bestå, Herre?
L.: Ez 18,21-28. **Ev.:** Matt 5,20-26.
4. *viol.* Lørdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
☞ Sl 119,1-2.4-5.7-8
☞ Lykkelig den, der vandrer efter Herrens lov.
L.: 5 Mos 26,16-19. **Ev.:** Matt 5,43-48.
(Casimir (†1483) kan ihukommes)
Bededag for præste- og ordenskald.
5. *viol.* **2.SØNDAG I FASTEN.**
☞ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 1 Mos 12,1-4a;
☞ Sl 33,4-5.18-19.20+22.
☞ Lad din godhed komme over os, Herre, for vi venter på dig.
2.L.: 2 Tim 1,8b-10.
Ev.: Matt 17,1-9.
6. *viol.* Mandag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ Sl 79,8.9.11.13
☞ Herre, gengæld os ikke vore synder.
L.: Dan 9,4b-10. **Ev.:** Luk 6,36-38.
7. *viol.* Tirsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ Sl 50,8-9.16b-17.21+23
☞ Den, der bringer takoffer, ærer mig, ham lader jeg se Guds frelse.
L.: Es 1,10.16-20. **Ev.:** Matt 23,1-12.
(Perpetua og Felicitas, martyrer (†204) kan ihukommes)
8. *viol.* Onsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ Sl 31,5-6.14.15-16
☞ Frels mig i din trofasthed.
L.: Jer 18,18-20. **Ev.:** Matt 20,17-28.
(Johannes af Gud, ordensmand (†1550) kan ihukommes)
9. *viol.* Torsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ Sl 1,1-2.3.4+6
☞ Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren.
L.: Jer 17,5-10. **Ev.:** Luk 16,19-31.
(Francisca af Rom, ordenssøster (†1440) kan ihukommes)
10. *viol.* Fredag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ Sl 105,16-17.18-19.20-21
☞ Husk de undere, Herren gjorde.
L.: 1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28.
Ev.: Matt 21,33-43.45-46.
11. *viol.* Lørdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ Sl 103,1-2.3-4.9-10.11-12
☞ Herren er barmhjertig og nådig.
L.: Mika 7,14-15.18-20. **Ev.:** Luk 15,1-3.11-32.
12. *viol.* **3. SØNDAG I FASTEN.**
☞ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 2 Mos 17,3-7;
☞ Sl 95,1-2.6-7c.7d-9.
☞ Om I dog i dag ville lytte til Herren!
Gør ikke jeres hjerter hårde!
2.L.: Rom 5,1-2.5-8.
Ev.: Joh 4,5-42 eller 4,5-15.19b-26.39a.40-42.
13. *viol.* Mandag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ Sl 42,2.3.;Sl 43,3.4
☞ Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud, hvornår kan jeg komme og se Guds ansigt?
L.: 2 Kong 5,1-15a. **Ev.:** Luk 4,24-30.
10-års dagen for pave Frans' valg til pave.
Mindes i menighedernes forbønner.
11-årsdagen for biskop Hans Ludvig Martensens død.
Mindes i menighedens forbønner
14. *viol.* Tirsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ Sl 25,4-5ab.6-7bc.8-9
☞ Herre, husk din barmhjertighed og trofasthed.
L.: TilfDan B 11-20. **Ev.:** Matt 18,21-35.
15. *viol.* Onsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ Sl 147,12-13.15-16.19-20
☞ Jerusalem, lovsyg Herren!
L.: 5 Mos 4,1.5-9. **Ev.:** Matt 5,17-19.
16. *viol.* Torsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ Sl 95,1-2.6-7.8-9
☞ Om i dag I dog ville lytte til ham!
Gør ikke jeres hjerter hårde!
L.: Jer 7,23-28. **Ev.:** Luk 11,14-23.
17. *viol.* Fredag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ Sl 81,6c-8a.8bc-9.10-11ab.14+17
☞ Jeg er Herren din Gud; hør, mit folk.
L.: Hos 14,2-10. **Ev.:** Mark 12,28b-34.
(Patrick, biskop (†471) kan ihukommes)
18. *viol.* Lørdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ Sl 51,3-4.18-19.20-21b
☞ Troskab ønsker jeg, ikke slagtofre.
L.: Hos 6,1-6. **Ev.:** Luk 18,9-14.
(Cyrillus af Jerusalem, biskop og kirkelærer (†386) kan ihukommes)
19. *viol.* eller rosa. 4. SØNDAG I FASTEN.
☞ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 1 Sam 16,1b.6-7.10-13a;
☞ Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.
☞ Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
2.L.: Ef 5,8-14.
Ev.: Joh 9,1-41 eller 9,1.6-9.13-17.34-38.
20. *hvid.* Mandag. **JOSEF, JOMFRU MARIAS BRUDGOM (h)**
☞ *Gl.Cr. Sankt Josefs pf.*
1.L.: 2 Sam 7,4-5a.12-14a.16
☞ Sl 89,2-3.4-5. 27+29
☞ Hans slægt skal vare til evig tid.
2.L.: Rom 4,13.16-18.22
Ev.: Matt 1,16.18-21.24a eller: Luk 2,41-51a
21. *viol.* Tirsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ Sl 46,2-3.5-6.8-9
☞ Hærskarers Herre er med os, Jakobs Gud er vor borg.
L.: Ez 47,1-9.12. **Ev.:** Joh 5,1-16.
22. *viol.* Onsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ Sl 145,8-9.14.17-18
☞ Herren er nådig og barmhjertig.
L.: Es 49,8-15. **Ev.:** Joh 5,17-30.
23. *viol.* Torsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ Sl 106,19-20.21-22.23
☞ Husk os, Herre, i nåde mod dit folk.
L.: 2 Mos 32,7-14. **Ev.:** Joh 5,31-47.
(Turibius Mongrovejo, biskop (†1606) kan ihukommes)
24. *viol.* Fredag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ Sl 34,17-18.19-20.21+23
☞ Herren er nær ved dem, hvis hjerte er knust.
L.: Visd 2,1a.12-22. **Ev.:** Joh 7,1-2.10.25-30.
25. *hvid.* Lørdag. **HERRENS BEBUDELSE (h)**
Gl.Cr.Særl.pf.
1.L.: Es 7,10-14
☞ Sl 40,7-8a.8b-9.10.11
☞ Se, jeg kommer, Herre, at gøre din vilje!
2.L.: Hebr 10,4-10
Ev.: Luk 1,26-38
26. *viol.* **5. SØNDAG I FASTEN.**
☞ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: Ez 37,12b-14;
☞ Sl 130,1-2.3-4.5-6b.7ab-8.
☞ Hos Herren er der troskab, hos ham er der altid udfrielse.
2.L.: Rom 8,8-11.
Ev.: Joh 11,1-45 eller 11,3-7.17.20-27.33b-45.
27. *viol.* Mandag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
L.: Tilf.A.t.Dan I(13),1-9.15-17.19-30.33-62 eller I(13),1-3.41c-62.
☞ Sl 23,1-3a.3b-4.5.6
☞ Selv om jeg går i mørkets dal, frygter jeg intet ondt, for du er hos mig.
Ev.: Joh 8,1-11.
28. *viol.* Tirsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ Sl 102,2-3.16-18.19-21
☞ Herre, lyt til min bøn, lad mit råb komme til dig.
L.: 4 Mos 21,4-9. **Ev.:** Joh 8,21-30.
29. *viol.* Onsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
L.: Dan 3,14-21.Tilf B 26. Dan 3,24-25.28
☞ Tilf.B.t.Dan 29.30.31.32.33
☞ Lovprist og ophøjet til evig tid.
Ev.: Joh 8,31-42.
30. *viol.* Torsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ Sl 105,4-5.6-7.8-9
☞ Evtigt husker Herren på sin pagt.
L.: 1 Mos 17,3-9. **Ev.:** Joh 8,51-59.
31. *viol.* Fredag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ Sl 18,2-3a.3b-4.5-6.7
☞ I min nød råbte jeg til Herren og han hørte mig.
L.: Jer 20,10-13. **Ev.:** Joh 10,31-42.

Husk du også kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Biskoppens kalender

Marts 2023

1. kl. 07.30 Messe Redemptoris Mater
6.-9. Møde i Nordisk bispekonference i Omberg
- 10.-11. Deltagelse i Synodaler Weg i Frankfurt
- 13.-15. Deltagelse i Den Skotske Bispekonference
17. kl. 07.30 Messe Redemptoris Mater
19.-24. COMECE i Rom
26. kl. 16.00 Messe i den tyske menighed
kl. 18.00 Messe i Jesu Hjerte Kirke, København
28. kl. 17.00 Nordisk Kateketkonference i Maribo
Møde i Pastoralrådene
Forretningsudvalg
29. kl. 14.00 Nordisk Kateketkonference i Maribo
Møde i Økonomisk Råd
30. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt råd
31. kl. 07.30 Messe Redemptoris Mater

Støtter mindre projekter
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen
Døgnvagt Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Danske Bedemænd

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Føler du dig alene, trist eller bekymret? Ved telefonen sidder et kristent medmenneske, som vil lytte og bede for og med dig.

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 4/2023, som udkommer den 17. marts 2023, skal være KO i hænde senest den 27. februar 2023.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 5/2023, som udkommer den 5. april 2023, skal være KO i hænde senest den 20. marts 2023.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

Den Nordiske valfart til Lourdes 2023

Den 22. juli til 29. juli 2023

Indkvartering alene på
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Biarritz
derfra videre med busser til Lourdes (bustur = 2 timer).

Gejstlig medvirken ved
valfartspræst Jan Hansen samt p. Herbert

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 9.800,- og omfatter fly, bus til/fra lufthavn,
ophold med fuld pension, valfartshæfte med mere.

Pris for deltager, som rejser på egen hånd er kr. 5.800,-

Det forventes, at man opfylder de til enhver tid
gældende Coronaregler.

Medhjælpere deltager til reduceret pris og kun efter
nærmere aftale og godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:

Marianne Larsen: +45 51 24 23 90

E-mail: tilmelding@lourdes.dk

Tilmeldingsfrist den 1. april 2023

**Den Nordiske Valfart til Lourdes
v/Georg Høhling**

Bønnens apostolat

Marts

For ofre for overgreb

Vi beder for dem, der har lidt skade fra medlemmer af Kirken; at de i selve Kirken må finde et konkret svar på deres smerte og lidelse.

Du kan også se årets intentioner på <https://apostolat.dk>.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Niels-Henrik Assing, Jorge Simón Izquierdo Diaz, Maria Krabbe Hammershøj, Elizabeth Knox-Seith, Klaus Munck-Nielsen, Peter Christian Rude og Kirsten Szarafin.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:

redaktion@katolskoriering.dk. - Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Fonden Hoffmanns Minde

Hermed indkaldes ansøgninger til Fonden Hoffmanns Minde. Fonden yder støtte til Den katolske Kirkes liv og virke gennem de tre vedtægtsbestemte formål:

- Karitativ virksomhed primært for ældre og sårbare,
- Katolsk kirkebyggeri og
- Økonomisk støtte til præstelønninger

Fonden støtter primært formål i Danmark og ønsker fortrinsvis at uddele donationer til katolske institutioner godkendt efter Ligningslovens §8A. Der ydes ikke støtte til daglig driftsopgaver, ligesom der ikke gives støtte til enkeltpersoner.

Ansøgningsskema kan rekvireres på tjl@hoffmannsminde.dk eller ved at skrive til nedenstående adresse bilagt frankeret svarkuvert. Ansøgning skal være legatbestyrelsen i hænde **senest 11. april 2023**.

Fonden Hoffmanns Minde
c/o Ansgarstiftelsen
Att. Thomas Jacob Larsen
Gammel Kongevej 15 A
1610 København V

Synodalitet med missionalt sigte

Den synodale proces i ærkebispedømmet i Minnesota er et fint eksempel herpå.

Tekst: Jonathan Liedl, National Catholic Register

EVANGELISERING I modsætning til måden hvorpå synodalitet gribes an fx i Tyskland, har ærkebispedømmet St. Paul og Minneapolis' synodale proces primært sigtet mod at styrke katolikernes evne til at leve og vidne om evangeliet.

Pave Frans har ofte understreget, at synodalitet – praksissen med at 'at vandre sammen' gennem interne høringer og skellen blandt Guds folk – må rette sig mod Kirkens evangeliserende mission. Således sagde han i oktober 2021 ved åbningen af synoden om synodalitet, at processen bør sigte på "at skabe en stil af fællesskab og

deltagelse, rettet mod mission".

Dét, at grupper i visse lande forsøger at bruge den igangværende synodale proces mindre som grundlag for at evangelisere og mere som et påskud til at ændre grundlæggende doktriner, har fået mange katolikker til at spekulere over om synodalitet er mere en hindring end en hjælp til Kirkens mandat om at forkynde evangeliet i vor moderne verden – eller i det mindste hvordan synodalitet "med et missionalt sigte" ser ud i praksis. Er sidstnævnte tilfældet, er det værd at kaste et blik på, hvad der sker i Minnesota.

Den 26. november 2022 udsendte ærkebiskop Bernard Hebda af St. Paul og Minneapolis et hyrdebrev med en gennemgang af de prioriteter, som blev vedtaget under ærkebispedømmets nyligt afsluttede treårige synodale proces, og indeholdende en detaljeret plan for deres gennemførelse. I dokumentet *You Will Be My Witnesses* er Kirkens evangeliske mission i centrum, og målet er at klæde de lokale katolikker på til at leve og vidne om det.

I hyrdebrevet gentages det, at ærkebispedømmets synode oprindeligt blev indkaldt "for at skelne og fastlægge klare pastorale prioriteter til fremme af større enhed og en mere energisk forkyndelse af Jesu glade budskab". Hyrdebrevet indeholder også en plan for at revitalisere lokalkirkens evangeliske mission, hentet fra de forslag, der blev vedtaget på dets synodemøde i 2022 og godkendt af ærkebiskoppen.

Inspiration fra Nadversalen

Hyrdebrevet reflekterer over "Nadversalens tre mysterier" – fodtvætningen, Eukaristien og Helligåndens udgydelse – og iklæder dem en tematisk og bibelsk struktur.

For eksempel spørger ærkebiskoppen – når han konfronteres med det faktum, at kun 3 % af de katolske sogne i USA er bevidste om vigtigheden af evangelisering – om den praktiske adskillelse af deltagelsen i messen fra det evangeliske mandat, som gives i firmelsen, har resulteret i en "hellig, men ikke vidnende Kirke".

"Kraften til at vidne om Jesu opstandne liv", skriver ærkebiskop Hebda, "er Kirkens sande kraft. [...] Har vi mistet denne kraft i dag? Hvis ja, er det så, fordi vi først har mistet ilden [fra Helligånden]?"

You Will Be My Witnesses læner sig kraftigt op ad koncilets lære og pavelig lære, fx pave Paul VI's rundskrivelse *Evangelii Nuntiandi* fra 1975: "Evangeliet er Kirkens nådegave, dens egentlige kald, dens dybeste identitet. Kirken eksisterer slet og ret for at

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 3
24. februar 2023 · 49. årgang

POST
PP
DANMARK

forkynde evangeliet".

Med henvisning til pave Frans' rundskrivelse *Evangelii Gaudium* fra 2013 om, at alle døbt er kaldet til at være missionerende disciple og "evangeliseringsagenter", opfordrer Hebda's hyrdebrev til, at hvert sogn opretter et 'synodalt evangeliserings-team' bestående af lægfolk, "udvalgt på baggrund af deres evne til at drage andre til Kristus", som skal uddannes til at tjene i samarbejde med præsterne "om at opbygge sognet i evangeliseringens tjeneste". Ærkebiskoppen skriver, at disse teams er lige så vitale for at sogns liv som fx dets økonomiske råd.

"Med denne vision", skriver ærkebiskop Hebda, "vil vores præster opleve synodalitet dér, hvor det betyder mest: i forkyndelsen af Jesu Kristi evangelium!"

Gennemførelsen af planen opfordrer også til oprettelsen af et 'kontor for synodal evangelisering', der skal stå for uddannelsen af 'sogneevangeliseringsteams' og udnævne 'evangeliseringsvikarer' – dvs. præster, hvis opgave er at opmuntre andre præster i at gennemføre synodens prioriteter i deres respektive sogne.

De næste tre år vil ærkebispedømmet fokusere på at oprette små grupper af missionale fællesskaber, forny forståelsen og fejringen af messen samt uddanne forældrene til at blive de primære videregivere af troen til deres børn.

Det missionale sigte

You Will Be My Witnesses blev offentliggjort ugen efter, at den pavelige nuntius for USA formidlede pave Frans' vision om synodalitet i en tale til de amerikanske biskopper, hvor han understregede, at Den universelle kirkes igangværende synodale proces skal forstås med en "missionsnøgle". Han bad bispekonferencens medlemmer om at

undersøge, "hvor godt vore lokale kirker leger sig til det karakteristiske ved at være et evangeliserende fællesskab", således som det beskrives i *Evangelii Gaudium*.

At ærkebispedømmets hyrdebrev allerede synes at have foregrebet nuntius' budskab, bør ikke overraske. Selvom ærkebispedømmet først begyndte sin synode i 2019, har ærkebiskop Hebda tidligere udtalt, at offentliggørelsen af *Evangelii Gaudium* har inspireret ham til at "se på alle muligheder med hensyn til evangelisering og hvordan vi bliver troværdige vidner" i evangeliets udbredelse.

Hebda har således holdt flere høringsmøder for at afdække ærkebispedømmets fremadrettede behov og har erkendt "den grundlæggende sult efter at blive mere direkte involveret i evangeliseringsarbejdet".

De synodale erfaringer

Da Bernard Hebda i 2016 blev udnævnt til ærkebiskop af St. Paul og Minneapolis, vidste han, at han ville afholde en synode om missionalt discipelskab. Hjælpebiskop Joseph Williams, der siden sin bispevielse i januar 2022 har spillet en vigtig rolle i ærkebispedømmets synode, er heller ikke fremmed for missionalt discipelskab: før han blev biskop, var han i ærkebispedømmet kendt som præsten, der stod i spidsen for at revitalisere St. Stephen's – fra at være et døende sogn i det urbane Minneapolis til at blive et levende epicenter for latino-katolicisme og læg-evangelisering.

Men biskop Williams erkender også, at synodalitet ikke nødvendigvis tidligere fyldte meget i hans "missionstil". Men deltagelsen i ærkebispedømmets synode hjalp ham til at indse vigtigheden af at lytte og at brede høringerne ud ved at understrege forholdet mellem Kirkens enhed og dens evne til frimodigt at forkynde evangeliet.

"Disse udelukker ikke hinanden", forklarer han og henviser til *Evangelii Gaudium* 31, hvor pave Frans skriver, at hovedformålet med "deltagelsen" i et stift "ikke primært [skal] være bispedømmets organisation, men den missionale drøm om at nå ud til alle".

Ærkebiskop Hebda understreger, at den synodale handling med at invitere andre til drøftelser og skelnen har hjulpet folk til at opdage deres karisma og "erkende, at de har et ansvar for Kirken". Ved at invitere katolikker, herunder dem, der er blevet fremmedgjort fra Kirken, til at dele deres erfaringer, gør ærkebiskoppen det klart, at "det er ikke sådan, at vi beder alle om at være teologer eller undervisere": at høre folks konkrete erfaringer gør det snarere muligt for Kirken at kunne ledsage dem bedre.

Selv om synodens høringsmøder indledtes med at formidle behovet for troskab mod Kirkens lære, forklarer ærkebiskoppen, at selv i de tilfælde, hvor folk opfordrede til ændringer i Kirkens lære, hjalp dette med at afdække områder, hvor "vi pastoralt skal være følsomme", således at Kirken kan "gå sammen med folk, altid med håbet om at tilbyde dem sin erfaring med Kristus og hans Kirke, som kan hjælpe dem til at erkende den store gave, vi har i Kirkens 2.000-årige lære".

"Jeg tror, der er tegn på, at selve processen, denne invitation til at lytte nøje til hvad vore søstre og brødre siger, er en måde hvorpå vi kan styrke Kirkens struktur uden at ændre på det, som Kirken lærer", forklarer ærkebiskoppen. "Så det er en delikat og udfordrende sag; men jeg tror også at det er frugtbart".

Den bredere betydning?

St. Paul og Minneapolis' erfaringer med synodalitet i evangeliseringens tjeneste kan sandsynligvis bruges af katolikker andre steder i verden – både når de deltager i den igangværende synode om synodalitet eller i synodale organer i deres lokale kirke.

Ærkebiskop Hebda talte ikke om emnet på de amerikanske biskoppers seneste plenarmøde, men siger til *National Catholic Register*, at han har delt sine erfaringer med synodalitet med sine kolleger. Hans vigtigste pointe? "Vi må ikke være bange for at lytte", siger han og bemærker, at folk kan opbygge en vis ængstelse ved udsigten til synodalitet.

"Der må være tillid til, at Helligånden virker og rent faktisk guider Guds folk, herunder også præsterne og biskopperne. Det er tale om samme Helligånd!"

På spørgsmålet om hvorfor ærkebispedømmets synode har givet så forskellige frugter som den synodale vej i Tyskland, afviser ærkebiskoppen at kommentere, hvad der sker dér. Men han understreger, at for alle, der overvejer at engagere sig i synodalitet, må deres fundament bygge på bøn.

Det var således erfaringen i ærkebispedømmet St. Paul og Minneapolis, hvor ærkebiskop Hebda blev støttet af et engageret bedeteam, hvor messer og eukaristisk tilbedelse blev tilbudt med den udtrykkelige hensigt at støtte synoden åndeligt, og hvor de synodale høringsmøder også må indeholde tid til bøn. Hebda beskriver prioritering af bøn under hele synoden som et tegn og behov for at være afhængig af Helligånden.

"Jeg tror, at det måske er lidt af hemmeligheden bag vores frugtbare erfaringer".

Oversættelse og redigering:
Niels Messerschmidt

Paverne og fastetiden: En åndelig disciplin

Moderne pavers undervisning giver svar på nutidige spørgsmål om den traditionelle bodspraksis her i fastetiden.

Tekst: Amedeo Lomonaco, Vatican News

Foto: Congerdesign, Pixabay.com

FASTEPRAKSIS Der er tre hovedelementer i fastetiden: bøn, faste og almisse. Navnlig fasten bør ikke kun forstås i sin formelle betydning, men har en reel betydning, hvilket pave Frans minder os om gennem den barmhjertige samaritaners eksempel. Den har værdi, når vi fører en livsstil, "der ikke 'smider væk'".

Fastetiden er en gunstig tid til faste og bod. Men hvilken slags faste ønsker Gud af os? Det besvarede pave Frans i sin morgenmeditation i kapellet i Domus Sanctae Marthae i 2018: Den er ikke kun spørgsmålet om valg af mad, men om en livsstil, hvor man ydmygt og konsekvent erkender og korrigerer sine synder.

I pavens askeonsdagsprædiken i Santa

Sabina-basilikaen i år minder han os om, at "faste ikke udtrykker en gammeldags fromhed, men er en stærk gestus, der fortæller os, hvad der virkelig betyder noget, og hvad der blot er flygtigt".

Fastens værdi

I fastetiden kan vi spørge, hvilken betydning det har for os kristne "at frasige os noget, der i sig selv er godt og nyttigt for legemets opretholdelse". I sit 2009-fastebudskab minder Benedikt XVI om Skriftens og den kristne traditions lære, der begge lærer, "at faste er en stor hjælp til at undgå synd og alt, der fører til synd". Derfor, tilføjer han, "er frelseshistorien fyldt med anledninger til at faste. Allerede på Skriftens første sider

befaler Vorherre mennesket at afholde sig fra at spise af den forbudte frugt".

Benedikt siger videre, at "da vi alle er tyngt af synden og dens virkning, gives fasten os som et redskab til at genoprette venskabet med Gud", og at "den ægte faste handler om spise den 'sande føde', at gøre Faderens vilje".

At faste under fastetiden handler derfor ikke bare om helt at afstå fra kødspiser og lignende. Faktisk repræsenterer den "en kompleks og dyb virkelighed", hvilket Johannes Paul II understregede 21. marts 1979, da han talte til unge mennesker på Peterspladsen. Faste "er et symbol og et tegn, en alvorlig og stimulerende opfordring til at acceptere eller give afkald på noget".

Faste, fortsatte han, "vil sige at sætte grænser for ens mange begær – til tider gode begær – for at opnå fuld selvbeherskelse, at lære at kontrollere sine instinkter og optræne viljen til at gøre det gode".

Hvilken slags faste?

Fastetiden er en forsagelses- og bodstid. Men den er også "en tid til fællesskab og solidaritet", sagde Paulus VI i sit fastebudskab fra 1973, hvor han opfordrede til at lytte til profeten Esajas' formaninger: "Den faste, jeg ønsker [...] er, at du deler dit brød med den sultne, giver husly til fattige stakler, at du har klæder til den nøgne og ikke vender ryggen til dine egne".

Disse formaninger "er et ekko af folks bekymringer i dag" og gør dermed enhver "delagtig i andres lidelser og elendighed".

Disse overvejelser genspejler Johannes XXIII's tanker i hans radiobudskab fra 1963 i anledning af fastetidens begyndelse. Pave Johannes sagde, at Kirken "ikke leder sine børn til at lære at udøve en ydre praksis, men til et seriøst engagement i kærlighed og generøsitet, til gavn for vore brødre og søstre i lyset af profeternes gamle lære".

Kun Vatikanet dispenserer

Ny opfølgningsskrivelse detailregulerer bestemmelserne i Traditionis custodes

LITURGI En ny skrivelse kaldet Rescriptum ex audientia (ordret: audiensprotokol) fra den 21. februar i år detailregulerer endnu en gang, hvordan bestemmelserne i et motu proprio fra juli 2021 skal fungere i praksis. Det omtalte motu proprio – Traditionis Custodes, indførte med øjeblikkelig virkning restriktioner på adgangen til at fejre messe efter den førkonciliære form (kaldet den ekstraordinære ritus.) Motu propriet bestemte blandt andet, at der skulle findes en alternativ placering til de grupper, der fejrede ekstraordinær messe i sognekirker.

Traditionis Custodes var fra begyndelsen delvist uklar i sine formuleringer. Det har forskellige skrivelser senere søgt at råde bod på, uden at det helt er lykkedes. Flere amerikanske biskopper har siden motu propriet givet dispensation til fortsat ekstraordinær messefejring i sognekirker. Det har de gjort med henvisning til art. 87§1.

Paragraffen bestemmer, at den stedlige biskop i visse tilfælde kan dispensere fra kirkerettens bestemmelser, hvis det kan tjene til de troendes bedste.

Uklarhed

I december 2021 kom *responsa ad dubia* – et svar på forskellige spørgsmål, der var blevet stillet til kongregationen for gudstjeneste og sakramentsdisciplin. Et af spørgsmålene går på, om den stedlige biskop kan bede Rom om dispensation fra art. 3§ 2 i motu propriet og dermed få tilladelse til ekstraordinær messefejring i en sognekirke. Ja lyder det knappe svar. Men formuleringen er uklar. Det fremgår ikke om man skal søge dispensation, skriver redaktør Felix Neumann på webstedet katholisch.de. Her skriver han også, at *responsa ad dubia* ikke ophæver tidligere dispensationer fra lokale biskopper og heller ikke erklærer dem for

ugyldige. I det nye reskript fastslår Arthur Roche, præfekt for kongregationen for liturgi og sakramentsforvaltning, at dispensationer fra bestemmelserne i *Traditionis custodes* skal gives af kongregationen og ikke af de lokale biskopper.

Dermed spilles to principper fra Det andet Vatikankoncil tilsyneladende ud mod hinanden, mener Neumann. På den ene side skal den lokale biskop have en stærk rolle i den synodale proces, på den anden side er opfattelsen i Rom, at spørgsmål om lokalfejring af den ekstraordinære messe bedst ordnes centralt i kongregationen. Det andet Vatikankoncil lærer må forsvares – også på bekostning af det lokale bispeembede. Dette synspunkt har Roche hele tiden stået for, og pave Frans støtter ham i det ved at lade ham offentliggøre reskriptet. Muligvis er reskriptet kun et skridt på vejen mod en endelig afskaffelse af den ekstraordinære messe. Dette kan ses i lyset af, at vi nærmer os den 3. april, årsdagen for indførelsen af den nye messebog gennem konstitutionen *Missale Romanum* (1969), skriver Neumann.

LR

Synodalitet

Nik Bredholt fortæller om synoden i Prag.

Læs mere på side

4

Fastetid

Fasteprediken. Pavens fastebudskab.

Læs mere på side

5 og 16

Loreto

Et stort Mariavalfartssted.

Læs mere på side

6

Ukraine

Årsdagen for invasionen markeret.

Læs mere på side

7

KO mener

Kirkens fokus på overgrebsforene

Den senere tids skrivelser primært i Berlingske om ældre og allerede behandlede krænkelsessager i Den katolske Kirke i Danmark har især fokuseret på en række præsters tidligere og nuværende situation og mindre på Kirkens fokus på børn og unges sikkerhed. Derfor er det ganske bejligt, at pave Frans selv, i en video for marts månedens bønssituationer, netop fokuserer på overgrebsforene og omsorgen for dem.

At bede om tilgivelse er nødvendigt, men er ikke nok, siger paven i videoen og opfordrer til, at man lytter, ledsager og beskytter overgrebsforene, og at Kirken iværksætter konkrete tiltag for at lindre deres skader og forhindre fremtidige overgreb.

Kirken må ikke forsøge at skjule "tragdiedien med overgreb af enhver art", men må være et forbillede "ved at medvirke til at løse overgrebene og bringe dem frem i lyset; også de overgreb, der begås i samfundet og i familierne".

Paven siger, at Kirken bliver nødt til at "tilbyde sikre rum" for at kunne lytte til ofrene, ledsage dem psykologisk og beskytte dem, og opfordrer den til at konfrontere alle former for overgreb, navnlig dem, der begås af Kirkens ansatte, men "det er ikke er nok bare at bede om tilgivelse". Det er ofrene selv, som skal være "i centrum" for Kirkens bestræbelser.

I videoen advarer paven også mod de overgreb, der begås i familier, i foreninger og andre slags institutioner, som heller ikke må skjules. Frans beder om, at dem, "der lider på grund af det onde, som medlemmer af det kirkelige fællesskab har påført dem, at de i Kirken må finde et konkret svar på deres smerte og lidelse".

De pavelige ord ledsages af en symbol-ladet video produceret af *World Prayer Network*, der spiller på sammenligningen mellem lys og mørke og som har til formål at understrege det unikke i ethvert liv og den dybe lidelse, som overgreb forårsager. I et hus blokerer mørke gardiner lyset fra at trænge ind i de forskellige rum. Først når gardinerne trækkes til side, oplyser solens stråler husets indre, og de visne og sårede blomster, der hænger på væggene, begynder langsomt at rejse sig igen med deres ar.

Med videoen ønsker paven at sætte fokus på de magt- og samvittigheds-overgreb, der finder sted i Kirken, herunder ofrenes lidelser, og at Kirken må genfinde sin samvittighed, solidaritet og engagement for at opbygge en kultur af beskyttelse og omsorg og med beslutsomhed bekæmpe alle former for overgreb i Kirken.

Må pavens bønssituation være en anledning til at reflektere over de strukturelle og ideologiske årsager i Kirken, som skaber grobund for enhver form for overgreb og som tidligere har gjort det muligt at hemmeligholde dem. Må bønnen åbne vores hjerte og få os til at lytte og indse, men især reagere imod denne svøbe, der vanærer Jesu evangelium og Kirkens ansigt, så Kirken først og fremmest forvandles indefra og ikke først, når omverdenen peger på problemerne.

NM

Nationaliserer Vatikanets aktiver og ejendom i ny reform

Pave Frans har i al væsentlighed nationaliseret alle aktiver og ejendom ejet af Vatikanets dikasterier og tilknyttede institutioner.

ROM Med en ny lov har paven i store træk nationaliseret alle aktiver og ejendom, som ejes af Vatikanets dikasterier og de tilknyttede institutioner, og erklæret dem for værende Den hellige Stols – og ikke enkeltpersoners eller dikasteriers – suveræne besiddelse.

Denne foranstaltning, skitseret i en ny lov, som blev offentliggjort den 23. februar, markerer pave Frans' seneste initiativ til at centralisere Vatikanets aktiver, så de fremover forvaltes korrekt efter flere års

misforvaltning, som har ført til store tab og – ifølge anklagerne – kriminelle aktiviteter.

Frans har tidligere frataget Vatikanets statssekretariat dets portefølje på 600 mia. euro og beordret disse overført til Vatikanets patrimoniale kontor efter en skandale, der involverede en investering på 350 mio. euro i en ejendom i London,

Vatikanets anklagemyndighed har siden anklaget ti personer, herunder en kardinal, for at have bedraget pavestolen for millionvis af euro gennem London-selskabet.

Kristne er nu en minoritet i England

Ifølge data fra sidste folketælling i England i 2021 udgør de, som erklærer sig for kristne, for første gang i 1.500 år nu en minoritet. Og de, der betegner sig som ikke-religiøse, forventes at overstige antallet af kristne i løbet af få årtier.

UNDERSØGELSE I en tidligere folketælling i England udgjorde kristne den største enkeltstående religiøse gruppe i alle aldre. Men i tidsrummet 2011-21 er demografien vedrørende personer under 40 år næsten fuldstændig vendt på hove-

det – hvor 9,8 millioner i aldersgruppen nu betegner sig som kristne, mens personer, der ikke bekender sig til nogen religiøs tro, nu udgør 13,6 millioner, viser den seneste folketælling. For de kristnes vedkommende svarer det til et fald fra 71,7 til 46,2 % for de

Biskop dræbt i USA

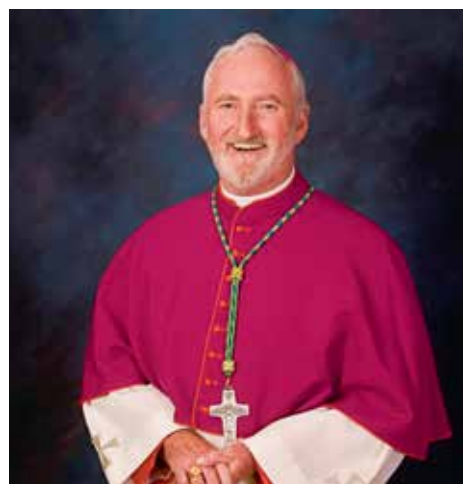
Hjælpebiskop David O'Connell, der virkede i ærkebispedømmet Los Angeles gennem 45 år, blev dræbt i sit hjem.

CALIFORNIEN Den irskfødte hjælpebiskop blev fundet dræbt i sit hjem i Los Angeles den 18. februar. Da betjente og ambulancefolk ankom til ærkebiskoppens bolig i bydelen Hacienda Heights, fandt de O'Connell død i sit soveværelse, dræbt med "mindst" et skudsår i overkroppen, oplyste en medarbejder fra ærkebispedømmet. Han blev fundet af en diakon, som var taget hen for at se til biskoppen, da han ikke var mødt op til et planlagt møde.

Los Angeles' ærkebiskop Jose Gomez sagde på et efterfølgende pressemøde om biskop O'Connell, der havde tjent ærkebispedømmet gennem 45 år, at han "hver dag arbejdede for at vise medfølelse med byens fattige, hjemløse, indvandrere og alle, der lever i samfundets periferi. Han var en god præst, en god biskop og en fredens mand, og vi er meget kede af at have mistet ham".

Socialt engageret

David O'Connell blev født i Cork, Irland, i 1953 og blev præsteviet som 26-årig i Los

Den 69-årige hjælpebiskop i Los Angeles, David O'Connell, blev dræbt i sit hjem lørdag den 18. februar. Foto: Facebook.

Delegerede siger stop

Fire fremtrædende kvindelige delegerede har besluttet at træde tilbage i protest som delegerede i Der Synodale Weg, den katolske kirkelige reformproces i Tyskland.

TYSKLAND De pågældende kvinder er Katharina Westerhorstmann (tidligere pro-

fessor i teologi og medicinsk etik i Tyskland, nu professor ved Franciscan Univer-

Den nye lov tydeliggør, at Pavestolen er retmæssig ejer af alle aktiver, værdipapirer eller ejendom, der i dag ejes eller købes af et af Vatikanets dikasterier eller en dertil knyttet institution. Denne "offentlige kirkelige ejendom" er "betruet" til de enkelte dikasterier til at benyttes, men er bestemt af Kirkens universelle behov for at opfylde dens mission, hedder det i loven.

I tidligere faser af Frans' finansielle reformer har Vatikanet beordret samtlige af Vatikanets dikasterier til at underkaste sig standardiserede årlige budget- og regnskabsforanstaltninger. Tidligere fik de enkelte dikasterier, eller dengang kongregationer, lov til at operere i finansielle lukkede 'siloe'.

Paven har også centraliseret og revideret Vatikanets investeringsstrategi for at forhindre spekulative investeringer og i stedet prioritere forsigtige investeringer i brancher, der arbejder på at fremme det fælles gode. NM

respektive aldersgruppe.

Kristne er i dag den aldersmæssigt set ældste religiøse gruppe i England med en gennemsnitsalder på 51 år sammenlignet med en gennemsnitsalder på 27 år blandt muslimer. Nedgangen i antal kristne ses særlig tydeligt blandt yngre respondenter i undersøgelsen, hvor de kristne i aldersgruppen 21-25 år faldt fra 1,7 mio. til 1,1 mio. i løbet af det seneste årti.

Den nyeste folketælling bekræfter resultaterne fra tidligere folketællinger og giver vind i sejlene for fortalernes om en yderligere sekularisering af det engelske samfund. NM

Angeles. I 2005 udnævnte pave Frans ham til hjælpebiskop.

O'Connell virkede i den sydlige og fattige del af Los Angeles. I 1992 blev store dele af området tæt på hans sogne jævnet med jorden under optøjer og plyndringer i kølvandet på politiets brutale anholdelse af Rodney King, og O'Connell søgte gennem sit arbejde at afhjælpe de racemæssige spændinger i byen og at hjælpe de mange fattige.

Biskop O'Connell var også en fortaler for indvandrere. Som formand for Southern California Immigration Task Force hjalp han indvandrere med at slå sig ned i USA, at navigere rundt i de komplekse immigrationslove og ved at opfylde deres åndelige og timelige behov. På drabstidspunktet var han formand for bispekonferencens udvalg for arbejdet for menneskelig udvikling, der især arbejdede med at afhjælpe fattiges problemer.

Los Angeles' politikorps meddelte nogle dage senere, at man havde anholdt en mistænkt, den 61-årige Carlos Medina, ægtefælle til O'Connells husholderske. Han har siden tilstået mordet på biskop O'Connell. NM

sity i Steubenville, USA), Hanna-Barbara Gerl-Falkovitz (lektor i religionsfilosofi og anerkendt ekspert i Edith Steins og Romano Guardinis tanker), Dorothea Schmidt (journalist og talsmand for 'Maria 1.0'-bevægelsen) og Marianne Schlosser (professor i teologi ved universitetet i Wien og medlem af den pavelige internationale teologikommission). I et interview med den tyske ►

Ny rapport: tusindvis af overgrebsofre i Kirken i Portugal

En uafhængig kommission oplyser, at mere end hundrede præster, der mistænkes for overgreb, fortsat er aktive i Kirken.

SYDEUROPA En uafhængig kommission offentliggjorde i sidste måned en rapport om overgreb på mindreårige i Den katolske Kirke i Portugal, i perioden 1950-2022.

I forbindelse med rapportens offentliggørelse udtalte dens formand Pedro Strecht, at kommissionen har godkendt 512 af de 564 anmeldelser om overgreb, den havde modtaget mellem januar og oktober sidste år, hvilket tyder på, at antallet af ofre er "langt højere".

Ud fra de foreliggende oplysninger har kommissionen beregnet sig frem til "minimum" 4.815 overgrebsofre, oplyste Pedro Strecht og tilføjede, at "det er ikke muligt at opgøre det samlede antal".

Formanden for landets bispekonference, biskop Josè Ornelas af Leira-Fátima, lovede, at Kirken ville handle resolut på baggrund af rapportens resultater.

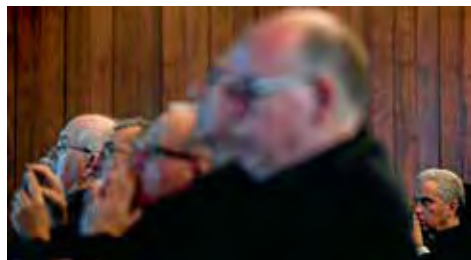
"Vi har hørt ting, vi ikke kan ignorere. Det er en dramatisk situation, vi lever i", sagde han.

I en erklæring fordømte Ornelas den "afskyelige forbrydelse", som overgreb på mindreårige er, og kaldte det "et åbent sår, som gør os smertefulde og skamfulde".

"Vi beder om alle ofrenes tilgivelse: dem, der modigt gav deres vidnesbyrd efter at have været tavse i så mange år, og dem, der fortsat lever med smerten dybt i deres hjerte uden at have delt den med nogen".

Chokerende afsløring

Ifølge *Catholic News Agency* oplister den 400 sider lange rapport, at de fleste af overgrebene (58,3 %) fandt sted mellem 1960 og 1990, og at overgrebene i de fleste tilfælde (57,2 %) foregik mere end én gang.

Medlemmer af Den portugisiske Bispekonference var til stede under offentliggørelsen af rapporten om overgreb på mindreårige i landets katolske Kirke. Foto: Vatikanets medier/AFP.

I 27,5 % af tilfældene fortsatte overgrebene over mere end ét år.

Lidt over halvdelen af ofrene var drenge, de fleste var 10-14 år, da overgrebet fandt sted.

Langt de fleste af de identificerede overgrebsmænd var præster (77 %).

Efter offentliggørelsen oplyste Pedro Strecht, at mere end hundrede præster, fortsat aktive i Kirken, er mistænkt for at have begået overgreb.

Han bekræftede, at kommissionen er i færd med at udarbejde en liste over de mistænkte, som vil blive forelagt Kirken og landets anklagemyndighed. Kommissionen har allerede overdraget 25 overgrebsager til myndighederne, mens mange andre sager er forældede ifølge portugisisk lov.

Premierminister Antonio Costa sagde, at afsløringerne "chokerede hele det portugisiske samfund", og at ministre og embedsmænd fra regeringen nu vil mødes med kommissionen.

Pedro Strecht, der selv er børnepsykiater, sagde, at Kirken "har støttet" kommissionens arbejde, og at den nu har "en moralsk og etisk pligt til at samarbejde med de retslige myndigheder".

På pressemødet forklarede Strecht, at kommissionen var "nået frem til afslutningen af dette lange og smertefulde arbejde med en følelse af at have opnået noget", og tilføjede: "Sandhedens smerte gør ondt, men den gør dig fri".

De portugisiske biskopper mødtes i Fátima den 3. marts for blandt andet at analysere rapportens resultater.

NM

Kort nyt

I næste uge, mandag den 13. marts, kan du være med til at fejre pave Frans' pontifikats tiende år. På hjemmesiden www.decimus-annus.org kan du tænde et digitalt lys for paven, mens du beder for ham.

I en pressemeddelelse hedder det, at "Den petrinske tjeneste er en stor nåde, Jesus har skænket sin Kirke. For den er vi evigt taknemmelige. Bøn er vor bedste gave, og nu beder vi om, at Gud må støtte den, han har udvalgt til denne tjeneste, for på denne klippe bygger han sin Kirke, nu og op gennem historien".

Alle, som ønsker at deltage i initiativet, vil på hjemmesiden også finde en opfordring til at bede én eller flere Ave Maria'er for paven i denne anledning.

Vold mod kvinder "er i strid med evangeliet", erklærer Kirken i Spanien.

Julia Almansa, koordinator for ærkebispedømmet Madrids kommission for et liv uden vold for kvinder, siger, at Kirken bør "utvetydigt stille sig på ofrenes side" og sikre, at sognene er "sikre steder, hvor kvinder kan blive helbredt og føle sig velkomne, lyttet til og ikke stemplet".

Omkring 50 kvinder dræbes hvert år i Spanien af deres samlever eller ægtefælle. Siden 2003 er flere end 1.188 døde på grund af kvindefjendsk vold.

Indonesiens højesteret fastholder en næsten 50 år gammel lov, der forbyder interreligiøse ægteskaber, og afviser dermed en katolsk mands anmodning om at gifte sig med sin muslimske samlever.

Højesteret stadfæstede den 31. januar ægteskabsloven fra 1974. Manden hævdede, at loven krænker parrets frihed til at vælge religion efter eget valg, og at den tilsidesætter Indonesiens forfatning, som respekterer frihed og mangfoldighed.

Pater Postinus Gulo, medlem af ægteskabstribunalet i bispedømmet Bandung i provinsen West Java, er ked af afgørelsen og siger, at ægteskabsloven gør det umuligt for par at indgå i registrerede interreligiøse ægteskaber. Par, der har råd til det, omgår loven ved at gifte sig i udlandet.

Tanken om at træde tilbage "har ikke strejft mig"

"Jeg mener, paveembedet er 'ad vitam', og jeg ser ikke nogen grund til, at det ikke skal forblive sådan", har pave Frans udtalt.

AFKLARING Pave Frans har udtalt, at han ikke agter at træde tilbage, og at pavelige abdikationer ikke bør blive en "mode".

Under et møde med medlemmer af jesuiternes centralafrikanske provins sagde paven, at afdøde Benedikt XVI "havde modet [til at træde tilbage], fordi han ikke følte sig i stand til at fortsætte på grund af sit helbred", men at han selv ikke har det på sin 'dagsorden'.

"Jeg mener, paveembedet er 'ad vitam', og jeg ser ikke nogen grund til, at det ikke skal forblive sådan".

Fratrædelsesbrev

Bemærkningen faldt på et lukket møde under pavebesøget i Den Demokratiske Republik Congo, hvor Frans mødtes med medlemmer fra sin egen orden, jesuitterne; et efterhånden fast indslag på hans mange oversøiske rejser.

► avis *Welt* den 22. februar forklarede de fire, at de har valgt at forlade den synodale vej, og at de ikke deltager i dens sidste plenarmøde, som afholdes i Frankfurt am Main den 9.-11. marts. Årsagen til deres beslutning er, at de mener, at udviklingen inden for den tyske synodale vej ikke længere er forenelig med den katolske tro.

I interviewet i *Welt* forklarer de, at den centrale opgave for Der Synodale Weg oprindeligt var at kaste lys over hele spørgsmålet om seksuelle overgreb i Kirken – et meget vigtigt og alvorligt spørgsmål, og derfor accepterede de fire at blive delegerede i processen efter henvendelse fra Den tyske Bispekonference. I mellemtiden er den synodale vej imidlertid, ifølge dem, kommet til at sætte spørgsmålstegn ved centrale elementer i den katolske lære, hvilket de ikke er parate til at støtte.

"Der Synodale Weg har gentagne gange

ignoreret indgreb og præciseringer fra Vatikanets og pavens side. Der er blevet vedtaget beslutninger, som sætter spørgsmålstegn ved centrale aspekter af katolsk teologi, antropologi og kirkelig praksis uden at forklare, hvad der kan være af relevante teologiske argumenter for at gøre dette. At fortsætte med at deltage i denne sammenhæng ville være at støtte en udvikling, som klart risikerer at føre kirken i Tyskland ud af Den universelle Kirke. Det kan og vil vi ikke støtte", udtaler de.

Forud for plenarmødet i Frankfurt den 9.-11. marts har biskopperne fra fem af Tysklands 27 bispedømmer (Augsburg, Eichstätt, Köln, Passau og Regensburg) desuden erklæret, at de ikke vil deltage i den arbejdsgruppe, som Der Synodale Weg har besluttet at nedsætte med henblik på at udarbejde nye ledelsesstrukturer for Kirken i Tyskland. Kilder: Signum.se/Kathpress

Pavens udtalelse blev offentliggjort i jesuiternes eget tidsskrift *La Civiltà Cattolica*, hvor han kommenterede spekulationer om sin mulige abdicering i kølvandet på pave emeritus' død nytårsdag og tilføjede, at "hvis der blev lyttet til sådan 'snak', "så burde vi skifte pave hvert halve år".

Frans har selv givet næring til spekulationerne ved at have oplyst, at han i starten af sit pontifikat overrakte daværende statssekretær Tarcisio Bertone et fratrædelsesbrev "i tilfælde af, at jeg fik helbredsproblemer, som ville hindre mig i at udøve mit embede, at jeg ikke længere var ved bevidsthed og i stand til selv at træde tilbage".

NM

Kom til FASTE BRUNCH

Søndag d. 19. marts holder Caritas fastebrunch i menighedssalen i Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade fra 12-14.

Arrangementet er støttet af Fødevarebanken og alt overskud går til årets fasteindsamling.

Billetter koster 100 kr. og kan købes i indgangen.

Caritas Danmark

“At finde vor egen særegne vej”

Overgrebssagerne har haft stor betydning for, at katolikkerne har indset nødvendigheden af, at noget måtte der ske i Kirken, og at Kirkens ledelse er nødt til at tage disse problematikker alvorligt, siger formanden for bispedømmets synodegruppe Nik Bredholt efter det kontinentale synodale møde i Prag 5.-9. februar.

Tekst: Niels Messerschmidt

SYNODEPROCES Den kontinentale fase af den verdensomspændende synodale proces i Europa sluttede den 9. februar. Da havde delegationer fra 39 bispekonferencer, 40 gæster inviteret af Rådet for de europæiske Bispekonferencer (CCEE) samt de flere hundrede personer, som deltog i online-diskussioner parallelt med mødet, i fire dage udvekslet synspunkter om den videre fælles synodale færd.

På mødet deltog også en nordisk delegation bestående af biskop Czeslaw Kozon, formand for Den nordiske Bispekonference, sr. Anna Mirijam Kaschner, konferencens generalsekretær, pastor Marco Pasinato fra Finland med ansvaret for at sammenskrive de nationale nordiske besvarelser samt Nik Bredholt, formand for vort bispedømmes synodegruppe.

Efter mødet bad Katolsk Orientering Nik Bredholt om at give sine førstehåndsindtryk af mødet i Prag og vurdering af den videre synodale proces i såvel vort bispedømme som i det større perspektiv.

”Helt overordnet var det spændende at deltage og at se Kirken trække i arbejdstøjet og opleve den spænding og diversitet, der findes på europæisk plan”, sagde han, men tilføjede, at hans umiddelbare indtryk af den initierede proces og dens forløb var, at den ikke havde været ordentlig gennemtænkt fra synodesekretariatets side og derfor rodet i sit udgangspunkt. Det efterlod, ifølge Nik, indtrykket af, at nye initiativer blev søsat i takt med, at tilbagemeldingerne fra bispedømmerne indløb, fx idéen om at afholde kontinentale møder og at forlænge hele den synodale proces med også en bispesynode i 2024.

”Måske er synodesekretariatet blevet overrasket over, hvor mange tilbagemeldinger, der blev indsendt efter den indledende lokale høringsfase, og deres udpegning af mange sammenfaldende problematikker – hvilket naturligvis er positivt set med mine øjne”.

På mødet i Prag blev det oplyst, at arrangørerne på grund af ’bredden i de nationale besvarelser på det europæiske kontinent’ valgte ikke at udarbejde et dokument på forhånd, som de så kunne sidde og finpudse

under mødet i takt med drøftelserne. Man valgte i stedet at lytte til bispekonferencernes fremlæggelser og på baggrund heraf skrive teksten til mødets slutdokument – modsat, fik man at vide, fx i Mellemøsten og Latinamerika, hvor et sådant dokument allerede forelå ved mødets start, hvilket ”unægteligt giver en helt anden proces og nogle helt andre dynamikker i forløbet”, påpeger Nik Bredholt.

Forskellige vægtninger

Især to ting overraskede Nik Bredholt på mødet i Prag. Den ene var måden, hvorpå overgrebssagerne blev italesat af især vesteuropæiske lande: fx franskmændene, der lige har været igennem offentliggørelsen af en omfangsrig national overgrebsrapport, og siden kom afsløringerne om L’Arche-grundlæggeren Jean Vaniers overgreb, men også irerne, tyskerne og belgierne, i hvis indlæg overgrebssagerne fyldte meget. Den anden var den åbenlyse ’spænding’, som man måske/måske ikke kan italesætte som skellet mellem den vestlige og den østlige Kirke, hvor den ene fløj frygter, at den synodale proces vil kunne udvande Kirkens

budskab og lære og gå på kompromis med sandheden, mens den anden fløj mere er optaget af især strukturelle, herunder ledelsesmæssige, forandringer i Kirken.

”Jeg tror, at overgrebssagerne har haft stor betydning for, at katolikkerne har indset nødvendigheden af, at noget måtte der ske i Kirken, og at Kirkens ledelse er nødt til at tage disse problematikker alvorligt. Noget, der har været oppe at vende på mødet, og som vi også så i den danske sammenfatning, er den manglende transparens i Kirken og lægfolkets manglende medindflydelse. Mange af de delegerede fra lande, som har været hårdt ramt af overgrebssagerne, pegede også i deres indlæg på problematikken med klerikalisme i Kirken, hvor systemet så at sige beskytter sig selv. Og i den sammenhæng er det naturligvis indlysende, at denne diskussion ikke kan ske uden også at høre lægfolkets røst”.

Nik Bredholt peger endvidere på, at selv om Europa arealmæssigt set ikke er meget større end det nordamerikanske kontinent, er det kirkeligt set kendetegnet ved sin opdeling i øst og vest, primært mellem ortodokse og katolske kristne, og på grund af den stigende sekularisering er udfordret i såvel den økumeniske som den interreligiøse dialog.

”I Danmark kan vi katolikker fx ikke vælge den økumeniske fra, da vi på grund af vores lille antal ikke vil have nogen stemme i den offentlige debat, hvis vi ikke taler sammen med andre kirker. Ja, i min optik må Den katolske Kirke være i løbende dialog med alle gudstroende, dvs. også med muslimerne”.

Er der gode ting, du tager med fra mødet i Prag?

Den nordiske delegation, fra venstre Nik Bredholt, formand for bispedømmets synodekomité, biskop Czeslaw Kozon, sr. Anna Mirijam Kaschner og pater Marco Pasinato fra Finland. Foto: Facebook.

”Vi har talt for det i vort eget bispedømme, og jeg slog også til lyd for det i Prag, at den synodale proces bør fortsætte og forankres på lokalt plan – men naturligvis ikke uafhængigt af, hvad de gør og mener i Rom. Omvendt skal vi heller ikke sidde med hænderne i skødet og vente på, hvad Vatikanet finder ud af om dette og hint, og som måske/måske ikke nedfældes i form af en rundskrivelse engang om nogle år. Bispedømmets synodegruppe har foreslået, at man indarbejder den synodale tankegang i de enkelte menigheder, så menighederne bliver bedre til at blive sig deres egen identitet og egenart bevidst”, forklarer han.

”Det er helt i den synodale ånd, at menighederne arbejder med de tre nøglebegreber ’deltagelse, fællesskab og mission’ til at identificere, hvori deres mission består, hvem de er som menighed, og hvordan de som en troværdig kirke kan række ud. Målet må være, at vi finder vor egen særegne vej mod at blive en synodal Kirke”.

Mener du, at den synodale proces i dit sigte lægger op til, at vi på det lokale plan besinder os på, hvem vi rent faktisk er, og hvem vi bør være i vor egen nære sammenhæng?

”Det er et godt spørgsmål. Det har jeg ikke noget svar på, men under alle omstændigheder kræver det, at vi i processen hører alle stemmerne i bispedømmet, fx de fremmedsprogede grupper – hvilket jeg desværre ikke er sikker på, at vi gør. I de senere år har vi også oplevet en vis spænding i forhold til mere traditionalistisk indstillede katolikker – noget, som åbenbart også ses i Finland, idet pastor Marco Pasinato fortalte mig, at stort set alle nye konvertitter i Finland i dag tiltrækkes af netop disse bevægelser. Sådanne spændinger er naturligvis noget, vi som bispedømme må tage alvorligt”.

Hvad sker der fremadrettet med den synodale proces i vort bispedømme?

”Jeg er af den opfattelse, at vi fortsat skal engagere vores synodegruppe. Når det endelige (og længere) slutdokument foreligger fra mødet i Prag, bør synodegruppen gennemlæse det og på baggrund heraf iværksætte nye tiltag, hvilket synodegruppen allerede tidligere har lovet. Processen med at sige, at vi har nogle strukturelle ’issues’ i Kirken – den diskussion kan vi som lægkatolikker ikke komme særlig langt med. Men til gengæld kan vi komme temmelig langt med at styrke vores egen menighed, mener jeg, og her bør vi vægte missionsaspektet højt og drøftelserne om, hvem vi er som menighed”, slutter formanden for bispedømmets synodegruppe, Nik Bredholt.

8 sammenfatninger fra mødet i Prag

Ved mødets afslutning blev der udsendt et kortfattet slutdokument (et længere og mere omfattende slutdokument er på trapperne, men forelå ikke ved redaktionens afslutning). I erklæringen oplystes ”visse prioriterede opgaver”, som man ønsker behandlet i den videre synodale proces. De er sammenfattet i nedenstående otte punkter:

- At uddybe synodalitetens praksis, teologi og hermeneutik. Der er noget, vi må genopdage – noget, der er gammelt stof – noget, som hører til Kirkens væsen, men som dog er bestandigt nyt. Denne opgave påhviler os. Vi tager de første

skridt på en vej, der åbner sig for os, mens vi går ad den.

- At tage fat på spørgsmålet om en Kirke, der helt igennem er en embedskirke, aftegnet som sådan i horisonten for en refleksion over karismer og tjenester, såvel ordinerede som ikke-ordinerede, og deres indbyrdes forhold.
- At undersøge de former, en synodal udøvelse af autoritet kan tage. Fx autoritetsudøvelse som en tjeneste, der ledsager fællesskabet og sikrer enheden.
- At klargøre kriterierne for en discernement [skelnen] med hensyn til den synodale proces og med hensyn til, hvilke be-

slutninger der hører hjemme på hvilket niveau, lokalt eller universelt.

- At tage konkrete, engagerede og modige beslutninger med hensyn til kvinders rolle i Kirken og deres større medinddragelse på alle planer, også hvad angår processer, der skaber oplæg til beslutninger, og processer, hvor beslutninger træffes.
- At behandle spændingerne omkring liturgien, således at man ad den synodale vej får gendannet forståelsen af Eukaristien som kilden til fællesskab – til communio.
- At fremme en formation af hele gudsfolk til synodal forståelse med særligt henblik

på at kunne se, skelne og vurdere tidens tegn, så den fælles mission, sendelsen til verden, kan realiseres.

- At forny en levende sans for mission, så man slår bro over svælget mellem tro og kultur, så evangeliet igen kan nå folks følelser og hjerte – og at man finder frem til et sprog, der kan skabe en forbindelse mellem tradition og aggiornamento – men også og især således, at man går vejen sammen med mennesker i stedet for at tale til dem eller om dem.

Prædiken til 4. søndag i fasten

– læsninger: 1 Sam 16,1b.6-7.10-13; Ef 5,8-14; Joh 9,1-41, helbredelsen af den blindfødte.

Tekst: Diakon Christian Gabrielsen, Tórshavn

PRÆDIKEN Din første reaktion, når du læser dette, er måske, at det var dog et skrækkeligt langt evangelium. Et helt kapitel, 41 vers. De fleste bibellæsninger er dog skåret til i passende bidder. Men denne tekst er en sammenhængende fortælling, der kun kan forstås i sin helhed.

Vi har i dag fire evangelier i vores nye testamente. Jeg er ikke sikker på, om de fire evangelister var klar over, at de nu var ved at skrive Det nye Testamente. Bibelen på den tid var det, vi i dag kalder Det gamle Testamente.

De tre evangelier ligner hinanden, idet de med forskellige målgrupper for øje prøver at give en beskrivelse af Jesu liv og død. De beskriver, hvem han var, og hvad han gjorde og sagde.

Johannes' evangelium er anderledes. Det er skrevet langt senere end de andre tre. Johannes behøver derfor ikke gentage det, som alle kristne nu burde være bekendt med. I stedet for en opremsning af mange begivenheder fremhæver Johannes nogle få emner, som han til gengæld behandler grundigt.

Johannes beskriver dels teologiske emner og dels Jesu møde med konkrete personer. Somme tider løber disse beskrivelser over i hinanden. Det kunne så få os til tænke, at Johannes forholder sig nok så frit til de faktiske begivenheder. Dertil er at sige, at Johannes var den yngste af disciplene, og han var øjenvidne til alt det, som Jesus gjorde og sagde. Og gamle mennesker husker det, der skete i deres ungdom, selvom de glemmer det, der skete i går.

Et eksempel er Betesdammen, hvor Johannes skriver, at der var fem søjlegange. Det troede ingen på, da det ikke var almindelig byggestil, så det havde Johannes nok selv fundet på. Men så fandt arkæologerne Betesdammen, og der var altså fem

søjlegange. Så vi kan godt stole på Johannes' hukommelse.

Johannes lader de mennesker, Jesus møder, komme til orde. Deres tanker og følelser bliver levende for os. Kærlighed, had og vrede, ja selv humor og ironi kommer frem. Dermed taler teksten til os, fordi vi erfarer, at det er rigtige mennesker ligesom vi, der møder Jesus.

Derfor er Johannesevangeliet ofte brugt som en første introduktion til Bibelens verden. Fællesskaber, der arbejder med at bringe kristendommen til områder, hvor Bibelen er forbudt, begynder ofte med at smugle Johannesevangeliet ind.

Nu til selve teksten. Jesus helbreder en blindfødte. Den gængse opfattelse var blandt jøderne, at sygdomme og ulykker skyldtes synd. "Hvem har syndet?" spørger

Kristus helbreder den blindfødte, fresko fra Dionysiou-klostret på Mount Athos.

disciplene og sikkert mange andre. Hvis vi finder synderen, ved vi, hvem vi skal gå efter, hvem er syndebugken?

Jødernes holdning er naturligvis ikke taget ud af den blå luft. Gang på gang læser vi, at forskellige ulykker, der rammer Israels folk, skyldes, at folket eller dets ledere har forladt troen på Jahve og dyrket andre guder.

Går vi tilbage til begyndelsen i Edens have, var der ingen sygdom og ingen ulykker. De kom først efter syndefaldet. Her har vi så forbindelsen mellem synd, sygdom, ulykker og død. Forskellen mellem jødernes og Jesu tolkning ligger i Jesu svar til disciplene. Han siger, at det er sket "for at Guds gerninger skal åbenbares."

Guds gerninger skal forstås sådan, at det ikke først og fremmest handler om at finde syndere, skyldnere, som derefter skal straffes. Guds gerninger er at gøre det godt igen, som vi mennesker er medskyldige i at ødelægge. Kun medskyldige. Den virkelige skyldige er Satan, som gør alt, hvad han kan for at ødelægge Guds skaberværk.

Når Jesus derfor møder den blindfødte, helbreder han ham. Først og fremmest, fordi han har omsorg for ham. Men også som et tegn for os andre, at sådan er Gud.

Men Guds gerning sker ikke i et vakuum. Den blindfødte er del af et samfund. Måske lidt på ydersiden, sådan som mennesker med handicap og problemer ofte er eller bliver tvunget til. Og samfundet omkring den blindfødte reagerede på forskellige måder på det, der var sket.

Mange, der kun kendte ham perifert, havde svært ved tro at der var sket et mirakel. De slog det hen med, at det nok slet ikke var ham, men en anden. Sund skepsis er ikke af vejen, men det kræver, at man undersøger sagen grundigt, inden man træffer en afgørelse.

Jøderne, det vil nok sige farisæerne og de skriftkloge, troede ikke på, at han havde været blind. De udspørger den blindfødte, der fortæller dem, hvad der skete. Jøderne gætter, at det er Jesus, der har helbredt ham, og de siger, at Jesus er synder, fordi han helbreder på sabbatten.

Jøderne indkalder nu forældrene. De bliver bange for en social udstødelse og siger, at de ikke ved noget, selvom sønnen naturligvis har fortalt dem alting. De siger blot: "Han er gammel nok, spørg ham selv."

Jøderne indkaldte den blindfødte for anden gang og udspørger ham. I modsætning til forældrene er han ikke bange. Han svarer igen og fornærmer jøderne. Det kunne godt have kostet ham livet. Men han er ikke bange. Mødet med Jesus har gjort noget ved ham. Og hans svar til jøderne er et profetisk udsagn. "Jeg har sagt jer det, men i hørte ikke efter."

Lige netop dette er vores problem og Guds problem. Lige fra skabelsen og til i dag har Gud fortalt os sandheden om sig selv og om os, men vi hører ikke efter.

Først da den blindfødte møder Jesus igen, forstår han, at Jesus er både menneskesøn og Gud, og han tilbeder ham.

Det er nemt at dømme og fordømme andre mennesker for deres skæbne i tilværelsen, for er det nu ikke også deres egen skyld? Glem det, siger Jesus. Enhver situation er en anledning til at erfare Guds uendelige kærlighed. Kun med den holdning kan vi være et tegn for dem, der ikke tror. Og med den holdning vil også vor egen tro forvandles.

Amen.

Helbredelsen af den blindfødte, Joh 9,1-41

På sin vej så Jesus en mand, der havde været blind fra fødslen. Hans disciple spurgte ham: "Rabbi, hvem har syndet, han selv eller hans forældre, siden han er født blind?" Jesus svarede: "Hverken han selv eller hans forældre har syndet, men det er, for at Guds gerninger skal åbenbares på ham. De gerninger, som han, der har sendt mig, vil have gjort, må vi gøre, så længe det er dag. Der kommer en nat, da ingen kan arbejde. Mens jeg er i verden, er jeg verdens lys". Da han havde sagt det, spyttede han på jorden, lavede dynd med spyttet, smurte dyndet på den blindes øjne og sagde til ham: "Gå hen og vask dig i Siloadammen!" – Siloa betyder Udsendt. Han gik så hen og vaskede sig, og da han kom tilbage, kunne han se.

Naboerne og de, der ellers var vant til at se ham som tigger, sagde nu: "Er det ikke ham, der plejer at sidde og tigge?" Nogle sagde: "Jo, det er ham". Andre sagde: "Nej, han ligner ham bare". Selv sagde han: "Det er mig". Så spurgte de ham: "Hvordan blev

dine øjne da åbnet?" Han svarede: "Den mand, som hedder Jesus, lavede dynd og smurte det på mine øjne og sagde til mig: Gå hen til Siloa og vask dig. Da jeg så gik derhen og vaskede mig, kunne jeg se". "Hvor er han?" spurgte de. "Det ved jeg ikke", svarede han.

De førte ham, som tidligere havde været blind, hen til farisæerne. Det var sabbat den dag, Jesus lavede dyndet og åbnede hans øjne. Nu spurgte så også farisæerne ham, hvordan han havde fået sit syn. Han svarede dem: "Han kom dynd på mine øjne, og jeg vaskede mig, og nu kan jeg se". Da sagde nogle af farisæerne: "Den mand er ikke fra Gud, for han overholder ikke sabbatten". Andre sagde: "Hvordan kan et syndigt menneske gøre den slags tegn?" Sådan var der uenighed imellem dem. Derfor spurgte de igen den blinde: "Hvad mener du om ham? Det var jo dine øjne, han åbnede". "Han er en profet", svarede han.

Jøderne troede ikke på, at han havde været blind og fået sit syn, før de fik tilkaldt forældrene til ham, der nu kunne se. De spurgte dem: "Er det jeres søn, som I siger

er født blind? Hvordan kan han så se nu?" Hans forældre svarede: "Vi ved, at han er vores søn, og at han er født blind; men hvordan det er gået til, at han nu kan se, ved vi ikke; og hvem det er, der har åbnet hans øjne, ved vi heller ikke. Spørg ham selv, han er gammel nok til at svare for sig". Det sagde hans forældre, fordi de var bange for jøderne; jøderne havde nemlig allerede besluttet, at den, der bekendte Jesus som Kristus, skulle udelukkes af synagogen. Det var derfor, hans forældre sagde: Han er gammel nok, spørg ham selv.

De tilkaldte så for anden gang manden, som havde været blind, og sagde til ham: "Giv Gud æren! Vi ved, at den mand er en synder". Han svarede: "Om han er synder, ved jeg ikke; men én ting ved jeg: Jeg var blind, og nu kan jeg se". Så spurgte de ham: "Hvad gjorde han ved dig? Hvordan åbnede han dine øjne?" Han svarede dem: "Det har jeg allerede fortalt jer, men I hørte ikke efter. Hvorfor vil I høre det igen? I vil måske også til at være hans disciple?" De skældte ham ud og sagde: "Du er hans discipel, men vi er Moses' disciple. Vi ved, at Gud har talt til Moses, men hvor

den mand er fra, ved vi ikke". Han svarede dem: "Det underlige ved det er, at I ikke ved, hvor han er fra, han har dog åbnet mine øjne. Vi ved, at syndere hører Gud ikke på, men den, der frygter Gud og gør hans vilje, ham hører han på. Det er aldrig hørt før, at nogen har åbnet øjnene på en, der er født blind. Hvis den mand ikke var fra Gud, kunne han intet gøre". De sagde til ham: "Du er helt igennem født i synd, og du vil belære os?" Så jog de ham ud.

Jesus hørte, at de havde jaget ham ud, og da han mødte ham, sagde han: "Tror du på Menneskesønnen?" Han spurgte: "Hvem er det, Herre, så jeg kan tro på ham?" Jesus sagde til ham: "Du har set ham; det er ham, der taler med dig". Han sagde: "Jeg tror, Herre". Og han tilbad ham. Og Jesus sagde: "Til dom er jeg kommet til denne verden, for at de, der ikke ser, skal komme til at se, og de, der ser, skal blive blinde". Nogle af farisæerne, som var sammen med ham, hørte dette og sagde til ham: "Er vi måske også blinde?" Jesus svarede dem: "Var I blinde, havde I ikke synd. Men nu siger I: Vi ser; i synd er og bliver I".

Loretos Hellige Hus

Marias Hellige Hus i den lille mellemitalienske by, Loreto, har i mange år været en attraktion for katolske pilgrimme fra hele verden. Byen har årligt omkring fire millioner besøgende, hvilket har placeret den på kortet over verdens største religiøse attraktioner.

Tekst: Jesper Storgaard Jensen, fotos: Shutterstock

VALFARTSSTED Gennem mange år har historien om den lille mellemitalienske by Loreto og dens basilika med det Hellige Hus befundet sig et sted mellem myte og virkelighed. Det, der engang først og fremmest blev betragtet som en legende, beretter, at da tyrkiske muslimer i 1291 fordrev de kristne korsfarere fra Nazareth, så var korsfarernes største og første bekymring at bringe Jomfru Marias hus i sikkerhed.

Legenden fortæller herefter, at engle således bragte Marias hus i sikkerhed i Kroatien. Men selv efter denne flytning var der fortsat problemer. Huset blev slet ikke værdsat og var desuden ofte udsat for tyverier. En ny flytning var derfor nødvendig, og med den næste flytning gik turen til Mellemitalien, nærmere betegnet til Marche-regionen. Det skete natten mellem den 9. og 10. december 1294, hvorefter Marias hus blev placeret på en bakketop 127 meter over havets overflade i et område, der tilhørte en kvinde ved navn Loreta, hvorfra det nuværende stedsnavn, Loreto, stammer.

Gennem mange år har man ment, at denne fortælling først og fremmest var en opfundet legende. Analyser foretaget gennem de senere årtier af blandt andet arkæologer og historikere har imidlertid leveret en række beviser på, at historien er sandfærdig. Loretos Hellige Hus er fx opført med materialer og i en byggestil, der er typiske for Mellempøsten, og også det Hellige Hus' manglende nuværende fundament (hvilket er ret usædvanligt for Marche-regionen) mere end antyder, at det er ankommet til Loreto fra et fremmed sted.

Loretos helligdom er med andre ord et både religiøst, arkitektonisk og historisk unikum, et lille mirakel, idet vi her taler om en særdeles ydmyg bolig. Den bolig, hvor Maria boede, og hvor Jesus blev født, rundt om hvilken der først blev bygget en storlået basilika. Siden er en hel by – Loreto med sine i dag cirka 12.000 indbyggere – også skudt frem.

At Loretos Hellige Hus er opført med materialer og i en byggestil, der er typiske for Mellempøsten, mere end antyder, at det er kommet fra et fremmed sted.

Et åndeligt sted

Ønsker man at besøge Loretos Hellige Hus skal man vælge sin besøgsdag med omhu, hvilket med andre ord betyder, at weekend-dage bør undgås, idet man hér risikerer at befinde sig midt i endog særdeles betydelige menneskemængder.

Historiens første pilgrimsfærd til Loreto blev angiveligt arrangeret i år 1319, under pave Johannes XXII. Siden har millioner og atter millioner fra den kristne verden fundet vej til Loreto, og i de senere år har man registreret omkring fire millioner årligt besøgende, eller ca. 11.000 personer om dagen.

Loretos Hellige Hus er faktisk verdens næstmest besøgte katolske helligdom, næstefter Lourdes i Frankrig. Således har Loreto for længst indskrevet sig i bogen over verdens mest eftertragtede religiøse og åndelige steder sammen med fx Rom, Santiago, Mekka og Indiens Gangesflod. De mange pilgrimme har da også efterladt sig tydelige spor. Visse steder omkring Marias Hellige Hus – altså inden i Loretos imponerende basilika – kan man faktisk se fuger i det hvide marmor, der med tiden er blevet udhulet af de mange pilgrimme på knæ. For følger man traditionen, må man faktisk ned på knæ, mens man bedende entrer det Hellige Hus.

Vælger man – til trods for stor tilstrømning af turister og pilgrimme – alligevel at besøge det Hellige Hus, kan man være forvisset om at være i godt selskab, idet navne som Cristoforo Colombo, Galileo Galilei, Cartesio, dronning Kristina af Sverige, Mozart, den tidligere konge af Napoli Gioacchino Murat, den franske rejseforfatter Stendhal, Giacomo Casanova samt adskillige paver, og helt sikkert mange andre celebriteter, er at finde på besøgslisten.

En af de tidligere besøgende paver var pave Paolo II, der i 1469 besluttede sig for, at Loreto skulle omdannes til et helligt sted i den kristne verden. Således lod han opføre en imponerende basilika uden om det Hellige Hus, samtidig med at han opførte høje mure, der skulle holde tyrkerne ude. Samtidig besluttede paven, at de første besøgende pilgrimme skulle have adgang til kollektiv aflad.

Den storslåede basilika

Loretos basilika er intet mindre end storslået og rig på en lang række arkitektoniske detaljer. Dens opførelse stod på i perioden fra 1468 til 1587. Også pladsen foran basilikaen, Piazza della Madonna, er at betragte som et lille arkitektonisk vidunder, hvor man blandt andet kan nyde synet af Carlo Madernos barokfontæne, Fontana Maggiore, opført i 1622.

Disse elementer – piazza'en foran basilikaen og dens fontæne – er de første arkitektoniske elementer, der møder én, inden man entrer basilikaen. Det er svært ikke at have en følelse af historie og åndelighed, der næsten konstant vibrerer gennem luften.

Marias beskedne hus befinder sig lige under basilikaens mægtige kuppel – ved sin udførelse den næststørste i verden efter kuplen på Firences domkirke – der er tegnet af arkitekten Giuliano da Sangallo og

I de senere år har man registreret omkring fire millioner årligt besøgende eller ca. 11.000 personer om dagen.

udsmykket af maleren Cristoforo Roncalli, kaldet Pomarancio.

Når man lægger nakken bagover og vender blikket op mod kuplen, er man straks klar over, hvorfor den ofte beskrives som "en sand skønhedsekspllosion" – med sine engle og sine mange detaljer, af hvilke mange er udført med den såkaldte 'trompe l'oeil'-teknik, der giver beskueren en følelse af at betragte et værk, der er tredimensionelt.

I det hele taget er basilikaen, der altså 'omfavner' Marias Hellige Hus, at betegne som et sandt arkitektonisk mesterværk. Facaden er fx udført af den berømte arkitekt Bramante, og blandt andre berømte kunstværker finder man fx malerier af så store navne som malerne Luca Signorelli, Melozzo da Forlì og Lorenzo Lotto, blot for at nævne nogle få.

En tur rundt i byen

Stemningen i Loreto er selvsagt præget af den religiøse og åndelige tilstedeværelse af en basilika, der er blevet berømt i hele verden. Overalt i den lille by blander det åndelige sig dog med de religiøse souvenirs, man kan finde i de mange turistbutikker.

Den betydelige spiritualitet og de mange pilgrimme og turister betød engang, at hundredvis af kvinder fra Loreto var beskæftiget i en seriefremstilling af religiøse rosenkranser, der dels blev solgt på stedet, dels eksporteret i stort tal, særligt til USA. Selv om denne produktion er mere beskedent i dag, kan man stadig finde rosenkranser i forskellige materialer i butikker på især

byens centrale Via dei Coronari.

En anden typisk lokal souvenirmulighed er de lokale såkaldte organetti, det vil sige mini-harmonikaer i stærke farver, der meget ofte bruges i de lokale fester, hvor der bydes op til dans. I Loreto har butikken Serenellini i Via Breccia specialiseret sig i fremstillingen af dette særprægede musikinstrument.

Og som man går rundt i byens centrum, kan man af og til komme til at føle sig 'æstetisk forkælet'. Det sker, når man visse steder i de smalle gader pludselig har udsigt ikke kun til basilikaens majestætiske kuppel, men også til det nærliggende Conero-bjerg og til Adriaterhavet.

Så har man en følelse af, at selv om Loreto er lille, så er den i sandhed også stor.

Yderligere info:

www.santuarioloreto.va/it.html

Rundt om den bolig, hvor Maria boede, og hvor Jesus blev født, blev der først opført en storslået basilika. Siden er en hel by også skudt frem omkring helligdommen.

Fra det dybe råber jeg til dig

Årsdagen for den russiske invasion i Ukraine mindet i Bredgade.

MINDEDAG "Et land, som de færreste kender, er kommet på alles læber. Krig og ulykke er blevet hverdag for mange millioner ukrainere. Vi har virkelig brug for Guds hjælp i denne situation", indledte menighedsrådsformand Nik Bredholt, da årsdagen for den russiske invasion af Ukraine blev markeret med en økumenisk bønsvigilie fredag den 23. februar i Sankt Ansgars kirke i Bredgade.

Kirkeminister Louise Schack Elholm (V), repræsentanter fra forskellige kirkesamfund i Danmark og fra muslimsk side imam Naveed Baig deltog i en smuk og gripende højtidelighed med både ukrainske og danske indslag i den fyldte kirke. Nordahl Griegs kendte sang "Kingsat af fjender" formentlig skrevet som reaktion på general Francos fascistiske opstand den 18. juli 1936 mod den demokratisk valgte regering i Spanien – fulgte efter velkomsten.

Vasyl Tykhovich, præst ved den ukrainske græsk-katolske kirke og sogne- og indvandrerpræst Niels Nymann Eriksen fra Folkekirken læste Salme 130,1-6 på ukra-

insk og Johannesevangeliet 8,12 på ukrainsk og dansk. Den afmagt og sorg, mange har følt, kom tydeligt til udtryk gennem læsningerne – her fra Salme 130,1-5:

*Fra det dybe råber jeg til dig, Herre.
Herre, hør mit råk,
lad dine ører lytte
til min tryglen!
Hvis du, Herre, vogtede på skyld,
hvem kunne da bestå, Herre?
Men hos dig er der tilgivelse,
for at man skal frygte dig.
Jeg håber på Herren,
min sjæl håber;
jeg venter på hans ord,*

Mens lyset blev dæmpet, blev der tændt levende lys i kirken. Københavns biskop, Peter Skov-Jakobsen, Smitha Prasadam, præst ved Sct. Alban's Kirke, Christian Alsted, biskop i Metodistkirken for Norden og Baltikum og Sergii Berezhnoi, præst ved den ukrainsk-ortodokse kirke i Ukraine, læste forbønnen. Mads Christoffersen,

Øverst tv.: Yuliia Zhukova og Natalia Pylypenko spillede ukrainsk musik på klaver og violin. Nederst tv.: Der var præster både fra Folkekirken, den ukrainske græsk-katolske kirke, den ukrainsk-ortodokse kirke i Ukraine, Frelsens Hær, Metodistkirken og Den anglikanske Kirke til stede. Til højre: Naveed Baig, imam og projektleder ved Rigshospitalet og Herlev Hospital, deltog også.

generalsekretær for Danske Kirkers Råd, bad for på Fadervor, og biskop Czeslaw

lyste slutvelsignelsen.

LR

Ukraine og Den ortodokse Kirke

Foreningen Academicum Catholicum markerede 1-års dagen for Ruslands invasion i Ukraine med foredrag og bønsvigilie.

Tekst: Lisbeth Rütz

FORENINGSLIV Et år er der gået siden den russiske invasion af Ukraine. Krig i Europa og angst for fremtiden er blevet en del af vores hverdag. Mange af os har mødt ukrainske flygtninge eller deltaget i demonstrationer, og der er derfor et stort behov for at vide mere om Ukraines kultur og historie.

Den 23. februar holdt foreningen Academicum Catholicum (A.C.) et velbesøgt arrangement om Ukraine og Den ortodokse Kirke. Aftenens foredragsholder var Christian Gottlieb, sognepræst i Slagslunde-Ganløse pastorat og adjungeret professor på Det teologiske Fakultet ved Københavns universitet. Gottlieb er bogaktuel med udgivelsen "De ortodokse – et blik på den østlige kristendom" og er p.t. den fremmeste danske kender af ortodoks kristendom.

På halvanden time lykkedes det Gottlieb i et kompakt og faktaspækket foredrag at give

et overblik over en kompleks problematik, der har rødder 1.000 år tilbage i tiden.

Det er en strid, hvor begge sider løbende refererer til historien som retfærdiggørelse af deres respektive holdninger, fortalte Gottlieb. Navnet Ukraine betyder "på kanten" – en angivelse af landets placering i en grænsesituation. Ukraine er et land med en meget splittet identitet – placeret som det er mellem Rusland og Polen, mellem østlig og vestlig kristendom. Den russisk-ortodokse Kirke og den russiske regering opfatter den igangværende konflikt som en civilisationskonflikt mellem Rusland og Vesten. Moskvapatriarken Kirill ser på den russiske side konflikten i Ukraine som en metafysisk kamp mod Vestens anticivilisation. Russernes selvopfattelse er, at de er repræsentanter for *russkiy mir* (den russiske verden). Begrebet formulerer den idé, at en del af menneskeheden er præget af russisk kultur, sprog og kristendom. *Russkiy mir* omfatter også den russiske diaspora på omkring 20 millioner. Rusland ser sig selv som ledende nation inden for *russkiy mir*. Denne doktrin blev genstand for fordømmelse fra internationale ortodokse teologer, der fordømte den som kættersk og uortodoks. Hovedpointen er, at det der sker i den russiske verden identificeres med det kristne. Rusland ses som et land der er særlig kristent. Der har været og er stor modstand mod Den russisk-ortodokse Kirke blandt andre ortodokse kirker, som har ønsket at opstille en panortodoks domstol for at fradømme Kirill patriarkværdigheden.

Civilisationernes sammenstød

I Vesten er der en forestilling om, at Vesten er en civilisation i modsætning til Rusland. Samuel P. Huntington Huntington, der

udgav "The clash of civilisations" (1996), udpegede Ukraine som et arnested for kommende konflikter. I bogen forudså han, at fremtiden ville blive præget af sammenstød mellem 7-8 forskellige civilisationer.

Grænsen går ned gennem Ukraine og skiller den i en østlig og vestlig del. Konflikten er en strid om historie og om hvem, der fører historien videre på ret vis. Floden Dnepr er den naturlige grænse, der også i nogen grad er mentalitetsmæssig. Riget Rus, der blev oprettet i 800-tallet, fik Kyiv som tyngdepunkt. Kyiv betragtes også i Rusland som alle russiske byers mor. I 988 blev storfyrst Vladimir døbt her.

Der har været en noget anderledes udvikling i Vestukraine på grund af polsk indflydelse. Her har katolsk kristendom været prægende, forklarede Gottlieb. Her har man også en kirke, der er uneret med Rom. Man holder gudstjeneste på ortodoks vis, men har anerkendt paven som Kirkens overhoved siden Brest-synoden (1595-1596) fra Moskvas side har man ønsket en genforening med disse områder. Fra 1654 kom der en form for alliance mellem Rusland og den østlige del af Ukraine, der blev indlemmet i det russiske rige.

Sprogligt tales russisk mod øst og ukrainsk mod vest. Cirka 17-18 % af Ukraines befolkning er russisksindede; men der er ikke nødvendigvis et 1:1 forhold mellem at være russisksindet og russisktalende.

Ukraine er et af de steder, hvor det 20. århundrede har været allermest forfærdeligt, fastslog Gottlieb. I 1922 blev det indlemmet i Sovjetunionen efter få års uafhængighed. Fra 1932 til 33 var her den store sultkatastrofe – planlagt af Stalin for at tvinge bønderne ind i kollektivbrug. I denne periode døde mellem to og fire millioner af sult. I 1941 kom det tyske angreb. Mange ukrainere samarbejdede med tyskerne i håb om ny selvstændighed. Efter krigen kom der store tvangsforflytninger af folkegrupper i Ukraine, Baltikum og Belarus.

Indtil 1991 var der kun én ortodoks kirke i Ukraine, og den var moskvatro. Før 1. verdenskrig var der 67.000 kirker i Rusland og Ukraine, og i 1941 var der ca. 350 fungerende kirker tilbage; men under 2. verdens-

krig indgik staten en slags våbenhvile med den ortodokse kirke. Efter USSR's sammenbrud i 1991 er der sket store ændringer i det kirkelige landskab. Den ortodokse Kirke er vendt tilbage med overraskende kraft. Siden er der åbnet ca. 1.000 nye kirker om året. Den ortodokse Kirke er en betydelig spiller i det russiske samfund. Denne udvikling har været knap så markant i Ukraine.

I 2018 blev to selvstændige ortodokse kirker forenet i Den ukrainske-ortodokse Kirke. Patriark Bartolomeios af Konstantinopel (Istanbul) anerkender denne kirke, mens Moskvapatriarkatet i protest har afbrudt forbindelsen med Bartolomeios. I Ukraine eksisterer der fortsat en moskvatro del af Den ortodokse Kirke.

De fleste ortodokse kirker har ført en lav profil i striden. Der er ingen forskel teologisk på den moskvatro kirke og den, der er underlagt patriarkatet i Konstantinopel. I øvrigt ser Den russiske Kirke sig selv som traditionelt ortodoks, mens Konstantinopel ses som mere vestvendt.

Et vågent, vidende og spørgelystent publikum lyttede meget interesseret til Gottlieb og bombarderede ham med spørgsmål.

Christian Gottlieb holdt tilhørerne i ånde i næsten to timer.

Christian Gottlieb: "De ortodokse udkom i 2022.

Er latin Kirkens modersmål?

Funderinger over latinens rolle i Kirken.

Tekst: Rolf Tönshoff

MESSESPROG Måske husker læseren den scene fra Ludvig Holbergs komedie *Jeppe på Bjerget* (1722), hvor Per Degn, som ellers blæser sig op med alle sine latinkundskaber, indrømmer over for sig selv: "Jeg vilde ikke miste det Latin jeg kand, ikke for hundrede Rixdaler; thi det har badet mig i mit Embede over 100 Rixdaler, ja hundrede til." For nogle – især udenforstående – er det nok svært at begribe, at Den katolske Kirke i liturgien før 2. Vatikan-koncil benyttede sig næsten udelukkende af latin. Man kunne spørge sig, hvordan en kirkegænger kunne fejre den hellige messe aktivt, selv om vedkommende var ukyndig i latin, og et fremmedsprog selvsagt måtte være en hæmsko for en virkelig indsigt i bønner, læsninger og messetekster i det hele taget? Taler vi egentlig om en kirkegængers fuldstændige kommunikationsforstyrrelse under fejringen af den hellige eukaristi før 1962? Mister alle traditionelle argumenter for det latinske sprog i liturgien ikke deres vægt? Hvordan kunne Kirken i så mange århundreder betjene sig af et sprog, som menigmand ikke forstod?

Vi jævne troende forstod ganske vist ikke i enkeltheder kirkesproget; som ministrant havde vi jo – især ved trinbønnen – en række svar vekslende med præsten på latin. Dem kunne vi udenad og tempoet i trinbønnen var ganske kvikt! Salme- og Bønnebogen anførte imidlertid også de latinske dele på dansk – og prædiken på latin har ingen nogensinde hørt! Derfor forstod vi meget vel, hvad teksten på Kirkens sprog betød. Havde messens latin ikke noget med ærbødighed og højagtelse at gøre – et fremmedsprog, som – hvis det ikke lige var i undervisningsøjemed, fx krigene mod Gallerne, de Puniske krige, eller Ciceros taler – ikke hørtes andre steder end i Kirken?

Man kan spørge sig: Er latin da overhovedet Kirkens modersmål?

Derfor blev latin kirkesprog

I begyndelsen var ordet såvel inden for som uden for liturgien ikke på latin, men på det lokale sprog. Udover (koine)-græsk, som man betjente sig af i hele det antikke Middelhavsområde, og som også var handels sproget, var der syrisk, koptisk og armensk.

Forsiden på en udgivelse af *Vulgata*.

I urmenighederne fejrede man gudstjenesten på aramæisk, Jesu tungemål, og nogle anræbelse var nok nedarvet fra synagogen og derfor på hebraisk. Med kristendommens udbredelse kom oldslavisk og arabisk til. Østkirken var mest tilbøjelig til at fejre gudstjenesten på de lokale sprog, hvorimod menighederne i Rom, der som tidligere nævnt havde benyttet sig af græsk, inddrog – efterhånden som Den katolske Kirke blev stabiliseret der – stadig mere det lokale sprog, latin, og med pave Damasus omkring 380 fejrede hele liturgien på latin. Derfor var det naturligt, at Bibelen blev oversat fra hebraisk og græsk til latin. "*Biblia Vulgata*" betyder den almindelige/folkelige Bibel, skønt selve tilnavnet *Vulgata* først kom langt senere. Jo, latin er Den katolske Kirkens modersmål, for latin var et administrationssprog, der blev talt i store dele af Europa dengang. Først med Romerrigets fald omkring år 500 udviklede latin sig til de sprog, som vi i dag betegner som romanske. Latin lever altså videre og er aldeles ikke et "dødt" sprog; det *talte* sprog uddøde, fordi ingen mere har det som modersmål; men det forblev så helt op til vor tid et "kultursprog" og er i dag fortsat bevaret som skriftsprog. Historien kan berette om de mange videnskabelige afhandlinger, som er forfattet på latin.

Tilbage til kirkesproget: De germanske stammer – på nær de såkaldte arianske gotere – overtog det latinske liturgisprog. Der opstod tilmed den ideologi, at kun de tre sprog, som er repræsenteret på Jesu kors, nemlig hebraisk, græsk og latin, skulle være "hellige" sprog. Det blev dog gendrevet på det kraftigste af pave Johannes VIII.

Latin var i Middelalderen de dannedes sprog og også sproget for handel og søfart; den jævne borger, som næppe kunne læse og skrive, havde normalt intet kendskab til latin. Det kunne hurtigt føre til forvanskninger som fx "trylleformularen" *hokuspokus*. Der var ikke så få inden for gejstligheden, der dengang anså latin for "Guds sprog", og det medførte, at såvel Bibelen som liturgiske tekster ikke skulle udsættes for falske oversættelser, vrangforestillinger og misforståelser. Kirkens "universalitet" blev bevaret ved dette liturgisprog og udelukkede dermed, at menigmand kunne deltage aktivt i den hellige eukaristi. *Vulgata* var den første bog, som Johann Gutenberg trykte i ca. 1455. Hans revolutionerende opfindelse med det bevægelige bogstav støbt i bly blev et gennembrud for bogtrykkerkunsten. Mon ikke tidens udgivelser af trykte missaler, antifonaler osv. på latin bidrog til, at gudstjenester på lokalsproget har været spydspids i den Reformation, som fra 1400-tallet efterhånden bredte sig i Centraleuropa? Fornyerne var bl.a. Jan Hus, som virkede i Bøhmen, Martin Luther i det østgermanske område, Ulrich Zwingli i Schweiz og Jean Calvin i det nordøstlige Frankrig. Den anglikanske Kirke har siden sin udskillelse fra Den katolske Kirke og grundlæggelse i 1534 benyttet engelsk i liturgien.

Konciliet i Trient

Konciliet i Trient (1545-63) reformerede med rette liturgien, hvor mange af Middelalderens sange og tildigtninger, sekvenser og andet "ugræs" gled ud. Tridentinerkonciliet gjorde i 1546 *Vulgata* til Kirkens

officielle Bibel. Den Tridentiske Messe blev normen fra 1570 med den romerske ritus som fundament, hvor den latinske fejring af den hellige eukaristi snarere var en liturgi for gejstlighedens aktive deltagelse end for menigmands. Denne messeform blev forbillede for hele Den katolske Kirke og blev "i princippet" bevaret til Vatikan II (1962-65). Der kom dog nogle oversættelsesforsøg undervejs: Pave Alexander VII afviste 1661 en missaleoversættelse af den franske præst Voisin, og endnu i 1857 forbød pave Pius IX en oversættelse af Canon og indstiftelsesordene; men en kattedem åbnede sig under pave Leo XIII i 1897, hvor det blev muligt at arbejde med oversættelser af messetekster, læsninger og bønner; men selve eukaristifejringen skulle forblive på latin. Kirkens sprog var ganske vist latin, men også videnskaberens sprog; mange forordninger, disputater, brevvekslinger blandt fyrster, videnskabsfolk og andre blev udfærdiget på latin. Inskriptioner med romertal på bygninger fra den tid findes der et utal af.

Er requiet Verdis bedste opera?

Tillad mig en lille parentes for at eksemplificere Kirkens "eneret" på den latinske tekst i liturgien: Komponisten Giuseppe Verdi (1813-1901), som havde næse for veldrejede melodier, fik uropført sit *Requiem* over den italienske nationalforfatter, dramatiker og politiker Alessandro Manzoni i Milanos San Marco-kirke i 1874. Det blev en storartet opførelse, og lovordene kendte ingen grænser. Teksten var naturligvis på latin, som vi kender den fra Messen for de Afdøde – så det var der ikke noget odiøst i; hvis ikke det lige var, fordi den nærliggende La Scala-opera, som straks så værket som publikumsmagnet, satte den på plakaten blot tre (!) dage senere med samme orkester, kor, solister og samme dirigent (Verdi) og snart – efter tidens syn – med rette blev udskammet af Kirken, fordi et requiem nu engang hører hjemme i en kirke og ikke på en verdslig scene. Det var jo profant! Med til billedet hører, at Verdi også tog sig nogle friheder i forhold til messeteksten. Den afsluttende del, '*Libera me*', er vel egentlig tænkt som en bøn om at blive fri for at komme i helvede, men i Verdis værk bliver det i stedet til en bøn om at blive befriet fra vores eget forvirrede liv. Ikke mindst set på baggrund af den dommedagsstemning, som Verdi fremkalder i sekvensen "*Dies irae*" og de voldsomme brag i stortrommen, de djævelsk hvinende violiner, gjaldende trompeter, skrækslagne anråb fra koret og en bassolist, der med tilbageholdt åndedræt næsten ikke kan fremstamme budskabet om dødens rædsler, "*Mors stupebit*". Det er en meget voldsom sansepåvirkning; ja, jeg kan ikke komme i tanke om et andet værk, som i den grad spænder fra de blideste romantiske melodier og klange – trods tekstindholdet – til gru, rædsel, død og helvede. Det blev for meget for Kirken. Det liturgiske requiem blev efter nogles opfattelse pludselig til en teaterforestilling. Verdis *Requiem* gik dog hurtigt sin sejrsgang verden over. Nogle hævder, at det er Verdis bedste opera – velegnet til såvel kirke som koncertsal. Dårligt nok var Verdi død, før pave Pius X i 1903 udsendte en instruks om kirkemusik, *INSTRUCTIO DE SACRIS MUSICIS*, der primært skal bestå af gregoriansk sang, og hvor kun orglet må lyde til katolske ritualer. Paven nævner naturligvis ikke Verdi ved navn, men anledningen til, at en del af hans *Motu Proprio* omhandler kirkemusik i vores Kirke, er ikke til at tage fejl af, og

Plakat fra 1874 for opførelsen af Verdis requiem på Teatro alla Scala i Milano.

virkingen af pavens instruks udeblev da heller ikke: I henved 30 år lå Verdis requiem hengemt, uden at nogen opførte det. Genfødslen kom, da det i 1939 for første gang blev indspillet på plade. I dag regnes Giuseppe Verdis *La Messa da Requiem* for et af de mest intense religiøse musikværker, noget menneske har skabt.

Danske katolske salmebøger

Efter disse nogle måske unyttige kommentarer vender vi blikket mod vore egne breddegrader: I Centraleuropa og i Norden var der ikke tale om en fejring af eukaristien *kun* på latin – jo for præster, ministranter m.m.; men katolikkerne i København blev – trods religionsufrihed – allerede i 1773 forsynet med *Sammlung geistlicher Gesänge*: 74 tysksprogede salmer ordnet kronologisk efter kirkeåret til brug i kapeller eller til husandagter. Udlændinge, fx håndværkere, diplomater og andre, der havde særstatus i Danmark, kunne fejre messen i en lille kreds. Der var jo ikke katolske kirker mere; kirker, klostre (med landområder) og latinskoler var overgået til staten efter Reformationens indførelse i 1536. De metriske salmer på tysk blev sunget i løbet af messen, mens celebranten på vegne af de troende fejrede den hellige eukaristi på latin. Under forvandlingen var der naturligvis ingen sang. Efter Grundloven i 1849 og indførelsen af religionsfrihed i Danmark kom der skred i sagerne: *Lovsynger Herren – katolsk Psalmebog*, 1857: 186 salmer på dansk forsynet med indsatte håndskrevne noder. *Lovsynger Herren! Katholsk Psalmebog*, 1875. *Katolsk Salmebog og Bønnebog* 1918 (med de såkaldte "sangmesser", der blev sunget, mens præsten oftest i stilhed læste messen på latin), *Søndagsmessebogen II* 1944 med 9 latinske messer, hymner og litanier, danske salmer opstillet efter kirkeåret med fester samt kirkelige handlinger som dåb, trosbekræftelse, bryllup og begravelse. *Salme- og Bønnebog* fra 1951 skulle vise sig at være slidstærk, men et genoptryk var ikke nok. Salmebogen fra 1982, *Lovsang*, fik en helt ny dimension med mange flere danske salmer bl.a. med henvisning til metrisk parallelle melodier, kildehenvisninger, dansksprogede, nykomponerede ordinarier af Erling Rasmussen, Knud-Erik Kengen og Herman van Tooren. *Fortsættes* ▶

Engagere unge og opbygge troen hos medlemmerne

Den nye formand for den hæderkronede gamle forening Academicum Catholicum er den yngste nogensinde. Han fortæller her lidt om sin baggrund og hvilke ambitioner, han har på foreningens vegne.

Tekst: Rasmus Münchow

PROFIL Jeg blev født i 1998 på Rigshospitalet, og min familie boede i Blågårds-gade indtil jeg var fem, hvor vi flyttede til Amager i det hus, mine forældre stadigvæk bor i. I min barndom var der bordbøn før middagsmaden, en aftenbøn før sengetid og vigtigst af alt, fast messe om søndagen. På grund af Nørrebro-forbindelsen kom vi i Sakramentskirken, hvor min far nu er dia-kon. Det var i starten med en fast sogne-præst, men siden med stor omskiftelighed i præster, der skulle forestå messefejringen om søndagen. Det har ofte været reflekteret i samtaler over middagsbordet, at det kan være frustrerende, når man ikke har fast sognepræst, ikke er sikker på, hvem der kommer næste søndag, ikke får den stabilitet som en sjælesørger, der har tid til at sidde med menigheden til kirkekaffe efter messen og lære den nærmere at kende, kan give. Men på trods af at præsterotation var normen og at rutine, om end kærkommen, var mere fjern, så har jeg opdaget, at jeg fast vender tilbage til ord og opfordringer, jeg har hørt over prædikestolen igennem den tid, ord om Guds indgriben i vort liv, om Hans kærlighed, om selvfornægtelse og glæde, om rigdom og fattigdom – ja,

når tankerne har ført mig hen til mindet om disse præster, har jeg med rette kunnet sige til mig selv: ”Her er én, som talte som en kristen.”

Da jeg blev lidt ældre og opdagede, at det med at være sent ude lørdag aften med vennerne kunne være ret sjovt, begyndte jeg at komme i Sankt Ansgars Kirke i stedet – dér lå messen nemlig halvanden time senere end i Sakramentskirken. Men hvad der startede som et pragmatisk valg af messetidspunkt, blev afgørende for, hvem jeg er i dag. Som i Sakramentskirken, mødte jeg her præster, ved hvis vejledning det blev klart for mig, at sand kristendom ikke først og fremmest er en ydre leveregel, men et indre forhold til Kristus, hvis navn vi har fået del i ved at blive døbt og salvet. Her begyndte jeg at bede tidebønnen, her blev mine øjne mere åbne for rigdommen i Kirkens liturgi, og her lærte jeg folk at kende, som jeg stadig i dag ville betegne som mine bedste venner. Sagt på en anden måde, jeg mødte Kristus, og dét i Kirkens fællesskab. Jeg var troende inden, helt bestemt. Men igennem min tilknytning til Sankt Ansgars Kirke er min tro blevet mere levende.

Til et foredrag i 2014 med Hovedstadens Unge Katolikker, som nu er nedlagt, men holdt til i Sankt Ansgars, mødte jeg en ung fyr, en Jonathan Ebert, og af de mange grunde jeg kunne have haft til at nævne ham, gør jeg det her, fordi jeg igennem ham blev introduceret til Karmels spiritualitet. Vi tog ofte sammen op til nonnerne i Hillerød, jeg mødte hans far, som er novicemester for sekularkarmeliterne, og jeg begyndte at læse Johannes af Korset, Wilfrid Stinissen og Thérèse af Lisieux. I mødet med denne litteratur fik jeg et sprog for bønnen og det åndelige liv, som satte ord på og formede min egen måde at bede på, og jeg fandt ud af, hvad det kristne livs princip, dets egentlig mål, er: enhed. Enhed med Kristus, enhed med Hans kors, enhed med Hans herlighed, enhed med Hans vilje. Det her er grunden til, vi er døbt, og det er mit håb, at jeg altid vil stræbe efter og i sidste ende opnå den enhed med Gud, som jeg fik og blev kaldet til i min dåb, og hvis andet og mere vidunderlige navn er kærlighed. Jonathan er siden blevet ordensbror i Karmel, og jeg er i

Rasmus Münchow. Privatfoto.

formation som sekularkarmelit herhjemme.

Værende den jeg er, så har mit trosliv også altid haft en mere akademisk vinkel. Jeg har i lang tid været glad for filosofi, læste Augustins Bekendelser, da jeg gik i gymnasiet, så videoer og læste om Thomas Aquin, dykkede ned i Den katolske Kirkes Katekismus og læste en masse på nettet. Og når folk spørger mig, hvorfor jeg studerer det, jeg studerer på universitetet, så kan jeg fortælle, at det er kommet sig af, at jeg er kristen. Jeg tog til Oxford i 2018 for at læse en bachelor i Classics – græsk og latin – og den færdiggjorde jeg i 2022, efter at have læste en masse Homer, Herodot, Cicero, Thukydid, Ovid og Virgil, og ikke mindst Platon, Thomas Aquin og Augustin. Mit formål var at lære om det tankegods, den verden og de sprog, der har haft og stadig har så fænomenalt stor indflydelse på den kristne traditions måde at formulere troens indhold på, og det har jeg bestemt gjort – og jeg bliver ved med en kandidat på Københavns Universitet. Og med den akademiske interesse var det selvfølgelig ikke fjernt, at jeg nu også skulle være formand for Academicum Catholicum. Det, jeg gerne vil som formand, er grundlæggende meget simpelt: Dels vil jeg gerne se, hvordan jeg kan få mine jævnaldrende engageret, dels kunne jeg godt tænke mig at undersøge, hvordan vi kan brede os ud i landet med interessante foredrag og godt samvær. Men vigtigst af alt, så vil jeg hjælpe med at opbygge troen hos medlemmerne, som Gud nu måtte give mig at kunne gøre det. Må I ellers bede for, at det lykkes.

Danmarks Unge Katolikker fylder 75 år!

Danmarks Unge Katolikker og vores fællesskab fylder 75 år i år og det fejrer vi med en stor festival den 23. september på Ømborgen.

JUBILÆUM Dagen vil være for alle nuværende og tidligere DUK'er samt venner af DUK. Kom og oplev et helt særligt DUK-museum, kom og hør om DUK's historie fra DUK'ere på spændende tidspunkter i organisationens historie, og hør pastor Christian Noval tale om ungdomsteologi. Selvfølgelig skal vi fejre en festlig messe og have en dag med godt samvær med vore venner. Ingen fest uden dans, så kom og dans din favorit DUK-dans med alle de andre! Gennem hele dagen vil der være aktiviteter for børn og unge i alle aldre.

Du betaler selv din transport, men hvis man ønsker at deltage som gruppe fra sin menighed/lokalforening, så kan man arrangere en bus. DUK's sekretariat står til rådighed

for spørgsmål og hjælp til planlægning af transport.

Der er intet deltagergebyr for at deltage i jubilæumsfejringen, men du skal huske penge til mad, drikke, merchandise og andet.

Har du lyst til at hjælpe til på dagen med praktiske gøremål som fx at sælge sodavand, is eller andre opgaver, så udfyld 'Bliv frivillig!'-formularen, som du finder på forsiden af www.duk.dk.

Følg DUK på Facebook eller Instagram, da mere information bringes løbende.

Vi ser frem til at se dig på Ømborgen lørdag den 23. september!

Lea Noval, Duk-sekretariatet

Bispedømmets børne- og ungdomsorganisation fylder 75 år og markerer jubilæet med en festligt arrangement på Ømborgen den 23. september. Foto: DUK.

► Desuden var der – trods koncilets strenge begrænsninger hvad angår fejringen af messen på latin – bl.a. 6 latinske messer og en lang række hymner og litanier, så latinen var på ingen måde glemt. *Lovsang* var helt i tråd med intentionerne fra Vatikan II: nu er fejringen af den hellige eukaristi ikke mere et anliggende kun for præsten, men for alle de forsamlede troende. Som biskop Martensen skriver i sit forord: ”Når kristendommen var stærk og frodig, kom dette al-

tid til udtryk i salmer. Sang og fest hører sammen. Søndagsgudstjenesten er menighedens fælles fest.” En ny udgave af *Lovsang* kom i 2006 med en forbedret grafik, større omfang og opdatering af det danske salmerpertoire, bl.a. becifringer over salmenoderne, en række Taizé-sange, halleluja-akklamationer og omkvæd til vekselsangene på søn- og festdage for de tre læseår, et afsnit med tidebønnerne Laudes, Vesper og Komplet på dansk og Maria-antifonerne,

som ikke var kommet med i 1982-udgaven og hele 8 latinske messer. Jo, *Lovsang II* trykt på bibelpapir er en gedigen udgivelse, som de danske katolikker kan være stolte af.

Selv om messefejringen på dansk hertilands har fået forrang efter Vatikan II, er den latinske ritus efter 1962-missalet ingenlunde glemt. Efter mere end 35 år i dvale fejrede man for første gang igen den hellige eukaristi på latin søndag

den 3. februar 2008 i Jesu Hjerter Kirke i København. Måske appellerer denne liturgi – ligesom de såkaldte stillemesser og reciterede messer op til 1960'erne – til det mere kontemplative, til den indre bøn for den enkelte? Denne traditionelle ritus er fortsat en regelmæssig mulighed – også uden for hovedstadsområdet – for dem, der ønsker at fejre den hellige messe på Kirkens modersmål.

Kvinden bag snublestenen på Bredgade

”En sten for Eva” giver et grundigt indblik i det mosaiske trossamfunds liv og skæbne i Danmark.

Tekst: Kirsten Krog

HISTORIE Da Thomas Harder og Lene Ewald Hesel flyttede ind i deres lejlighed på Bredgade 51 i København, opdagede de, at der tidligere i bygningen havde boet en jødisk kvinde, Eva Salmonsens, der i en høj alder under 2. Verdenskrig blev deporteret til Theresienstadt, hvor hun døde.

Dette blev anledningen til, at Harder og Hesel tog initiativet til, at der den 28. juli 2020 blev nedlagt en såkaldt snublesten foran huset. Der er i alt nedlagt omkring 90.000 sådanne sten rundt omkring i Europa til minde om nazismens ofre.

Tager man metroen på vej til messe i Sankt Ansgar Kirke og står af ved Marmor Kirkens station, passerer man forbi snublestenen, når man drejer til venstre ad Bredgade.

Men Harder og Hesel stoppede ikke ved snublestenen, for ud af deres grundige research kom bogen ”En sten for Eva” om deres gamle nabo.

I bogen følger vi Eva skridt for skridt fra før hendes første skridt til hendes endeligt i Theresienstadt. Men ikke nok med det, vi får også et indblik i så godt som alt, der foregår og er foregået omkring det enkelte skridt.

Læseren får ikke mindst et grundigt

indblik i det mosaiske trossamfunds liv og skæbne i Danmark. Bl.a. beskrives det, hvordan Eva og hende slægt oplever flere små ”krystalnætter” i deres tid. F.eks. oplevede Evas farfar ikke bare at få smadret vinduerne i sin butik, men hele forretningen blev raseret og ranet.

Men vi hører også om de danske jøders evne til at integrere sig i det danske samfund. Mange tog navneforandring, ligesom det var almindeligt at engagere sig i det sociale arbejde ikke blot blandt deres egne.

Men jøderne fik også pålæg fra den danske stat. Bl.a. måtte de indføre en jødisk konfirmation for at kunne indgå i det danske samfund, ligesom det for alle andre danskere dengang var et krav, at man var konfirmeret for f.eks. at kunne blive gift.

Også de russiske jøders historie i Danmark indgår i beskrivelsen.

Derudover følger vi Evas slægt fra generationer tilbage og op til i dag.

Ikke mindst fylder beretningen om Evas og hendes mand, Frederiks søn David, der fik polio, men overlevede, og som deres eneste barn er anledningen til, at Evas slægt kan spores op til i dag.

Vi følger også hans to døtre Annelise

og Tove, men især Annelise, der efter forældrenes skilsmisse boede hos David.

Men det er ikke kun de store røde tråde omkring Evas person, forfatterne trækker op. Også små detaljer f.eks. om området omkring hendes bopæl, ikke bare i Bredgade, men også på Amager Torv, hvor hun boede med sin mand, mor og søn indtil Frederiks alt for tidlige død, sønnens fraflytning fra hjemmet og morens død, fylder i bogen.

Efter flytningen til Bredgade tager forfatterne læseren på en rundtur i nabolaget. Her kommer vi også forbi Sankt Ansgars Kirke, hvor forfatterne fortæller: ”Længere nede ad gaden lå den romerskkatolske Sankt Ansgars Kirke, der var opført som østrigsk gesandtskabskapel og først var blevet en ”rigtig” dansk kirke i 1850, efter at 1849-grundloven havde lovgivet den katolske tro i Danmark” (s. 187).

Men det er også her, den eneste bemærkelsesværdige undladelse findes. Efter at have passeret Den russisk-ortodokse Kirke og Den katolske Domkirke går turen således videre til Frederiks Hospital – det nuværende kunstindustrimuseum (i dag Designmuseum) – der dog var nedlagt på Evas tid. På trods af forfatterens ellers utrolige grundighed, falder det dem af en eller anden grund ikke ind at fortælle, at det var her, Søren Kierkegaard i en alder af 42 år døde. På et skilt på muren kan man ellers læse: ”I dette hus døde Søren Kierkegaard 11. november 1855”.

En stor del af bogen omhandler 2. Verdenskrig og tiden op til, hvor jødeforfølgelsen tog til i Europa. I den forbindelse nævner forfatterne flere gange Københavns

biskop Hans Fuglsang-Damgaard, der var toneangivende i forsvaret af jøderne i Danmark. Det skal her i parentes bemærkes, at kirkehistoriker Martin Schwarz Lausten i 2020 skrev en særdeles anmelderrost bog netop om Fuglsang-Damgaard og jødeforfølgelserne.

Den 1. oktober 1943 indledtes deporteringen af de danske jøder, og også Eva blev hentet. På det tidspunkt var hun så svækket, at hun to uger efter døde i Theresienstadt.

David og hans to døtre flygter til Sverige og kommer tilbage efter befrielsen, først Annelise og Tove, som var med i Den Danske Brigade, og senere David.

Forfatterne følger nu familien op til dagen for nedlæggelsen af trædestenen, hvor Evas olde-, tip- og tiptipoldebørn var til stede.

Thomas Harder og Lene Ewald Hesel: ”En sten for Eva”, 380 sider. Pris: 349,95 kr.

Jeg må ud af denne kirke

Tysk generalvikar udgiver bog, hvor han forklarer, hvorfor han forlod Den katolske Kirke.

Tekst: Lisbeth Rütz

DEBATBOG Andreas Sturm voksede op i en katolsk familie, hvor søndagsmessen var en selvfølgelig del af familielivet, og allerede som stor dreng oplevede han for første gang et kald til at blive præst. I hele sin barndom og ungdom var han aktiv i den katolske ungdomsbewægelse KJG, og efter præstevielsen fik han lederjobs inden for katolsk ungdomsarbejde. I 2018 blev han generalvikar og medlem af domkapitlet i Speyer. Som generalvikar havde han tusinder af ansatte under sig og forvaltede et budget på millioner af euro.

Stor var overraskelsen derfor, da han den 13. maj 2022 for rullende kameraer og tændte mikrofoner fortalte, at han trådte tilbage som generalvikar og meldte sig ud af Den katolske Kirke. Kort tid efter udgav Sturm bogen ”*Ich muss raus aus dieser Kirche. Weil ich Mensch bleiben will*”. (Jeg må ud af denne kirke, fordi jeg vil blive ved med at være menneske), hvor han fortæller om den proces, der fik ham til at forlade Den katolske Kirke.

”Magtmisbrug er en del af Kirkens DNA”

”Med MHG-studiet (en stor tysk undersøgelse fra 2018 af misbrug, bestilt og betalt af den tyske bispekonference) gik noget i stykker i mig”, skriver Sturm. Han er enig med bispekonferencens studie i, at en del af forklaringen på de mange tilfælde af seksuelt misbrug i Kirken er systemisk, d.v.s.

beror på misbrug af den magtposition, som systemet giver katolske gejstlige.

Med det første Vatikankoncil dogme om pavens ufejlbarhed er der opstået en de facto ufejlbarhed, der omgiver alle pavelige udtalelser med en aura af ufejlbarhed og uforanderlighed, skriver Sturm. Mellem linjerne læser man, at et koncil står over paven.

Det gør indtryk at læse, hvordan han som generalvikar møder traumatiserede misbrugsofre, der er ude af stand til selv at vise naturlig kærlighed til deres børn og bryder hulkende sammen på hans kontor. Det påvirker ham i en grad, så han selv bliver stiv og forkrampet – ude af stand til at vise spontanitet, når han er sammen med børn.

Angreb på morallæren

Kirkens morallære er på anklagebænken i Sturms bog. Han oplever selv, hvordan han bevæger sig fra at have en dogmatisk facitliste med svar på det hele til at være mere åben over for blandt andet LGBT-agendaen. ”Jeg har velsignet lejligheder, biler, elevatorer, utallige rosenkranser og så videre. At jeg så ikke kan velsigne to mennesker, der elsker hinanden, det kan ikke være Guds vilje”, siger Sturm, der bag lukkede døre og uden at vove at gå ud i offentligheden velsigner par af samme køn. Åbning for præstevielse af kvinder som blandt andet benediktineren Philippa Rath argumenterede for i bogen ”*Weil Gott es so will*” er et andet varmt emne i bogen lige som synspunktet,

at sakramenterne bør gives til alle – også fraskilte og gengifte. Kirken er antikveret i sin måde at kommunikere på, mener Sturm, der også ønsker præstecølibatet gjort frivilligt.

Sturm går varmt ind for en grundlæggende demokratisering af Kirken gennem en synodal struktur, hvor også lægfolk skal være medbestemmende, men taber gradvist troen på, at Kirken evner at reformere sig selv. Bogen er skrevet, mens han endnu var generalvikar og afspejler den proces, han går igennem. Han fortæller, at han får stor støtte fra lægfolk, men også, at han køber panden mod en mur. Der er reformkø i Den katolske Kirke; men systemet er stivnet, og det er umuligt at komme igennem med ændringer, skriver han. Samtidig med at Sturm føler stor taknemmelighed over for Den katolske Kirke, som har præget og formet ham, oplever han, at der i praksis er et svælg mellem Kirkens lære og han egen overbevisning.

Sturm er nu trådt ind i Den gammelkatolske Kirke, der opstod efter det første Vatikankoncil i 1870 som reaktion på ufejlbarhedsdogmet.

Gammelkatolikkerne har omkring 60 menigheder i Tyskland, og Sturm er blevet præst i en af deres menigheder ved Bodensøen. De gammelkatolske har nogle af de ting, Sturm efterlyser. Her har gengifte adgang til sakramenterne, Kirken er en bispekirke med synodal struktur og velsignelse af par med samme køn accepteres.

Det er en meget læseværdig bog, som Sturm har skrevet, mens han endnu var generalvikar. Den er vigtig – også for danske læsere – fordi den behandler en række temaer i Kirkens tros- og morallære, som den enkelte katolik bliver nødt til at tage stilling til.

Sturm, Andreas: Ich muss raus aus dieser Kirche: Weil ich Mensch bleiben will. Herder, Freiburg 2022, indbundet, 192 sider. Pris: 48 euro. Kan købes på Amazon.

Frygt ikke!

Det handler om bøn, samvær, solidaritet med medsøstre over hele verden og ikke mindst livsmod, når kvinder samles over hele Danmark til Kvindernes internationale Bededag.

Tekst: Lisbeth Rütz

ØKUMENI Skal du ikke have én mere bliver der spurgt, mens de dejlige boller med tandsmør passerer forbi. Jeg giver efter for fristelsen og tager én mere, selv om jeg lige har fået en kæmpeportion gammeldags æblekage med flødeskum og geleklatter foroven. Stemningen er god. Glade kvindestemmer summer omkring mig – man snakker og hygger sig med hinanden. Mange har kendt hinanden i årevis. Jeg er til kvindernes årlige internationale Bededag – denne gang i Stenosgade. Hvert år mødes kvinder fra kirkesamfundene i Danmark forskellige steder i landet for at bede sammen med andre kvinder, lære noget om kvinder i andre lande og genopfriske gamle venskaber.

Vi bor i en by, hvor mange mennesker er angste og døjer med lavt selvværd. Men ”frygt ikke” står der 365 gange i Bibelen. Så I har et nyt ord til hver eneste dag i hele året, siger pastor Ellen Margrethe Gylling, forkvinde for Danmarks økumeniske Kvindekomité i en uformel prædiken over teksten.

I år har kvinder i Taiwan udvalgt dagens tekst og forberedt en ordets liturgi. Dagens tekst fra Efeserbrevet 1,15: ”Jeg har hørt om jeres tro” stammer fra en tid, der minder meget om vores egen. I Efesos var der mange religiøse tilbud som vi også kan læse om i ApG 6,19. Kvinderne i Taiwan har valgt teksten, fordi de er i en situation, som minder om den, der var i Efesos på Paulus’ tid. Her udgør de kristne kun ca. 4% af befolkningen. Vi er kaldede til at tro og holde vores håb oppe, understreger Efeserbrevet. Mange mennesker her i byen er angste, og frygten holder dem i fangenskab. Men som døbt har vi alle sammen dobbelt statsborgerskab. Vi skal ikke bare leve for os selv; men for Ham der døde og opstod for os. Målet er, at Kristus åbenbares i vort liv. Guds ord vil bringe gudsriget ind i det liv, vi lever her og nu. Vi har en far, der elsker og værdsætter os højt. Vi er frelst ud af mørkets magt og skal være

rede til at møde trængsler og udfordringer. Gavnige virkninger af trængsler kan være at vi udvikler udholdenhed, standhaftighed og mod, siger pastor Ellen.

Som gadepræst mødte hun engang en ung narkoprostitueret, der levede et brutalt og usselt liv. Hendes lille søn var blevet tvangsfjernet; men håbet om at få ham tilbage holdt hende oppe. Hun viste Ellen det lille dagmarkors, hun bar om halsen. Det har jeg fået fra min bedstemor, og det viser mig, jeg er noget værd, sagde hun.

Kvindeliv i Taiwan

Efter dagens tekst hører vi livsberetninger fra forskellige kvinder – i år i Taiwan. Så kommer en pause med dyb, koncentreret og – viser det sig – frugtbar stilhed. Pludselig strømmer bønnerne frem.

En beder om, at vi må blive modige og stærke kvinder i Guds rige. En anden beder for de mange kvinder, der knokler i et trængt sundhedsvæsen i Danmark. Der bedes om, at vi må få kraft til med vores liv at pege hen mod Kristus. Andre bønner omfatter kvinder, der lever med hårde skilsmisser og kvinder, der ikke selv kan tro. Mange af de kvinder, der mødes her i Stenosgade, har været med i mange år. Det er altid meget inspirerende at være sammen med andre kristne kvinder siger Fanny Worm, tidligere officer i Frelsens Hær. Som ung blev hun gift ind i Frelsens Hær, hvor alle hendes fem børn arbejder.

Det er vigtigt, at alle os der tror er samlede om bøn. For der er ikke én bøn, der siges forgæves. Når folk hører om Kvindernes internationale Bededag, tror de, det er den internationale kampdag den 8. marts. Men vi er med i en meget større kamp, der foregår på det åndelige plan, siger Anna Wagner fra Folkekirken. Hun er trofast deltager og blev økumenisk interesseret, da hun for mange år siden giftede sig med en katolik.

Vi viser solidaritet med andre kvinder ude i verden. Vi er med til at realisere Kristi

Fællesbøn.

mystiske legeme og netværker lokalt, siger Lise Hendil fra Den katolske Kirke.

Kvindebededagen handler også om at vise praktisk solidaritet med andre kvinder. Derfor samles der hvert år ind til konkrete projekter, som kommer andre kvinder til gavn. Projekterne skifter mellem de forskellige kirkesamfund.

Ordet økumeni kalder ikke altid på det store engagement i kirkefolket. Mange forbinder det måske mest med snak; men Kvindernes internationale Bededag er et virkelig godt eksempel på økumeni i praksis og den synergi der opstår, når kristne kvinder fra vidt forskellige kirkesamfund mødes.

Du kan læse mere om Kvindernes internationale Bededag på kvindebededag.dk

Vi er kaldede til tro og til at holde vores håb levende, siger pastor Ellen Margrethe Gylling.

Sådan støtter du:

I år samler Kvindernes Bededag ind til to projekter. Baptistkirken driver i Bangladesh et skolehjem for udsatte og fattige piger og et andet hjem for blinde og svagtseende drenge. I dette projekt samles der ind til inventar og til nye computere

I det andet projekt samles der ind til Burundi. Pengene går til en gruppe, hvor kvinderne kan få mikrolån, så de kan

starte egen virksomhed og på den måde blive mere økonomisk uafhængige. Det har nemlig vist sig, at fattige kvinder har svært ved at låne i almindelige banker.

Projekterne kan støttes via MobilePay. Når du har valgt et beløb, indtastes 80530. Så kommer logoet med Kvindebededag.

Katolske græsrodder i Congo får hånds-rækning fra danske kvinder

Kvindebededagen støttede med penge til majsmølle.

UDVIKLINGSARBEJDE Jeg ved godt man ikke kan redde hele verden; men jeg har svært ved at lukke øjnene for andres nød, siger Virginie Mwepele.

Egentlig var hun bare hjemme på ferie i Congo sammen med sin mand. Men en dag mødte hun nogle kvinder, der fortalte hende om deres hårde og fattige hverdag i byen Kindoho, der ligger tæt på hovedstaden Kinshasa. Virginie mødte familier, hvor der ikke var mad nok, så man måtte skiftes til at spise. Hun hørte om unge mennesker, der ikke kunne fortsætte deres skolegang, fordi familien ikke havde råd til at betale skolepenge. For at hjælpe deres børn og tjene lidt penge til familien havde nogle

kvinder lejet et stykke jord, hvor de dyrkede majs, kassava og grøntsager til salg på det lokale marked. Majsmel er en meget vigtig del af kosten i kvindernes familier og spises til de fleste måltider. Men desværre måtte kvinderne gå mange kilometer for at få deres majs malet.

Virginie besluttede sig for at hjælpe. Hun stammer selv fra Congo, men har boet i mange år i Danmark, hvor hun til daglig arbejder som sygeplejerske og er aktiv i Sakramentskirken på Nørrebro. Sidste år modtog Virginie lidt over 40.000 kr. fra kollekten til Kvindernes internationale

Lokale kvinder overbringer Virginie Mwepele og hendes mand afgrøder de selv har dyrket som tak for hjælpen.

Bededag. Pengene er blevet investeret i en majsmølle, der er købt og monteret. Man er nu ved at bygge et hus til den. Møllen vil give kvinderne et løft i deres hverdag.

De kan nu male melet på stedet og sparer derved meget tid. Med dette hjælp til selvhjælpsprojekt får de bedre mulighed for at forbedre familiens økonomi og sikre deres børns skoledag.

LR Virginie Mwepele.

Åbent Brev

Dette er et nødråb fra Kirkens lægfolk!

Efter i årtier at være vidner til overgrebsager i Kirken, og deraf følgende tavshedskultur og de senere offentliggørelser af ofrenes lidelser, samt de mange udmeldelser af katolikker verden over som følge af den mildest talt mangelfulde håndtering, så sårer det os i vores inderste sjæl, at vi nu IGEN konstaterer, at intet er lært.

I Danmark ruller der i disse dage historier i en af vores største aviser, der omhandler fem forskellige katolske præster, der alle har haft tjeneste i Danmark.

En er dømt i 2005 for besiddelse af børneporno. I alt lå der 45 filer på hans computer.

Han fik lov til at fortsætte som præst Birkerød yderligere fem år efter dommen, og har siden 2010 fortsat sit virke som præst – også for børn og unge – i Polen.

En anden af præsterne fik i 2018 en bøde for fire tilfælde af blufærdighedskrænkelser over for børn og unge. Noget der foregik under tre forskellige retrætture. Han arbejder i dag på et katolsk efteruddannelsescenter i Polen. Og i polske medier kan man læse, at han som præst arbejder med ofrene fra Ukraine ... inklusive børn.

Desuden er to præster, som blev anklaget for at have krænket unge drenge eller unge mænd, fortsat med at arbejde i Danmark. Der blev aldrig rejst tiltale mod de to

præster, da sagerne var forældede, da de kom frem, men en intern advokatundersøgelse vurderede, at anklagerne var "troværdige".

Den sidste fik en tjenestelig påtale, da han var lærer på det katolske gymnasium, for upassende omgang med de unge drenge. Han sluttede sit arbejde der kort efter og er nu præst i Singapore.

Vi konstaterer, at vores kirke nægter at velsigne voksnes menneskers kærlighed, hvis de elsker én af samme køn, og dermed fratager dem et sakramente.

At præster, der forelsker sig og ønsker at gifte sig, mister deres mulighed for at fortsætte som præster. De mister adgangen til et sakramente.

At fraskilte og gengifte ikke har ret til at modtage komunionen, og dermed mister de adgang til et sakramente.

... Men præster der krænker børn og unge, de fortsætter.

De beholder deres præstekrave, og de bliver som ulve i hyrdeklæder blandt os. Hvem vogter fårene, hvis hyrderne bliver ulve?

Vi protesterer inderligt over dette her!

Over at børn og unges sikkerhed igen og igen ofres.

Vi kræver, at konsekvensen af en dom omhandlende krænkelser og misbrug bliver, at man ikke længere kan være præst. Kirken skal ikke operere med forældelsesfrister. Ofrenes lidelser er varige.

Vi ønsker at møde vores præster tillidsfuldt og med et

åbent hjerte. Det bliver sværere og sværere, når vi oplever, at vi ikke kan forvente Kirkens aktive beskyttelse mod overgrebsmænd. Det er ikke rimeligt over for os, vores børn, og det er heller ikke rimeligt over for alle de gode og ordentlige præster vi har.

Vi beder om at blive hørt

Om at vores børn og unge kan opleve sikkerhed i Kirken Sådan som de burde kunne.

Anemone Samy, Ingerid Lassen Cristoffanini, Yasmin Münster, Emma Scully Jelstrup Balkin, Johannes Nordentoft, Betina Bølling, Elsebeth Odgaard, Vita Jensen, Malene Fenger-Grøndahl, Sylvie Gnaere, Kaare Rübner Jørgensen, Leif Stani Leszczyński, Lys Münster, Maria Capitani, Birgitte Andreasen, Reidun Bløcher Fynø, Carina Guldager Suhr, Ulla-Britt Stordal, Hong Thi Nguyen Johannesen, Marianne Bang Rasmussen, Lisbeth Arbøl, Lukas Nordentoft, Christian Michalak, Simon Bølling Nordentoft, Hans Jørgen Frederiksen, Andreas Hjorth Frederiksen, Bente Birch Frederiksen, Martin Hjorth Frederiksen, Inger M. Frederiksen, Kasia Skoda, Tri Nguyen, Frederik Roed og Victor Nguyen Johannesen.

KO/DUK-samarbejde i æteren

DUK har netop sendt den første i rækken af en serie podcasts produceret i samarbejde med Katolsk Orientering.

LYDMEDIE Under navnet 'Katolsk Orientering Ultra Kort' er Danmarks Unge Katolikker begyndt at sende en serie af podcasts, hvis indhold er produceret i samarbejde med KO's redaktion.

Ifølge DUK's sekretariatsmedarbejder Lea Noval, vært for de ugentlige podcasts af ca. 15-20 minutters varighed, vil hver udsendelse præsentere en lille håndfuld aktuelle katolske nyheder af dansk som internationalt tilsnit. Desuden vil man gå mere i dybden med yderligere nogle emner, som Lea Noval vil vende med en eller flere gæster i studiet.

I første episode samtaler Lea Noval med pater Daniel Nørgaard S.J. om blandt andet dagbladet Berlingskes nylige artikelserie om fem katolske præsters krænkelssager, der atter har skabt opmærksomhed omkring Kirkens håndtering af denne type sager. Har medieomtalen fx givet DUK anledning til at gennemse sine egne procedurer og beredskabsplan på området?

Med udgangspunkt i den netop afholdte kontinentale samling i Prag vendes også den igangværende synodale proces, de foreløbige konklusioner og den videre proces. Trods en stor bredde i emner, der blev diskuteret, var 'Mission' et gennemgående tema på mødet, og her pegede mange nationale indlæg på børn- og ungeproblematikken: hvordan fastholder vi dem i menighedernes fællesskab og hvordan skaber vi en tidssvarende kateketisk undervisning, der formår at ruste katolske unge til at blive bedre til at navigere i stadig mere sekulære omgivelser uden at falde fra troen?

Missionsugen på Amager

Der bliver også tid til en snak om pave Frans' fastebudskab, som tager afsæt i evangeliernes beretning om forklarelsen på bjerget. I budskabet foreslår Frans to 'stier', vi kan følge her i fastetiden, for sammen med Jesus at gå op og nå frem til målet – henholdsvis at vi lytter til Jesus, og at vi ikke søger tilflugt i en religiøsitet, der består af ekstraordinære hændelser og stemningsfulde oplevelser. Men bliver pavens fastebudskab overhovedet læst af de unge, og hvordan forholder de unge sig i øvrigt til fastetiden som en forberedelsestid til påsken?

Blandt de kortere nyheder er omtalen af det nye evangeliseringsprojekt 'Missionsugen', som Sankt Annæ Kirke på Amager afholder i uge 12.-19. marts; om krigen i Ukraine, der går hårdt udover kirker og andre religiøse bygninger, idet 494 af dem enten er blevet ødelagt, beskadiget eller har været udsat for indbrud siden Ruslands storstilede invasion begyndte for lidt over ét år siden; at

tænde lys og bede for pave Frans i anledning af 10-året for hans pontifikat; og den ændrede demografi og sekularisering i Storbritannien, som har resulteret i, at de, som erklærer sig for kristne, for første gang i 1.500 år nu udgør en minoritet.

Indtil videre omfatter samarbejdet mellem DUK og Katolsk Orientering ca. ti podcasts.

De forskellige udsendelser kan høres/genhøres via www.duk.dk/podcast.

NM

DUK's sekretariatsmedarbejder Lea Noval er vært for en serie af ugentlige podcasts, der præsenterer aktuelle katolske nyheder samt 2-3 emner, som vendes med en eller flere inviterede gæster i studiet. Foto: DUK.

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annoncekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Biskoppens kalender

April 2023

2.	kl. 10.00	Pontifikalmesse i Domkirken
4.	kl. 16.00	Messe i Domkirken med indvielse af olierne
6.	kl. 17.00	Messe i Domkirken
7.	kl. 15.00	Herrens lidelsesliturgi i Domkirken
8.	kl. 21.30	Påskevigilie i Domkirken
9.	kl. 10.00	Pontifikalmesse i Domkirken
15.	kl. 10.00	Firmelse i Sankt Albani Kirke, Odense
	kl. 12.30	Firmelse i Sankt Albani Kirke, Odense
	kl. 16.00	Firmelse i Sankt Knuds Kirke, Svendborg
16.	kl. 10.00	Firmelse i Sankt Ansgars Kirke, Aabenraa
	kl. 12.00	Firmelse i Sankt Pauls Kirke, Sønderborg
18.	kl. 10.00	Møde i Biskoppeligt Råd
	kl. 17.00	Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
22.	kl. 10.00	Firmelse i Sankt Vincent Kirke, Hillerød
	kl. 15.30	Firmelse i Sankt Therese Kirke, Hellerup
23.	kl. 10.00	Firmelse i Sankt Annæ Kirke, Amager
25.	kl. 10.00	Møde i RESAM – Religion & Samfund
29.	kl. 10.30	Firmelse for Sankt Mariæ menighed, Frederiksberg i Jesu Hjerter Kirke, Kbh. V
30.	kl. 10.00	Firmelse i Sankt Mikael's Kirke, Kolding

Hans Esmark 80 år

Sognepræst-emeritus Hans Esmark fyldte rundt den 26. februar.

FØDSELSDAG Kirkecentret i Hillerød fejrede 25 års jubilæum den 2. marts 2011 med et brag af en fest med bl.a. koret Vox Humana. De oprindelige bygninger til kirkecentret var bygget i 1848 og Hans Esmark fik med hjælp

Hans Esmark ved præstevielsen pinselørdag 1977.
Foto: KO.

af bl.a. to Sankt Vincent Søstre ombygget stedet fra at være lægeklinikker til det nuværende smukke og velfungerende kirkecenter. Et markant, bygningsmæssigt udtryk for Hans Esmarks indsats for katolsk kristendom i Nordsjælland. Men ikke kun i Hillerød, for pastor Hans var fra 1985 sognepræst også i Ringsted og fra 1989 også i Helsingør!

Men inden tre-i-en indsatsen havde fødselaren prøvet mange andre ting i livet.

Uddannet møbelsnedker, hvilket har været meget nyttigt for pastoren som handyman under diverse byggerier og reparationer.

Kort efter at være konverteret i 1963 startede hans militære curriculum, som han fuldførte som major af reserven.

Som ung soldat deltog fødselaren i militærvalfarten til Lourdes.

Han har et par gange delagtiggjort menigheden i sine oplevelser, der bidrog til hans kald til præsteembedet. Taknemmelige kan vi i menigheden være for hans oplevelser i Lourdes.

Kort sagt: Hans Esmarks liv har været fuldt af aktivitet og energi rettet mod hans medmennesker og menigheder.

Starten på hans otium har været dramatisk, præget af en livstruende infektion, som efter et intensivforløb nu Gudske-lov er overstået og hvor menigheden har glædet sig over at sognepræst-emeritus deltager i søndagsmessen som vi andre.

Til lykke og tak for din indsats, Hans Esmark!

Tidligere menighedsrådsformand Keld Lauritsen.

Hans Esmark. Foto: Keld Dahlwad.

Kirkens troværdighed

Det er med stor sorg, at man kan læse i Berlingske om katolske præsters seksuelle overgreb på børn og unge her i Danmark.

Det er en sorg over den smerte, det har forvoldt de forurettede. De har oplevet overgreb fra personer, de i særlig grad burde kunne have tillid til.

Og det er en sorg over vores elskede Kirke.

Hvordan er det kommet så vidt, og hvornår hører det op?

Hver præsts overgreb vil overfor det omgivende samfund bortveje 10.000 gode præster og menige katolikkers vidnesbyrd og glæde ved troen.

Som jeg læser biskop Kozons svar til Berlingske, tyder det på, at der i Danmark nu bliver taget omfattende initiativer for at hindre overgreb og for at tage ordentlig vare på ofre for overgreb.

Men det går ikke, hvis præster, der har begået overgreb i

Danmark, kan flytte til Polen og fortsætte præstegerningen – endog med ansvar overfor børn og unge.

For mig at se er der noget helt galt i den måde, Kirken har fastlagt verdenspræsternes liv på:

Kirken har fastlagt, at verdenspræster ikke må have et modent og gensidigt kærlighedsliv i ægteskab, men ser gennem fingre med de præster, der tiltvinger sig seksuelle ydelser hos børn.

Det er da himmelråbende forkert.

Gad vide, hvad Jesus ville sige, hvis han sad med ved det synodale rundbord og så på, hvorledes Kirken i det 21. århundrede har organiseret livet for hans vigtigste medarbejdere, præsterne.

Lad os vende bøtten rundt: Aldrig at acceptere præsters overgreb på mindreårige, men tillade præster et tillidsfuldt kærlighedsliv.

Peter Reiter, 8220 Brabrand.

Det sker i bispedømmet kan ses på katolsk.dk

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Guds synlige tilstedeværelse i messen: Real-præsens i Nadverbrødet

I den katolske messe er den centrale begivenhed forvandlingen af nadverens brød og vin til 'Jesu legeme og blod'. Her ligger kilden til messens forbavsende styrke og livgivende gave til enhver, der tror.

Thomas Aquin forklarede i 13. århundrede begivenheden som en *transsubstantiation* og henviste dermed til et filosofisk begrebsapparat, der var udtænkt af den før-kristne græske filosof Aristoteles. Alle materielle genstande, mente man, kunne analyseres spekulativt gennem metafysiske begreber som *essens*, *accidens*, *substans*, *form* osv. Nu mere end 2.000 år senere mangler man den kontekst, som gjorde antikkens og middelalderens filosoffer og teologer i stand til at forstå noget reelt ved begrebet *transsubstantiation*. I århundrederne op til vor tid er der tilkommet en helt anden måde at analysere og forstå såvel den materielle som den spirituelle virkelighed. Evidensbaserede indsigter i den skabte virkelighed, dvs. erfaringerne fra det liv, vi hver især lever, resulterer i en helt anden forståelse af

tingenes udvikling og sammenhæng, deres lovbundethed og fornyende kaos, samt ikke mindst en individuel livstolkning. I dag står det klart, at nadvermysteriet ikke lader sig reducere til imaginære spekulationer fra tidligere tider, men må forstås på en langt mere konkret og virkelighedsnær måde.

Der er næppe mange, som har et personligt forhold til antikke, spekulative begrebssystemer. Alligevel har den abstrakte transsubstantiationslæres forklaring på nadverhandlingens umiddelbare og stærke oplevelse fået lov til at stå uændret i kirkens teologi helt frem til vores tid. Det skyldes til dels, at man som troende katolik uanset filosofiske spekulationer bliver grebet af en umiddelbar fornemmelse af Guds nærvær og tilstedeværelse i sit eget liv under nadverhandlingen. Det kan naturligvis også skyldes, at Kirken endnu ikke har kunnet formulere en acceptabel forklaring på, hvad det er, der sker.

Under alle omstændigheder virker fortidens metafysiske begrebssystemer i dag som irrelevant vildledning, der kan stille sig i vejen for et søgende menneskes oplevelse af nadverhandlingens forløsning. For mig er det derimod ligesom at være vidne til Guds inkarnation i Jesus og hans tilsynekomst i dén tids-historiske og materielle

virkelighed, som vi alle aktuelt lever i. Den oplevelse er så gjort mulig gennem mine egne erfaringer og refleksioner, der grundlæggende erkender Gud som skaber af alting. Da ingen af de skabte ting, herunder mig selv og alle andre mennesker, har eksistens i sig selv, men derimod kun opretholdes hvert eneste sekund af Guds vedvarende vilje, så er vi aldrig alene, selvom vi for nuværende kun bebor et tidsbegrænset afsnit af Guds totale sfære. Vandmærket i tilværelsen er Gud. Han toner særligt frem, når man er gjort opmærksom gennem messens sakramentale nadverliturgi eller ved andre, særlige spirituelle begivenheder i ens liv.

I nadveren træder Gud ind i vores tidsramme som Kristus, og han lover os, som er biologiske og troende fæller med Jesus, sin evige solidaritet og ultimative frelse fra sorg og død. Nadverens sakramente kan derfor opleves som Guds forsoning med os og uendelige opmuntring til enhver, hvad enten man oplever livets begrænsninger eller fryder sig over livets pragtfulde gave. Som tak herfor beder præsten på alle tilstedeværendes vegne den eukaristiske bøn under messen. Det er værd at opleve!

John-Erik Stig Hansen, læge, dr.med. 2860 Søborg

April

1. *viol.* Lørdag i 5. uge i fasten. (I Ps).

Pass. pf. I.

☞ Jer 31,10.11-12b.13

☞ Han vogter os som hyrden sin hjord.

L.: Ez 37,21-28. **Ev.:** Joh 11,45-57.

Bededag for præste- og ordenskald.

2. *rød.* **PALMESØNDAG.**

☞ *Cr. Særl. pf.*

Palmeprocessionen:

Ev.: Matt 21,1-11.

Messen: **1.L.:** Es 50,4-7;

☞ Sl 22,8-9.17-18a.19-20.23-24.

☞ Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?

2.L.: Fil 2,6-11.

Ev.: Matt 26,14-27,66 eller 27,11-54.

3. *viol.* **MANDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).

Pass. pf. II.

☞ Sl 27,1.2.3.13-14

☞ Herren er mit lys og min frelse.

L.: Es 42,1-7. **Ev.:** Joh 12,1-11.

4. *viol.* **TIRSDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).

Pass. pf. II.

☞ Sl 71,1-2.3-4a.5-6b.15+17

☞ Min mund skal forkynde din retfærdighed

L.: Es 49,1-6. **Ev.:** Joh 13,21-33.36-38.

I Domkirken: *hvid.* **Fornylse af præsteløfterne, indvielse af de hellige olier.**

Gl. Særl. pf.

1.L.: Es 61,1-3a.6a.8b-9

☞ Sl 89, 21-22. 25+27.

☞ Om din nåde, Herre, vil jeg evigt synge.

2.L.: Åb 1,5-8

Ev.: Luk 4,16-21.

5. *viol.* **ONSDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).

Pass. pf. II.

☞ Sl 69,8-10.21-22.31+33-34

☞ I nådens tid, Herre, svar mig

i din store miskundhed, Gud!

L.: Es 50,4-9a. **Ev.:** Matt 26,14-25.

6. *viol.* **TORS DAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).

Fastetiden afsluttes skærtorsdag inden aftenmessen.

PÅSKEHØJTIDEN (TRIDUUM PASCHALE)

6. *hvid.* **SKÆRTORS DAG AFTEN.**

Påskehøjtiden indledes med aftenmessen, som træder i stedet for vesper, og varer til og med 1. påskedags 2. vesper.

Gl. Euk. pf. I.

1.L.: 2 Mos 12,1-8.11-14;

☞ Sl 116,12-13.15-16.17-18.

☞ Velsignelsens bæger er fællesskab med Kristi blod.

2.L.: 1 Kor 11,23-26.

Ev.: Joh 13,1-15.

7. *rød.* **LANGFREDAG.**

1.L.: Es 52,13-53,12;

☞ Sl 31,2+6.12-13.15-16.17+25.

☞ Fader, i dine hænder betror jeg min ånd.

2.L.: Hebr. 4,14-16; 5,7-9.

Ev.: Joh 18,1-19,42.

(Johannes Baptista de la Salle, præst (†1519) fejres ikke)

Faste- og abstinensdag.

Kollekt for Det Hellige Land.

8. *viol.* Lørdag. **PÅSKE LØRDAG.**

Aften. hvid. PÅSKEVIGILIE. (h).

Gl. Påskens pf. I. Til bortsending og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! Påskelyset står tændt ved alle messer til og med Pinsedag. Af det Gamle Testaments læsninger skal læses mindst 3, men altid 2 Mos 14.

GT:

1: 1 Mos 1,1-2,2 eller 1,1.26-31a;

☞ Sl 104,1-2a.5-6.10+12.13-15a.24+35c.

☞ Herre, send din ånd og skab liv, gør jorden ny!

eller: Sl 33,4-5.6-7.12-13.20+22

☞ Herrens godhed fylder jorden.

2: 1 Mos 22,1-18 eller 22,1-2.9a.10-13.15-18;

☞ Sl 16,5+8.9-10.11

☞ Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.

3: 2 Mos 14,15-15,1a (**obligatorisk**);

☞ 2 Mos 15, 1b.2.3-4.5-6.17-18

☞ Jeg vil synge for Herren, for han er højt ophøjet.

4: Es 54,5-14;

☞ Sl 30,2+4.5-6.11+12a+13b

☞ Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet.

5: Es 55,1-11;

☞ Es 12,2.3+4bcd.5-6

☞ I skal øse vand med glæde af frelsens kilder.

6: Bar 3,9-15.32-4,4;

☞ Sl 19, 8.9.10.11

☞ Herre, du har det evige livs ord.

7: Ez 36,16-17a.18-28;

☞ Sl 42,3.5bcd; 43,3-4

☞ Som hjorten skriger ved det udtørrede vandløb,

sådan skriger min sjæl efter dig, Gud.

I tilfælde af dåb: Vekselsang nr. 5

eller ☞ Sl 51,12-13.14-15.18-19

☞ Skab et rent hjerte i mig, Gud.

NT: Rom 6,3-11;

☞ Sl 118,1-2.16-17.22-23.

☞ Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Ev.: Matt 28,1-10.

9. *hvid.* **PÅSKEDAG. HERRENS OPSTANDELSE.** (h).

☞ *Gl. Sekvens. Cr. Påskens pf. I. Til bortsending og svar tilføjes:*

Halleluja! Halleluja!

1.L.: ApG 10,34a.37-43;

☞ Sl 118,1-2.16-17.22-23.

☞ Denne dag har Herren skabt,

lad os juble og glæde os på den.

Eller: ☞ Halleluja! Halleluja! Halleluja!

2.L.: Kol 3,1-4 eller 1 Kor 5,6b-8.

Ev.: Joh 20,1-9 eller Matt 28,1-10 eller ved aftenmesse Luk 24,13-35.

PÅSKETIDEN

10. *hvid.* **MANDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:

Halleluja! Halleluja!

L.: ApG 2,14.22-33;

☞ Sl 16,1-2a+5.7-8.9-10.11.

☞ Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.

Eller: Halleluja!

Ev.: Matt 28,8-15.

11. *hvid.* **TIRSDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:

Halleluja! Halleluja!

L.: ApG 2,36-41;

☞ Sl 33,4-5.18-19.20+22.

☞ Herrens godhed fylder jorden.

Eller: Halleluja!

Ev.: Joh 20,11-18.

(Stanislaus, biskop og martyr (†1079) fejres ikke)

12. *hvid.* **ONSDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:

Halleluja! Halleluja!

L.: ApG 3,1-10;

☞ Sl 105,1-2.3-4.6-7.8-9.

☞ Jeres hjerte glæde sig, I, som søger Herren.

Eller: Halleluja!

Ev.: Luk 24,13-35.

13. *hvid.* **TORS DAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:

Halleluja! Halleluja!

L.: ApG 3,11-26;

☞ Sl 8,2a+5.6-7.8-9.

☞ Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden.

Eller: ☞ Halleluja!

Ev.: Luk 24,35-48.

14. *hvid.* **FREDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:

Halleluja! Halleluja!

L.: ApG 4,1-12;

☞ Sl 118,1-2+4.22-24.25-27a.

☞ Den sten, bygmestrene vragede, er blevet hovedhjørnesten.

Eller: ☞ Halleluja!

Ev.: Joh 21,1-14.

15. *hvid.* **LØRDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Cr. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:

Halleluja! Halleluja!

L.: ApG 4,13-21;

☞ Sl 118,1+14-15.16-18.19-21.

☞ Jeg takker dig, for du svarede mig.

Eller: ☞ Halleluja!

Ev.: Mark 16,9-15.

16. *hvid.* **2. SØNDAG I PÅSKEN. Guds Barmhjertigheds søndag**

☞ *Gl. Evt. sekvens. Påskepf. I. Til bortsending og svar tilføjes:*

Halleluja! Halleluja!

1.L.: ApG 2,42-47;

☞ Sl 118,2-4.13-15.22-24.

☞ Tak Herren, for han er god, hans trofasthed varer til evig tid.

Eller: ☞ Halleluja!

2.L.: 1 Pet 1,3-9.

Ev.: Joh 20,19-31.

17. *hvid.* Mandag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.

☞ Sl 2,1-3.4-6.7-9

☞ Lykkelig hver den, der søger tilflugt hos dig, Herre!

Eller: Halleluja!

L.: ApG 4,23-31. **Ev.:** Joh 3,1-8.

18. *hvid.* Tirsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.

☞ Sl 93,1ab.1c-2.5

☞ Herren er konge! Han har klædt sig i højhed.

Eller: ☞ Halleluja!

L.: ApG 4,32-37. **Ev.:** Joh 3,7-15.

19. *hvid.* Onsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.

☞ Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9

☞ Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.

Eller: ☞ Halleluja!

L.: ApG 5,17-26. **Ev.:** Joh 3,16-21.

20. *hvid.* Torsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.

☞ Sl 34,2+9.17-18.19-20

☞ Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.

Eller: ☞ Halleluja!

L.: ApG 5,27-33. **Ev.:** Joh 3,31-36.

21. *hvid.* Fredag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Eller *hvid.* Anselm, biskop og kirkelærer (†1109)

Påskepf.

☞ Sl 27,1.4.13-14

☞ Kun ét ønsker jeg fra Herren, at bo i Herrens hus.

Eller: ☞ Halleluja!

L.: ApG 5,34-42. **Ev.:** Joh 6,1-15.

22. *hvid.* Lørdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.

☞ Sl 33,1-2.4-5.18-19

☞ Lad din godhed komme over os, Herre

for vi venter på dig.

L.: ApG 6,1-7. **Ev.:** Joh 6,16-21.

23. *hvid.* **3. SØNDAG I PÅSKEN.**

☞ *Gl. Cr. Påskepf.*

1.L.: ApG 2,14.22-33;

☞ Sl 16,1-2a+5.7-8.9-10.11.

☞ Herre, du lærer mig livets vej. *Eller:* ☞ Halleluja!

2.L.: 1 Pet 1,17-21.

Ev.: Luk 24,13-35.

Kirketælling. Georg, martyr (†303) og Adalbert, biskop og martyr (†997) fejres ikke.

24. *hvid.* Mandag i 3. uge i påsken. (III Ps).

Eller *rød.* Fidelis af Sigmaringen, præst og martyr (†1622)

Påskepf.

☞ Sl 119,23-24.26-27.29-30

☞ Lykkelig den der vandrer efter Herrens lov.

Eller: Halleluja!

L.: ApG 6,8-15. **Ev.:** Joh 6,22-29.

25. *rød.* Tirsdag. **MARKUS, evangelist (f)**

Gl. Ap. pf.

L.: 1 Pet 5,5b-14

☞ Sl 89,2-3.6-7.16-

Hjælp der gavner
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen
Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

**Føler du dig alene, trist eller
bekymret? Ved telefonen sidder
et kristent medmenneske, som
vil lytte og bede for og med dig.**

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
Skree

Mette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Keld Dahlwad, Diakon Christian Gabrielsen, Kirsten Krog, Rasmus Münchow, Jesper Storgaard Jensen og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:

redaktion@katolskoriering.dk. - Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 5/2023**, som udkommer den **5. april 2023**, skal være KO i hænde senest den **20. marts 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 6/2023**, som udkommer den **28. april 2023**, skal være KO i hænde senest den **11. april 2023**.

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk

www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

► **L.:** ApG 9,1-20. **Ev.:** Joh 6,52-59.

29. hvid. Lørdag. KATARINA AF SIENA, jomfru og kirkelærer, værnehelgen for Europa (†1380) (f)

Gl. Helg.pf. ell. pf. for jomfruer

L.: 1 Joh 1,5—2,2

☞ Sl 103,1-2.3-4.8-9.10-11.13-14.17-18a.

☞ Min sjæl, pris Herren.

Ev.: Matt 11,25-30

30. hvid. 4. SØNDAG I PÅSKEN.

☞ Gl. Cr. Påskepf.

1.L.: ApG 2,14a.36-41;

☞ Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.

☞ Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.

Eller: ☞ Halleluja!

2.L.: 1 Pet 2,20b-25.

Ev.: Joh 10,1-10.

Kollekt til bispedømmets teologistuderende.

Husk du også kan hente liturgisk kalender

som pdf til din tablet eller telefon på:

www.pastoralcentret.dk/download/liturgi/

Pavens fastebudskab 2023

Fastetidens askese, synodal vandring.

Kære brødre og søstre!

Matthæus-, Markus- og Lukas-evangelierne beretter samstemmende om Jesu forklarelse på bjerget. I denne hændelse ser vi Herrens svar på den mangel på forståelse, som disciplene havde udvist, når det gjaldt ham. Lige forinden havde Mesteren haft et virkeligt sammenstød med Simon Peter. Efter at have bekendt sin tro på Jesus som Messias, Guds Søn, havde Peter afvist Jesu forudsigelse af lidelsen og korset. Jesus havde talt ham skarpt til rette: "Vig bag mig, Satan! Du vil bringe mig til fald. For du vil ikke, hvad Gud vil, men hvad mennesker vil" (Matt 16,23). Og derefter: "Seks dage efter tog Jesus Peter og Jakob og hans bror Jo-

hannes med sig og førte dem op på et højt bjerg, hvor de var alene" (Matt 17,1).

Evangeliet om forklarelsen på bjerget bliver hvert år oplæst på 2. søndag i fasten. I denne liturgiske tid tager Herren jo os med sig og fører os afsides. Selv om vi på grund af vore daglige gøremål må forblive på vores vanlige plads, måske i en lidt varieret og til tider kedelig hverdag, er vi i fastetiden indbudt til at "gå op på et højt bjerg" sammen med Jesus, for sammen med Guds hellige folk at gøre os en særlig erfaring med askese.

Askese

Fastetidens askese er en bestræbelse, understøttet af Guds nåde, for at overvinde vores

mangel på tro og vores modstand mod at følge Jesus på korsets vej. Akkurat det som Peter og de andre disciple trængte til. For at fordybe os i vores kendskab til Mesteren, for at lodde dybden i og tage imod den guddommelige frelses mysterium – fuldbyrdet i den totale selvhengivelse af kærlighed – må vi også lade os føre afsides og højt op og løsrive os fra middelmådighed og forfængelighed. Vi må begive os ud på en vandring; en vandring opad, som kræver anstrengelse, opofrelse og koncentration, ligesom en vandretur på fjeldet. Det samme er påkrævet under den synodale vandring, som vi, som Kirke, har påtaget os at gå. Det vil gøre os godt at tænke over den forbindelse, som findes mellem fastetidens askese og synodal erfaring.

Udvalgte til vidner

Til 'retræten' oppe på Taborbjerget tager Jesus tre disciple med sig, udvalgt til at være vidner til den enestående hændelse.

Han ønsker, at de ikke skal være alene, men sammen om denne erfaring af nåde, sådan som for øvrigt hele vores trosliv er noget, vi deler med andre. Jesus følger vi sammen. Og sammen som Kirke på pilgrimsvandring gennemlever vi det liturgiske år, inkluderet fastetiden, sammen med dem som Herren har givet os som rejsefæller. Ligesom Jesu og disciplenes opstigning på Taborbjerget er også vores fastevandring 'synodal', fordi vi går den sammen, på samme vej som disciple af den ene Mester. Ja, vi ved, at han selv er Vejen, så både under den liturgiske vandring og den synodale vandring gør Kirken ikke andet end at træde stadig dybere og fuldere ind i Kristus Frelserens mysterium.

Målet

Og så kommer vi til beretningens højdepunkt. Evangeliet fortæller at Jesus "blev forvandlet for øjnene af dem, hans ansigt lyste som solen, og hans klæder blev hvi-

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 4
 17. marts 2023 · 49. årgang

POST
 PP
 DANMARK

de som lyset" (Matt 17,2). Her er vi ved 'toppen', ved målet for vandringen. Efter opstigningen, mens de sammen med Jesus befinder sig højt oppe på bjerget, får de tre disciple den nåde at se ham i hans herlighed, strålende af et overnaturligt lys, som ikke kom udefra, men som strålede ud fra ham selv. Den guddommelige skønhed i dette syn overgik uden sammenligning alt, hvad disciplene kan have haft af anstrengelser på vejen op mod Tabor. Som på alle krævende bjergture: På vejen op må man holde blikket godt fæstet på stien, men udsigten, som til sidst åbner sig for os, slår os med forundring og belønner os med sin vidunderlighed. Også den synodale proces kan ofte virke møjsommelig, og til tider kan vi blive modløse. Men det som venter os til sidst er utvivlsomt noget vidunderligt

og overraskende, og det vil hjælpe os til at forstå Guds vilje og vores egen opgave til tjeneste for hans rige.

Moses og Elias

Disciplenes oplevelse på Taborbjerget beriges yderligere, da Moses og Elias viser sig ved siden af den forvandlede Jesus (jf Matt 17,3). De personificerer henholdsvis loven og profeterne. Kristi nyhed er opfyldelsen af den gamle pagt og af løfterne; den er uadskillelig fra Guds historie med hans folk og åbenbarer den dybere mening med denne historien. På lignende måde er den synodale vej rodfæstet i Kirkens tradition og samtidig åben overfor det nye. Traditionen er en inspirationskilde, når det gælder om at søge nye veje og samtidig undgå to modsatte

fristelser: immobilitet og improvisatorisk eksperimenteren.

Både den asketiske fastevandring og den synodale vandring har som sit mål en forklarelse, personlig og kirkelig. En forvandling som i begge tilfælde finder sit forbillende i Jesu forvandling og som udvirkes ved hans påskemysteriums nåde. For at en sådan forklarelse skal kunne virkeliggøres i os nu i år, ønsker jeg at foreslå to 'stier' som vi kan følge, for sammen med Jesus at gå op og nå frem til målet.

Den første sti henviser til det imperativ, som Gud Fader retter til disciplene på Tabor, mens de ser den forvandlede Jesus. "Hør ham!" lyder røsten fra skyen (Matt 17,5). Så den første anvisning er meget klar: Lyt til Jesus. Fastetiden er en nådens tid i det omfang vi lytter til ham, som taler. Og hvordan taler han til os? For det første i Guds Ord, som Kirken tilbyder os i liturgien: Lad det ikke falde til jorden; hvis vi ikke altid kan deltage i messen, så lad os læse bibellæsningerne dag for dag, også ved hjælp af internettet. Og det er ikke kun i Skrifterne, at Herren taler til os, men også i vore brødre og søstre, fremfor alt i ansigterne og historierne hos dem, som behøver hjælp. Jeg ønsker også at tilføje et andet aspekt, som er meget vigtig i den synodale proces: Lytten til Kristus sker også gennem at lytte til vore brødre og søstre i Kirken. I enkelte faser er en sådan gensidig lytten hovedmålet, men den er altid uundværlig i den synodale Kirkes metode og stil.

Frygt ikke!

Da disciplene hørte Faderens røst, "faldt de ned på deres ansigt og blev grebet af stor frygt. Men Jesus gik hen og rørte ved dem og sagde: 'Rejs jer, og frygt ikke!' Og da de løftede deres blik, kunne de kun se Jesus

alene" (Matt 17,6-8). Her er den anden anvisning for denne fastetid: Søg ikke tilflugt i en religiøsitet, der består af ekstraordinære hændelser og stemningsfulde oplevelser. Det hænder jo, at vi gør det af frygt for at møde virkeligheden med dens daglige slid og slæb, genstridigheder og selvmodsigelser. Det lys, som Jesus viser disciplene, er en forsmag på påskeherligheden, og det er mod denne, at vi må gå, idet vi følger "kun Jesus". Fastetiden er rettet mod påsken: 'Retræten' er ikke et mål i sig selv, men forbereder os til med tro, håb og kærlighed at gennemleve lidelsen og korset for at nå frem til opstandelsen. Heller ikke under den synodale vandring må vi snyde os selv til at tro, at vi allerede er fremme, når Gud i sin nåde giver os enkelte stærke oplevelser af fællesskab. Også her gentager Herren for os: "Rejs jer, og frygt ikke!" Lad os gå ned på sletten, og må den nåde vi har oplevet være os til hjælp i vort synodale håndværk i vore fællesskabers hverdag.

Kære brødre og søstre, må Helligånden i denne fastetid være med os under vores opstigning sammen med Jesus, således at vi kan erfare hans guddommelige stråleglans, og således, styrket i troen, sammen fortsætte vandringen med ham – ham, der er sit folks herlighed og lys for folkeslag.

Rom, Laterankirken, den 25. januar 2023, på festdagen for den hellige Paulus' omvendelse.

FRANS

Foto: Vatikanets medier.

Iværksætter en uvildig undersøgelse

I lyset af den senere tids ophedede debat i Polen om pave Johannes Paul II's håndtering af overgrebssager i sin tid som ærkebiskop af Kraków taler landets bispekonference nu om at gennemføre en uvildig overgrebsundersøgelse.

Tekst: Niels Messerschmidt

POLEN Landets primas, ærkebiskop Wojciech Polak, fortalte den 14. marts efter afslutningen på bispekonferencens forårsplenarmøde i Warszawa, at den enstemmig havde besluttet "at nedsætte et hold af uvildige eksperter til at gennemgå statens og Kirkens arkiver for at undersøge sagerne om visse præsters seksuelle overgreb på mindreårige til bunds".

Ærkebiskoppen udtrykte håb om, at kommissionens arbejde ville "være en reel hjælp til ofrene". Samtidige biskopper godkendte beslutningen om at nedsætte en sådan kommission, oplyste Wojciech Polak, der også er ansvarlig for lokalkirkens indsats med at skabe et sikkert miljø for børn og unge.

Ifølge Polak vil kommissionen være sammensat af historikere, advokater og psyko-

loger, og de vil ikke alene skulle undersøge Kraków og Johannes Paul II, men samtlige bispedømmer og ordenssamfund i landet. Indtil nu har kirkelige sagsakter stort set været fortrolige i Polen.

Den ophedede debat om Johannes Paul II blev udløst af en tv-dokumentar, der hævdede, at Johannes Paul II i sin tid som ærkebiskop af Kraków havde kendt til tre præsters seksuelle overgreb, men lod dem at fortsætte deres sognearbejde.

Til den ene af præsterne, hævder dokumentaren, skulle han have skrevet et anbefalingsbrev til den daværende kardinal af Wien, Franz König, i forbindelse med pågældende præsts overflytning til et østrigsk sogn. Dokumentaren hævder desuden, at König ikke blev orienteret om beskyldning-

En polsk tv-dokumentar har sat sindene i kog i Polen. I dokumentaren om den polske paves håndtering af overgrebssager i sin tid som ærkebiskop af Kraków, hævdes det, at han skulle have kendt til flere præsters overgreb uden at gøre noget.

Foto: Wikimedia.

gerne mod præsten.

De polske biskopper udtalte sig efter plenarmødet om "de helt nye" forsøg på "at miskreditere Johannes Paul II's person og arbejde", og opfordrede "alle til at respektere mindet om en af vores vigtigste landsmænd" og takkede samtidig alle, der har forsvaret paves "gode omdømme".

Aktuelle overgrebsstatistikker

Efter plenarmødet offentliggjorde konferencen sin årlige statistik over indberettede overgreb. Ifølge disse har lokalkirken modtaget 84 anmeldelser om seksuelle overgreb på børn i perioden 1965-2022. Disse oplysninger bygger på data fra bispedømmerne og ordenssamfundene. 11% af anmeldelserne blev ifølge lokalkirken siden frafaldet på grund af manglende troværdighed. Næsten to tredjedele af de anmeldelser om overgreb, som Kirken modtog sidste år, vedrører perioden fra midten af 1960'erne til 2018.

Af de indberettede tilfælde af seksuelle overgreb på mindreårige involverer 48 sager kvinder og 31 sager mænd. I de resterende sager foreligger ingen oplysninger om køn. Af de 80 præster og ordensbrødre, som er anklaget for overgreb, er de fire angiveligt blevet anmeldt to gange. De respektives overordnede har ifølge oplysningerne suspenderet 40 % af de anklagede og forbudt 30 % fremover at have noget med børn og unge at gøre, eller har beordret dem til at leve et tilbagetrukket liv.

Den polske Bispekonference har gennem flere år offentliggjort overgrebsstatistikker. Fra midten af 2018 til udgangen af 2021 modtog den 368 anmeldelser om overgreb på mindreårige. I 2021 modtog den 155 indberetninger.

Kilde: Kathpress

fredelige og livgivende vej, der går gennem Kristi befalinger og som er smal i sin begyndelse, men bliver bredere efterhånden som vi går fremad. Vi ville svigte jer, hvis vi tilbød noget mindre; vi er ikke blevet ordineret for at prædike vore egne snævre forestillinger".

"I Kirkens gæstfrie fællesskab er der plads til alle", slutter biskopperne derefter og fremhæver to formaninger til de troende i Norden:

"For det første: forsøg at lære Kristi kald og løfter bedre at kende, gennem bibellæsning og bøn, gennem liturgien og studiet af hele Kirkens lære, og ikke kun gennem brudstykker hér og dér. Deltag i Kirkens liv. På den måde udvides horisonten af de spørgsmål, du stiller, ligesom dit sind og hjerte vil udvides. For det andet skal du overveje de begrænsninger, der ligger i en ren verdslig diskurs om seksualitet. En sådan diskurs har brug for at blive beriget. Vi har brug for fyldestgørende udtryk for at kunne tale om disse vigtige ting". NM

Den tomme grav

Påskeprædiken af p. Daniel Nørgaard.

Læs mere på side

5

C.S. Lewis

Ny serie om hans forfatterskab.

Læs mere på side

9

Sankt Annæ Kirke

Missionsuge på Amager.

Læs mere på side

12

Status

De første ti år med pave Frans.

Læs mere på side

16

Nordisk hyrdebrev

Den nordiske Bispekonference udsendte op til 5. søndag i fasten et hyrdebrev om den menneskelige seksualitet. "Målet med Kirkens lære er ikke at begrænse kærligheden, men at muliggøre den", skriver de.

SEKSUALITET "Mange er forvirrede over den traditionelle kristne lære om seksualitet", skriver de nordiske biskopper i hyrdebrevet, der blev offentliggjort lørdag den 25. marts.

I hyrdebrevet minder biskopperne om den regnbue, Gud satte på himlen som et tegn på pagten mellem Ham og "alle levende væsener, alt levende", og de drager herefter en parallel til nutidens regnbuebevægelse, der er blevet "symbolet på en politisk og kulturel bevægelse".

"Vi biskopper anerkender alle de ædle motiver i denne bevægelse og deler dem for så vidt, at de angår alle menneskers værdighed og deres længsel efter at blive set.

Kirken fordømmer enhver form for uretfærdig forskelsbehandling, også med hensyn til køn eller orientering. Vi er imidlertid uenige, når bevægelsen fremfører et menneskesyn, der ignorerer personlighedens legemliggjorte integritet og det fysiske køn".

Efter at have behandlet regnbuebevægelsen går biskopperne videre til at tale om komplementariteten mellem mand og kvinde, og at "længslen efter kærlighed og søgen efter seksuel integritet berører mennesket på en dyb måde". Biskopperne understreger, at "enhver søgen efter integritet fortjener respekt og opmuntring", og at "vækst i visdom og dyd sker gradvist".

Desuden minder biskopperne om "den

KO mener

'Med os eller imod os'

Det er overskriften på en leder i *The Catholic Register* efter afslutningen på den tyske synodale vej, hvor landets biskopper synes at give pave Frans et utvetydigt svar på hans berømte retoriske spørgsmål: "Hvem er jeg til at dømme?"

Svaret må i så fald være: "Du er paven". Som hele Kirkens overhoved bliver Frans nødt til at forholde sig til de tyske biskoppers beslutning om kirkelig velsignelse af samkønnede par. Især traditionelle røster advare om, at det tvinger paven til at besvare en sådan udfordring af grundlæggende katolsk lære.

Efter afslutningen på Tysklands treårige høringsproces er den amerikanske katolske forfatter og debattør George Weigel i *Wall Street Journal* kommet med sådan en advarsel. Weigel, der er forfatter til en anerkendt biografi om Johannes Paul II, hævder, at den tyske beslutning tvinger Frans til at afsige en dom, der risikerer at blive værre end et skisma, idet de tyske biskopper tvinger paven til at konfrontere et åbenlyst offentligt frafald, skriver han.

Mens et skisma fx kan være at afvise Kirkens hierarkiske orden, benægter apostasi hele sandheden i den romersk-katolske lære, påpeger Weigel og tilføjer: "At være frafalden er at benægte sandheden i det Judas Brev i Det nye Testamente kalder 'den tro, som én gang for alle er overdraget de hellige'".

Spørgsmålet, som Frans (og bispesynoden senere i år) står overfor, er da enkelt, men ikke let. Det er ikke et spørgsmål om hvorvidt man 'kan lide' eller 'er enig med', eller 'ønsker at Kirken skal acceptere' velsignelse af samkønnede parforhold – dette er verdslige og politiske ambitioner (og er det fortsat, uanset hvor velmenende ord om barmhjertighed og retfærdighed, der anvendes). Det eneste reelle spørgsmål for paven, og katolikker generelt set, er om man står sammen om eller går på kompromis med Kirkens traditionelle lære.

Sandheden er, hvilket Vatikanet advarede de tyske biskopper om i 2021, da de slog ind på vejen om velsignelse af samkønnede par, at Kirken ikke har mulighed for at 'synes om', 'være enig med' eller 'ønsker at', og slet ikke at ændre Kirkens grundlæggende lære.

Som *National Catholic Register* skrev den 17. marts, "har Vatikanets trosrådkonkord [forklaret], at velsignelser er sakramentalier, og for at være i overensstemmelse med sakramentaliernes natur er det derfor nødvendigt, når en velsignelse påkaldes over særlige menneskelige relationer, at det, der velsignes (ud over at de implicerede har den rette indstilling) er objektivt og positivt ordnet for at kunne modtage og udtrykke nåden i overensstemmelse med Guds plan, indskrevet i skaberværket og fuldt åbenbart i Jesus Kristus".

At insistere på, at Frans dømmer i strid med "den indskrevne og åbenbarede orden" kræver, at paven modsiger Kirkens natur og dermed vor grundlæggende menneskelighed i dens oprindelighed, skriver *The Catholic Register*. Det vil ikke desto mindre være at bede paven om, at han faktisk dømmer og at man besvarer hans retoriske spørgsmål med en urokkelig fasthed: "Du, hellige Fader, er paven". *NM*

Suspenderer forbindelserne med Pavestolen

Nicaraguas regering har lukket nuntiaturet i hovedstaden Managua og sin egen ambassade ved Pavestolen efter at paven har sidestillet præsident Ortegas regime med kommunistiske og nazistiske diktaturer.

LATINAMERIKA Præsident Daniel Ortega beordrede en suspension af de diplomatiske forbindelser med Den hellige Stol den 12. marts, to dage efter offentliggørelsen af et interview med pave Frans på det argentinske nyhedsmedie *Infobae*.

På spørgsmålet om situationen i Nicaragua og regimets angreb på Kirken svarede

Pave Frans beskriver i et interview Nicaraguas præsident Daniel Ortega som "mentalt ustabil". Foto: Wikimedia.

Frans: "Jeg kan intet andet end tro, at han [Ortega] er mentalt ude af balance".

I interviewet roste paven den fængslede biskop af Matagalpa, Rolando Álvarez, der i februar blev idømt 26 års fængsel, som "en ansvarsfuld og dygtig mand".

Biskop Álvarez blev arresteret i august sidste år og har angiveligt nægtet at forlade landet sammen med 222 andre modstandere af regimet, som tidligere i år blev løsladt og udvist til USA.

Regimets opførsel, sagde paven, var "som at bringe det kommunistiske diktatur fra 1917 eller Hitlers diktatur fra 1933 tilbage".

Krænkelser af menneskerettigheder

Pavens kommentarer ligger på linje med Jan-Michael Simon, den tyske formand for FN's Menneskerettighedsgruppe for Nicaragua, hvis seneste rapport til FN's Menneskerettighedsråd advarede om "udbredte og

systematiske menneskerettighedskrænkelser, der svarer til forbrydelser mod menneskeheden. [...] Brugen af retssystemet mod politiske modstandere, som det sker i Nicaragua, er præcis hvad naziregimet gjorde", sagde han.

Pavestolens faste repræsentant ved FN, ærkebiskop Fortunatus Nwachukwu, udtrykte "dyb bekymring", da rapporten blev fremlagt den 8. marts, og noterede sig "en forværring af den sociopolitiske og menneskerettighedsmæssige situation i Nicaragua med stigende begrænsninger af ytrings-, forsamlings- og foreningsfriheden samt undertrykkende tiltag mod kritikere af regeringen, journalister og menneskerettighedsforkæmpere og medlemmer af Den katolske Kirke".

Lukningen af flere ambassader i landet følger efter flere angreb på kirkelige institutioner, medier og universiteter. Regimet har senest beordret lukning af et autonomt kristent universitet og det katolske John Paul II-universitet, ligesom det har forbudt offentlige religiøse processioner under den stille uge.

Regimet har også udvist missionsordener og lokale afdelinger af internationale kirkelige organisationer, fx Caritas Nicaragua, der blev beordret lukket den 31. januar. *NM*

En hjælp til overgrebsofre

Et amerikansk bispedømme tilbyder at bringe eukaristien ud til overgrebsofre, der er for traumatiserede til selv at komme i kirke.

EUKARISTIEN En ny tjeneste i ærkebispedømmet St. Paul og Minneapolis har til formål at bringe eukaristien ud til katolikker, der lider af eftervirkningerne af en præsts seksuelle eller åndelige overgreb og derfor har svært ved at deltage i messen eller endda at gå ind i en kirke.

Mange overgrebsofre har udtalt, hvor svært de har det med at søge lindring i Kirkens midte efter at være blevet skadet selv samme sted – selv dem, der tror, at Kirken har frelsens sakramenter – når de samtidig opfatter Kirken som et traumatisk sted på grund af den pågældende præsts handlinger.

I det lys kan det være endog meget svært for dem at deltage i Kirkens liturgiske liv uden at det riper op i deres sår, og kan endda nogle gange udløse paniske reaktioner.

St. Paul og Minneapolis ærkebispedøm-

met, som anerkender det kors, disse overgrebsofre bærer, har indgået et samarbejde med et overgrebsoffer, så traumatiserede katolikker, der er ude af stand til at deltage i messefejringen, har mulighed for at modtage eukaristien i deres eget hjem af pågældende person.

Foto: Gettyimages.

Paula Kaempffer, der er ærkebispedømmet St. Paul og Minneapolis' udgående koordinator for genopretning af retfærdighed og overgrebsforebyggelse, siger, at ærkebispedømmet med tjenesten ønsker at bringe Kristus ud til overgrebsofrene.

"Disse personer ønsker virkelig at modtage eukaristien. De ønsker at næres og at helbredes af eukaristien", udtaler hun til *The Pillar*. Men "mange siger: 'Jeg er katolik inderst inde og vil altid forblive det; men jeg kan ikke træde ind i en kirke', forklarer hun.

I 2018 betalte ærkebispedømmet 210 millioner dollars til 450 ofre for præsters seksuelle overgreb.

Den 13. april lancerer ærkestiftet en ny, virtuel støttegruppe for ansatte i kirkelige institutioner, der har oplevet overgreb i ærkestiftet eller andre bispedømmer nationalt eller internationalt. Dette er den fjerde støttegruppe, som ærkestiftet har oprettet for overgrebsofre. Hver måned afholder den en virtuel præsentation af emner, der vedrører heling af ofre og efterladte. *NM*

Omorganiserer sit rådgiverråd

Pave Frans har udpeget nye medlemmer til sit vigtigste rådgivende organ, kardinalrådet.

VATIKANET Ifølge en pressemeddelelse fra Vatikanet den 7. marts vil det ni personer store rådgiverorgan fremover have en række nye medlemmer, heriblandt ærkebiskop kardinal Jean-Claude Hollerich (64 år) af Luxembourg, der også har en nøglerolle i bispesynoderne om synodalitet i hhv. 2023 og 2024. Nye er også kardinalerne Juan José Omella (76 år) fra Barcelona, Gerald Lacroix (65 år) fra Quebec i Canada, Sérgio da Rocha (63 år) fra Salvador da Bahia i Brasilien, samt præfekten for den pavelige kommission for Statssekretariatet,

spanieren Fernando Vérgez Alzaga (78 år).

Kardinalrådets nuværende medlemmer, statssekretær og kardinal Pietro Parolin (68 år) samt kardinalerne Sean Patrick O'Malley (78 år) fra Boston i USA, Oswald Gracias (78 år) fra Mumbai i Indien og Fridolin Ambongo (63 år) fra den congolesiske storby Kinshasa fortsætter som medlemmer af rådet ligesom dets nuværende sekretær, den italienske biskop Marco Mellino (56 år).

Ifølge oplysninger er det første møde i det nyudnævnte råd planlagt til at skulle finde

sted den 24. april i Vatikanets Casa Santa Marta, hvor pave Frans bor.

Pave Frans oprettede kardinalrådet i 2013 efter sit valg. Rådet, der består af ni medlemmer og en sekretær, har til opgave at rådgive paven om moderniseringen af Den katolske Kirkes centraladministration, Den romerske Kurie.

Rådets hidtidige koordinator var den honduranske ærkebiskop Oscar Rodríguez Maradiaga (80 år), der i begyndelsen af året trådte tilbage som ærkebiskop af Tegucigalpa i Honduras på grund af alder. Den tyske kardinal Reinhard Marx (69 år), ærkebiskop af München og Freising, er heller ikke længere medlem af kardinalrådet ligesom italieneren Giuseppe Bertello (80 år), præfekt for den pavelige kommission for statssekretariatet frem til 2021, men nu pensioneret. *NM*

Beordrer Italien til at inddrive ubetalt katolsk ejendomsskat

Europa-Kommissionen har beordret den italienske regering til at inddrive Den katolske Kirkes skatterestancer på dens enorme ejendomsportefølje – restancer, der siges at løbe op i flere hundrede millioner euro.

Tekst: Niels Messerschmidt

ITALIEN EU's anmodning, som er resultatet af en langvarig strid mellem Bruxelles og Rom, kan udløse gnidninger mellem Vatikanet og Italiens regering.

Den katolske Kirkes ejendomsportefølje, der blandt andet omfatter privatklinikker, hoteller, Bed & Breakfast-logi og gæstehuse, har i mange år været skattefritaget, så

Den katolske Kirkes skatterestancer på dens enorme ejendomsportefølje i Italien menes at løbe op i flere hundrede millioner euro. Foto: Shutterstock.com

længe blot en del af ejendommen var beboet af præster eller ordenssøstre, eller havde et kapel eller et bederum tilknyttet – hvilket iagttagere siger, har skabt et let 'skattehul'.

I et dokument fra finansministeriet fra 2011 blev det anslået, at ordningen gav den italienske stat et indtægtstab på godt 100 mio. euro årligt.

Efter at Europa-Kommissionen havde undersøgt ordningen, valgte Italien i 2012 at begrænse skattefritagelsen til "udelukkende ikke-kommercielle" strukturer ejet af Kirken og andre nonprofit-institutioner. Samme år fastslog Bruxelles, at Italiens skattefritagelser for ikke-kommercielle enheder, der var involveret i sociale aktiviteter mellem 2006 og 2011, var i strid med EU's statsstøtteregele.

Italien ville normalt være blevet bedt om at søge den ulovlige støtte tilbagebetalt, men EU-Kommissionen accepterede Roms argument om, at landets forældede matrikelregister gjorde det praktisk talt umuligt.

EU-Domstolen annullerede delvist beslutningen i 2018, hvilket tvang EU's udøvende myndighed til den 3. marts at udstede ordren om at inddrive skatterestancerne. Kommissionen sagde, at Italien kunne gøre det ved hjælp af data fra de nuværende ejendomsskatteopgørelser og supplere det med andre værktøjer, herunder selvangivelser.

Månedlige eukaristiske tilbedelser i Peterskirken

Basilikaen begyndte i denne måned den månedlige eukaristiske tilbedelse, som finder sted i dens forreste søjlegang.

VATIKANET Fra den 14. marts er der blevet afholdt en eukaristisk tilbedelse hver anden tirsdag i måneden fra kl. 20-21 ved pladsen foran kirken, som fører ud til Peterspladsen. Det nye tiltag er ifølge en pressemeddelelse led i rækken af Peterskirkens nye pastorale initiativer.

Den første eukaristiske tilbedelse, den 14. marts, blev ledet af Peterskirkens ærkepræst, kardinal Mauro Gambetti, OFM Conv, og den ledsagende bøn blev fremsagt i anledning af tiårsdagen for valget af pave Frans.

Peterskirken er typisk åben i hverdagene fra kl. 7.00 til 18.30 om vinteren, og til kl. 19.00 om sommeren.

Eukaristien vil også være udstillet i Peterskirken til tilbedelse i Kapellet for det Allerhelligste Sakramente fra ca. kl. 9.00 til kl. 16.45 mandag til lørdag.

Ét af flere initiativer

Den månedlige eukaristiske tilbedelse foran Peterskirken er blot ét af flere initiativer, der er startet af kardinal Gambetti, efter han i februar 2021 blev udnævnt til ærkepræst for Peterskirken. I oktober sidste år blev basilikaens facade oplyst af 3D-projektioner af kunst fra Vatikanmuseerne, og det otte minutter lange lysshow med titlen 'Følg mig: Peters liv' blev vist hver aften i to uger. Ligeledes sidste år blev en korsvej

holdt i Peterskirken hver fredag under fastetiden, og andagten blev ledsaget af billeder af Kristi lidelseshistorie, malet af den italienske kunstner Gaetano Previati (1852-1920).

Under sin tid som ærkepræst for Peterskirken har kardinal Gambetti også indført et forbud mod at fejre private messer ved sidealtrene i den forreste del af Peterskirken. Selv om det er tilladt grupper "med særlige og legitime behov" at fejre tidlige morgenmesser, må private messer nu normalt kun fejres i kapellerne i Vatikanets krypt. Besøgende vil også kunne deltage i de regelmæssige italiensksprogede messer i kirken, som præster har lov til at koncelebrere.

NM

Kort nyt

Vatikanet har frataget generalsuperioren for *Brothers of Charity* sine administrative beføjelser, idet de hævder, at br. René Stockman har misforvaltet deres økonomi og truffet kontroversielle beslutninger.

Stockman forbliver på sin post i Rom, men en paveelig kommissær overtager ledelsesansvaret, indtil et generalkapitel vælger ny generalsuperior næste år, oplyser *Katholiek Nieuwsblad*.

Med støtte fra Vatikanet modsatte den belgiskfødte Stockman sig en beslutning i sin oprindelige provins om at tillade eutanasi på dens psykiatriske hospitaler. Vatikanet fratog disse hospitaler deres katolske titel i 2020. I den lange kamp om eutanasi beskyldte den belgiske provins Stockman for at flytte midler til projekter i andre provinser.

Efter 46 år har argentinsk politi genåbnet efterforskningen af biskop Carlos Ponce de Leóns død. Der går stadig rygter om, at han blev dræbt i 1977 af landets diktatur.

Appeldomstolen i Rosario har annulleret dommen fra 1978, der betegnede dødsfaldet som en trafikulykke. Retten sagde, at "det er blevet påvist, at Ponce de León var genstand for efterrettingsoperationer, overvågning og trusler fra repressive organer under det civil-militære diktatur, der regerede landet".

Biskoppen fordømte regelmæssigt overgreb, forbrydelser og menneskerettighedskrænkelser begået af det diktatoriske regime.

For første gang siden 1999 er antallet af seminarister på verdensplan faldet til under 110.000, ifølge Vatikanets statistikker. Fra slutningen af 2020 til slutningen af 2021 faldt antallet fra 111.855 til 109.895.

På verdensplan steg antallet af seminarister kraftigt fra 63.882 i 1978 til 110.553 i 2000, og det steg yderligere det næste årti til hele 120.616 i 2011. Nedgangen har været særlig udtalt siden 2019, mest udtalt i Nordamerika og Europa. Det eneste kontinent, hvor antallet af seminarister steg i 2021, var Afrika.

I løbet af 2021 steg katolikernes antal med 1,3%, fra 1,36 mia. til 1,38 mia., hvilket er lavere end den globale befolkningsvækst på 1,7%.

Det historiske øjeblik, da pave Frans den 27. marts 2020 holdt en eukaristisk tilbedelse foran en tom Petersplads og efterfølgende gav sin ekstraordinære *Urbi et Orbi*-velsignelse. Den tv-transmitterede begivenhed skete under Italiens strikse nedlukning, der forbød folk at samles på offentlige pladser på grund af Covid-19 pandemien. Foto: Vatikanets medier.

Del din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Hvis du beslutter dig for at betænke Caritas, dækker vi omkostningerne ved oprettelsen af testamentet. Caritas kan henvise dig til en advokat.

Kontakt indsamlingskoordinator Sidse Helene Surel Mogensen på: ssm@caritas.dk eller **38 18 00 28**, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

 Caritas Danmark

En folkelig kirkesang

Historien bag nr. 391 i Lovsang, "Krist stod op af døde".

Tekst: Rolf Tönshoff

PÅSKESALME Melodien kan dateres tilbage til omkring år 1100 og stedfæstes til kulturkredsen i Sydtykland og Østrig. Den har en stærk tekstlig og melodisk tilknytning til påskesekvensen *Victimæ paschali laudes*; de melodiske ligheder er især den doriske kirketoneart og intervalstrukturen, hvor begge melodier undgår halvtonen mellem 6. og 7. trin. Det ene vers, som salmen oprindeligt bestod af, blev fremført lige efter påskesekvensen. Det starter med jubelråbet "Krist stod op af døde" og slutter med "Ære være Gud i det høje" – en genklang af englesangen julenat Luk 2,14. Melodien blev udbredt i det 13. årh og verset sluttede med det dengang så udbredte kyrieleis. Det trefoldige Halleluja blev i den tysksprogede version tilføjet i 1400-tallet. Faktisk var salmen så populær, at der i folkemunde opstod en lang række smædevers til melodien – bl.a. om Judas – en melodi, som den dag i dag er indbegrebet af musikalsk påskemotiv. Melodien gik som

sejrhymne for de tyske korsriddere – ikke mindst i Slaget ved Tannenberg i 1410, da tyskerne, som i øvrigt tabte, vandt det polske stormflag. Martin Luther tog tekst og melodi til sig og udgav den i Klugsche Gesangbuch (1529) med ordene: "Alle sange bliver man med tiden træt af, men "Christ ist erstanden" kan man blive ved at synge år efter år." På grund af dens umådelige popularitet kan man måske karakterisere den som folkelig kirkesang.

I den ældst bevarede danske salmebog, *Malmøsalmebogen* fra 1529, finder vi en dansk oversættelse med to vers af salmen; men salmen er – som nævnt – sunget før Reformationen efter det latinske forlæg "Resurrexit Christus". Vi finder også salmen i salmebogen fra 1536. "Christ stod op af Døde" blev især sunget i tiden mellem påske og pinse, hvor verset ifølge bestemmelserne i superintendent (biskop) Niels Jespersens Graduale fra 1573 skulle synges tre gange, når præsten er på prædikestolen

før evangelielæsningen og atter tre gange efter prædikenen. Og ikke nok med det: som kuriosum skal det nævnes, at latin på ingen måde blev afskaffet i 1536: I Jesper-

søns Graduale synges den latinske påskesekvens "Victimæ ..." tilmed med danske indskudsvers fra "Christ stod op af Døde" Den var vældig populær, den salme! Interessant og i det hele taget usædvanligt for sekvenslitteraturen er det også, at denne latinske påskesekvens har indlagt en dialog: koret spørger og Maria Magdalene svarer: "Dic nobis Maria ... Sig os Maria, hvad så du på vejen?", "Jeg har set Kristi grav ..."

Grundtvigs 30 år lange arbejde med "Krist stod op af døde" fra 1815-1845 gav salmen et præg af folkelig lovsang. Den er nem at huske, fordi kun 2. linje ændres med hvert vers. Det var naturligt, at teksten blev optaget i tidens populære salme- og sangbøger – valgmenighedernes festsalmer og ikke mindst i Højskolesangbogen. Mange komponister har forsøgt sig med at sætte toner til Grundtvigs tekst, men melodien fra Midlaldren er den mest yndede. Det tjener til komponisten Thomas Laubs ære, at der til de tre vers i 1953 blev føjet et hallelujavers med Grundtvigs omkvæd: "Thi synger lydt ..." i Den danske Salmebog.

Her er et interessant antifonar-blad, der viser at man skiftevis synger latin – tysk: *Victimæ paschali laudes* og videre på melodien, men på tysk *Christ ist erstanden*.

Jacopo Tintoretto: *La Resurrezione (Opstandelsen)*. Malet ca. 1578-1581. Hænger i Scuola Grande di San Rocco i Venedig.

Påskemorgensmeditation fra dansk senmiddelalder

REFLEKSION Min sjæl, glæd dig, for nu danser den ny morgenrøde imod os, den glædelige dag da Guds Søn, sand Gud og sandt menneske, er opstået og så glædelig sprang af sin grav, ligesom en rose springer ud og giver duft ved dagens komme, duggens sødme og solens skin. På samme måde blev Ærens Konge kronet med ærens krone for den sejr, han havde vundet med sin død og opstandelse, da han med guddomsagt sprang ud af sin grav som en duftende rose. Se, nu bryder den glædelige lyse dag frem, Kristus den sande sol, der aldrig mere vil dø, er nu opstanden.

Nu er Guds Søn forklaret, og Gud Fader, som opvakte ham så sødmefyldt, sagde til ham: Stå op min strengeleg og min glæde. Sønnen svarede da: Jeg vil opstå, allerkæreste Fader, for alle syndige menneskers skyld. Nu skal vi alle glæde os, Gud vil trøste os med sin nåde, alleluja.

Min sjæl, se nu op med dit hjertes øjne, se nu den sande dag og solens skin. Han er

nu kommet fra himlen, gå ham imøde med ydmyghed og kast dig for hans fødder med kærlighed og tag imod ham i dit hjerte og sig: vær velkommen allerglædeligste påskedag, vær velkommen du udvalgte, velsignede dag, du er en ære i dette år og til evig tid. Giv mig din nåde i min sjæl, giv mig nåde til, at der i mit hjerte må vokse en lilje og en rose med skønne blomster og mange farver, hvide og røde, skinnende og blå, og at det dyrebare påskelam må finde det sted i mit hjerte, hvor han ønsker at hvile sig, ham til ære og min sjæl til evig salighed. Dertil hjælpe mig Gud Fader, Søn og Helligånd, som har været af evighed og skal bestå evindeligt og har udvalgt denne dag frem for alle dage. Du udvalgte, hellige påskedag, jeg hilser dig og vil glædeligt tage imod dig med alle mine sanser. Du er den ædleste dag blandt alle årets søndage. Du er smukkere end alle blomster. Sol og måne glæder sig ved dit komme og lovpriker dig altid.

Visdoms Spejl

Påskesekvensen – *Victimæ paschali laudes*

Til påskens offerlam skal de kristne ofre lovsang. Lammet har forløst fårene: Den uskyldige Kristus har forsonet synderne med Faderen.

Døden og livet kæmpede en forunderlig tvekamp: Livets fyrste døde, men hersker levende.

"Sig os, Maria, hvad har du set på vejen?" "Den levende Kristi grav har jeg set og den opstandnes herlighed, engle som vidner, svededug og klæder.

Kristus mit håb er opstanden, Han går forud for jer til Galilæa."

Vi ved, at Kristus virkelig er opstanden fra de døde. Du sejrrige konge, forbarm dig over os. Amen. Alleluja.

Victimæ paschali laudes
immolent Christiáni.
Agnus redémit oves:
Christus innocens
Patri reconciliávit
peccatóres.

Mors et vita duéllo
conflixére mirándo:
dux vitae mórtuus
regnat vivus.

"Dic nobis, María,
quid vidísti in via?"
"Sepúlcrum Christi vivéntis:
et glóriam
vidi resurgéntis,
angélicos testes,
sudárium et véstes.

Surréxit Christus, spes mea:
præcédet vos
in Galilæam."

Scimus Christum surrexisse
a mórtuis vere:
Tu nobis victor Rex,
miserére.
Amen. Allelúia.

Guds lam. Glasmaleri i Sacred Heart Catholic Church. Ohio. U.S.A. Foto: Wikipedia.

Forventning om et glædeligt møde

Prædiken over evangelielæsningen til påskedag, søndag den 9. april, Joh 20,1-9 om Jesu opstandelse.

Tekst: Pater Daniel Nørgaard SJ

PRÆDIKEN Påskemorgen. To disciple løber. Budskabet fra Maria Magdalene til dem var, at Jesu lig var blevet flyttet. Endnu en ydmygelse af deres mester. De løber ikke fulde af glæde, men bekymrede over hvad nogen har gjort mod Jesus. Målet er graven, hvor Jesus sidst er blevet set – i livløs.

Fortravlede, næsten i løb

Måske er dette billede fra dagens evangelium meget dækkende for måden, mange af os kristne kommer i kirke på: Fortravlede, næsten i løb, for ikke at komme for sent. Tilbage til graven, tilbage til en kirke, hvor vi ikke lige regner med at møde den Opstandne.

Den ene disciple er Peter. Den anden får vi ikke navnet på, men han benævnes som den disciple, Jesus elskede. Mange anser ham for evangelisten, der har skrevet Johannevangeliet, så lad os kalde ham Johannes. Det er de samme to disciple, som var fulgt efter, da Jesus var blevet taget til fange og bragt til ypperstepræsten (Joh 18,15-16): ”Den anden disciple var kendt af ypperstepræsten og gik ind i ypperstepræstens gård med Jesus, mens Peter blev stående udenfor ved porten”.

I dagens evangelietekst agerer de to disciple omvendt: Da Johannes når frem til graven, går han ikke ind, mens Peter går lige ind i graven. Det kan virke som en ligegyldig detalje, men har man datidens jødiske tankegang *in mente*, er det meget sigende. I jødernes regler om kultisk renhed, var kontakten med en død med til at gøre en uren. Peter kender vi som den impulsive, der ret ureflekteret siger og gør ting. Han går bare ind i graven. Johannes, som var i relation til ypperstepræsterne, havde sidende på ryggen, at man ikke kunne gå

ind i en grav. Han ville ikke være uren og ikke kunne komme i templet.

Hjem i en anden sindsstemning

De to disciple er løbet ud til graven med deres gamle mentalitet. De regner med, at den korsfæstede stadig er død, de regner med at skulle fortsætte deres gudsforhold, deres kult, som tidligere. Johannes skal sikre sig, at han stadig kan komme i templet. De møder endnu ikke den Opstandne, men synet af den tomme grav og linnedklæderne ændrer noget i dem. Johannes overskrider en tærskel i både fysisk og åndelig forstand, lægger sin gamle måde at pleje gudsforholdet fra sig og går ind i graven, ”og han så og troede. Indtil da havde de nemlig ikke forstået Skriftens ord om, at han skulle opstå fra de døde” (Joh 20,8-9). De går hjem igen i en helt anden sindsstemning.

Maria Magdalene møder siden Jesus ved graven. Graven bliver stedet, hvorfra Det Glade Budskab forkyndes, og ikke det sørgelige mødested med døden. De to disciple møder senere Jesus med de andre disciple i nadversalen og ved Genesaret Sø, og de oplever, hvordan Jesus ser ud over deres svigt og betror dem at tage sig af flokken af troende.

Vores kirkegang burde ideelt set være en transformerende oplevelse for os. Man burde kunne registrere et før og et efter. Men jeg er ikke ude på at kræve, at hver enkelt kirkegænger hver eneste søndag skal føle sig helt forandret. Vi behøver ikke at briste af trangen til at råbe Halleluja, og fortælle alle og enhver at vi nu er en *'born again Christian'*. De to disciple løber ikke tilbage til de andre, de går blot.

Men det kristne liv er på den anden side nødvendigvis et påskeliv. Det er overrullende og glædeligt. Det er mødet med liv, der hvor vi forventede død. Det er mødet med en sejr, vi slet ikke selv har været med til at vinde, men som bliver givet til os på en overraskende måde. Det kræver, at vi tør

Foto: Philip Halling, Wikimedia Commons.

krydse tærsklen til graven, at vi tør lægge noget af vores gamle mentalitet fra os.

Mødet med den Opstandne

Vi har alle noget af Johannes' klassiske jødedom i os: Opfattelsen af at mødet med Gud afhænger af vores kultiske renhed, at vi skal opføre os ordentligt for at kunne møde Gud. At krydse tærsklen til graven

Vores kirkegang burde ideelt set være en transformerende oplevelse for os. Man burde kunne registrere et før og et efter”.

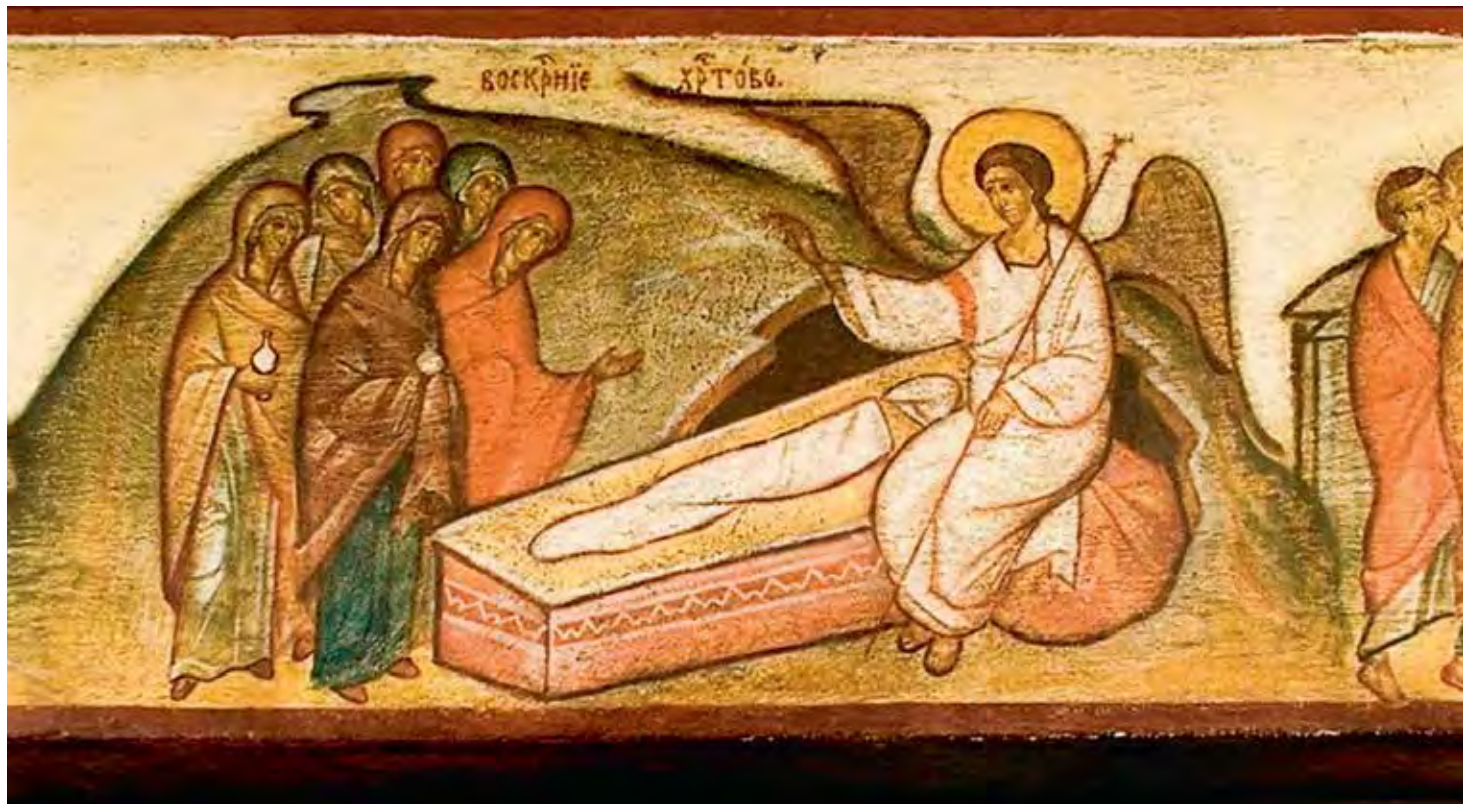
er et opgør med noget af det gamle. Det betyder ikke, at vi skal opgive at opføre os ordentligt; Jesus kræver stadig af os, at vi elsker ham og passer på vore brødre og søstre (jf Joh 21,15-17). Men i mødet med Opstandelsen står det klart, at vores indsats, som vi forestillede os skulle være at pleje og forsvare hans døde legeme, er helt overflødig. Herren er Opstanden! Han har ikke brug for os, men vi har brug for at møde ham levende. Hans måde at være levende på, smitter af på os og giver liv til andre.

Søndag morgen. Kirkegængerne skynder sig. Nok kan vore tanker være fulde af bekymringer, sorger og ligegyldige distractioner, men der er også en forventning om et glædeligt møde. Målet er kirken, stedet hvor Jesus er i live og gør levende.

Amen.

Jesu opstandelse Joh 20,1-9

”Den første dag i ugen, tidligt om morgenen, mens det endnu var mørkt, kom Maria Magdalene ud til graven, og hun så, at stenen var flyttet fra graven. Så løber hun hen til Simon Peter og til den anden disciple, ham, som Jesus elskede, og siger til dem: ’De har flyttet Herren fra graven, og vi ved ikke, hvor de har lagt ham’. Så kom Peter og den anden disciple og ville ud til graven. De løb begge to, men den anden disciple løb foran, hurtigere end Peter, og nåede først til graven; han bøjede sig ind og så linnedklæderne ligge der, men han gik ikke ind. Simon Peter, som fulgte efter ham, nåede nu også frem; han går lige ind i graven og ser linnedklæderne ligge der og klædet, som Jesus havde haft over hovedet; det lå ikke sammen med linnedklæderne, men rullet sammen på et sted for sig selv. Da gik også den anden disciple derind, han, som var kommet først til graven, og han så og troede. Indtil da havde de nemlig ikke forstået Skriftens ord om, at han skulle opstå fra de døde”.

'Kristi opstandelse'. Freske af Leonid Uspensky, Église des Trois-Saints-Docteurs, Paris.

Påskefejring verden over

Påskan er kristendommens vigtigste højtid – og samtidigt en tid fyldt med folkelige traditioner og arrangementer. Se billedcollagen herunder, hvordan påskeugen markeres og fejres verden over.

DEN STILLE UGE I katolske lande som Italien, Spanien, Polen og Filippinerne fejres påskan indgående med lokale traditioner såsom processioner gennem byen, hætteklædte broderskaber i spøgelseslignende kutter og kontroversielle korsfæstelser – begivenheder, der finder sted i løbet af Den stille Uge for at kulminere med fejringen af Jesu opstandelse påskemorgen.

Hvor intet andet er angivet stammer billederne fra Wikipedia og Wikimedia Commons.

Hvor intet andet er angivet stammer billederne fra Wikipedia og Wikimedia Commons.

ITALIEN Den evige stad Rom, der er helt hjemme i sin stærke kristne arv, kan i påskan dyrke fromhed og nydelse i lige høj grad. Langfredag følger paven Kristi korsvej i en bevægende procession med levende lys, over påskevigiliens højtidelige fejring af Jesus som verdens lys, og ender med den stor udendørsmesse på Peterspladsen påskemorgen. Tusindvis af troende deltager i langfredagsprocessionen, og i mange kirker er der klassiske koncerter med klassisk musik. En mere kommerciel og verdslig romersk fejring sker med påskeæg fyldt med små sølvbilledrammer, legetøj eller modesmykker. Hvad angår mere luksuriøse gaver, er det ikke ualmindeligt, at romerne beder deres yndlingschocolatiers om at pakke fine gaver ind i påskeæg, lige fra forlovelsesringe til bilnøgler.

FILIPPINERNE I Sydøstasiens eneste officielt kristne land holdes de katolske traditioner i hævd, når påskeugen blander spanske og filippinske dyder. Rituellet drama, processioner og korsfæstelser er alle måder at udtrykke sin tro på, og begivenhederne føres ofte ud i det ekstreme. Både Kirken og landets sundhedsmyndigheder advarer hvert år – forgæves – folk mod at deltage i de traditionelle korsfæstelsesceremonier. Traditionen med at lade sig sømme til et kors for at gennemleve samme lidelser som Jesus tiltrækker mange tilskuere fra hele verden. Typisk hænger de troende et par minutter på korset, hvorefter de bliver taget ned og får behandlet deres blodige sår af førstehjælpspersonale, der er til stede ved begivenheden. Det kan tage op til to uger, før deres sår heler. I forbindelse med påskens traditionelle korsfæstelsesceremoni er der også flere filippinere, der pisker sig selv. Det sker for at gennemleve Jesu lidelser i påskeugen.

VATIKANET Pave Frans lyser den traditionsrige Urbi et Orbi-velsignelse efter messen påskemorgen i Peterskirken. Foto: Vatikanets medier/Reuters/Ritzau Scanpix.

DET HELLEGE LAND Den stille Uge begynder officielt med fejringen af Jesu indtog i Jerusalem på onsdag med morgenmesse i Gravkirken og den traditionelle palme procession om eftermiddagen. Skærtorsdag fejres messe i Gravkirken, og om eftermiddagen foretager de franciskanske kustoder deres traditionelle vandring til Zionbjerget, mens der om aftenen er en meditativ hellig time i Gethsemane Have, efterfulgt af en lysceremoni og en procession til Peterskirken i Gallicantu. Langfredag mindes man Herrens lidelse og korsfæstelse på Golgata, efterfulgt af korsvejene på Via Dolorosa med Kristi begravelse fejret ved Graven. Påskevigilien, ugens højdepunkt, holdes lørdag nat, og påskesøndag fejres messen med en procession omkring Jesu grav. Påskemorgen slutter fejringen af med messe ved den hellige grav.

POLEN Śmigus-dyngus fejring. De kolde temperaturer afskrækker ikke polakkerne i deres bestræbelser på at opretholde påsketraditionen med at overrisle hinanden med spande fulde af vand. Traditionen går over 1.500 år tilbage i tiden. Oprindeligt var ceremonien en repræsentation af dåbsvand, men i dag er traditionen mere billedlig.

SPANIEN I hele Andalusien er Den stille Uge kendetegnet ved en række processioner, som gennemføres af de forskellige 'hermandades', broderskaber, fra påskesøndag til 1. påskedag. Nogle af dem er flere hundrede år gamle. Det gælder for eksempel optøget 'El mayor dolor' (Den Største Smerte) i Jerez, som blev grundlagt af skomagere og garvere i 1488. Alle turistkontorer i de større byer i regionen har ruter og tidsplaner over optogene, som går igennem de gamle bydele på samme tid. Mange optog regnes for at være af interesse for turister. Det gælder for eksempel dem i Jerez og dem i Arcos de la Frontera, hvor scenerierne næsten er for store til at komme igennem de smalle og stejle gader.

De tyske katolikker afslutter deres synodale vej

Den katolske Kirke i Tyskland afsluttede den 11. marts deres meget omdiskuterede 'Der synodale Weg', det kirkelige reformprojekt som de tyske biskopper søsatte for tre år siden sammen med lægfolk som svar på overgrebskriserne i landet.

Tekst: Niels Messerschmidt

SYNODALITET Den femte og sidste samling i den tyske synodale vej sluttede i en positiv ånd lørdag den 11. marts i Frankfurt am Main, og med en mærkbar følelse af lettelse, rapporterer *La Croix's* journalist Delphine Nerbollier.

Selv om debatterne på mødet til tider var ophedede, var det meget overraskende, skriver Nerbollier, at bispekonferencens formand, biskop Georg Bätzing, på mødet måtte advare nogle af sine biskoppelige medbrødre mod forsøg på i sidste øjeblik at blokere for nogle af resolutionsforslagene. Næsten alle de fremlagte tekster blev dog godkendt af de delegerede ligesom de opnåede det nødvendige to tredjedele af biskoppernes stemmer, som krævedes for at blive godkendt.

Større opmærksomhed på homoseksuelle par og transkønnede

En af beslutningerne gjaldt velsignelse af såkaldte "forpligtede par" – uanset om der er tale om fraskilte og gengifte, eller parforhold af samme køn. Godkendelsen af denne resolutionstekst medfører, at de disciplinære foranstaltninger som er blevet pålagt de pastorale medarbejdere, der hidtil har givet disse velsignelser, nu bliver ophævet: Selv om denne praksis allerede finder sted i nogle tyske bispedømmer, ligesom det fortsat er op til den enkelte biskops vurdering, om sådanne velsignelser gives, kan velsignelsen af homoseksuelle par snart blive en realitet i hele Tyskland, vurderer iagttagere. 81% af biskopperne stemte for denne resolution.

En anden vigtig resolution, som hovedparten af deltagerne i den synodale samling længe har efterlyst, er, at Kirken skænker interseksuelle og transkønnede personer større opmærksomhed. Med bispedømmet Freiburg som forbillede – der er en pioner på området – bliver det nu muligt at ude-

lade barnets specifikke biologiske køn i ministerialbogen eller i så fald anvende ordet 'forskelligartet', sådan som det nu er fastsat i tysk lovgivning. Transkønnede katolikker vil også kunne ændre deres civilstand og fornævne i ministerialbogen fremadrettet.

En tekst til fordel for kvindelige diakoner

Den synodale forsamling i Frankfurt am Main godkendte også en resolutionstekst (som dog kræver pavelig godkendelse for at kunne implementeres) om muligheden for; at kvinder kan prædike under messen, og nærmere at undersøge forbindelsen mellem ministerielle funktioner og det tvungne cølibat.

Under afslutningsdebatten godkendte de delegerede også en resolutionstekst til fordel for indførelsen af det kvindelige diakonat, og en opfordring til de tyske biskopper om at forelægge anliggendet i Vatikanet. Spørgsmålet om ordination af kvindelige præster blev imidlertid udsat på anmodning af nogle biskopper.

Modstand fra Vatikanets side

Som man har kunnet læse det i *Katolsk Orientering*, har pave Frans og flere ledende kardinaler udtalt sig kritisk om den tyske 'reformproces'. På et tidspunkt omtalte Frans den som 'elitær', og har senest advaret mod, at man opretter et overordnet, nationalt synodalt råd med myndighed til at træffe afgørelser på hele Kirkens vegne i Tyskland. Men trods pavens advarsel besluttede et stort flertal af de tyske biskopper at gå videre med planerne om at nedsætte et synodalt råd.

Ved mødets afslutning forklarede biskop Bätzing, at "den synodale vej har vist sig at fungere, og at den ikke kun er en 'papirtiger'", og tilføjede, at i løbet af den treårige proces, som den tyske synodale vej har

På den tyske synodale vejs femte og sidste samling i Frankfurt am Main i dagene 9.-11. marts blev der vedtaget en række resolutionstekster, blandt andet om velsignelse af homoseksuelle par og ordinerings af kvindelige diakoner. Foto: Der Synodale Weg/ Maximilian von Lachner.

varet, har samlingen nu vedtaget femten resolutionstekster. Bätzing forsikrede desuden, at processen "hverken vil føre til en opsplitning af Den katolske Kirke eller skabe en national Kirke", og kalder "modvinden" for en "reaktion på processens åndelige styrke".

De vedtagne beslutninger, som har direkte indflydelse på den pastorale praksis i de enkelte tyske bispedømmer, fx velsignelse af homoseksuelle par, er endnu ikke blevet ført ud i livet. De af dem, der kræver en pavelig godkendelse, skal nu igennem en ny proces, og biskop Bätzing advarede om, at dette sikkert "vil tage nogen tid". I den forbindelse opfordrede bispekonferencens formand Vatikanets respektive dikasterier til "ikke at agere bureaukratisk", men behandle de tyske beslutninger i en "åben og synodal ånd".

"De spørgsmål, vi har diskuteret på møderne, er ikke rene tyske anliggender, men bør tages op af hele Den universelle Kirke", understregede Bätzing og tilføjede, at han ønsker at fremføre disse anliggender for den internationale samling af biskopper på efterårets synode i Rom.

Hvad nu?

Alle dokumenter i den tyske synodale vej vil nu blive behandlet af et synodalt udvalg sammensat af 27 stiftsbiskopper, 27 medlemmer valgt af De tyske katolikkers

"De spørgsmål, vi har diskuteret på møderne, er ikke rene tyske anliggender, men bør tages op af hele Den universelle Kirke", understreger biskop Georg Bätzing, Den tyske Bispekonferencens formand. Foto: Der Synodale Weg/ Maximilian von Lachner.

Lægkomité ZdK og tyve medlemmer valgt på den afsluttende plenarforsamling. Dato og sted for udvalgets første møde er endnu ikke blevet offentliggjort.

Initiativets beslutninger vil blive fremført af den tyske delegation på synoden om synodalitet i oktober i Rom. På deres plenarforsamling i marts valgte de tyske biskopper tre delegerede (som afventer pavelig bekræftelse) til mødet mellem verdens biskopper. Det drejer sig om biskop Bätzing, biskop Bertram Meier fra Augsburg og biskop Overbeck fra Essen.

Arbejdskommission for bispesynoden nedsat

Der er nu udnævnt syv medlemmer til den kommission, som skal forberede bispesynoden om synodalitet i oktober.

BISPESYNODE Kardinal Mario Grech, generalsekretær for bispesynoden, har 15. marts nedsat den forberedende kommission for synodens ordinære generalforsamling og udnævnt syv medlemmer, herunder en ordenssøster. Sidstnævnte er den japanske søster Shizue Hirota fra Tokyo, konsulent for *Justitia et Pax* under Den japanske Bispekonference.

De øvrige medlemmer af kommissionen er pater Giacomo Costa SJ, der vil fungere som koordinator, ærkebiskop Timothy John Costelloe af Perth, formand for Den australske Bispekonference, biskop Daniel E. Flores af Brownsville i Texas, biskop

Lucio A. Muandula af Xai-Xai i Mozambique, pater Dario Vitali, professor i teologi ved det pavelige Gregoriana Universitet i Rom, og den polske mons. Tomasz Trafny, der er medlem af synodesekretariatet, og som vil fungere som sekretær for kommissionen. Kardinal Jean-Claude Hollerich af Luxembourg, generalrelator for den kommende bispesynode, vil også deltage i kommissionens arbejde.

Den forberedende kommission er blevet nedsat i henhold til artikel 10, stk. 1-2 i den apostolske konstitution *Episcopalis Communio* om synodens struktur, ifølge *Vatican News*.

Verdensomspændende mariansk bøn Bispesynodens sekretariat har også foreslået, at der onsdag den 31. maj, på den liturgiske mindehøjtidelighed for Den salige Jomfru Marias besøg hos Elizabeth, ledes en verdensomspændende mariansk bøn som forberedelse til den 16. ordinære bispesynode.

Medlemmerne i den forberedende kommission til bispesynodens ordinære samling blev udpeget den 15. marts af synodens generalsekretær kardinal Mario Grech. Foto: Vatikanets medier.

Formålet er, forklares det i et notat, at "gøre Guds folk opmærksom på vigtigheden af den igangværende proces og opfordre de troende til at ledsage den med bøn", og at stille "hele den synodale proces i Kirken, især generalforsamlingens arbejde, under Vor Frues særlige beskyttelse".

Kardinal Grech har udsendt en invitation til lederne af de østlige kirker og til formændene for verdens bispekonferencer om at afholde "en stund med intens bøn, der vil udtrykke skønheden i den folkelige religiøsitet ved de marianske helligdomme".

Helligdommene vil blive udvalgt af de enkelte bispekonferencer i hvert land. Bønnen skal omfatte deltagelse af de forskellige kirkelige kald (lægfolk, præster, gudviet liv).

De enkelte sogne opfordres desuden – efter aftale med deres biskop – til at holde en stund med bøn på denne dag for synodens arbejde.

NM

Æresmedlem og forfatter: "Jeg har pillet Johannes Jørgensen ned fra helgenpedestalen"

84-årige Stig Holsting har brugt en stor del af sin tid på at studere forfatteren Johannes Jørgensens værker og dagbøger og gøre ham kendt i en bredere kreds. Nu er han blevet æresmedlem af Johannes Jørgensen Selskabet, som han var med til at stifte for over 20 år siden.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

PORTRÆT I Stig Holstings barndoms-hjem hang der et billede af den danske forfatter og konvertit til katolicismen Johannes Jørgensen over morens seng, og Stig Holsting hørte sin mor fortælle i begejstrede vendinger om forfatteren, hvis troshistorie og helgenbiografier om Frans af Assisi, Katarina af Siena og Birgitta af Vadstena havde inspireret hans mor til selv at konvertere til katolicismen.

Som barn læste Stig Holsting forfatterens bog "Civita d'Antino", hvor han beretter om sine oplevelser i titlens jordskælvsramte italienske by, som i årene inden den ødelæggende naturkatastrofe i 1915 havde været et yndet mål for danske kunstnere, og hvor der opstod et miljø, der kunne minde om kunstnerkolonien i Skagen.

I dag, næsten 80 år senere, er Stig Holsting blevet udnævnt til æresmedlem af Johannes Jørgensen Selskabet, et litterært selskab, han selv var med til at stifte i 2002, og som han har været formand for i 20 år indtil for nylig.

"Johannes Jørgensen er en stor og til dels glemte forfatter, som jeg mener, at man især bør læse for hans sprogs skyld, men naturligvis også for indholdet. Som katolik har jeg naturligvis været optaget af det katolske element i hans livshistorie og forfatterskab; men da vi stiftede selskabet, insisterede jeg på, at det skulle være et litterært selskab, der kunne nå langt uden for de katolske kredse, for Johannes Jørgensens forfatterskab er ikke først og fremmest katolsk, men almenmenneskeligt i sin karakter," siger Stig Holsting.

En ledestjerne og et litterært fyrtårn

Stig Holstings og hans kones hjem på Frederiksberg er præget af mange malerier og arkitekturmodeller af blandt andet kirker, men også af mange hyldemeter litteratur om og af forfattere som Graham Greene, Evelyn Waugh, Søren Kierkegaard, Herman Bang, August Strindberg, H.C. Andersen og Knut Hamsun. Mest plads har dog bøger af og om Johannes Jørgensen, for det er blevet Stig Holstings livsskæbne ikke kun selv at følge i forfatterens og sin mors fodspor ved at konvertere til katolicismen, men at bruge en stor del af sin tid på at studere Johannes Jørgensens litterære værker og siden også hans dagbøger.

"For min mor var Johannes Jørgensen en ledestjerne, fordi hun kunne spejle sig i hans troshistorie, og det har jeg bestemt også kunnet. Men for mig er det mere og mere blevet hans formidable sprogforståelse og sprogbeherskelse og det almenmenneskelige aspekt hos ham, der er blevet vigtigt, og som jeg gerne har villet formidle. Han er et litterært fyrtårn," fortæller Stig Holsting.

Som stor dreng begyndte han at læse Johannes Jørgensens litterære, religiøse og filosofiske værker, og fra 2006, da arkiverne med hans dagbøger og breve blev åbnet, har han studeret den mere private del af Johannes Jørgensens skriftlige efterladenskaber flittigt, og det har resulteret i en række bogudgivelser og artikler, som Stig Holsting har taget initiativ til, bidraget til og forfattet, mange i regi af Johannes Jørgensen Selskabet. Desuden har han været inspirationskilde til udgivelsen af en kommenteret udgave af Johannes Jørgensens selvbiogra-

fiske værk "Mit livs legende", som litteraturforskerne Henrik Wivel og Elise Iuul stod bag, og som udkom i fire bind i årene 2015-2018.

"Det ser jeg på mange måder som kulminationen på mit arbejde i Johannes Jørgensen Selskabet, fordi det har været med til at genindskrive Johannes Jørgensen i litteraturhistorien og tydeliggøre hans relevans også for ikke-katolikker, og også for nutidens mennesker. Han burde være pensum i skolerne alene for sit sprog, især hans naturlyrik, men også hans troshistorie er relevant i dag, fordi han hele livet kæmpede med at fastholde troen," siger Stig Holsting.

Ned fra pedestalen

Jo mere Stig Holsting er dykket ned i forfatterens dagbøger, jo mere tydeligt er det blevet for ham, at Johannes Jørgensens liv var præget af tvivl og anfægtelser, og at han langtfra var den nærmest æteriske helgen, han nok i katolske kredse i en periode havde status som.

"Jeg besluttede fra begyndelsen, at jeg ikke ville stikke noget under stolen, men give et reelt billede af mennesket og kunstneren og hive ham lidt ned fra helgenpedestalen. Det interessante er netop, at han trods sine meget menneskelige anfægtelser og kvaler fastholdt troen, men ikke uden kamp," siger han.

Stig Holstings studier af Johannes Jørgensens dagbøger og breve har – sammen med hans arbejde på at etablere et egentligt museum for forfatteren i hans føde- og dødsby, Svendborg, optaget en stor del af hans tid de seneste årtier, og Johannes Jørgensen Selskabets nye bestyrelse nævner da også dette arbejde i sin begrundelse for at tildele den mangeårige formand for selskabet æresmedlemskab. De understreger bl.a., at Stig Holsting har "ydte en ekstraordinær og uvurderlig indsats for at fremme kendskabet til Johannes Jørgensen og hans forfatterskab, herunder også hans dagbøger og breve, og at han har været primus motor i at gøre Johannes Jørgensen kendt og anerkendt blandt både Selskabets medlemmer og i den danske offentlighed. Desuden har han været initiativtager til bogudgivelser og sommermøder, været guide på ekskursioner til Assisi, Siena og Vadstena i Johannes Jørgensens fodspor og lavet en tidslinje til den permanente udstilling i Johannes Jørgensens Hus i Svendborg.

Stig Holsting. Privatfoto.

Johannes Jørgensen

Dansk forfatter, levede fra 1866 til 1956. Blev født og døde i Svendborg, men tilbragte mange år i udlandet, bl.a. i Paris og Italien, især i Assisi, hvor han blev æresborger.

Konverterede til katolicismen som 30-årig efter at have været en del af det kulturradikale miljø omkring Georg Brandes. Var en af de førende kræfter inden for symbolismen i Danmark.

Internationalt er han især kendt for sine helgenbiografier om Frans af Assisi, Katarina af Siena og Birgitta af Vadstena og sin selvbiografi Mit Livs Legende. I Danmark er han især kendt for sin lyrik, bl.a. sommersangen "Nu lyser løv i lunde".

Der er indrettet et museum for ham i hans fødeby Svendborg.

I 2002 blev Johannes Jørgensens Selskab stiftet. Mere info på: <https://johannesjoergensenselskabet.dk/>

Hvis man vil vide mere om Johannes Jørgensen

Johannes Jørgensen Selskabets aktiviteter.

FORENINGSLIV Har man lyst til at mødes med andre Johannes Jørgensen-interessererede så er chancen der den 14. maj, hvor Johannes Jørgensen Selskabet holder sit årlige sommermøde på Frederiksberg.

Johannes Jørgensen Selskabet har i mere end 20 år arbejdet på at udvide kendskabet til den uden for Danmark så berømte digter. Det udgiver bøger, holder sommermøder, formidler salg af forfatterens bøger og udgiver et nyhedsbrev med indlæg om Johannes Jørgensens liv og hans forfatterskab.

I 1923 udgav Jørgensen rejsebogen "Jorsalafærd" om den rejse, han foretog til Jerusalem med veninden, malerinden Andrée Caroff. Mag. art Birte Lundgreen vil på

sommermødet tale om bogen i foredraget "I Johannes Jørgensens fodspor – Rejsen til Jerusalem – 100 år efter". Man vil komme til at høre tre Jørgensen-digte sat i musik af Lisa Ibenfeldt Schultz, der synger digtene akkompagneret af Ole Reuss Schmidt på klaver.

Derefter taler forhenværende udenrigsminister Per Stig Møller under titlen "Kan man stadig læse Johannes Jørgensen?"

Der er stigende interesse for Johannes Jørgensen i Svendborg, fortæller Ove Klausen i selskabets første nyhedsbrev fra i år. I 2022 besøgte 628 mennesker Johannes Jørgensens Hus. Det er tæt på rekorden i 2016 – 150-året for hans fødsel, hvor der

kom mere end 700 besøgende.

Johannes Jørgensen og digteren Agnes Henningsen kendte hinanden fra 1890'erne. I nyhedsbrevet skriver Bo Alkjær om digteren Agnes Henningsen, der i 1946 laurbærkransede den 80-årige Johannes Jørgensen. Alkjær skriver om den unge Johannes Jørgensens betagelse af Agnes Henningsen som den beskrives i Jørgensens dagbøger og hvad selvbiografien "Mit livs legende" i mere redigeret form har at sige om Agnes Henningsen.

Fra maleren Stephan Ussing (1868-1958) bringes et stemningsbillede fra 1937, hvor Assisis lille danske koloni samles en sommerdag ved Christian X's 25 års regeringsjubilæum til festligt samvær og sender kongen et fødselsdagstelegram. Beskrivelsen viser, hvordan Jørgensens kærlighed til Danmark ikke var falmet trods de mange år i Assisi.

"Sweeney fremhæver det, der gør Jørgensens helgenbiografier/hagiografier til

noget helt særligt, nemlig hans talent for beskrivelse, passion for tro og hans villighed til at dele sin egen tvivl", skriver Birte Lundgreen i en omtale af bogen "Pilgrim walks in Franciscan Italy".

Det koster 175 kr. om året at være medlem af Johannes Jørgensen Selskabet. Selskabet kan kontaktes via: johannesjoergensenselskabet@gmail.com.

Johannes Jørgensens Hus, Fruestræde 15, 5700 Svendborg, er åbent fra februar-november tirsdag kl. 14-16. Juli-august er der åbent tirsdag, onsdag og torsdag 14-16. Grupper kan aftale at se huset uden for den normale åbningstid med Svendborg Bibliotek.

Johannes Jørgensen Selskabets sommermøde finder sted søndag den 14. maj kl. 12-16 i Logesalen, Haveselskabetsvej 3A på Frederiksberg. Alle er velkomne og der er fri entré. **LR**

C.S. Lewis på dansk

Denne artikel er den første af tre om aspekter af C.S. Lewis forfatterskab. Her handler det om den essens, der er fælles for alle kristne trossamfund.

Tekst: Kirsten Krog

LITTERATUR Forlaget ProRex har på det sidste udgivet i alt otte af C.S. Lewis' bøger. Alle bøger kan i øvrigt bestilles i Katolsk Webshop.

I denne og to følgende artikler vil de enkelte bøger blive præsenteret, begyndende her med "Fælles kristendom" (på engelsk "Mere Christianity") og "Herlighedens tyngde" (på engelsk "The Weight of Glory").

C.S. Lewis er nok mest kendt for sine børnebøger om landet Narnia og løven Aslan, der er en allegori over kristenlivet og et billede på Jesus. Men han har derudover – foruden en række skønlitterære værker for voksne – bl.a. skrevet en hel række bøger om kristentroen, og det er primært disse, man nu kan læse i en dansk oversættelse.

"Fælles kristendom"

Bogen "Fælles kristendom" er en grundbog i kristentroen skrevet primært for den, der endnu ikke er kommet til tro, og den der er på vej til at blive kristen. Men den kan også læses med stort udbytte af "gamle" kristne.

Oprindeligt var der tale om en række radioprogrammer, som blev sendt uden Anden Verdenskrig, men som efterfølgende blev skrevet om til en bog.

Det karakteristiske ved bogen er, at den fremstiller den essens i kristendommen, som alle kristne er enige om. Derfor kan den med lige stort udbytte læses af katolikker, lutheranere og frikirkefolk, eller som C.S. Lewis ud fra sin baggrund skriver af anglikanere, katolikker, metodister og presbyterianere. Han har da også ladet fire præster fra netop disse fire retninger gennemlæse bogen for at sikre sig, at det, han skriver, samstemmer med alle kirkelige retninger.

Et andet karakteristisk og gennemgående træk ved bogen er, at den argumenterer for bibelens og troens grundsandheder ved hjælp af logikken og gode eksempler på en så genial måde, at det ikke er at tage munden for fuld at betegne C.S. Lewis som en af de allerfornemste apologeter.

Derfor begynder han også udenfor det, man normalt vil regne for troens område, og bevæger sig lige så stille ind mod troens kerne. Det gør han bl.a. ved at vise, hvor grundlæggende fx menneskets retfærdig-

hedssans er, også hos dem, der fornægter, at der findes noget, som er rigtigt og noget, som er forkert.

Når man læser bogen, slår det én, hvor indlysende sand kristendommen er, samtidig med at selv de sider i troen, som vi ikke har mulighed for at fatte med forstanden, forklares med så gode argumenter og billeder, at det alligevel opleves, som om man begynder at forstå.

Et eksempel er, når han skal forklare, hvorfor det er ulogisk at påstå, at man beundrer Jesus som en stor morallærer, men fornægter hans guddommelighed, på trods af, at han selv kalder sig Guds Søn.

Her er det tale om et enten-eller. Som Lewis skriver: "Enten var og er dette menneske Guds Søn, eller også er han sindssyg eller det, der er værre. Du kan regne ham for en idiot, du kan spytte på ham og dræbe ham som en dæmon, eller du kan kaste dig ned for ham og kalde ham Herre og Gud. Det eneste, du ikke kan gøre, er at komme med noget salvesfuldt vrøvl om, at han var et stort menneske og en stor lærer. Den mulighed har han ikke givet os" (s. 105).

En af forklaringerne på, hvorfor vi ikke kan forstå troens mysterier, er ifølge Lewis, at vi ikke har dimensioner nok til at se virkeligheden, som den ser ud fra Guds vinkel.

Her kommer han med et eksempel. Har vi én dimension, kan vi tegne en linje, har vi to, kan vi tegne en firkant, men har vi tre, kan vi fremstille en terning. Det er de tre dimensioner, vi har at gøre godt med og forstå ud fra. Men, hvis vi forestillede os, at vi kun havde de to første, ville det være umuligt for os at forstå eller blot se en terning. Samtidig er det sådan, at vi, når vi bevæger os fra den ene dimension til de to og videre til de tre, ikke mister det, vi havde på de lavere planer. En terning består således af 12 linjer og 6 firkanter samtidig med, at det er en terning.

På samme måde med troens område: Vi har kun de tre dimensioner at forstå ud fra og se med, derfor kan vi ikke opfatte det, som ligger udenfor disse dimensioner. At ved troen gå udover de tre dimensioner betyder imidlertid ikke, at vi mister de tre.

Lewis bruger også eksemplet med de tre

C.S.-Lewis i arbejdsværelset 1951. Foto: Aronsyne. Wikimedia Commons.

dimensioner i linjen, firkanten og terningen til at forklare Treenigheden:

"På det menneskelige plan er enhver person et væsen for sig, og to personer er to forskellige væsener. Vi kan drage en parallel til en todimensional verden (som på et stykke papir), hvor en firkant er én figur, og to firkanter er to adskilte figurer. På det guddommelige plan finder vi stadig to personer, men her vil de være kombineret på nye måder, så vi, der lever på dette plan, ikke kan forestille os det. I det, vi kalder Guds dimension, finder vi et væsen, som er tre personer og dog forbliver ét væsen – ligesom en terning indeholder seks firkanter, men samtidig er én terning." (s. 264).

"Herlighedens tyngde"

"Herlighedens tyngde" består af ni taler med forskellige temaer. Det vil gå for langt at komme ind på dem alle her. Derfor vil jeg holde mig til tre.

Den første tale, hvis titel er identisk med bogens titel, beskæftiger sig med herligheden, skønheden og længslen. På denne side af evigheden berøres vi af herligheden gennem vores længsler og gennem skønheden. At længslens objekt er herligheden, ser vi deraf, at den ikke kan tilfredsstilles af noget i denne verden, og skønheden leder os kun til herligheden, hvis vi erkender, at den ikke findes i men igennem det skønne, der møder os.

Men vi må være os bevidste, at herligheden ikke nødvendigvis forekommer os naturligt tiltrækkende, fordi vi ikke med vores naturlige evner kan gribe den: "Ved et øjeblik at fjerne mit fokus fra mine egne ønsker er jeg begyndt bedre at forstå, hvad jeg i virkeligheden ønsker" (s. 49).

Ét af pointerne er derudover, at herligheden består i "at blive "bemærket" af Gud" (s. 50). Vi bliver så at sige til i Guds blik. Derfor skal vi også vide, at "næst efter selve det hellige sakramente er din næste det helligste, du møder på denne jord" (s. 56).

"Medlemskab"

Dermed ligger hele vort værd i Guds blik på os, hvilket præciseres i talen "Medlemskab", der ellers handler om forholdet mellem det kollektive, det individualistiske og Kristi legeme. Lewis understreger her, at det kristne fællesskab adskiller sig lige så meget fra det kollektive, hvor vi bindes sammen af vores ligheder, som fra individualismen, hvor vi adskiller os fra andre.

I det kristne fællesskab bindes vi derimod sammen af vores forskelligheder. Således

er øjet ikke ben og hånden ikke mund, men sammen er vi ét legeme, Kristi legeme. Men netop når vi finder vores rette plads på legemet, bliver vi for alvor os selv – men dette er klart forskelligt fra individualismen.

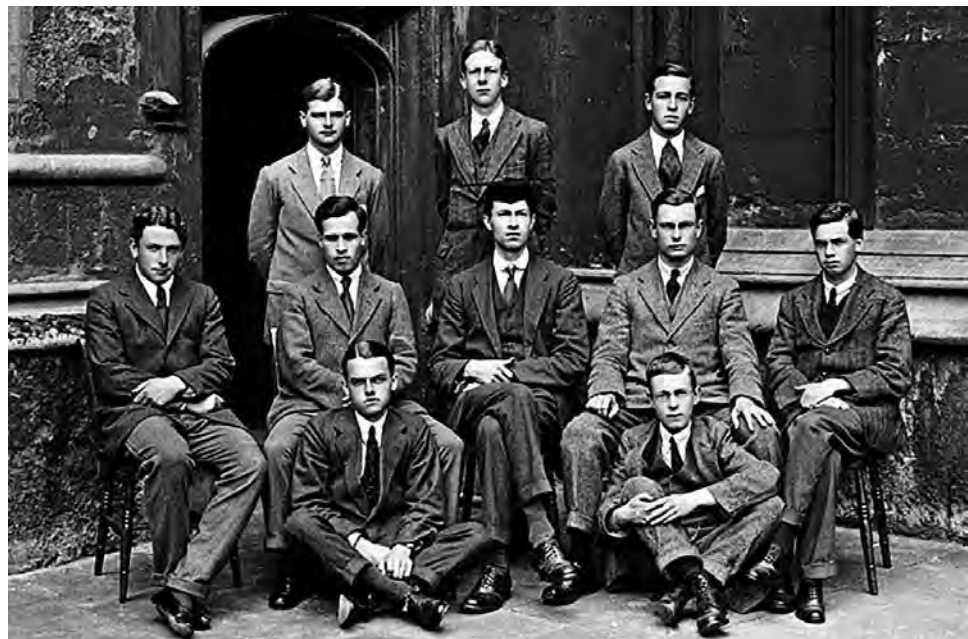
I talen gør Lewis desuden op med den indgroede forestilling om, at Gud frelser os, fordi vi i udgangspunktet har uendelig værdi. I stedet har vi uendelig værdi, fordi vi er elsket: "Han elskede os ikke, fordi vi var værd at elske, men fordi han er Kærlighed" (s. 196).

"Omstilling"

Den sidste af de ni taler, som jeg vil præsentere her, er "Omstilling". I denne tale er Lewis tilbage ved tanken om, at vi kun kan berøre herligheden gennem det, vi kan opfatte med vores tredimensionelle sanseapparat. Derfor når Gud os med sin virkelighed gennem symboler, billeder og tegn – ting, som vi kender fra vores verden, men som i symbolsproget rækker ud over verden.

Lewis anskueliggør det ved et billede. Han forestiller sig en kvinde, der er blevet kastet i et fangehul. Her føder hun en søn, som hun ønsker at åbne den større verden, hun kender, for. Derfor tegner hun billeder af bjerge, byer og strande. Men sønnen kender ikke disse fænomener og kan derfor ikke se bag om de blyantstreger, der bliver tegnet, og han tror derfor, at verden udenfor er disse streger. Kommer han en dag ud af fangenskab, vil hans billede af den større og virkelige

Fortsættes side 13 ▶

Undergraduates ved Trinity College i Oxford 1917. C.S. Lewis står på bageste række th. Foto: Wikipedia.

The Eagle and Child. Her mødtes den litterære diskussionsgruppe The Inklings i næsten 20 år tirsdag morgen under semestret. J. R. R. Tolkien og C.S. Lewis var medlemmer. Foto: Wikipedia.

Den katolske tro har de til fælles

Filippinske katolske mænd og deres engagement i Kirken i København.

Tekst og foto: Jorge Simon Izquierdo Diaz

GRÆSRØDDER Det er fredag aften, og i Caritas' ældrecafé i Jesu Hjerter Kirke samles nogle filippinske venner til "Gentlemen's Club" for at spise, drikke og samtale om deres anliggender. Den kommende søndag skal de deltage i organiseringen af en fastebrunch for Uganda hos Caritas. Sanny og Bluys er fra Luzon, Delfin er fra Visayas og René er fra Mindanao. De er kommet til Danmark af forskellige årsager; men alle fire har deres katolske tro til fælles. "Filippinske katolske mænd er ikke så aktive i kirken som kvinder. I København har mandegrupperne i kirken ikke taget form," forklarer de mig. "Gentlemen's Club"-initiativet er kommet fra Caritas. "Med "Gentlemen's Club" ønskede vi at give pensionisterne et tilbud på det kritiske tidspunkt i overgangen fra arbejdsmarkedet til livet som pensionist. Et træk ved filippinske mænd er, at de er meget hårdtarbejdende. De har brugt det meste af deres liv på at arbejde, så når de går på pension, føler de, at der mangler noget," siger Maria Hammershøj, generalsekretær i Caritas Danmark.

I Danmark har filippinske arbejdere traditionelt været beskæftiget inden for sø-, service- og produktionssektorerne. Caritas tilbyder migrantarbejdere en række ydelser: Fra juridiske tjenester, vejledning og hjælp til ægtepar og lægehjælp til at besvare opkald fra søfolk, der har været udsat for arbejdsulykker.

Udvandring og tro

En individuel udfordring for filippinske mænd i diasporaen er forpligtelsen, forstået som skridtet fra at bede Gud om hjælp til at tjene Gud. Det ligner en opdatering af det latinske *do ut des*: jeg giver, for at du skal give. I Filippinerne voksede mange filippinske mænd op i familier, der tjente Kirken. Hvor de voksede op, gik de altid i kirke. "Før jeg gik i skole, besøgte jeg kirken Black Nazarene i Quiapo, Manila", Sanny vidner om sine ungdomsår hjemme; andre gik til Baclaran kirken og så videre.

"At emigrere er en måde at tjene Gud på,

og filippinere vidner om deres tro på Gud ved at forpligte sig med et løfte fra den gang, da de ventede på et tegn til at rejse til udlandet," siger Al (Alejandrino Palacios Balbuena), der kom i kirken i Baclaran.

Redemptoristkirken "Our Lady of Perpetual Help" i Baclaran er et vigtigt sted for religiøs hengivenhed i Manila. Det siges, at ved onsdagens novene i Baclarans kirke "får du, hvad du beder om". Novenen i kirken i Baclaran har fået en gentagelse i onsdagsnovenen i Redemptoristkirken Skt. Annæ, på Amager. Bobby (Wilfredo Dela Fuente), fra Manila, der er ansvarlig for koeret og musikken under denne novene, siger: "Jeg kan tjene Gud på andre måder end i gruppen".

Mandlige idealer om at være en god familiefar

De filippinske mænd, jeg taler med, er enige om, at deres mission som katolikker er at styrke deres familie, så de ikke mangler noget. "Min egen hengivenhed er at tjene Gud (*Ng divosyon ang maglingkod sa diyos*)", forklarer Chil (Marcelo Mayorga), fra Manila, der understreger det individuelle aspekt af familiens forhold til Gud.

At være en god familiefar forbliver ideallet for den filippinske mand. At danne og opdrage en familie er livets omdrejningspunkt for dem. "Familien er grundlaget for livet (*Ang pamilya ang pondasyon ng buhay*)", uddyber Bobby. Den mand, der når voksenalderen og er ude af stand til at forsørge en familie, trues af en følelse af tomhed. Drevet af ønsket om at tjene penge til familien arbejder de hårdt for at brødføde familien og opdrage børnene (dette er hovedværdien for filippinske mænd).

Så hvis mænd ikke bruger deres fritid på fritidsaktiviteter med familien, bruger de den på andre typer aktiviteter som bowling, spille basketball eller fiske eller drikke med jævnaldrende grupper eller sejle sammen i en fælles båd (som kaldes *barcada*, på tagalog).

Familiens hjem er det private tempel for

MFC (Missionary Families for Christ) i Sankt Annæ Kirke.

enhver filippinsk familie. Hvert hus har et husalter, hvor forældre introducerer deres børn til at bede den hellige rosenkrans og læse Bibelen. På et husalter mangler der ikke et billede af Jesus og Moder Maria, rosenkransperler, endda vievand, stearinlys, en bibel, men også unikke ikoner som Black Nazarene eller Santo Niño. Som voksne bliver børn uafhængige af deres forældre, og de holder op med at bede sammen med deres forældre; men ægteparret fortsætter den daglige bønnepraksis gennem livet.

Gruppen *Missionary Families of Christ* (MFC) trækker på denne kilde. "Familien er kernen, og Gud skal være med", forklarer Pau Castillo. Pau er født i Filippinerne, men har boet i Danmark, siden han var 15 år. Han er gift med Abbey, også filippinsk, og sammen med de dansk-filippinske ægtepar Jess og Ligaya og Thorstein og Marine har de været knyttet til MFC i lang tid siden. "Den første impuls blev givet af fader Patrick, en irsk præst, der er meget husket og elsket af det filippinske katolske samfund i Danmark. MFC er en nyskabelse; men det er fortsættelsen af *Couples for Christ*". Fader Patrick startede *Couples for Christ* i begyndelse af 1980'erne. Gruppen havde engang 150 medlemmer, nu er der ikke nær så mange ægtepar og såkaldte "housemaids" medlemmer med. *Couples for Christ* var kernen i mænds deltagelse i kirken i København gennem ægteskab. Så hvis parret ikke ønsker at fortsætte, forlader de begge gruppen. *Couples for Christ* og *Missionary Families for Christ* er en del af den samme økumeniske karismatiske fornyelsesbevægelse, baseret i Filippinerne. MFC gør familien til centrum for menneskelivet og står for veldefinerede roller for ægtepar og børn.

Udfordringerne for anden generation af filippinere i Danmark

"Vores børn er filippinere af fødsel; men de er vokset op i Danmark", forklarer Pau. "At være børn i Filippinerne er ikke det samme som at være børn i Danmark. Børn født i Filippinerne vokser op med filippinsk kultur; men dem, som er født i Danmark vokser allerede op som danskere". Socialisering begynder i hjemmet og fortsætter i skolen

med venner. "Vi filippinere kan godt lide, at børn integrerer sig i det danske samfund. Da vores sønner gik i skole, kunne vi lide, at de inviterede deres venner til at spise herhjemme," siger Pau. Gæstfrihed er det bedste visitkort til kulturel accept; men danske gæster kan blive overrasket over, at filippinske katolikker beder, før de spiser.

Generelt taler filippinske forældre, der taler tagalog indbyrdes, dansk til deres børn, og når de gør det på tagalog, er børnenes svar på dansk.

"Anden generations filippinere har en anden tankegang end deres forældre om kirken," forklarer Chil. "I Filippinerne går unge mennesker i kirke et par gange om ugen. Men sådan er det ikke i Danmark."

At tage sig af hinanden er en vigtig værdi for filippinske familier, som mine informanter fortolker med et begreb som gensidig respekt (*pagalang*) – mellem forældre, søskende, bedsteforældre. René forklarer, at "man gør klogt i at være integreret og vise en god holdning. Et godt temperament er et tegn på god opdragelse. Så børnenes liv er et spejl af den dannelse, som forældrene har givet dem. Det er derfor, filippinske forældre våger over deres børns frihed. "Der ligger en indbygget spænding mellem filippinske forældres rolle som rådgivere for deres børn og det at leve i en dansk sammenhæng.

Blandt filippinere vejer det tungt, hvad de andre vil sige. Filippinerne misbilliger dem, der blander sig, og kalder dem *pakiilamero* (masculin) – *pakiilamera* (feminin), forklarer informanter til mig. Manglen på følelse, herunder den udskældte sladder, er kulturelt institutionaliseret i udtrykkene *maritess* (nogen der sladrer) og *marisol* (et par, der sladrer). Det fungerer som en mekanisme for social kontrol, men det kan ødelægge ethvert gruppeprojekt og splitte gruppen på grund af ledelsesproblemer. I værste fald kan gruppen ikke blive til noget, fordi alle har deres egen plan.

På den anden side ser Bobby en svaghed i kæden af fornyelse af ungdomsgrupper. Han giver eksemplet på gruppen *Couples for Christ*, hvor han aktivt deltog. Gruppen var opdelt efter alder: *Youth for Christ* (yngre), *Single Fortsættes næste side* ▶

Det filippinske kor fra Skt. Annæ. Korlederen Al står i midten af billedet.

De holder troens fane højt

Der er kun to Elisabeth Søstre tilbage i Danmark – Dorothea Alex er den ene af dem. Hun fortæller her om håb og udfordringer i diasporaen.

Tekst: Anja Sabel. Foto: Lisbeth Rütz

ORDENSLIV Når søster Dorothea Alex taler om Danmark, kommer der igen og igen sætninger som: "Vores land har..." eller: "I vores land er...". Den tyske ordenssøster, der har rødder i Østpreussen (Erm-land), er for længst begyndt at identificere sig med sit nye hjemland. Det er ikke noget under. I 1965 blev hun forflyttet til Danmark, og hun kan ikke mere forestille sig at leve andre steder. "Men til syvende og sidst ligger det ikke i mine hænder", siger hun stille. "For et år siden var jeg meget syg. Da spurgte biskoppen meget bekymret, om ordenen nu forlader Danmark". Hun smiler, fordi temaet ikke er aktuelt mere. "Jeg blev jo rask igen".

Dorothea Alex hører til Elisabeth Søstrenes ordenssamfund. I klostret i København "er vi nu kun to tilbage". Holder de som de sidste Elisabeth Søstre i Danmark stadig troens fane højt? Søster Dorothea ler: "Ja, sådan er det faktisk. Folk siger tit: Det er godt I findes, der burde egentlig være mange flere af jer. Men vi har tillid til, at troen ikke dør ud med os. "Det er ikke store grupper, som Dorothea Alex og hendes medsøster Miriam når ud til; de ledsager snarere folk individuelt. "Gud ser også den smule, vi udretter".

Da søster Dorothea for 57 år siden kom til Danmark, nåede hun at se ordenens blomstringstid. Dengang arbejdede der 25 Elisabeth Søstre på hospitalet, hvor hun selv arbejdede i administrationen, fem underviste på skolen og der blev endda bygget et nyt hus til de ældre søstre. Men hospitalet, der blev ledet af søstrene, var det første, der i 1970 måtte sælges til Københavns Amt. Sådan var udviklingen: "De søstre, der arbejdede i plejen, var jævnaldrende, og der manglede nye søstre".

Senere arbejdede søster Dorothea i 20 år på Sankt Annæ Skole og tog sig af børne- og ungdomskatekse ved Sankt Annæ Kirke. I dag, siger hun, arbejder kun medsøsteren Miriam der. Hun kæmper videre alene og er

netop derfor vigtig. Desuden besøger søster Miriam ældre medlemmer af menigheden og bringer kommunionen ud til syge.

"Jeg gjorde det også tidligere; men jeg kan ikke køre bil længere", siger søster Dorothea. Hun fastslår, at mennesker igen spørger mere efter meningen med livet og for eksempel ønsker de syges salvelse. "Det glæder os meget, at vi som en åndelig celle i sekulariserede omgivelser er så efterspurgte".

I dag hjælper søster Dorothea til i Sankt Annæ Sogn og hjælper blandt andet med fejringen af messen. Der var en tid i Danmark, hvor den hellige Anna var højt æret i hele landet. Adskillige kirker, kapeller og sygehuse blev opkaldt efter hende. Sankt Annæ Kirke, der ligger på øen Amager i Øresund er et internationalt fællesskab med tre store sproggrupper: en dansk, en engelsk og en polsk.

Det internationale, forklarer søster Dorothea, er typisk for diasporaen i Nord-europa. Det er først og fremmest filippinere, der kommer til de engelsksprogede gudstjenester i Sankt Annæ Kirke. Til de danske kommer troende fra omkring 40 forskellige lande. Og den største gruppe, de polske katolikker, tager Immaculata Søstrene fra Polen sig af. "Det er en vanskelig opgave at samle alle under én paraply", siger søster Dorothea. Den katolske Kirke har forandret sig meget ved, at der er kommet mange migranter til. Og: "Vores land er meget liberalt, den kristne tro svinder ind. Det forekommer, at selv familier, der melder deres børn til første kommunionens undervisning, ikke mere har noget religiøst grundlag. "Vi må så for eksempel lære børnene at slå korsets tegn".

Alligevel har søster Dorothea håbet i behold. Mennesker længes efter fællesskab, efter åndelighed. Der kommer sågar flere til messe når man sammenligner med hvordan det var før pandemien. "Vi fejrer en enkel, men smuk liturgi. Det virker tiltrækkende".

Sr. Sorothea (tv.) og sr. Miriam (th.) foran deres kommunitet.

Søstrenes kapel på Ove Billes Vej på Amager.

Denne artikel har tidligere været bragt i *Ansgarinfo* nummer 1 2023 og bringes med

tilladelse fra Ansgarwerk.

Oversættelse fra tysk ved Lisbeth Rütz.

Ordenssamfundet for den hellige Elisabeths søstre hed De grå Søstre indtil 1968. De blev grundlagt 1842 i Neisse (Nysa) i Schlesien. Ordenssamfundets opgave var ambulante sygepleje, senere kom også den stationære til.

Pleje på sygehuse og andre sociale og karitative opgaver som omsorg for børn og gamle mennesker, omsorg for kvinder i nødsituationer, sognearbejde, katekese og skoleundervisning er andre af søstrenes opgaver.

► *Fortsat for Christ* (ugift ungdom) og *Couples for Christ* (gift). "Overgangen efter konfirmationen fra ung til single er meget hård. Unge er ikke modne, men de kan arbejde, tjene penge. Det er i denne alder, at kontinuiteten svigter." Derfor ville det for Bobby være en god idé at fokusere på dem udenfor med det formål at få mange ægtepar med børn til kirken.

Et globalt samfund gennem deltagelse i kirken

Når de vender tilbage til Danmark efter et ophold i deres land, medbringer filippinere som regel en gave med religiøse motiver til deres familie og venner som en hellig souvenir: en rosenkrans, armbånd, et ikon, helligt vand. Hver gave er et stykke af Filippinerne omplantede til en anden del af verden. Men Filippinerne krydser også havet hver søndag gennem missalet (vejledning til messe, *Patnubay sa Misa* på tagalog). "Før blev der trykt 200-300 blade papir hver søndag. Det er dyrt, så i Skt. Annæ-Kirke abonnerede vi på filippinske *Missalettes Sambuhay*, et online missale, som

udgives af Society of Saint Paul i Manila.", forklarer Chil, der hver uge forbereder de PowerPoints, der guider kirkegængere til messen. I Jesu Hjerter Kirke foretrækker de at fortsætte med at bruge papirblade, hvis indhold stammer fra Euchalet, et missale redigeret af det filippinske katolske forlag *Words and Life Publications*.

At tjene samfundet gennem sang ved messen

Benny, Chil, Al og Larry understreger deres deltagelse i kirkens kor. Benny og Chil spiller sammen hver onsdag. Al, som er født i Manila, er korleder i Skt. Annæ. Koret består bl.a. af filippinske *au pairs*; men det har også filippinske medarbejdere fra kommunen og andre steder i Københavnsområdet. Al, som er fra Manila, har som musiker været knyttet til Skt. Annæ's kor næsten lige så mange år, som han har boet i Danmark: 38 år. Det er de troendes engagement i kirkens aktiviteter, der holder Kirken i live, forklarer Al.

Musik er limen, der binder fællesskabet sammen åndeligt. "Når du synger for

Herren, beder du dobbelt," som Al udtrykker det. Dette er musikernes mission under gudstjenesten. "At synge er en del af messen, det samme som ordets liturgi. Vi synger salmer," uddyber Al. "Musik er en væsentlig del af messen, hvor hver af de forskellige aktører spiller deres rolle: De troendes oplæsning, præstens prædiken, korets sange, sakristanens assistentrolle. Kirkegængere mister interessen, hvis aktørerne ikke klarer sig godt.", fortsætter Al. "Når der er læsninger på et fremmed sprog og prædikener, som er vanskelige at forstå, gør det ikke kirkegængerne interesserede. Når jeg spiller, spiller jeg levende, så kirkegængerne bliver opmærksomme," siger han. Korlederens opgave er at få sangen til at matche evangeliet og være i harmoni med prædikenens indhold, med virkning på menigheden. "Når koret synger, rører Guds Ånd os. Vi synger med hjertet (*pusong*, på tagalog), med vores fejl, men ånden er i os," slutter han.

Larry (Lauro Abundo), der er fra Manila, er forsanger i *Himig* (som betyder "melody" på tagalog) musikkor. "Jeg tilhører ikke

en religiøs gruppe. Den eneste gruppe, hvor jeg kan gøre noget for kirken, tjene Gud på det tidspunkt, er koret". Larry hævdes kun at optræde fra alteret ved højtider. "Jeg kan godt lide at optræde ved højtider. Kirkegængere kan føle det, at det sætter Gud i forbindelse med dem. Det er en velsignelse, at jeg kan gøre det. Det afhænger dog af, hvordan du synger det. Det skal komme fra hjertet", forklarer Larry. "Jeg øver mig for mig selv, inden jeg går op på prædikestolen for at synge.", uddyber han.

Korgruppen *Himig* blev oprettet for 15 år siden. Deres første opførelse var under den traditionelle adventsnovene mellem 15. og 23. december, kl. 8 i Danmark (I Filippinerne er det mellem 16. og 24. december klokken fire). Dette er endnu en filippinsk religiøs manifestation, hvor filippinske mænd på en enestående måde (jeg tjener: *nagasisilbi*, fra "*silbi*", at tjene, på tagalog) tjener det katolske samfund i Danmark.

Familedag med børnekatekese

Den fortabte søn i børnehøjde.

KATEKESE Lørdagen var familiens dag i Sankt Annæ Kirke. Cirka 30 børn fra den danske og den engelske sproggruppe og omkring 90 fra den polske kom til katekese på polsk og dansk, hvor der blev arbejdet med evangelieteksten om den fortabte søn. Der var god interaktion mellem undervisere og børn til den polske børnekatekese, hvor p. Wojciech sprang rundt med mikrofonen mellem en flok meget livlige og interesse-rede børn, der gerne ville svare på spørgs-

mål og være med til at udlægge teksten, og der blev sunget med på polske sange under kyndig ledelse af sr. Dorota. Også i den dansk-engelske gruppe kom teksten ned i børnehøjde. Med sang, lidt teater og leg dramatiserede sr. Miriam, sr. Teresa og pastor Sigurd Sverre teksten og fik inddraget børnene med spørgsmål. Dagens fødselsdagsbarn Andreas blev behørigt fejret med fødselsdagssang og boller.

LR

P. Sigurd Sverre Stangeland og sr. Miriam i fuld gang med at fortælle om den fortabte søn. Foto: sr. Teresa Piekos.

Børnekatekese i den polske sproggruppe. Mange børn havde kommentarer, og P. Wojciech Pawlicki var klar med mikrofonen. Foto: Lisbeth Rütz.

Der er ingen fribillet til himlen

Otte intensive dage på Amager.

MISSIONSUGE "Kirkegang er ingen fribillet til himlen. På dommens dag vil du blive dømt efter, hvordan du levede dit liv uden for kirkens mure. Da vil der ikke blive spurgt til, hvor mange gange du var til messe", siger pastor Sigurd Sverre Stangeland, udlånt i anledning af missionsugen fra menigheden i Odense.

"Ræk hånden i vejret hvis du er villig til at vise din ægtefælle fuld og hel opmærksomhed i 30 minutter uden afbrydelse", lyder det. Folk kikker sig om, og de første løfter forsigtigt hånden. Det er en øvelse i at se hinanden og vide, at uanset hvad der sker med din ægtefælle eller børn, er du kaldet til at være der for dem. Senere bliver de tilstedeværende ægtepar opfordret til

at tage hinanden i hånden og gå op for at modtage en velsignelse for deres ægteskab og familie.

Missionsugen på Amager var et tilbud både til de meget kirkevante og til de søgende. Den begyndte med forholdsvis beskeden deltagelse; men jo længere man kom hen på ugen, jo flere kom der. Ugen havde sit eget særlige lektionar, som redemptorister over hele verden har tradition for at bruge – denne lange tradition er blevet holdt ved lige i Polen.

Hver dag var der forholdsvis lange prædikener med stærkt fokus på Bibelen som Guds ord, og der blev arbejdet meget på at involvere folk. Mange tog imod tilbuddet om skriftemål og åndelige samtaler.

At genopdage sakramenternes kraft

Sankt Annæ Sogn har holdt missionsuge.

MISSIONSUGE En missionsuge skal ruske lidt op i os og få os til at genopdage dybderne i vores tro. Det er gammel polsk skik at holde missionsuge hvert tiende år med et specielt program; men det er første gang, det bliver prøvet her, forklarer p. Lukasz Drozak. Sammen med p. Piotr Kozlak og p. Wojciech Pawlicki kom han til København fra Polen den 12. til den 19. marts i Sankt Annæ Sogn på Amager.

Hver dag er messen blevet fejret på dansk, polsk og engelsk, der har været missionsforedrag og specielt tilrettelagt katekese for børn og unge. Fokus har ligget på at genopdage den kraft, der ligger i sakramenterne. Der har bl.a. været mulighed for at komme til skrifte, modtage de syges salvelse og få sit ægteskab velsignet. Det er ikke tilfældigt, at der kommer forstærkning fra polske redemptorister. Sankt Annæ Sogn blev grundlagt af redemptorister, og i mange år har der været en stor polsk gruppe i sognet. Polske redemptorister arbejder p.t. i mere end 20 forskellige lande. Selv har p. Lukasz arbejdet i den polske mission i USA.

"Vi henvender os til alle interesserede – ikke bare katolikker. I løbet af missionsugen forsøger vi at have blik for alle grupper i sognet – fra børn og unge til gifte og dem der lever alene - måske fordi de er fraskilte eller deres ægtefælle er død", siger p. Lukasz.

Som et tegn på at missionen vil favne alle, har man haft en korsvejsvandring i kvarteret omkring kirken. Her overtog en ny gruppe korset ved hver ny station.

Missionsugen har været velbesøgt; men som p. Lukasz siger: "Vi ser ikke så meget på, hvor mange der kom, men mere på om de, der kommer, giver det videre til an-

dre. Vi ønsker at arbejde videre med vores specielle redemptoristiske karisma som er at være tæt på folket – især de fattige og de lidende. Og her i Danmark leder vi efter folk, der er åndeligt fattige. For mange af dem, der har været med, har det været en helt speciel erfaring. Vi håber, de nu vil gå ud og dele det, de har fået med sig fra denne mission", siger p. Lukasz.

I slutningen af ugen kom biskop Czeslaw og velsignede det store trækors, der nu hænger på kirkens gavl som et minde om missionsugen. Samtidig fik folk deres egne små kors velsignede som et kraftfuldt minde om denne særlige begivenhed i sognets historie.

LR

Pater Piotr Kozlak og pater Lukasz Drozak kom sammen med medbroderen Wojciech Pawlicki til Amager for at være med til missionsugen.

Menigheden er samlet uden for kirken, hvor biskop Czeslaw velsigner det store missionskors på kirkens gavl. Mange har kors, som lige er blevet velsignet med vievand. Foto: sr. Teresa Piekos.

Missionsugen var en oplagt mulighed for fornyelse af troslivet og for (gen)opdagelse af den fundamentale sandhed, at Gud elsker os og ønsker en levende, forpligtende relation til hvert enkelt menneske. Om torsdagen kom det til udtryk i en lille ceremoni, hvor alle fik tilbud om at love Jesus troskab ved at lægge den ene hånd på korset og den anden på Bibelen. Ugen gav tid til at gå i dybden med en række indslag om vores daglige

liv og temaer som omvendelse, tilgivelse, lidelse og død. Mange ting kan gøre det svært at vise troskab, og vi fejler tit. Men vi er ikke alene. Maria er vores forbillede. Hun er menneskeslægtens mor, der har gået i forbøn for os i mere end 2.000 år. Hun er den stærkeste kvinde i verdenshistorien, var budskabet fra pastor Sigurd Sverre, og budskabet så ud til at gå rent ind.

Men missions- Fortsættes næste side ►

Hjælp til selvhjælp

Kvinder i Danmark støtter udsatte kvinder og børn i Congo.

GRÆSRODSARBEJDE Vintertrætte københavnere glemte for en stund iskold slud og gråvej, da foreningen *Lady for RDC* (Den Demokratiske Republik Congo) den 11. marts holdt støttefest for deres kvindeprojekt i Congo og udsatte deres gæster for et sansebombardement. Gæsterne blev modtaget med drinks i pangfarver og i menighedssalen stod en bugnende buffet klar med cassava, fufu, madbananer, hot chili og mange andre specialiteter fra det afrikanske køkken. Bestyrelsen, der havde knoklet i køkkenet i flere dage, sang og dansede takkebønnen for maden, festligt klædt i karrygult afrikansk stoftryk med påtrykt 8. marts logo.

At foreningen *Lady for RDC* findes, skyldes et tilfældigt møde. Virginie Mwepele var egentlig bare på ferie i Congo, da hun i en forstad til Kinshasa blev kontaktet af en kvinde med et barn på ryggen. Kvinden bad hende om hjælp. Hun fortalte Virginie om børn, der ikke kunne komme i skole, fordi der ikke var penge til deres skolegang og familier, hvor man måtte skiftes til at spise fordi der ikke var mad nok til alle hver dag. Virginie mødte kvinder, der var analfabeter og måtte underskrive med deres fingeraftryk.

Jeg bliver nødt til at gøre noget, tænkte Virginie. Hjemme igen i Danmark samlede hun sine veninder og sammen grundlagde de foreningen *Lady for RDC*. Foreningens

medlemmer betaler hver 50 kr. om måneden til kvindeprojektet, der har udviklet sig stille og roligt og kan fejre 10 års jubilæum næste år.

Lidt uden for hovedstaden Kinshasa har foreningen i år købt en hektar frugtbar jord i Longola Eketi. Kvinderne har også fået deres egne redskaber, så de ikke længere behøver at låne fra andre, og de har fået penge til frø. Jorden vil blive dyrket af 10 lokale kvinder, der vil dyrke grøntsager og frugt til deres familier. Initiativet gør en verden til forskel for kvinderne. Nu har de mad til deres familie, og de kan sælge afgrøder på det lokale marked, hvor de kan få sig en fast indtægt, så de kan spare op og få råd til at betale skolepenge til deres børns skoleuddannelse.

Overskuddet fra støttemiddagen blev i år på godt 30.000 kr. For de penge vil man bygge et multihus, hvor de lokale kvinder kan lære at læse og skrive. Når kvinderne har lært at skrive og læse, kan de lettere komme ud på det lokale arbejdsmarked. Der er planer om, at frivillige skal organisere kvindernes undervisning. LR

Du kan læse mere om foreningen på facebook under *LADY for RDC* eller under *ladyforrdc* på Instagram. Ønsker man at støtte, kan man tegne medlemskab for 50 kr. om måneden, der overføres til kononummer 9570/11574076. Foreningen kan kontaktes på *Ladyforrdc@gmail.com*.

► *Fortsat fra side 12.* Ugen var ikke bare noget, der foregik bag kirkens skærmende mure. Naboerne i kvarteret havde i forvejen fået brev om, at der en aften ville være korsvejsvandring i kvarteret. Sognets forskellige grupper afløste hinanden ved de 14 stationer. Mange folk stod ved vejen for at følge med og tog meget positivt imod processionen. Korsvejen gjorde stærkt indtryk på folk, og vi har i det hele taget erfaret, at der er en stor længsel efter Gud, siger sr. Teresa Piekos, der er aktiv i sognets børnekatekese.

”Vi har fået en forståelse af bibelske be-

greber som synd, omvendelse og kærlighed. Ugen var en chance for at lære troen bedre at kende”, siger Theresa Doan, der har hjulpet med børnekatekesen. ”Jeg har set mennesker her, som jeg aldrig har set før”, fortæller Kirsten Szarafin.

”Vi var lidt skeptiske til at begynde med, for ville folk nu også komme? Men det viste sig, at jo længere vi kom hen på ugen jo flere kom der. Der blev talt om mange ting, man som troende i et ikke-troende samfund måske går og funderer over, så vi har haft nogle rigtig gode dage”. siger Daniela Cignitti. LR

► *Fortsat fra side 9.* Verden bryde sammen. Han vil se, at den er mere ikke mindre end billedet.

Med andre ord er billedet ”et tegn, men det er også mere end et tegn, og det er i virkeligheden kun et tegn, fordi det er mere end det; fordi den ting, det betegner, på en bestemt måde er reelt til stede i billedet. Hvis jeg skulle sætte ord på denne relati-

on, ville jeg ikke kalde den symbolsk men sakramental” (s. 119), skriver Lewis.

C.S. Lewis: ”Fælles kristendom”, 355 sider, 249 kr. C.S. Lewis: ”Herlighedens tyngde”, 220 sider, 249 kr.

Fås hos din boghandler eller på Pastoral Center: <https://pastoral.dk/>.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Her kunne din annonce have været

Med en annonce i *Katolsk Orientering* når dit budskab ud til mere end 20.000 unikke læsere! *Katolsk Orientering* udkommer 16 gange årligt og har som sin primære målgruppe katolske husholdninger i Danmark, men har også mange ikke-katolske læsere.

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt Palle Vinther på tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskorientering.dk.

Virginie Mwepele fortæller om foreningens arbejde i Congo. Fotos: Lisbeth Rütz.

Der danses og synges, når der takkes for maden.

”Unge skal vide, hvad abort er!”

Foreningen 'Retten til Liv' har ansat den 21-årige katolik, Kristina Kristensen, som ungdomssekretær i Vestdanmark.

NYANSÆTTELSE Kristina Kristensen, der er fra Esbjerg, brænder for, at sandheden om, hvad en abort er, må blive mere kendt, så flere vil være med til at beskytte det ufødte barn. ”Der er så meget misinformation derude”, siger hun og tilføjer: ”Men samtidig er det vigtigere, at kunne tale med respekt og kærlighed, ellers når vi aldrig ind til folk omkring dette emne”.

Kristina er katolik, men kommer ikke fra en kristen baggrund. ”Der var engang, hvor jeg selv ikke vidste ret meget om abort. Jeg fulgte bare med strømmen”. Derfor føler Kristina sig også godt udrustet til at tale med andre unge, der forsvarer den fri abort. Hun ved, hvor de kommer fra. ”Jeg er ikke bange for at stå ved mine holdninger, heller ikke selvom de bliver udfordret”, tilføjer hun.

Opgaven for den nye ungdomssekretær bliver at møde kristne unge i Vestdanmark, hvor de færdes – i ungdomsforeninger, på lejre og ved stævner. Kristina vil bl.a. tilbyde redskaber, der gør det lettere at tale frimodigt og overbevisende om, at alle mennesker har samme ret til at leve – også mennesker, der ikke er født endnu.

Samtidig vil Kristina i samarbejde med Jonathan Vigilius, foreningens ungdoms-

Kristina Kristensen. Foto: Retten til Liv.

sekretær i Østdanmark, udvide indsatsen på de sociale medier, så dialog med danske unge bringes ud, hvor de unge er.

Kristina Kristensen, der starter på lærerseminariet til august, er ansat ti timer ugentligt.

Kommentar til Åbent Brev fra "Kirkens lægfolk" (bragt i KO nr. 4)

I skriver om overgreb i Kirken ud fra "en af de største aviser". Det er fint, at det får jer på banen, bedre sent end aldrig, men hvorfor ikke før? Alle har vidst det siden der kom en kirke.

Kirkens tavshed handler helt sikkert om fejhed, men måske også om et hensyn til de involverede børn og unge,

da det er forbundet med skam, ydmygelse, sorg og traumer. Det er samme tavshed om samme typer overgreb vi finder i familier, institutioner, arbejdspladser, spejderbevægelser, i skoler osv. Det har været lige så udbredt uden for Kirken som indenfor. Hvorfor kom det ikke frem her udenfor Kirken? Af præcis samme grund, som det ikke kom frem i Kirken.

Tiden var en anden, og selv om det i min verden ikke er en undskyldning for at beskytte ulvene og ofre fårene, så var verden anderledes. Nu er tiden en anden og alle må gribe i egen barm både i og udenfor Kirken og erkende

deres medskyld og fejhed.

Men hvorfor blander I det sammen med "velsignelse af voksne menneskers kærlighed til samme køn"? Er det ikke en ganske anden diskussion? Der findes mange former for kærlighed: Kærlighed til vore børn og børnebørn, venskabs kærlighed, kærlighed til sine husdyr osv. Men der er kun een kærlighed, som er fundamentet for familien, og det er kærlighed mellem mand og kvinde, som skaber en familie. Det er den kærlighed, der velsignes i kirken.

Lene Larsen, også lægperson i kirken, 4100 Ringsted

Bøger søger læsere

Kom til bogudsalg i Sankt Andreas bibliotek.

BOGUDSALG Helgenbiografier, andagtsbøger, bibler og bibelkommentarer på forskellige sprog, kirke- og kunsthistorie, rejsebøger skønlitteratur af katolske forfattere og meget, meget mere. Hundreder af titler vil stå fremme og friste til indkøb, når bispedømmets bibliotek fra tirsdag den 25. april til torsdag den 4. maj slår dørene op for endnu et bogudsalg. Bibliotekets antikvariat er det eneste katolske i Norden, så derfor kan du her finde bøger, du leder forgæves efter andre steder. Biblioteket har også et lille udvalg af rosenkranse, krucifikser og bønshort.

Biblioteket sidder huslejfrit, men modtager ellers ikke tilskud fra bispedømmet. Det betyder, at alle udgifter til den fortsatte drift, herunder bibliotekarens løn, dækkes gennem de indtægter, det indtil nu er lykkedes at få fra bogudsalg, private fonde og bibliotekets støtteforening. Der er derfor al mulig grund til at støtte biblioteket.

Sankt Andreas Bibliotek på Gammel Kongevej 15 er en af de små katolske oaser i Danmark. Her kommer blandt andet de faste lånere, der ved hvad de vil have, konversationsøgende, skoleelever og folk, der har brug for litteratur til deres studier.

Hvert år holder biblioteket fødselsdagsfest. I år er bispedømmets ældste institution fyldt 375 år. Det blev markeret den 15. marts ved, at tidligere bestyrelsesformand Helge Clausen fortalte om dengang, det var forbudt at være katolik i Danmark. Hans nye bog om danske katolske konvertitter mellem reformationstiden og religionsfriheden er netop udkommet på Katolsk Forlag. Bogen handler om de 266 danskfødte konvertitter, der konverterede i forbudstiden – dvs. mellem 1536 og 1848. Helge Clausen har en række bøger om dansk katolsk historie bag sig. De kan alle lånes/ købes på SAB.

Bogudsalget i Sankt Andreas Bibliotek begynder tirsdag den 25. april og slutter torsdag den 4. maj, i åbningstiden: tirsdag-torsdag, 13-17. Biblioteket ligger på Gammel Kongevej 15, 1610 København K tæt ved Hovedbanegården og Vesterport Station. Telefon: 33 55 60 94.

Masser af bøger venter på nye hjem. Foto: Lisbeth Rütz.

"Ratzinger og Rahner gjorde mig til katolik"

Academicum Catholicum holdt
mindearrangement om Benedikt XVI.

FORENINGSLIV "Jeg har altid syntes, Ratzinger er enormt spændende. Han er én af de to katolske teologer, der gjorde mig til katolik. Den anden var Karl Rahner", sagde Jakob Egeris, der mandag den 20. marts holdt foredrag om Joseph Ratzinger/Benedikt XVI i foreningen A. C.

Jakob lod os i løbet af en times tid opleve Ratzingers liv og produktion i fugleperspektiv. Den unge Ratzinger var dybt inspireret af *la nouvelle theologie*, der var træt af den nyskolastiske teologi og ville tilbage til kilderne.

Jakob anbefalede interesserede i at læse "*Einführung in das Christentum*", der er oversat til hovedsprogene og beskæftiger sig med at formulere en teologi ind i samtiden. Han så det som meget karakteristisk for Ratzinger, at det at tro og forstå ikke er hinandens modsætninger. Tænkning/tro/fornuft og åbenbaring kan gå hånd i hånd.

Jakob gennemgik Ratzingers forhold til befrielsesteologien, der er en meget mere kompleks størrelse end vi almindeligvis antager.

Han anbefalede også at læse trebindsværket om Jesu liv, skrevet efter at Ratzinger blev pave Benedikt.

Encyklikaen "*Deus caritas est*" (2005) blev kaldt "emblematiske". Her rehabiliteres eros-begrebet. Udgangspunktet for skrivelsen er Guds lidenskabelige kærlighed til menneskene.

Både Benedikt XVI og Frans sætter fokus på nyevangelisering. Men der hvor Benedikt har svært ved at se den systemiske synd i Kirken, har Frans en mere realistisk erkendelse af den. Så der er både kontinuitet og nybrud i forholdet mellem de to paver, sagde Jakob, der i øvrigt mente,

at modsætningerne mellem Benedikt og Frans bliver trukket alt for hårdt op og at vi læser Frans alt for meget efter den vestlige skala. Begge mener de, at vi skal omstille os til at være en kirke i mission.

Jakob anbefalede også at læse "*Salz der Erde*" og "*Licht der Welt*" – to interviewbøger skrevet af Peter Seewald. Sankt Andreas Bibliotek (Gammel Kongevej 15) har naturligvis bøgerne på hovedsprogene. De to sidstnævnte titler er også oversat til skandinaviske sprog. Kik forbi når du har tid. LR

Læs mere om foreningen A.C. på hjemmesiden academicumcatholicum.dk.

Det sker i bispedømmet

Sankt Andreas Biblioteks antikvariat holder bogudsalg fra **tirsdag den 25.4 til og med torsdag den 4.5 i bibliotekets åbningstid, tirsdag-torsdag, kl. 13-17** på adressen Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Every Thursday - 18:00-19:00, Holy Hour of Adoration and Seven swords of Rosary: Prayer for our priests by: The Daughter & Sons of Seven Swords of Sorrowful Mother's Ministry at: Everyone is invited to join. Saint Anne's Church, (Bus 5C to Tycho Brahes Allé).

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet **mødes hver onsdag kl. 18** med messe i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Derefter samles vi i køkkenet på 1. sal i sognegården til lovprisning og bibellæsning, hvor vi lader os inspirere af Guds ord. Derefter deler vi, med hinanden, vores oplevelse af, hvordan det er at leve troen i hverdagen. Når vi gør disse ting, lærer vi at opbygge broderlige venskaber og nyde livet med Jesus. Vi beder for hinanden.

Skt. Thomas fællesskabet lever sit eget liv, idet det er et multinationalt fællesskab og uanset, om du er troende eller ikke-troende, ung eller gammel, single eller gift – er du velkommen. Møderne er åbne for alle, der søger et levende forhold til Gud. Aftenerne slutter med fælles spisning. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk

Pavens Globale Bønsnetværk (Bønnens Apostolat). Første fredag hver måned er pavens globale bønsnetværks bededag. Denne dag reflekteres der også over Den hellige Faders intentioner.

I Aarhus fejres den **første fredag hver måned** den hellige messe for medlemmer af Bønnens Apostolat/Pavens Globale Bønsnetværk i Danmark, og de intentioner, der er blevet tilsendt, læses i messens forbønner. Forbønstjenesten er åben for enkeltpersoner, grupper eller bevægelser. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: apostolat.dk@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Vanløse Begravelsesforretning
Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -
Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Martin Ryom
- en katolsk bedemand
T 39 29 60 08
Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Informationschef:
Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Jorge Simon Izquierdo Diaz, Malene Fenger-Grøndahl, Kirsten Krog, pater Daniel Nørgaard S.J., Anja Sabel og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:
Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.
Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:
redaktion@katolskorientering.dk. - Giro 205-7042
Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Føler du dig alene, trist eller bekymret? Ved telefonen sidder et kristent medmenneske, som vil lytte og bede for og med dig.

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18
(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor
Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

Katolsk Orientering
Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 6/2023**, som udkommer den **28. april 2023**, skal være KO i hænde senest den **11. april 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 7/2023**, som udkommer den **19. maj 2023**, skal være KO i hænde senest den **1. maj 2023**.

Kastrup Begravelsesforretning
Telefon 32 55 55 55
Døgnvagt
Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

62 624
Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Vores kære far, svigerfar, farfar, morfar og oldefar
Hans Otto Poul Pedersen "HOPP"
* 22 09 29 † 12 03 23
Blev begravet fra Vor Frue i Silkeborg
den 20. marts 2023
Tak til alle der berigede Fars liv
Familien

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens apostolat
April

For ofre for overgreb
Vi beder for dem, der har lidt skade fra medlemmer af Kirken; at de i selve Kirken må finde et konkret svar på deres smerte og lidelse.

Du kan også se årets intentioner på <https://apostolat.dk>.

Kirke og medier i Brasilien
KLF, Kirke og Medier inviterer til foredrag

Et foredrag med billeder af mag.art. Niels Jørgen Langkilde, fhv. MF Sct. Albani Kirke, Odense, onsdag den 19. april kl. 15.30-17.30.

Kl. 15.30 Velkomst og rundvisning ved sognepræst Bernhard Kofod
Kl. 15.45 Niels Jørgen Langkilde: "Kirke og Medier i Brasilien"
Kl. 16.30 Kaffe/te og kager, herefter spørgsmål **Fri entre. Alle er velkomne.**

Gerne tilmelding på: njlangkilde@outlook.com, så vi er sikre på at der er kaffe og kage nok.

Georg og Frida Hviids Fond
Hermed indkaldes ansøgninger til Georg og Frida Hviids Fond.

Fondens formål er at yde støtte til Den katolske Kirkes sociale og pædagogiske arbejde.

Støtten ydes primært til institutioner eller foreninger, men kan også gå til enkeltpersoner.

Ansøgningen skal indeholde en kort beskrivelse samt oplysninger om evt. CVR-nr.

Bank oplysninger til evt. overførsel skal fremgå af ansøgningen.

Der ydes normalt ikke støtte med mere end 50.000 kr. pr. ansøger.

Ansøgninger til Georg og Frida Hviids Fond skal være bestyrelsen i hænde senest den **21. april, 2023**.

Ansøgning sendes med e-mail til Nik Bredholt, E-mail: Nik.bredholt@gmail.com

Ti år med missionsiver ad barmhjertighedens og fredens veje

Ti år er gået siden den 13. marts 2013, hvor den argentinske kardinal Jorge Mario Bergoglio SJ blev valgt til Petersemet. Hans pontifikat har siden da været kendetegnet af en stor evangeliseringsiver og en vedholdende reform af Kirken i en mere missional retning: årtiet har to dimensioner: en mere progressiv dimension – kendetegnet ved igangsættelsen af nye projekter – og en mere cirkulær dimension, hvor han vægter mødet og dialogen med andre og den rigdom, som udspringer heraf.

Tekst: Isabella Piro, Vatikanets medier

PAVEJUBILÆUM ”Tiden er vigtigere end rummet”. Dette udsagn stammer fra *Evangelii gaudium* (Evangeliets glæde, 2013), pave Frans’ første apostolske

rundskrivelse, og indfanger ganske godt de første ti år af hans pontifikat. For Jorge Mario Bergoglio – den første jesuitiske pave, den første pave fra Latinamerika,

den første, der valgte navnet ’Frans’, og den første i moderne tid, som blev valgt til pave, efter at hans forgænger valgte at abdicere – ”hæder rummet processerne, mens tiden driver os frem mod fremtiden og opmuntrer os til at gå fremad i håb”, *Lumen Fidei*, 57, 2013). Denne tidsopfattelse er således nøglen til at forstå og tolke dette pontifikat, som udfolder sig på to måder: gennem dets progressive og dets cirkulære aspekter – det første aspekt er det, der muliggør ”at sætte processer i gang”; det andet aspekt er derimod mødets, dialogens og broderskabets dimensioner.

Det progressive tidsaspekt

Til pontifikatets progressive dimension hører for det første den apostolske konstitution *Praedicate evangelium* (Forkynd Evangeliet), promulgeret i 2022, som giver Den romerske Kurie en mere missional struktur og retning. Iøjnefaldende blandt alle de nye ting, som oplystes i konstitutionen, er oprettelsen af et næstekærlighedens dikasterium

og et nyt dikasterium for Evangelisering, der står under pavens direkte ledelse. Konstitutionen fremhæver også lægfolkets involvering i Den romerske Kurie, ligesom den afslutter de mange reformer, som pave Frans har gennemført i løbet af det seneste tiår på det økonomiske og finansielle område, herunder oprettelsen af et økonomisk sekretariat i 2015.

Pave Frans har også igangsat en række forskellige tiltag på det økumeniske område, inden for den interreligiøse dialog og synodalitet i Kirken. I 2015 indførtes en verdensdag for bøn for omsorgen for skaberværket. Dagen fejres hvert år den 1. september sammen med Den ortodokse Kirke, hvor de kristne opfordres til en ’økologisk omvendelse’: Samme opfordring går igen i dokumentet *Laudato si’* (Lovet være Du: om omsorgen for vores fælles hjem), pave Frans’ anden rundskrivelse [den første, *Lumen fidei*, blev udsendt sammen med Benedikt XVI, og begge rundskrivelser blev promulgeret i 2015]. Denne rundskrivelses

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 5
5. april 2023 · 49. årgang

POST
PP
DANMARK

hovederinde er at opfordre de troende til ’at lægge kursen om’, så de påtager sig et større ansvar for og engagement i ”omsorgen for vores fælles hjem”. Et sådant engagement omfatter også kampen for at udrydde fattigdommen i verden, at yde de fattige omsorg og at sikre en rimelig adgang for alle til verdens forskellige ressourcer.

Den 12. februar 2016 mødtes Frans og patriark Kirill af Moskva og hele Rusland på Cuba, hvor de underskrev en fælleserklæring om at ville fremme en ”næstekærlighedens økumeni”, dvs. at styrke de kristnes fælles pligt til at opbygge en mere medmenneskelig verden; en forpligtelse, der blev tragisk relevant den 16. marts 2022, da Frans og Kirill – mens krigen i Ukraine var i fuld gang – havde en videosamtale, hvor de igen understregede deres fælles bestræbelser på at ”nedlægge våbnene” og i stedet arbejde for ”fredsforhandlinger”.

Uforglemmelig er også den økumeniske fredsrejse, som paven, som en pilgrim, foretog i februar til Sydsudan sammen med ærkebiskoppen af Canterbury, Justin Welby, og moderatoren for Church of Scotlands generallråd, Iain Greenshields.

Hvad angår den interreligiøse dialog er dokumentet om Menneskeligt broderskab for en fredelig sameksistens i Verden lidt af en milepæl. Det blev underskrevet i Abu Dhabi den 4. februar 2019 af paven og stori-mam af Al Azhar, Ahmed el-Tayeb, og er en milepæl i relationerne mellem kristendom og islam, da den tilskynder til interreligiøs dialog og utvetydigt fordømmer terrorisme og vold begået i Guds navn. Med hensyn til den igangværende synodale proces, som han selv har igangsat, har Frans foretaget en vigtig ændring: den næste 16. ordinære bispesynode, vil blive afholdt i Vatikanet i to etaper, i henholdsvis i 2023 og 2024 under

temaet ’For en synodal Kirke: fællesskab, deltagelse og mission’. Disse bispesynoder udgør den sidste og konkluderende fase af den treårige proces med lytten, skelnen og høring i de tre faser: i bispedømmerne, på kontinentalt og på universelt plan.

Til Frans’ progressive dimension hører også kampen mod overgreb. Her var et højdepunkt det internationale topmøde om beskyttelse af mindrerige, der blev afholdt i Vatikanet i februar 2019 med deltagelse af formændene for verdens bispekonferencer. Mødet var et klart udtryk for Kirkens ønske om at ville handle med sandfærdighed og gennemsigtighed, og efter mødet kom *motu proprio* ’et Vos estis lux mundi’ (I er verdens lys), som fastlægger nye retningslinjer for indberetning af anmeldelser om chikane og overgreb, og som sikrer, at biskopper og ordensforesatte vil kunne stilles til ansvar for deres ageren i disse sager.

Det cirkulære tidsaspekt

Pavens andet tidsaspekt – det ’cirkulære’ – indbefatter en utrættelig forpligtelse til at skabe fred. Et vidunderligt udtryk for dette er rundskrivelsen *Fratelli tutti* (om medmenneskelighed og socialt ansvar), som blev offentliggjort den 4. oktober 2020. Rundskrivelsen opfordrer til broderskab og socialt venskab og tager skarpt afstand fra enhver form for krig. To år senere, da konflikten i Ukraine brød ud i lys lue, kommer rundskrivelsens opfordring til at skabe en ”ægte og varig fred”, der begynder med ”en global solidaritetsetik” til nærmest at fremstå profetisk i en verden, som i stigende grad befinder sig midt i en ”tredje verdenskrig, der udkæmpes bid for bid”.

Andre eksempler på det ’fredsdiplomati’, pave Frans har søgt at fremme, er initiativet ’Bøn for fred i Det Hellige Land’, der blev

afholdt den 8. juni 2014 i Vatikanets haver sammen med Israels præsident Shimon Peres og Palæstinas præsident Mahmoud Abbas. Endnu et eksempel er genetableringen af de diplomatiske relationer mellem USA og Cuba den 17. december samme år – en historisk begivenhed, der optog Frans i flere måneder, og hvor han sendte de to landes statsledere, Barack Obama og Raúl Castro, skriftlige opfordringer til at ”indlede en ny fase”.

Ad samme spor følger den midlertidige aftale, der blev indgået mellem Pavestolen og Folkerepublikken Kina om bispeudnævnelser, som blev underskrevet i 2018 og fornyet i 2020, og sidste år forlænget med yderligere to år.

I det forgangne år, der har været præget af konflikten i Ukraine, har paven personligt engageret sig for at skabe fred: den 25. februar 2022 aflagde han et besøg hos den russiske ambassadør tilknyttet Pavestolen,

Pave Frans fejrer tiårsdagen for sit pontifikat mandag den 13. marts 2023. Foto: NTB / Reuters, Guglielmo Mangiapane.

Alexander Avdeev, ligesom paven ved flere lejligheder har talt i telefon med den ukrainske præsident Volodymyr Zelenskij. Paven har gentagne gange opfordret til at man indstiller fjendtlighederne.

Evangelisering – eller rettere, iveren efter at evangelisere, der har været temaet for en række katekeser i pavens senere generalaudienser – er også en del af Frans’ cirkulære tidsaspekt: Lige siden offentliggørelsen af *Evangelii gaudium* i 2013 har paven forklaret, at evangeliseringen skal være kendetegnet af glæde, af ”skønheden i Guds frelsende kærlighed”, af en ”udgående” Kirke, der er nær de troende, og af en villighed til ”ømhedens revolution”.

Pave Frans har stærke bånd til sine forgængere, hvilket tydeligt kom til udtryk ved helgenkåringerne af Johannes XXIII og Johannes Paul II den 27. april 2014, helgenkåringen af Paul VI den 14. oktober 2018 og saligkåringen af Johannes Paul I den 4. september 2022. Vores nuværende pave minder om sidstnævnte paves smil, der – som han siger – er symbolet på ”en Kirke med et smilende ansigt”. En helt særlig plads indtager pave emeritus Benedikt XVI, der døde 31. december sidste år. I sine ti år som pave har Frans aldrig lagt skjul på sin enorme respekt over for Joseph Ratzinger: ved flere lejligheder har han rost Ratzinger for hans teologiske spidsfindighed, venlighed og selvopofrelse. Den 5. januar i år præsiderede Frans ved pave emeritus’ begravelse på Peterspladsen og blev dermed den første pave i nyere tid til at forestå begravelsen af én af sine forgængere.

Pave Frans har taget hul på sit pontifikats 11. år og gør det fuld af håb. For som han siger: ”Den, der håber, bliver aldrig skuffet, for i håbet ses Den opstandne Herrens ansigt”.

Iværksætter en uvildig undersøgelse

I lyset af den senere tids ophedede debat i Polen om pave Johannes Paul II's håndtering af overgrebssager i sin tid som ærkebiskop af Kraków taler landets bispekonference nu om at gennemføre en uvildig overgrebsundersøgelse.

Tekst: Niels Messerschmidt

POLEN Landets primas, ærkebiskop Wojciech Polak, fortalte den 14. marts efter afslutningen på bispekonferencens forårsplenarmøde i Warszawa, at den enstemmigt havde besluttet "at nedsætte et hold af uvildige eksperter til at gennemgå statens og Kirkens arkiver for at undersøge sagerne om visse præsters seksuelle overgreb på mindreårige til bunds".

Ærkebiskoppen udtrykte håb om, at kommissionens arbejde ville "være en reel hjælp til ofrene". Samtidige biskopper godkendte beslutningen om at nedsætte en sådan kommission, oplyste Wojciech Polak, der også er ansvarlig for lokalkirkens indsats med at skabe et sikkert miljø for børn og unge.

Ifølge Polak vil kommissionen være sammensat af historikere, advokater og psyko-

loger, og de vil ikke alene skulle undersøge Kraków og Johannes Paul II, men samtlige bispedømmer og ordenssamfund i landet. Indtil nu har kirkelige sagsakter stort set været fortrolige i Polen.

Den ophedede debat om Johannes Paul II blev udløst af en tv-dokumentar, der hævdede, at Johannes Paul II i sin tid som ærkebiskop af Kraków havde kendt til tre præsters seksuelle overgreb, men lod dem at fortsætte deres sognearbejde.

Til den ene af præsterne, hævder dokumentaren, skulle han have skrevet et anbefalingsbrev til den daværende kardinal af Wien, Franz König, i forbindelse med pågældende præsts overflytning til et østrigsk sogn. Dokumentaren hævder desuden, at König ikke blev orienteret om beskyldning-

En polsk tv-dokumentar har sat sindene i kog i Polen. I dokumentaren om den polske paves håndtering af overgrebssager i sin tid som ærkebiskop af Kraków, hævdes det, at han skulle have kendt til flere præsters overgreb uden at gøre noget.

Foto: Wikimedia.

gerne mod præsten.

De polske biskopper udtalte sig efter plenarmødet om "de helt nye" forsøg på "at miskreditere Johannes Paul II's person og arbejde", og opfordrede "alle til at respektere mindet om en af vores vigtigste landsmænd" og takkede samtidig alle, der har forsvaret paves "gode omdømme".

Aktuelle overgrebsstatistikker

Efter plenarmødet offentliggjorde konferencen sin årlige statistik over indberettede overgreb. Ifølge disse har lokalkirken modtaget 84 anmeldelser om seksuelle overgreb på børn i perioden 1965-2022. Disse oplysninger bygger på data fra bispedømmerne og ordenssamfundene. 11% af anmeldelserne blev ifølge lokalkirken siden frafaldet på grund af manglende troværdighed. Næsten to tredjedele af de anmeldelser om overgreb, som Kirken modtog sidste år, vedrører perioden fra midten af 1960'erne til 2018.

Af de indberettede tilfælde af seksuelle overgreb på mindreårige involverer 48 sager kvinder og 31 sager mænd. I de resterende sager foreligger ingen oplysninger om køn. Af de 80 præster og ordensbrødre, som er anklaget for overgreb, er de fire angiveligt blevet anmeldt to gange. De respektives overordnede har ifølge oplysningerne suspenderet 40 % af de anklagede og forbudt 30 % fremover at have noget med børn og unge at gøre, eller har beordret dem til at leve et tilbagetrukket liv.

Den polske Bispekonference har gennem flere år offentliggjort overgrebsstatistikker. Fra midten af 2018 til udgangen af 2021 modtog den 368 anmeldelser om overgreb på mindreårige. I 2021 modtog den 155 indberetninger.

Kilde: Kathpress

Nordisk hyrdebrev

Den nordiske Bispekonference udsendte op til 5. søndag i fasten et hyrdebrev om den menneskelige seksualitet. "Målet med Kirkens lære er ikke at begrænse kærligheden, men at muliggøre den", skriver de.

SEKSUALITET "Mange er forvirrede over den traditionelle kristne lære om seksualitet", skriver de nordiske biskopper i hyrdebrevet, der blev offentliggjort lørdag den 25. marts.

I hyrdebrevet minder biskopperne om den regnbue, Gud satte på himlen som et tegn på pagten mellem Ham og "alle levende væsener, alt levende", og de drager herefter en parallel til nutidens regnbuebevægelse, der er blevet "symbolet på en politisk og kulturel bevægelse".

"Vi biskopper anerkender alle de ædle motiver i denne bevægelse og deler dem for så vidt, at de angår alle menneskers værdighed og deres længsel efter at blive set.

Kirken fordømmer enhver form for uretfærdig forskelsbehandling, også med hensyn til køn eller orientering. Vi er imidlertid uenige, når bevægelsen fremfører et menneskesyn, der ignorerer personlighedens legemliggjorte integritet og det fysiske køn".

Efter at have behandlet regnbuebevægelsen går biskopperne videre til at tale om komplementariteten mellem mand og kvinde, og at "længslen efter kærlighed og søgen efter seksuel integritet berører mennesket på en dyb måde". Biskopperne understreger, at "enhver søgen efter integritet fortjener respekt og opmuntring", og at "vækst i visdom og dyd sker gradvist".

Desuden minder biskopperne om "den

fredelige og livgivende vej, der går gennem Kristi befalinger og som er smal i sin begyndelse, men bliver bredere efterhånden som vi går fremad. Vi ville svigte jer, hvis vi tilbød noget mindre; vi er ikke blevet ordineret for at prædike vore egne snævre forestillinger".

"I Kirkens gæstfrie fællesskab er der plads til alle", slutter biskopperne derefter og fremhæver to formaninger til de troende i Norden:

"For det første: forsøg at lære Kristi kald og løfter bedre at kende, gennem bibellæsning og bøn, gennem liturgien og studiet af hele Kirkens lære, og ikke kun gennem brudstykker hér og dér. Deltag i Kirkens liv. På den måde udvides horisonten af de spørgsmål, du stiller, ligesom dit sind og hjerte vil udvides. For det andet skal du overveje de begrænsninger, der ligger i en ren verdslig diskurs om seksualitet. En sådan diskurs har brug for at blive beriget. Vi har brug for fyldestgørende udtryk for at kunne tale om disse vigtige ting". NM

Den tomme grav

Påskeprædiken af p. Daniel Nørgaard.

Læs mere på side

5

C.S. Lewis

Ny serie om hans forfatterskab.

Læs mere på side

9

Sankt Annæ Kirke

Missionsuge på Amager.

Læs mere på side

12

Status

De første ti år med pave Frans.

Læs mere på side

16

KO mener

'Med os eller imod os'

Det er overskriften på en leder i *The Catholic Register* efter afslutningen på den tyske synodale vej, hvor landets biskopper synes at give pave Frans et utvetydigt svar på hans berømte retoriske spørgsmål: "Hvem er jeg til at dømme?"

Svaret må i så fald være: "Du er paven". Som hele Kirkens overhoved bliver Frans nødt til at forholde sig til de tyske biskoppers beslutning om kirkelig velsignelse af samkønnede par. Især traditionelle røster advare om, at det tvinger paven til at besvare en sådan udfordring af grundlæggende katolsk lære.

Efter afslutningen på Tysklands treårige høringsproces er den amerikanske katolske forfatter og debattør George Weigel i *Wall Street Journal* kommet med sådan en advarsel. Weigel, der er forfatter til en anerkendt biografi om Johannes Paul II, hævder, at den tyske beslutning tvinger Frans til at afsige en dom, der risikerer at blive værre end et skisma, idet de tyske biskopper tvinger paven til at konfrontere et åbenlyst offentligt frafald, skriver han.

Mens et skisma fx kan være at afvise Kirkens hierarkiske orden, benægter apostasi hele sandheden i den romersk-katolske lære, påpeger Weigel og tilføjer: "At være frafalden er at benægte sandheden i det Judas Brev i Det nye Testamente kalder 'den tro, som én gang for alle er overdraget de hellige'".

Spørgsmålet, som Frans (og bispesynoden senere i år) står overfor, er da enkelt, men ikke let. Det er ikke et spørgsmål om hvorvidt man 'kan lide' eller 'er enig med', eller 'ønsker at Kirken skal acceptere' velsignelse af samkønnede parforhold – dette er verdslige og politiske ambitioner (og er det fortsat, uanset hvor velmenende ord om barmhjertighed og retfærdighed, der anvendes). Det eneste reelle spørgsmål for paven, og katolikker generelt set, er om man står sammen om eller går på kompromis med Kirkens traditionelle lære.

Sandheden er, hvilket Vatikanet advarede de tyske biskopper om i 2021, da de slog ind på vejen om velsignelse af samkønnede par, at Kirken ikke har mulighed for at 'synes om', 'være enig med' eller 'ønsker at', og slet ikke at ændre Kirkens grundlæggende lære.

Som *National Catholic Register* skrev den 17. marts, "har Vatikanets trosrådkonkord [forklaret], at velsignelser er sakramentalier, og for at være i overensstemmelse med sakramentaliernes natur er det derfor nødvendigt, når en velsignelse påkaldes over særlige menneskelige relationer, at det, der velsignes (ud over at de implicerede har den rette indstilling) er objektivt og positivt ordnet for at kunne modtage og udtrykke nåden i overensstemmelse med Guds plan, indskrevet i skaberværket og fuldt åbenbart i Jesus Kristus".

At insistere på, at Frans dømmer i strid med "den indskrevne og åbenbarede orden" kræver, at paven modsiger Kirkens natur og dermed vor grundlæggende menneskelighed i dens oprindelighed, skriver *The Catholic Register*. Det vil ikke desto mindre være at bede paven om, at han faktisk dømmer og at man besvarer hans retoriske spørgsmål med en urokkelig fasthed: "Du, hellige Fader, er paven". NM

Suspenderer forbindelserne med Pavestolen

Nicaraguas regering har lukket nuntiaturet i hovedstaden Managua og sin egen ambassade ved Pavestolen efter at paven har sidestillet præsident Ortegas regime med kommunistiske og nazistiske diktaturer.

LATINAMERIKA Præsident Daniel Ortega beordrede en suspension af de diplomatiske forbindelser med Den hellige Stol den 12. marts, to dage efter offentliggørelsen af et interview med pave Frans på det argentinske nyhedsmedie *Infobae*.

På spørgsmålet om situationen i Nicaragua og regimets angreb på Kirken svarede

Pave Frans beskriver i et interview Nicaraguas præsident Daniel Ortega som "mentalt ustabil". Foto: Wikimedia.

Frans: "Jeg kan intet andet end tro, at han [Ortega] er mentalt ude af balance".

I interviewet roste paven den fængslede biskop af Matagalpa, Rolando Álvarez, der i februar blev idømt 26 års fængsel, som "en ansvarsfuld og dygtig mand".

Biskop Álvarez blev arresteret i august sidste år og har angiveligt nægtet at forlade landet sammen med 222 andre modstandere af regimet, som tidligere i år blev løsladt og udvist til USA.

Regimets opførsel, sagde paven, var "som at bringe det kommunistiske diktatur fra 1917 eller Hitlers diktatur fra 1933 tilbage".

Krænkelser af menneskerettigheder

Pavens kommentarer ligger på linje med Jan-Michael Simon, den tyske formand for FN's Menneskerettighedsgruppe for Nicaragua, hvis seneste rapport til FN's Menneskerettighedsråd advarede om "udbredte og

systematiske menneskerettighedskrænkelser, der svarer til forbrydelser mod menneskeheden. [...] Brugen af retssystemet mod politiske modstandere, som det sker i Nicaragua, er præcis hvad naziregimet gjorde", sagde han.

Pavestolens faste repræsentant ved FN, ærkebiskop Fortunatus Nwachukwu, udtrykte "dyb bekymring", da rapporten blev fremlagt den 8. marts, og noterede sig "en forværring af den sociopolitiske og menneskerettighedsmæssige situation i Nicaragua med stigende begrænsninger af ytrings-, forsamlings- og foreningsfriheden samt undertrykkende tiltag mod kritikere af regeringen, journalister og menneskerettighedsforkæmpere og medlemmer af Den katolske Kirke".

Lukningen af flere ambassader i landet følger efter flere angreb på kirkelige institutioner, medier og universiteter. Regimet har senest beordret lukning af et autonomt kristent universitet og det katolske John Paul II-universitet, ligesom det har forbudt offentlige religiøse processioner under den stille uge.

Regimet har også udvist missionsordener og lokale afdelinger af internationale kirkelige organisationer, fx Caritas Nicaragua, der blev beordret lukket den 31. januar. NM

En hjælp til overgrebs ofre

Et amerikansk bispedømme tilbyder at bringe eukaristien ud til overgrebs ofre, der er for traumatiserede til selv at komme i kirke.

EUKARISTIEN En ny tjeneste i ærkebispedømmet St. Paul og Minneapolis har til formål at bringe eukaristien ud til katolikker, der lider af eftervirkningerne af en præsts seksuelle eller åndelige overgreb og derfor har svært ved at deltage i messen eller endda at gå ind i en kirke.

Mange overgrebs ofre har udtalt, hvor svært de har det med at søge lindring i Kirkens midte efter at være blevet skadet selv samme sted – selv dem, der tror, at Kirken har frelsens sakramenter – når de samtidig opfatter Kirken som et traumatisk sted på grund af den pågældende præsts handlinger.

I det lys kan det være endog meget svært for dem at deltage i Kirkens liturgiske liv uden at det ripper op i deres sår, og kan endda nogle gange udløse paniske reaktioner.

St. Paul og Minneapolis ærkebispedøm-

met, som anerkender det kors, disse overgrebs ofre bærer, har indgået et samarbejde med et overgrebs offer, så traumatiserede katolikker, der er ude af stand til at deltage i messefejringen, har mulighed for at modtage eukaristien i deres eget hjem af pågældende person.

Foto: Gettyimages.

Paula Kaempffer, der er ærkebispedømmet St. Paul og Minneapolis' udgående koordinator for genopretning af retfærdighed og overgrebsforebyggelse, siger, at ærkebispedømmet med tjenesten ønsker at bringe Kristus ud til overgrebs ofrene.

"Disse personer ønsker virkelig at modtage eukaristien. De ønsker at næres og at helbredes af eukaristien", udtaler hun til *The Pillar*. Men "mange siger: 'Jeg er katolik inderst inde og vil altid forblive det; men jeg kan ikke træde ind i en kirke', forklarer hun.

I 2018 betalte ærkebispedømmet 210 millioner dollars til 450 ofre for præsters seksuelle overgreb.

Den 13. april lancerer ærkestiftet en ny, virtuel støttegruppe for ansatte i kirkelige institutioner, der har oplevet overgreb i ærkestiftet eller andre bispedømmer nationalt eller internationalt. Dette er den fjerde støttegruppe, som ærkestiftet har oprettet for overgrebs ofre. Hver måned afholder den en virtuel præsentation af emner, der vedrører heling af ofre og efterladte. NM

Omorganiserer sit rådgiverråd

Pave Frans har udpeget nye medlemmer til sit vigtigste rådgivende organ, kardinalrådet.

VATIKANET Ifølge en pressemeddelelse fra Vatikanet den 7. marts vil det ni personer store rådgiverorgan fremover have en række nye medlemmer, heriblandt ærkebiskop kardinal Jean-Claude Hollerich (64 år) af Luxembourg, der også har en nøglerolle i bispesynoderne om synodalitet i hhv. 2023 og 2024. Nye er også kardinalerne Juan José Omella (76 år) fra Barcelona, Gerald Lacroix (65 år) fra Quebec i Canada, Sérgio da Rocha (63 år) fra Salvador da Bahia i Brasilien, samt præfekten for den pavelige kommission for Statssekretariatet,

spanieren Fernando Vérgez Alzaga (78 år).

Kardinalrådets nuværende medlemmer, statssekretær og kardinal Pietro Parolin (68 år) samt kardinalerne Sean Patrick O'Malley (78 år) fra Boston i USA, Oswald Gracias (78 år) fra Mumbai i Indien og Fridolin Ambongo (63 år) fra den congolesiske storby Kinshasa fortsætter som medlemmer af rådet ligesom dets nuværende sekretær, den italienske biskop Marco Mellino (56 år).

Ifølge oplysninger er det første møde i det nyudnævnte råd planlagt til at skulle finde

sted den 24. april i Vatikanets Casa Santa Marta, hvor pave Frans bor.

Pave Frans oprettede kardinalrådet i 2013 efter sit valg. Rådet, der består af ni medlemmer og en sekretær, har til opgave at rådgive paven om moderniseringen af Den katolske Kirkes centraladministration, Den romerske Kurie.

Rådets hidtidige koordinator var den honduranske ærkebiskop Oscar Rodríguez Maradiaga (80 år), der i begyndelsen af året trådte tilbage som ærkebiskop af Tegucigalpa i Honduras på grund af alder. Den tyske kardinal Reinhard Marx (69 år), ærkebiskop af München og Freising, er heller ikke længere medlem af kardinalrådet ligesom italieneren Giuseppe Bertello (80 år), præfekt for den pavelige kommission for statssekretariatet frem til 2021, men nu pensioneret. NM

Beordrer Italien til at inddrive ubetalt katolsk ejendomsskat

Europa-Kommissionen har beordret den italienske regering til at inddrive Den katolske Kirkes skatterestancer på dens enorme ejendomsportefølje – restancer, der siges at løbe op i flere hundrede millioner euro.

Tekst: Niels Messerschmidt

ITALIEN EU's anmodning, som er resultatet af en langvarig strid mellem Bruxelles og Rom, kan udløse gnidninger mellem Vatikanet og Italiens regering.

Den katolske Kirkes ejendomsportefølje, der blandt andet omfatter privatklinikker, hoteller, Bed & Breakfast-logi og gæstehuse, har i mange år været skattefritaget, så

Den katolske Kirkes skatterestancer på dens enorme ejendomsportefølje i Italien menes at løbe op i flere hundrede millioner euro. Foto: Shutterstock.com

længe blot en del af ejendommen var beboet af præster eller ordenssøstre, eller havde et kapel eller et bederum tilknyttet – hvilket iagttagere siger, har skabt et let 'skattehul'.

I et dokument fra finansministeriet fra 2011 blev det anslået, at ordningen gav den italienske stat et indtægtstab på godt 100 mio. euro årligt.

Efter at Europa-Kommissionen havde undersøgt ordningen, valgte Italien i 2012 at begrænse skattefritagelsen til "udelukkende ikke-kommercielle" strukturer ejet af Kirken og andre nonprofit-institutioner. Samme år fastslog Bruxelles, at Italiens skattefritagelser for ikke-kommercielle enheder, der var involveret i sociale aktiviteter mellem 2006 og 2011, var i strid med EU's statsstøtteregele.

Italien ville normalt være blevet bedt om at søge den ulovlige støtte tilbagebetalt, men EU-Kommissionen accepterede Roms argument om, at landets forældede matrikelregister gjorde det praktisk talt umuligt.

EU-Domstolen annullerede delvist beslutningen i 2018, hvilket tvang EU's udøvende myndighed til den 3. marts at udstede ordren om at inddrive skatterestancerne. Kommissionen sagde, at Italien kunne gøre det ved hjælp af data fra de nuværende ejendomsskatteopgørelser og supplere det med andre værktøjer, herunder selvangivelser.

Månedlige eukaristiske tilbedelser i Peterskirken

Basilikaen begyndte i denne måned den månedlige eukaristiske tilbedelse, som finder sted i dens forreste søjlegang.

VATIKANET Fra den 14. marts er der blevet afholdt en eukaristisk tilbedelse hver anden tirsdag i måneden fra kl. 20-21 ved pladsen foran kirken, som fører ud til Peterspladsen. Det nye tiltag er ifølge en pressemeddelelse led i rækken af Peterskirkens nye pastorale initiativer.

Den første eukaristiske tilbedelse, den 14. marts, blev ledet af Peterskirkens ærkepræst, kardinal Mauro Gambetti, OFM Conv, og den ledsagende bøn blev fremsagt i anledning af tiårsdagen for valget af pave Frans.

Peterskirken er typisk åben i hverdagene fra kl. 7.00 til 18.30 om vinteren, og til kl. 19.00 om sommeren.

Eukaristien vil også være udstillet i Peterskirken til tilbedelse i Kapellet for det Allerhelligste Sakramente fra ca. kl. 9.00 til kl. 16.45 mandag til lørdag.

Ét af flere initiativer

Den månedlige eukaristiske tilbedelse foran Peterskirken er blot ét af flere initiativer, der er startet af kardinal Gambetti, efter han i februar 2021 blev udnævnt til ærkepræst for Peterskirken. I oktober sidste år blev basilikaens facade oplyst af 3D-projektioner af kunst fra Vatikanmuseerne, og det otte minutter lange lysshow med titlen 'Følg mig: Peters liv' blev vist hver aften i to uger. Ligeledes sidste år blev en korsvej

holdt i Peterskirken hver fredag under fastetiden, og andagten blev ledsaget af billeder af Kristi lidelseshistorie, malet af den italienske kunstner Gaetano Previati (1852-1920).

Under sin tid som ærkepræst for Peterskirken har kardinal Gambetti også indført et forbud mod at fejre private messer ved sidealtrene i den forreste del af Peterskirken. Selv om det er tilladt grupper "med særlige og legitime behov" at fejre tidlige morgenmesser, må private messer nu normalt kun fejres i kapellerne i Vatikanets krypt. Besøgende vil også kunne deltage i de regelmæssige italiensksprogede messer i kirken, som præster har lov til at koncelebrere.

NM

Kort nyt

Vatikanet har frataget generalsuperioren for *Brothers of Charity* sine administrative beføjelser, idet de hævder, at br. René Stockman har misforvaltet deres økonomi og truffet kontroversielle beslutninger.

Stockman forbliver på sin post i Rom, men en paveelig kommissær overtager ledelsesansvaret, indtil et generalkapitel vælger ny generalsuperior næste år, oplyser *Katholiek Nieuwsblad*.

Med støtte fra Vatikanet modsatte den belgiskfødte Stockman sig en beslutning i sin oprindelige provins om at tillade eutanasi på dens psykiatriske hospitaler. Vatikanet fratog disse hospitaler deres katolske titel i 2020. I den lange kamp om eutanasi beskyldte den belgiske provins Stockman for at flytte midler til projekter i andre provinser.

Efter 46 år har argentinsk politi genåbnet efterforskningen af biskop Carlos Ponce de Leóns død. Der går stadig rygter om, at han blev dræbt i 1977 af landets diktatur.

Appeldomstolen i Rosario har annulleret dommen fra 1978, der betegnede dødsfaldet som en trafikulykke. Retten sagde, at "det er blevet påvist, at Ponce de León var genstand for efterrettingsoperationer, overvågning og trusler fra repressive organer under det civil-militære diktatur, der regerede landet".

Biskoppen fordømte regelmæssigt overgreb, forbrydelser og menneskerettighedskrænkelser begået af det diktatoriske regime.

For første gang siden 1999 er antallet af seminarister på verdensplan faldet til under 110.000, ifølge Vatikanets statistikker. Fra slutningen af 2020 til slutningen af 2021 faldt antallet fra 111.855 til 109.895.

På verdensplan steg antallet af seminarister kraftigt fra 63.882 i 1978 til 110.553 i 2000, og det steg yderligere det næste årti til hele 120.616 i 2011. Nedgangen har været særlig udtalt siden 2019, mest udtalt i Nordamerika og Europa. Det eneste kontinent, hvor antallet af seminarister steg i 2021, var Afrika.

I løbet af 2021 steg katolikernes antal med 1,3%, fra 1,36 mia. til 1,38 mia., hvilket er lavere end den globale befolkningsvækst på 1,7%.

Det historiske øjeblik, da pave Frans den 27. marts 2020 holdt en eukaristisk tilbedelse foran en tom Petersplads og efterfølgende gav sin ekstraordinære *Urbi et Orbi*-velsignelse. Den tv-transmitterede begivenhed skete under Italiens strikse nedlukning, der forbød folk at samles på offentlige pladser på grund af Covid-19 pandemien. Foto: Vatikanets medier.

Del din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Hvis du beslutter dig for at betænke Caritas, dækker vi omkostningerne ved oprettelsen af testamentet. Caritas kan henvise dig til en advokat.

Kontakt indsamlingskoordinator Sidse Helene Surel Mogensen på: ssm@caritas.dk eller **38 18 00 28**, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

 Caritas Danmark

En folkelig kirkesang

Historien bag nr. 391 i Lovsang, "Krist stod op af døde".

Tekst: Rolf Tönshoff

PÅSKESALME Melodien kan dateres tilbage til omkring år 1100 og stedfæstes til kulturkredsen i Sydtykland og Østrig. Den har en stærk tekstlig og melodisk tilknytning til påskesekvensen *Victimæ paschali laudes*; de melodiske ligheder er især den doriske kirketoneart og intervalstrukturen, hvor begge melodier undgår halvtonen mellem 6. og 7. trin. Det ene vers, som salmen oprindeligt bestod af, blev fremført lige efter påskesekvensen. Det starter med jubelråbet "Krist stod op af døde" og slutter med "Ære være Gud i det høje" – en genklang af englesangen julenat Luk 2,14. Melodien blev udbredt i det 13. årh og verset sluttede med det dengang så udbredte kyrieleis. Det trefoldige Halleluja blev i den tysksprogede version tilføjet i 1400-tallet. Faktisk var salmen så populær, at der i folkemunde opstod en lang række smædevers til melodien – bl.a. om Judas – en melodi, som den dag i dag er indbegrebet af musikalsk påskemotiv. Melodien gik som

sejrhymne for de tyske korsriddere – ikke mindst i Slaget ved Tannenberg i 1410, da tyskerne, som i øvrigt tabte, vandt det polske stormflag. Martin Luther tog tekst og melodi til sig og udgav den i Klugsche Gesangbuch (1529) med ordene: "Alle sange bliver man med tiden træt af, men "Christ ist erstanden" kan man blive ved at synge år efter år." På grund af dens umådelige popularitet kan man måske karakterisere den som folkelig kirkesang.

I den ældst bevarede danske salmebog, *Malmøsalmebogen* fra 1529, finder vi en dansk oversættelse med to vers af salmen; men salmen er – som nævnt – sunget før Reformationen efter det latinske forlæg "Resurrexit Christus". Vi finder også salmen i salmebogen fra 1536. "Christ stod op af Døde" blev især sunget i tiden mellem påske og pinse, hvor verset ifølge bestemmelserne i superintendent (biskop) Niels Jespersens Graduale fra 1573 skulle synges tre gange, når præsten er på prædikestolen

før evangelielæsningen og atter tre gange efter prædikenen. Og ikke nok med det: som kuriosum skal det nævnes, at latin på ingen måde blev afskaffet i 1536: I Jesper-

søns Graduale synges den latinske påskesekvens "Victimæ ..." tilmed med danske indskudsvers fra "Christ stod op af Døde" Den var vældig populær, den salme! Interessant og i det hele taget usædvanligt for sekvenslitteraturen er det også, at denne latinske påskesekvens har indlagt en dialog: koret spørger og Maria Magdalene svarer: "Dic nobis Maria ... Sig os Maria, hvad så du på vejen?", "Jeg har set Kristi grav ..."

Grundtvigs 30 år lange arbejde med "Krist stod op af døde" fra 1815-1845 gav salmen et præg af folkelig lovsang. Den er nem at huske, fordi kun 2. linje ændres med hvert vers. Det var naturligt, at teksten blev optaget i tidens populære salme- og sangbøger – valgmenighedernes festsalmer og ikke mindst i Højskolesangbogen. Mange komponister har forsøgt sig med at sætte toner til Grundtvigs tekst, men melodien fra Midlalderen er den mest yndede. Det tjener til komponisten Thomas Laubs ære, at der til de tre vers i 1953 blev føjet et hallelujavers med Grundtvigs omkvæd: "Thi synger lydt ..." i Den danske Salmebog.

Her er et interessant antifonar-blad, der viser at man skiftevis synger latin – tysk: *Victimæ paschali laudes* og videre på melodien, men på tysk *Christ ist erstanden*.

Jacopo Tintoretto: *La Resurrezione (Opstandelsen)*. Malet ca. 1578-1581. Hænger i Scuola Grande di San Rocco i Venedig.

Påskemorgensmeditation fra dansk senmiddelalder

REFLEKSION Min sjæl, glæd dig, for nu danser den ny morgenrøde imod os, den glædelige dag da Guds Søn, sand Gud og sandt menneske, er opstået og så glædelig sprang af sin grav, ligesom en rose springer ud og giver duft ved dagens komme, duggens sødme og solens skin. På samme måde blev Ærens Konge kronet med ærens krone for den sejr, han havde vundet med sin død og opstandelse, da han med guddomsagt sprang ud af sin grav som en duftende rose. Se, nu bryder den glædelige lyse dag frem, Kristus den sande sol, der aldrig mere vil dø, er nu opstanden.

Nu er Guds Søn forklaret, og Gud Fader, som opvakte ham så sødmefyldt, sagde til ham: Stå op min strengeleg og min glæde. Sønnen svarede da: Jeg vil opstå, allerkæreste Fader, for alle syndige menneskers skyld. Nu skal vi alle glæde os, Gud vil trøste os med sin nåde, alleluja.

Min sjæl, se nu op med dit hjertes øjne, se nu den sande dag og solens skin. Han er

nu kommet fra himlen, gå ham imøde med ydmyghed og kast dig for hans fødder med kærlighed og tag imod ham i dit hjerte og sig: vær velkommen allerglædeligste påskedag, vær velkommen du udvalgte, velsignede dag, du er en ære i dette år og til evig tid. Giv mig din nåde i min sjæl, giv mig nåde til, at der i mit hjerte må vokse en lilje og en rose med skønne blomster og mange farver, hvide og røde, skinnende og blå, og at det dyrebare påskelam må finde det sted i mit hjerte, hvor han ønsker at hvile sig, ham til ære og min sjæl til evig salighed. Dertil hjælpe mig Gud Fader, Søn og Helligånd, som har været af evighed og skal bestå evindeligt og har udvalgt denne dag frem for alle dage. Du udvalgte, hellige påskedag, jeg hilser dig og vil glædeligt tage imod dig med alle mine sanser. Du er den ædleste dag blandt alle årets søndage. Du er smukkere end alle blomster. Sol og måne glæder sig ved dit komme og lovpriker dig altid.

Visdoms Spejl

Påskesekvensen – *Victimæ paschali laudes*

Til påskens offerlam skal de kristne ofre lovsang. Lammet har forløst fårene: Den uskyldige Kristus har forsonet synderne med Faderen.

Døden og livet kæmpede en forunderlig tvekamp: Livets fyrste døde, men hersker levende.

"Sig os, Maria, hvad har du set på vejen?"
"Den levende Kristi grav har jeg set og den opstandnes herlighed, engle som vidner, svededug og klæder.

Kristus mit håb er opstanden, Han går forud for jer til Galilæa."

Vi ved, at Kristus virkelig er opstanden fra de døde. Du sejrige konge, forbarm dig over os. Amen. Alleluja.

Victimæ paschali laudes
immolent Christiáni.
Agnus redémit oves:
Christus innocens
Patri reconciliávit
peccatóres.

Mors et vita duéllo
conflixére mirándo:
dux vitae mórtuus
regnat vivus.

"Dic nobis, María,
quid vidísti in via?"
"Sepúlcrum Christi vivéntis:
et glóriam
vidi resurgéntis,
angélicos testes,
sudárium et véstes.

Surréxit Christus, spes mea:
præcédet vos
in Galilæam."

Scimus Christum surrexisse
a mórtuis vere:
Tu nobis victor Rex,
miserére.
Amen. Allelúia.

Guds lam. Glasmaleri i Sacred Heart Catholic Church. Ohio. U.S.A. Foto: Wikipedia.

Forventning om et glædeligt møde

Prædiken over evangelielæsningen til påskedag, søndag den 9. april, Joh 20,1-9 om Jesu opstandelse.

Tekst: Pater Daniel Nørgaard SJ

PRÆDIKEN Påskemorgen. To disciple løber. Budskabet fra Maria Magdalene til dem var, at Jesu lig var blevet flyttet. Endnu en ydmygelse af deres mester. De løber ikke fulde af glæde, men bekymrede over hvad nogen har gjort mod Jesus. Målet er graven, hvor Jesus sidst er blevet set – i livløs.

Fortravlede, næsten i løb

Måske er dette billede fra dagens evangelium meget dækkende for måden, mange af os kristne kommer i kirke på: Fortravlede, næsten i løb, for ikke at komme for sent. Tilbage til graven, tilbage til en kirke, hvor vi ikke lige regner med at møde den Opstandne.

Den ene discipel er Peter. Den anden får vi ikke navnet på, men han benævnes som den discipel, Jesus elskede. Mange anser ham for evangelisten, der har skrevet Johannevangeliet, så lad os kalde ham Johannes. Det er de samme to disciple, som var fulgt efter, da Jesus var blevet taget til fange og bragt til ypperstepræsten (Joh 18,15-16): ”Den anden discipel var kendt af ypperstepræsten og gik ind i ypperstepræstens gård med Jesus, mens Peter blev stående udenfor ved porten”.

I dagens evangelietekst agerer de to disciple omvendt: Da Johannes når frem til graven, går han ikke ind, mens Peter går lige ind i graven. Det kan virke som en ligegyldig detalje, men har man datidens jødiske tankegang *in mente*, er det meget sigende. I jødernes regler om kultisk renhed, var kontakten med en død med til at gøre en uren. Peter kender vi som den impulsive, der ret ureflekteret siger og gør ting. Han går bare ind i graven. Johannes, som var i relation til ypperstepræsterne, havde sidende på ryggen, at man ikke kunne gå

ind i en grav. Han ville ikke være uren og ikke kunne komme i templet.

Hjem i en anden sindsstemning

De to disciple er løbet ud til graven med deres gamle mentalitet. De regner med, at den korsfæstede stadig er død, de regner med at skulle fortsætte deres gudsforhold, deres kult, som tidligere. Johannes skal sikre sig, at han stadig kan komme i templet. De møder endnu ikke den Opstandne, men synet af den tomme grav og linnedklæderne ændrer noget i dem. Johannes overskrider en tærskel i både fysisk og åndelig forstand, lægger sin gamle måde at pleje gudsforholdet fra sig og går ind i graven, ”og han så og troede. Indtil da havde de nemlig ikke forstået Skriftens ord om, at han skulle opstå fra de døde” (Joh 20,8-9). De går hjem igen i en helt anden sindsstemning.

Maria Magdalene møder siden Jesus ved graven. Graven bliver stedet, hvorfra Det Glade Budskab forkyndes, og ikke det sørgelige mødested med døden. De to disciple møder senere Jesus med de andre disciple i nadversalen og ved Genesaret Sø, og de oplever, hvordan Jesus ser ud over deres svigt og betror dem at tage sig af flokken af troende.

Vores kirkegang burde ideelt set være en transformerende oplevelse for os. Man burde kunne registrere et før og et efter. Men jeg er ikke ude på at kræve, at hver enkelt kirkegænger hver eneste søndag skal føle sig helt forandret. Vi behøver ikke at briste af trangen til at råbe Halleluja, og fortælle alle og enhver at vi nu er en *'born again Christian'*. De to disciple løber ikke tilbage til de andre, de går blot.

Men det kristne liv er på den anden side nødvendigvis et påskeliv. Det er overrampende og glædeligt. Det er mødet med liv, der hvor vi forventede død. Det er mødet med en sejr, vi slet ikke selv har været med til at vinde, men som bliver givet til os på en overraskende måde. Det kræver, at vi tør

Foto: Philip Halling, Wikimedia Commons.

krydse tærsklen til graven, at vi tør lægge noget af vores gamle mentalitet fra os.

Mødet med den Opstandne

Vi har alle noget af Johannes' klassiske jødedom i os: Opfattelsen af at mødet med Gud afhænger af vores kultiske renhed, at vi skal opføre os ordentligt for at kunne møde Gud. At krydse tærsklen til graven

Vores kirkegang burde ideelt set være en transformerende oplevelse for os. Man burde kunne registrere et før og et efter”.

er et opgør med noget af det gamle. Det betyder ikke, at vi skal opgive at opføre os ordentligt; Jesus kræver stadig af os, at vi elsker ham og passer på vore brødre og søstre (jf Joh 21,15-17). Men i mødet med Opstandelsen står det klart, at vores indsats, som vi forestillede os skulle være at pleje og forsvare hans døde legeme, er helt overflødig. Herren er Opstanden! Han har ikke brug for os, men vi har brug for at møde ham levende. Hans måde at være levende på, smitter af på os og giver liv til andre.

Søndag morgen. Kirkegængerne skynder sig. Nok kan vore tanker være fulde af bekymringer, sorger og ligegyldige distractioner, men der er også en forventning om et glædeligt møde. Målet er kirken, stedet hvor Jesus er i live og gør levende.

Amen.

Jesu opstandelse Joh 20,1-9

”Den første dag i ugen, tidligt om morgenen, mens det endnu var mørkt, kom Maria Magdalene ud til graven, og hun så, at stenen var flyttet fra graven. Så løber hun hen til Simon Peter og til den anden discipel, ham, som Jesus elskede, og siger til dem: ’De har flyttet Herren fra graven, og vi ved ikke, hvor de har lagt ham’. Så kom Peter og den anden discipel og ville ud til graven. De løb begge to, men den anden discipel løb foran, hurtigere end Peter, og nåede først til graven; han bøjede sig ind og så linnedklæderne ligge der, men han gik ikke ind. Simon Peter, som fulgte efter ham, nåede nu også frem; han går lige ind i graven og ser linnedklæderne ligge der og klædet, som Jesus havde haft over hovedet; det lå ikke sammen med linnedklæderne, men rullet sammen på et sted for sig selv. Da gik også den anden discipel derind, han, som var kommet først til graven, og han så og troede. Indtil da havde de nemlig ikke forstået Skriftens ord om, at han skulle opstå fra de døde”.

'Kristi opstandelse'. Freske af Leonid Uspensky, Église des Trois-Saints-Docteurs, Paris.

Påskefejring verden over

Påskan er kristendommens vigtigste højtid – og samtidigt en tid fyldt med folkelige traditioner og arrangementer. Se billedcollagen herunder, hvordan påskeugen markeres og fejres verden over.

DEN STILLE UGE I katolske lande som Italien, Spanien, Polen og Filippinerne fejres påskan indgående med lokale traditioner såsom processioner gennem byen, hætteklædte broderskaber i spøgelseslignende kutter og kontroversielle korsfæstelser – begivenheder, der finder sted i løbet af Den stille Uge for at kulminere med fejringen af Jesu opstandelse påskemorgen.

Hvor intet andet er angivet stammer billederne fra Wikipedia og Wikimedia Commons.

Hvor intet andet er angivet stammer billederne fra Wikipedia og Wikimedia Commons.

ITALIEN Den evige stad Rom, der er helt hjemme i sin stærke kristne arv, kan i påskan dyrke fromhed og nydelse i lige høj grad. Langfredag følger paven Kristi korsvej i en bevægende procession med levende lys, over påskevigiliens højtidelige fejring af Jesus som verdens lys, og ender med den stor udendørsmesse på Peterspladsen påskemorgen. Tusindvis af troende deltager i langfredagsprocessionen, og i mange kirker er der klassiske koncerter med klassisk musik. En mere kommerciel og verdslig romersk fejring sker med påskeæg fyldt med små sølvbilledrammer, legetøj eller modesmykker. Hvad angår mere luksuriøse gaver, er det ikke ualmindeligt, at romerne beder deres yndlingschocolatiers om at pakke fine gaver ind i påskeæg, lige fra forlovelsesringe til bilnøgler.

FILIPPINERNE I Sydøstasiens eneste officielt kristne land holdes de katolske traditioner i hævd, når påskeugen blander spanske og filippinske dyder. Rituellet drama, processioner og korsfæstelser er alle måder at udtrykke sin tro på, og begivenhederne føres ofte ud i det ekstreme. Både Kirken og landets sundhedsmyndigheder advarer hvert år – forgæves – folk mod at deltage i de traditionelle korsfæstelsesceremonier. Traditionen med at lade sig sømme til et kors for at gennemleve samme lidelser som Jesus tiltrækker mange tilskuere fra hele verden. Typisk hænger de troende et par minutter på korset, hvorefter de bliver taget ned og får behandlet deres blodige sår af førstehjælpspersonale, der er til stede ved begivenheden. Det kan tage op til to uger, før deres sår heler. I forbindelse med påskens traditionelle korsfæstelsesceremoni er der også flere filippinere, der pisker sig selv. Det sker for at gennemleve Jesu lidelser i påskeugen.

VATIKANET Pave Frans lyser den traditionsrige Urbi et Orbi-velsignelse efter messen påskemorgen i Peterskirken. Foto: Vatikanets medier/Reuters/Ritzau Scanpix.

DET HELLEGE LAND Den stille Uge begynder officielt med fejringen af Jesu indtog i Jerusalem på onsdag med morgenmesse i Gravkirken og den traditionelle palme procession om eftermiddagen. Skærtorsdag fejres messe i Gravkirken, og om eftermiddagen foretager de franciskanske kustoder deres traditionelle vandring til Zionbjerget, mens der om aftenen er en meditativ hellig time i Gethsemane Have, efterfulgt af en lysceremoni og en procession til Peterskirken i Gallicantu. Langfredag mindes man Herrens lidelse og korsfæstelse på Golgata, efterfulgt af korsvejene på Via Dolorosa med Kristi begravelse fejret ved Graven. Påskevigilien, ugens højdepunkt, holdes lørdag nat, og påskesøndag fejres messen med en procession omkring Jesu grav. Påskemorgen slutter fejringen af med messe ved den hellige grav.

POLEN Śmigus-dyngus fejring. De kolde temperaturer afskrækker ikke polakkerne i deres bestræbelser på at opretholde påsketraditionen med at overrisle hinanden med spande fulde af vand. Traditionen går over 1.500 år tilbage i tiden. Oprindeligt var ceremonien en repræsentation af dåbsvand, men i dag er traditionen mere billedlig.

SPANIEN I hele Andalusien er Den stille Uge kendetegnet ved en række processioner, som gennemføres af de forskellige 'hermandades', broderskaber, fra påskesøndag til 1. påskedag. Nogle af dem er flere hundrede år gamle. Det gælder for eksempel optøget 'El mayor dolor' (Den Største Smerte) i Jerez, som blev grundlagt af skomagere og garvere i 1488. Alle turistkontorer i de større byer i regionen har ruter og tidsplaner over optogene, som går igennem de gamle bydele på samme tid. Mange optog regnes for at være af interesse for turister. Det gælder for eksempel dem i Jerez og dem i Arcos de la Frontera, hvor scenerierne næsten er for store til at komme igennem de smalle og stejle gader.

De tyske katolikker afslutter deres synodale vej

Den katolske Kirke i Tyskland afsluttede den 11. marts deres meget omdiskuterede 'Der synodale Weg', det kirkelige reformprojekt som de tyske biskopper søsatte for tre år siden sammen med lægfolk som svar på overgrebskriserne i landet.

Tekst: Niels Messerschmidt

SYNODALITET Den femte og sidste samling i den tyske synodale vej sluttede i en positiv ånd lørdag den 11. marts i Frankfurt am Main, og med en mærkbar følelse af lettelse, rapporterer *La Croix's* journalist Delphine Nerbollier.

Selv om debatterne på mødet til tider var ophedede, var det meget overraskende, skriver Nerbollier, at bispekonferencens formand, biskop Georg Bätzing, på mødet måtte advare nogle af sine biskoppelige medbrødre mod forsøg på i sidste øjeblik at blokere for nogle af resolutionsforslagene. Næsten alle de fremlagte tekster blev dog godkendt af de delegerede ligesom de opnåede det nødvendige to tredjedele af biskoppernes stemmer, som krævedes for at blive godkendt.

Større opmærksomhed på homoseksuelle par og transkønnede

En af beslutningerne gjaldt velsignelse af såkaldte "forpligtede par" – uanset om der er tale om fraskilte og gengifte, eller parforhold af samme køn. Godkendelsen af denne resolutionstekst medfører, at de disciplinære foranstaltninger som er blevet pålagt de pastorale medarbejdere, der hidtil har givet disse velsignelser, nu bliver ophævet. Selv om denne praksis allerede finder sted i nogle tyske bispedømmer, ligesom det fortsat er op til den enkelte biskops vurdering, om sådanne velsignelser gives, kan velsignelsen af homoseksuelle par snart blive en realitet i hele Tyskland, vurderer iagttagere. 81% af biskopperne stemte for denne resolution.

En anden vigtig resolution, som hovedparten af deltagerne i den synodale samling længe har efterlyst, er, at Kirken skænker interseksuelle og transkønnede personer større opmærksomhed. Med bispedømmet Freiburg som forbillede – der er en pioner på området – bliver det nu muligt at ude-

lade barnets specifikke biologiske køn i ministerialbogen eller i så fald anvende ordet 'forskelligartet', sådan som det nu er fastsat i tysk lovgivning. Transkønnede katolikker vil også kunne ændre deres civilstand og fornævne i ministerialbogen fremadrettet.

En tekst til fordel for kvindelige diakoner

Den synodale forsamling i Frankfurt am Main godkendte også en resolutionstekst (som dog kræver pavelig godkendelse for at kunne implementeres) om muligheden for; at kvinder kan prædike under messen, og nærmere at undersøge forbindelsen mellem ministerielle funktioner og det tvungne cølibat.

Under afslutningsdebatten godkendte de delegerede også en resolutionstekst til fordel for indførelsen af det kvindelige diakonat, og en opfordring til de tyske biskopper om at forelægge anliggendet i Vatikanet. Spørgsmålet om ordination af kvindelige præster blev imidlertid udsat på anmodning af nogle biskopper.

Modstand fra Vatikanets side

Som man har kunnet læse det i *Katolsk Orientering*, har pave Frans og flere ledende kardinaler udtalt sig kritisk om den tyske 'reformproces'. På et tidspunkt omtalte Frans den som 'elitær', og har senest advaret mod, at man opretter et overordnet, nationalt synodalt råd med myndighed til at træffe afgørelser på hele Kirkens vegne i Tyskland. Men trods pavens advarsel besluttede et stort flertal af de tyske biskopper at gå videre med planerne om at nedsætte et synodalt råd.

Ved mødets afslutning forklarede biskop Bätzing, at "den synodale vej har vist sig at fungere, og at den ikke kun er en 'papirtiger'", og tilføjede, at i løbet af den treårige proces, som den tyske synodale vej har

På den tyske synodale vejs femte og sidste samling i Frankfurt am Main i dagene 9.-11. marts blev der vedtaget en række resolutionstekster, blandt andet om velsignelse af homoseksuelle par og ordinerings af kvindelige diakoner. Foto: Der Synodale Weg/ Maximilian von Lachner.

varet, har samlingen nu vedtaget femten resolutionstekster. Bätzing forsikrede desuden, at processen "hverken vil føre til en opsplitning af Den katolske Kirke eller skabe en national Kirke", og kalder "modvinden" for en "reaktion på processens åndelige styrke".

De vedtagne beslutninger, som har direkte indflydelse på den pastorale praksis i de enkelte tyske bispedømmer, fx velsignelse af homoseksuelle par, er endnu ikke blevet ført ud i livet. De af dem, der kræver en pavelig godkendelse, skal nu igennem en ny proces, og biskop Bätzing advarede om, at dette sikkert "vil tage nogen tid". I den forbindelse opfordrede bispekonferencens formand Vatikanets respektive dikasterier til "ikke at agere bureaukratisk", men behandle de tyske beslutninger i en "åben og synodal ånd".

"De spørgsmål, vi har diskuteret på møderne, er ikke rene tyske anliggender, men bør tages op af hele Den universelle Kirke", understregede Bätzing og tilføjede, at han ønsker at fremføre disse anliggender for den internationale samling af biskopper på efterårets synode i Rom.

Hvad nu?

Alle dokumenter i den tyske synodale vej vil nu blive behandlet af et synodalt udvalg sammensat af 27 stiftsbiskopper, 27 medlemmer valgt af De tyske katolikkers

"De spørgsmål, vi har diskuteret på møderne, er ikke rene tyske anliggender, men bør tages op af hele Den universelle Kirke", understreger biskop Georg Bätzing, Den tyske Bispekonferencens formand. Foto: Der Synodale Weg/ Maximilian von Lachner.

Lægkomité ZdK og tyve medlemmer valgt på den afsluttende plenarforsamling. Dato og sted for udvalgets første møde er endnu ikke blevet offentliggjort.

Initiativets beslutninger vil blive fremført af den tyske delegation på synoden om synodalitet i oktober i Rom. På deres plenarforsamling i marts valgte de tyske biskopper tre delegerede (som afventer pavelig bekræftelse) til mødet mellem verdens biskopper. Det drejer sig om biskop Bätzing, biskop Bertram Meier fra Augsburg og biskop Overbeck fra Essen.

Arbejdskommission for bispesynoden nedsat

Der er nu udnævnt syv medlemmer til den kommission, som skal forberede bispesynoden om synodalitet i oktober.

BISPESYNODE Kardinal Mario Grech, generalsekretær for bispesynoden, har 15. marts nedsat den forberedende kommission for synodens ordinære generalforsamling og udnævnt syv medlemmer, herunder en ordenssøster. Sidstnævnte er den japanske søster Shizue Hirota fra Tokyo, konsulent for *Justitia et Pax* under Den japanske Bispekonference.

De øvrige medlemmer af kommissionen er pater Giacomo Costa SJ, der vil fungere som koordinator, ærkebiskop Timothy John Costelloe af Perth, formand for Den australske Bispekonference, biskop Daniel E. Flores af Brownsville i Texas, biskop

Lucio A. Muandula af Xai-Xai i Mozambique, pater Dario Vitali, professor i teologi ved det pavelige Gregoriana Universitet i Rom, og den polske mons. Tomasz Trafny, der er medlem af synodesekretariatet, og som vil fungere som sekretær for kommissionen. Kardinal Jean-Claude Hollerich af Luxembourg, generalrelator for den kommende bispesynode, vil også deltage i kommissionens arbejde.

Den forberedende kommission er blevet nedsat i henhold til artikel 10, stk. 1-2 i den apostolske konstitution *Episcopalis Communio* om synodens struktur, ifølge *Vatican News*.

Verdensomspændende mariansk bøn

Bispesynodens sekretariat har også foreslået, at der onsdag den 31. maj, på den liturgiske mindehøjtidelighed for Den salige Jomfru Marias besøg hos Elizabeth, ledes en verdensomspændende mariansk bøn som forberedelse til den 16. ordinære bispesynode.

Medlemmerne i den forberedende kommission til bispesynodens ordinære samling blev udpeget den 15. marts af synodens generalsekretær kardinal Mario Grech. Foto: Vatikanets medier.

Formålet er, forklares det i et notat, at "gøre Guds folk opmærksom på vigtigheden af den igangværende proces og opfordre de troende til at ledsage den med bøn", og at stille "hele den synodale proces i Kirken, især generalforsamlingens arbejde, under Vor Frues særlige beskyttelse".

Kardinal Grech har udsendt en invitation til lederne af de østlige kirker og til formændene for verdens bispekonferencer om at afholde "en stund med intens bøn, der vil udtrykke skønheden i den folkelige religiøsitet ved de marianske helligdomme".

Helligdommene vil blive udvalgt af de enkelte bispekonferencer i hvert land. Bønnen skal omfatte deltagelse af de forskellige kirkelige kald (lægfolk, præster, gudviet liv).

De enkelte sogne opfordres desuden – efter aftale med deres biskop – til at holde en stund med bøn på denne dag for synodens arbejde.

Æresmedlem og forfatter: "Jeg har pillet Johannes Jørgensen ned fra helgenpedestalen"

84-årige Stig Holsting har brugt en stor del af sin tid på at studere forfatteren Johannes Jørgensens værker og dagbøger og gøre ham kendt i en bredere kreds. Nu er han blevet æresmedlem af Johannes Jørgensen Selskabet, som han var med til at stifte for over 20 år siden.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

PORTRÆT I Stig Holstings barndoms-hjem hang der et billede af den danske forfatter og konvertit til katolicismen Johannes Jørgensen over morens seng, og Stig Holsting hørte sin mor fortælle i begejstrede vendinger om forfatteren, hvis troshistorie og helgenbiografier om Frans af Assisi, Katarina af Siena og Birgitta af Vadstena havde inspireret hans mor til selv at konvertere til katolicismen.

Som barn læste Stig Holsting forfatterens bog "Civita d'Antino", hvor han beretter om sine oplevelser i titlens jordskælvsramte italienske by, som i årene inden den ødelæggende naturkatastrofe i 1915 havde været et yndet mål for danske kunstnere, og hvor der opstod et miljø, der kunne minde om kunstnerkolonien i Skagen.

I dag, næsten 80 år senere, er Stig Holsting blevet udnævnt til æresmedlem af Johannes Jørgensen Selskabet, et litterært selskab, han selv var med til at stifte i 2002, og som han har været formand for i 20 år indtil for nylig.

"Johannes Jørgensen er en stor og til dels glemt forfatter, som jeg mener, at man især bør læse for hans sprogs skyld, men naturligvis også for indholdet. Som katolik har jeg naturligvis været optaget af det katolske element i hans livshistorie og forfatterskab; men da vi stiftede selskabet, insisterede jeg på, at det skulle være et litterært selskab, der kunne nå langt uden for de katolske kredse, for Johannes Jørgensens forfatterskab er ikke først og fremmest katolsk, men almenmenneskeligt i sin karakter," siger Stig Holsting.

En ledestjerne og et litterært fyrtårn

Stig Holstings og hans kones hjem på Frederiksberg er præget af mange malerier og arkitekturmodeller af blandt andet kirker, men også af mange hyldemeter litteratur om og af forfattere som Graham Greene, Evelyn Waugh, Søren Kierkegaard, Herman Bang, August Strindberg, H.C. Andersen og Knut Hamsun. Mest plads har dog bøger af og om Johannes Jørgensen, for det er blevet Stig Holstings livsskæbne ikke kun selv at følge i forfatterens og sin mors fodspor ved at konvertere til katolicismen, men at bruge en stor del af sin tid på at studere Johannes Jørgensens litterære værker og siden også hans dagbøger.

"For min mor var Johannes Jørgensen en ledestjerne, fordi hun kunne spejle sig i hans troshistorie, og det har jeg bestemt også kunnet. Men for mig er det mere og mere blevet hans formidable sprogforståelse og sprogbeherskelse og det almenmenneskelige aspekt hos ham, der er blevet vigtigt, og som jeg gerne har villet formidle. Han er et litterært fyrtårn," fortæller Stig Holsting.

Som stor dreng begyndte han at læse Johannes Jørgensens litterære, religiøse og filosofiske værker, og fra 2006, da arkiverne med hans dagbøger og breve blev åbnet, har han studeret den mere private del af Johannes Jørgensens skriftlige efterladenskaber flittigt, og det har resulteret i en række bogudgivelser og artikler, som Stig Holsting har taget initiativ til, bidraget til og forfattet, mange i regi af Johannes Jørgensen Selskabet. Desuden har han været inspirationskilde til udgivelsen af en kommenteret udgave af Johannes Jørgensens selvbiogra-

fiske værk "Mit livs legende", som litteraturforskerne Henrik Wivel og Elise Juul stod bag, og som udkom i fire bind i årene 2015-2018.

"Det ser jeg på mange måder som kulminationen på mit arbejde i Johannes Jørgensen Selskabet, fordi det har været med til at genindskrive Johannes Jørgensen i litteraturhistorien og tydeliggøre hans relevans også for ikke-katolikker, og også for nutidens mennesker. Han burde være pensum i skolerne alene for sit sprog, især hans naturlyrik, men også hans troshistorie er relevant i dag, fordi han hele livet kæmpede med at fastholde troen," siger Stig Holsting.

Ned fra pedestalen

Jo mere Stig Holsting er dykket ned i forfatterens dagbøger, jo mere tydeligt er det blevet for ham, at Johannes Jørgensens liv var præget af tvivl og anfægtelser, og at han langtfra var den nærmest æteriske helgen, han nok i katolske kredse i en periode havde status som.

"Jeg besluttede fra begyndelsen, at jeg ikke ville stikke noget under stolen, men give et reelt billede af mennesket og kunstneren og hive ham lidt ned fra helgenpedestalen. Det interessante er netop, at han trods sine meget menneskelige anfægtelser og kvaler fastholdt troen, men ikke uden kamp," siger han.

Stig Holstings studier af Johannes Jørgensens dagbøger og breve har – sammen med hans arbejde på at etablere et egentligt museum for forfatteren i hans føde- og dødsby, Svendborg, optaget en stor del af hans tid de seneste årtier, og Johannes Jørgensen Selskabets nye bestyrelse nævner da også dette arbejde i sin begrundelse for at tildele den mangeårige formand for selskabet æresmedlemskab. De understreger bl.a., at Stig Holsting har "ydnet en ekstraordinær og uvurderlig indsats for at fremme kendskabet til Johannes Jørgensen og hans forfatterskab, herunder også hans dagbøger og breve, og at han har været primus motor i at gøre Johannes Jørgensen kendt og anerkendt blandt både Selskabets medlemmer og i den danske offentlighed. Desuden har han været initiativtager til bogudgivelser og sommermøder, været guide på ekskursioner til Assisi, Siena og Vadstena i Johannes Jørgensens fodspor og lavet en tidslinje til den permanente udstilling i Johannes Jørgensens Hus i Svendborg.

Stig Holsting. Privatfoto.

Johannes Jørgensen

Dansk forfatter, levede fra 1866 til 1956. Blev født og døde i Svendborg, men tilbragte mange år i udlandet, bl.a. i Paris og Italien, især i Assisi, hvor han blev æresborger.

Konverterede til katolicismen som 30-årig efter at have været en del af det kulturradikale miljø omkring Georg Brandes. Var en af de førende kræfter inden for symbolismen i Danmark.

Internationalt er han især kendt for sine helgenbiografier om Frans af Assisi, Katarina af Siena og Birgitta af Vadstena og sin selvbiografi Mit Livs Legende. I Danmark er han især kendt for sin lyrik, bl.a. sommersangen "Nu lyser løv i lunde".

Der er indrettet et museum for ham i hans fødeby Svendborg.

I 2002 blev Johannes Jørgensens Selskab stiftet. Mere info på: <https://johannesjoergensenselskabet.dk/>

Hvis man vil vide mere om Johannes Jørgensen

Johannes Jørgensen Selskabets aktiviteter.

FORENINGSLIV Har man lyst til at mødes med andre Johannes Jørgensen-interessererede så er chancen der den 14. maj, hvor Johannes Jørgensen Selskabet holder sit årlige sommermøde på Frederiksberg.

Johannes Jørgensen Selskabet har i mere end 20 år arbejdet på at udvide kendskabet til den uden for Danmark så berømte digter. Det udgiver bøger, holder sommermøder, formidler salg af forfatterens bøger og udgiver et nyhedsbrev med indlæg om Johannes Jørgensens liv og hans forfatterskab.

I 1923 udgav Jørgensen rejsebogen "Jorsalafærd" om den rejse, han foretog til Jerusalem med veninden, malerinden Andrée Caroff. Mag. art Birte Lundgreen vil på

sommermødet tale om bogen i foredraget "I Johannes Jørgensens fodspor – Rejsen til Jerusalem – 100 år efter". Man vil komme til at høre tre Jørgensen-digte sat i musik af Lisa Ibenfeldt Schultz, der synger digtene akkompagneret af Ole Reuss Schmidt på klaver.

Derefter taler forhenværende udenrigsminister Per Stig Møller under titlen "Kan man stadig læse Johannes Jørgensen?"

Der er stigende interesse for Johannes Jørgensen i Svendborg, fortæller Ove Klausen i selskabets første nyhedsbrev fra i år. I 2022 besøgte 628 mennesker Johannes Jørgensens Hus. Det er tæt på rekorden i 2016 – 150-året for hans fødsel, hvor der

kom mere end 700 besøgende.

Johannes Jørgensen og digteren Agnes Henningsen kendte hinanden fra 1890'erne. I nyhedsbrevet skriver Bo Alkjær om digteren Agnes Henningsen, der i 1946 laurbærkransede den 80-årige Johannes Jørgensen. Alkjær skriver om den unge Johannes Jørgensens betagelse af Agnes Henningsen som den beskrives i Jørgensens dagbøger og hvad selvbiografien "Mit livs legende" i mere redigeret form har at sige om Agnes Henningsen.

Fra maleren Stephan Ussing (1868-1958) bringes et stemningsbillede fra 1937, hvor Assisis lille danske koloni samles en sommerdag ved Christian X's 25 års regeringsjubilæum til festligt samvær og sender kongen et fødselsdagstelegram. Beskrivelsen viser, hvordan Jørgensens kærlighed til Danmark ikke var falmet trods de mange år i Assisi.

"Sweeney fremhæver det, der gør Jørgensens helgenbiografier/hagiografier til

noget helt særligt, nemlig hans talent for beskrivelse, passion for tro og hans villighed til at dele sin egen tvivl", skriver Birte Lundgreen i en omtale af bogen "Pilgrim walks in Franciscan Italy".

Det koster 175 kr. om året at være medlem af Johannes Jørgensen Selskabet. Selskabet kan kontaktes via: johannesjoergensenselskabet@gmail.com.

Johannes Jørgensens Hus, Fruestræde 15, 5700 Svendborg, er åbent fra februar-november tirsdag kl. 14-16. Juli-august er der åbent tirsdag, onsdag og torsdag 14-16. Grupper kan aftale at se huset uden for den normale åbningstid med Svendborg Bibliotek.

Johannes Jørgensen Selskabets sommermøde finder sted søndag den 14. maj kl. 12-16 i Logesalen, Haveselskabetsvej 3A på Frederiksberg. Alle er velkomne og der er fri entré. **LR**

C.S. Lewis på dansk

Denne artikel er den første af tre om aspekter af C.S. Lewis forfatterskab. Her handler det om den essens, der er fælles for alle kristne trossamfund.

Tekst: Kirsten Krog

LITTERATUR Forlaget ProRex har på det sidste udgivet i alt otte af C.S. Lewis' bøger. Alle bøger kan i øvrigt bestilles i Katolsk Webshop.

I denne og to følgende artikler vil de enkelte bøger blive præsenteret, begyndende her med "Fælles kristendom" (på engelsk "Mere Christianity") og "Herlighedens tyngde" (på engelsk "The Weight of Glory").

C.S. Lewis er nok mest kendt for sine børnebøger om landet Narnia og løven Aslan, der er en allegori over kristenlivet og et billede på Jesus. Men han har derudover – foruden en række skønlitterære værker for voksne – bl.a. skrevet en hel række bøger om kristentroen, og det er primært disse, man nu kan læse i en dansk oversættelse.

"Fælles kristendom"

Bogen "Fælles kristendom" er en grundbog i kristentroen skrevet primært for den, der endnu ikke er kommet til tro, og den der er på vej til at blive kristen. Men den kan også læses med stort udbytte af "gamle" kristne.

Oprindeligt var der tale om en række radioprogrammer, som blev sendt uden Anden Verdenskrig, men som efterfølgende blev skrevet om til en bog.

Det karakteristiske ved bogen er, at den fremstiller den essens i kristendommen, som alle kristne er enige om. Derfor kan den med lige stort udbytte læses af katolikker, lutheranere og frikirkefolk, eller som C.S. Lewis ud fra sin baggrund skriver af anglikanere, katolikker, metodister og presbyterianere. Han har da også ladet fire præster fra netop disse fire retninger gennemlæse bogen for at sikre sig, at det, han skriver, samstemmer med alle kirkelige retninger.

Et andet karakteristisk og gennemgående træk ved bogen er, at den argumenterer for bibelens og troens grundsandheder ved hjælp af logikken og gode eksempler på en så genial måde, at det ikke er at tage munden for fuld at betegne C.S. Lewis som en af de allerfornemste apologeter.

Derfor begynder han også udenfor det, man normalt vil regne for troens område, og bevæger sig lige så stille ind mod troens kerne. Det gør han bl.a. ved at vise, hvor grundlæggende fx menneskets retfærdig-

hedssans er, også hos dem, der fornægter, at der findes noget, som er rigtigt og noget, som er forkert.

Når man læser bogen, slår det én, hvor indlysende sand kristendommen er, samtidig med at selv de sider i troen, som vi ikke har mulighed for at fatte med forstanden, forklares med så gode argumenter og billeder, at det alligevel opleves, som om man begynder at forstå.

Et eksempel er, når han skal forklare, hvorfor det er ulogisk at påstå, at man beundrer Jesus som en stor morallærer, men fornægter hans guddommelighed, på trods af, at han selv kalder sig Guds Søn.

Her er det tale om et enten-eller. Som Lewis skriver: "Enten var og er dette menneske Guds Søn, eller også er han sindssyg eller det, der er værre. Du kan regne ham for en idiot, du kan spytte på ham og dræbe ham som en dæmon, eller du kan kaste dig ned for ham og kalde ham Herre og Gud. Det eneste, du ikke kan gøre, er at komme med noget salvesfuldt vrøvl om, at han var et stort menneske og en stor lærer. Den mulighed har han ikke givet os" (s. 105).

En af forklaringerne på, hvorfor vi ikke kan forstå troens mysterier, er ifølge Lewis, at vi ikke har dimensioner nok til at se virkeligheden, som den ser ud fra Guds vinkel.

Her kommer han med et eksempel. Har vi én dimension, kan vi tegne en linje, har vi to, kan vi tegne en firkant, men har vi tre, kan vi fremstille en terning. Det er de tre dimensioner, vi har at gøre godt med og forstå ud fra. Men, hvis vi forestillede os, at vi kun havde de to første, ville det være umuligt for os at forstå eller blot se en terning. Samtidig er det sådan, at vi, når vi bevæger os fra den ene dimension til de to og videre til de tre, ikke mister det, vi havde på de lavere planer. En terning består således af 12 linjer og 6 firkanter samtidig med, at det er en terning.

På samme måde med troens område: Vi har kun de tre dimensioner at forstå ud fra og se med, derfor kan vi ikke opfatte det, som ligger udenfor disse dimensioner. At ved troen gå udover de tre dimensioner betyder imidlertid ikke, at vi mister de tre.

Lewis bruger også eksemplet med de tre

C.S.-Lewis i arbejdsværelset 1951. Foto: Aronsyne. Wikimedia Commons.

dimensioner i linjen, firkanten og terningen til at forklare Treenigheden:

"På det menneskelige plan er enhver person et væsen for sig, og to personer er to forskellige væsener. Vi kan drage en parallel til en todimensional verden (som på et stykke papir), hvor en firkant er én figur, og to firkanter er to adskilte figurer. På det guddommelige plan finder vi stadig to personer, men her vil de være kombineret på nye måder, så vi, der lever på dette plan, ikke kan forestille os det. I det, vi kalder Guds dimension, finder vi et væsen, som er tre personer og dog forbliver ét væsen – ligesom en terning indeholder seks firkanter, men samtidig er én terning." (s. 264).

"Herlighedens tyngde"

"Herlighedens tyngde" består af ni taler med forskellige temaer. Det vil gå for langt at komme ind på dem alle her. Derfor vil jeg holde mig til tre.

Den første tale, hvis titel er identisk med bogens titel, beskæftiger sig med herligheden, skønheden og længslen. På denne side af evigheden berøres vi af herligheden gennem vores længsler og gennem skønheden. At længslens objekt er herligheden, ser vi deraf, at den ikke kan tilfredsstilles af noget i denne verden, og skønheden leder os kun til herligheden, hvis vi erkender, at den ikke findes i men igennem det skønne, der møder os.

Men vi må være os bevidste, at herligheden ikke nødvendigvis forekommer os naturligt tiltrækkende, fordi vi ikke med vores naturlige evner kan gribe den: "Ved et øjeblik at fjerne mit fokus fra mine egne ønsker er jeg begyndt bedre at forstå, hvad jeg i virkeligheden ønsker" (s. 49).

Ét af pointerne er derudover, at herligheden består i "at blive "bemærket" af Gud" (s. 50). Vi bliver så at sige til i Guds blik. Derfor skal vi også vide, at "næst efter selve det hellige sakramente er din næste det helligste, du møder på denne jord" (s. 56).

"Medlemskab"

Dermed ligger hele vort værd i Guds blik på os, hvilket præciseres i talen "Medlemskab", der ellers handler om forholdet mellem det kollektive, det individualistiske og Kristi legeme. Lewis understreger her, at det kristne fællesskab adskiller sig lige så meget fra det kollektive, hvor vi bindes sammen af vores ligheder, som fra individualismen, hvor vi adskiller os fra andre.

I det kristne fællesskab bindes vi derimod sammen af vores forskelligheder. Således

er øjet ikke ben og hånden ikke mund, men sammen er vi ét legeme, Kristi legeme. Men netop når vi finder vores rette plads på legemet, bliver vi for alvor os selv – men dette er klart forskelligt fra individualismen.

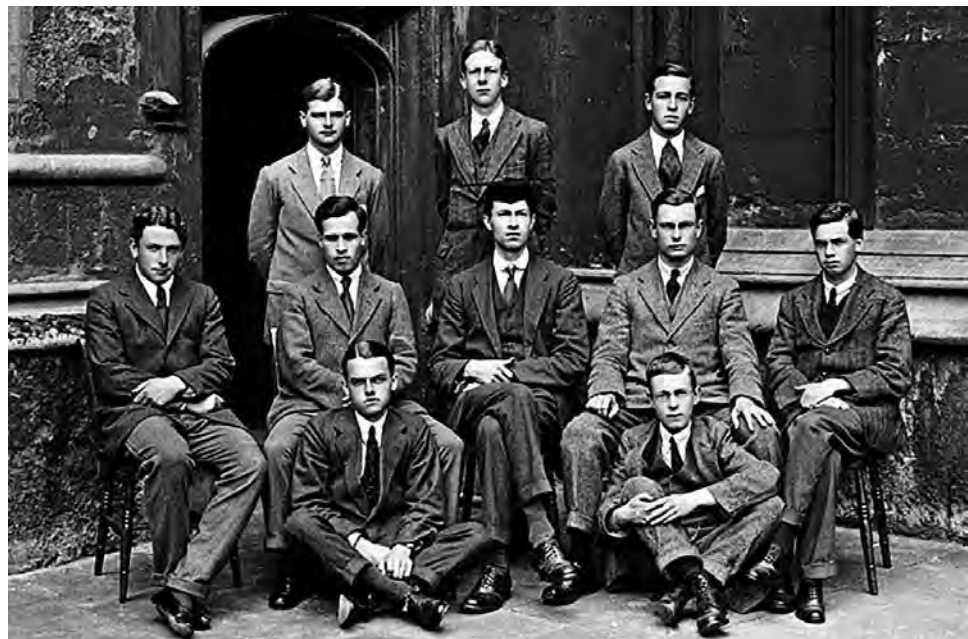
I talen gør Lewis desuden op med den indgroede forestilling om, at Gud frelser os, fordi vi i udgangspunktet har uendelig værdi. I stedet har vi uendelig værdi, fordi vi er elsket: "Han elskede os ikke, fordi vi var værd at elske, men fordi han er Kærlighed" (s. 196).

"Omstilling"

Den sidste af de ni taler, som jeg vil præsentere her, er "Omstilling". I denne tale er Lewis tilbage ved tanken om, at vi kun kan berøre herligheden gennem det, vi kan opfatte med vores tredimensionelle sanseapparat. Derfor når Gud os med sin virkelighed gennem symboler, billeder og tegn – ting, som vi kender fra vores verden, men som i symbolsproget rækker ud over verden.

Lewis anskueliggør det ved et billede. Han forestiller sig en kvinde, der er blevet kastet i et fangehul. Her føder hun en søn, som hun ønsker at åbne den større verden, hun kender, for. Derfor tegner hun billeder af bjerge, byer og strande. Men sønnen kender ikke disse fænomener og kan derfor ikke se bag om de blyantstreger, der bliver tegnet, og han tror derfor, at verden udenfor er disse streger. Kommer han en dag ud af fangenskab, vil hans billede af den større og virkelige

Fortsættes side 13 ▶

Undergraduates ved Trinity College i Oxford 1917. C.S. Lewis står på bageste række th. Foto: Wikipedia.

The Eagle and Child. Her mødtes den litterære diskussionsgruppe The Inklings i næsten 20 år tirsdag morgen under semestret. J. R. R. Tolkien og C.S. Lewis var medlemmer. Foto: Wikipedia.

Den katolske tro har de til fælles

Filippinske katolske mænd og deres engagement i Kirken i København.

Tekst og foto: Jorge Simon Izquierdo Diaz

GRÆSRØDDER Det er fredag aften, og i Caritas' ældrecafé i Jesu Hjerter Kirke samles nogle filippinske venner til "Gentlemen's Club" for at spise, drikke og samtale om deres anliggender. Den kommende søndag skal de deltage i organiseringen af en fastebrunch for Uganda hos Caritas. Sanny og Bluys er fra Luzon, Delfin er fra Visayas og René er fra Mindanao. De er kommet til Danmark af forskellige årsager; men alle fire har deres katolske tro til fælles. "Filippinske katolske mænd er ikke så aktive i kirken som kvinder. I København har mandegrupperne i kirken ikke taget form," forklarer de mig. "Gentlemen's Club"-initiativet er kommet fra Caritas. "Med "Gentlemen's Club" ønskede vi at give pensionisterne et tilbud på det kritiske tidspunkt i overgangen fra arbejdsmarkedet til livet som pensionist. Et træk ved filippinske mænd er, at de er meget hårdtarbejdende. De har brugt det meste af deres liv på at arbejde, så når de går på pension, føler de, at der mangler noget," siger Maria Hammershøj, generalsekretær i Caritas Danmark.

I Danmark har filippinske arbejdere traditionelt været beskæftiget inden for sø-, service- og produktionssektorerne. Caritas tilbyder migrantarbejdere en række ydelser: Fra juridiske tjenester, vejledning og hjælp til ægtepar og lægehjælp til at besvare opkald fra søfolk, der har været udsat for arbejdsulykker.

Udvandring og tro

En individuel udfordring for filippinske mænd i diasporaen er forpligtelsen, forstået som skridtet fra at bede Gud om hjælp til at tjene Gud. Det ligner en opdatering af det latinske *do ut des*: jeg giver, for at du skal give. I Filippinerne voksede mange filippinske mænd op i familier, der tjente Kirken. Hvor de voksede op, gik de altid i kirke. "Før jeg gik i skole, besøgte jeg kirken Black Nazarene i Quiapo, Manila", Sanny vidner om sine ungdomsår hjemme; andre gik til Baclaran kirken og så videre.

"At emigrere er en måde at tjene Gud på,

og filippinere vidner om deres tro på Gud ved at forpligte sig med et løfte fra den gang, da de ventede på et tegn til at rejse til udlandet," siger Al (Alejandrino Palacios Balbuena), der kom i kirken i Baclaran.

Redemptoristkirken "Our Lady of Perpetual Help" i Baclaran er et vigtigt sted for religiøs hengivenhed i Manila. Det siges, at ved onsdagens novene i Baclarans kirke "får du, hvad du beder om". Novenen i kirken i Baclaran har fået en gentagelse i onsdagsnovenen i Redemptoristkirken Skt. Annæ, på Amager. Bobby (Wilfredo Dela Fuente), fra Manila, der er ansvarlig for koeret og musikken under denne novene, siger: "Jeg kan tjene Gud på andre måder end i gruppen".

Mandlige idealer om at være en god familiefar

De filippinske mænd, jeg taler med, er enige om, at deres mission som katolikker er at styrke deres familie, så de ikke mangler noget. "Min egen hengivenhed er at tjene Gud (*Ng divosyon ang maglingkod sa diyos*)", forklarer Chil (Marcelo Mayorga), fra Manila, der understreger det individuelle aspekt af familiens forhold til Gud.

At være en god familiefar forbliver ideallet for den filippinske mand. At danne og opdrage en familie er livets omdrejningspunkt for dem. "Familien er grundlaget for livet (*Ang pamilya ang pondasyon ng buhay*)", uddyber Bobby. Den mand, der når voksenalderen og er ude af stand til at forsørge en familie, trues af en følelse af tomhed. Drevet af ønsket om at tjene penge til familien arbejder de hårdt for at brødføde familien og opdrage børnene (dette er hovedværdien for filippinske mænd).

Så hvis mænd ikke bruger deres fritid på fritidsaktiviteter med familien, bruger de den på andre typer aktiviteter som bowling, spille basketball eller fiske eller drikke med jævnaldrende grupper eller sejle sammen i en fælles båd (som kaldes *barcada*, på tagalog).

Familiens hjem er det private tempel for

MFC (Missionary Families for Christ) i Sankt Annæ Kirke.

enhver filippinsk familie. Hvert hus har et husalter, hvor forældre introducerer deres børn til at bede den hellige rosenkrans og læse Bibelen. På et husalter mangler der ikke et billede af Jesus og Moder Maria, rosenkransperler, endda vievand, stearinlys, en bibel, men også unikke ikoner som Black Nazarene eller Santo Niño. Som voksne bliver børn uafhængige af deres forældre, og de holder op med at bede sammen med deres forældre; men ægteparret fortsætter den daglige bønnepraksis gennem livet.

Gruppen *Missionary Families of Christ* (MFC) trækker på denne kilde. "Familien er kernen, og Gud skal være med", forklarer Pau Castillo. Pau er født i Filippinerne, men har boet i Danmark, siden han var 15 år. Han er gift med Abbey, også filippinsk, og sammen med de dansk-filippinske ægtepar Jess og Ligaya og Thorstein og Marine har de været knyttet til MFC i lang tid siden. "Den første impuls blev givet af fader Patrick, en irsk præst, der er meget husket og elsket af det filippinske katolske samfund i Danmark. MFC er en nyskabelse; men det er fortsættelsen af *Couples for Christ*". Fader Patrick startede *Couples for Christ* i begyndelse af 1980'erne. Gruppen havde engang 150 medlemmer, nu er der ikke nær så mange ægtepar og såkaldte "housemaids" medlemmer med. *Couples for Christ* var kernen i mænds deltagelse i kirken i København gennem ægteskab. Så hvis parret ikke ønsker at fortsætte, forlader de begge gruppen. *Couples for Christ* og *Missionary Families for Christ* er en del af den samme økumeniske karismatiske fornyelsesbevægelse, baseret i Filippinerne. MFC gør familien til centrum for menneskelivet og står for veldefinerede roller for ægtepar og børn.

Udfordringerne for anden generation af filippinere i Danmark

"Vores børn er filippinere af fødsel; men de er vokset op i Danmark", forklarer Pau. "At være børn i Filippinerne er ikke det samme som at være børn i Danmark. Børn født i Filippinerne vokser op med filippinsk kultur; men dem, som er født i Danmark vokser allerede op som danskere". Socialisering begynder i hjemmet og fortsætter i skolen

med venner. "Vi filippinere kan godt lide, at børn integrerer sig i det danske samfund. Da vores sønner gik i skole, kunne vi lide, at de inviterede deres venner til at spise herhjemme," siger Pau. Gæstfrihed er det bedste visitkort til kulturel accept; men danske gæster kan blive overrasket over, at filippinske katolikker beder, før de spiser.

Generelt taler filippinske forældre, der taler tagalog indbyrdes, dansk til deres børn, og når de gør det på tagalog, er børnenes svar på dansk.

"Anden generations filippinere har en anden tankegang end deres forældre om kirken," forklarer Chil. "I Filippinerne går unge mennesker i kirke et par gange om ugen. Men sådan er det ikke i Danmark."

At tage sig af hinanden er en vigtig værdi for filippinske familier, som mine informanter fortolker med et begreb som gensidig respekt (*pagalang*) – mellem forældre, søskende, bedsteforældre. René forklarer, at "man gør klogt i at være integreret og vise en god holdning. Et godt temperament er et tegn på god opdragelse. Så børnenes liv er et spejl af den dannelse, som forældrene har givet dem. Det er derfor, filippinske forældre våger over deres børns frihed. "Der ligger en indbygget spænding mellem filippinske forældres rolle som rådgivere for deres børn og det at leve i en dansk sammenhæng.

Blandt filippinere vejer det tungt, hvad de andre vil sige. Filippinerne misbilliger dem, der blander sig, og kalder dem *pakiilamero* (masculin) – *pakiilamera* (feminin), forklarer informanter til mig. Manglen på følelse, herunder den udskældte sladder, er kulturelt institutionaliseret i udtrykkene *maritess* (nogen der sladrer) og *marisol* (et par, der sladrer). Det fungerer som en mekanisme for social kontrol, men det kan ødelægge ethvert gruppeprojekt og splitte gruppen på grund af ledelsesproblemer. I værste fald kan gruppen ikke blive til noget, fordi alle har deres egen plan.

På den anden side ser Bobby en svaghed i kæden af fornyelse af ungdomsgrupper. Han giver eksemplet på gruppen *Couples for Christ*, hvor han aktivt deltog. Gruppen var opdelt efter alder: *Youth for Christ* (yngre), *Single Fortsættes næste side* ▶

Det filippinske kor fra Skt. Annæ. Korlederen Al står i midten af billedet.

De holder troens fane højt

Der er kun to Elisabeth Søstre tilbage i Danmark – Dorothea Alex er den ene af dem. Hun fortæller her om håb og udfordringer i diasporaen.

Tekst: Anja Sabel. Foto: Lisbeth Rütz

ORDENSLIV Når søster Dorothea Alex taler om Danmark, kommer der igen og igen sætninger som: "Vores land har..." eller: "I vores land er...". Den tyske ordenssøster, der har rødder i Østpreussen (Erm-land), er for længst begyndt at identificere sig med sit nye hjemland. Det er ikke noget under. I 1965 blev hun forflyttet til Danmark, og hun kan ikke mere forestille sig at leve andre steder. "Men til syvende og sidst ligger det ikke i mine hænder", siger hun stille. "For et år siden var jeg meget syg. Da spurgte biskoppen meget bekymret, om ordenen nu forlader Danmark". Hun smiler, fordi temaet ikke er aktuelt mere. "Jeg blev jo rask igen".

Dorothea Alex hører til Elisabeth Søstrenes ordenssamfund. I klostret i København "er vi nu kun to tilbage". Holder de som de sidste Elisabeth Søstre i Danmark stadig troens fane højt? Søster Dorothea ler: "Ja, sådan er det faktisk. Folk siger tit: Det er godt I findes, der burde egentlig være mange flere af jer. Men vi har tillid til, at troen ikke dør ud med os. "Det er ikke store grupper, som Dorothea Alex og hendes medsøster Miriam når ud til; de ledsager snarere folk individuelt. "Gud ser også den smule, vi udretter".

Da søster Dorothea for 57 år siden kom til Danmark, nåede hun at se ordenens blomstringstid. Dengang arbejdede der 25 Elisabeth Søstre på hospitalet, hvor hun selv arbejdede i administrationen, fem underviste på skolen og der blev endda bygget et nyt hus til de ældre søstre. Men hospitalet, der blev ledet af søstrene, var det første, der i 1970 måtte sælges til Københavns Amt. Sådan var udviklingen: "De søstre, der arbejdede i plejen, var jævnaldrende, og der manglede nye søstre".

Senere arbejdede søster Dorothea i 20 år på Sankt Annæ Skole og tog sig af børne- og ungdomskatekse ved Sankt Annæ Kirke. I dag, siger hun, arbejder kun medsøsteren Miriam der. Hun kæmper videre alene og er

netop derfor vigtig. Desuden besøger søster Miriam ældre medlemmer af menigheden og bringer kommunionen ud til syge.

"Jeg gjorde det også tidligere; men jeg kan ikke køre bil længere", siger søster Dorothea. Hun fastslår, at mennesker igen spørger mere efter meningen med livet og for eksempel ønsker de syges salvelse. "Det glæder os meget, at vi som en åndelig celle i sekulariserede omgivelser er så efterspurgte".

I dag hjælper søster Dorothea til i Sankt Annæ Sogn og hjælper blandt andet med fejringen af messen. Der var en tid i Danmark, hvor den hellige Anna var højt æret i hele landet. Adskillige kirker, kapeller og sygehuse blev opkaldt efter hende. Sankt Annæ Kirke, der ligger på øen Amager i Øresund er et internationalt fællesskab med tre store sproggrupper: en dansk, en engelsk og en polsk.

Det internationale, forklarer søster Dorothea, er typisk for diasporaen i Nord-europa. Det er først og fremmest filippinere, der kommer til de engelsksprogede gudstjenester i Sankt Annæ Kirke. Til de danske kommer troende fra omkring 40 forskellige lande. Og den største gruppe, de polske katolikker, tager Immaculata Søstrene fra Polen sig af. "Det er en vanskelig opgave at samle alle under én paraply", siger søster Dorothea. Den katolske Kirke har forandret sig meget ved, at der er kommet mange migranter til. Og: "Vores land er meget liberalt, den kristne tro svinder ind. Det forekommer, at selv familier, der melder deres børn til første kommunion undervisning, ikke mere har noget religiøst grundlag. "Vi må så for eksempel lære børnene at slå korsets tegn".

Alligevel har søster Dorothea håbet i behold. Mennesker længes efter fællesskab, efter åndelighed. Der kommer sågar flere til messe når man sammenligner med hvordan det var før pandemien. "Vi fejrer en enkel, men smuk liturgi. Det virker tiltrækkende".

Sr. Sorothea (tv.) og sr. Miriam (th.) foran deres kommunitet.

Søstrenes kapel på Ove Billes Vej på Amager.

Denne artikel har tidligere været bragt i *Ansgarinfo* nummer 1 2023 og bringes med

tilladelse fra Ansgarwerk.

Oversættelse fra tysk ved Lisbeth Rütz.

Ordenssamfundet for den hellige Elisabeths søstre hed De grå Søstre indtil 1968. De blev grundlagt 1842 i Neisse (Nysa) i Schlesien. Ordenssamfundets opgave var ambulanssygepleje, senere kom også den stationære til.

Pleje på sygehuse og andre sociale og karitative opgaver som omsorg for børn og gamle mennesker, omsorg for kvinder i nødsituationer, sognearbejde, katekese og skoleundervisning er andre af søstrenes opgaver.

► *Fortsat for Christ* (ugift ungdom) og *Couples for Christ* (gift). "Overgangen efter konfirmationen fra ung til single er meget hård. Unge er ikke modne, men de kan arbejde, tjene penge. Det er i denne alder, at kontinuiteten svigter." Derfor ville det for Bobby være en god idé at fokusere på dem udenfor med det formål at få mange ægtepar med børn til kirken.

Et globalt samfund gennem deltagelse i kirken

Når de vender tilbage til Danmark efter et ophold i deres land, medbringer filippinere som regel en gave med religiøse motiver til deres familie og venner som en hellig souvenir: en rosenkrans, armbånd, et ikon, helligt vand. Hver gave er et stykke af Filippinerne omplantede til en anden del af verden. Men Filippinerne krydser også havet hver søndag gennem missalet (vejledning til messe, *Patnubay sa Misa* på tagalog). "Før blev der trykt 200-300 blade papir hver søndag. Det er dyrt, så i Skt. Annæ-Kirke abonnerede vi på filippinske *Missalettes Sambuhay*, et online missale, som

udgives af Society of Saint Paul i Manila.", forklarer Chil, der hver uge forbereder de PowerPoints, der guider kirkegængere til messen. I Jesu Hjerter Kirke foretrækker de at fortsætte med at bruge papirblade, hvis indhold stammer fra Euchaete, et missale redigeret af det filippinske katolske forlag *Words and Life Publications*.

At tjene samfundet gennem sang ved messen

Benny, Chil, Al og Larry understreger deres deltagelse i kirkens kor. Benny og Chil spiller sammen hver onsdag. Al, som er født i Manila, er korleder i Skt. Annæ. Koret består bl.a. af filippinske au pairs; men det har også filippinske medarbejdere fra kommunen og andre steder i Københavnsområdet. Al, som er fra Manila, har som musiker været knyttet til Skt. Annæ's kor næsten lige så mange år, som han har boet i Danmark: 38 år. Det er de troendes engagement i kirkens aktiviteter, der holder Kirken i live, forklarer Al.

Musik er limen, der binder fællesskabet sammen åndeligt. "Når du synger for

Herren, beder du dobbelt," som Al udtrykker det. Dette er musikernes mission under gudstjenesten. "At synge er en del af messen, det samme som ordets liturgi. Vi synger salmer," uddyber Al. "Musik er en væsentlig del af messen, hvor hver af de forskellige aktører spiller deres rolle: De troendes oplæsning, præstens prædiken, korets sange, sakristanens assistentrolle. Kirkegængere mister interessen, hvis aktørerne ikke klarer sig godt.", fortsætter Al. "Når der er læsninger på et fremmed sprog og prædikener, som er vanskelige at forstå, gør det ikke kirkegængerne interesserede. Når jeg spiller, spiller jeg levende, så kirkegængerne bliver opmærksomme," siger han. Korlederens opgave er at få sangen til at matche evangeliet og være i harmoni med prædikenens indhold, med virkning på menigheden. "Når koret synger, rører Guds Ånd os. Vi synger med hjertet (*pusong*, på tagalog), med vores fejl, men ånden er i os," slutter han.

Larry (Lauro Abundo), der er fra Manila, er forsanger i *Himig* (som betyder "melody" på tagalog) musikkor. "Jeg tilhører ikke

en religiøs gruppe. Den eneste gruppe, hvor jeg kan gøre noget for kirken, tjene Gud på det tidspunkt, er koret". Larry hævdes kun at optræde fra alteret ved højtider. "Jeg kan godt lide at optræde ved højtider. Kirkegængere kan føle det, at det sætter Gud i forbindelse med dem. Det er en velsignelse, at jeg kan gøre det. Det afhænger dog af, hvordan du synger det. Det skal komme fra hjertet", forklarer Larry. "Jeg øver mig for mig selv, inden jeg går op på prædikestolen for at synge.", uddyber han.

Korgruppen *Himig* blev oprettet for 15 år siden. Deres første opførelse var under den traditionelle adventsnovene mellem 15. og 23. december, kl. 8 i Danmark (I Filippinerne er det mellem 16. og 24. december klokken fire). Dette er endnu en filippinsk religiøs manifestation, hvor filippinske mænd på en enestående måde (jeg tjener: *nagasisilbi*, fra "silbi", at tjene, på tagalog) tjener det katolske samfund i Danmark.

Familedag med børnekatekese

Den fortabte søn i børnehøjde.

KATEKESE Lørdagen var familiens dag i Sankt Annæ Kirke. Cirka 30 børn fra den danske og den engelske sproggruppe og omkring 90 fra den polske kom til katekese på polsk og dansk, hvor der blev arbejdet med evangelieteksten om den fortabte søn. Der var god interaktion mellem undervisere og børn til den polske børnekatekese, hvor p. Wojciech sprang rundt med mikrofonen mellem en flok meget livlige og interesse-rede børn, der gerne ville svare på spørgs-

mål og være med til at udlægge teksten, og der blev sunget med på polske sange under kyndig ledelse af sr. Dorota. Også i den dansk-engelske gruppe kom teksten ned i børnehøjde. Med sang, lidt teater og leg dramatiserede sr. Miriam, sr. Teresa og pastor Sigurd Sverre teksten og fik inddraget børnene med spørgsmål. Dagens fødsels-dagsbarn Andreas blev behørigt fejret med fødselsdagssang og boller.

LR

P. Sigurd Sverre Stangeland og sr. Miriam i fuld gang med at fortælle om den fortabte søn. Foto: sr. Teresa Piekos.

Børnekatekese i den polske sproggruppe. Mange børn havde kommentarer, og P. Wojciech Pawlicki var klar med mikrofonen. Foto: Lisbeth Rütz.

Der er ingen fribillet til himlen

Otte intensive dage på Amager.

MISSIONSUGE "Kirkegang er ingen fribillet til himlen. På dommens dag vil du blive dømt efter, hvordan du levede dit liv uden for kirkens mure. Da vil der ikke blive spurgt til, hvor mange gange du var til messe", siger pastor Sigurd Sverre Stangeland, udlånt i anledning af missionsugen fra menigheden i Odense.

"Ræk hånden i vejret hvis du er villig til at vise din ægtefælle fuld og hel opmærksomhed i 30 minutter uden afbrydelse", lyder det. Folk kikker sig om, og de første løfter forsigtigt hånden. Det er en øvelse i at se hinanden og vide, at uanset hvad der sker med din ægtefælle eller børn, er du kaldet til at være der for dem. Senere bliver de tilstedeværende ægtepar opfordret til

at tage hinanden i hånden og gå op for at modtage en velsignelse for deres ægteskab og familie.

Missionsugen på Amager var et tilbud både til de meget kirkevante og til de søgende. Den begyndte med forholdsvis beskeden deltagelse; men jo længere man kom hen på ugen, jo flere kom der. Ugen havde sit eget særlige lektionar, som redemptorister over hele verden har tradition for at bruge – denne lange tradition er blevet holdt ved lige i Polen.

Hver dag var der forholdsvis lange prædikener med stærkt fokus på Bibelen som Guds ord, og der blev arbejdet meget på at involvere folk. Mange tog imod tilbuddet om skriftemål og åndelige samtaler.

At genopdage sakramenternes kraft

Sankt Annæ Sogn har holdt missionsuge.

MISSIONSUGE En missionsuge skal ruske lidt op i os og få os til at genopdage dybderne i vores tro. Det er gammel polsk skik at holde missionsuge hvert tiende år med et specielt program; men det er første gang, det bliver prøvet her, forklarer p. Lukasz Drozak. Sammen med p. Piotr Kozlak og p. Wojciech Pawlicki kom han til København fra Polen den 12. til den 19. marts i Sankt Annæ Sogn på Amager.

Hver dag er messen blevet fejret på dansk, polsk og engelsk, der har været missionsforedrag og specielt tilrettelagt katekese for børn og unge. Fokus har ligget på at genopdage den kraft, der ligger i sakramenterne. Der har bl.a. været mulighed for at komme til skrifte, modtage de syges salvelse og få sit ægteskab velsignet. Det er ikke tilfældigt, at der kommer forstærkning fra polske redemptorister. Sankt Annæ Sogn blev grundlagt af redemptorister, og i mange år har der været en stor polsk gruppe i sognet. Polske redemptorister arbejder p.t. i mere end 20 forskellige lande. Selv har p. Lukasz arbejdet i den polske mission i USA.

"Vi henvender os til alle interesserede – ikke bare katolikker. I løbet af missionsugen forsøger vi at have blik for alle grupper i sognet – fra børn og unge til gifte og dem der lever alene - måske fordi de er fraskilte eller deres ægtefælle er død", siger p. Lukasz.

Som et tegn på at missionen vil favne alle, har man haft en korsvejsvandring i kvarteret omkring kirken. Her overtog en ny gruppe korset ved hver ny station.

Missionsugen har været velbesøgt; men som p. Lukasz siger: "Vi ser ikke så meget på, hvor mange der kom, men mere på om de, der kommer, giver det videre til an-

dre. Vi ønsker at arbejde videre med vores specielle redemptoristiske karisma som er at være tæt på folket – især de fattige og de lidende. Og her i Danmark leder vi efter folk, der er åndeligt fattige. For mange af dem, der har været med, har det været en helt speciel erfaring. Vi håber, de nu vil gå ud og dele det, de har fået med sig fra denne mission", siger p. Lukasz.

I slutningen af ugen kom biskop Czeslaw og velsignede det store trækors, der nu hænger på kirkens gavl som et minde om missionsugen. Samtidig fik folk deres egne små kors velsignede som et kraftfuldt minde om denne særlige begivenhed i sognets historie.

LR

Pater Piotr Kozlak og pater Lukasz Drozak kom sammen med medbroderen Wojciech Pawlicki til Amager for at være med til missionsugen.

Menigheden er samlet uden for kirken, hvor biskop Czeslaw velsigner det store missionskors på kirkens gavl. Mange har kors, som lige er blevet velsignet med vevand. Foto: sr. Teresa Piekos.

Missionsugen var en oplagt mulighed for fornyelse af troslivet og for (gen)opdagelse af den fundamentale sandhed, at Gud elsker os og ønsker en levende, forpligtende relation til hvert enkelt menneske. Om torsdagen kom det til udtryk i en lille ceremoni, hvor alle fik tilbud om at love Jesus troskab ved at lægge den ene hånd på korset og den anden på Bibelen. Ugen gav tid til at gå i dybden med en række indslag om vores daglige

liv og temaer som omvendelse, tilgivelse, lidelse og død. Mange ting kan gøre det svært at vise troskab, og vi fejler tit. Men vi er ikke alene. Maria er vores forbillede. Hun er menneskeslægtens mor, der har gået i forbøn for os i mere end 2.000 år. Hun er den stærkeste kvinde i verdenshistorien, var budskabet fra pastor Sigurd Sverre, og budskabet så ud til at gå rent ind.

Men missions- Fortsættes næste side ►

Hjælp til selvhjælp

Kvinder i Danmark støtter udsatte kvinder og børn i Congo.

GRÆSRODSARBEJDE Vintertrætte københavnere glemte for en stund iskold slud og gråvej, da foreningen *Lady for RDC* (Den Demokratiske Republik Congo) den 11. marts holdt støttefest for deres kvindeprojekt i Congo og udsatte deres gæster for et sansebombardement. Gæsterne blev modtaget med drinks i pangfarver og i menighedssalen stod en bugnende buffet klar med cassava, fufu, madbananer, hot chili og mange andre specialiteter fra det afrikanske køkken. Bestyrelsen, der havde knoklet i køkkenet i flere dage, sang og dansede takkebønnen for maden, festligt klædt i karrygult afrikansk stoftryk med påtrykt 8. marts logo.

At foreningen *Lady for RDC* findes, skyldes et tilfældigt møde. Virginie Mwepele var egentlig bare på ferie i Congo, da hun i en forstad til Kinshasa blev kontaktet af en kvinde med et barn på ryggen. Kvinden bad hende om hjælp. Hun fortalte Virginie om børn, der ikke kunne komme i skole, fordi der ikke var penge til deres skolegang og familier, hvor man måtte skiftes til at spise fordi der ikke var mad nok til alle hver dag. Virginie mødte kvinder, der var analfabeter og måtte underskrive med deres fingeraftryk.

Jeg bliver nødt til at gøre noget, tænkte Virginie. Hjemme igen i Danmark samlede hun sine veninder og sammen grundlagde de foreningen *Lady for RDC*. Foreningens

medlemmer betaler hver 50 kr. om måneden til kvindeprojektet, der har udviklet sig stille og roligt og kan fejre 10 års jubilæum næste år.

Lidt uden for hovedstaden Kinshasa har foreningen i år købt en hektar frugtbar jord i Longola Eketi. Kvinderne har også fået deres egne redskaber, så de ikke længere behøver at låne fra andre, og de har fået penge til frø. Jorden vil blive dyrket af 10 lokale kvinder, der vil dyrke grøntsager og frugt til deres familier. Initiativet gør en verden til forskel for kvinderne. Nu har de mad til deres familie, og de kan sælge afgrøder på det lokale marked, hvor de kan få sig en fast indtægt, så de kan spare op og få råd til at betale skolepenge til deres børns skoleuddannelse.

Overskuddet fra støttemiddagen blev i år på godt 30.000 kr. For de penge vil man bygge et multihus, hvor de lokale kvinder kan lære at læse og skrive. Når kvinderne har lært at skrive og læse, kan de lettere komme ud på det lokale arbejdsmarked. Der er planer om, at frivillige skal organisere kvindernes undervisning. LR

Du kan læse mere om foreningen på facebook under *LADY for RDC* eller under *ladyforrdc* på Instagram. Ønsker man at støtte, kan man tegne medlemskab for 50 kr. om måneden, der overføres til kononummer 9570/11574076. Foreningen kan kontaktes på *Ladyforrdc@gmail.com*.

► *Fortsat fra side 12.* Ugen var ikke bare noget, der foregik bag kirkens skærmende mure. Naboerne i kvarteret havde i forvejen fået brev om, at der en aften ville være korsvejsvandring i kvarteret. Sognets forskellige grupper afløste hinanden ved de 14 stationer. Mange folk stod ved vejen for at følge med og tog meget positivt imod processionen. Korsvejen gjorde stærkt indtryk på folk, og vi har i det hele taget erfaret, at der er en stor længsel efter Gud, siger sr. Teresa Piekos, der er aktiv i sognets børnekatekese.

”Vi har fået en forståelse af bibelske be-

greber som synd, omvendelse og kærlighed. Ugen var en chance for at lære troen bedre at kende”, siger Theresa Doan, der har hjulpet med børnekatekesen. ”Jeg har set mennesker her, som jeg aldrig har set før”, fortæller Kirsten Szarafin.

”Vi var lidt skeptiske til at begynde med, for ville folk nu også komme? Men det viste sig, at jo længere vi kom hen på ugen jo flere kom der. Der blev talt om mange ting, man som troende i et ikke-troende samfund måske går og funderer over, så vi har haft nogle rigtig gode dage”. siger Daniela Cignitti. LR

► *Fortsat fra side 9.* Verden bryde sammen. Han vil se, at den er mere ikke mindre end billedet.

Med andre ord er billedet ”et tegn, men det er også mere end et tegn, og det er i virkeligheden kun et tegn, fordi det er mere end det; fordi den ting, det betegner, på en bestemt måde er reelt til stede i billedet. Hvis jeg skulle sætte ord på denne relati-

on, ville jeg ikke kalde den symbolsk men sakramental” (s. 119), skriver Lewis.

C.S. Lewis: ”Fælles kristendom”, 355 sider, 249 kr. C.S. Lewis: ”Herlighedens tyngde”, 220 sider, 249 kr.

Fås hos din boghandler eller på Pastoral Center: <https://pastoral.dk/>.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Her kunne din annonce have været

Med en annonce i *Katolsk Orientering* når dit budskab ud til mere end 20.000 unikke læsere! *Katolsk Orientering* udkommer 16 gange årligt og har som sin primære målgruppe katolske husholdninger i Danmark, men har også mange ikke-katolske læsere.

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt Palle Vinther på tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskorientering.dk.

Virginie Mwepele fortæller om foreningens arbejde i Congo. Fotos: Lisbeth Rütz.

Der danses og synges, når der takkes for maden.

”Unge skal vide, hvad abort er!”

Foreningen 'Retten til Liv' har ansat den 21-årige katolik, Kristina Kristensen, som ungdomssekretær i Vestdanmark.

NYANSÆTTELSE Kristina Kristensen, der er fra Esbjerg, brænder for, at sandheden om, hvad en abort er, må blive mere kendt, så flere vil være med til at beskytte det ufødte barn. ”Der er så meget misinformation derude”, siger hun og tilføjer: ”Men samtidig er det vigtigere, at kunne tale med respekt og kærlighed, ellers når vi aldrig ind til folk omkring dette emne”.

Kristina er katolik, men kommer ikke fra en kristen baggrund. ”Der var engang, hvor jeg selv ikke vidste ret meget om abort. Jeg fulgte bare med strømmen”. Derfor føler Kristina sig også godt udrustet til at tale med andre unge, der forsvare den fri abort. Hun ved, hvor de kommer fra. ”Jeg er ikke bange for at stå ved mine holdninger, heller ikke selvom de bliver udfordret”, tilføjer hun.

Opgaven for den nye ungdomssekretær bliver at møde kristne unge i Vestdanmark, hvor de færdes – i ungdomsforeninger, på lejre og ved stævner. Kristina vil bl.a. tilbyde redskaber, der gør det lettere at tale frimodigt og overbevisende om, at alle mennesker har samme ret til at leve – også mennesker, der ikke er født endnu.

Samtidig vil Kristina i samarbejde med Jonathan Vigilius, foreningens ungdoms-

Kristina Kristensen. Foto: Retten til Liv.

sekretær i Østdanmark, udvide indsatsen på de sociale medier, så dialog med danske unge bringes ud, hvor de unge er.

Kristina Kristensen, der starter på lærerseminariet til august, er ansat ti timer ugentligt.

Kommentar til Åbent Brev fra "Kirkens lægfolk" (bragt i KO nr. 4)

I skriver om overgreb i Kirken ud fra "en af de største aviser". Det er fint, at det får jer på banen, bedre sent end aldrig, men hvorfor ikke før? Alle har vidst det siden der kom en kirke.

Kirkens tavshed handler helt sikkert om fejhed, men måske også om et hensyn til de involverede børn og unge,

da det er forbundet med skam, ydmygelse, sorg og traumer. Det er samme tavshed om samme typer overgreb vi finder i familier, institutioner, arbejdspladser, spejderbevægelser, i skoler osv. Det har været lige så udbredt uden for Kirken som indenfor. Hvorfor kom det ikke frem her udenfor Kirken? Af præcis samme grund, som det ikke kom frem i Kirken.

Tiden var en anden, og selv om det i min verden ikke er en undskyldning for at beskytte ulvene og ofre fårene, så var verden anderledes. Nu er tiden en anden og alle må gribe i egen barm både i og udenfor Kirken og erkende

deres medskyld og fejhed.

Men hvorfor blander I det sammen med "velsignelse af voksne menneskers kærlighed til samme køn"? Er det ikke en ganske anden diskussion? Der findes mange former for kærlighed: Kærlighed til vore børn og børnebørn, venskabs kærlighed, kærlighed til sine husdyr osv. Men der er kun een kærlighed, som er fundamentet for familien, og det er kærlighed mellem mand og kvinde, som skaber en familie. Det er den kærlighed, der velsignes i kirken.

Lene Larsen, også lægperson i kirken, 4100 Ringsted

Bøger søger læsere

Kom til bogudsalg i Sankt Andreas bibliotek.

BOGUDSALG Helgenbiografier, andagtsbøger, bibler og bibelkommentarer på forskellige sprog, kirke- og kunsthistorie, rejsebøger skønlitteratur af katolske forfattere og meget, meget mere. Hundreder af titler vil stå fremme og friste til indkøb, når bispedømmets bibliotek fra tirsdag den 25. april til torsdag den 4. maj slår dørene op for endnu et bogudsalg. Bibliotekets antikvariat er det eneste katolske i Norden, så derfor kan du her finde bøger, du leder forgæves efter andre steder. Biblioteket har også et lille udvalg af rosenkranse, krucifikser og bønshort.

Biblioteket sidder huslejfrit, men modtager ellers ikke tilskud fra bispedømmet. Det betyder, at alle udgifter til den fortsatte drift, herunder bibliotekarens løn, dækkes gennem de indtægter, det indtil nu er lykkedes at få fra bogudsalg, private fonde og bibliotekets støtteforening. Der er derfor al mulig grund til at støtte biblioteket.

Sankt Andreas Bibliotek på Gammel Kongevej 15 er en af de små katolske oaser i Danmark. Her kommer blandt andet de faste lånere, der ved hvad de vil have, konversationsøgende, skoleelever og folk, der har brug for litteratur til deres studier.

Hvert år holder biblioteket fødselsdagsfest. I år er bispedømmets ældste institution fyldt 375 år. Det blev markeret den 15. marts ved, at tidligere bestyrelsesformand Helge Clausen fortalte om dengang, det var forbudt at være katolik i Danmark. Hans nye bog om danske katolske konvertitter mellem reformationstiden og religionsfriheden er netop udkommet på Katolsk Forlag. Bogen handler om de 266 danskfødte konvertitter, der konverterede i forbudstiden – dvs. mellem 1536 og 1848. Helge Clausen har en række bøger om dansk katolsk historie bag sig. De kan alle lånes/ købes på SAB.

Bogudsalget i Sankt Andreas Bibliotek begynder tirsdag den 25. april og slutter torsdag den 4. maj, i åbningstiden: tirsdag-torsdag, 13-17. Biblioteket ligger på Gammel Kongevej 15, 1610 København K tæt ved Hovedbanegården og Vesterport Station. Telefon: 33 55 60 94.

Masser af bøger venter på nye hjem. Foto: Lisbeth Rütz.

"Ratzinger og Rahner gjorde mig til katolik"

Academicum Catholicum holdt
mindearrangement om Benedikt XVI.

FORENINGSLIV "Jeg har altid syntes, Ratzinger er enormt spændende. Han er én af de to katolske teologer, der gjorde mig til katolik. Den anden var Karl Rahner", sagde Jakob Egeris, der mandag den 20. marts holdt foredrag om Joseph Ratzinger/Benedikt XVI i foreningen A. C.

Jakob lod os i løbet af en times tid opleve Ratzingers liv og produktion i fugleperspektiv. Den unge Ratzinger var dybt inspireret af *la nouvelle theologie*, der var træt af den nyskolastiske teologi og ville tilbage til kilderne.

Jakob anbefalede interesserede i at læse "*Einführung in das Christentum*", der er oversat til hovedsprogene og beskæftiger sig med at formulere en teologi ind i samtiden. Han så det som meget karakteristisk for Ratzinger, at det at tro og forstå ikke er hinandens modsætninger. Tænkning/tro/fornuft og åbenbaring kan gå hånd i hånd.

Jakob gennemgik Ratzingers forhold til befrielsesteologien, der er en meget mere kompleks størrelse end vi almindeligvis antager.

Han anbefalede også at læse trebindsværket om Jesu liv, skrevet efter at Ratzinger blev pave Benedikt.

Encyklikaen "*Deus caritas est*" (2005) blev kaldt "emblematiske". Her rehabiliteres eros-begrebet. Udgangspunktet for skrivelsen er Guds lidenskabelige kærlighed til menneskene.

Både Benedikt XVI og Frans sætter fokus på nyevangelisering. Men der hvor Benedikt har svært ved at se den systemiske synd i Kirken, har Frans en mere realistisk erkendelse af den. Så der er både kontinuitet og nybrud i forholdet mellem de to paver, sagde Jakob, der i øvrigt mente,

at modsætningerne mellem Benedikt og Frans bliver trukket alt for hårdt op og at vi læser Frans alt for meget efter den vestlige skala. Begge mener de, at vi skal omstille os til at være en kirke i mission.

Jakob anbefalede også at læse "*Salz der Erde*" og "*Licht der Welt*" – to interviewbøger skrevet af Peter Seewald. Sankt Andreas Bibliotek (Gammel Kongevej 15) har naturligvis bøgerne på hovedsprogene. De to sidstnævnte titler er også oversat til skandinaviske sprog. Kik forbi når du har tid. LR

Læs mere om foreningen A.C. på hjemmesiden academicumcatholicum.dk.

Det sker i bispedømmet

Sankt Andreas Biblioteks antikvariat holder bogudsalg fra **tirsdag den 25.4 til og med torsdag den 4.5 i bibliotekets åbningstid, tirsdag-torsdag, kl. 13-17** på adressen Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Every Thursday - 18:00-19:00, Holy Hour of Adoration and Seven swords of Rosary: Prayer for our priests by: The Daughter & Sons of Seven Swords of Sorrowful Mother's Ministry at: Everyone is invited to join. Saint Anne's Church, (Bus 5C to Tycho Brahes Allé).

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet **mødes hver onsdag kl. 18** med messe i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Derefter samles vi i køkkenet på 1. sal i sognegården til lovprisning og bibellæsning, hvor vi lader os inspirere af Guds ord. Derefter deler vi, med hinanden, vores oplevelse af, hvordan det er at leve troen i hverdagen. Når vi gør disse ting, lærer vi at opbygge broderlige venskaber og nyde livet med Jesus. Vi beder for hinanden.

Skt. Thomas fællesskabet lever sit eget liv, idet det er et multinationalt fællesskab og uanset, om du er troende eller ikke-troende, ung eller gammel, single eller gift – er du velkommen. Møderne er åbne for alle, der søger et levende forhold til Gud. Aftenerne slutter med fælles spisning. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk

Pavens Globale Bønsnetværk (Bønnens Apostolat). Første fredag hver måned er pavens globale bønsnetværks bededag. Denne dag reflekteres der også over Den hellige Faders intentioner.

I Aarhus fejres den **første fredag hver måned** den hellige messe for medlemmer af Bønnens Apostolat/Pavens Globale Bønsnetværk i Danmark, og de intentioner, der er blevet tilsendt, læses i messens forbønner. Forbønstjenesten er åben for enkeltpersoner, grupper eller bevægelser. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: apostolat.dk@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

**Føler du dig alene, trist eller
bekymret? Ved telefonen sidder
et kristent medmenneske, som
vil lytte og bede for og med dig.**

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Kirke og medier i Brasilien

KLF, Kirke og Medier inviterer til foredrag

Et foredrag med billeder af mag.art.
Niels Jørgen Langkilde, fhv. MF
Sct. Albani Kirke, Odense,
onsdag den 19. april kl. 15.30-17.30.

Kl. 15.30 Velkomst og rundvisning
ved sognepræst Bernhard Kofod

Kl. 15.45 Niels Jørgen Langkilde:
"Kirke og Medier i Brasilien"

Kl. 16.30 Kaffe/te og kager, herefter spørgsmål
Fri entre. Alle er velkomne.

Gerne tilmelding på: njlangkilde@outlook.com,
så vi er sikre på at der er kaffe og kage nok.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

62 624

Skriv besked. Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Bønnens apostolat

April

For ofre for overgreb

Vi beder for dem, der har lidt skade
fra medlemmer af Kirken; at de i
selve Kirken må finde et konkret svar
på deres smerte og lidelse.

Du kan også se årets intentioner
på <https://apostolat.dk>.

Georg og Frida Hviids Fond

Hermed indkaldes ansøgninger til
Georg og Frida Hviids Fond.

Fondens formål er at yde støtte til Den katolske
Kirkes sociale og pædagogiske arbejde.

Støtten ydes primært til institutioner eller foreninger,
men kan også gå til enkeltpersoner.

Ansøgningen skal indeholde en kort beskrivelse
samt oplysninger om evt. CVR-nr.

Bank oplysninger til evt. overførsel skal fremgå
af ansøgningen.

Der ydes normalt ikke støtte med mere end
50.000 kr. pr. ansøger.

Ansøgninger til Georg og Frida Hviids Fond skal være
bestyrelsen i hænde senest den 21. april, 2023.

Ansøgning sendes med e-mail til Nik Bredholt,
E-mail: Nik.bredholt@gmail.com

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Jorge Simon Izquierdo
Diaz, Malene Fenger-Grøndahl, Kirsten Krog, pater
Daniel Nørgaard S.J., Anja Sabel og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:

redaktion@katolskoriering.dk. - Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

*Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk
Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale
med de respektive skribenter eksklusivretten til
artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen
gør opmærksom på, at brug af artikler – eller
substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter
skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til
gældende citatregler.*

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 6/2023**,
som udkommer den **28. april 2023**, skal være
KO i hænde senest den **11. april 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 7/2023**,
som udkommer den **19. maj 2023**, skal være
KO i hænde senest den **1. maj 2023**.

Vores kære far, svigerfar, farfar, morfar og oldefar

Hans Otto Poul Pedersen "HOPP"

* 22 09 29 † 12 03 23

Blev begravet fra Vor Frue i Silkeborg
den 20. marts 2023

Tak til alle der berigede Fars liv
Familien

Ti år med missionsiver ad barmhjertighedens og fredens veje

Ti år er gået siden den 13. marts 2013, hvor den argentinske kardinal Jorge Mario Bergoglio SJ blev valgt til Petersemet. Hans pontifikat har siden da været kendetegnet af en stor evangeliseringsiver og en vedholdende reform af Kirken i en mere missional retning: årtiet har to dimensioner: en mere progressiv dimension – kendetegnet ved igangsættelsen af nye projekter – og en mere cirkulær dimension, hvor han vægter mødet og dialogen med andre og den rigdom, som udspringer heraf.

Tekst: Isabella Piro, Vatikanets medier

PAVEJUBILÆUM ”Tiden er vigtigere end rummet”. Dette udsagn stammer fra *Evangelii gaudium* (Evangeliets glæde, 2013), pave Frans’ første apostolske

rundskrivelse, og indfanger ganske godt de første ti år af hans pontifikat. For Jorge Mario Bergoglio – den første jesuitiske pave, den første pave fra Latinamerika,

den første, der valgte navnet ’Frans’, og den første i moderne tid, som blev valgt til pave, efter at hans forgænger valgte at abdicere – ”hæder rummet processerne, mens tiden driver os frem mod fremtiden og opmuntrer os til at gå fremad i håb”, *Lumen Fidei*, 57, 2013). Denne tidsopfattelse er således nøglen til at forstå og tolke dette pontifikat, som udfolder sig på to måder: gennem dets progressive og dets cirkulære aspekter – det første aspekt er det, der muliggør ”at sætte processer i gang”; det andet aspekt er derimod mødets, dialogens og broderskabets dimensioner.

Det progressive tidsaspekt

Til pontifikatets progressive dimension hører for det første den apostolske konstitution *Praedicate evangelium* (Forkynd Evangeliet), promulgeret i 2022, som giver Den romerske Kurie en mere missional struktur og retning. Iøjnefaldende blandt alle de nye ting, som oplistede i konstitutionen, er oprettelsen af et næstekærlighedens dikasterium

og et nyt dikasterium for Evangelisering, der står under pavens direkte ledelse. Konstitutionen fremhæver også lægfolkets involvering i Den romerske Kurie, ligesom den afslutter de mange reformer, som pave Frans har gennemført i løbet af det seneste tiår på det økonomiske og finansielle område, herunder oprettelsen af et økonomisk sekretariat i 2015.

Pave Frans har også igangsat en række forskellige tiltag på det økumeniske område, inden for den interreligiøse dialog og synodalitet i Kirken. I 2015 indførtes en verdensdag for bøn for omsorgen for skaberværket. Dagen fejres hvert år den 1. september sammen med Den ortodokse Kirke, hvor de kristne opfordres til en ’økologisk omvendelse’: Samme opfordring går igen i dokumentet *Laudato si’* (Lovet være Du: om omsorgen for vores fælles hjem), pave Frans’ anden rundskrivelse [den første, *Lumen fidei*, blev udsendt sammen med Benedikt XVI, og begge rundskrivelser blev promulgeret i 2015]. Denne rundskrivelses

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 5
5. april 2023 · 49. årgang

POST
PP
DANMARK

hovederinde er at opfordre de troende til ’at lægge kursen om’, så de påtager sig et større ansvar for og engagement i ”omsorgen for vores fælles hjem”. Et sådant engagement omfatter også kampen for at udrydde fattigdommen i verden, at yde de fattige omsorg og at sikre en rimelig adgang for alle til verdens forskellige ressourcer.

Den 12. februar 2016 mødtes Frans og patriark Kirill af Moskva og hele Rusland på Cuba, hvor de underskrev en fælleserklæring om at ville fremme en ”næstekærlighedens økumeni”, dvs. at styrke de kristnes fælles pligt til at opbygge en mere medmenneskelig verden; en forpligtelse, der blev tragisk relevant den 16. marts 2022, da Frans og Kirill – mens krigen i Ukraine var i fuld gang – havde en videosamtale, hvor de igen understregede deres fælles bestræbelser på at ”nedlægge våbnene” og i stedet arbejde for ”fredsforhandlinger”.

Uforglemmelig er også den økumeniske fredsrejse, som paven, som en pilgrim, foretog i februar til Sydsudan sammen med ærkebiskoppen af Canterbury, Justin Welby, og moderatoren for Church of Scotlands generallråd, Iain Greenshields.

Hvad angår den interreligiøse dialog er dokumentet om Menneskeligt broderskab for en fredelig sameksistens i Verden lidt af en milepæl. Det blev underskrevet i Abu Dhabi den 4. februar 2019 af paven og stori-mam af Al Azhar, Ahmed el-Tayeb, og er en milepæl i relationerne mellem kristendom og islam, da den tilskynder til interreligiøs dialog og utvetydigt fordømmer terrorisme og vold begået i Guds navn. Med hensyn til den igangværende synodale proces, som han selv har igangsat, har Frans foretaget en vigtig ændring: den næste 16. ordinære bispesynode, vil blive afholdt i Vatikanet i to etaper, i henholdsvis i 2023 og 2024 under

temaet ’For en synodal Kirke: fællesskab, deltagelse og mission’. Disse bispesynoder udgør den sidste og konkluderende fase af den treårige proces med lytten, skelnen og høring i de tre faser: i bispedømmerne, på kontinentalt og på universelt plan.

Til Frans’ progressive dimension hører også kampen mod overgreb. Her var et højdepunkt det internationale topmøde om beskyttelse af mindrerige, der blev afholdt i Vatikanet i februar 2019 med deltagelse af formændene for verdens bispekonferencer. Mødet var et klart udtryk for Kirkens ønske om at ville handle med sandfærdighed og gennemsigtighed, og efter mødet kom *motu proprio* ’et Vos estis lux mundi’ (I er verdens lys), som fastlægger nye retningslinjer for indberetning af anmeldelser om chikane og overgreb, og som sikrer, at biskopper og ordensforesatte vil kunne stilles til ansvar for deres ageren i disse sager.

Det cirkulære tidsaspekt

Pavens andet tidsaspekt – det ’cirkulære’ – indbefatter en utrættelig forpligtelse til at skabe fred. Et vidunderligt udtryk for dette er rundskrivelsen *Fratelli tutti* (om medmenneskelighed og socialt ansvar), som blev offentliggjort den 4. oktober 2020. Rundskrivelsen opfordrer til broderskab og socialt venskab og tager skarpt afstand fra enhver form for krig. To år senere, da konflikten i Ukraine brød ud i lys lue, kommer rundskrivelsens opfordring til at skabe en ”ægte og varig fred”, der begynder med ”en global solidaritetsetik” til nærmest at fremstå profetisk i en verden, som i stigende grad befinder sig midt i en ”tredje verdenskrig, der udkæmpes bid for bid”.

Andre eksempler på det ’fredsdiplomati’, pave Frans har søgt at fremme, er initiativet ’Bøn for fred i Det Hellige Land’, der blev

afholdt den 8. juni 2014 i Vatikanets haver sammen med Israels præsident Shimon Peres og Palæstinas præsident Mahmoud Abbas. Endnu et eksempel er genetableringen af de diplomatiske relationer mellem USA og Cuba den 17. december samme år – en historisk begivenhed, der optog Frans i flere måneder, og hvor han sendte de to landes statsledere, Barack Obama og Raúl Castro, skriftlige opfordringer til at ”indlede en ny fase”.

Ad samme spor følger den midlertidige aftale, der blev indgået mellem Pavestolen og Folkerepublikken Kina om bispeudnævnelser, som blev underskrevet i 2018 og fornyet i 2020, og sidste år forlænget med yderligere to år.

I det forgangne år, der har været præget af konflikten i Ukraine, har paven personligt engageret sig for at skabe fred: den 25. februar 2022 aflagde han et besøg hos den russiske ambassadør tilknyttet Pavestolen,

Pave Frans fejrer tiårsdagen for sit pontifikat mandag den 13. marts 2023. Foto: NTB / Reuters, Guglielmo Mangiapane.

Alexander Avdeev, ligesom paven ved flere lejligheder har talt i telefon med den ukrainske præsident Volodymyr Zelenskyj. Paven har gentagne gange opfordret til at man indstiller fjendtlighederne.

Evangelisering – eller rettere, iveren efter at evangelisere, der har været temaet for en række katekeser i pavens senere generalaudienser – er også en del af Frans’ cirkulære tidsaspekt: Lige siden offentliggørelsen af *Evangelii gaudium* i 2013 har paven forklaret, at evangeliseringen skal være kendetegnet af glæde, af ”skønheden i Guds frelsende kærlighed”, af en ”udgående” Kirke, der er nær de troende, og af en villighed til ”ømhedens revolution”.

Pave Frans har stærke bånd til sine forgængere, hvilket tydeligt kom til udtryk ved helgenkåringerne af Johannes XXIII og Johannes Paul II den 27. april 2014, helgenkåringen af Paul VI den 14. oktober 2018 og saligkåringen af Johannes Paul I den 4. september 2022. Vores nuværende pave minder om sidstnævnte paves smil, der – som han siger – er symbolet på ”en Kirke med et smilende ansigt”. En helt særlig plads indtager pave emeritus Benedikt XVI, der døde 31. december sidste år. I sine ti år som pave har Frans aldrig lagt skjul på sin enorme respekt over for Joseph Ratzinger: ved flere lejligheder har han rost Ratzinger for hans teologiske spidsfindighed, venlighed og selvopofrelse. Den 5. januar i år præsiderede Frans ved pave emeritus’ begravelse på Peterspladsen og blev dermed den første pave i nyere tid til at forestå begravelsen af én af sine forgængere.

Pave Frans har taget hul på sit pontifikats 11. år og gør det fuld af håb. For som han siger: ”Den, der håber, bliver aldrig skuffet, for i håbet ses Den opstandne Herrens ansigt”.

Ekspert udtræder af Vatikanets børnebeskyttelseskommission

Manglende gennemsigtighed og for lidt ansvarlighed: Den tyske ekspert i børnebeskyttelse, pater og psykolog Hans Zollner SJ, kritiserer den pavelige børnebeskyttelseskommission og udtræder i samme ombæring af den.

Tekst: Niels Messerschmidt

OVERGREBSINDSATS Børnebeskyttelseseksperten pater Hans Zollner SJ (56 år) er udtrådt af den pavelige kommission for børnebeskyttelse på grund af "strukturelle og praktiske problemer". "I mit arbejde for kommissionen har jeg bemærket problemer, som det er tvungende nødvendigt at tage fat på, og som har gjort det umuligt for mig at fortsætte mit engagement", udtalte den tyske jesuitpater onsdag den 29. marts, og udtrykte bekymring over den manglende efterlevelse af regler, ansvarlighed og transparens. Der er fx manglende klarhed om, på hvilken baggrund kommissionens medlemmer vælges, og deres nøjagtige rolle og opgaver i kommissionen.

Zollner mente også, at kommissionen ikke var tilstrækkelig finansiel ansvarlig. "Det er af største vigtighed, at kommissionen klart viser, hvordan den anvender fondsmidlerne i sit arbejde", sagde han. Desuden er der behov for større transparens om de konkrete beslutningsprocesser og et regelsæt, der præciserer forholdet mellem kommissionen

og Vatikanets trosrådgivning. Sidste år integrerede pave Frans kommissionen i trosrådgivningen i forbindelse med moderniseringen af den romerske kurie.

Pave Frans accepterede hans udtræden den 14. marts, oplyste Zollner. Kort før meddelelsen om hans fratreden blev offentliggjort, udsendte børnebeskyttelseskommissionen

Den anerkendte katolske ekspert i børnebeskyttelse, den tyske jesuitpater og psykolog Hans Zollner, udtræder efter otte år i den pavelige børnebeskyttelseskommission for at hellige sig andre opgaver på området. Foto: Vatikanets medier.

sionens formand, kardinal Sean O'Malley, en erklæring, hvor Zollner ifølge kardinalen bad om at udtræde på grund af for mange nye og eksisterende opgaver. O'Malley roste jesuittens arbejde og hans hjælp med at gennemføre mange af kommissionens projekter og programmer. Zollner har således uddannet biskopper og ordensledere rundt om i verden og er blevet ambassadør for Den katolske Kirkes børnebeskyttelsesindsats. Ifølge oplysningerne vil Zollner fortsat være repræsenteret med sit arbejde på området.

Anerkendt ekspert på området

Hans Zollner er teolog og uddannet psykolog, er internationalt anerkendt som ekspert i forebyggelse af seksuelle overgreb i Den katolske Kirke. Han har været medlem af kommissionen, siden pave Frans oprettede den pavelige børnebeskyttelseskommission i 2014. Zollner leder i dag instituttet for beskyttelse mod overgreb på det pavelige Gregoriana universitet i Rom. Han rådgiver også biskopper og dem, der uddanner præster rundt om i verden, om forebyggelse af overgreb. Siden starten af marts i år har den tyske jesuit også arbejdet som ekspert i børnebeskyttelse på bispekontoret i Roms bispedømme.

Zollner meddelte, at han vil koncentrere sig om sine opgaver for Roms bispedømme og instituttet på Gregoriana. Hans mål er at "gøre verden til et mere sikkert sted for børn og sårbare mennesker gennem en akademisk og videnskabelig indsats", ligesom han også holder døren åben for en fremtidig dialog med den pavelige børnebeskyttelseskommission.

Mere end 5.000 voksne døbt under påsken

Antallet af voksendåb i Frankrig stiger igen i år, mens stadig flere krucifikser opstilles i landskabet.

FRANKRIG Der er tale om en betydelig stigning i antallet af dåb ved dette års påskenat i Frankrig, ifølge tal offentliggjort før påskeugen af den franske nationale tjeneste for katekese og katekumenat.

I år modtog 5.463 voksne over hele Frankrig dåbens sakramente påskenat, hvilket er en stigning på 21 procent i forhold til året før. I 16 bispedømmer er antallet af konvertitter fordoblet.

Stigningen i antal voksendåb har været både støt og konstant i flere år. Tallene afslører, at der var 3.639 voksendåb i 2021, hvilket vil sige, at 2023 repræsenterer en stigning på 50 procent i forhold til for to år siden. I mellemtiden er der ifølge dagbladet *Le Figaro* i de sidste tyve år sket "en fordobling i antallet af forespørgsler om voksendåb".

Det stigende antal katolikker, der finder vej til troen i Frankrig, har forskellig baggrund. Af dem, der blev firmet påskenat i år, var en tredjedel af de døbte i aldersgruppen 18-25 år – en proportional stigning fra 24 procent for to år siden. Traditionelt set mod-

tager Den katolske Kirke lidt flere kvinder end mænd i sin fold.

Tre procent af konvertitterne var muslimer, hvilket er mindre end i 2021, hvor *Mission Ismérie* (en organisation, hvis formål er evangelisering rettet mod ikke-kristne religioner) oplyste, at over ti procent af konvertitterne det år kom fra islam.

Væksten blandt nye konvertitter er markant mere udtalt i landdistrikterne end i

Et krucifiks rejses på torvet i landsbyen Argy i Loiredalen. Foto: Thierry Roulliaud, for *The Times*.

byområderne. I år var 15 af de 16 bispedømmer, hvor antallet af voksendåb fordobledes, landdistrikter. Derudover var der 'kun' en stigning på 17 procent i Paris (sammenlignet med 33 procent på landsplan).

Det er bemærkelsesværdigt, at mindre end 55 procent af de døbte var opvokset i kristne familier, såvel praktiserende som ikke-praktiserende.

"Forældrene har ønsket at lade dem være frie som børn, og i voksenalderen tager de så dette skridt", forklarer Cécile Eon, leder af Den katolske Kirkes nationale tjeneste for katekese og katekumenat.

Samtidig rapporterede *The Times* langfredag i år, at der for tiden bliver opstillet krucifikser over hele Frankrig som et budskab om, at "dette er et kristent land".

Ifølge den engelske avis har en hurtigt voksende velgørenhedsorganisation ved navn *SOS Calvaires* i den senere tid repareret, restaureret og opsat krucifikser over hele det franske landskab. I 2022 hjalp organisationen med at rejse over 200 krucifikser. I lang tid var det en lille lokal organisation efter sin grundlæggelse i 1987, men den har for nylig ekspanderet hurtigt og har nu mere end 50 afdelinger over hele Frankrig.

Vejkrucifikser og krucifikser på centrale pladser er ikke ualmindelige i Frankrigs landdistrikter, og mange af dem er historiske og blev rejst af missionærer i det 18. og 19. århundrede.

NM

Den gode hyrde

Diakon Kaare Nielsen skriver om søndagens tekst.

Læs mere på side

5

C.S. Lewis

Ny serie om hans forfatterskab.

Læs mere på side

6

Kirken i Danmark

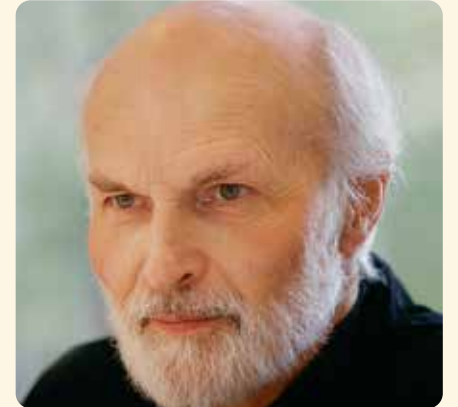

Kateketmøde i Maribo, bogsalg i bispeddømmets bibliotek, Sankt Albani Kirke m.m.

Læs mere på side

8-9

Kirke og reform

Fire reformpunkter i Kirken.

Læs mere på side

12

KO mener

Fredsencyklika 60 år

Anklager om 'politisk blindhed' mod pavers fredspolitik begyndte ikke med kritik af pave Frans for tilbageholdenhed overfor Ruslands krig i Ukraine. Da Johannes XXIII den 11. april 1963 offentliggjorde encyklikaen *Pacem in terris* (Fred på jorden) om Den katolske Kirkes fredspolitik, måtte Vatikanets officielle organ, *L'Osservatore Romano*, komme ham til undsætning.

Få måneder efter en truende atomkrig under Cubakrisen i 1962 udtalte paven sig imod våbenkapløbet og fordømte brugen af atomvåben.

Kirkens pacifistiske linje var allerede anslået af kardinal Alfredo Ottaviani (1890-1979), der efter 2. Verdenskrig afviste alle former for krig i Kirkens navn. Men først med *Pacem in terris* overvandt Johannes XXIII sine forgængeres forbehold på den internationale diplomatis arena, og for første gang henvendte en encyklika sig ikke kun til katolikkerne, men til 'alle mennesker af god vilje'. Den godt 30 sider lange skrivelse anses for Johannes XXIII's vigtigste politiske budskab til menneskeheden.

Tidligere paver opfordrede til forsøgnings- og fredsinitiativer: Benedikt XV (1854-1922) forsøgte forgæves under 1. Verdenskrig – ligesom Pius XII (1876-1958) under 2. Verdenskrig – at stoppe de meningsløse drab. Men Johannes XIII gik videre: krige skulle ikke kun forhindres i enkelte konkrete tilfælde, men gøres strukturelt umulige i en tid med atomvåben.

Som den første encyklika skitserede *Pacem in terris* en retfærdig politisk og social verdensorden ud fra et katolsk perspektiv. Indtil da blev spørgsmålet om menneskerettigheder afvist som noget, der primært var udsprunget af den franske revolution og frimureriet.

Hvor revolutionerende Johannes XXIII's tanker var, fremgik af det faktum, at han i encyklikaen måtte skrive, at "over for visse kapitler vil der berettiget kunne rejses mange indvendinger". Han anså den traditionelle katolske doktrin om 'retfærdig krig' for forældet eller af begrænset gyldighed. "Derfor er det i vor tid, der kan prale at være atomtidsalderen, modbydeligt at betragte krig som et passende middel til at genoprette en krænket rettighed", sagde encyklikaen.

Kritikere mente, at paven nok udviste god vilje, men manglede realitetssans. Så ugen efter offentliggørelsen af encyklikaen følte *L'Osservatore Romano* sig nødsaget til at forsvare paven mod beskyldninger om 'naivitet'.

60 år efter offentliggørelsen har *Pacem in terris* ikke mistet sin relevans, og dens principper har været vejledende for senere paver, uanset om det passer ind i den vestlige opinion eller ej. Kirkens fordømmelsen af Irak-krigen eller interventionen i Syrien mødte således modstand i neokonservative kredse på begge sider af Atlanten.

Det er umuligt at forudsige, om Vatikanets tilbageholdenhed og diplomatiske aktiviteter i sidste ende giver resultater. Alligevel kan paven spille en vigtig rolle som fredsmægler – ligesom Johannes XXIII gjorde det under Cubakrisen, og Frans gør det i dag om Ruslands krig i Ukraine.

NM

Polske biskopper regulerer gejstliges brug af sociale medier

Kirkelige medarbejdere og gudviede personer i Polen får et nyt regelsæt for brugen af sociale medier, efter at Vatikanet har godkendt et dekret udarbejdet af landets biskopper.

REGELSÆT Dekretet blev offentliggjort den 30. marts og omtales på sitet *The Pillar*. Det indskræpes blandt andet, at det af præsters konti på de sociale medier tydeligt skal fremgå, at de er præster, enten via profild billedet, kontonavnet eller beskrivelsen.

Dekretet, der trådte i kraft 20. april, gælder ikke kun for præster, men også for andre, der siges at udtale sig på vegne af Kirken, fx medlemmer af institutter for gudviet liv og selskaber for apostolsk liv. Visse af bestemmelserne gælder også for lægfolk i kirkelige stillinger.

"Selv om præsters, gudviede personers og medlemmer af selskaber for apostolsk livs tilstedeværelse på især de sociale medier ofte har en privat karakter, opfattes de altid som repræsentanter for Kirken", står der i dekretet.

"Deres tilstedeværelse i medieuniverset må ikke bruges til at ytre synspunkter i strid med Gud, evangeliet, Kirkens fællesskab, deres overordnede eller enhver anden person".

Den polske Bispekonference siger, at dekretet, der erstatter regler fra 2004, var nødvendigt "på grund af medieudviklingen de seneste år, navnlig udviklingen af de sociale medier".

De polske biskopper vedtog formelt dekretet på deres plenarmøde i Kamień Śląski i oktober 2022, efter en halvandet år lang høringsfase, og efter at Vatikanet var kommet med ændringer til udkastet. Bispedikasteriet godkendte formelt dekretet den 4. marts.

Den 18-punkter lange tekst siger, at en kirkelig institution kun repræsenteres korrekt i medierne af en person, når denne er

"udtrykkeligt bemyndiget" af sin overordnede.

Kirkens repræsentanter er også "forpligtet til trofast at formidle den katolske lære", og "at respektere bispekonferencens instrukser og beslutninger", står der videre.

"Når de udtaler sig til medierne, bør præster, gudviede personer og medlemmer af selskaber for apostolsk liv huske, at de er kaldet til at forkynde Kristi lære og ikke egne holdninger og synspunkter, især dem, der skaber forvirring eller skandale, skaber splittelse eller fremkalder negative følelser, og sikre sig, at de troendes moral og tro ikke skades", siger dekretet.

Derfor påhviler det præster og ordensfolk, der træffer aftale med aviser, radio- og tv-stationer og websteder, eller som hyppigt optræder i medierne, at de indhenter deres overordnede tilladelse. Når de optræder i medierne skal deres påklædning desuden afspejle deres livssituation, pointeres det.

Dekretet siger, at tv-transmitterede eller streamede messer, der sendes direkte, ikke længere bør være tilgængelige i deres fulde længde for offentligheden, men gerne dele af fx prædikenen.

Endelig opfordrer dekretet de overordnede til at sikre, at reglerne bliver håndhævet ved at indføre restriktioner og sanktioner, hvor det er nødvendigt.

NM

Opdatering af procedurerne mod seksuelle overgreb

Regelsættet bringes i overensstemmelse med de lovgivningsreformer, der er sket på området siden 2019.

RETNINGSLINJER Vatikanet har offentliggjort en opdateret version af pave Frans' motu proprio *Vos estis lux mundi*, der fastsætter Kirkens normer for forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb på mindreårige og sårbare personer. Derved bringes normerne i overensstemmelse med lovgivningsreformer, der er blevet indført siden 2019, da motu proprio'et oprindeligt blev offentliggjort.

Den opdaterede version blev offentliggjort 25. marts og trådte i kraft 30. april.

Den væsentligste ændring gælder bestemmelserne i afsnit 2 i *Vos estis*, der fastlægger biskoppers, ordenslederes ansvar i forbindelse med håndteringen af overgrebsanklager, til nu også at opfatte lægledere af internationale religiøse associationer, der er godkendt eller oprettet af Den apostolske Stol.

Andre ændringer harmoniserer *Vos estis* med andre normative reformer, indført i 2019 eller senere. Blandt dem motu proprio'et *Sacramentorum sanctitatis tu-*

tela (ændret i 2021), 6. bog i kanonisk lov (ændret i 2021) og den nye kurieforfattning *Praedicate Evangelium* (udgivet i 2022).

Den opdaterede version af *Vos estis* specificerer, at bispedømmer og eparkier skal oprette en "organisation eller et kontor", hvorigennem offentligheden har let adgang til rapporter om overgrebsager.

De procedurer, der blev indført i 2019, udstikker præcise retningslinjer for, hvordan man håndterer anmeldelser om overgreb og sikrer, at biskopper og ordensforesatte – og nu også lægledere af internationale religiøse associationer – holdes ansvarlige og er forpligtet til at videregive oplysninger om overgrebsanmeldelser, de har fået kendskab til, til de offentlige myndigheder. Denne pligt omfatter nu også kendskab til præsters overgreb på kvindelige ordensfolk, seminarister eller ordensnovicer.

NM

Her kunne din annonce have været

Med en annonce i Katolsk Orientering når dit budskab ud til mere end 20.000 unikke læsere!

Katolsk Orientering udkommer 16 gange årligt og har som sin primære målgruppe katolske husstande i Danmark, men har også mange ikke-katolske læsere.

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt Palle Vinther på tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskorientering.dk.

Palle Vinther
KO's annoncekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

'Ja' til at indlede saligkåningsproces for Henri de Lubac

De franske biskopper har stemt for at åbne en saligkåningsproces for én af det 20. århundrede vigtigste teologer, den franske jesuitpater Henri de Lubac.

TEOLOG Den franske bispekonference meddelte sidste dag i marts, at de på deres plenarmøde i Lourdes havde godkendt at åbne en saligkåningsproces for Henri de Lubac.

Henri de Lubac (1896-1991), der anses for mange for at være en af de vigtigste teologer i det 20. århundrede, tilhørte den kreds af katolske teologer, som i tiden mellem de to verdenskrige arbejdede for at forny Den katolske Kirkes teologi. Det skete på grundlag af en genlæsning af oldtidens kirkefædre, men også middelalderens store teolog, Thomas Aquinas.

Han grundlagde også tidsskriftet *Communio* sammen med Joseph Ratzinger og Hans Urs von Balthasar.

Koncilsteolog

Henri de Lubac blev født den 20. februar 1896 i den nordfranske by Cambrai og voksede op i en traditionelt katolsk familie med fem søskende. Efter at familien flyttede til Lyon, studerede de Lubac på en jesuiterskole, inden han i 1913 besluttede sig for at træde ind i jesuiterordenen.

Hans noviciatstudier i England blev afbrudt af 1. Verdenskrig året **Fortsættes** ▶

EU-biskopperne vælger ny formand

På biskoppernes plenarmøde i Rom i marts valgtes nyt formandskab for de næste fem år.

BISPEMØDE Kommissionen for de katolske bispekonferencer i EU (COMECE) valgte på deres forårsplenarmøde i Rom den 22. marts den italienske biskop Mariano Crociata af Latina til ny formand samt fire næstformænd for den næste femårsperiode: Czeslaw Kozon (Den nordiske Bispe-

konference), Antoine Hérouard (Frankrig), Nuno Brás da Silva Martins (Portugal) og Rimantas Norvila (Litauen).

Den 70-årige Mariano Crociata afløser kardinal Jean-Claude Hollerich SJ af Luxembourg på posten og sagde i sin takketale efter valget: "Det er en afgørende tid

Det nye COMECE-formandskab frem til 2028 med den italienske biskop Mariano Crociata af Latina i spidsen. Han ses her i midten sammen med de fire nyvalgte næstformænd: Antoine Hérouard (Frankrig), Nuno Brás da Silva Martins (Portugal), Rimantas Norvila (Litauen) og Czeslaw Kozon (Den nordiske Bispekonference). Foto: COMECE.

for både Europa og Kirken, og vi har mere end nogensinde brug for enhed og solidaritet. Disse bør være vore ledetråde i de brydningstider, vore samfund står over for", sagde han og nævnte behovet for en retfærdig og bæredygtig genopretning efter coronapandemien, og at biskopperne medvirker til at styrke EU's fredsindsats på kontinentet som i resten af verden.

Crociata har været Den italienske Bispekonferences repræsentant i COMECE siden 2017, og har i de seneste fem år været første næstformand for kommissionen.

Dagen efter var de delegerede i audiens hos pave Frans, der i sin tale opfordrede biskopperne til fortsat at arbejde for freden og aldrig glemme "de to store drømme, som Europas grundlæggere havde: drømmen om enhed og drømmen om fred".

Paven sluttede med at minde dem om deres ansvar for at være "brobyggere mellem kirkerne i Europa og EU's institutioner. I er i kraft af jeres mission med til at opbygge og styrke relationer, møder og dialog".

NM

Den tyske Bispekonferences næstformand træder tilbage

Franz-Josef Bode, biskop af Osnabrück og siden 2017 også næstformand for Den tyske Bispekonference, har fået pavens tilladelse til at træde tilbage før tid.

TYSKLAND Biskop Franz-Josef Bodes afskedsansøgning følger efter voksende kritik af hans håndtering af overgrebsager i bispedømmet. Senest i september sidste år nægtede han at imødekomme offentlighedens krav om at træde tilbage, efter at bispedømmet havde offentliggjort en 600 sider lang rapport om seksuelle overgreb i bispedømmet Osnabrück siden 1945. Rapporten fastslog, at biskop Bode "gentagne gange" havde ladet præster, anklaget for at have begået overgreb, blive på deres post eller ligefrem forfremme dem. Særligt be-

kymrende var det ifølge rapporten, at biskop Bode ikke greb ind over for præster, der var anklaget for at have begået overgreb, og som også udførte pastorale opgaver blandt børn og unge.

Den 72-årige Franz-Josef Bode har været biskop af Osnabrück siden 1995 og er dermed den biskop, der har siddet længst i embedet i Tyskland.

Sammen med biskop Georg Bätzing, der er formand for Den tyske Bispekonference, har Franz-Josef Bode været en drivende kraft i reformprocessen i Den katolske

Franz-Josef Bode, biskop af Osnabrück siden 1995, fratræder sit embede efter voksende kritik af hans håndtering af overgrebsager i bispedømmet. Foto: Bispedømmet Osnabrück.

Kirke i Tyskland, *Der synodale Weg*. I en erklæring beklager biskop Bätzing sin kollegas beslutning og kalder det "et tab af min nærmeste våbenfælle".

NM

Kort nyt

Vatikanet sender en digital miniature-bog ud i rummet med et budskab fra pave Frans. Den bliver sendt i kredsløb i en højde af 525 km af en SpaceX-raket 10. juni fra en base i Californien.

Det mikroindgravede stykke elektronik, der kun måler 2 mm, befinder sig i en 30 cm stor satellit udstyret med solpaneler og designet af studerende fra Polyteknisk Institut i Torino, Italien. Den indeholder pavens tale den 27. marts 2020, mens pandemien var på sit højeste. Den dag – alene på en øde og regnvåd Petersplads – opfordrede han den "opskræmte og fortabte" verden til at genoverveje sine prioriteter.

Projektet *Spei Satelles* ('Håbets satellit') sker i fællesskab med Vatikanet, den italienske rumfartsorganisation og forskellige italienske institutter.

En international Pax Christi-delegation, netop hjemvendt fra en tidages fredspilgrimsrejse til Det Hellige Land, rapporterer om "den brutale virkelighed" bag det israelske militærs besættelse af Vestbredden og Østjerusalem.

Medlemmer fra seks lande hørte "rystende" historier om nedrivninger af huse, tvangsudsættelser og angreb på palæstinensere fra israelske bosættere. "Den voksende frygt for fremtiden, efterhånden som den nye ultranationalistiske regering overtager kontrollen, er håndgribelig", sagde de og opfordrer det internationale samfund til at gribe ind.

Det ortodokse patriarkat i Jerusalem har beklaget et nyligt angreb på Gethsemane-kirken i Østjerusalem af "to radikale israelske mænd", der forsøgte at skade ærkebiskoppen, der ledede gudstjenesten, og en anden præst.

Fra 2006 til 2023 er 53 præster i Nigeria blevet kidnappet, 12 angrebet og 16 dræbt. Det oplyser den lokale bispekonference til nyhedstjenesten *Fides* om antallet af kidnappinger og drab på præster i det afrikanske land.

Antallet af kidnappinger af præster og ordensfolk i Nigeria har længe været kendt og er en del af et bredere fænomen af kidnappinger, der ikke kun rammer udlændinge, forretningsfolk, politikere, regeringsekskursionsmedlemmer, diplomater og stammeledere, men også almindelige borgere, herunder studerende og skolebørn, som ofte er udsat for massebortførelser.

► efter, da han blev indkaldt til den franske hær. Han tjente i hæren fra 1914 til 1919 og pådrog sig en hovedskade, som gav ham smerter resten af livet.

De Lubac blev præsteviet i 1927, og han begyndte at undervise i teologi på det katolske universitet i Lyon.

Under 2. Verdenskrig gjorde han modstand mod nazismens og antisemitismens ideologier. Han var medstifter af *Sources Chrétiennes*, en samling af patristiske tekster, der blev udgivet på græsk eller latin med fransk oversættelse.

I 1950 fik de Lubac forbud mod at undervise på sit katolske universitet i en periode på otte år. Han fortsatte med at skrive og blev i 1958 udnævnt til medlem af Institut de France.

Pave Johannes XXIII udnævnte de Lubac til medlem af 2. Vatikankoncil forbereden-

de kommission i 1959. De Lubac deltog senere i konciliet som *peritus*, eller teologisk ekspert, og hans skrifter anses for at have haft indflydelse på de tekster, der kom ud af konciliet.

Pave Johannes Paul II udnævnte de Lubac til kardinal i 1983, da han var 86 år gammel. Han døde ni år senere i Paris den 4. september 1991.

NM

CARITAS HERREKLUB

Kom og mød andre ligesindede herrer i deres bedste alder

Vi mødes hver anden mandag kl. 13 i København, spiser et måltid sammen og er fælles om en aktivitet.

Vil du høre mere?
Kontakt aktivitetsleder,
Bent Stelsberg via mail:
herreklub@caritas.dk

Kammerherreinden, præfekten og jesuitterne

Sankt Andreas Kirke i Ordrup fylder 150 år.

Tekst: Sebastian Olden-Jørgensen

JUBILÆUM Fredag den 26. maj kl. 17 fejrer Sankt Andreas Kirke i Ordrup 150 året for sin indvielse (25. maj 1873). I Danmark er kun to andre kirker ældre, nemlig Sankt Ansgar i København (1842) og Sankt Knud i Fredericia (1767). Det er selvfølgelig en anledning til at se tilbage og dvæle lidt på kirkens historie, for der findes næppe nogen anden kirke, der som Sankt Andreas afspejler så mange væsentlige sider af Den katolske Kirkes historie her i landet de sidste godt 150 år.

Polly Berlings kirke

Sankt Andreas Kirke blev ikke bygget som en sognekirke, men som en skolekirke, og alt blev betalt af kammerherreinde Polly Berling (1825-95), enke efter den kendte bogtrykker og hofmand Carl Berling, der også udgav *Berlingske Tidende*. Hun havde mødt Den katolske Kirke på rejser i Italien og var i 1869 konverteret i København. Hun ønskede at gøre noget for sin nye tro og tænkte på at etablere et børnehjem ledet af Sankt Joseph Søstre på hendes og Carl

Polly Berling (1825-95) ses her på et udateret fotografi, der kunne være et bryllupsbillede (1854). Da hendes mand Carl Berling døde i 1871 fik hun fuld råderet over formuen, som bl.a. bestod af Berlingske Tidende. Hun er nok den danske katolik, der har givet de største beløb til kirkelige formål.

Berlings landsted Ordruphøj nord for København. Præfekt Grüder fik hende imidlertid overtalt til, at hun hellere skulle bygge en drengeskole og tilbyde den til jesuitterne. En sådan skole ville kunne uddanne den elite af præster og lægfolk, som Kirken i Danmark havde brug for, ifølge Grüder. Jesuitterne var egentlig ikke interesserede, men da de på grund af den såkaldte kulturkamp blev forfulgt i Tyskland, ja rent ud sagt blev fordrevet, sagde de alligevel ja tak og åbnede herefter Sankt Andreas Kollegiet i august 1873.

Selve kirken lod Polly Berling udsmykke helt efter sit eget hoved. Det begyndte med navnet, for hendes romerske yndlingskirke var Sant'Andrea delle Fratte. Det fortsatte med højalteret, som viste Jesus og Maria Magdalene i haven efter opstandelsen: Maria Magdalena var Polly Berlings yndlingshelgen. Og det sluttede med kirkens øvrige udsmykning, som i de følgende år blev fyldt med statuer og inventar og malet i stærke farver. Det var ikke alt sammen, de tyske jesuitter syntes lige godt om, men det var hende, der betalte. Men i øvrigt støttede hun også generøst sine elskede Sankt Joseph Søstre, bl.a. da Sankt Josephs Hospital i Griffenfeldsgade skulle udvides, og mange andre godgørende, katolske formål.

Sankt Andreas Kollegiet

Sankt Andreas Kollegiet startede småt i 1873 med kun 13 elever, og de første mange år var beskedne. Ret hurtigt åbnede man for ikke-katolske elever, og en del tyske kostelever fyldte op og skæppede i kassen – og Polly Berling hjalp også. Skolens egentlige storhedstid begyndte dog først omkring 1900, hvor området blev en egentlig forstad til København, og der kom et lokalt elevgrundlag. I 1920 var det imidlertid slut. Skolen havde ganske vist flere elever end nogensinde (334) fordelt både på mellem-skole, realskole og gymnasium, men efter 1. Verdenskrig bortfaldt de antikirkelige love i Tyskland, og de tyske jesuitter kunne vende hjem. I den situation ønskede de ikke at binde personaleresurser i en dansk skole. Det forstår man egentlig godt, men for Den danske katolske Kirke var det et stort tab.

Kulturmiljøet omkring kollegiet

I løbet af de knap 50 år Sankt Andreas Kollegiet bestod, gik der i alt 1.611 elever, hvoraf næsten præcis halvdelen (800) var katolikker og 353 var tyske. 22 af de danske og 26 af de tyske elever blev præster, hvoraf flere satte deres fingeraftryk på den danske katolske kirkehistorie (Johannes Frederiksen, Hubert Messerschmidt, Knud Ballin).

I de senere år engagerede jesuitterne ved kollegiet sig også i det almindelige kulturliv både som fortalere for klassisk dannelse, ved koncerter og skuespil og som antidarwinister (på strengt naturvidenskabeligt grundlag, selvfølgelig!).

Endnu større betydning fik kollegiet og kirken dog i kraft af den dansk-katolske kulturelite, der samledes sig dér. Det omfatter folk som forfatteren Johannes Jørgensen, kunstneren Mogens Ballin og skolemæn-

dene Niels Hansen (der bl.a. redigerede *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne*), men også Halfdan Kejser (der digtede salmer) og pater Ludvig Günther SJ, der var rektor for kollegiets danske afdeling. Jørgensen, Nielsen & Kejser udarbejdede bl.a. *Messebogen* (1907, 2. udg. 1926) med alle messens tekster på latin og dansk. Dengang var messen jo på latin, og store dele af den blev fremsagt lavmælt, så *Messebogen* var en uundværlig ledsager for enhver, der ønskede at følge med og øse af liturgiens rigdomme. Siden er liturgien blevet ændret og fejres her i landet nu oftest på dansk (og engelsk, polsk, vietnamesisk, tamilsk etc.), men tilhængere af den gamle messe (ekstraordinær ritus) bruger stadig *Messebogen*.

Som nævnt var Kejser salmedigter, og han er repræsenteret med hele 43 salmer i vores nuværende *Lovsang*. Men til disse 43 bør lægges yderligere et meget stort antal, for sammen med pater Günther reviderede han salmebogen og omskrev talrige ældre salmer. Nogle gange er kun et par vers identiske, men alt er ændret til det bedre. Det er tvivlsomt, om vi i dag ville synge ret meget af den ældre dansk-katolske salmeskat (Karup, Frederiksen, de anonyme Maria-salmer fra 1891), hvis ikke Kejser & Günther var gået så resolut til opgaven, der resulterede i den ligeledes smukke *Salmebog og Bønnebog* (1918).

Dominikanerne kommer og går

Efter Sankt Andreas Kollegiets lukning i 1920 blev der stille i Ordrup, eller rettere sagt: Sankt Andreas blev et almindeligt forstandssogn, dog stadig med jesuitter som sognepræster. Normaliteten varede dog kun til 1953, hvor hvidklædte og pointeret moderne franske dominikanere afløste de sortklædte og traditionsbevidste tyske jesuitter. Det var revolutionært, og det var dominikanernes reovering af kirken i 1958 også. Den tømte stort set Sankt Andreas Kirke for hele det gamle inventar, malede vægge og lofter hvide og udstyrede den sparsomt med moderne kirkekunst.

Så kom 2. Vatikanconcil (1962-65) og derefter den mangefacetterede postkoncilære krise, som ramte mange ordenssamfund hårdt. Dominikanerne var med på de nyeste moder, både dem i kirken og dem udenfor i det almindelige samfund, hvor ungdomsoprør, seksuel revolution, forbrugersamfundet og politisk polarisering satte dagsordenen. Hvad der derefter skete, var ganske vist dramatisk, men desværre også typisk for tiden: Fællesskabet og lydigheden forduftede, korbønnen forfaldt, den ene efter den anden kom i tvivl om det hele og søgte nye veje, fire præster faldt fra, to døde, og så var der i 1976 kun pater Grégoire tilbage. Dominikanernes ekstraordinære æra var forbi, og for anden gang indtrådte den fuldstændige normalitet, da pastor Lars Messerschmidt og siden den unge pastor Czeslaw Kozon (1984) overtog sognet.

Renoveret og sammenlagt

Da roen endegyldigt syntes at have sænket sig over Sankt Andreas, kom skæbneåret 2008, som på hele to måder bragte store omvæltninger. For det første blev kirkens oprindelige farverige udsmykning genskabt i modereret form, tilpasset historien og nutidens behov. Det er ganske vist umuligt at nå til fuldkommen enighed om kirkeudsmykning, men mange mener, at Sankt Andreas Kirke ved reoveringen i 2007-2008 ikke kun fik sine himmelblå lofter med guldstjerner igen, som leder tankerne i retning af julesalmer, men *Fortsættes* ▶

Sankt Andreas Kirke er en korskirke, og den sydlige korsarm er et Maria-kapel, her på et postkort ca. 1920. Man ser vrimlen af statuer og det store Maria-billede, som er en kopi af det billede i Sant'Andrea delle Fratte i Rom, som viser Maria, sådan som hun åbenbarede sig for jøden Alphonse Ratisbonne i 1842. Hvad man til gengæld ikke ser, men som viste sig ved reoveringen i 2007-2008, er, at der er brugt rigeligt med bladguld i udsmykningen.

Den gode hyrde

At være hyrde er en opgave, vi alle har del i.

Tekst: Diakon Kaare Nielsen

PRÆDIKEN Jesus bruger i dette evangelium et stærkt billede, når Han taler om, at Han er den gode hyrde. Ikke blot en hyrde, men den gode hyrde.

Hyrdens opgave var at holde sammen på hjorden og føre den på rette vej, så den kunne finde næring, vokse hver for sig og som hjord.

Hyrden levede sammen med hjorden og kendte hvert får med dets styrke og svagheit.

På mange måder er det et meget stærkt billede, som Jesus bruger. Denne hyrdeopgave har Herren betroet Kirken.

Biskopper og præster betegnes ofte som menighedens hyrder, hvilket er helt rigtigt. På samme tid har alle i menigheden del i denne hyrdeopgave. Også du. Det er vores fælles opgave at lade menigheden vokse. En menighed, der ikke vokser på forskellig vis, er "syg".

Det fik mig til at tænke over vores menigheder. For en hyrde, biskoppen, præsten og menighedens medlemmer skal have et klart mål for øje, hvor den vil føre hjorden hen.

Spørgsmålet, vi kan stille os, er: Hvilket mål har vi som menighed?

Jeg tror, at det er afgørende, at vi sammen tænker over dette. For ellers vil vi flakke omkring uden mål. Hvis vi kender vores mål, vores fælles vision, vil de, der kommer

til menigheden, kunne se, hvilken vej vi går. De vil selv kunne få øje på målet.

Altså: Hvilket mål har vi som menighed?

Målet er helt klart Gud og intet andet. Hvis Gud ikke er målet for alt, hvad vi foretager os i menigheden, kan og skal vi ikke kalde os en kristen kirke.

Målet er Gud alene, og det er os nok.

Hvordan kan vi gøre Gud til målet for alt, hvad vi fortager os? Både når vi er sammen som menighed, men også når vi i vores dagligdag lever troen?

Den gode hyrde

Evangeliet til 4. søndag i påsken, Joh 10,1-10

"Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der ikke går ind i fårefolden gennem døren, men klatrer over et andet sted, han er en tyv og en røver. Men den, der går ind gennem døren, er fårenes hyrde. For ham lukker dørvogteren op, og fårene hører hans røst, og han kalder sine egne får ved navn og fører dem ud. Når han har fået alle sine får ud, går han foran dem, og de følger ham, fordi de kender hans røst. Men en fremmed vil de aldrig følge; de vil tværtimod flygte fra ham, fordi de ikke kender de fremmedes røst". Med dette billede

Den gode hyrde. Foto: Pfarrbriefservice.

Jeg tror, der er nogle ting, vi må holde os for øje:

Elsk Herren af hele dit hjerte

Menigheden som helhed og vi som enkeltpersoner har som fornemste mål at elske Herren af hele vores hjerte.

Hvordan gør vi det?

I Matt 4,10 står der: "Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene."

Læg mærke til, at der først står tilbedelse, og først derefter er der tale om, at vi bør tjene. Ofte forekommer det mig, som om vi har så travlt med at arbejde, måske endda arbejde for Herren, at vi ikke tager os en daglig tid til at søge Gud, for Guds skyld.

Ved en gennemgang af biblen vil I kunne se, at der står, at vi først skal søge Herren for derefter at gøre andre ting.

Det skulle dog helst ikke være en pligt at søge Herren, men vores behov for at være sammen med Ham bør vokse frem af et dybtfølt ønske om at udtrykke vores kærlighed til Gud.

Elsker du Gud?

Elsk din næste som dig selv

Det næste kan bedst udtrykkes med ordet tjeneste. Gud kalder os til at tjene hinanden. Hver gang vi rækker en hånd ud til vores næste, tjener vi ham og Gud.

Som menighed må vi række hånden ud til dem, vi møder, og tjene dem i, hvad de måtte stå med af behov. En menighed, der ikke tjener andre, er blevet egoistisk og selvcentreret.

Tjener du din næste?

talte Jesus til dem, men de forstod ikke, hvad det var, han talte til dem om.

Jesus sagde da igen: "Sandelig, sandelig siger jeg til jer: Jeg er døren til fårene. Alle de, der er kommet før mig, er tyve og røvere, men fårene hører ikke på dem. Jeg er døren. Den, der går ind gennem mig, skal blive frelst: han skal gå ind og gå ud og finde græsgange. Tyven kommer kun for at stjæle og slagte og ødelægge. Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod".

Sankt Andreas Kirke efter reovering 2008.

at rummet fik sin sjæl tilbage. Det må da også siges, at det lave og intime kirkerum ikke egnede sig ret godt til dominikanernes hvide og asketiske strengthed. På den anden side er Polly Berlings overlæssede victorianske hygge heller ikke genskabt, og – i modsætning til dominikanernes hærgen – så er historien heller ikke udraderet. Nej, alle lag i kirkens historie er nu bevaret, men forenklet og afstemt efter hinanden i en farveholdning, der svarer til vor tids smag. Dog er de originale materialer og teknikker anvendt, så selv om meget er forandret, så giver den renoverede kirke et autentisk indtryk af Polly Berlings kirke. Der er kort sagt ikke tale om en historisk restaurering, men om en syntese af gammelt og nyt. Menigheden skylder arkitekt MAA Poul J. Neubert stor tak, også fordi han arbejdede gratis!

Samme år som kirken genåbnede efter renoveringen, blev Sankt Andreas menighed sammenlagt med den nærliggende Sankt

Thérèse menighed. Processen op til de københavnske sognesammenlægninger 2008 (Vor Frue og Sankt Antoni, Sankt Knud

Lavard og Johanneskirken, Sankt Thérèse og Sankt Andreas) havde været noget turbulent, og flere forskellige modeller havde været på bordet. At det ville "gå ud over" Sankt Andreas, var dog klart fra start.

Sognet var i forvejen lille og på grund af befolkningssammensætningen i whisky-bæltet, som bevægede sig i diametralt modsat retning af Den katolske Kirkes almindelige demografiske profil, pegede pilen helt klart i retning af en fusion med enten Sankt Knud Lavard eller Sankt Thérèse. I realiteten var begge løsninger prøvekørt i de foregående år, da Sankt Andreas havde delt sognepræst med Sankt Thérèse i perioden 1989-2004 (Czeslaw Kozon) og med Lyngby 2004-2008 (Allen Courteau OMI). Det endte som bekendt med en fusion med Sankt Thérèse, hvorved Sankt Andreas blev annektskirke.

Man kunne selvfølgelig også have nedlagt og solgt kirken eller overdraget den til

Spørgsmålet, vi kan stille os, er: Hvilket mål har vi som menighed?

Jeg tror, at det er afgørende, at vi sammen tænker over dette. For ellers vil vi flakke omkring uden mål. Hvis vi kender vores mål, vores fælles vision, vil de, der kommer til menigheden, kunne se, hvilken vej vi går. De vil selv kunne få øje på målet.

Gå ud, forkynd og døb

Gå ud og forkynd evangeliet. I alle fire evangelier og i Apostlenes Gerninger pålægger Jesus os at gå ud og fortælle hele verden om Gud. Det kalder vi forkyndelse.

Herren beder dig om at forkynde der, hvor du møder mennesker.

Det er Ham, der sender dig ud med denne opgave.

I Apostlenes Gerninger hører vi, hvordan Filip møder den etiopiske høvedsmand, og hvordan Filip fornemmer denne mands søgen. Han kommer til tro, og ganske kort tid efter døber Filip ham.

Forkynder du evangeliet?

At vokse i tro

Et blik på naturen viser os en for vores tros-liv betydningsfuld ting. For se ud af dit vindue, alt vokser, især her i foråret.

Det samme kalder Herren os til i vores tro. Ligesom planter har vi mennesker også brug for god næring for at vokse, ja sådan har vores tros-liv det også.

Det gør en forskel, hvad vi "fylder" os med. Noget af det bedste for vores tros-liv er Guds ord, biblen og det at komme i kirken, at modtage sakramenterne.

Prøver du at vokse i tro?

Disse fire ting må vi holde os til, når vi søger Gud.

1. At elske Herren af hele dit hjerte.
2. At elske din næste som dig selv.
3. At gå ud, forkynde og døbe.
4. At vokse i tro.

Vi er ikke perfekte menigheder, men mit håb og min bøn for os er, at vi som menigheder i alt, hvad vi gør, har Gud som vores mål.

et ordenssamfund eller for den sags skyld til Sankt Joseph Søstrenes Skole, som ligger få hundrede meter fra kirken, men man valgte at bevare den, og det er nok en god idé. Vi har her i bispedømmet utvivlsomt brug for større, mere robuste sogne, men vi har også brug for forskellige kirkerum, der imødekommer forskellige behov, forskellige mennesker og forskellige anledninger. Og måske har vi også brug for skønhed, intimitet og historie.

150 års jubilæet fejres med en pontifikal-messe i Sankt Andreas Kirke fredag den 26. maj kl. 17 med efterfølgende kransedælgelse ved Polly Berlings grav i mausolæet ved siden af kirken og reception på Sankt Joseph Søstrenes skole. Ved den lejlighed vil et rigt illustreret jubilæumsskrift, *Sankt Andreas Kirke 150 år*, blive præsenteret.

Alle er velkomne.

Lidelse, kærlighed og sorg hos C.S. Lewis

Alle mennesker vil før eller siden erfare, hvor uløseligt kærligheden, sorgen og lidelsen er forbundet. I C.S. Lewis' lille bog "En sorgens dagbog", som er skrevet efter hans højt elskede hustru Joys alt for tidlige død, smelter denne treklange sammen i en højere enhed. Men inden denne bog blev skrevet, havde han allerede helliget en bog til at udgrunde "Lidelsens problem" og én til at tale "Om kærlighed". Det er disse tre bøger, jeg præsenterer i denne artikel.

Tekst: Kirsten Krog

LITTERATUR Bogen "The Four Loves", som på dansk er kommet til at hedde "Om kærlighed" er skrevet mens Lewis var gift med Joy – og under hendes sygdom. Lewis var blevet gift i en sen alder og oplevede nogle få års ægteskabelig lykke med sin hustru.

Men Lewis kendte også til andre former for kærlighed, end den en mand kan nære til en kvinde. I bogen gennemgår han således fire former for kærlighed: Hengivenhed (*affection*), venskab (*friendship*), eros-kærlighed (*eros*) og godgørenhed (*charity*).

Inden han begiver sig ud i at beskrive disse fire kærlighedsformer, bruger han imidlertid et par kapitler til at lave en skelnen mellem behovskærlighed og gavekærlighed. I relationen mellem Gud og mennesket er menneskets kærlighed behovskærlighed, mens Guds er ren gavekærlighed: "I Gud finder vi ikke noget behov, der søger opfyldelse, men kun en overstrømmende rigdom, der ønsker at give" (s. 204). Men også mennesket kan nære gavekærlighed. Det ser vi i alle de fire slags kærlighed.

Hengivenheden – eller på græsk *storge* – er den slags kærlighed, man primært finder indenfor familierne, forældres kærlighed til børnene og børnenes kærlighed til forældrene. Men den kan også ses mellem fx kollegaer på en arbejdsplads. Det særegne ved den er ifølge Lewis, at man ikke selv har valgt dem, man føler hengivenhed for, og at man ofte ikke værdsætter den, før den ikke er der mere. Denne form for kærlighed imidlertid også være at finde både i venskabskærligheden og i ægteskaber.

Venskabet – eller på græsk *philia* – har hos Lewis en helt særlig plads. Man kan i hans beskrivelse se ham sidde sammen med Tolkien, Charles Williams og de andre fra skriveklubben "Inklings" på stampubben og fryde sig i venners lag om en fælles interesse. Venskabet adskiller sig nemlig, skriver Lewis, fra eros-kærligheden ved at "Elskende står som regel ansigt til ansigt, opslugt af hinanden; venner står side ved side, opslugt af en fælles interesse" (s. 103). Venskabs-kærligheden er tilmed inkluderende og "den kærlighed, som er mindst tilbøjelig til at avle jalousi" (s. 104).

Dermed har han også allerede sagt noget om *eros-kærligheden*. I denne form for kærlighed – som også i de andre former – er der både tale om behovs- og gave-kærlighed. Men som Lewis skriver er en "af Eroskærlighedens første gerninger at udviske skellet mellem at give og at modtage" (s. 156). Et andet træk ved eros-kærligheden i dens rene form er, at den er rettet mod den anden og ikke mod nydelsen, "for et af Eroskærlighedens adelsmærker er, at når vi nærer den, vil vi hellere dele vores elskedes ulykke, end vi vil være lykkelige uden den elskede" (s. 173).

Godgørenheden – eller på græsk *caritas* – er primært Guds kærlighedsform, men fin-

des også mellem mennesker. Guds godgørenhed består i sin grund i det, at han, "som ikke har behov for noget, i kærlighed [skaber] nogle dybest set overflødige væsner med det formål at elske og fuldstændiggøre dem" (s. 205). Her bliver vores fornemste – og eneste – gensvar behovskærligheden i "en fuldstændig, barnlig og frydefuld accept af vores dybe behov; en glæde over vores fuldstændige afhængighed" (s. 211).

"Lidelsens problem"

Af de tre bøger er "Lidelsens problem" eller "The Problem of Pain", som den hedder på engelsk, den ældste. Den er skrevet i under 2. Verdenskrigs først år. Bogen er således også skrevet, inden han erfarer lidelsens dybder i tabet af Joy, og har en langt mere teoretisk karakter end "En sorgens dagbog", som ellers beskæftiger sig med nogle af de samme emner.

Bogen handler dybeste set om den højeste af de kærlighedsformer, der er beskrevet i "Om kærlighed" – Guds kærlighed til os – og hvordan den faktisk kan ses netop i vores lidelser.

Efter en for ham typisk indlysende forklaring på lidelsens problem i dens nøddeskal – nemlig hvordan Gud kan være både god og almægtig" – går Lewis et spadestik dybere i sin beskrivelse af Guds kærlighed til mennesket. Den er ikke et blødsødent forsøg på for enhver pris at beskytte os mod alle lidelser og ubehag. Hans kærlighed er en Skabers og Fars utrættelige arbejde på at gøre os hellige – og denne proces er ensbetydende med lidelse.

For at forstå det, må man se på menneskets fald og syndighed. Derfor bruger Lewis de næste to kapitler på dette. Han taler således om, "at kærligheden kan volde dens genstand lidelse, men kun såfremt denne genstand behøver forandring for at blive værd at elske" (s. 79).

Efter en overbevisende beskrivelse af syndens alvor, bl.a. ved at beskrive, hvordan en ufalden planet og dens indbyggere ville være, viser Lewis, hvordan Gud bruger lidelsen til at føre mennesket tilbage til sig. Tankeeksperiment med den ufaldne planet har han for øvrigt videreudviklet i sin roman "Perelandra", som er andet bind af en kosmiske trilogi, som han skrev mellem 1938 og 1945.

Ifølge Lewis har lidelsen primært tre funktioner:

1) Den er Guds megafon, der vækker mennesket af dets søvn, for "Den menneskelige ånd vil ikke så meget som begynde at overveje at opgive sit egensind, så længe hans egensind ikke synes at få nogen negative konsekvenser" (s. 132).

Når lidelsen rammer os, er vi tvungne til at standse op og lytte. "Gud hvisker til os i vores nydelser og taler til os vores samvittighed, men råber til os i vores lidelser" (s.

C.S. Lewis havde et kort, men meget lykkeligt ægteskab med den amerikanske forfatter Joy Davidman Gresham, en forfatter med jødisk baggrund. Hun var tidligere kommunist, men omvendte sig fra ateisme til kristendom.

133), som Lewis formulerer det. Her taler han primært om, hvordan vi vækkes af vores synd og ondskab.

2) Men formuleringen fører os så også over i lidelsens anden funktion, nemlig at få os til at afgive magten. Dens funktion er således "at knuse illusionen om, at det, vi har, hvad enten det i sig selv er godt eller ondt, er vort eget og tilstrækkeligt for os" (s. 137).

3) Den sidste funktion er ifølge Lewis sværere at forstå, og består i, at vi kun kan vide, at vi gør det, vi gør, for Guds skyld, når "vores handlinger strider mod vores egne ønsker. [...] En fuld og hel selv-overgivelse til Gud kan derfor ikke finde sted uden lidelse" (s. 141). Lewis indrømmer dog, at han her bevæger sig på farlig grund og let kan blive misforstået.

Bogen afsluttes med kapitler og himlen og helvede – og et kapitel om dyrenes lidelser.

"En sorgens dagbog"

I "En sorgens dagbog" smelter lidelsen og kærligheden sammen i en højlydt klagesang fuld af følelser og kval.

I "Lidelsens problem" italesætter Lewis selv problemet med at skrive om lidelse uden selv for alvor at kende personligt til den, men forudsiger også, at han i mødet med lidelsen vil reagere som en kujon. Nu kan læseren så på første hånd bedømme, om det er tilfældet.

Snarere end en kujon fremstår Lewis som modig i sin hudløse ærlighed overfor Gud

– også når ærligheden betyder at tvivle på Guds godhed eller råbe i vrede mod ham. Her kommer han på højde med Job.

Med sin ærlighed om, at Gud ikke er en trøst, men snarere en anfægtelse for ham i sorgen, gør Lewis op med nogle af de floskler, vi sommetider bruger i vores forsøg på at trøst andre eller vores krav til os selv om, hvad vi skal leve op til i vores egen sorg og lidelse: "Hvis du vil belære mig om religionens sandhed, skal jeg med glæde lytte til din belæring. Hvis du vil oplyse mig om religionens pligter, skal jeg ydmygt lægge øre til det. Men lad være med at komme til mig og tale om religionens trøst, for så må jeg tro, at du intet har forstået" (s. 45).

I sin dagbog efter Joys død lægger Lewis heller ikke finger imellem, når det gælder at se sig selv i øjnene, og som en anden Job må han til sidst erkende, hvordan sorgen kan lukke af for Guds hjælp: "Var det min egen desperate nød, der smækkede [døren] i for næsen af mig? Det øjeblik, hvor min sjæl ikke indeholdt andet end et nødskrig, er måske netop det øjeblik, hvor Gud ikke kan hjælpe mig. [...] Måske gør dit skrigeri dig døv for den stemme, du håber at høre" (s. 66).

Om kærlighed, 2021, 226 sider, 199 kr.
Lidelsens Problem, 2021, 221 sider, 249,95 kr., *En sorgens dagbog*, 2020, 94 sider, 129 kr.

Udgivet på ProRex Forlag og kan bestilles på Katolsk Webshop: www.pastoral.dk.

The Kilns kendes også som C.S. Lewis House i Risinghurst ved Oxford. Lewis købte huset i 1930 sammen med sin bror Warren og Janie Moore, mor til Lewis' universitetsven Paddy, der blev dræbt i 1. Verdenskrig. Huset ejes i dag af C.S. Lewis Foundation. Foto: Wikipedia.

Erindring om min konversion

En personlig beretning om vejen til Den katolske Kirke, mødet med Leif Kayser og glæden ved Kirkens skønne gregorianske sang.

Tekst: Stig Andersen, medlem af Skt. Vincents menighed i Helsingør

TILBAGEBLIK Nu, efter at jeg flere gange er blevet opfordret til at fortælle om min konversion, har jeg som 88-årig prøvet at finde en retning i de begivenheder, der førte til, at jeg fandt Kirken, samt gjort et forsøg på at skrive mine erindringer ned.

Det er jo på én gang noget meget privat, men samtidig en begivenhed, et forløb, der har været retningsgivende og afgørende for de 65 år, der er gået, siden jeg den 8. marts 1958 blev optaget i Den katolske Kirke i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade, hvor jeg gik til undervisning i ca. et år hos pastor Leif Kayser.

Jeg husker som barn (ca. 4 år), at jeg stod foran flyglet og undrede mig over, at jeg var "inden i mig selv" og ikke kunne "springe over i en anden person" samtidig med, at jeg prøvede at klippe hårene af mine ben med en hulsaks, hvilket mislykkedes og min mor måtte reparere skaderne med plaster.

Eksistensen var altså min og ikke en andens, og det prøvede frøken Olesen og frøken Fibiger på i skolens første klasse at gøre os små poder begribeligt. De havde deres problemer og viste os plancher af den skabende fader med fuldskæg. Hvordan kan man vise en person, som ER, og ingen har set? Jeg havde ondt af dem, husker jeg. Men da vores rektor Conrad Hansen holdt søndagsskole for os og ved hjælp af et episkop skarper og skarper "viste" det kors, profeterne havde set og den person, som 'Mariae Bebudelse' viser hen til, følte jeg, at der forsigtigt var givet os en snor, vi kunne holde fast i og følge.

Havregryn og Det nye Testamente

8. klasse var ulykkelig, jeg havde svedetimer 14 dage frem, og man besluttede, at jeg skulle sendes på landet og bruge det år, jeg var kommet for tidligt i skole, til at 'finde mig selv'. Konfirmationsundervisningen og salmelæring foregik hos præsten i Verring på Djursland og selve konfirmationen i Hans Tausens Kirke på Christianshavn.

Det blev til en realeksamen, klatring i Schweiz og Sverige, job i jern- og stålfirma, soldatertid i marinen og en læreplads i et bådebyggeri, hvor jeg kunne 'være noget', håbede jeg, for de gode fællesskaber, jeg

havde mødt i rokлубberne.

Hver morgen, mens jeg spiste mine havregryn, læste jeg i Det nye Testamente. Mine forældre så undrende til, men kom ikke med kommentarer, og det stod jo klart i evangelierne, syntes jeg, at Kristus ønskede én kirke og at dette 'ønske' blev fulgt tæt op i apostlenes breve. Den splittede Kirke, ortodoks, katolsk samt reformationen, som jeg altid havde følt som en katastrofe, og de mange mindre kirkesamfund, kunne jeg slet ikke forlige mig med. Hvor var 'Den sande, den ene Kirke'? Jeg husker, jeg inderligt bad Jomfru Maria hjælpe og ligeså Peter og Paulus.

Vor Herre har sine egne veje, har jeg med årene forstået, helt afstemt efter, hvem Han spotter. Som lærling gik man den gang på aftenskole. Ungdommen har som bekendt energi, og efter undervisningen stod den på skøjteløb og 'tagfat' på B93's overrislede bane på Østerbro. Hanne hed pigen, jeg vandt mig i skarp konkurrence med en anden beundrer, efter at jeg for mine sidste penge havde spenderet æbleskiver til hele skøjteholdet.

Det blev forår, og en eskadre af både drog i pinsen til Nivå. Vi slog lejr i engene og dansede på Gylfe Hotel, men efter hjemturen til Langelinie besluttede jeg med nogle af 'drene', at vi næste weekend ville tage af sted igen, men uden piger.

Det blev en god tur. Vi lavede mad, sloges og fortalte historier, og da vi efter hjemturen havde gjort bådene i stand, sad jeg med Poul, som jeg var kommet til at synes godt om, og ventede med ham på hans tog på Østerport station. Over Østre Anlæg stod månen lavt, rund og smuk, og Poul sagde, at der jo måtte være en årsag til, at den hang der. Det var jo ikke let at svare på, men jeg var glad for den retning, samtalen havde taget.

Venskab og samtaler om tro

Poul fortalte nu, at han lige havde fundet sin enæggede tvillingebror, Per. De var blevet bortadopteret til to ret forskellige familier, og lægerne var meget interesserede i at teste deres udviklingstrin. "Og ved du hvad", sagde Poul, "han er katolik". Poul læste

økonomi, og Per studerede medicin, og selv var jeg i gang med at læse til skibssingeniør. Ved et par fester, som 'ro-pigerne' havde arrangeret, traf jeg Per og sad til langt ud på natten og diskuterede tro og Kirke. Resultatet blev, at jeg fik en pamflet med, som pastor Geertz Hansen havde skrevet, med titlen: 'Hvorfra har Kirken sin autoritet'.

'Den apostoliske succession' var det nøgleord, der fik mig til at udbryde: "Du har jo ikke kunnet se skoven for bare træer!" Per Skjold formidlede nu kontakt til komponisten pastor Leif Kayser. Jeg havde været glad for at synge i skolen, og måske var det det, der fik Per til at præsentere mig for Leif Kayser, men her skal lige fortælles et par episoder, der var gået forud.

I radiohuset var der ofte torsdagskoncerter, som jeg besøgte, og som både Per og Poul, viste det sig, også holdt af at lytte til. Men i juletiden havde jeg overværet opførelsen af en fantasi over 'Flugten til Ægypten' skrevet og opført af pastor Kayser på koncerthusets dejlige orgel. Jeg glædede mig over musikken og temaerne, der blev båret af kamelens rytmiske gang gennem ørkenen, en vandring, der bar 'Vor Frue med Jesusbarnet' i sikkerhed for Herodes' efterstræbelser.

En dag, da jeg kørte gennem Bredgade, så jeg og genkendte komponisten, og stor var min overraskelse, da jeg erfarede, at det netop var Leif Kayser, der var udset til at være min vejleder det følgende år indtil min optagelse i Kirken. Per og jeg blev præsenteret for kirkens organist og kantor, Bernhard Lewkovitch, der ledede et professionelt kor af sangere med katolsk baggrund

Stig Sune Andersen. Privatfoto.

fra DR, Operakoret og Den Østrigske Ambassade. Korsangen blev en stor oplevelse for mig og gav en uvurderlig introduktion til Kirkens skønne og dybt spirituelle gregorianske sang og trosliv.

Leif Kayser var jo, som komponist, håndværker, og da jeg havde fortalt, at jeg var ved at aflægge svendeprov og havde anskaffet en skibstømrerkiste til mit værktøj, lå emnet at stræbe efter den fuldkomne og fejlfri kreation lige til højrebænet. At begynde et arbejde, hvis fuldendelse man under hele processen ser frem til, indebærer et håb, men under udførelsen indløber der fejl og unøjagtigheder, som man til stadighed må tage højde for og udbedre. Det gælder, viste det sig hurtigt, også i det kristne trosliv.

Himmelsk lyd

Leif Kayser var en utrolig spændende underviser og 'retleder', og en dag (jeg havde selv gået til spil) ('Et hjem med klaver') spurgte han mig, om jeg ville høre, hvordan 'Himlen lød'. Det foregik ved hans flygel, og der blev spillet fra et orkesterpartitur, hvor jeg fik sat mine nodelæse-evner på prøve, som Kayser måtte understøtte med et 'vend', når jeg ikke helt kunne følge med. Hvad vi i taksigelse har givet til Gud, har vi gennem Kirken fået igen som et nyt sprog, hvori vi i fællesskab i kor og orkester kan give udtryk for vor kærlighed og taknemmelighed.

Efter undervisningen viste Kayser diskret, at det var i Kirken, ved sakramentet, der skulle siges tak, her var undervisningens mål.

Dagen kom for skriftemål og optagelse. Samme dag var jeg til 4 timers eksamen i projektionstegning og geometri. Et fag, jeg kunne lide, og da jeg havde løst opgaven og gennemgik den en ekstra gang for at være helt sikker, bad jeg, at jeg engang måtte komme til at undervise i dette dejlige fag.

Mange år senere og efter der var løbet meget vand i stranden, sad jeg en dag som underviser på Helsingør Teknikum og rettede geometriopgaver. Jeg lagde et øjeblik den spidse blyant fra mig og så ud over vores smukke lille sø, og pludselig blev jeg helt stille, det var jo dette, jeg havde bedt om på min konversionsdag. En gave, jeg ikke har eller havde andet ord for end TAK.

Nogle af mine venner fra DUK var til stede ved optagelsen, men jeg søgte stilheden. Og hjemme sad jeg med en tåre i øjnene, mens jeg forberedte og løste opgaver til den næste eksamenstermin.

Her får du mere at vide

Eksempler på konversionslitteratur i Sankt Andreas Bibliotek.

BØGER Nyeste udgivelse om konversioner er "Danske katolske konvertitter mellem reformationen og religionsfriheden" – et pionerværk og frugten af Helge Clausens mangeårige arkivarbejde. Bogens konvertitbiografier løfter 266 livsforløb – heraf mange ukendte – op af glemslen. Forsøgene på rekatalisering af Danmark i perioden 1536-1848, hvor Den katolske Kirke måtte arbejde under jorden, beskrives.

I "Vägen till Rom – om nordbors konversion till Den katolska Kyrkan" fortæller professor Yvonne Maria Werner fra Lunds Universitet med Niels Steensen og dronning Christina som de fornemste eksempler om skandinaver, der konverterede. Rom beskrives som centrum for nordiske kon-

versioner før religionsfriheden, og Werner fortæller om, hvordan man her tog sig af nordiske konvertitter.

Konversioner før og efter koncilet

Konversionen udtrykker længsel efter mere fællesskab med Gud. Det forandrer sig ikke over tid. Men da en konversion altid sker i en historisk sammenhæng, kan den komme til udtryk på meget forskellige måder. Ældre konversionsberetninger er ifølge Werner ofte prægede af sympati med det antimoderne og kirkeledelsens modvilje mod at underordne sig det sekulære projekt. Et par eksempler: I årgang 1920 af "Nordisk Ugeblad for katolske Kristne" er der samlet 60 konversionsberetninger. I antologien

"De søgte de gamle stier" fortæller Sigrid Undset om sin konversion. Nævnes skal også "Vi blev katolikker" (1958), hvor 23 konvertitter fortæller om deres vej til Kirken, og "Kirken kaldte mig hjem" (1959) med tre forhenværende folkekirkepræsters beretning om deres overgang til katolsk kristendom. Nyere konversionsberetninger fra efter koncilet lægger mere vægt på åndelighed, gudsnærvær og mystik.

Nyeste trend er, at der igen er kommet større fokus på traditionen og Kirkens faste lære end i årene efter koncilet. Bogen "Hjem" (2021), hvor en række yngre konvertitter fortæller om deres vej til Rom, er et eksempel på dette. LR

Lån bøgerne direkte på Sankt Andreas Bibliotek (tlf. 33 55 60 94) eller gennem dit lokale folkebibliotek.

Eksempler på konversionslitteratur fra Sankt Andreas Bibliotek.

Hvordan arbejder de nordiske lande med katekese?

Pastoral-Centret havde den store glæde at være vært for den årlige nordiske konference om katekese med lederne for det kateketiske arbejde i bispedømmerne i Island, Norge, Sverige og Finland d. 28.-30. marts.

Tekst: Rosa Maria Ørtved Knudsen, Pastoral-Centret

TROSOPLÆRING Lederne for det kateketiske arbejde i de nordiske bispedømmer har i over 10 år mødtes årligt (pandemitiden undtaget) for at udveksle erfaringer, idéer, materialer og inspirere hinanden, så katolikkerne i de nordiske lande kan få den bedst mulige undervisning. I år foregik det ugen før Påske i det smukke og fredfyldte Sankt Birgitta kloster i Maribo. Biskop Czeslaw, som er ansvarlig for katekese i den nordiske bispekonference, deltog om onsdagen.

De forskellige landes kateketiske centre er naturligvis forskelligt bygget op – for eksempel er det kun i Danmark, at de liturgiske udgivelser også hører under samme center, så kollegerne fra Norden var dybt imponerede over Pastoral-Centrets udgivelse af det Romerske Missale i år, og vi fik en snak om de små, men væsentlige ændringer i "Fader Vor", og hvordan de stemmer overens med "Fader Vor" på de øvrige nordiske sprog.

Hvert land fremlægger om sit arbejde, og her er glimt fra årets møde:

Finland

Repræsenteret af Osmo Vartiainen, direktør for Education i bispedømmet. Der er omkring 20.000 katolikker i Finland, men Finland har på tredje år ikke nogen biskop, og det vanskeliggør igangsættelse af nye initiativer i bispedømmet. I Finland er der

ingen religiøse skoler, men hver skole er forpligtet til at yde trosundervisning inden for katolicisme, protestantisme, islam, Den ortodokse Kirke, hinduismen, buddhismen og bahai, hvis bare tre børn på en skole efterspørger det. Hver af de førnævnte religioner skal udarbejde nationale undervisningsplaner, som godkendes af staten, så undervisningen på skolerne er ensartet over hele landet. Staten betaler for udgivelse af disse skolebøger. Undervisningen må ikke være forkyndende, men skal oplyse om troen, og det er det en balancegang at udarbejde materialer til.

Island

Repræsenteret af søster Pentecostes. Hun er ordenssøster fra Argentina af ordenen "Verbo Incarnato", som har to klostre i Island. Der er omkring 14.700 katolikker i Island – det er næsten 4 % af den samlede befolkning. Det er et lille land med et lille sprog, så det er svært at finde penge til udgivelse af kateketiske materialer og bøger på islandsk. Katekesen bliver for det meste mundtligt overleveret og ved brug af kopiark og digitale medier. Søstrene gør et stort arbejde, men savner lokale kald.

Norge

Repræsenteret af lederen af det kateketiske senter fader Oddvar Moi samt Camilla Cseleenyi og Teresa Ranek. I Norge er der tre

bispedømmer, og antallet af katolikker er vokset kraftigt de senere år særligt på grund af indvandring, så nu er de oppe på over 167.000 katolikker. Det kateketiske senter arbejder i år på at udgive flere forskellige bøger fra den verdenskendte YouCat-serie.

Nordmændene betonede, at de i deres udgivelser og lærervejledninger understregede, hvor vigtigt det er, at katekese er anderledes end skole, og at det er afgørende at opbygge tillid og fællesskab mellem børnene og de unge, for ellers vil de ikke turde udtrykke sig. Det er ikke cool at vide noget, og det skal kateketerne være opmærksomme på, inden de tænker, at børnene ingenting ved, fordi de ikke tør markere sig. Se www.katekese.no

Sverige

Katolska Pedagogiska Nämnden fra Sverige var repræsenteret ved deres mangeårige leder Ulrika Erlandsson, som gennem tiderne har udgivet virkelig mange kateketiske bøger – blandt andet "På vej med Kristus"-serien, som Pastoral-Centret har oversat til dansk, og mange børn vil huske de to første bøger fra deres 1. kommuniundervisning. De udgiver nu færre bøger og flere digitale udgivelser: Videoer og podcasts med stor succes.

Der er omkring 128.000 registrerede katolikker i Sverige, og KPN's materialer og kateketuddannelse tages rigtig godt imod i de 44 sogne, når noget nyt udgives. Både regionale og nationale kateketmøder afholdes flere steder i Sverige flere gange om året. Se www.kpn.se

Fra Sverige kom også Anna Sandberg, som er bispedømmets nye kommunikationsansvarlige samt leder af Missio Sverige, som fortalte om sit samarbejde mellem de nordiske Missio, kaldet Missio Nordica (se www.missionordica.org).

Biskop Czeslaw Kozon kom ned og fejrede messe for birgittasøstre og os og deltog i mødet onsdag og fik nogle spørgsmål fra de tilstedeværende at bringe videre til den nordiske bispekonference.

Ulrika Erlandsson, mangeårig leder af Katolska Pedagogiska Nämnden i Sverige, præsenterer kateketisk materiale. Foto: Anna Sandberg.

Søster Vivian tog imod i Birgittasøstrenes gæsteafdeling. Foto: Rosa Maria Ørtved Knudsen.

Fulde af inspiration og glæde over de stærke kateketiske indsatser i de forskellige lande og det spirende forår tog vi afsked Sankt Birgittasøstre og smukke Maribo.

"Kirken har brug for vores bøn"

Tilbedelse og rosenkrans i Sankt Annæ Kirke.

BØNSAFTEN Kirken har brug for vores bøn. Vi vil gerne bede for, at præsterne er stærke i deres kald, siger Theeba Larsen. Hun har taget initiativ til en international, åben bønsggruppe i Sankt Annæ Kirke på Amager. Gruppen hedder *The daughters of seven swords of sorrowful mother's ministry*. Den samles hver torsdag fra kl. 18 til 19 i kirken – først til sakramental tilbedelse

Tilbedelse i Sankt Annæ Kirke. Foto: Lisbeth Rütz.

og derefter til rosenkrans på engelsk. Den sakramentale tilbedelse foregår i stilhed og afsluttes med velsignelse. Her er der rig mulighed for individuel bøn, både for personlige anliggender og for bispedømmets præster. Derefter følger rosenkransbøn på engelsk. Her bedes der for pave Frans, biskopperne, præster, seminarister, præstekald, ja hele Guds folk og sjælene, der lider i skærsilden. Det bibelske tema for rosenkransen er Marias syv sorger, der gennemtrængte hendes sjæl lige som syv sværd.

Der mediteres over disse situationer: Simeon forkynder Jesu skæbne (Luk 2,34-35), Maria flygter til Egypten med Jesus og Josef (Matt 2,13-15), Maria leder efter Jesus i Jerusalem (Luk 2,41-51), Maria ser Jesus, da han bærer sit kors til Golgata (Luk 13,26-31), Maria står ved sin søns Jesu kors (Joh 19,25-27), Maria tager Jesu legeme i sine arme efter han er taget ned af korset (Joh 19,38) og Maria, er med til at lægge Jesu legeme i graven (Joh 19,39-42). Denne form for meditation blev ifølge traditionen givet til Den hellige Birgitta af Vadstena af jomfru Maria.

Kristi mystiske Legeme

Se, du træder os i møde med gylden pande i vor lykkes genskær!
For den, vi flygtede fra, er gået ud efter os, og den, vi unddrog os, har forenet sig med os!

Han har indhentet os i vor elendigheds dyb og gjort sig til ydmyghed i dine hænder.

Han bor i dine kalkes vin og i det hvide brød på dine altre.

Du reder ham et leje på vor længsel og på vore sultne læber.

Du reder op for ham i vore hjerters ensomhed, og den åbner sig som en opbrudt dør.

Atomernes støv flyger sammen, for evighedens stilhed er stærkere end storm:

Vi er ét legeme, ét blod.

Vi er flammer af den samme sjæl.

Du er verdens eneste skikkelse.
Gertrud von le Fort (1876-1971)

Hymnen an die Kirche

Man behøver ikke at have forhåndskendskab til sakramental tilbedelse eller være vant til at bede rosenkrans – der vil være fremlagt engelsksproget materiale i kirken. Alle er velkomne.

LR

Du sænker fuld af kærlighed

Du sænker fuld af kærlighed dit blik i mit og bøjer dit øre mod mine stille ord og fylder mit hjertes dyb med fred. Men din kærlighed har ikke nok i dette bytte, der lader adskillelsen bestå.

Dit hjerte længes efter mere. Hemmelighedsfuldt gennemtrænger dit legeme mit, og din sjæl forener sig med min:

Jeg er ikke mere, hvad jeg var engang. Du kommer og går, men den sæd, du har sået til kommende herlighed, forbliver, skjult i legemet af støv.

Edith Stein (1891-1942)

Bønner fra Bønnebog for Den katolske Kirke, Ansgarsstiftelsens Forlag 2013.

Kom og vær med til sakramental tilbedelse og rosenkrans hver torsdag fra kl. 18-19 i Sankt Annæ Kirke på Amager. Du kan komme til kirken med bus 5C fra Hovedbanegården i København. Stoppested: Tycho Brahes Allé. Adressen er: Dronning Elisabeths Allé 3, 2300 København S.

Det stille kraftværk i Stenosgade

Søster Anna fylder rundt.

FØDSELSDAG Der var fest i Stenosgade den 14. april, da en stor flok venner sammen med 40 ordenssøstre og omkring 10 præster fejrede sr. Anna Fraczkiwicz – i daglig tale sr. Anna. De første 60 år blev markeret med messe først og fællesspisning bagefter. Sammen med medsøsteren sr. Adriana, der kom til Danmark 1. juli sidste år, har sr. Anna ansvaret for biskoppens daglige husholdning med modtagelse af mange gæster fra udlandet – ofte med sent varsel. Hun følger ofte med rundt i Danmark som chauffør for biskop Czeslaw. Både sr. Anna og sr. Adriana kommer

fra Betaniasøstrene – et polsk religiøst institut, der blev grundlagt i 1930 og anerkendt i 1992 af Johannes Paul II. Søstrene arbejder mest i Polen, hvor de er meget aktive i sjælesorgen ude i menighederne og tager sig af opgaver med syge og fattige.

Sr. Anna er biskoppens myndige og yderst effektive husholder, der altid er i gang med noget og heller ikke viger tilbage for at give et nap med i Stenosgade til Jesu Hjerter Kirkes arrangementer. I de syv år, hun arbejdede for sin orden i Italien, blev hun flydende i italiensk, og veltillavet polsk mad med et italiensk twist er siden blevet en af hendes foretrukne måder at vise omsorg på.

I Stenosgade er hun kendt som kvinden med de magiske, grønne fingre. Vindueskarmene i Stenosgade er fyldt med krukker og pletter, hvor grønne planter skyder lystigt op, og hvor der før var stenbro er der nu kommet en gårdhave, en lille grøn oase med en vandkunst og masser af planter.

Sr. Anna gør ikke noget væsen af sig og hviler meget i sig selv. Bag det lidt tilknappede væsen er der et varmt og omsorgsfuldt menneske med udtalt humoristisk sans. I sin tale til fødselsdagsmiddagen udtrykte biskop Czeslaw håb om, at vi kan beholde hende mange år endnu i Danmark LR

Søster Anna, biskop Czeslaw og hendes medsøster Adriana til fødselsdagsfesten. Foto: Lisbeth Rütz.

Gå på skattejagt!

Sankt Andreas Bibliotek holder bogudsalg.

BIBLIOTEK Den 25. april slog Sankt Andreas Bibliotek dørene op for endnu et bogudsalg. Indholdet af mere end 40 kasser har været gennem biblioteksleder Susanne Balslevs kyndige hænder til finsortering. Blandt andet har biblioteket modtaget store bogbøger fra Johanne Melskens og Birgit Vinther.

I kasserne gemte der sig mange sjældne titler. Nogle er indlemmet i biblioteket, men mange af dem har interesse-rede nu mulighed for at købe.

Der er blandt andet en hel del værker – også af de mere sjældne af Johannes Jørgensen, titler inden for kirke- og kulturhistorie, bibelkommentarer, litteratur om helgener, opslagsværker og kunsthistorie, men også værker, der falder lidt uden for bibliotekets område – for eksempel Ænei-

den og de islandske sagaer.

Mange vil gerne læse om klostervæsenet og her er en sjældenhed som Schindlers trebindsværk "Vesterledens munkevæsen" til salg. Denne gang er der også en del om pilgrimsrejser og litteratur om Maria, for eksempel Mariaåbenbaringer.

Bogudsalget byder også på en del skønlitteratur med katolsk islæt – for eksempel bøger af Robert Hugh Benson og den jødiske forfatter Sholem Aschs Mariatrilogi.

I 2015 bortfaldt bispedømmets driftstilskud til biblioteket, og biblioteket er derfor helt afhængigt af støtte fra fonde og private. En hel del af indtægterne kommer fra bibliotekets støtteforening. Det koster 300 kr. årligt at være med, og beløbet er fradragsberettiget, hvis Ansgarstiftelsen har dit CPR-nummer. Læs mere om foreningen på bibliotekets hjemmeside sanktandreasbibliotek.dk. Kik ind til bogudsalget i bibliotekets åbningstid tirsdag-onsdag-torsdag fra 13-17. Du er også velkommen til at spørge om bogudsalget på info@sanktandreasbibliotek.dk LR

Biblioteksleder Susanne Balslev har haft travlt med at sortere over 40 kasser med spændende bøger.

Læserne skriver

Åbent brev til de nordiske biskopper

Tak for Jeres brev modtaget 25. marts d.å. med de mange sikkert velmente ord om "den menneskelige seksualitet". Det er ikke noget nemt emne for Jer, men I forsøger at være forstående – og tak for det. Men for mig knækker filmen, når I som teologer og hyrder skriver: "I Kirkens gæstfrie fællesskab er der plads til alle. Men, omstændigheder kan gøre, at en katolik i en tid ikke kan modtage sakramenterne. Han eller hun ophører derfor ikke med at være medlem af Kirken".

Det at bruge Nadveren som en præmie for god opførsel

i stedet for et nådemiddel til hjælp for den enkelte og til fællesskabsdannelse, det har pave Frans set sig nødsaget til at komme med en udtalelse angående. Anledningen var den, at en del af biskopperne i USA ønskede officielt at få vedtaget, at præsident Joe Biden skulle nægtes den katolske nadver, fordi han ikke går ind for at kriminalisere abort i USA. Frans sagde: "Kommunion er ikke en præmie for perfekte mennesker, men snarere en gave". Det budskab synes I ikke at være i samklang med.

Vi er Kirkens børn. Vi kan naturligvis ikke bebrejde Jer, at I næppe har stor indsigt i børneopdragelse. Som lægmand kan jeg dog godt betro Jer, at tendensen inden for børneopdragelse går mod at erstatte tugt med hjælp.

Vi der har set hvorledes kendte diktatoriske forbrydere,

nonner involverede i babyhandel og krænkere og udnytttere, beskyttet af hierarkiet, har modtaget nadveren, uden at nogen forsøgte at nægte dem den – på os kan det nok virke noget hyklerisk.

Som tak for de trods alt venlige intentioner, jeg sporer i Jeres brev, vil jeg foreslå Jer en øvelse: Vi står alle i et syndeforhold til Gud. I kunne derfor overveje, om ikke I i en periode skulle undlade at modtage sakramenterne, så kunne I jo samtidig se, om det bringer Jer noget godt – I kan trøste Jer med, at I stadigvæk er medlem af Kirken.

Med venlig hilsen, Hans Christensen, læge, cand.theol., 2720 Vanløse

Det sker i bispedømmet

Tirsdag den 9. maj kl. 18.30-20. Sted: Englesalen, NSG, Sankt Kjelds Gade 3. Arrangementet er på engelsk.

Debataften: "Personalisme og Det Fælles Bedste – en samtale med spanske filosoffer Juan Manuel Burgos og Nieves Gómez Alvarez".

Spaniens førende filosoffer inden for personalismen gæster Danmark i åben debat: Hvad er personalisme? Og hvorfor og hvordan er den vigtig for os i dag?

Arrangør: Justitia et Pax i samarbejde med Academicum Catholicum. Ordstyrer: Bjørn Thomassen.

Sankt Andreas Biblioteks antikvariat holder bogudsalg fra **tirsdag den 25.4 til og med torsdag den 4.5 i bibliotekets åbningstid, tirsdag-torsdag, kl. 13-17** på adressen Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Every Thursday – 18:00-19:00, Holy Hour of Adoration and Seven swords of Rosary: Prayer for our priests by: The Daughter & Sons of Seven Swords of Sorrowful Mother's Ministry at: Everyone is invited to join. Saint Anne's Church, (Bus 5C to Tycho Brahes Allé).

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84. Skt. Thomas fællesskabet **mødes hver onsdag kl. 18** med messe i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Derefter samles vi i køkkenet på 1. sal i sognegården til lovprisning og bibellæsning, hvor vi lader os inspirere af Guds ord. Derefter deler vi, med hinanden, vores oplevelse af, hvordan det er at leve troen i hverdagen. Når vi gør disse ting, lærer vi at opbygge broderlige venskaber og nyde livet med Jesus. Vi beder for hinanden.

Skt. Thomas fællesskabet lever sit eget liv, idet det er et multinationalt fællesskab og uanset, om du er troende eller ikke-troende, ung eller gammel, single eller gift – er du velkommen. Møderne er åbne for alle, der søger et levende forhold til Gud. Aftenerne slutter med fælles spisning.

Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk

Pavens Globale Bønsnetværk (Bønnens Apostolat). Første fredag hver måned er pavens globale bønsnetværks bededag. Denne dag reflekteres der også over Den hellige Faders intentioner.

I Aarhus fejres den **første fredag hver måned** den hellige messe for medlemmer af Bønnens Apostolat/Pavens Globale Bønsnetværk i Danmark, og de intentioner, der er blevet tilsendt, læses i messens forbønner. Forbønstjenesten er åben for enkeltpersoner, grupper eller bevægelser. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: apostolat.dk@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Maj

1. *hvid*. Mandag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Josef** Arbejderen *Påskepf.*
 V. Sl 42,2-3;43,3.4
 R. Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 11,1-18. Ev.: Joh 10,11-18.
 Hvis *Josef fejres læses følgende tekster:*
 L.: 1 Mos 1,26-2,3 eller Kol 3,14-15.17.23-24
 V. Sl 90,2.3-4.12-13.14+16
 R. Styrk vore hænder værk, Herre.
 Ev.: Matt 13,54-58
2. *hvid*. Tirsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Athanasius, biskop og kirkelærer (†373) (m)
Påskepf.
 V. Sl 87,1-3.4-5.6-7
 R. Lovsyng Herren, alle I folk. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 11,19-26. Ev.: Joh 10,22-30.
3. *rød*. Onsdag. FILIP OG JAKOB, apostle (f)
GLAp.pf
 L.: 1 Kor 15,1-8
 V. Sl 19,2-3. 4-5ab
 R. Deres røst når ud over hele jorden. Eller: R. Halleluja!
 Ev.: Joh 14,6-14
4. *hvid*. Torsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 89,2-3.21-22.25+27
 R. Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 13,13-25. Ev.: Joh 13,16-20.
5. *hvid*. Fredag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 2,6-7.8-9.10-11
 R. Du er min søn, jeg har født dig i dag!
 Eller: R. Halleluja, halleluja!
 L.: ApG 13,26-33. Ev.: Joh 14,1-6.
Store Bededag
6. *hvid*. Lørdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 98,1.2-3b.3c-4
 R. Hele den vide jord har set vor Guds frelse.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 13,44-52. Ev.: Joh 14,7-14.
Bededag for præste- og ordenskald.
7. *hvid*. **5. SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✕ *Gl. Cr. Påskepf.*
1.L.: ApG 6,1-7;
 V. Sl 33,1-2.4-5.18-19.
 R. Lad din godhed komme over os, Herre,
 for vi venter på dig. Eller: R. Halleluja!
2.L.: 1 Pet 2,4-9.
 Ev.: Joh 14,1-12.
28-årsdagen for biskop Czeslaw Kozons bispevielse (1995) Mindes i menighedens forbønner
8. *hvid*. Mandag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
 V. Sl 115,1-2.3-4.15-16
 R. Ikke os, Herre, ikke os, men dit navn skal du give ære.
 Eller: R. Halleluja, halleluja!
 L.: ApG 14,5-18. Ev.: Joh 14,21-26.
9. *hvid*. Tirsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
 V. Sl 145,10-11.12-13.21
 R. Dine venner, Herre,
 skal kundgøre dit kongedømmes prægtige herlighed.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 14,19-28. Ev.: Joh 14,27-31a.
10. *hvid*. Onsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Johannes de Ávila**, præst og kirkelærer (†1569) *Påskepf.*
 V. Sl 122,1-2.3-4a.4b-5
 R. Lad os drage til Herrens hus. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 15,1-6. Ev.: Joh 15,1-8.
11. *hvid*. Torsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
 V. Sl 96,1-2a.2b-3.10
 R. Fortæl om Herrens herlighed blandt alle folkene.
 Eller: R. Halleluja!
- L.: ApG 15,7-21. Ev.: Joh 15,9-11.
12. *hvid*. Fredag i 5. uge i påsken. (I Ps).
 Eller *rød*. **Nereus og Achilleus**, martyrer (†1. årh.)
 Eller *rød*. **Pancratius**, martyr (†304)
Påskepf.
 V. Sl 57,8-9.10-12
 R. Jeg vil takke dig blandt folkene, Herre.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 15,22-31. Ev.: Joh 15,12-17.
13. *hvid*. Lørdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Den salige Jomfru Maria af Fatima**
Påskepf.
 V. Sl 100,1b-2.3.5
 R. Bryd ud i fryderåb for Herren, hele jorden!
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 16,1-10. Ev.: Joh 15,18-21.
Ad libitum læsninger til Den salige Jomfru Maria af Fatima:
 L.: Åb 11,19a; 12,1-6a.10ab
 V. Sl 45,11-12.14-15.16-17
 R. Hør efter, min datter, lyt opmærksomt!
 Ev.: Luk 11,27-28
14. *hvid*. **6. SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✕ *Gl. Cr. Påskepf.*
1.L.: ApG 8,5-8.14-17;
 V. Sl 66,1-3a.4-5.6-7a.16+20.
 R. Bryd ud i fryderåb for Gud, hele jorden.
 Eller: R. Halleluja!
2.L.: 1 Pet 3,15-18.
 Ev.: Joh 14,15-21.
(Mattias, apostel, fejres ikke)
15. *hvid*. Mandag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
 V. Sl 149,1-2.3-4.5+6a+9b
 R. Herren glæder sig over sit folk. Eller: Halleluja!
 L.: ApG 16,11-15. Ev.: Joh 15,26—16,4a.
16. *hvid*. Tirsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
 V. Sl 138,1-2a.2bc-3.7c-8
 R. Herre, din højre hånd frelser mig. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 16,22-34. Ev.: Joh 16,5-11.
17. *hvid*. Onsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
 V. Sl 148,1-2.11-12.13.14
 R. Himmel og jord er opfyldt af din herlighed.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 17,15.22—18,1. Ev.: Joh 16,12-15.
18. *hvid*. Torsdag **KRISTI HIMMELFART** (h).
 ✕ *Gl. Cr. Hf.pf.*
1.L.: ApG 1,1-11;
 V. Sl 47,2-3.6-7.8-9.
 R. Gud drager op under jubelråb,
 Herren drager op til hornets klang. Eller: R. Halleluja!
2.L.: Ef 1,17-23.
 Ev.: Matt 28,16-20.
(Erik, martyr (†1160), fejres ikke)
19. *hvid*. Fredag i 6. uge i påsken. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Johannes I**, pave og martyr (†526)
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 47,2-3.4-5.6-7
 R. Gud er hele jordens konge. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 18,9-18. Ev.: Joh 16,20-23a.
20. *hvid*. Lørdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Bernardin af Siena**, præst (†1444)
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 47,2-3.8-9.10
 R. Gud er hele jordens konge. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 18,23-28. Ev.: Joh 16,23b-28.
21. *hvid*. **7. SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✕ *Gl. Cr. Påske- eller Hf.pf.*
1.L.: ApG 1,12-14;
 V. Sl 27,1.4.7-8.
 R. Jeg stoler på, at jeg skal se Herrens godhed i de levendes land. Eller: R. Halleluja!
2.L.: 1 Pet 4,13-16.
 Ev.: Joh 17,1-11a.
Valfart til Åsebakken
Kristoffer Magallanes, præst (†1927), og lidelsesfæller, martyrer (†1915-1937) fejres ikke.
22. *hvid*. Mandag i 7. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Rita af Cascia**, ordenssøster (†1457)
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 68,2-3.4-5ac.6-7b
 R. I jordens riger, syng for Gud Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 19,1-8. Ev.: Joh 16,29-33.
23. *hvid*. Tirsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 68,10-11.20-21
 R. I jordens riger, syng for Gud! Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 20,17-27. Ev.: Joh 17,1-11a.
24. *hvid*. Onsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 68,29-30.33-35a.35b-36bc
 R. I jordens riger, syng for Gud. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 20,28-38. Ev.: Joh 17,11b-19.
25. *hvid*. Torsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Beda den Ærværdige**, præst og kirkelærer (†735)
 Eller *hvid*. **Gregor VII**, pave (†1085)
 Eller *hvid*. **Maria Magdalene af Pazzi**, jomfru (†1607)
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 16,1-2a+5.7-8.9-10.11
 R. Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 22,30; 23,6-11. Ev.: Joh 17,20-26.
26. *hvid*. Fredag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Filip Neri, præst (†1595) (m)
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 103,1-2.11-12.19-20b
 R. Herren har grundfæstet sin trone i himlen.
 Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 25,13-21. Ev.: Joh 21,15-19.
27. *hvid*. Lørdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Augustin af Canterbury**, biskop (†605)
Påske- eller Hf.pf.
 V. Sl 11,4.5+7
 R. De retskafne skal se dit ansigt, Herre. Eller: R. Halleluja!
 L.: ApG 28,16-20.30-31. Ev.: Joh 21,20-25.
27. **Aften: rød. PINSEVIGILIE** (h)
Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja!
1.L.: 1 Mos 11,1-9 eller 2 Mos 19,3-8a.16-20b eller Ez 37,1-14 eller Joel 3,1-5;
 V. Sl 104,1-2a.24+35c.27-28.29b-30.
 R. Herre, send din ånd; gør jorden ny! Eller: R. Halleluja!
2.L.: Rom 8,22-27.
 Ev.: Joh 7,37-39.
28. *rød*. Søndag. **PINSE DAG** (h)
 ✕ *Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja!*
1.L.: ApG 2,1-11;
 V. Sl 104,1ab+24ac.29bc-30.31+34.
 R. Herre, send din ånd; gør jorden ny!
 Eller: R. Halleluja!
2.L.: 1 Kor 12,3b-7.12-13.
 Ev.: Joh 20,19-23.
Påsketiden afsluttes efter komplet.
- Det almindelige kirkeår**
29. *hvid*. Mandag i 8. alm. uge.
Den salige Jomfru Maria, Kirkens Moder (m)
Særl. pf.
 L.: 1 Mos 3,9-15.20 eller ApG 1,12-14
 V. Sl 87,1-2.3+5.6-7
 R. Herlige ting siges om dig du Guds by.
 Ev.: Joh 19,25-34
30. *grøn*. Tirsdag i 8. alm. uge. (IV Ps).
 V. Sl 50,5-6.7-8.14 + 23.
 R. Den, der vandrer retsindigt, skal se Guds frelse.
 L.: Sir 35,1-12. Ev.: Mark 10,28-31.
31. *hvid*. Onsdag. Den salige jomfru Marias besøg hos Elisabeth (f)
Gl. Jomfru Marias pf.
 L.: Sef 3,14-18 eller Rom 12,9-16a
 V. Es 12,2-3.4bcd.5-6
 R. Israels Hellige er stor iblandt jer!
 Ev.: Luk 1,39-56

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemand-madsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Danske Bedemænd

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Føler du dig alene, trist eller bekymret? Ved telefonen sidder et kristent medmenneske, som vil lytte og bede for og med dig.

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bente og Christian Wests Fond til fordel for Den katolske Kirke

Hermed indkaldes ansøgninger til Bente og Christian Wests Fond til fordel for Den katolske Kirke.

Fondet støtter evangelisering (i bred forstand) i overensstemmelse med Kirkens officielle lære.

Ansøgninger på højst to sider med projektbeskrivelse og angivelse af kontaktperson sendes inden 1. juni til følgende mail: bentegochristianwestsfond@gmail.com.

Har du ikke modtaget besked inden 1. juli, er du ikke kommet i betragtning.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

Biskoppens kalender Maj 2023

2. kl. 15.00 Møde for Kristeligt Dagblads repræsentantskab
3. kl. 08.30 Messe hos Kærlighedens Missionærer
5. kl. 10.00 Firmelse i Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg
- kl. 16.00 Firmelse i Sankt Norberts Kirke, Vejle
6. kl. 09.00 Firmelse i Sankt Knuds Kirke, Fredericia
- kl. 12.00 Firmelse i Vor Frue Kirke, Aarhus
7. Firmelse i Sankt Mariæ Kirke, Aalborg
10. kl. 18.00 Messe på Redemptoris Mater
11. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
12. kl. 14.00 Møde i Økonomisk Råd
13. kl. 10.00 Årsmøde i Danske Kirkers Råd
- kl. 17.00 Firmelse i Sankt Pauls Kirke, Taastrup
14. kl. 11.00 Firmelse i Sankt Josefs Kirke, Horsens
16. kl. 10.00 Møde i Præsterådet
18. kl. 11.00 Firmelse i Hellig Kors Kirke, Nykøbing
- kl. 15.30 Firmelse i Sankt Birgitta Kirke, Maribo
19. kl. 15.00 Firmelse i Vor Frue Kirke, Næstved
20. kl. 10.00 Firmelse i Sankt Knud Lavard Kirke, Lyngby
- kl. 16.00 Firmelse i Sankt Laurentii Kirke, Roskilde
21. Valfart til Vor Frue af Åsebakken
24. kl. 18.00 Økumenisk gudstjeneste i Københavns Domkirke
26. kl. 16.00 Sankt Andreas Kirkes 150 års jubilæum
27. kl. 10.00 Firmelse for city-menighederne i Marmorkirken
- kl. 13.00 Firmelse i Vor Frue Kirke, Herlev
- kl. 17.00 Firmelse i Sankt Nikolaj Kirke, Hvidovre
28. kl. 10.00 Messe i Domkirken
30. kl. 17.00 Møde i Pastoralrådets forretningsudvalg
31. kl. 13.30 Møde i Danske Kirkers Råds forretningsudvalg

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Stig Andersen, Rosa Ørtved Knudsen, Kirsten Krog, pastor Lars Messerschmidt, diakon Kaare Nielsen og Sebastian Olden-Jørgensen, Anna Sandberg.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:
redaktion@katolskorientering.dk - Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 7/2023**, som udkommer den **19. maj 2023**, skal være KO i hænde senest den **1. maj 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 8/2023**, som udkommer den **9. juni 2023**, skal være KO i hænde senest den **22. maj 2023**.

Bønnens apostolat

Maj

For kirkelige bevægelser og grupper

Vi beder om, at kirkelige bevægelser og grupper hver dag må genopdage deres mission til evangelisering, og sætte deres egen karisma til tjeneste for verdens behov..

Du kan også se årets intentioner på <https://apostolat.dk>.

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk

www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

'Kirken skal altid reformeres'

Hvordan skal Kirken i dag begynde at fungere efter århundreders fejludvikling? Svaret må være, mener artiklens forfatter, at det skal altid være Jesus/Helligånden, der har det sidste ord, når Kirken på alle niveauer skal træffe beslutninger, og at hele Kirken skal på en eller anden måde medvirke i processen.

Tekst: Pastor Lars Messerschmidt

STRØTANKER 'Kirken skal reformeres' er ikke en overskrift men et oldkirkeligt teologisk udtryk. Det hedder på latin '*Ecclesia semper reformanda est*', dvs. 'Kirken skal altid reformeres'. I oldkirken var man sig bevidst, at det at være kirke var noget overnaturligt, som ikke uden videre kan sammenlignes med et menneskeligt samfund. Vi kristne skulle altså konstant være opmærksomme på, at vi ikke måtte tilpasse Kirkens guddommelige natur til en menneskelig religiøs organisation.

Ser vi kirkehistorisk på Kirkens situation

kan ingen benægte, at den har tilpasset sig det omliggende samfund og afspejler det. Alene det faktum, at biskopperne i løbet af middelalderen overtog et væsentligt politisk ansvar for civilsamfundet, er et tegn på det. Således blev efterhånden alle de katolske biskopper i middelalderen fødte medlemmer af rigsrådet i Danmark, landets øverste civile myndighed. Hvis ikke det havde været tilfældet, ville den evangeliske reformation nok ikke have fundet sted i Danmark (og Norden). Kirken blev en statskirke. Biskopperne var ganske enkelt

ikke i stand til at varetage den nødvendige reform. Vidne om dette problem var datidens måske største danske katolske teolog, Poul Helgesen, som voldsomt anklagede både kongemagten og biskopperne for det store forfald, Den katolske Kirke var i.

På denne baggrund må vi derfor også i 2023 spørge os selv, om den vestlige kirkes opbygning, som vi kender den, svarer til Kirkens inderste væsen. Man kunne beskrive dens opbygning, sådan som den kommer til udtryk i den seneste kirkeret (1983), som en centraliseret og topstyret organisation. Det er den ikke blot i kirkerettens, men også både i gejstlighedens og kirkefolkets opfattelse. Ikke mange ved eller tænker over, at der findes de østkirkelige traditioner, som meget mere afspejler Oldkirkens organisationsform, som er mere bibelsk. De enkelte lokalkirker er selvstændige, men solidarisk forbundet fx i kirkeprovinser. Patriarkatsystemet er ikkesammenligneligt med pavens centrale funktion og i virkeligheden ikke grundlæggende oldkirkeligt dvs.

er først blevet udviklet i den nuværende form fra 400-tallet.

Vi befinder os nu i det 3. årtusind. Ingen ringere end pave Johannes Paul II, der var pave før og efter år 2000, har entydigt erklæret, at pavedømmet er den største anstødssten for Kirkens genforening. Men han gør udtrykkeligt opmærksom på, at udøvelsen af pavens overordnede hyrdeembede var helt anderledes i det første årtusind end i det andet årtusind, og kan også være anderledes i det tredje årtusind, og han indbød alle kristne, ortodokse, evangeliske og katolske kristne til sammen med ham at definere dette embedes konkrete form. Når paven bruger udtrykket, at paveembedet kan fungere helt anderledes, underforstår han, at det *skal* fungere anderledes i vor tid. Men det er ikke sket, tværtimod.

Jeg vil i det følgende pege på fire elementer til en reform af Kirken.

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 6
 28. april 2023 · 49. årgang

PP
 DANMARK

Fire reformpunkter

1. Pave Johannes XXIII, der indkaldte til konciliet, satte som overskrift: En ny pinse, og formulerede en særlig bøn til Helligånden, alle katolikker skulle bede ("*Guddommelige Ånd, forny i vor tid dine undere som i en ny pinse...*"). Meningen med denne bøn og selve konciliet var at give plads for Helligånden, Kirkens Ånd. Pavens forståelse har altså været, at Helligånden netop ikke længere (i vor tid) havde den førsteplads, Han skulle have. Den perfekte organisation havde taget over.

2. Den fremtalte pave Johannes Paul lavede også en pastoral overskrift for Kirken: Den har brug for en 'ny evangelisering'. Jeg undrede mig virkelig over, hvad paven mente. Jeg tvivler på, at ret mange af mine kolleger og medkristne overhovedet lagde mærke til denne overskrift. Hvis vi har brug for en 'ny evangelisering' (jf ny pinse), må vi altså mangle noget alvorligt. Det problem, paven pegede på, kan formuleres således: medlemmerne af Kirken (globalt set) har, når det kommer til stykket, ikke en rigtig tro, dvs. et personligt forhold til Gud. De tror, at de tror. Hvordan bliver man så rigtig troende? Ved at blive evangeliseret.

Kirken i sit nye ritual for voksendåb og dåb af skolebørn (som jo finder sted oftere og oftere), taler direkte om en evangeliseringsproces og definerer denne proces som en proces, hvor det enkelte menneske får et personligt trosforhold til Gud. Det er primært Helligånden, der gennem denne proces fremkalder troen i den enkelte. I strengeste forstand kan vi altså ikke lave et "evangeliseringskursus". Processen, siger ritualen, er helt subjektiv. Den anden koncils-pave, Paul VI, skriver udtrykkeligt i et dokument (*Evangelii nuntiandi*, Evangeli-

ets forkyndelse, 1975), at det er forældrene, der er deres børns første evangelister. Det betyder, at Gud primært, men ikke eksklusivt, bruger de kristne forældre til at føre deres børn til personlig tro på Gud. Det er Jesus, der sender evangelisterne, som han bruger for at skabe tro. Jesus ønsker altså at bruge børnenes forældre til denne funktion. Det er åbenbart ikke lykkedes, mener pave Johannes Paul II. Alle, der har undervisning af børn til 1. kommunion og til firmelse, kan nikke genkendende til dette. Det er et generelt problem, som ikke kan løses ved en bedre undervisning og bedre pædagogisk materiale (og hvor er vi eksperter i det!). Helligånden får tilsyneladende ikke lov til rigtig at påvirke vore børn og unge. Hvor ligger fejlen?

3. I 2010 udsendte pave Benedikt XVI en såkaldt postsynodal skrivelse, *Verbum Domini*, der med megen autoritet slår fast, at Kirkens dogmatiske grundlag er Bibelen og kun den. Og han forklarer de teologiske grunde til det og giver os også helt konkret en metode til at læse Bibelen med de rigtige øjne, for det er just problemet. Han slår fast, at fordi Bibelen, Guds Ord, er vor åndelige føde, skal den have førstepladsen i præstestudiet, i menighedernes liv og i den enkeltes personlige trosliv. Med andre ord, det er læsningen af Bibelen, der både nærer og uddyber vor tro. Bibellæsning er altså nødvendig for at troen kan uddybes, vedligeholdes, vokse og bære frugt i form af evangelisering.

4. I 2021 åbnede pave Frans den synodale vandring, og i den forbindelse udtalte han, at Kirkens væsen er synodal. Det havde jeg aldrig hørt før, men gik straks i gang med teologisk at undersøge det. Jo, paven havde ret. Synoder har spillet en afgørende rolle i

hele Kirkens historie. Den fungerede på alle niveauer synodalt. Jeg har i reolen en stor samling af stort set alle synoder indtil Tridentinerkonciliet, som jeg bare kan slå op i og sætte mig ind i disse synoder. Også i den nye kirkeret af 1983 omtales synoder, som en funktion på bispedømmeplan. Men hvor praktiseres de i dag? Vi havde en sådan synode i Danmark 1967-69, som efter min mening har haft en afgørende indflydelse på den måde, vi i dag er Kirke på i Danmark. Men det stiller så det næste spørgsmål: hvad er en synode, teologisk og historisk?

Svaret finder vi fx i Apostlenes Gerninger, hvor der er flere eksempler på synodale processer. Kort fortalt er en synode en sammenkomst (selve det græske ord indikerer det), hvor en bestemt lokal forsamling drøfter et dogmatisk eller pastoralt problem og under bøn lytter til Helligånden for at få hans svar på spørgsmålet. Det er en kollektiv proces, hvor man i fællesskab er åben for Helligåndens vejledning. Kristus/Helligånden er lederen, der skal fortælle den lokale forsamling, hvad der er Guds vilje.

Det bedste og smukkeste eksempel er valget af Judas' efterfølger, så apostelkollegiet på tolv kan genoprettes (ApG 1,15-26). Peter organiserer en høring blandt de ca. 120 disciple om, hvem der opfylder kriterierne for at tilhøre de tolv: Det skal være én, der har kendt og fulgt Jesus fra begyndelsen til Himmelfarten. Kun to opfylder dette kriterium: Josef Barabbas og Matthias. Hvem skal så afgøre, hvem af de to, der skal indgå i apostelkollegiet? De andre apostle? De 120 disciple? Peter? Nej! Det er Kristus, der skal gøre det. Ved lodtrækning (original jødisk måde at kende Guds vilje på) afgør Kristus, at det er Matthias, han har udvalgt. Jeg kalder denne meget konkret beskrevne

proces for Den synodale Urmodel.

Pointen er, at det altid skal være Jesus/Helligånden, der har det sidste ord, når Kirken på alle niveauer skal træffe beslutninger, og hele Kirken skal på en eller anden måde medvirke i processen. Er det det, der vil ske i den aktuelle synodale vandring?

Konklusion

De fire emner, jeg har taget op i dette oplæg, peger på, hvordan Kirken i dag skal begynde at fungere efter århundreders fejludvikling. Kristus har på disse fire nævnte områder anvist vejen til en grundlæggende reform af Kirken: Helligånden, ny evangelisering, Bibelen og synoden.

Jeg offentliggjorde sidste år i Katolsk Orientering en ny oversættelse med kommentarer af de breve, Kristus dikterede Johannes til de syv kirker i Lilleasien, som symbolsk repræsenterer Kirken til alle tider og overalt. Jesus afslutter alle brevene med:

"Den, som har ører, skal høre, hvad Ånden siger til kirkerne" (Åb 2,7 m.fl.). Mere direkte kan det ikke siges, hvad vi som Kirke i dag skal gøre for at komme videre: Lytte til Kristi Ånd, så kommer resten af sig selv. Det er altså Jesu direkte befaling til kirkerne, men også til enhver af os!

Vatikanet forbereder en tekst om fraskilte og gengifte par, siger kardinal Farrell

Dikasteriet for lægfolk, familie og liv er ved at forberede et dokument, der omhandler fraskilte og gengifte par. Det sker på anmodning af pave Frans, oplyser dikasteriets præfekt, kardinal Kevin Farrell.

ÆGTESKAB Kardinal Farrell nævnte dokumentet, som er under udarbejdelse, i en tale på italiensk på et møde i dikasteriet den 22. april. Dikasteriet fremmer pastoral omsorg for familien og lægfolkets mission. Farrell talte om vigtigheden af at yde hjælp og vejledning til "dem, der gennemlever ægteskabelige kriser af alle slags".

"På denne front arbejder dikasteriet også på at forberede en tekst, der specifikt vil berøre – som De ønskede det, Deres Hellighed – mænd og kvinder, der efter at have lagt et mislykket ægteskab bag sig, nu lever i nye ægteskaber", sagde Farrell i sin åbningstale.

Kardinal Farrell oplyste ikke, hvornår dokumentet vil blive offentliggjort.

Kirken lærer, at katolikker, der er blevet skilt og gift igen, uden en kirkelig annullering af deres første ægteskab, ikke må modtage kommunionen – en lære,

som Johannes Paul II bekræftede i 2005 i rundskrivelsen *Familiaris Consortio*. Pave Frans har i løbet af sit pontifikat sagt, at der kan være situationer, fra sag til sag, hvor fraskilte og gengifte katolikker kan få adgang til eukaristien, herunder situationer,

Foto: Klaus Herzog.

hvor ægtefællerne praktiserer afholdenhed (eng. 'continence') i deres ægteskab.

I et interview for nylig svarede pave Frans på et spørgsmål om, hvorvidt fraskilte og gengifte katolikker vil kunne modtage eukaristien, ved at sige: "Vi kan ikke reducere en menneskelig situation til en præskriptiv situation". I interviewet rådede paven til at se på, hvad hans forgænger Benedikt XVI sagde om annullering, idet han bekræftede, at "en stor del af de kirkelige ægteskaber er ugyldige på grund af manglende tro".

"Og tænk over dette: Nogle gange [går man] til et bryllup, og det virker mere som om det er en social reception og ikke et sakramente", sagde pave Frans. "Når unge mennesker siger 'for evigt', hvem ved, hvad de mener [med] 'for evigt'".

NM

Tillader kvinder at stemme på den kommende bispesynode

Pave Frans har besluttet at give kvinder stemmeret på bispesynoden i oktober.

SYNODEN Pave Frans har besluttet at give kvinder stemmeret på efterårets bispesynode om synodalitet i Rom. Ændringen er historisk, idet kvinder tidligere har kunnet deltage på bispesynoder som rådgivere eller observatører, men aldrig har haft mulighed for at stemme. Beslutningen afspejler pave Frans' håb om at give kvinder større ansvar i kirkelige beslutninger og lægfolk mere indflydelse på Den katolske Kirkes liv.

Frans godkendte ændringer i de normer, der styrer bispesynoden og dens virke – det organ i Vatikanet, der samler verdens biskopper til regelmæssige møder – efter årtiers krav fra kvinder om at få stemmeret.

Vatikanet offentliggjorde onsdag den 26. april de ændringer, som paven har godkendt, og som understreger hans vision om at lægfolk skal spille en større rolle i kirkelige anliggender, som længe har været overladt til gejstlige, biskopper og kardinaler.

Lige siden 2. Vatikankoncil har de forskellige paver med jævne mellemrum indkaldt verdens biskopper til Rom, for i nogle uger ad gangen at drøfte ét eller flere bestemte emner.

Ved bispesynodernes afslutning stemmer

de forsamlede biskopperne om specifikke forslag, som herefter forelægges paven, der så udarbejder en såkaldt postsynodal skrivelse, der sammenfatter biskoppernes synspunkter.

Som nævnt har det hidtil kun været mænd, der har haft stemmeret på bispesynoderne. Men i henhold til de nye ændringer vil fem ordenssøstre slutte sig til de fem præster som stemmeberettigede repræsentanter for ordenssamfundene.

Derudover har pave Frans besluttet at udpege 70 medlemmer til synoden, som ikke er biskopper, og han har bedt om at halvdelen af dem skal være kvinder. De vil også have stemmeret.

Målet er også at inkludere unge mennesker blandt disse 70 ikke-biskoppelige medlemmer, som vil blive foreslået paven af regionale organer, og som pave Frans træffer den endelige beslutning om.

"Det er en vigtig ændring, men der er ikke tale om en revolution", forklarer kardinal Jean-Claude Hollerich, en af synodens toporganisatorer.

Den næste bispesynode, som bliver afholdt den 4.-29. oktober i år, vil fokusere

netop på emnet om at gøre Kirken mere reflekterende og lydhør over for lægfolk, en proces kendt som 'synodalitet', som Frans har været fortaler for i årevis.

Forud for mødet i oktober har der været gennemført en hidtil uset toårig høringsproces blandt katolske lægfolk om deres visioner for Kirken og om, hvordan den bedre kan imødekomme katolikkernes behov i dag.

Kardinal Mario Grech, der er ansvarlig for synoden, understregede, at med ændringerne vil omkring 21 procent af de forsamlede repræsentanter på mødet i oktober være ikke-biskopper, hvoraf halvdelen er kvinder.

Grech erkendte, at der er et vist ubehag i Kirkens hierarki over for Frans' vision om inklusivitet, men understreger, at selve synoden fortsat vil have et flertal af biskopper, der bestemmer.

På et pressemøde afviste Hollerich at forholde sig til, hvordan de kvindelige deltagere skal omtales, da medlemmerne længe har været kendt som 'synodefædre'. På spørgsmålet om de så ville blive kendt som 'synodemødre' svarede han, at det bliver op til kvinderne at beslutte det.

Pave Frans har gjort mere end nogen anden pave i nyere tid for at give kvinder større indflydelse på beslutningsprocesser i Kirken. Han har således udnævnt flere kvinder til højtstående stillinger i Vatikanet, selv om ingen kvinder leder nogen af de større dikasterier i Vatikanet. Men det er måske et spørgsmål om tid?

NM

Regnbuekirken

Katolsk menighedsforståelse.

Læs mere på side

5

Musikkens fyrste

Palestrina og hans betydning.

Læs mere på side

6

Foreningsliv

Debataften i A.C. om personalisme og det fælles bedste.

Læs mere på side

7

Kirken i Danmark

Pilgrimsvandring, kroppens teologi med mere.

Læs mere på side

8-9

KO mener

Har Frans en hemmelig fredsplan?

Pave Frans nævnte søndag den 7. maj, at han arbejder på en hemmelig plan for fred mellem Ukraine og Rusland. Men mens udsigten til en pavelig fredsaftale har fået opmærksomhed i medierne, hævder ukrainske og russiske regeringsfolk ikke at kende til en sådan plan.

Vatikanet og paven har altid fastholdt, at Frans presser hårdt på for at opnå fred i Ukraine. Men efter hans kommentarer er det uvist, om en pavelig fredsplan fortsat er i sin vorden, eller om aktører på højt plan bare endnu ikke er blevet indviet i planen.

På trods af ukrainske og russiske benægtelser udtalte en pavelig rådgiver til en italiensk avis, at Frans "kontinuerligt har arbejdet for fred i mere end otte måneder", og forudsagde, at det private pavelige initiativ snart ville bære frugt.

Stefano Zamagni, tidligere præsident for det pavelige akademi for samfundsvidenskab, sagde til *Il Fatto Quotidiano*, at han sidste år hjalp med at udarbejde en syvpunkts fredsplan, som ville betyde, at Pavestolen vil indkalde til private, uofficielle fredsforhandlinger.

Zamagni hævdede, at Vatikanets fredsbestræbelser er inde i "slutfasen" og kan gennemføres "inden for de næste tre måneder" som tillæg til de parallelle drøftelser, USA og Kina fører med Zelenskyj og Putin.

Under den nuværende konflikt er Frans blevet kritiseret fra begge sider for sine kommentarer til konflikten samt Vatikanets manglende vilje til at åbenlyst at tage parti for den ene eller den anden part efter invasionen.

Under påskeugen sidste år inviterede Vatikanet russiske og ukrainske kvinder, bosiddende i Italien, til at deltage i langfredagens korsvej sammen med paven. Invitationen udløste kritik blandt ukrainere og ukrainske katolikker, der kaldte den en "mærkelig form for økumeni" og sagde, at det syntes at give en moralsk ligestilling mellem parterne i den nuværende konflikt.

Frans har også pådraget sig Moskvas vrede efter offentligt at have afsløret, at han kritiserede den russisk-ortodokse patriark Kirill på en privat videokonference for at være "Putins alterdreng".

Selv om paven gentagne gange er blevet opfordret til at besøge Ukraine, har han tydeligt tilkendegivet, at han kun vil påtage sig en sådan rejse, hvis han kan besøge både Kyiv og Moskva som fredsmægler.

I oktober sidste år gentog Frans sin vilighed til at mægle og kom under sin ugentlige Angelus-tale med en "tillidsfuld opfordring til Ukraines præsident om at være åben for seriøse fredsforslag", og sagde samtidig, at hans "appel først og fremmest er henvendt til præsidenten for Den Russiske Føderation for at bønfalde ham om at stoppe denne spiral af vold og død, også af hensyn til sit eget folk".

Selv om paven anslår en stadig mere høj-røstet tone mht. konfliktens ret og uret, idet han kalder den russiske invasion for "meningsløs, modbydelig og helligbrøde", og omtaler "de brutale handlinger og uhyrligheder", som de russiske tropper har begået, har Frans også sagt, at "det er forkert at tro, at dette er som en cowboyfilm, hvor der er gode og onde".

NM

Hvad står der i den kontinentale synoderapport?

Vatikanet offentliggjorde i april dokumentet, der sammenfatter de europæiske erfaringer af den synodale proces.

Tekst: Niels Messerschmidt

SYNODALITET Slutdokumentet blev offentliggjort den 17. april, to måneder efter den europæiske kontinentale samling i Tjekkiets hovedstad, Prag. Den 92 sider lange tekst på både italiensk og engelsk er den endelige rapport fra det europæiske møde.

Dokumentet vil sammen med tilsvarende dokumenter fra de andre kontinenter danne grundlag for arbejdsdokumentet til efterårets bispesynode, der afholdes i Rom under temaet 'For en synodal Kirke: fællesskab, deltagelse, mission'.

Synodemødet er sidste fase i den verdensomspændende synodale proces, der indledtes i oktober 2021 med en høringsfase på bispedømmeniveau, og siden – fra august 2022 til slutningen af marts 2023 – den kontinentale fase.

På det europæiske møde i Prag den 5.-9. februar deltog omkring 200 delegerede fra mere end 40 lande sammen med 390 online-deltagere. Mødet var opdelt i to dele: det kirkelige møde med deltagelse af lægfolk og gejstlige, efterfulgt af et lukket møde for bispekonferencernes formænd.

Kirkemødets drøftelser og erfaringsudvekslinger er sammenfattet i slutdokumentet, der er sammenskrevet af en redaktionskomité på seks personer.

Oversigt over slutdokumentet

Udover slutdokumentet indeholder rapporten også de afsluttende bemærkninger fra mødet (offentliggjort 9. februar), bispekonferencernes egne kommentarer (offentliggjort 11. februar) samt mødets agenda og en deltagerliste. Selve slutdokumentet fylder 27 sider.

Indledningen giver også en kortfattet oversigt over de store udfordringer, som Kirken i Europa står over for: følgerne af overgrebskrisen, krigen i Ukraine, migrationen og sekulariseringen. De afsluttende bemærkninger oplister en række prioriteter, der bør medinddrages i overvejelserne om den sidste fase af den synodale proces, fx at uddybe "synodalitetens praksis, teologi og

hermeneutik", at træffe "konkrete og modige beslutninger om kvindernes rolle i Kirken", og en refleksion over "de spændinger, der knytter sig til det liturgiske område, så vi på synodal måde igen må forstå Eukaristien som kilden til fællesskabet".

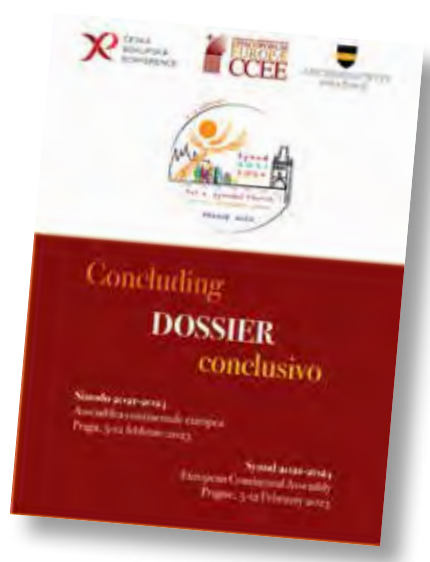
Mod en synodal Kirke

I slutdokumentet oplistede syv referencepunkter til brug for at opbygge en synodal Kirke i Europa, nemlig:

- at være undervejs med Kristus, optændt af hans ånd,
- at genopdage vores fælles værdighed i kraft af dåben,
- synodalitet til tjeneste og styrkelse af missionen,
- at vokse som en Kirke i dialog,
- at konfrontere de åbne sår, overvinde fordomme og forsone sig med fortiden,
- at være opmærksomme på familierne, kvinderne og de unge, og
- at indlejre den synodale metode i Kirkens strukturer og processer.

Rapporten illustrerer disse punkter – der beskrives som "fælles intuitioner, hvorfra vi alle kan hente inspiration og idéer til at implementere det i de specifikke, lokale sammenhænge" – med mange citater fra mødets deltagere.

Udover ovennævnte referencepunkter

identificerer slutdokumentet også syv "understrømme af spænding, der går gennem kirkerne i Europa": sandhed og barmhjertighed; tradition og modernitet; liturgien som kilde til spændinger i Kirken; forståelse af Kirkens mission; alles medansvar i mangfoldigheden af karismaer og tjenester; autoritetsudøvelsen i en synodal Kirke; enhed i mangfoldighed – det lokale vs. det universelle.

Spændingspunkter

Liturgien blev af mange deltagere set som et "spejl" for mange af katolicismens indre spændinger. "Det er vigtigt og udfordrende for den europæiske skelnen, at liturgien ganske ofte blev nævnt i forbindelse med komplekse spændinger eller pastorale vanskeligheder", hedder det: "Derimod udtryktes der kun sjældent glæde ved liturgien generelt set og Eukaristien mere specifikt".

Slutdokumentet fremhæver "forbindelsen mellem Kirke og liturgi, ekklesiologi og liturgiens teologi" og antyder, at dette ses i "de spændinger og kvaler i relation til den romerske liturgis ekstraordinære form", hvilket nævntes af delegationerne fra Frankrig, England og Wales og de nordiske lande.

Teksten siger videre, at forskellene blandt Europas katolikker skaber modsatrettede syn på Kirkens mission.

"Nogle lokale kirker mener, at den missionerende Kirkes opgave er at styrke katekesen og den religiøse praksis. [...] Andre forstår mission som dét at gå ud i verden for at gøre Guds kærlighed håndgribelig for alle mennesker, især for de marginaliserede og dem, Kirken har såret; andre igen nævner, at Kirken bør være et hjem for alle mennesker, især de unge".

Slutdokumentet henviser også til uenigheden om nogle landes opfordring til at tillade gifte præster og kvinders ordination til kirkelige embeder, men tilføjer, at der er "stor enighed" blandt Europas katolikker om behovet for at fremme "gudsfolkets virkelige og effektive medansvar, og at overvinde klerikalismen".

Slutdokumentet slutter med ønsket om, at det europæiske kontinentale møde "må blive en tilbagevendende begivenhed", og at "den synodale metode" bliver implementeret på alle niveauer i Kirken.

Slutdokumentet kan downloades på www.synode.dk, hvor der også findes de andre relevante dokumenter for de forskellige faser af den synodale proces.

Mariaåbenbaringer og andre mystiske fænomener

Et nyt kontor under det internationale pavelige marianske akademi skal undersøge de åbenbaringer, som Kirken endnu ikke har anerkendt.

KONTOR Det internationale pavelige marianske akademi har oprettet et nyt kontor, der har til opgave at undersøge mirakler i forbindelse med den hellige Jomfru Maria. Organet med navnet 'Observationscenter for åbenbaringer og mystiske fænomener' holdt sit første møde den 15. april.

Centeret har til opgave at yde konkret støtte til undersøgelse, godkendelse og udbredelse af kendskabet til forskellige former for åbenbaringer og lakrimationer – de ofte rapporterede mirakler om ikoner

og statuer m.m., der græder blod, olie eller tårer – verden over.

Centeret får en bestyrelse og en central videnskabelig komité bestående af specialister i mariologi – den gren af den kristne teologi, der undersøger Marias plads i Guds frelsesplan. Udvalgets medlemmer vil blive sendt ud i marken efter behov.

Det nye kontor vil samarbejde med eksperter og forskere på en videnskabelig og tværfaglig måde, understreger akademiets præsident, broder Stefano Cecchin OFM.

Han tilføjer, at dets formål er at "afklare tingene, fordi de såkaldte budskaber ofte skaber forvirring, spreder angstfremkaldende apokalyptiske scenarier eller endog beskyldninger mod paven og Kirken". NM

Over 50.000 kristne dræbt i Nigeria af islamistiske ekstremister

Ifølge en rapport er mindst 52.250 nigerianske kristne blevet dræbt af militante islamister de seneste 14 år.

Tekst: Niels Messerschmidt

AFRIKA Mere end 50.000 kristne er blevet dræbt i Nigeria siden Boko Haram begyndte sit islamistiske oprør i 2009. Det fremgår af den netop offentliggjorte rapport 'Martyred Christians in Nigeria' fra International Society for Civil Liberties and Rule of Law (Intersociety). Ngomenneskeretsorganisationen har siden 2010 overvåget og undersøgt religiøs forfølgelse og andre former for religiøs vold begået af statslige og ikke-statslige aktører i Nigeria.

Ifølge rapporten er mindst 52.250

nigerianske kristne blevet dræbt af militante islamister de seneste 14 år, heraf over 30.000 under den tidligere præsident Muhammadu Buharis otteårige embedsperiode. Muhammadu Buhari er ofte blevet kritiseret for ikke at gøre nok for at bekæmpe den voksende usikkerhed i landet.

I samme periode har der været ildspåsættelser på 18.000 kristne kirker og 2.200 kristne skoler, ligesom ca. 34.000 moderate muslimer i samme tidsrum er

Terroristangreb har længe plaget kristne i det nordlige Nigeria, herunder denne katolske kirke i Kano (fotograferet i 2019) tilbage i 2014. Foto: Ben Curtis, Associated Press.

blevet dræbt under islamistiske angreb.

Udsigterne for i år ser ikke bedre ud, idet mere end tusind kristne er blevet dræbt alene i årets første måneder. I samme tidsrum er godt 700 kristne blevet kidnappet, hvoraf den nordlige Niger State alene tegner sig for mindst de 200, herunder bortførelsen af over hundrede kristne i Adunu (Paikoro) den 14. marts. Kidnapninger af kristne er registreret i mange af landets delstater.

Boko Haram og muslimske Fulani-hyrder

Kristne risikerer ikke kun at blive dræbt af Boko Haram-krigere, men også af etniske muslimske Fulani-hyrder, der har sluttet sig til islamistiske oprørsgrupper.

De mange angreb har resulteret i mange internt fordrevne, og omkring 5 millioner kristne lever i dag i flygtningelejre i Nigeria eller lige udenfor dets grænser. Intersociety, konkluderer endvidere i deres rapport, at Nigeria i dag er ét af de farligste lande i Afrika for kristne at bo i.

Det samme konstaterer 2023-udgaven af Watch List, offentliggjort i januar af *Open Doors*, den tværkirkelige ngo-organisation, der hjælper forfulgte kristne i verden. Ifølge deres rapport tegner Nigeria alene sig for 89 procent af de dræbte kristne på verdensplan.

Aid to the Church in Need (ACN), der også taler de tusindvis af forfulgte kristnes sag i Nigeria, skriver i deres seneste årsrapport, at over 7.600 nigerianske kristne er blevet dræbt i perioden januar 2021-juni 2022.

er skænket til såvel den anglikanske som den katolske kirke i Wales.

Det nye sølvkors blev bestilt af kong Charles, mens han stadig var prins af Wales. Anledningen var markeringen af hundredårsdagen for kirken i Wales. Det er fremstillet af genbrugssølv fra den kongelige møntanstalt i Llantriant i det sydlige Wales.

Kirken i Wales kalder paven Frans' gave for "en vigtig økumenisk gestus".

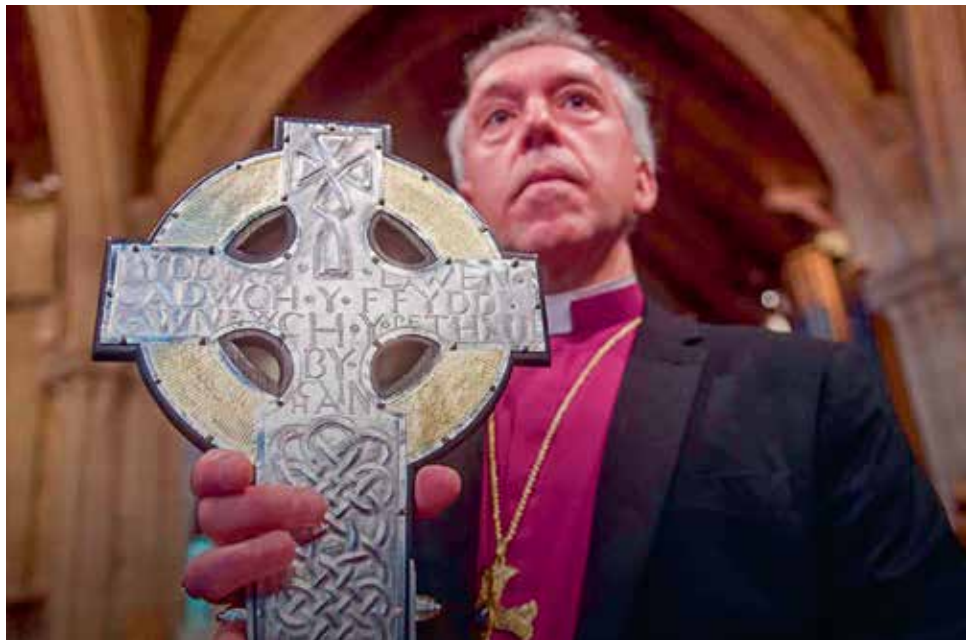
NM

Fornem pavelig gave til kong Charles III

Et kors med indlejrede relikvier, skænket af pave Frans i anledning af Charles III's kroning, blev frembåret forrest under kroningsprocessionen i Londons gader i begyndelsen af maj.

RELIKVIER De to små fragmenter fra 'Det sande Kors', som opbevares i Vatikanet, blev givet af paven i anledning af kroningsceremonien den 6. maj.

Fragmenterne, der er formet som små kors – det ene er én centimeter langt, det andet blot fem millimeter – indgår i det store waliske sølvkors, som efter kroningsprocessionen

Processionskors blev velsignet af ærkebiskoppen af Wales, Andrew John, under en gudstjeneste den 19. april i Holy Trinity Church i det nordlige Wales. Foto: Peter Powell/PA.

Kort nyt

Pave Frans vil formentlig besøge sit hjemland næste år. Det udtaler han til den argentinske avis *La Nación* den 23 april. Siden Frans blev valgt som pave i 2013, har der gentagne gange været spekulationer om – og i så fald hvornår – han ville besøge Argentina. Da han blev spurgt om et sådant besøg i starten af januar, sagde han tøvende "Nej, ikke lige nu" til *Associated Press*.

Selv om et Argentina-besøg tidligere har været på bordet, er det ikke blevet til noget pga. logistiske problemer. Frans besøgte dog Chile og Peru i 2018.

Et klosterkompleks er blevet centrum for en voksende konflikt i forholdet mellem kirke og stat i Ukraine.

Munkene har nægtet at forlade Kyiv-Pechersk Lavra, efter at den ukrainske regering har opsagt lejemålet for den Moskva-affilierede ukrainsk-ortodokse Kirke (UOC-MP), hvilket skabte en anspændt stemning under den ortodokse påskeuge. Urolighederne ved Lavra'en er seneste konflikt mellem regeringen og kirken, som sikkerhedstjenesterne beskylder for at samarbejde med de russiske invasionsstyrker.

Ukraines andre kristne ledere er ikke særlig sympatisk indstillede over for den russisk-affilierede UOC-MP, og den generelle følelse er, at de i årevis har nydt godt af status og frynsegoder som en kvasi-statsstøttet kirke.

Vatikanets højeesteret har afvist en appel om ny undersøgelse af en kontroversiel jordhandel i storærkebispedømmet Ernakulam-Angamaly, hovedsædet for Den syro-malabariske katolske Kirke. Domstolen afviste appellen vedr. det foreslåede salg af to ejendomme og tilbagebetalingen for tab af jord som følge heraf. Striden om jordsalget har trukket ud i årevis og førte til det såkaldte 'Ernakulam-præsternes oprør', hvor en apostolsk administrator er blevet indsat til at lede storærkebispedømmet for kardinal Alencherry i en periode.

Lokale præster er ikke glade for jordhandlen og beskylder storærkebispedømmet for at sælge jorden til langt under markedspris, og for at forvalte kirkens aktiver dårligt på et tidspunkt, hvor storærkebispedømmet allerede har svært ved at tilbagebetale et stort banklån.

Kokkekonkurrence og loppemarked

Fra lørdag den 3. til søndag den 4. juni er Caritas Danmark medarrangør af den europæiske kokkekonkurrence Cupid's Spoon for forældreløse børn og handicappede. Det vil foregå på parkeringspladsen på Gl. Kongevej 15, 1610 København, hvor der i samme tidsrum vil være loppemarked.

Alle er velkomne. Vinderen af konkurrencen vil modtage en præmierejse til Kroatien, hvor semifinalen vil finde sted, og få mulighed for at deltage i paveaudiens.

Er du interesseret i at deltage i konkurrencen? Eller har du lyst til at være stædeholder på loppemarkedet? Så kontakt Caritas Danmarks kampagnekoordinator, Linda Maria Palm-Nielsen, på Imp@caritas.dk eller 31 75 40 73.

Kina indsætter biskop uden Vatikanets godkendelse

Det kommunistiske styre i Beijing har indsat en ny biskop i Shanghai uden Vatikanets forudgående godkendelse, hvilket er en klar overtrædelse af den hemmeligholdte aftale om biskoppers udnævnelse indgået mellem Rom og Beijing.

INDSÆTTELSE Biskop Shen Bin, der havde været biskop af Haimen, blev indsat i Shanghai den 4. april efter at være blevet udnævnt af Rådet af kinesiske Biskopper – et organ, der ikke er anerkendt af Pavestolen og som biskop Shen Bin selv er formand for.

Vatikanets talsmænd sagde, at de var overrasket over dette ”ensidige” skridt, som de først havde hørt om ”for nogle dage siden” via medierne.

Selv om betingelserne i aftalen mellem Vatikanet og Beijing aldrig er blevet offentliggjort, er det den generelle opfattelse, at nye katolske biskopper vil blive udvalgt af Pavestolen fra en liste over kandidater, der er godkendt af de kinesiske myndigheder. Tilsyneladende har Beijing enten ikke

indsendt biskop Shens navn til Vatikanet til godkendelse eller også har de ignoreret Vatikanets negative tilbagemelding.

Den hemmelige aftale blev af Vatikanets embedsmænd udlagt som et redskab til at sikre, at de katolske troende i Kina ville blive ledet af biskopper, som er i fuld overensstemmelse med Pavestolen. Men aftalen har ikke ført til nye udnævnelser, der kan afhjælpe den akutte mangel på katolske biskopper i Kina. Snesevis af kinesiske bispedømmer er for tiden uden biskopper eller ledes af biskopper, der er langt over pensionsalderen.

Indsættelsen af biskop Shen Bin er faktisk første gang siden 2021, at en ny biskop har overtaget ledelsen af et kinesisk bispedømme.

Indsættelsen af biskop Shen Bin er faktisk første gang siden 2021, at en ny biskop har overtaget ledelsen af et kinesisk katolsk bispedømme. Foto: KNA.

Den ulovlige udnævnelse i Shanghai følger efter en anden overtrædelse af aftalen i november sidste år, hvor de kinesiske myn-

digheder overførte biskop John Peng Weizhao af Yujiang til at blive hjælpebiskop i ærkebispedømmet Nanching – også dette skete uden Vatikanets forudgående godkendelse. Vatikanet har siden udtrykt ”overraskelse og beklagelse” over dette skridt.

I marts i år erkendte ærkebiskop Paul Gallagher, Vatikanets øverste embedsmand for udenrigsanliggender, at den hemmelige aftale med Kina ikke er ”den bedst mulige aftale”. Han sagde, at Vatikanet nu ”forhandler om forbedringer” af aftalen, som oprindeligt blev underskrevet i 2018 for en toårig periode, er blevet fornyet to gange – i henholdsvis 2020 og 2022 – for yderligere toårige perioder.

NM

Den nyopdagede syriske evangelietekst fra det 2. århundrede indeholder kapitlerne 11 og 12 fra Matthæusevangeliet. Foto: Vatikanets bibliotek.

Meget tidlig evangelieoversættelse opdaget

En historiker tilknyttet det østrigske videnskabsakademi gjorde det opsigtsvækkende fund i Vatikanets bibliotek.

FORSKNING Middelalderforskeren Grigory Kessel har ved hjælp af affotografering i ultraviolet lys af en håndskrift i Va-

tikanets bibliotek fundet brudstykker af en meget tidlig evangelieoversættelse. Ifølge det østrigske videnskabsakademi er der på

er derfor et såkaldt dobbeltpalimpsest og altså blevet brugt hele tre gange. ”Det giver et enestående indblik i en meget tidlig historisk fase i de nytestamentlige teksttraditioner. Jo flere oversættelser, vi kender til, jo mere ved vi om evangeliernes oprindelige tekst”, siger middelalderforskeren.

en manuskriptside, hvor den oprindelige tekst er blevet slettet og overskrevet med ny tekst, fundet en syrisk oversættelse fra det 2. århundrede i den græske evangelietekst, som blev nedskrevet i det 5. århundrede.

For ca. 1.300 år siden brugte en skriver i Palæstina en evangeliebog med syrisk tekst fra det 2. århundrede og slettede den pågældende tekst. Pergament var en mangelvare op gennem middelalderen, så manuskripter blev ofte genbrugt flere gange. Sådanne manuskripter, pergamentruller eller bøger, der er blevet rensat (skrabet, raderet og brugt igen) kaldes palimpsester.

Forskeren Kessel oplyser, at den syriske kristendom brugte flere forskellige oversættelser af såvel Det gamle som Det nye Testamente. Indtil i dag har man kun haft kendskab til to sådanne gammelsyriske evangeliemanuskripter, men med den nye opdagelse kender vi nu til tre. Kessel identificerede evangelieteksten ved hjælp af ultraviolet affotografering som et tredje tekstlag (under to senere tekstlag). Manuskriptet

Claudia Rapp, direktør for instituttet for middelalderstudier ved det østrigske videnskabsakademi, fremhæver, at det nye fund fra det 2. århundrede er ca. hundrede år ældre end det ældste bevarede pergamentmanuskript af evangeliernes på græsk, det såkaldte *Siniaticus*. Direktøren fra instituttet i Wien leder ’Sinai Palimpsest Project’, som arbejder på at digitalisere og mangfoldiggøre de gamle palimpsester fra det berømte Katarina-kloster i Sinai, Egypten. Indtil videre har man digitaliseret 74 manuskripter, herunder det senest opdagede fragment af en gammelsyrisk tekst.

Det østrigske videnskabsakademi, der blev oprettet i 1847, har i dag 760 medlemmer fordelt på 25 forskningsinstitutter og godt 1.800 ansatte, der beskæftiger sig med innovativ grundforskning, tværfaglig forskningsudveksling og formidling af nyeste resultater.

NM

Atter ’nej’ til de tyske reformer

Vatikanet understreger, at lægkatolikker ikke må deltage i bispevalg, og de har dermed endnu engang afvist et af reformforslagene fra den tyske synodale vej.

TYSLAND I september sidste år tog det tyske ærkebispedømmet Paderborn *Der Synodale Wegs* forslag om at inddrage lægfolk i valget af ny stiftsbiskop op. Gennem lodtrækning valgtes 14 lægfolk, der sammen med domkapitlets 14 medlemmer skulle udarbejde en liste over bispekandidater, som domkapitlet ville forelægge paven.

Måden, hvorpå biskopper udnævnes i de tyske bispedømmer, varierer i henhold til de regler, der er fastsat i konkordaterne mellem de forskellige tyske delstater og Pavestolen.

I Paderborn har domkapitlets medlemmer hidtil udarbejdet en liste over mulige bispekandidater og sendt den til Vatikanet, der herefter vælger tre navne fra listen og meddeler det til Paderborn. Domkapitlet

vælger siden en af de tre kandidater som ny ærkebiskop.

Den 12. april modtog de 14 lægmedlemmer i Paderborn et brev fra domprovst Joachim Göbel, hvor han meddelte dem, at Vatikanet ikke kunne tillade, at de deltog i bispevalget. Den pavelige nuntius i Tyskland, ærkebiskop Nikola Eterovic, havde videregivet Vatikanets budskab, der var ”helt klart” i mælet om dette, understregede Göbel i sit brev.

Domprovsten beklagede Vatikanets beslutning. Et flertal af domkapitlets medlemmer gik ind for at udvide stemmeretten til også at omfatte lægfolk. Ærkebispedømmet Paderborn har været vakant siden 1. oktober sidste år, efter at ærkebiskop Hans-Josef Becker gik på pension. Ærkebiskoppen var en ivrig fortaler for den tyske synodale vej

og har udtalt sig positivt for lægfolks medvirken i bispevalg.

Paderborn spillede en pionérrolle og blev nøje fulgt af de andre tyske bispedømmer, idet det var det første bispedømme, der blev vakant efter den synodale vejs beslutning om at reformere måden, hvorpå biskopper udnævnes.

At Vatikanet nu forbyder lægfolks deltagelse i bispeudnævnelser er et vink med en vognstang til de andre tyske bispedømmer. I slutningen af marts blev bispedømmet Osnabrück vakant, da paven accepterede biskop Franz-Josef Bodes afgang. Bode var ligesom Becker en stærk tilhænger af at lade lægfolk deltage i bispeudnævnelser.

NM

Ansats til en katolsk menighedsforståelse!

Prædiken holdt ved taksigelsesmesse 15. april 2023 i anledning af undertegnedes 60-års fødselsdag.

Tekst: Pastor Gregers Mærsk-Kristensen

PRÆDIKEN ”Gå ud i alverden og prædik evangeliet for hele skabningen!” var – som vi lige har hørt – nogle af Jesu sidste ord til sine disciple. ”Gå ud i alverden [...]” Ja, gå ud i den verden, der er så vidunderlig, så skøn, så broget, så sammensat, så meget præget af synd og dog så uendeligt højt elsket af Gud.

Kære søstre og brødre, hvor heldig, ja, hvor velsignet, har man da lov til at være som menneske og som præst?

Man kan da ikke blive andet end rigtig glad i knolden, nej, man kan da *ikke* blive andet end dybt taknemmelig, når man som jeg tænker på, at man har fået lov til at være en del af to så fantastiske menigheder som Sankt Marie kirkes menighed i Haderslev og som Sct. Michaels kirkes menighed i Kolding vitterligt er.

Det er da stort! Er det ikke? Ja, tænk sig, som præst, at få lov til at prædike evangeliet til to så vidunderlige, så skønne og så sammensatte, som disse to menigheder, mærkede af synd, ja, men så sandelig også velsignede, ja, grænseløst velsignede. Det bliver da ikke større!

Man taler meget om regnbuefamilier i vore dage. Og ved I hvad, kære søstre og brødre? Her i disse to menigheder har vi regnbuefamilier og det endda for fuld udblæsning

Hvordan skal det forstås? Jo, ser I, jeg tvivler på, at der i denne del af Danmark, en given søndag, findes en så farverig, og en så sammensat forsamling af mennesker som den, der mødes i Sankt Marie kirke og i Sct. Michaels kirke.

Vi kommer her fra alle verdens kontinenter, måske på nær fra Antarktis. Vi kommer her med hver vore sprog. Vi kommer her med hver vore kulturer. Vi kommer her med hver vore traditioner.

Vi har endog næsten hele det politiske spektrum repræsenteret til hver en søndagsmesse. Ja, her i Kolding har vi en socialdemokrat, en SF'er og en konservativ til at ministrere, side om side, vel at mærke uden, at de begynder at diskutere.

Vi er arbejdsmænd, SOSU-assistent, læger, psykologer, pensionister, ingeniører, rengøringsassistenter, pædagoger, lærere, håndværkere, finmekanikere, politikere,

Gregers Mærsk-Kristensen.
Foto: Lisbeth Wilger.

studerende, landmænd, kontoransatte, folk på kontanthjælp, skoleelever, universitetsstuderende – og alt muligt derimellem – og sikkert også et par banditter og røvere.

Der er de tilsyneladende perfekte far-mor-børn familier. Der er de knapt så perfekte familier. Der er de fraskilte. Der er de gengifte. Og ja, der er også de mennesker, der er tiltrukket af deres eget køn.

Der er de lykkelige. Der er de ulykkelige. Der er de syge. Der er de raske. Der er de stille. Der er de larmende. Der er de kreative. Der er de belæste. Der er dem, der er gode til sprog. Der er de arbejdsomme. Der er de dovne. Der er de adrætte og tynde. Der er dem, der løber hele og halve maraton. Og så er der sådan nogen som mig, som stod bagerst i køen, da sproggaver blev uddelt, og som hverken er adræt, tynd eller nogen hurtigløber.

Som en regnbuefamilie

Kære søstre og brødre – det helt vildt magiske, det helt vildt store, det helt vildt smukke er, at i kirken mødes vi søndag efter søndag i al vores forskellighed. Og vi danner da, i de par timer, en stor regnbuefamilie med Gud, vores Himmelske Fader, med Gud Søn, vor forløser, og med Gud Helligånd, som samler os og danner os som menigheder.

Og som regnbuefamilie, så forskellige som vi er, tiltales vi her af, og går vi her ind under den samme guddommelige lov, den samme kærlighedens lov.

Det er denne guddommelige lov, der er denne kærlighedens lov, der kalder os til tjeneste, til at give os selv for andre, til at række ud imod, og til at kunne rumme andre i al deres forskellighed fra os selv.

Det er denne guddommelige lov, denne kærlighedens lov, der kalder os til ubetinget respekt for ethvert menneskeliv fra undfangelse til naturlig død.

Det er denne guddommelige lov, denne kærlighedens lov, der giver os de tryggeste rammer for vores menneskelige seksualitet og for, hvis man er kaldet til det, et livslangt ægteskab.

Kære søstre og brødre, er det altid nemt at leve under denne guddommelige lov, under denne kærlighedens lov? Nej, ikke altid. Ofte slet ikke! Tit er det som om, at ligningen slet ikke går op.

Og ja, når jeg har talt med mennesker, der ikke er katolikker, om for eksempel Kirkens syn på menneskets ukrænkelighed, på abort, på assisteret selvmord og på menneskelig seksualitet og parforhold, så er det sket enkelte gange, at jeg har fået at vide, at det da godt nok lyder ”middelalderagtigt”. Og det var og er vist ikke positivt ment! Tværtimod!

Med rødder tusinder af år tilbage i tiden

Ikke desto mindre har jeg de gange, det er sket, taget mig selv i at småjuble inden i. Småjuble, ja! For tænk jer, kære søstre og brødre, ja, tænk jer at have fået lov til at blive en del af en kirke, der har værdier, der har et værdisæt, en kærlighedens lov, der går helt tilbage til middelalderen – ja, går

tilbage længere endnu, helt tilbage til Biblen, ja, tilbage til vor herre Jesus Kristus.

Ja, tænk sig at have fået lov til at være en del af en kirke, der med 2.000 års tradition og med en Bibel, der har rødder 3.000 år tilbage vover netop ikke at være woke, og som altså ikke er slave af tidsånden, og som ikke ligger under for, hvad man på parnas-set, eller for den sags skyld i Sex & Samfund, nu måtte have fundet på, er rigtigt.

Det er da skønt. Det er da herligt. Er det ikke? Ja, det at få lov til at virke for en sådan kirke, kan da ikke andet end fylde én med stor taknemmelighed og få ens hjerte til at juble.

Men altså, jeg spørger igen, er det nemt? Nej! ikke altid!

Ofte kunne man som katolik ønske sig, at gærden var sat lidt lavere, så det var nemmere at hoppe over.

Ofte snubler man jo i springet! Ja, ofte, ja, alt for tit, snubler vi, falder vi, og kommer til kort i forhold til den guddommelige lov, i forhold til kærlighedens lov.

Kære søstre og brødre, ”At være kristen, at søge at leve et liv i hellighed, er at snuble igennem livet med Jesus i hånden”. Ja, sådan hørte jeg en norsk folkekirkepræst sige for ”cirka 100 år siden”, da jeg endnu var ung. Og denne folkekirkepræst havde jo ret!

Det er jo et rigtigt godt billede, som han bruger! Man kan næsten forestille sig det! Billedet med det lille barn, der er ved at lære at gå. Barnet staver afsted. Far eller mor holder barnet i hånden. Noget usikkert, med gummiagtige ben, bevæger barnet sig støt fremad. Men på et tidspunkt bliver barnet overivrig og snubler.

Men lige før det stakkels barn rammer gulvet og for alvor slår sig, ja, så løfter far eller mor raskt barnet op og hjælper det op på benene igen. Og med nyt mod, opmuntret, fortsætter barnet sin usikre gang, indtil det en skønne dag har lært at gå selv.

Sådan, omtrent sådan, kære søstre og brødre, er det også for os! I forhold til den guddommelige lov, i mødet med Guds kærligheds lov, snubler og falder vi. Men holder vi Jesus i hånden, holder vi os tæt til ham, går vi til skrifte, bekender vi vore fald og vore synder, så vil han løfte os op, og det endda igen og igen, indtil vi får lært at gå.

Så ja, at være kristen, at søge at leve et liv i hellighed, er at snuble igennem livet med Jesus i hånden. Vi snubler. Vi fejler. Vi synder. Vi falder. Men ved Guds hjælp og tilgivelse bliver vi rejst op igen, indtil vi får lært at gå.

Grundlaget for det perfekte fællesskab

Her i Sankt Marie kirkes menighed, her i Sct. Michaels kirkes menighed, står vi således alle under den samme dom. Det gør vi virkelig!

Men Gud ske tak og lov, her i Sankt Marie kirkes menighed, her i Sct. Michaels

”

Ofte kunne man som katolik ønske sig, at gærden var sat lidt lavere, så det var nemmere at hoppe over. Ofte snubler man jo i springet! Ja, ofte, ja, alt for tit, snubler vi, falder vi, og kommer til kort i forhold til den guddommelige lov, i forhold til kærlighedens lov”.

kirkes menighed, står vi også under den samme nåde og kærlighed.

Her er der ikke plads til smålighed, dømmesyge, løftede pegefingre eller den mindste smule sippethed. Her er der kun, absolut kun, plads til Guds storladne, grænseløse og forskelsløse kærlighed.

Derfor, netop derfor, kære søstre og brødre, for alle os uperfekte mennesker er Sankt Marie kirkes menighed og Sct. Michaels kirkes menighed, det perfekte fællesskab.

For os katolikker er grundlaget for dette perfekte fællesskab Skriften, altså Biblen, og Kirkens lange Tradition, altså Kirkens to tusinde årige indsigt og autoritative lære.

Og mere fællesskirkeligt sagt, mere økumenisk, er grundlaget for dette perfekte fællesskab vores fælles tro på Kristus.

Denne tro, kære søstre og brødre, har jeg med stor glæde og taknemmelighed fået med mig fra min mor, der lærte mig at bede Fadervor. Denne tro har jeg fået med mig fra min kirke i Hejnsvig. Denne tro har jeg fået med mig fra Duane Priset, min meto-distpræst i USA, da jeg var udvekslingsstudent, og fra mine teologistudier i Århus, Washington, San Antonio og Rom.

Og endelig, ikke at forglemme, så har jeg fået denne tro med mig fra jer, mine søstre og brødre, i Sankt Marie kirkes menighed og i Sct. Michaels kirkes menighed. I har alle givet mig en så desto meget rigere, en så desto meget smukkere og en så desto meget mere livsbekræftende forståelse af min tro. Hjertelig tak for det!

Så ja, kære søstre og brødre, man kan da ikke blive andet end glad i knolden, nej, man kan da ikke blive andet end dybt taknemmelig, når man som jeg, på en dag som denne, tænker på, hvor meget, hvor uendeligt meget, man har fået givet, jeg har fået givet, og som har gjort livet så uendeligt rigt og stort.

Det er da et evangelium, der er værd at gå ud og forkynde alverden, så mangfoldig, så kompliceret og så broget, som dén nu engang er. Amen.

Palle Vinther
KO's annonsekonsulent.

Her kunne din annonce have været

Med en annonce i Katolsk Orientering når dit budskab ud til mere end 20.000 unikke læsere! Katolsk Orientering udkommer 16 gange årligt og har som sin primære målgruppe katolske husstande i Danmark, men har også mange ikke-katolske læsere.

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt Palle Vinther på tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskorientering.dk.

Da den mørke sky under kirkehvelvingen forsvandt

Musikken var nougat for øregangene, men teksten druknede i vellyd, da Palestrina begyndte sin karriere. Han blev den stærkeste musikalske komponent for Tridentinerkoncilet og hævede kirkemusikken til nye standarder, der ikke er overgået siden.

Tekst: Rolf Tönshoff

KIRKEMUSIK Under kirkens hvælvinger hang der omkring 1500 en mørk sky ... Har læseren været i Venedig, så har man uden tvivl besøgt San Marco, domkirken med dens ejendommelige arkitektur: Der er overdådige mosaikker, der dækker hvælvinger, buer og de fem klokkeformede kupler – og så er der de mange pulpitter. Den flamske komponist, Adrian Willaert, var kapelmester her fra 1527 og til sin død 1562 og det var de mange pulpitter, der gav ham det indfald, at komponere for to kor, der står på hver sin "balkon". Det fungerede jo fint! Denne idé fik ham til at komponere for ikke bare fire forskellige stemmer, men op til otte og måske endnu flere forskellige stemmer – på én gang! Der blev skrevet musik for tre-fire kor på hver sit pulpitur med forskellig besætning og det klanglige billede blev yderligere forstærket ved at Willaert – og især hans efterfølger Giovanni Gabrieli – tilføjede specielt messingblæsere, der stod og truttede oppe fra det høje. Hvad var der med den sorte sky under hvælvingerne? Hvilken sanseberusende vellyd fra kirkens hvælvinger, der understregede den højtidelige messe for den jævne kirkegænger, der stod nede på gulvet. Siden 1500-tallet er kirkebænke – eller kirkestole som de retteligen hedder – et tegn på social status, og da Venedig var en driftig handelsby, var der ikke så få, der havde en fast plads på kirkebænken, hvorfra man kunne nyde dette klangorgie. Den første offentlige opera finder man i øvrigt i Venedig, så indbyggere, der vel at mærke havde råd til det, var vant til at nyde musik. I San Marco blev messens fem ordinarietled *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus* og *Agnus* omslynget af toneranker i en hidtil uhørt, finurlig mangestemmighed fremført af drenge og mænd.

Kastrerede drenge

Kvinder i koret var ikke tilladt, og der var intet usædvanligt i, at drenge blev kastreret, før de kom i puberteten og derved kunne

Til Giovanni Pierluigi da Palestrina, musikkens fyrste står der på soklen til den statue der er stillet op på Piazza regina Margherita i hans hjemby Palestrina. Foto: Wikimedia Commons.

bevare deres høje sopran- eller altstemme, der til gengæld blev mere fyldig. Disse kastrater kunne godt skabe sig en økonomisk fremtid som kirke- og operasanger. Mange af dem blev pavelige sangere i *Cappella Giulia*, koret i Peterskirken til højtideligheder, hvor paven ikke deltog. Hvis de var rigtig dygtige, kunne de blive optaget i den godt betalte og mere prestigefyldte stilling som sangere i pavens kor i Det Sixtinske Kapel. Helt op til midten af 1800-tallet finder man kastrater. Pave Pius X gjorde i sit Motu Proprio *Tra le sollecitudini* – om kirkemusik – definitivt op med dette uvæsen; den sidste af kastraterne, Alessandro Moreschi, er tilmed foreviget på en indspilning, så man kan høre, hvordan kastraternes meget fyldige drengestemme står godt til de kraftige herrestemmer i Renæssancens messer. Noget tilsvarende fandt sted i alle større katolske fyrste- og kirkekapeller rundt omkring i Central- og Sydeuropa – også i Rom. Komponisterne kom til Rom fra nær og fjern, og enhver komponist med respekt for sig selv skrev mindst en messe. I starten havde udsættelserne rod i reminiscenser af gregorianske melodier, og messen fik navn efter den pågældende melodi – fx *Missa Benedicta es* el. *Missa De Beate Virgine*. Hvis en verdslig melodi lå til grund for en messekomposition i Renæssancen, fik messen som oftest navn efter melodien, fx *Missa l'homme armé*. Og såre enkelt blev det, når man ikke kendte melodien titel eller ville vide af, at man havde brugt en verdslig melodistump til en katolsk messesats – så kaldte man den blot messe uden navn: *Missa sine Nomine*. Når Palestrinas navn nødvendigvis nævnes her, er det fordi han var en af de største og mest konsekvente i sin kompositionsteknik.

Musik med den hellige messe som biprodukt

Giovanni Pierluigi var født i den lille by Palestrina – med r(!) – henved 45 km øst for Rom. Han blev organist og kapelmester ved domkirken i Palestrina og formentlig på anbefaling af Palestrinas biskop, den senere pave Julius III (1550-55) ansatte paven ham uden forudgående prøvetid, som det ellers var sædvane som *magister cantorum* ved *Cappella Giulia* i Peterskirken i 1551. Som tak for et antal messer, som Palestrina havde dedikeret til pave Julius III, blev han i 1555 optaget i sangerkollegiet i Det Sixtinske Kapel – skønt han ikke var præsteviet og tilmed gift! Da pave Marcellus II døde kort efter sin udnævnelse, ønskede den nye pave, Paul IV, at vende tilbage til de gamle kor-regler om, at kun præsteviede – og dermed ugifte måtte være medlemmer af dette kor. Palestrina blev derfor fyret, men fik en livslang sangerpension. På sine gamle dage vendte Palestrina tilbage til posten ved domorglet i sin hjemby. Hvad var der så med de mørke skyer under kirkens hvælvinger? Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525-94) udviklede sig som komponist nogenlunde på den tid, hvor Tridentinerkoncilets nye

Mensuralnotation fra *Missa Papae Marcelli*. Hermed menes "en notationsmåde for flerstemmig musik, der angiver den enkelte tones varighed og ikke kun dens tonehøjde som i tidligere notationsformer" (Den danske encyclopædi).

linje, hvad kirkemusikken angår, var blevet fastlagt. Der havde været for meget verdsligt melodistof i messekompositionerne, og de mange toneranker på én tekststavelse fordelt over typisk 5-6 forskellige stemmer gjorde, at lægfolkene nede på gulvet og klerus oppe i korrundingen ikke forstod et eneste ord! De kunne lige så godt have sunget på hebraisk eller aramæisk: fx blev den græske anråbelse *kyrie* dengang fremført i alt 9 gange; men teksten kom jo ikke på samme tid i alle stemmer. Tonerankerne – el. melismerne – trak de enkelte ord ud i en næsten endeløs række. Det lød ganske vist "guddommeligt", når de klare drenge- og herrestemmer fyldte kirkerummet; men det væsentlige – og her kommer den mørke sky under kirkens hvælvinger – *teksten* druknede i vellyd. Taktstreger var der endnu ingen af, og det hele flød, om man så må sige, som nougat for ørerne. Var det meningen, at lægfolket skulle stå og nyde musikken, mens den hl. messe nærmest var et biprodukt? Det skulle der laves om på! Og her kommer Tridentinerkoncilet – af nogle også kaldet Modreformationen – ind i billedet. Uden at gå i nørdede detaljer skal vi se kort på Palestrinas *Marcellus-messe* (1562), som er den kendteste messe af komponisten. Originalen findes i en stemmebog fra 1563; men på baggrund af dens titel er det nærliggende at antage, at den er skrevet i pave Marcellus' pontifikatsår. Den bærer altså navnet efter pave Marcellus II, som sad på Peters Stol i kun tre uger i 1555. Fremførelsen af netop denne messe blev i øvrigt en fast del af liturgien ved samtlige pavekroninger helt op til pave Johannes Paul I i 1978. – hvis pontifikat, som mange må-

ske kan huske, kun varede i en måneds tid. Som de fleste renæssance-messer, der er sat i musik, består *Missa Papae Marcelli* af ordinariet *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus* og *Agnus Dei*; for størstedelens vedkommende er den seksstemmig med dobbelt besatte tenor- og basstemmer – drengene sang de to overstemmer; dog afviger det afsluttende *Agnus Dei* II: her har Palestrina valgt dobbeltbesætning i drengestemmerne. I modsætning til alle andre messer af komponisten er der i denne messe ingen musikalske forlæg som fx motiver fra den gregorianske sang eller fra verdsligt stof. Palestrina har her komponeret helt frit. **Fortsættes ►**

Giovanni Pierluigi da Palestrina: Litografi af Henri-Joseph Hesse. Wikipedia.

Vi er relationelle væsener

Filosofiaften i A.C. handlede om, hvordan man som tænkere og praktikere kan lade sig inspirere af personalismen

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

FORENINGSLIV To spanske filosoffer, Juan Manuel Burgos og Nieves Gómez Alvarez, var aftenens hovedpersoner tirsdag den 9. maj, hvor omkring 20 mennesker var samlede til et møde på Niels Steensens Gymnasium. Mødet var arrangeret af A.C. i samarbejde med Justitia et Pax-kommissionen. Aftenens emne var "personalisme og det fælles bedste". Bjørn Thomassen, professor i sociologi ved RUC, bød velkommen til gæsterne fra Spanien, der besøgte Danmark i anledning af at Jonas Nørgaard Mortensens bog "Det fælles bedste" nu udgives på spansk. Jonas har udgivet flere bøger om den rolle, personalismen kan spille i forhold til menneskesyn og den måde, vi tænker om samfundet på. Hen deltager i samarbejde om personalisme både i Danmark og i udlandet og er medgrundlægger af tænketanken Cura, hvis formål i følge paragraf 2 i vedtægterne er: "at fremme en saglig samfundsdebat om nationale og internationale forhold blandt andet ud fra personalisme og naturen og at fremme demokratisk samfundsengagement og et aktivt civilsamfund".

To spanske filosoffer på besøg

Juan Manuel Burgos - den ene af aftenens gæster - er en kendt spansk personalistisk filosof. Efter at en af hans bøger var udkommet på spansk i seks oplag, blev den udgivet på engelsk med titlen:

"*Personalist anthropology. A philosophical guide to life*" er den første systematiske fremstilling af personalisme på engelsk.

Nieves Gómez Alvarez har blandt andet beskæftiget sig med gender-ideologi og personalisme i sin PhD-afhandling om den spanske filosof Julian Marias, hvor hun eksempelvis skriver om, at vi som mænd og kvinder er komplementære.. Hun har skrevet artikler om blandt andet nutidig, spansk filosofi og oversat Romano Guardini og dr. John Crosbys bog om John Henry Newmans personalisme til spansk.

Personalismen blev præsenteret som en filosofisk strømning, der startede med den tidligt afdøde Emmanuel Mounier (1905-1950). Han døde tidligt, men fik

stor indflydelse på sin samtid. Der findes også en del filosoffer, som ikke kalder sig personalister, men har mange træk tilfælles med den. Som eksempler blev nævnt blandt andet Jacques Maritain, Martin Buber, Edith Stein, Emmanuel Levinas og Karol Wojtyła/Johannes Paul.

Et eksempel på en personalistisk tilgang er Karol Wojtyła, der havde fokus på arbejdets filosofi og hvordan arbejdet definerer personen. Et andet eksempel er den katolske teolog Thomas Williams, der har skrevet bogen "*Who is my neighbour? Personalism and the foundations of Human Rights*" om filosofiske og moralske aspekter af menneskerettighederne. Et tredje eksempel er den spanske filosof Leonardo Polo og hans transcendentale antropologi, der giver nye perspektiver for tjenende lederskab.

Diskussion og spørgelyst

De spørgelystne deltagere kastede mange spørgsmål op i luften under den efterfølgende debat. Som Nieves Gómez Alvarez fremhævede, er det mere kompliceret for personalister end for marxister at definere en antropologi. Det blev blandt andet diskuteret, hvordan handicappede og ældre ifølge personalismen kan indgå i samfundet og hvordan den kan inspirere til bedre ledelse. Ifølge Juan Manuel Burgos har personalismen fokus på, at vi er relationelle væsener i og med, at vi kan elske og handle. Vi er i konstant udvikling og altid orienterede mod fremtiden.

De fleste personalistiske tænkere er kristne og mange katolikker. Personen er den nøgle, der tænkes ud fra i personalismen. Vi har en gudgiven værdighed som relationelle væsener og er både ånd og krop. Som Jonas Nørgaard Mortensen sagde, kan man som personalistisk tænker føle sig lidt ensom i Danmark.

Traditionen tro leverede A.C. også denne aften inspirerende input. Vi katolikker har ikke så mange muligheder for at netværke og mødes omkring emner i krydsfeltet mellem kirke og kultur.

Det er bare en af grundene til, at vi ikke kan undvære A.C.

► Legenden fra slutningen af 1500-tallet siger, at Palestrina "reddede kirkemusikken" i de år, hvor Tridentinerkonciliet, beskæftigede sig så meget med den "figuralmusik", som er beskrevet ovenfor og at konciliet skulle forbyde den polyfone musik helt; men det er og bliver en skrøne, at komponisten skulle have fået pålæg om at justere sin kompositionsteknik. Legenden levede dog lystigt op gennem Romantikken og helt op til Hans Pfitzners opera "*Palestrina*" fra 1917, hvor handlingen stadig beror på Concilets angivelige påbud til Palestrina. Der findes ingen dokumentation for, at Tridentinerkonciliet skulle have stillet krav eller pålagt datidens mange komponister begrænsninger i deres kompositionsvirksomhed. Dog skal det medgives, at Marcellus-messen hænger sammen med kirkens reformbestrebelse: Palestrinas klarhed i kompositionen og især i tekstbehandlingen: Samtidighed ved nye tekstfraser og ved rytmiske melodiforløb i stemmerne, der gør

ordene ekstra tydelige og især i midten af sætterne, hvor betydningsfulde dogmatiske sætninger bliver klart udtalt, nemlig rytmisk sunget på en gang i alle stemmer. Med den indlagte homofone vokalstil indfrier Palestrina Tridentinerkonciliet forventninger: polyfonien er bevaret og centrale steder i teksten bliver klart musikalsk gennemsigtige; fx i *Credo Et incarnatus est* eller *Et in spiritum sanctum*. På *Amen* blomstrer polyfonien i harmonierne så igen i fuldt flor.

Han var en musikalsk ørn

Så kan man spørge sig selv: Var Giovanni Pierluigi da Palestrina virkelig sådan en musikalsk ørn? Svaret er entydigt: ja! Hans musik, som er skrevet for a cappella-kor er altså tænkt helt igennem vokalt og udfolder sig inden for kirketonearterne og fx modulation til andre tonearter findes ikke. I ny og næ finder man - af klanglige grunde - et løst fortegn, men egentlige toneartsskift er fremmede for komponisten. Han havde sans for

Bjørn Thomassen, professor ved RUC sammen med de to spanske professorer i filosofi, Juan Manuel Burgos og Nieves Gómez Alvarez (fra venstre mod højre).

Fire personalistiske principper

Mennesket er relationelt

Vi er relationelle væsener, der har brug for et tæt samspil med vores medmennesker.

Mennesket er værdigt

Vi er unikke personer, som har en frihed og en værdighed, der aldrig må krænkes.

Mennesket er engageret

Vores personlighed formes gennem de valg, vi træffer, og de handlinger, vi udfører.

Mennesket er natur og ånd

Vi er underlagt naturen, men vi er samtidig åndsvæsener, der kan hæve os over den.

Kilde: personalisme.dk

"Det er lidt ensomt at være personalist i Danmark", sagde Jonas Mortensen.

Juan Manuel Burgos Velasco er professor ved det private, katolske Universidad CEU San Pablo og Pontificio Instituto Teológico Juan Pablo II i Madrid. Han er grundlægger af og præsident for den spanske forening *Asociación Española de Personalismo*, hvis formål er at udvikle og promovere personalisme gennem publikationer og seminarer. Han er redaktør af *Palabra Editoriales*, Madrid og har publiceret bøger og artikler om personalisme, filosofisk antropologi, bioetik og familiens sociologi.

Nieves Gómez Alvarez er professor i filosofi ved la Universidad Europea i Madrid. Hun har oversat bøger af Romano Guardini og John Crosbys bog om John Henry Newman og har deltaget i internationale kongresser om personalisme. Hun er underdirektør ved den masteruddannelse i personalistisk antropologi, som den spanske association for personalisme har udviklet i samarbejde med UDIMA-universitetet for fjernuddannelse i Madrid og universitetet i Anáhuac i Mexiko. Hun er også underdirektør for associationens masteruddannelse i Johannes Paul II's filosofi ved *Pontificio Instituto Teológico Juan Pablo II* i Madrid.

klangfarve og klangblanding og det væsentligste: han var meget konsekvent med sin såkaldte dissonansbehandling, hvor "skæve" toner i forhold til den samlede klang skal forberedes i det foregående taktslag og videreføres trinvist - det man kunne kalde bunden dissonansbehandling. Palestrina var ikke til tonemaleri, men kunne dog godt - som så mange andre komponister - lave opadstigende eller nedadstigende tonerækker for at understrege opstigning til hhv. nedstigning fra himlen. Han blev den stærkeste musikalske eksponent for Tridentinerkonciliet. Vokalpolyfonien nåede en teknisk og kunstnerisk standard i 1500-tallet, som virkelig ikke er overgået siden. Hvad J. S. Bach er for Barokken, er Palestrina for Renæssancen. Det vrirler med komponister i Renæssancen og de fleste vil gerne gøre deres hoser grønne ikke mindst i kirkeligt regi; der blev skrevet så mange messer - også i den mere "justerede" stil - men Palestrina var bare den bedste til at håndhæve de mu-

sikalske love, der var gældende for den tid. Den mørke sky under kirkehvelvingen var væk! Interessant er det også, at Palestrina både af sin samtid og eftertid blev opstillet som model for den strenge vokalpolyfoniske udtryksmåde. Faktisk undervises der den dag i dag fortsat i den strengt konserverte - man kunne måske kalde den konserverte - "Palestrina-stil" på alverdens konservatorier. Studerende med komposition som hovedfag kan stadig lære meget af denne renæssancekomponist. Som nævnt var talrige komponister rundt om i Europa beskæftiget med kirkemusik. En enkelt anden komponist (og forbryder) skal lige nævnes: den adelige madrigalkomponist Carlo Gesualdo da Venosa (1560-1613), som fandt sin kone i sengen med en elsker og slog dem begge ihjel. Ellers var der en vis mangel på farverige skikkelser i de alenlange rækker af renæssancekomponister.

Kærlighed og ansvar

Kom til seminar om krop og seksualitet når Christopher West kommer til Danmark.

Tekst: Linda Maria Palm-Nielsen

SEMINAR I april 2019 fyldte Dr. Christopher West Englesalen på Niels Steensens Gymnasium. TOB Team DK (*Theology of the body team Denmark*) vil forsøge at gentage succesen den 9. og 10. juni på Skt. Knud Lavard Skole i Kongens Lyngby, og inviterer alle, der ønsker at blive undervist af den internationalt kendte oplægsholder, velkommen. Dr. Christopher West vil i disse dage tage udgangspunkt i Pave Johannes Paul II's revolutionerende værker, som fra en teologisk vinkel beskriver *mennesket* og menneskelig kærlighed, kroppen samt kærlighed og ansvar.

Programmet for de to dage:
Fredag aften d. 9. juni:

Come and Become One Who Sees: Opening Our Eyes to the Theology of our Bodies

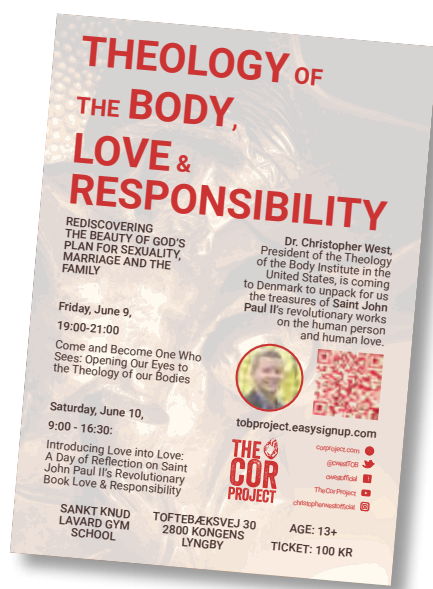
Hvordan kan man tale om vores kroppe som en "teologi" – et studie af Gud? Vi lever i en verden og tidsånd, der påstår, at menneskekroppen ikke har anden mening end netop den, vi selv vælger at tildele den. Denne tidsånd står i direkte kontrast til kristendommen, som forkynder, at menneskekroppen er skabt til at åbenbare Gud. Deltag i dette foredrag, find ud af hvordan Gud åbenbares igennem din krop, og bliv én der ser.

Lørdag d. 10. juni:

Introducing Love into Love. A Day of Reflection on Saint John Paul II's Revolutionary Book Love & Responsibility

Det siges, at pave Johannes Paul II's bog *Love and Responsibility* fortjener at blive listet som en af de største værker, der

nogensinde er skrevet. Heri beskriver han, hvordan en af livets største lidelser er, når det, man troede var kærlighed, viser sig at være andet end kærlighed. Igennem værket *Love and Responsibility* er hans mål at hjælpe folk fra denne desillusion ved bl.a. at forklare, hvad ægte og sand kærlighed er. Dette gøres med den skarpeste indsigt – nærmest som om menneskehjertets sjælelige tilstand oplyses indefra. "Kærlighed" viser sig, desværre, ofte at være to mennesker, der bruger og udnytter hinanden. Ethvert menneske fortjener at blive elsket og ikke brugt som en slags genstand for derefter at blive kasseret. Hvordan kan vi opleve erotisk tiltrækning og længsel på en måde, så man stadig opretholder menneskets værdighed? Kom og få bl.a. dette svar og

De mennesker, der kommer til seminar med Christopher West, kan se frem til oplæg med masser af power i en flot, visuel ramme. Foto: Theology of the body Institute.

opdag din egen evne til at modtage, blive i og give sand kærlighed.

Christopher Wests lidenskab for skønhedens sakramente – at finde Guds skønhed i alt – har ledt ham til en frugtbar karriere som katolsk teolog, forfatter og international foredragsholder, hvor han hjælper folk til "at se" og møde det guddommelige mysterium, som det åbenbares igennem den fysiske verden, her især menneskekroppen. Dr. West er præsident for og underviser på Theology of the Body Institute nær Philadelphia, USA. Han fik sin doktorgrad i teologi på Pontifex University og sin kandidatgrad i teologi på Pontifical John II Institute. Hans værker har været i *The New York Times*, på *ABC News*, *MSNBC* og i talrige katolske og evangeliske medier. Sammen med TOB Team DK ser han frem til at lede alle deltagere ind et åndeligt univers, som de færreste har vandret eller vandrer i, men som kun kræver, at man lærer at genkende

og dermed se Guds mysterium overalt, også i kroppens teologi.

Få mere at vide om programmet ved at skanne QR koden med din mobil.

Lægger omstridt lovforslag i graven

Kirkeminister Louise Schack (V) har afvist det omstridte forslag om tvangsoversættelser af udenlandske forkynders prædikener.

PRÆDIKENER Lovforslaget har i flere år vakt bekymring hos især fremmedsprogede trossamfund herhjemme. Hensigten med lovforslaget, som blev fremsat under den forrige regering, var angiveligt at forhindre religiøs ekstremisme, men ville i praksis pålægge trossamfundene – herunder Den katolske Kirke med sine mange fremmedsprogede grupper – økonomiske og administrative byrder.

Men nu er idéen om, at prædikener skal

oversættes og offentliggøres, endegyldigt lagt i graven. Det står nu klart efter at kirkeminister Louise Schack Elholm (V) har svaret på et spørgsmål fra Dansk Folkepartis formand, Morten Messerschmidt.

"Jeg kan oplyse, at forslaget om oversættelse og offentliggørelse af prædikener ikke er omtalt i regeringsgrundlaget, og det er derfor ikke på dagsordenen for mit arbejde som kirkeminister", skriver hun.

Dansk Folkepartis formand bad i marts

kirkeministeren om at forholde sig det omtalte og omstridte forslag, som egentlig var et socialdemokratisk valgløfte i 2019. Morten Messerschmidt ville vide, om loven kunne udformes, så den ikke ville ramme alle trossamfund, der prædiker på et andet sprog end dansk, men blot de moskéer hvor der "typisk på arabisk bliver tordnet imod kvinder, demokrati, jøder og andre minoritetsgrupper, eller hvor der bliver ægget til vold og terror", som han udtrykte det til Kristeligt Dagblad.

Forslaget medførte allerede fra det første gang blev fremsat massiv kritik fra både trossamfund og politikere på Christiansborg.

De mente, det ville medføre store praktiske og økonomiske omkostninger for trossamfundene og være en unødvendig mistænkeliggørelse af trossamfundene. NM

Kirkeminister Louise Schack.
Foto: Folketinget.

Midsommerkoncert i Aarhus

Mød Vor Frue Kirkes kantori.

KIRKEMUSIK Det er koncert nr. 64 i Vor Frue Kirke i Rymsgade ved Aarhus Hovedbanegård (420 i alt). Alle koncerter med samme koncept. Koncerten finder sted søndag den 18. juni kl. 20. Det vil være en kombination af katolsk vesper og anglikansk evensong – en "bøn" med en læsning er indlagt. Temaet er som i december: sorg og glæde. Fra fastetidens alvor til pinseti-

dens store, lyse glæde med lyse nætter og dansk sommer. Flere gregorianske hymner og davidssalmer / chants til lyse sommerhymner med hovedsatsen: Våren (Grieg). Solister med sang. Hovedsolist: Sanne Kolman, Obo; Weronika Blautenberg, Violin: Matthias von Niessen, Orgel: Anders Gaden, Lektor: Christina Weisdal, Kor: Olav K. Jepsen. Entré 75 kr (under 18 år: 50 kr).

Kirke med fødderne

Økumenisk temadag i København om kirke og pilgrimsvandring.

Tekst og foto: Pilgrimspræst Elizabeth Knox-Seith

PILGRIMSVANDRING Der blev budt velkommen indenfor i Jerusalemskirken i hjertet af København, da der fredag den 28. april blev holdt økumenisk temadag om betydningen af kirke- og pilgrimsvandring.

En af de store pionerer indenfor netop dette felt, den svenske biskop emeritus Martin Lönnebo, var netop gået bort to dage forinden, og dagen indledtes derfor med at mindes ham. Jørgen Thaarup, som er præst ved Metodistkirken, og en af værterne ved temadagen, omtalte Martin Lönnebos betydning som inspirator for hele pilgrimsbevægelsen i Norden. Samtidig blev der i Sverige fejret 25 års jubilæum for Pilgrimscentrum i Vadstena, og det gav en forenet brobygning og understregede den nordiske inspiration bag pilgrimsbevægelsen i Danmark.

Kirken som telt

Dagen var arrangeret af Danske Kirkers Råd, og første oplæg var af professor i systematisk teologi ved Aarhus Universitet, Peter Lodberg, der gennem mere end 40 år har været aktiv i den økumeniske bevægelse. På en klar og tydelig måde understregede han betydningen af kirken som det bevægelige telt, Guds bolig, der gennem tiderne har inkarneret sig i mange sammenhænge, og som derfor også kan kaldes en kirke på fælles vandring, i dybeste forstand.

Efterfølgende var der paneldebat med repræsentanter fra fire kirkesamfund, Baptistkirken, Den katolske Kirke, Den ortodokse Kirke, og Folkekirken. Der blev en livlig

debat med mange spørgsmål fra salen, og debatten fortsatte i de efterfølgende workshops, som havde fokus på økumeniske kirkevandringer, klima og spiritualitet, samt vandringens betydning i diakonien.

Et nyt hæfte, som Menighedsplejen i Danmark har udgivet om pilgrimsvandring for psykisk sårbar, blev præsenteret undervejs på mødet - og dette er i sig selv et godt eksempel på, hvordan vandring kan bruges kreativt i det kirkelige, sociale arbejde, uanset hvilket kirkesamfund, man kommer fra.

Emmaus-vandringen

Dagen sluttede med en kirkevandring tilrettelagt over Emmaus-fortællingen i Lukasevangeliets, som blev læst stykke for stykke, mens deltagerne i stilhed vandrede fra Jerusalemskirken rundt til de mange andre kirkesamfund, der er samlet på Østerbro, herunder den folkekirkelige Sankt Pauls Kirke, den ortodokse Sankt Alexander Nevskij-kirke, den katolske domkirke, Sankt Ansgars, samt den anglikanske Saint Alban's Church.

Alt i alt var det givende at mødes på tværs af kirkesamfundene og drøfte, hvordan man mest kreativt kan bruge pilgrims- og kirkevandringer som en måde at være sammen på, og en måde at række ud til mennesker, som ikke er så fortrolige med kirken. At være i "naturens katedral" åbner en vej ind til troen for mange, og gennem at tale naturens sprog, får vi skabt en ny måde at dele på, så det moderne menneske kan forstå og sanse Gud i al sin dybde og storhed.

Som nu afdøde Martin Lönnebo skrev i en bøn: "Stjernetågerne er måske englernes slagtojt i det himmelske orkester". Anelsen og mystikken hører med i Gudserfaringen - og dermed også som "sprog" på den økumeniske vandring. Det er det, som er fælles for kirkesamfundene, der skal være med til at bygge bro mellem de mange forskellige fortolkninger af det kristne budskab, som har eksisteret op gennem kirkehistorien.

Her kan både pilgrimsvandring og kirkevandringer være med til at skabe forbindelse til det fælles "tredje", som skaber enhed. Præcis som disciplene på vej mod Emmaus erfarer det, da de til sidst opdager, at den tilsyneladende fremmede, de har fulgt med undervejs, er Jesus selv.

Temadagen blev afholdt i Metodistkirken i Rigensgade, Jerusalemskirken, hvor folk samledes til andagt, oplæg og paneldebat i den store kirkesal.

Peter Prasadam fortæller om de flotte glasmosaikker, der præger Sankt Albans Kirke på Langelinje.

Læserne skriver

Taler Helligånden til Kirken i dag?

Først af alt tak til pastor Messerschmidts glimrende indlæg i KO nummer 6. Overskriften: Kirken skal altid reformeres, er gældende i dag og ligeledes konklusionen" Den som har ører, skal høre, hvad Ånden siger til kirkerne"

Men hvad siger Helligånden i dag? Dette spørgsmål synes at være målet for den synodale proces. Jeg tror, at svarene er mange.

Punkt 1.

Kristi Legeme, altså Kirken må og skal renses, der er gået betændelse og råd i Kirken. Skandalerne om

krænkelser og misbrug af børn og unge, endog af gejstlige er himmelråbende.

Men som om det ikke var nok, så bliver de gejstlige beskyttet af ordener og biskopper og kardinaler.

Det på trods af menighedernes og ofrenes sorg. Har man glemt Jesus Kristus ord "Den som forarger en af disse små". Hvor er kirketugten?

Punkt 2.

Dåben og det er i dag barkedåben. Ofte lyder det fra præster, at hvis man stillede krav om forældres personlige tro og virke, så vil mange børn ikke kunne døbes!

I oldkirken var der krav om et katekumenat inden den voksne kunne døbes.

Så en dåbsoplæring skal der til, således at den personlige

tro kommer til udtryk. Sakramenternes virkning sker ikke automatisk.

Punkt 3.

Ligeledes lyder det fra præster, at de unge ofte forlader Kirken, efter at de er blevet firmet.

Så noget er der galt og det er ikke Gud, som svigter sine løfter. Måske er vi som disciplene, der spurgte: Hvem er Helligånden?

Det er ikke nok, at vi siger: Jamen, vi tilhører Den katolske Kirke - det gjorde farisæerne også. Vi har Abraham som fader.

Vi må ikke ligne de berømte japanske aber: ikke se, ikke høre, ikke tale.

Klaus Aarup, 8541 Løgten

Det sker i bispedømmet

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Every Thursday - 18:00-19:00, Holy Hour of Adoration and Seven swords of Rosary: Prayer for our priests by: The Daughter & Sons of Seven Swords of Sorrowful Mother's Ministry at: Everyone is invited to join. Saint Anne's Church, (Bus 5C to Tycho Brahes Allé).

Skt. Thomas-fællesskabet mødes **hver onsdag kl. 18** med messe i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Derefter samles vi i køkkenet på 1. sal i sognegården til lovprisning og bibellæsning, hvor vi lader os inspirere af Guds ord. Derefter deler vi med hinanden vores oplevelse af, hvordan det er at leve troen i hverdagen. Når vi gør disse ting, lærer vi at opbygge broderlige venskaber og nyde livet med Jesus. Vi beder for hinanden.

Skt. Thomas-fællesskabet lever sit eget liv, idet det er et multinationalt fællesskab og uanset, om du er troende eller ikke-troende, ung eller gammel, single eller gift - er du velkommen. Møderne er åbne for alle, der søger et levende forhold til Gud. Aftenerne slutter med fælles spisning. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk

Pavens Globale Bønsnetværk (Bønnens Apostolat). Første fredag hver måned er bededag for pavens globale bønsnetværk. Denne dag reflekteres der også over Den hellige Faders intentioner. I Aarhus fejres den første fredag hver måned den hellige messe for medlemmer af Bønnens Apostolat/Pavens Globale Bønsnetværk i Danmark. De intentioner, der er blevet tilsendt, læses i messens forbønner.

Forbønstjenesten er åben for enkeltpersoner, grupper eller bevægelser. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: apostolat.dk@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Juni

1. *hvid*. Torsdag. JESUS KRISTUS - DEN EVIGE YPPERSTEPÆST(f)
Gl.Særl.pf.
L.: 1 Mos 22,9-18 *eller* Hebr 10,4-10
V SI 40, 7-8a.8b-9. 10-11ab.17
R Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.
Ev.: Matt 26,36-42
(Justinus, martyr (†166) fejres ikke)
2. *grøn*. Fredag i 8. alm. uge. (IV Ps).
Eller *rød*. **Marcellinus og Peter**, martyrer (†303)
V SI 149,1-2.3-4.5-6a+9b.
R Herren glæder sig over sit folk *eller* R Halleluja!
L.: Sir 44,1.9-13. **Ev.:** Mark 11,11-26.
3. *rød*. Lørdag i 8. alm. uge. (IV Ps).
Karl Lwanga og lidelsesfæller, martyrer (†1886)(m)
V SI 19,8.9.10.11.
R Herrens forordninger er retskafne, de glæder hjertet.
L.: Sir 51,12b-20. **Ev.:** Mark 11,27-33.
Bededag for præste- og ordenskald.
4. *hvid*. **DEN ALLERHELLIGSTE TREENIGHEDS FEST** (h)
(9. ALM. SØNDAG)
R *Gl.Cr.Særl.pf.*
1.L.: 2 Mos 34,4b-6.8-9
V TilfDan B (Dan 3) 52a.53a.54a.55a.56a
R Lovprist og ophøjet til evig tid.
2.L.: 2 Kor 13,11-13
Ev.: Joh 3,16-18
Valfart til Øm
5. *rød*. Mandag i 9. alm. uge. (I Ps).
Bonifatius, biskop og martyr (†754)(m)
V SI 112,1-2.3-4.5-6.
R Lykkelig den, der frygter Herren *eller* R Halleluja!
L.: Tob 1,3; 2,1b-8. **Ev.:** Mark 12,1-12.
6. *grøn*. Tirsdag i 9. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Norbert**, biskop (†1134)
V SI 112,1-2.7-8.9.
R Den retfærdiges hjerte er trygt i tillid til Herren *eller* R Halleluja!
L.: Tob 2,9-14. **Ev.:** Mark 12,13-17.
7. *grøn*. Onsdag i 9. alm. uge. (I Ps).
V SI 25,2-3.4-5ab.6-7bc.8-9.
R Jeg længes efter dig, Herre.
L.: Tob 3,1-13.16-17. **Ev.:** Mark 12,18-27.
8. *grøn*. Torsdag i 9. alm. uge. (I Ps).
V SI 128,1-2.3.4-5.
R Lykkelig hver den, der frygter Herren.
L.: Tob 6,10-11;7,1.9-17; 8,4-9a. **Ev.:** Mark 12,28b-34.
9. *grøn*. Fredag i 9. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Efræm Syrer**, diakon og kirkelærer (†373)
V SI 146,2.6c-7.8-9a.9bc-10.
R Min sjæl, lovpris Herren! *eller* R Halleluja!
L.: Tob 11,5-17. **Ev.:** Mark 12,35-37.
10. *grøn*. Lørdag i 9. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
V Tob 13,2.6b.c.d.
R Lovet være Gud, som lever i evighed.
L.: Tob 12,1.5-15.20. **Ev.:** Mark 12,38-44.
11. *hvid*. **KRISTI ALLERHELLIGSTE LEGEMES OG BLODS FEST** (h)
(10. ALM. SØNDAG)
R *Gl. Sekvens ad lib. Cr.Euk.pf.*
L.: 5 Mos 8,2-3.14b-16a
V SI 147,12-13.14-15.19-20
R Jerusalem, lovsyng Herren!
Eller R Halleluja!
2.L.: 1 Kor 10,16-17
Sekv (*ad lib*): Pris, o Sion, din forsoner
Ev.: Joh 6,51-58
(Barnabas, apostel fejres ikke)
Kollekt for Bonifatiuswerk
12. *grøn*. Mandag i 10. alm. uge. (II Ps).
V SI 34,2-3.4-5.6-7.8-9.
R Smag og se, at Herren er god.
L.: 2 Kor 1,1-7. **Ev.:** Matt 5,1-12.
13. *hvid*. Tirsdag i 10. alm. uge. (II Ps).
Antonius af Padova, præst og kirkelærer (†1231)(m)
V SI 119,129.130.131.132.133.135.
R Herre, lad dit ansigt lyse over din tjener!
L.: 2 Kor 1,18-22. **Ev.:** Matt 5,13-16.
14. *grøn*. Onsdag i 10. alm. uge. (II Ps).
V SI 99,5.6.7.8.9.
R Hellig er du, Herre, vor Gud.
L.: 2 Kor 3,4-11. **Ev.:** Matt 5,17-19.
15. *grøn*. Torsdag i 10. alm. uge. (II Ps).
V SI 85,9ab-10.11-12.13-14.
R Herrens herlighed skal bo i vort land.
L.: 2 Kor 3,15-4,1.3-6. **Ev.:** Matt 5,20-26.
I. vesper til Jesu Allerhelligste Hjerte fest
16. *hvid*. Fredag. **JESU ALLERHELLIGSTE HJERTE** (h)
Gl.Cr.Særl.pf
1.L.: 5 Mos 7,6-11
V SI 103,1-2.3-4.6-7.8+10
R Herrens troskab varer fra evighed til evighed mod dem, der frygter ham.
2.L.: 1 Joh 4,7-16
Ev.: Matt 11,25-30
(Vilhelm, abbed (†1203) fejres ikke)
International bededag for præsterne
2. vesper til Jesu Allerhelligste Hjerte fest
17. *hvid*. Lørdag. **Den salige Jomfru Marias reneste hjerte** (m)
V 1 Sam 2,1.4-5ab.6-7.8abcd
R Mit hjerte jubler over Herren, min Frelser!
L.: Es 61,9-11 **Ev.:** Luk 2,41-51
18. *grøn*. **11. ALM. SØNDAG**.
R *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
1.L.: 2 Mos 19,2-6a;
V SI 100,1-2.3.5.
R Vi er hans folk og de får, han vogter.
2.L.: Rom 5,6-11.
Ev.: Matt 9,36-10,8.
19. *grøn*. Mandag i 11. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid*. **Romuald**, abbed (†1029)
V SI 98,1.2-3ab.3cd-4.
R Herren har kundgjort sin frelse.
L.: 2 Kor 6,1-10. **Ev.:** Matt 5,38-42.
20. *grøn*. Tirsdag i 11. alm. uge. (III Ps).
V SI 146,2.5-6.7.8-9a.
R Min sjæl, lovpris Herren! *eller* R Halleluja!
L.: 2 Kor 8,1-9. **Ev.:** Matt 5,43-48.
21. *hvid*. Onsdag i 11. alm. uge. (III Ps).
Aloysius Gonzaga, ordensmand (†1591) (m)
V SI 112,1-2.3-4.9.
R Lykkelig den, der frygter Herren *eller* R Halleluja!
L.: 2 Kor 9,6-11. **Ev.:** Matt 6,1-6.16-18.
22. *grøn*. Torsdag i 11. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid*. **Paulinus af Nola**, biskop (†431)
Eller *rød*. **John Fisher**, biskop (†1535),
og **Thomas More**, martyrer (†1535)
V SI 111,1-2.3-4.7-8.
R Herre, dine hænders gerninger er sandhed og ret *eller* R Halleluja!
L.: 2 Kor 11,1-11. **Ev.:** Matt 6,7-15.
23. *grøn*. Fredag i 11. alm. uge. (III Ps).
V SI 34,2-3.4-5.6-7.
R Herren befrier de retfærdige fra alle deres trængsler.
L.: 2 Kor 11,18.21b-30. **Ev.:** Matt 6,19-23.
23. *hvid*. **JOHANNES DØBERS FØDSEL** (h)
Fredag aften. **VIGILIEMESSE**
Gl.Cr.Særl.pf
1.L.: Jer 1.4-10
V SI 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17
R Fra fødslen har jeg støttet mig til dig.
2.L.: 1 Pet 1,8-12
Ev.: Luk 1,5-17
I. vesper til Johannes Døber.
24. *hvid*. Lørdag. **JOHANNES DØBERS FØDSEL** (h)
Højtidens messe
R *Gl.Cr.Særl.pf*
1.L.: Es 49,1-6
V SI 139,1-3.13-14.15-16a
R Jeg takker dig, fordi jeg er underfuldt skabt.
2.L.: ApG 13,22-26
Ev.: Luk 1,57-66.80
Lørdag aften: VIGILIEMESSE
24. *rød*. **PETER OG PAULUS, APOSTLE** (h)
Gl.Cr.Særl.pf
1.L.: ApG 3,1-10
V SI 19,2-3.4-5b
R Deres røst når ud til verdens ende.
2.L.: Gal 1,11-20
Ev.: Joh 21,1.15-19
I. vesper til Peter og Paulus, apostle
25. *rød*. Søndag. **PETER OG PAULUS, APOSTLE** (h)
(12. ALM. SØNDAG)
R *Gl.Cr.Særl.pf*
1.L.: ApG 12,1-11
V SI 34,2-3.4-5.-6-7.8-9
R Herren befriede mig for al min frygt
2.L.: 2 Tim 4,6-8.17-18
Ev.: Matt 16,13-19
26. *grøn*. Mandag i 12. alm. uge. (IV Ps).
V SI 33,12-13.18-19.20+22.
R Lykkeligt det folk, Herren udvalgte sig til ejendom.
L.: 1 Mos 12,1-9. **Ev.:** Matt 7,1-5.
27. *grøn*. Tirsdag i 12. alm. uge. (IV Ps).
Eller *hvid*. **Cyrillus af Alexandria**, biskop og kirkelærer (†444)
V SI 15,2-3a.3bc-4ab.5.
R Herre, hvem kan være gæst i dit telt?
L.: 1 Mos 13,2.5-18. **Ev.:** Matt 7,6.12-14.
28. *rød*. Onsdag i 12. alm. uge. (IV Ps).
Irenæus, biskop, martyr og kirkelærer (†202) (m)
V SI 105,1-2.3-4.6-7.8-9.
R Evigt husker Herren på sin pagt *eller* R Halleluja!
L.: 1 Mos 15,1-12.17-18. **Ev.:** Matt 7,15-20.
29. *grøn*. Torsdag i 12. alm. uge. (IV Ps).
V SI 106,1-2.3-4a.4b-5.
R Tak Herren, for han er god! *eller* R Halleluja!
L.: 1 Mos 16,1-12.15-16 *eller* 1 Mos 16,6b-12.15-16.
Ev.: Matt 7,21-29.
Peter og Paulus, apostle, fejres den 25. juni.
30. *grøn*. Fredag i 12. alm. uge. (IV Ps).
Eller *rød*. **De første romerske martyrer**
V SI 128,1-2.3.4-5.
R Se, sådan velsignes den mand, der frygter Herren.
L.: 1 Mos 17,1.9-10.15-22. **Ev.:** Matt 8,1-4.
Ad libitum læsning til De første romerske martyrer:
Ev.: Matt 24,4-13

Husk du også kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
www.pastoralcentret.dk/download/liturgi/

62 624

Skriv besked: Enter udgivelsesnr af NO

MobilePay

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller:
annonce@katolskoriering.dk

Støtter mindre projekter
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen
Døgnvagt Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998
Danske Bedemænd

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Føler du dig alene, trist eller bekymret? Ved telefonen sidder et kristent medmenneske, som vil lytte og bede for og med dig.

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens apostolat

Juni

For afskaffelse af tortur

Vi beder om, at det internationale samfund må forpligte sig konkret til at sikre afskaffelsen af tortur og garantere støtte til ofrene og deres familier.

Du kan også se årets intentioner på <https://apostolat.dk>.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

Valfart til Vor Frue af Åsebakken 2023

"De holdt alle i enighed fast ved bønnen" (ApG 1,14a)

Søndag den 21. maj 2023

7. søndag i påsken

Program

Ca. kl. 8:30-9:00 Ankomsttider for togrejsende til Holte station

Fra Kbh. H. mod Holte st.:

Afg. Kl. 8:13, ank. kl. 8:41,

Fra Hillerød st. mod Kbh. H.:

Afg. Kl. 8:31, ank. kl. 8:45

Mulighed for at få kørt bagage fra

Holte st. fra kl. 8:30-9:00.

(Ca. 20 min. gåtur fra Holte st. til

Rudersdalvej 42)

Bestyrelsen for Vor Frue Kloster har omdannet et område til parkeringsplads til glæde for os alle i forbindelse med valfarten. Der kan ikke parkeres ved det tidligere Magleås.

Kl. 9:15 Valfart gennem Rude skov

Starter fra Rudersdalsvej 41, 2840 Holte

(tager ca. 1,5 time at gå)

Kl. 10:30 Mulighed for skriftemål

(Polsk, dansk, engelsk, andre sprog)

v/Vor Frue Kloster

Kl. 11:30 Pontifikalmesse

Vor Frue kloster, Høsterkøvej 3,

3460 Birkerød

Kl. 13:00 Pause

Mulighed for spisning, samvær, leg

Salg af vietnamesisk mad, kaffe og vand

fra spejderne. Mød DUK og andre katolske

lægmandsorganisationer

Kl. 15:00 Mariaandagt

Dagens program slutter kl. 15.45, men man er

velkommen til at blive på grunden, så længe

som man vil

Bemærk:

Henvendelser om fælles bustransport og

lignende til eget sogn.

ØMVALFART

Søndag d. 4. juni 2023

"De holdt alle i evighed fast ved bønnen"
(ApG. 1,143a)

PROGRAM

Kl. 11.00
Indledning og valfartsvandring fra Ømborgen.

Kl. 12.30
Pause – Tilbedelse – Underholdning.

Kl. 13.00 – 14.00:
Mulighed for skriftemål i kirken

Kl. 13.00
Biskoppen møder årets 1. kommunikanter.

Kl. 14.00
Højmesse ved biskop Køzen.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 8/2023**, som udkommer den **9. juni 2023**, skal være KO i hænde senest den **22. maj 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 9/2023**, som udkommer den **30. juni 2023**, skal være KO i hænde senest den **12. juni 2023**.

Kirken er nødt til at revidere sit sprog

Meget af det sprog, vi benytter i Kirken, afspejler en bestemt mentalitet eller holdning. Som pave Frans sagde i det første interview efter sit valg i 2013: ”Den første reform må være holdningen”.

Tekst: Robert Mickens, La Croix

REFLEKSION Det var opmuntrende at se lederne af de mandlige og kvindelige ordenssamfund i Frankrig i begyndelsen af april opfordre til, at man reviderer det sprog, der anvendes i deres ordener, især hvordan man omtaler og tiltaler personer, der – ligesom dem selv – indtager ledende positioner. Begrundelse for at ville ændre visse ord og tiltalemåder, forklarer ordenslederne, sker som led i den løbende indsats for at korrigere alle elementer og situatio-

ner, der kan afstedkomme former for overgreb på personer (især unge), som er i deres varetægt.

Men der er også andre vigtige grunde – ud over den tilsyneladende uendelige overgrebskrise – til at alle døbt medlemmer af Den katolske Kirke har brug for at rydde op i det sprog, vi anvender i kirkelige sammenhænge, så vores verdensomspændende trossamfund bliver mere evangelisk, imødekommende og synodalt.

Sproget og 2. Vatikankoncil

Den nu afdøde historiker og jesuitpater John O'Malley bemærkede engang, at det begyndte allerede under 2. Vatikankoncil (1962-65).

”Der var tale om en sproglig begivenhed”, skrev han i bogen *What Happened at Vatican II* (Harvard, 2008): ”Sproget indikerede og forårsagede et skift i værdier eller prioriteter”.

John O'Malley hævdede, at dette rakte udover hvad vi ofte kalder ’pastoralt sprog’, og resulterede i en ny ’måde’ at være Kirke på.

”Begreber som ’karismaer’, ’dialog’, ’partnerskab’, ’samarbejde’ og ’venskab’ indikerede en ny form for myndighedsudøvelse, og talte implicit for en ny måde at tænke, tale og optræde på – et skift fra en mere autoritær og envejskommunikation til en mere gensidig og lydhør model”, skrev John O'Malley.

”Det var under alle omstændigheder klart, at ’stil’ [eng. style, *red.*] var et stort emne på

koncilet; et spørgsmål, der tilsyneladende – på det overfladiske plan – blev udkæmpet om ordvalget i koncilsdokumenterne og deres litterære genre, hvor fortalerne måske ikke altid var helt klar over de dybe implikationer af det, der var på spil. Det litterære udtryk var altså kun det overfladiske udtryk for noget, der var tænkt at skulle synke ned i selve Kirkens og enhver katoliks sjæl. Det var meget mere end en taktik eller en strategi; meget mere end blot at benytte et mere ’pastoralt sprog’”.

Den amerikanske jesuit sagde klart og tydeligt, at koncilet ”ikke opfandt” nye ord eller ”antydte, at de ikke allerede var i brug i Kirken”, men han hævdede, at de som helhed ”tegner et billede af en ny og ganske specifik stil i Kirken, som 2. Vatikankoncil fremhævede til eftertanke, beundring og aktualisering”. Nogle katolikker, ligesom ordenslederne i Frankrig, mener tilsyneladende, at vi fortsat har en del arbejde at gøre med vores kirkelige vokabular.

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 7
19. maj 2023 · 49. årgang

POST
PP
DANMARK

Kirkelige titler

Meget af det sprog, vi fortsat anvender i Kirken, afspejler en mentalitet eller holdning vi må ændre. Som pave Frans sagde i det første interview efter sit valg (med Antonio Spadaro SJ i september 2013): ”Den første reform må være holdningen”.

Intet sted er mere presserende end i vores holdning til gejstlige autoriteter og den måde, vi henvender os til dem på. Det begynder med paven selv: Hans første og væsentligste titel er naturligvis biskop af Rom. Han kaldes også den romerske pave eller den øverste pave (denne kvalifikation er vigtig, for alle biskopper betragtes som paver). Alle andre titler, paven kan tiltales med, er enten andægtige eller ærestitler. Selv ordet pave (*papa*) er uvæsentlig, selv om det synes at være det mindst gejstlige. Det betyder blot ’far’. Men i virkeligheden ville den korrekte betegnelse være biskop Frans. Det er den måde, som Paul VI underskrev 2. Vatikankoncils dokumenterne på (Paul, biskop).

Måske er den eneste andægtige titel for biskoppen af Rom, som bør undgås, ’Hellige Fader’. Ud over at Jesus gjorde det klart, at vi ikke må kalde nogen for ’far’ eller ’herre’ (se hvad han ellers mente om religiøse autoriteter i Matthæus kapitel 23), omtaler han faktisk Gud som ”Hellig fader” (Joh 17,11). Og det samme gør flere af de eukaristiske bønner fra Kirkens liturgi. Vi tror faktisk, at den Hellige fader er den første person i den hellige treenighed, ikke biskoppen af Rom! *Lex orandi lex credendi* (Bønnens lov er troens lov, *red.*), når alt kommer til alt ...

Det er også problematisk at tiltale vores præster (dvs. presbytere) som ’far’, især i en kirke, hvor fuldt medlemskab og

værdighed udelukkende er baseret på dåb og ikke på sakramental ordination. Vi er alle brødre og søstre, og at kalde vore mandlige og kvindelige katolske ’ledere’ sådan er mere passende og understøttes af skriftlige referencer til lederne i de første spirende trosfællesskaber. Fornuftigt nok har de fleste kvindelige ordenssamfund for mange år siden droppet brugen af ’moder priorinde’. Måske er det på tide, at vi kalder alle gudviede personer – også vore præster – for søstre og brødre.

Synoden

Pave Frans har påtaget sig det ambitiøse projekt at gøre ’synodalitet’ til en del af alle niveauer af Kirkens liv, tjeneste og ledelse. Det er et af kendetegnene ved hans pontifikat. Han begyndte med at forny og omlægge bispesynoden. Men der hersker fortsat stor forvirring over karakteren af denne permanente institution, som Paul VI genoplivede og omskabte ved afslutningen af 2. Vatikankoncil.

Bispesynoden er et selvstændigt organ, som indkaldes til møde (forsamling) så tit som formanden, biskoppen af Rom, ønsker det. Det er (i hvert fald indtil videre) et rådgivende organ uden nogen rådgivende beføjelser. Alt for ofte benytter katolikker – selv i Vatikanet og i synodesekretariatet (der *ikke* er en del af Vatikanet) – et sjusket sprog til at beskrive denne permanente institution, som om den blot var en enkeltstående begivenhed eller et enkeltstående møde. For eksempel henviser folk regelmæssigt til ’ægteskabssynoden’ eller ’oktober-synoden’. I virkeligheden burde man sige: synodens møde om ægteskab eller synodens møde i oktober. Denne skellen er vigtig og har vigtige konsekvenser

”

Meget af det sprog, vi fortsat anvender i Kirken, afspejler en mentalitet eller holdning vi må ændre. Som pave Frans sagde i det første interview efter sit valg: ’Den første reform må være holdningen’.

for den mulige videreudvikling (og reform) af Kirkens ledelsesstruktur.

Thomas Aquinas, der stadig er en af de vigtigste teologer i den kristne tros historie, manede til forsigtighed og præcision i måden, vi bruger sproget og definerer begreber på. Og Den hellige Stol har været meget omhyggelig med dette især på diplomatiets område, udarbejdelse af traktater, dokumenter osv. En mangeårig embedsmand fra Den romerske Kurie fortalte mig for mange år siden: ”I Vatikanet lærer man, hvor vigtigt et komma er”. Måske var det blot dengang. Vi synes i dag at sjuske ret meget med vores sprog. Men det skyldes måske strategiske eller taktiske grunde.

Inkluderende sprog

Kirkens klerikalister og mandschauvinister har under alle omstændigheder været yderst bevidste om brugen af ordvalg og terminologi inden for det inkluderende sprog. Dette er helt sikkert tilfældet i den engelsktalende verden, hvor mere traditionelt indstillede og

doktrinært ubøjelige kirkeledere har blokeret for forsøgene på at gøre det ’horisontale sprog’ (dvs. mellem medmenneskelige relationer, til forskel fra det ’vertikale sprog’, som vi bruger i forholdet til Gud) mere inkluderende. Det er for eksempel helt unødvendigt – og også absurd og måske endda ukristeligt – at blive ved med at benytte udtrykket ’mand’ [’*Man*’ på engelsk kan referere både til ’mand’ eller ’menneske’, *red.*] når vi taler om hele menneskeheden, altså både mænd og kvinder. Sproget udvikler sig hele tiden, og det samme gør vores forståelse af det og af, hvad det betyder.

Den fortsatte afvisning afv at tilbyde oversættelser – af lektionaret, missalet og kirkelige dokumenter – i en fornuftig form for inkluderende sprog, er en hindring for at nå ud til de mange kvinder og mænd, som afskrækkes eller fremmedgøres af den mere traditionelle, patriarkalske måde at bruge sproget på. Det gælder også de uophørlige henvisninger til Gud som ’ham’.

Og når vi nu er ved emnet upræcis sprogbrug (nogle gange endda forsætligt set), bør vi så også tale om dem, der insisterer på at bevare den såkaldte traditionelle latinske messe, som ikke blev afskaffet, men reformeret (forenklet og omstruktureret) i kølvandet på 2. Vatikankoncil? Mange tilhængere af den tridentinske messe hævder, at det drejer sig om at bevare det latinske. Men lad dig ikke narre. Det er det ikke. Den reformerede liturgi kan også fejres på latin. Faktisk er prototypen til det romerske missale (som indeholder messens bønner) på latin. Det er derfor, vi har alle disse vidunderlige oversættelser på de moderne sprog.

Advarer Vatikanet mod 'troswashing' af Kina

Hongkong-aktivist advarer Vatikanet mod, hvad han mener er konsekvenserne af den bilaterale aftale, det indgik med Kina i 2018 om udnævnelse af biskopper i landet.

Tekst: Niels Messerschmidt

POLITIK Kardinal Joseph Zen og baptistpræsten Chu Yiu-ming deltog aktivt i de første prodemokratiske protester i Hongkong i 2014, men blev siden tvunget til at opgive deres kamp. Sidstnævntes søn, Samuel Chu, har nu taget problemet med demokrati i Hongkong med til Rom og advarer Vatikanets embedsmænd om, hvad han mener er konsekvenserne af den bilaterale aftale, som Vatikanet indgik med Kina i 2018. For Chu er den kontroversielle aftale nemlig sket med den konsekvens, at Vatikanet har forholdt sig tavs om menneskerettigheds- overgreb og den manglende religionsfrihed både i Hongkong og Fastlandskina. Det skriver vatikanisten Christopher White i *National Catholic Reporter*.

"Deres tavshed er øredøvende", siger Chu, der har stiftet Campaign for Hong Kong, som arbejder for en større amerikansk involvering i at fremme menneskerettighederne og demokratiet i Hongkong.

Den 45-årige Samuel Chu blev født i Hongkong, mens byen til dels stadig var en fiskerby. Hans far startede en baptistkirke, der hjalp fattige og marginaliserede borgere, og senere ledede kirken indsatsen for at hjælpe kinesiske dissidenter, involveret i protesterne på Den Himmelske Freds Plads i 1989, med at flygte fra landet via Hongkong.

Samuel Chu, der blev sendt til USA for at studere som 12-årig, har været involveret i flere politiske mærkesager og støtter generelt pave Frans, men mener, at Vatikanet med den bilaterale aftale har ladet sig vildlede af Kina.

"Mit budskab til Kirken i dag er, at uanset hvilken aftale I tror, I har indgået, er den ikke det papir værd, den er skrevet på", siger han til *National Catholic Reporter* efter en række møder arrangeret af det amerikanske udenrigsministerium med Vatikanets statssekretariat.

Et eksempel herpå, siger han, er den måde, Beijing har trukket sin anerkendelse af Hongkong tilbage efter den britiske overdragelse i 1997. Selv om den oprindelige aftale lød på "ét land, to systemer", er Beijing siden blevet kritiseret for i vid udstrækning at bryde aftalen.

Udbredt religiøs undertrykkelse

I de seneste år har eksperter advaret om, at situationen for Kinas anslåede 10-12 millioner katolikker tilsyneladende er blevet forværret med nedrivninger af kirker og overgreb mod katolske præster. Vatikanet har desuden kun udtalt sig meget lidt om Kinas folkedrab på uigurerne, en overvejende muslimsk, etnisk minoritetsgruppe, og dens undertrykkelse af tibetanske budhister og kristne mindretal i landet.

Samuel Chu ynder at citere den tidligere formand for Repræsentanternes Hus, Nancy Pelosi, der ofte advarede om, at "hvis vi vælger ikke at tale om menneske-

Samuel Chu, der er fortaler for menneskerettigheder og demokrati i Hongkong, mødtes for nylig med Vatikanets embedsmænd for at drøfte, hvad han mener er Vatikanets "faretruende misvisende" politik over for Kina. Foto: Samuel Chu.

Truende mørke skyer i horisonten

Den katolske Kirke i Tyskland er tvunget til at opgive en tredjedel af sine bygninger pga. medlemsnedgang og faldende indtægter. Mindst 1.200 kirker må lukke, vurderer en rapport.

TYSKLAND Bispekonferencens talsmand Matthias Kopp har kommenteret en rapport omtalt i tidsskriftet *Kirche & Recht*, der advarer om, at 40.000 præstegårde, menighedslokaler og gudstjenestesteder står foran lukning inden 2060.

I et interview med *OSV News* siger Kopp, at "der enten ikke længere er brug for visse

kirker, eller i det mindste er flere af dem ikke længere strengt taget nødvendige, mens mange sogne allerede nu tvinges til at holde kirken lukket uden for messetid".

Ifølge rapporten er 80 % af landets 42.500 katolske og evangeliske kirker officielt opført som arkitektonisk bevaringsværdige. Det nævnes, at mindst 1.200 kirker er lukket

rettighedsspørgsmål i Kina af profithensyn, så mister vi vores legitimitet til at tale om menneskerettigheder alle steder".

"Jeg ser det ske i Vatikanet", siger Chu og spørger, om Vatikanets aftale med Kina er "prisen værd for at skjule en åbenlys religiøs undertrykkelse over hele linjen".

Selv om det fortsat er relativt frit at praktisere sin tro i Hongkong, siger Chu, at efter Kinas vedtagelse af 2020-sikkerhedsloven, der indskrænker ytringsfriheden yderligere, er troende mennesker nu tavse og ude af stand til at udtrykke deres bekymringer om andre formindskede frihedsrettigheder.

"Jeg er ikke i tvivl om, at selv hvis lægfolk udtaler sig, vil de blive arresteret", siger Chu og henviser til de seneste domme mod kardinal Zen og den prodemokratiske mediemogul Jimmy Lai, der også er katolik.

"En meget hårfin balance"

I sidste måned blev Hongkongs biskop Stephen Chow den første biskop, der besøgte Fastlandskina siden den tidligere britiske koloni blev givet tilbage til Kina. I et interview i jesuiternes tidsskrift *La Civiltà Cattolica* understregede biskoppen efter sin hjemkomst, at den kinesiske regering har stor respekt for pave Frans på trods af dens seneste brud på aftalen med Vatikanet.

Chu afviser disse udtalelser og advarer om, at "det er en meget hårfin balance, hvor Kirken let kan ses som værende en del af statens sikkerhedsapparat".

Det kinesiske kommunistparti, siger han, søger at kontrollere alle livets områder, og "Kirken gennemsyrrer menighedernes hverdagsliv". Ved at kontrollere, hvem der leder Kirken, advarer Chu, bliver Kirken i al væsentlighed en forlænget del af statens meddelelses- og overvågningsapparat.

På samme måde som de Olympiske Lege i Beijing blev boykottet af dem, der beskyldte verden for 'sportswashing' af Kina – dvs. at lade undertrykkende regimer være værter for store sportsbegivenheder for at forbedre deres omdømme – siger Chu, at Vatikanet bør være på vagt over for det, han beskriver som 'troswashing' af det kinesiske kommunistparti.

Vatikanets nuværende holdning over for Kina, slutter Samuel Chu, risikerer "i bund og grund at billige eller bortvaske regimets synder".

de sidste 20 år, og at mange andre enten må nedrives eller omdannes til andre formål.

Landets katolske Kirke har sammenlagt og omorganiseret sogne og frasolgt kirkebygninger de sidste tyve år som følge af faldende medlemstal og indtægter – en tendens, der også ses i andre europæiske lande.

Flere klostre og ordenshuse er nu lukket eller har udlejet deres lokaler til plejehjem, hospice og hoteller. I Tyskland er der i dag 12.000 aktive ordenssøstre, de fleste over 65 år, sammenlignet med 30.000 aktive søstre for tyve år siden.

Stigende udgifter

I april meddelte bispedømmet Dresden-Meissen, at det beskærer 69 % af uddannelsesmidlerne pga. *Fortsættes side 13* ▶

Prædiken

Kristi Legems og Blods Fest.

Læs mere på side

5

Caritas

Generalforsamling i Rom.

Læs mere på side

6

Ordrup

Kirkens 150 års jubilæum fejret.

Læs mere på side

10

Kirken i Danmark

Valfart til Åsebakken, Watoto, udviklingsarbejde, personalia.

Læs mere på side

11-12

KO mener

Kristne 'mini-influencers'

Vatikanets kommunikationsafdeling reflekterer i et nyt dokument over "udfordringen med at fremme fredelige, meningsfulde og omsorgsfulde relationer på de sociale medier". I takt med internettets udbredelse har Vatikanet ofte kommenteret de farer og muligheder, som de sociale medier tilbyder og bemærker, at "vi lever i et økosystem, der i sin kerne er formet af oplevelsen af social deling".

Towards a Full Presence tilbyder en refleksion over vore digitale erfaringer og opmuntrer enkeltpersoner og samfund til at indtage en kreativ og konstruktiv tilgang, der fremmer "en kultur af naboskab".

Mange af refleksionerne refererer til lignelsen om Den barmhjertige Samaritaner, der "kan inspirere til relationer på de sociale medier, fordi den illustrerer muligheden for et dybt meningsfuldt møde mellem to komplet fremmede. Samaritaneren nedbryder den 'sociale kløft': han rækker ud over grænserne for enighed og uenighed".

Dokumentet anerkender, at de sociale medier har forandret vores liv og måden, vi tænker og reagerer på, herunder overfladisk tænkning og digital overstimulering. Ud over disse velkendte problemer gør Vatikanet også opmærksom på brugen af kraftfulde algoritmer, der indsamler data om brugerne af de sociale medier: data, der høstes til kommercielle formål.

For at beskytte sig mod disse farer opfordres kristne til at indtage en "lyttende" tilgang på de sociale medier og søge ægte forståelse for dem, vi interagerer med. "Den kristne stil bør være reflekterende, ikke reaktiv, på de sociale medier". Desuden bør kristne "digitalt indfødte" samarbejde med andre og opbygge online-relationer, der skaber en ægte følelse af fællesskab, idet de alle er en slags "mini-influencer". Dem med mange følgere har et endnu større ansvar, men alle er vi moralsk forpligtet til at bruge disse medier til gode formål og deres evne til at bringe andre tættere på Kristus.

Dokumentet lader dog vigtige spørgsmål forblive ubesvarede: "Der er et akut behov for at handle ikke blot som individer, men som fællesskaber", siges det, men giver kun få konkrete forslag til hvordan sådanne fællesskaber opbygges. På samme måde ytres det håbefulde budskab, at "det sociale web ikke er hugget i sten. Vi kan ændre det". Men ud over at sige, at vi bør presse onlineudbydere til at gøre deres platforme "mere humane og sundere miljøer", får vi ingen yderligere praktisk vejledning.

Med sine 82 afsnit er dokumentet (for) langt og forfalder til tider til kirkelig jargon – som når det foreslås, at internettet kan vise "Kirkens synodale ansigt".

Men dokumentets største svaghed er måske, at det ikke tager fat på det grelle eksempel på en tilgang, som det advarer imod. Vatikanet advarer mod de splittelser i Kirken, som skabes eller forværres af forhastede, umådeholdende og respektløse kommentarer. Det bemærkes endda, at en sådan konfronterende tilgang er "særligt bekymrende, når den kommer fra Kirkens ledelse". Men af indlysende grunde har forfatterne valgt, at paven, der selv skaber splittelse med sin ofte konfronterende tilgang, også er den, der citeres hyppigst i dette pastorale budskab. NM

Jubelåret 2025: Tilmeldingen åbner i september

Folk fra hele verden, der agter at komme til Rom i forbindelse med Kirkens næste hellige år i 2025, vil kunne tilmelde sig begivenhederne fra september, meddeler Vatikanet.

ROM Arrangørerne fortalte på en pressekonference den 9. maj, at mere end 30 millioner mennesker forventes at ville lægge vejen forbi Den evige Stad i anledning af jubelåret 2025, som den årelange fejring kaldes. Pave Frans forventes i december 2024 at indlede året med den traditionelle åbning af den hellige dør i Peterskirken.

Det er det første hellige år siden det store jubelår i 2000. Oprindeligt blev disse jubelår fejret hvert 50. år, men Vatikanet og byen Rom er nu vært for jubelår hvert 25. år.

"Tilmelding er vigtig, for at vi kan sikre, at jubelåret afvikles under de bedste betingelser", forklarer ærkebiskop Rino Fisichella, propræfekt for evangeliseringsdikasteriet og ansvarlig for forberedelserne.

Ærkebiskop Rino Fisichella, propræfekt for dikasteriet for evangelisering, afslørede det officielle logo og temaet for jubelåret 2025 under en pressekonference i Vatikanet i juni 2022. Foto: Vatikanets medier.

To paver værter for et historisk møde i Vatikanet

Pave Frans og den koptisk-ortodokse pave Tawadros II holdt sammen den ugentlige generalaudiens på Peterspladsen på en dag, hvor der var fokus på venskabet mellem de to kirker.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKUMENI Det var et gribende økumenisk øjeblik at se to paver, hver leder af delte kirker, sidde side om side på podiet på Peterspladsen. Pave Frans og pave Tawadros II hilste onsdag den 10. maj på tusindvis af pilgrimme og besøgende forsamlet på Peterspladsen i forbindelse med 'Venskabsdagen mellem koptere og katolikker'. Selv om det ikke var første gang, at en ikke-katolsk kristen leder deltog i den ugentlige generalaudiens, var det historisk, at pave Tawadros talte til folkemængden.

Han lykønskede Frans "på vegne af medlemmerne af den hellige synode og alle organer i Den koptiske-ortodokse Kirke" med pavens ti års jubilæum som biskop af Rom. Patriarken af Alexandria bad derefter medlemmerne af sin koptiske delegation om at bede for den 86-årige Frans. Han bemærkede, at venskabsdagen, der fejres hvert år den 10. maj, for ham var indbegrebet af "den kristne ånd og den kærlighed, der forener os for at tjene Gud og vore brødre og søstre i den menneskelige familie".

50-året for det historiske møde

Den 70-årige Tawadros mindede tilhørerne om, at hans besøg i Vatikanet markerede 50-årsdagen for det første møde mellem en koptisk pave og en romersk pave. Det var den 10. maj 1973, da Shenouda III mødte Paul VI, og de underskrev en fælles kristolgisk erklæring. Jubilæet gjorde denne uges møde "endnu vigtigere og mere indflydelsesrig for relationerne mellem vores kirker", sagde Tawadros.

"På trods af forskellene i vores rødder og tilhørsforhold er vi forenet af Kristi kærlighed, som bor i os, og af vores apostolske fædre og helgeners hær, der omslutter og leder os", understregede patriarken. "Vi er kommet til jer fra Sankt Markus' land", sagde han med henvisning til den helgen,

der æres som grundlæggeren af Den koptiske Kirke i Egypten – "det land, hvorfra det kristne klostervæsen spredte sig og etablerede sig med helgenerne Antonius, Macarius og Pachomius, og som inspirerede den alexandrinske skole, et teologisk fyrtårn i historien".

Pave Tawadros opfordrede tilhørerne på Peterspladsen "til at holde fast ved løftet om at overvinde verdens ondskab med alle dens svagheder, således som vores forfædre lærte os, og at leve op til det ansvar, som er vores, at leve som Kristi liflige duft i denne verden og at stå sammen for dens fred".

Koptiske martyrer som "også er vores"

Pave Frans talte herefter og forklarede, at venskabet mellem de to paver var forblevet stærkt i løbet af de første ti år af deres respektive pontifikater.

"Vi forbliver gode brødre, vi har ikke skændtes!" sagde Frans. "Kære ven og broder! Jeg takker dig af hele mit hjerte for dit engagement i det voksende venskab mellem Den koptisk-ortodokse Kirke og Den katolske Kirke".

Den koptisk-ortodokse pave Tawadros II præsenterer et relikvieskrin for de 21 martyrer for pave Frans under sit besøg i Vatikanet. Foto: Vatikanets medier.

For at kunne tackle den store tilstrømning af folkemængder planlægger Roms kommunale embedsmænd at forbyde biltrafik omkring en række kirker i byen.

Pilgrimme vil kunne tilmelde sig via en særlig hjemmeside på ni sprog til de arrangementer, der vil blive gennemført i løbet af året. Der er fx planlagt en pilgrimsvandring for kunstnere i februar 2024 og en pilgrimsvandring for handicappede nogle måneder senere, i april. Personer tilknyttet religiøse bevægelser og foreninger, der er tilknyttet nye religiøse fællesskaber, vil have deres pilgrimsrejse i juni, kateketer i juli og bedsteforældre i oktober. I alt planlægger Vatikanet 36 pilgrimsrejser af denne type.

Enkeltpersoner vil kunne følge tre pilgrimsruter gennem byen: den traditionelle pilgrimsvandring i Rom, som besøger syv af byens basilikaer, en pilgrimsvandring til "kirker dedikeret til de kvindelige kirkelærere og Europas værnehelgener" og en "europæisk" rute, som går forbi 28 kirker med tilknytning til de 27 medlemslande i Den Europæiske Union. NM

Med henvisning til billedet af de 21 koptiske martyrer, hvis halse blev skåret over af tilhængere af Islamisk Stat på en strand i Libyen i 2015, sagde Frans, at disse martyrer "også er vores" efter overraskende at have optaget de 21 koptiske, ifølge forudgående aftale med Tawadros, i det romerske *martyrologium* (Kirkens officielle liste over helgener, udkommet i reviderede udgaver siden 1584). "Sammen med jer bønfaller jeg Gud den Almægtige ved forbøn fra den koptiske kirkes helgener og martyrer om, at han må hjælpe os med at vokse i fællesskab", sagde han. "Jeg beder alle de tilstedeværende om at bede til Gud om, at han må velsigne pave Tawadros' besøg i Rom og beskytte hele Den koptisk-ortodokse Kirke. Må dette besøg anspore os til den velsignede dag, hvor vi vil være ét i Kristus!"

De to religiøse ledere bad derefter Fader-vor sammen og gav en fælles velsignelse. De holdt den efterfølgende dag private møder, og ved afslutningen på Tawadros' 5-dages pilgrimsrejse til Rom var planen, at den koptiske patriark skal fejre en ortodoks messe i Laterankirken.

På 50-årsdagen for mødet mellem deres to forgængere underskrev Frans og Tawadros også forordet til en bog med titlen 'Den katolske Kirke og Den koptisk-ortodokse Kirke: 50-års dagen for mødet mellem pave Paul VI og pave Shenouda III (1973-2023)', udgivet på Vatikanets Forlag. Den nye bog beskriver dialogen og forbindelserne mellem pavestolen og patriarkatet i Alexandria.

Zelenskyj besøger Vatikanet

Pave Frans mødte Ukraines præsident Volodymyr Zelenskyj under dennes statsbesøg i Rom 13. maj.

DRØFTELSE Præsident Zelenskyj blev budt velkommen i Det apostoliske Palads, hvor de to statsoverhoveder talte sammen i ca. 40 minutter om den humanitære og politiske situation i Ukraine.

Begge understregede det fortsatte behov for humanitær hjælp til den krigsramte befolkning, herunder især at yde hjælp til de mest udsatte under konflikten.

Som det er kutyme, udvekslede statsoverhovederne gaver: Pave Frans gav Ukraines præsident en bronzeskulptur af en olivengren som et symbol på fred. Præsident Zelenskyj modtog også et eksemplar af 2019-fælleserklæringen om menneskeligt

broderskab, underskrevet af pave Frans og storimannen af Al-Azhar, pavens bog om eukaristisk tilbedelse, *Statio Orbis* samt bogen 'Rundskrivelse om fred i Ukraine'.

Zelenskyj overrakte paven et kunstværk lavet af skudsikker metalplade og et maleri, der skildrer drabene på børn under konflikten.

Præsidentens besøg i Vatikanet, der fandt sted ca. 15 måneder efter, Ruslands invasion begyndte, var led i et diplomatisk besøg, hvor Zelenskyj også mødtes med den italienske præsident Sergio Mattarella og premierminister Giorgia Meloni.

En pressemeddelelse fra Vatikanets

De to statsoverhoveder talte med hjælp af en tolk, pater Marko Gongalo – en polsk præst, der arbejder i Statssekretariatets udenrigsafdeling. Mødet, der varede ca. 40 minutter, fokuserede på den humanitære og politiske situation i Ukraine under den igangværende krig. Foto: Vatikanets medier.

pressekantor oplyste, at præsident Zelenskyj også holdt et møde med Pavestolens 'udenrigsminister' ærkebiskop Paul Richard Gallagher.

Ikke det første møde

Mødet den 13. maj var anden gang, pave Frans og præsident Zelenskyj mødtes. De mødtes kortvarigt i Rom 8. februar 2020, hvor præsidenten blev modtaget af paven i Det apostoliske Palads, få uger inden Rusland invaderede Ukraine.

I en pressemeddelelse fra Vatikanets pressekantor hed det dengang, at samtalerne kredsede om den humanitære situation og bestræbelserne på at opnå fred i den konflikt, der begyndte i den østlige del af Ukraine tilbage i 2014.

Efter den russiske invasion af Ukraine har de to statsoverhoveder talt sammen over telefonen ved flere lejligheder: Første gang var den 26. februar 2022 sidste år – to dage efter invasionen begyndte – og her udtrykte pave Frans sin "dybe sorg over de tragiske begivenheder, der finder sted i landet".

De har også talt sammen over telefonen i marts og august 2022, hvor paven atter gav udtryk for sin bekymring og sorg over den ukrainske befolknings lidelser. **NM**

Solidaritetsbesøg i Kyiv

En delegation fra Den nordiske Bispekonference besøgte Ukraine samtidig med, at EU-kommissionens formand Ursula von der Leyen 9. maj var i hovedstaden Kyiv for at markere Europadagen.

UKRAINE Kardinal Anders Arborelius' og biskop Erik Vardens besøg i Ukraine kom i stand efter invitation af mons. Bohdan Dzyurakh CSsR, eksarken for de katolske ukrainere af den byzantinske ritus i Tyskland og i Skandinavien.

I et interview med *Vatican News*' skandinaviske redaktør, svenske Charlotta Smeds, sagde biskop Erik Varden efter besøget, at det to dage lange besøg følte "som to uger", og at den havde åbnet hans øjne for "krigens forfærdelige menneskelige omkostninger".

"Vi rejste til Ukraine for at udtrykke vores solidaritet med det ukrainske folk i deres kamp og for at udtrykke vores dybe fællesskab med det ukrainske katolske samfund, som modtog os med en usædvanlig hjertelig gæstfrihed", sagde han.

Kardinal Arborelius og biskop Varden ankom til Kyiv morgenen efter at Rusland havde affyret godt 15 missiler mod den ukrainske hovedstad.

Men allerede dagen efter "var folk i gang

med deres sædvanlige gøremål, idet de nægtede at give efter for frygten, hvilket jeg synes i sig selv er en stor moralsk sejr", sagde han.

Dyb tro på trods af traumer

Biskop Varden sagde i interviewet, at Kyiv og områderne omkring hovedstaden fortsat bærer præg af krigens ekstreme grusomhed, navnlig i byer som siden er blevet kendt i de internationale medier, fx byerne Bucha og Irpin.

"Både kardinalen og jeg slået af deres store modstandskraft og af, at deres dybe tro nægter dem at lade sig brutalisere efter at de har levet i krig i mere end et år", forklarede Varden.

Han sagde, at de under deres besøg hørte mange historier om folks tab og hvordan krigen har traumatiseret mange børn.

"Traumerne har sat sine spor, ikke mindst i børns sind og hjerter. De er bange, har set ting som børn ikke bør se, har mistet slægtninge og har været vidne til vold", sagde Varden og fortsatte: "De vil måske skulle leve med disse traumer resten af livet".

Kirkens engagement

De to nordiske biskopper mødtes blandt andet med storærkebiskop Svyatoslav Shevchuk, overhovedet for Den græsk-katolske Kirke i Ukraine, og mødtes også med den latinske biskop af Kiev-Zhytomyr, biskop Vitalii Kryvytskyi.

Under besøget blev de vidner til Den

katolske Kirkes humanitære engagement i det krigshærgede land, navnlig gennem Caritas-Spes Ukraine og det græsk-katolske bispedømmes velgørenhedsorganisation.

"Vi blev mødt af et stort og meget, meget dedikeret engagement i det humanitære velgørenhedsarbejde", forklarede den norske biskop.

På spørgsmålet om, hvad katolikker i andre dele af verden kan gøre for at hjælpe de mennesker, der lider i Ukraine, opfordrede biskop Erik Varden alle til at bede uophørligt og vise deres solidaritet ved at give donationer til Caritas-Spes Ukraine.

"Caritas rækker virkelig ud til dem, der er i nød, og har været en stor faktor, der har gjort det muligt for ukrainerne at komme igennem dette år", sagde han. **NM**

Kort nyt

Vatikanets dagblad mindedes 90-årsdagen for den katolske arbejderbevægelse i fire artikler i sin 9. maj-udgave. Bevægelsen grundlagdes af Dorothy Day og Peter Maurin i 1933 og har historisk set arbejdet for de fattiges og fredens sag samt for udbredelsen af den katolske sociallære.

"Ikke alle bevægelsens samfund er katolske, og nogle sætter spørgsmålstegn ved Kirkens lære om køn og seksualitet eller nedtoner Days stærke abortmodstand", skriver *National Catholic Register*: "Men flere centre [...] lever et liturgisk og komunitært liv, der varmt omfavner Kirkens lære og er tro mod Days og medstifteren Peter Maurins principper".

Samtlige udgaver af avisen *The Catholic Worker* er nu digitaliseret og findes på *Catholic News Archive*.

Pakistanske kirkeledere hylder biskop John Joseph af Faisalabad op til 25-årsdagen for hans selvmord. Han skød sig selv den 6. maj 1998 i protest mod landets kontroversielle blasfemilove.

"Vi forherliger ikke hans sidste gerning", sagde ærkebiskop Sebastian Shaw fra Lahore under mindehøjtideligheden 3. maj, men "han er nu blandt Kirkens anerkendte martyrer og helgener", og (Shaw) tilføjede, at "Josephs modstand mod den diskriminerende lov fortsætter".

Landets kirkeledere siger, at hans selvmord bidrog til at afværge henrettelsen af blasfemidømte. Selvmordet skete foran en retsbygning i Faisalabad, efter at domstolen havde afsagt dødsdom mod den kristne Ayub Masih for blasfemi. I 2002 blev Masih's dom omstødt og han blev løsladt.

De franske biskopper har offentliggjort projektet 'De hellige Lege', der forbinder Kirken med sommerlegene i Paris, 26. juli-11. august og de paralympiske lege, 28. august-8. september 2024.

"To kristne står bag de moderne olympiske lege, Pierre de Coubertin og pater Henri Didon, dominikaner og sportsfanatiker, hvem vi skylder legenes motto: 'Hurtigere, højere, stærkere'", siger biskopperne.

Notre Dame des Sportifs – ét af kapellerne i Madeleinekirken i det centrale Paris, dedikeret til atleterne – velsignes den 9. september og bliver base for katolikkerne under OL.

Del din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Hvis du beslutter dig for at betænke Caritas, dækker vi omkostningerne ved oprettelsen af testamentet. Caritas kan henvise dig til en advokat.

Kontakt indsamlingskoordinator Sidse Helene Surel Mogensen på: ssm@caritas.dk eller **38 18 00 28**, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Kardinal Anders Arborelius (t.h.) og biskop Erik Varden besigtiger ødelæggelserne i en by tæt ved Kyiv efter den russiske invasion i 2022. Privatfoto.

Caritas
Danmark

Id-kort til franske gejstlige

Den franske Bispekonference har lanceret et nyt initiativ, der skal genoprette offentlighedens tillid til Kirken efter de seneste års afsløringer af seksuelle overgreb i Kirken: et identitetskort til præster og permanente diakoner, der viser om kortholderen er pålagt restriktioner i sin embedsførelse.

Tekst: Niels Messerschmidt

FRANKRIG Initiativet blev præsenteret af bispekonferencen i starten af maj i kølvandet på de mange kirkelige overgrebs-sager, som offentligheden senest har fået kendskab til. I løbet af i år vil landets katolske præster og permanente diakoner blive udstyret med et identitetskort med en særlig

QR-kode, der oplyser, om kortholderen frit kan udøve sit virke eller ej.

Bispekonferencen oplyser, at initiativet skal give offentligheden vished om, (hvorvidt) pågældende person fx må fejre messe og høre skriftemål, eller om kortholderen er pålagt visse restriktioner: en grøn kode indikerer, at det ikke er tilfældet, mens den gule kode indikerer, at kortholderen er pålagt visse restriktioner. En rød kode betyder derimod, at præsten af en eller anden grund ikke har tilladelse til at virke som præst, men årsagen vil ikke blive angivet.

På et pressemøde den 10. maj forklarede biskop Alexandre Joly af Troyes, at den gule kode ikke nødvendigvis betyder, at korthaveren udgør en sikkerhedsstrassel. En nyligt ordineret præst, der endnu ikke har fået beføjelse til at høre skriftemål, kunne falde ind under denne kategori.

For permanente diakoner vil fraværet af restriktioner blive angivet med en blå kode i stedet for den grønne farve, der anvendes for præster og biskopper.

Præster vil fremover blive bedt om at fremvise deres identitetskort til arrangørerne af messer, pilgrimsrejser og andre katolske begivenheder i Frankrig eller i udlandet, fx i forbindelse med verdens ungdomsdagene.

Ikke en ny idé

Brugen af identitetskortet er ikke noget nyt; katolske præster i Frankrig har tidligere haft et lignende papirdokument, som de kunne benytte, når de var på besøg i andre sogne eller menigheder. Papirdokumentet har imidlertid længe været anset for let at forfalske og kompliceret at opdatere, så bispekonferencen har besluttet at supplere det med digitale oplysninger, der løbende kan opdateres.

Bispekonferencen afslørede det digitale identitetskort den 5. maj, efter at de franske biskopper i 2021 og igen i 2022 stemte for et nyt nationalt id-kortssystem for biskopper, præster og diakoner. De vedtog foranstaltningen efter en ødelæggende rapport om overgreb i Kirken i Frankrig i perioden 1950-2020 udarbejdet af den uafhængige overgrebskommission CIASE, der også kom med en række anbefalinger til at komme overgrebene til livs i Kirken. Det nye identitetskort var dog ikke blandt rapportens 45 anbefalinger.

Blandet modtagelse

Ifølge hjemmesiden *France 24* kaldte François Devaux, tidligere formand for gruppen af overlevende overgrebs ofre, *La*

Parole Libérée, identitetskortet for "en ganske usædvanlig foranstaltning, som efter min mening er på Den katolske Kirkes top tre af de mest dumme idéer".

"Hvis vi er nødt til at scanne præsters QR-koder for at berolige katolikkerne, betyder det, at Kirken har nået et nyt lavpunkt. Det er ikke andet end et reklamestunt, og det viser, i hvor høj grad tilliden er blevet brudt mellem de troende og deres hierarki", sagde han og tilføjede: "Denne nye uduelighed er et tegn på Kirkens dovenskab. Den har ikke forstået den kritik, den har været udsat for, og den ønsker det heller ikke. Under alle omstændigheder er initiativet langt fra de foranstaltninger, der blev anbefalet i CIASE-rapporten".

France 24 bemærkede, at indførelsen af kortene havde udløst en debat på de sociale medier om, hvorvidt de krænkede privatlivets fred. Christine Pedotti, direktør for ugebladet *Témoignage Chrétien*, sagde, at id-kortet var "en god idé i den nuværende situation og burde vise sig at være ganske nyttigt".

Men hun tilføjede, at foranstaltningen ikke tog højde for de krav, der blev stillet i CIASE-rapporten, og at den var "et lille redskab, som i forhold til problemets omfang bare ikke er nok".

De franske biskopper modtog deres id-kort på deres plenarforsamling i marts i Lourdes, mens landets 13.000 præster og 3.000 permanente diakoner forventes at få deres kort inden årets udgang.

Bispedømmerne og ordenssamfundene vil blive bedt om at opdatere status for alle præster årligt, men straks, når der indføres restriktioner for en enkeltperson.

Biskop Jean-Marc Eychenne fra Grenoble-Vienne i Frankrig viser sit identitetskort. Skærbillede fra *Église catholique en France's* YouTube-konto.

Kirkemusik

Det er så yndigt at følges ad

Den startede som lejlighedssang, men hører i dag med til et klassisk dansk kirkebryllup.

Tekst: Rolf Tönshoff

SALMER

5. *Det er en liflig Sølvbryllups-Fest I Bjergby, mellem de skarpe Vinde, Hvor luunt saalænge sad Herrens Præst I Børne-Kreds med sin Dannekvinde; Ja, det er Gammen*

∴: *At sidde sammen, ∴:*

Hvor Arne-Flammen

∴: *Er Kiærlighed! ∴:*

Vi kender den godt, den salme – ja, eller rettere *sang*; for den var oprindelig en lejlighedssang. Præsten Peter Andreas Fenger i Slots Bjergby ved Slagelse kunne sammen med sin hustru Louise Augusta (f. Manthey) fejre sølvbryllup i 1855. De "skarpe vinde" i 2. verslinje er næppe 25 års evt. konflikter over køkkenbordet mellem sølverparret eller kedelige meteorologiske lavtryk over matriklen, men snarere de teologiske kampe, som pastor Fenger, der var en fremtrædende, men også kontroversiel teolog, førte. Henvend ti år før havde han udgivet nogle betragtninger i en prædiken, som en del præstekolleger var så oprørte over, at den udbredte en veritabel strid i området, som blev kaldt for intet mindre end *Den Vestsjællandske Krig*. Så pastor Fenger med sin mere ortodokse, lutheranske indstilling mod rationalisterne og især mod pastor Hans Bastholm i Slagelse var kendt i vide kredse. N. F. S. Grundtvig (1783-1872) og Fenger stod – i al fald til at begynde med – sammen om at føre Kirken tilbage til en

mere oprindelig evangelisk-luthersk kirke – ikke mindst på baggrund af Grundtvigs fejdebrev *Kirkens Genmæle* fra 1825.

Til et bryllup hører som bekendt et "ja". Beretningen går på, at etatsråd Johan Georg Ludvig Manthey, der var læge, professor i kemi og ejer af Løveapoteket i København, kom hjem til hovedgården *Falkenstein* og fandt datteren Louise Augusta opløst af gråd. Han spurgte:

Har pastor Fenger været her?

Ja!

Har han friet?

Ja!

Har du givet ham afslag?

Ja!

Har du fortrudt det?

Ja!

Så må vi se at få fat på ham igen.

Hestene blev spændt for, og ikke længe efter vendte Manthey tilbage med pastor Fenger.

Et sølvbryllup og en lejlighedssang

Nu var der gået mere end 25 år, og sølvbrylluppet nærmede sig. Gæsterne kom fra nær og fjern. Grundtvig var naturligvis også indbudt; han kunne desværre ikke komme og sad hjemme med sin sorg; for tre dage efter Fengers sølvbryllupsfest skulle han jordfæste sin elskede (anden) hustru Marie i "Ættehøjen" på Køge Ås; men han ville da skrive en festsang i ste-

det, og det er netop 5. strofe fra den lejlighedssang, der står foroven. Grundtvig kunne med lethed og i et splitsekund ryste den ene tekst ud af ærmet efter den anden. Senere hørte Grundtvig selv "Det er så yndigt." sunget på Weyses melodi; den havde Weyse nemlig skrevet allerede tilbage i 1833 til fru Fengers forældres sølvbryllup. C. E. F. Weyse (1772-1842) kom hyppigt i hjemmet på hovedgården *Falkenstein* hos familien Manthey, der dyrkede hans musik. Melodien er i sin indledning springsk i melodiføringen og egentlig slet ikke nem at synge; styrken i den ligger nok i det klangfulde, melodiose tekstgentagende refræn. Da Grundtvig hørte sin lejlighedssang, fik han den idé at lave den om til en bryllupssalme – og skrev en ny sidste strofe, og så måtte den ovennævnte, der jo nu blev uanvendelig, naturligvis udgå. Weyse kom til gengæld aldrig til at høre sin bryllupssalme med Grundtvigs tekst. Og salmen er nærmest et *must* til et traditionelt kirkebryllup i dag.

Lidt unødigt viden er måske, at Grundtvig som kapellan i Vor Frelsers Kirke i København var misfornøjet ved at skulle vie fraskilte, skønt han næppe kan have haft mange af den slags bryllupper. Skilsmisser var dengang sjældne, og i tiåret 1860-1870 var der i Danmark ca. 1.850 skilsmisser – på landet så godt som ingen! I dag får ordene i 4. strofe "Det er vemodigt at skilles ad" måske en lidt mindre sentimental betydning, al den stund at skilsmisseraten er steget voldsomt i det 20. århundrede. Om Grundtvigs egne ægteskabsforhold kan det nævnes, at han efter syv års forlovelse giftede sig med pastor Blichers datter Lise, som døde i 1851. Han var enke-

Marie Toft var Grundtvigs anden hustru. Han skrev en række digte til hende- bl.a. det kendte "Hvad er det min Marie". Hans lejlighedssang til et sølvbryllup blev skrevet få dage efter hendes død i barselsseng i 1854. Foto: Wikipedia.

mand i 10 måneder, hvorefter han giftede sig med ovennævnte Marie Toft, som han havde kendt i en årrække. I forbindelse med en fødsel døde hun allerede i 1854. I 1858 giftede han sig som 75-årig med Asta Tugendreich Adelheid født komtesse Krag-Juel-Vind-Frijs, som blot var 32 somre. En biograf skriver diplomatisk om brylluppet: "Det vakte en ikke ringe opsigt".

Endvidere skal det som en lille advarsel nævnes, at bryllupssalmen, der står i Lovsang nr. 574, ikke bør forveksles med en anden Grundtvig-salme: "Det er så yndigt at følges ad, hvor banet vejen er på det jævne" (L. 517). Teksten, som hans svoger, pastor Peter Rørdam i Lyngby havde opfordret ham til at skrive, har samme versemål og kan derfor også synges på Weyses melodi; men indholdet er et ganske andet. Den blev sunget på Køge Aas ved Grundtvigs begravelse i 1872 efter forfatteren Bjørnstjerne Bjørnsons tale.

Det levende vand og det sande og egentlige brød

I eukaristien får vi livsfællesskab med Kristus.

Tekst: Pastor Minh Quang Josef Nguyen

PRÆDIKEN ‘Corpus Christi’ er denne fests traditionelle navn, ‘Kristi Legemsfest’ siger man på dansk. Efter den liturgiske fornyelse fra 60’erne er den korrekte betegnelse ‘Kristi Legems og Blods Fest’. Men ‘Corpus Christi’, ‘Kristi Legeme’, har den heddet i syv århundreder, og folk har åbenbart følt, at navnet var dækkende for det, som det skulle betegne: Eukaristien, Messen, Kommunionen, Alterets Sakramente

Dagens evangelium er et udsnit af den tale, Jesus holdt i synagogen i Kapernaum umiddelbart efter brødunderet. I datidens jødedom var Messiasforventningerne tæt knyttet til Moses og det, der skete på Moses’ tid. Moses var den første forløser, der befriede Guds folk fra Ægyptens trældom; Messias skulle være den anden forløser, der befriede Guds folk fra hedningernes herredømme. Desuden ville man kunne kende Messias ved, at han ville gribe tilbage til brødunderet på Moses’ tid, mannaen, og gentage dette under ved at give brød fra himlen.

Mange af Jesu tilhørere havde oplevet brødunderet i ørkenen og håbede på, at Jesus ville gentage dette under, så de var sikret brød og underhold. Den samme reaktion havde den samaritanske kvinde, der ønskede, at Jesus ville give hende vand, så hun ikke i fremtiden behøvede at gå til byens brønd.

Det levende vand og det sande brød

I sin tale påpeger Jesus, at mannaen ikke var det egentlige brød fra himlen, for mannaen var en forgængelig spise. Messias er derimod det levende vand og det sande og egentlige brød fra himlen, som Gud har givet menneskene. Vand og brød er livs- og eksistensnødvendigheder. Skal menneskelivet leves efter Guds vilje og hensigter med mennesket, må det være forenet med Messias, for livsfællesskabet med ham er en

livs- og eksistensnødvendighed for et sandt menneskeliv.

Som Guds Messias er Jesus sendt af Gud for at indføre Guds herredømme på jorden og give mennesker mulighed for at få del i Guds evige liv. Gud gav Messias del i sit evige liv i hele dets fylde, og det er denne livsfylde, Jesus giver videre til os mennesker, når vi tror på ham og hans messianske sendelse, når vi i alle ting følger ham og søger at gøre Guds vilje, og når vi i det eukaristiske måltid får livsfællesskab med ham.

Han er nærværende i brødet

I dåben har de troende fået livsfællesskab med Messias, har tilsluttet sig ham og hans lære, og med ham er de opstået til nyt og evigt liv. Det er en realitet i Guds virkelighed. Men fordi vi er mennesker og let lader os indfange af den indsnævrede virkelighed, som vi lever i, indstiftede Jesus eukaristien. I brødet, som vi bryder og deler med hinanden, er han, der er ‘livets brød’, nærværende. I vor menneskelige virkelighed er det brød – i Guds evige virkelighed er det fællesskab med Gud. Med kalken, der henviser til Jesu blodige korsdød, hvorved han viste Guds ultimative kærlighed og omsorg for ikke blot jøder, men for alle mennesker, stadfæstes Guds pagt med menneskeheden:

”

I brødet, som vi bryder og deler med hinanden, er han, der er ‘livets brød’, nærværende.

I vor menneskelige virkelighed er det brød – i Guds evige virkelighed er det fællesskab med Gud.

og drikker hans blod, har I ikke liv i jer. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, har evigt liv, og jeg skal oprejse ham på den yderste dag. For mit kød er sand mad, og mit blod er sand drik. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, bliver i mig, og jeg i ham. Ligesom den levende Fader har udsendt mig, og jeg lever i kraft af Faderen, sådan skal også den, der spiser mig, leve i kraft af mig. Det brød, som er kommet ned fra himlen, er ikke sådan som det, fædrene spiste; de døde, men den, der spiser dette brød, skal leve til evig tid”.

Livsfællesskab med Messias betyder evigt liv i Guds virkelighed. Alle, der tager del i eukaristien, er omfattet af denne Guds pagt og udgør et fællesskab med Gud og med hinanden.

For Jesu tilhørere blev talens indhold anledning til en voldsom diskussion, og denne diskussion er fortsat op gennem århundrederne og vil fortsætte i al fremtid, for hvordan skal vi med vore jordiske og forgængelige referencerammer kunne fatte og forstå den virkelighed, der ligger til grund for ‘det himmelske brød’. På Jesus befaling spiser vi dette himmelske brød og drikker Gudspagts blod, og vi gør det for fortsat at have livsfællesskab med Guds Messias og derved få del i Guds gave til os: Det evige liv. For Jesu tilhørere var det et ufatteligt mysterium – og det er det også for os.

Dét, Gud skænker os, er livets brød – kærlighedens brød, for skal vi leve livet i dets fylde, er livets brød kærligheden. Det er dét brød, vi har mest brug for. Derfor har Gud givet os sin kærlighed i håndgribelig skikkelse. I mennesket Jesus kom Gud til os med alt, hvad han havde. I sit eget liv viste Jesus i mange situationer, at det ikke blot drejede sig om frelse engang i evigheden. Han helbredte de syge, der blev bragt til ham. I sine store taler søgte han at give mennesker mod til ikke at miste modet over for trængsler og sorg. Han talte med den samaritanske kvinde ved brønden, skønt det officielt var forbudt. Han gav dem, der fulgte ham, mad. I Jesus gav Gud os det, vi har brug for i livet. Derfor gav han os livets brød. I brødets skikkelse får vi del i ham og i hans evige liv. Jesus gav os sig selv som næring og blev for os livets brød. ‘For mit kød er sand mad’, sagde han, ‘og mit blod er sand drik. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, bliver i mig, og jeg i ham’.

Brødet indeholder Guds kærlighed

Ved kommunionen får vi ikke et stort stykke brød, men blot et lille stykke, for dette brød indeholder Guds kærlighed, og kærlighed

”

Dét, Gud skænker os, er livets brød – kærlighedens brød, for skal vi leve livet i dets fylde, er livets brød kærligheden. Det er dét brød, vi har mest brug for. Derfor har Gud givet os sin kærlighed i håndgribelig skikkelse.

kan man ikke indtage og tilegne sig i store mængder. Kærlighed er en gave – en kostelig gave, som man må åbne sig for. Det lille stykke brød siger os, at den er Guds gave til os – udtryk for hans kærlighed, som omfatter os i livet og i evigheden.

Ved kommunionen har vi vænnet os til, at alle får samme størrelse brød. Det ville være mere rigtigt, om brødet blev brækket i forskellige stykker, sådan som præsten gør med den store hostie, for brødet skal deles med andre – det er kærlighedens brød. At dele sin glæde med andre giver en dobbelt glæde. Når vi får del i Guds kærligheds brød, må vi dele denne hans kærlighed med andre – vise andre i ord og handling hans kærlighed. Det er det kristne fællesskabs opgave.

Vi kristne lever i den faste overbevisning, at der efter dette jordiske liv venter os et evigt liv hos Gud. Det er denne overbevisning, der i dag bringer os ud på gader og stræder. Dermed opfordrer vi vore medborgere til at se på Jesus Kristus – ham, der i brødets skikkelse er til stede iblandt os, Han er garant for vor frelse – ikke blot engang i det evige livs virkelighed, men allerede her og nu. Gud vil ikke blot være midt iblandt jer, han er det – og ikke blot i dag, også i morgen gælder det.

Procession til Kristi Legems- og Blods Fest. Foto fra 2016 i Heiligkreuz og Feichten i bispedømmet Passau, Tyskland. Foto: Pfarrbriefservice.

Søndagens evangelium

Jesus som livets brød, Joh 6,51-58

”Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himlen; den, der spiser af det brød, skal leve til evig tid. Og det brød, jeg vil give, er mit kød, som gives til liv for verden”.

Så kom jøderne i voldsom diskussion med hinanden og sagde: ”Hvordan kan han give os sit kød at spise?” Jesus sagde til dem: ”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Hvis ikke I spiser Menneskesønnens kød

Her kunne din annonce have været

Med en annonce i Katolsk Orientering når dit budskab ud til mere end 20.000 unikke læsere!

Katolsk Orientering udkommer 16 gange årligt og har som sin primære målgruppe katolske husstande i Danmark, men har også mange ikke-katolske læsere.

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt Palle Vinther på tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskorientering.dk.

Caritas hjælper de glemte med at genfinde håbet

Monsignor Kikuchi, ærkebiskop og metropolit af Tokyo og nyvalgt præsident for Caritas Internationalis, beskriver i sit første interview med Vatikanets medier efter valget, hvad de mange frivillige og personalet gør for at give humanitær hjælp. Han beskriver, hvordan Den katolske Kirke er nær de forladte. Devin Watkins – Vatikanstaten.

Tekst: Vatican News. Oversættelse v. Lisbeth Rütz

INTERVIEW ”At hjælpe mennesker til at forstå, at de ikke er glemte, det er Caritas’ sande mission”. Sådan beskriver Caritas’ nye præsident, monsignor Tarcisio Isao Kikuchi, ærkebiskop af Tokyo, denne internationale katolske organisation dagen efter sit valg. Han er blevet valgt for en periode på fire år af 400 delegerede på organisationens 22. generalforsamling i et eksklusivt interview med *Vatican News* deler ærkebiskoppen sine forhåbninger til sin nye mission, og han sender også et direkte budskab til de talrige frivillige, der viser Guds kærlighed i konkrete handlinger af tjeneste.

Deres excellence, hvilke mål har De med denne mission i Deres nye rolle som præsident for Caritas Internationalis?

Efter Røde Kors er Caritas Internationalis den andenstørste hjælpeorganisation i verden. Den er altså kendt som en professionel NGO, der tilbyder hjælp til mennesker i vanskelige situationer; men i virkeligheden er vi ikke bare en NGO – vi er meget mere. Vi er en organisation i Den katolske Kirke og en institution, der står i Kirkens tjeneste. Det betyder, at Caritas bør være et vidne om Guds kærlighed. Det, vi laver, er ikke bare at levere mad eller materialer eller en hvilken som helst anden form for hjælp. Vi er

også vidner om Guds kærlighed for at vise mennesker, at Herren elsker alle mennesker.

Et af fokuspunkterne under generalforsamlingen var de glemte, dem der ikke støttes af andre organisationer. Hvordan henvender Caritas sig til dem?

Her ville jeg gerne knytte an til min erfaring som frivillig i Caritas Japan. I 1995 blev jeg sendt til Bukavu, hvor der var en lejr for flygtninge fra Rwanda. Den lå i Zaire (nu Den demokratiske republik Congo) Der mødte jeg diverse flygtninge. Der manglede

Monsignor Tarcisio Isao Kikuchi.

selvfølgelig alt. Der var ikke mad, der var ikke tøj, der var ingen husly, og folk havde brug for alt. Anden gang jeg tog til lejren, lærte jeg nogle af deres ledere at kende. Jeg spurgte dem om, hvad de havde brug for og ventede mig, at de ville sige: ”Vi har brug for mad, undervisning, medicin og husly”. Med andre ord – en lang liste over hvad de havde brug for. Men i stedet var ordene: ”Fader, du kommer fra Japan. Sig det, når du kommer tilbage til Japan, sig til dem, at vi stadig er her. Vi er glemte alle sammen”. Det chokerede mig virkelig. Efter at jeg havde oplevet dette, mødte jeg mange mennesker mange forskellige steder i forskellige lande, der var ramt af katastrofer, mennesker der boede i krigs- eller konfliktzoner i ødelagte områder. Jeg hørte altid den samme historie og det samme råb: ”Vi er glemte, vi er glemte”. Det er Caritas’ virkelige mission: at hjælpe mennesker til at forstå, at de ikke er glemte. Vi vil være hos dem. Selvfølgelig giver vi professionel hjælp; men samtidig vil vi gerne sige til dem, at vi altid er hos dem, at vi altid arbejder sammen med dem, at vi altid husker dem. Ingen vil blive udelukket, ingen vil blive glemt.

De har været udsendt som missionærpræst; men De har også været frivillig. På hvilken måde påvirker det Deres mission?

Jeg er medlem af Missionærerne af det guddommelige Ord, SVD. Efter min præstevieelse i 1986 blev jeg sendt til Ghana i Vestafrika. Jeg kom ud i et sogn uden elektricitet og uden vand langt ude i bushen. Der var jeg i syv år som sognepræst. Det var en meget vigtig erfaring for mig, og den var med til at skabe min identitet, tror jeg. Særlig i den periode i 1986 var økonomien i Vestafrika ikke særlig god, og folk levede virkelig i fattigdom. Mange mennesker var ved at dø uden at have den rigtige medicin, og HIV-AIDS spredte sig. Der var problemer af alle slags. Men folk virkede så lykkelige, hver dag kom de med de smukkeste smil. Så spurgte jeg forskellige mennesker fra mit sogn: ”Hvorfor er I så lykkelige?” og en sagde spøgefuldt til mig ”Fader, vi har Ghanas magi”. Hvad er det så for en slags magi?

Det var overbevisningen om, at nogen ville hjælpe. I denne type kulturel kontekst hjælper mennesker hinanden. Derfor ser man ikke mennesker, der dør i vejkanten, for ingen glemmes. Denne overbevisning skaber virkelig livshåb. Det var grundlaget for min overbevisning: hvis vi ikke glemmer mennesker, kan det lykkes for os at skabe håb om at overleve. Vi kan ikke komme udefra med håb. Vi kan komme med mad, materialer og alt andet udefra og give det til mennesker der er dårligt stillet. Men vi kan ikke komme med håb og give det til mennesker, der er i vanskeligheder. Håbet skal skabes i deres hjerte. Vi kan ikke beordre dem til at håbe. Men vi kan være venner og vandre sammen. Vi kan være hos dem, så de får vished om, at de ikke bliver glemt. Ud af denne vished kan de få håb om at overleve.

En uventet beslutning

Pave Frans afsatte helt uventet Caritas Internationalis’ ledelse med et dekret den 22. november sidste år. I dekretet kundgøres det, at hele ledelsen – dvs. præsident kardinal Luis Antonio Tagle, generalsekretær Aloysius John, næstformændene, kassereren samt hele styrelsesrådet og repræsentantskabet – fratræder med øjeblikkelig virkning.

Caritas Internationalis, skrev paven i dekretet, bistår ham personligt i hans tjeneste for de fattigste og mest trængende. Den håndterer humanitære kriser og samarbej-

der om at distribuere nødhjælp over hele verden ”i lyset af evangeliet og Den katolske Kirkes lære”.

I dekretet forklarede paven, at hans beslutning var nødvendigt for at få tid til at gennemgå Caritas’ normer og procedurer, og de nødvendige forberedelser til de valg, som skal træffes på næste generalforsamling. Det blev også sagt, at det skete efter en ekstern undersøgelse havde afdækket ledelsessvigt og ”reelle mangler” i ledelsen, som i alvorlig grad havde påvirket ”teamånden og personalets moral”.

En stor del af skylden for Caritas Inter-

nationalis’ interne problemer blev tilskrevet generalsekretær Aloysius John, hvis korte embedsperiode 2019-2022 blev beskrevet som problematisk, idet personalet gentagne gange havde klaget over, at de systematisk blev chikaneret og mobbet.

I en erklæring fra Vatikanets dikasterium for integreret menneskelig udvikling, der fører tilsyn med Caritas Internationalis, blev der henvist der til en nylig arbejdsmiljøundersøgelse i Caritas Internationalis. Undersøgelsen kritiserede en række forhold, men frikendte ledelsen for økonomisk misforvaltning.

Den nyudnævnte administrator, den italienske ledelseskonsulent Pier Francesco Pinelli, fik til opgave at opdatere Caritas Internationalis’ statutter og vedtægter som led i forberedelsen til næste generalforsamling i maj i år.

Caritas Internationalis, der blev grundlagt i 1951, er et katolsk forbund af 162 velgørhedsorganisationer med base i 200 lande rundt om i verden. Dens hovedkvarter er beliggende på Vatikanets område i Rom, og Vatikanet fører tilsyn med dens aktiviteter.

NM

”Han har en stærk profil”

Maria Hammershøj om Caritas’ nye præsident.

UDVIKLINGSARBEJDE ”Jeg tror, det bliver godt med Kikuchi som leder. Han taler virkelig godt engelsk og kommer med en grundig og langvarig erfaring fra Afrika. Japan er stærk på udviklingsarbejde i Afrika og Asien og har ikke den historiske ballast fra kolonialismen. De rykker meget på udviklingsagendaen, for de hænger ikke fast i Europas og USA’s måde at se tingene på.

Kikuchi kommer fra samme virkelighed som os. Kun 0,46 % af den japanske befolkning er katolikker”, siger Maria Hammershøj, generalsekretær for Caritas Danmark i en kommentar til valget af ny præsident

for Caritas internationalis. Maria Hammershøj var selv med til Caritas-konferencen i november, hvor der blev indsat midlertidig ledelse af organisationen, efter at pave Frans havde afsat den gamle ledelse. Hun fremhæver, at der nu er kommet fine, tidsvarende vedtægter med ny strategi, som Caritas DK har haft en god indflydelse på.

Det der er specifikt for Caritas er organisationens selvforståelse. Den arbejder i hjertet af Kirken med evangeliet og Kirkens sociallære som grundlag, og dermed arbejder den for alle fattige uanset deres religion, siger Maria Hammershøj. Caritasorganisationer findes i de fleste

lande i verden, og de har gennemgående et stærkt lokalt netværk. Det gør, at de meget hurtigt kan reagere i krisesituationer.

Organisationsmæssigt hørte Caritas tidligere ind under det pavelige råd *Cor unum*, der blev oprettet i 1971 af pave Paul VI. Men i forbindelse med en større oprydning i kurien blev der i 2017 oprettet et nyt dikasterium til fremme af hele menneskets udvikling, og her hører Caritas nu hjemme.

Caritas generalforsamling samlede folk fra hele verden og gav virkelig mulighed for at møde de mange facetter i dagens katolske kirke. De deltagende regioner skiftedes til at arrangere messer. Det var en anledning til at møde dens mange forskellige riter og opleve de mange måder, en messe kan fejres på.

LR

Afstemning under generalforsamlingen i Caritas Internationalis.

C.S. Lewis

– breve og mirakler

Hvordan ser verden ud fra helvede, hvilke løfter knytter Gud til bønnen og hvordan ser verden ud for overnaturalisten? Det er nogle af de temaer, som gennemspilles i tre teologiske værker formet som brevvekslinger. Denne artikel er den sidste af tre.

Tekst: Kirsten Krog

LITTERATUR Blandt de enorme mængder af værker fra C.S. Lewis' hånd er flere bøger skrevet som brevvekslinger. To af disse er med i ProRex Forlags C.S. Lewis-serie. Det gælder "Djævelske breve" (1942), som er ren fiktion, og "Breve til Malcolm" (1963) som er ikklædt fiktionens klæder, men i virkeligheden er en bog om bøn.

C.S. Lewis arbejdede på flere værker samtidig, og i tiden omkring udgivelsen af "Djævelske breve" havde han været og var i gang med flere andre af sine centrale værker. Således påbegyndte han arbejdet med "Mirakler" året efter, selvom den først udkom i 1947.

"Djævelske breve"

"*The Screwtape Letters*" er blandt de af Lewis' bøger, der har været udgivet flest gange på dansk, og sammen med Narnia-serien blandt de ganske få, der ikke kun er udgivet på kristne forlag. Således udkom den med titlen "Fra Helvedes blækhus" på Samlerens Forlag i 1983 og efterfølgende under samme navn på Forlaget Scandinavia i 1991 og så altså nu på ProRex Forlag.

I bogen følger man brevvekslingen mellem departementschefen i fristerafdelingen, Fangegarn og dennes nevø, den unge nyansatte Malurt. Det er Fangegarn der fører pennen og giver "gode" råd til sin nevø om en af hans "patienter", som han forsøger at få i sit garn. Alle råd er altså set fra helvedes synsvinkel, og Gud bliver derfor også omtalt som "Fjenden".

Rådene er særdeles oplysende i deres finurlige bagvendthed. Fordi bogen provokerer vores normale måde at tænke på, er den en øjenåbner, når det gælder at afsløre Satans løgne og vores egen skinhellighed.

Men selvom Fangegarn hele tiden forsøger at tegne et negativt billede af "Fjenden", lykkes det ikke altid for ham, hvilket han ikke selv opdager, da løgneren for ham jo er sandhed og ondskaben et gode. Et eksempel på dette er i hans ottende brev til sin nevø, hvor han forklarer, hvordan mennesket er et dobbeltvæsen eller – som han skriver – en bastard af ånd og dyr, som svinger mellem det ene og det andet. Derfor kan man ikke ud fra menneskets øjeblikkelige sindstilstand vurdere dets åndelige tilstand, for "Fjenden [gør] i sine anstrengelser for at erobre menneskers sjæle mere brug af bølgedale end af bølgetoppe. [...] Nogle af hans særlige yndlinge har faktisk gennemgået længere og dybere bølgedale end alle andre mennesker" (s. 53).

Forklaringen er – stadig ifølge Fangegarn – at Fjendens intention er "at fylde universet med en masse små, frastødende kopier af Ham selv – væsner, hvis eksistens i miniatureform kvalitativt vil være som Hans egne, ikke fordi han oplsluger dem, men fordi de frivilligt vælger at harmonisere fuldstændigt med Ham. Vi vil gerne have kvæg, der til sidst kan blive slagtekvæg. Han vil have tjenere, som til sidst kan blive Hans børn. Vi vil suge til os; han vil dele ud af sig

selv. Vi er tomme og vil fyldes; Han er fuld og flyder over. Vores mål er en verden, hvor Vor Fader i det Lave har opslugt alle andre væsner i sig; Fjenden kæmper for en verden fuld af personer, der forener sig med Ham uden at miste deres identitet" (s. 54).

Så har onkel Fangegarn vist fået afsløret sig selv ganske eftertrykkelig og modvilligt ophøjet "Fjenden".

Breve til Malcolm

"*Letters to Malcolm*" udkom først året efter C.S. Lewis' død.

I bogen er han tilbage i brevgenren. I dette tilfælde bruger han denne genre, fordi han ikke ser sig kvalificeret til at skrive om bøn. Ved at lægge ordene i hånden på en brevskriver distancerer han sig imidlertid tilstrækkeligt til alligevel frit at kunne skrive om bøn. Der er imidlertid så mange lighedspunkter med hans eget liv i de "fiktive" dele i brevene, at man hele tiden glemmer, at det ikke er Lewis selv, der indenfor bogens rammer er afsender af brevene.

C.S. Lewis har givet bogen undertitlen "Primært om bøn", og den kommer da også vidt omkring, dog hele tiden med bønnen som hovedemne. Man finder bl.a. en gennemgang af Fadervor og af forskellige bønnsformer – fx anmodningsbønner og tilbedelse. Han taler om liturgisk bøn kontra personlig bøn og om formaliserede bønner kontra stille eller ordløs bøn. Mangfoldigheden i bøn modsvarer mangfoldigheden i Kirken og i den enkelte kristne, for "hvis nåden fuldkommengør naturen, så må den udvide vores natur til den fulde mangfoldighedens rigdom, som Gud havde i tankerne, da han skabte os, og derfor bliver der langt større variation at finde i Himlen end i Helvede. "En hjord" betyder ikke "en pærevælling" (s. 24).

Men Lewis tager også fat på anfægtelser i bønnen, bl.a. svælget mellem de løfter, Gud knytter til bønnen og vores erfaring om tilsyneladende manglende bønnehørelse. Han skelner her mellem at blive hørt og blive bønnet i den forstand, at vi får det, vi beder om og ønsker os, og han konkluderer: "I virkeligheden må vi sige, at for vores åndelige liv som helhed betyder det mere at blive taget i betragtning eller at blive hørt end at få det, vi beder om. [...] Vi kan bære at blive afvist, men vi kan ikke bære at blive ignoreret" (s. 91).

I bønnen må vi være os bevidst om Guds virkelige nærvær hos os: "Vi kan ignorere, men ikke fjerne os fra Guds nærvær. Vor verden er fyldt til bristepunktet med ham" (s. 123). Men vi kan kun møde ham, hvis vi selv er virkelige, hvis vi selv er "det ægte Jeg". Derfor er "den bøn, som må gå forud for alle bønner: "Må det være den sande Jeg der taler nu. Må det være den sande Dig, jeg taler med." [...] Kun Gud selv kan lodde dybderne i vores bønner" (s. 134f).

"Den sande Dig" er Gud i sin fylde, i sin kærlighed til synderen og sin vrede over synden. Så "Hvis du omformer Guds vrede til en mere afdæmpet misbilligelse,

Lewis døde den 22. november 1963 og blev begravet på Holy Trinity Churchyard i Headington Quarry uden for Oxford.. Citatet på gravstenen: "Men must endure their going thence", er fra Shakespeares *King Lear* (V. akt, scene 2) og lyder: "Vi må tåle at vi går bort og tåle at vi kommer" i dansk oversættelse (Niels Brunse 2017).

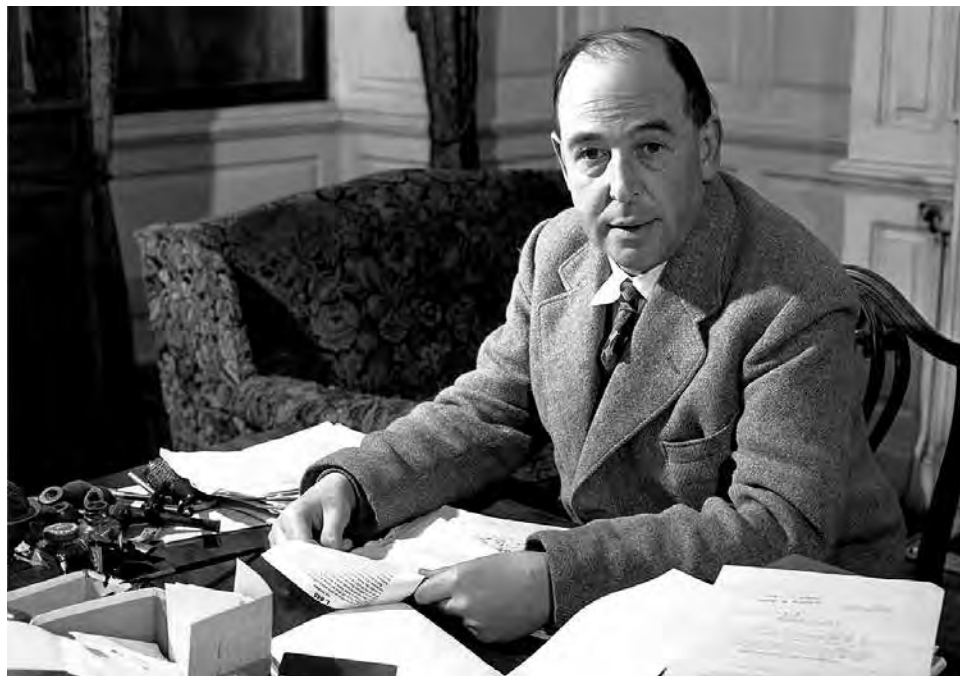
reducerer du også hans kærlighed til ren humanisme. Så forsvinder både den altopslugende ild og den fuldkomne skønhed" (s. 157).

Mirakler

Ifølge Thomas Østergaard Aallmann – der foruden at have skrevet forordet til "Mirakler" også har skrevet en på alle måder anbefalelsesværdig biografi om forfatteren i ProRex Forlags Lewis-serie – er "Mirakler" den mest teologiske af alle Lewis' bøger. C.S. Lewis var ikke teolog, men litterat. Alligevel tænkte han mere teologisk end mange teologer gør, og "Mirakler" er da også langt fra det eneste "teologiske" værk fra hans hånd.

"Mirakler" er et opgør med naturalismen. Han begynder således bogen med en skelnen mellem naturalister og dem, han kalder overnaturalister.

Naturalisten "nærer den overbevisning, at den naturlige verden er alt, hvad der findes" (s. 23) og at alt så at sige sker af sig selv, og at "en hvilken som helst tildragelse (så som det, at du sidder og læser denne bog) er et resultat af en anden tildragelse og i yderste instans et resultat af hele den sum af tildragelser, man kalder naturens gang"

C.S. Lewis i arbejdsværelset 1951. Foto: Aronsyne. Wikimedia Commons.

(s. 26). Det betyder imidlertid også, at mennesket ikke kan have en fri vilje.

Samtidig indeholder naturalismen ifølge Lewis "en manglende tiltro til vores ræsonnementer eller henviser i hvert fald disse til så ydmyg en plads, at de ikke længere kan tages til indtægt for naturalismen" (s. 41). Men, som Lewis argumenterer, går vores ræsonnementer og logik forud for naturen. "Vores følgeslutninger danner grundlaget for vores billeder af naturen" (s. 58f). Men når naturalisten mener, at der kun findes natur, må selve ræsonnementet også været et aspekt af naturen – en tilfældighed. Dermed knækker filmen, for hvordan kan man så sætte sin lid til naturalistens argumenter?

For overnaturalisten ser verden anderledes ud. For ham er livet og Guds skaberværk ét stort mirakel, fordi han tror på, at der er noget bagom og udover naturen – Gud selv.

Men miraklet er ikke i modsætning til naturen, siger Lewis. Det opererer indenfor naturlovenes rammer, da dets ophav er det samme, som skabte naturen. "Hele miraklet strider på ingen måde mod den virkelighed, vi i øvrigt erfarer, men udgør tværtimod den forløsende kommentar, som gør den udviklede tekst forståelig, eller rettere: viser sig at være den tekst, hvortil naturen kun er en kommentar. I videnskaben læser vi kun kommentarerne til et digt; i kristendommen finder vi selve digtet" (s. 261).

Dette viser Lewis gennem inkarnationen, som han kalder de kristnes grundlæggende mirakel. I inkarnationen sker der en nedstigning, efterfulgt af en opstigning: "[Gud] kommer ned fra eksistensens absolutte højdepunkt og træder ind i tiden og rummet, ind i mennesket, ja, hvis embryologerne har ret, bevæger han sig endnu længere ned for i livmoderen at gennemleve livets før-menneskelige faser; ned til rødderne, til grundfjeldet i den natur, han selv har skabt. Men han stiger kun ned for atter at stige op og tage hele den ødelagte verden med sig op" (s. 224).

Den samme ned- og opstigning ser vi overalt i naturen – inkarnationen er altså ikke mod naturens orden. Derimod er den lov vi ser i naturen blot "afspejlinger i det små af dette guddommelige princip. [...] Set fra dette synspunkt finder det kristne dogme sig hurtigt til rette i de allerdybeste lag af den virkelighed, som vi finder vidnesbyrd om alle vegne" (s. 226).

Miraklet er altså ikke noget naturstridigt, men Guds skabermagt i sin fylde.

I Napoli hænger fodbold og religion tæt sammen: "Fodbold er en del af vores tro"

Fodboldklubben S.S.C. Napoli har for første gang i 33 år vundet det italienske fodboldmesterskab. For den overvejende troende – og meget overtroiske – lokalbefolkning er der ingen tvivl om, at troen på Gud har spillet en rolle i triumfen, som beskrives som et mirakel.

Tekst: Martin Bjørck

MESTERSKAB Brølet fra folket, da sejren endelig var i hus, var så enstemmig og så højt, at det lignede, at husene i de smalle gader i byens centrum vibrerede. Og den gigantiske folkefest, der blev sat i gang i samme sekund, som dommeren fløjtede kampen af, fik brostenene til at løsgøre sig i den italienske storby.

Stemningen var euforisk, og mange græd glædestårer, mens de krammede hinanden.

Det var klokken halv elleve aftenen den 4. maj, at over en million napolitanere gik på gaden for at fejre, at deres fodboldhold S.S.C. Napoli endelig var blevet italienske fodboldmestre, efter at have sikret sig det sidste nødvendige point i udekampen mod Udinese. For første gang i 33 år. Det var dengang, da det nu afdøde argentinske fodboldgeni – og Napolis adopterede søn

– Diego Maradona var anfører. Maradona har en plads opkaldt efter sig i det spanske kvarter i midten af byen, og også Napolis stadion har taget sit navn efter ham.

På gaderne sang de i kor slagsangen 'Un giorno all'improvviso' – på dansk: 'Pludselig en dag' – som er en kærlighedserklæring til fodboldholdet. En linje i verset lyder:

"Meget tid er gået, men jeg er her stadig".

Nu var tilhængernes loyalitet blevet belønnet

I Napoli elsker de festfyrværkeri, og denne aften eksploderede himlen i farver. På gaderne svajede flag i Napoliklubbens lyseblå farver, og folk i lyseblå parykker og lyseblå ansigtsmaling susede forbi på larmende scootere.

Ved midnatstid blev en kæmpe papmachéfigur af S.S.C. Napolis angriber og målhelt, nigerianeren Viktor Osimhen, båret gennem gaderne i et optog, der næsten havde religiøs karakter.

Festen var for alle napolitanere. Små børn sad på skuldrene af deres fædre og mødre og trykkede i båthorn, og den ældre generation dansede med den unge generation til langt ud på natten.

En af de ældre, der var med til at markere den historiske dag, var den 82-årige enke Carmela Sant Angelo, som bor i en lille lejlighed i Rione Sanita kvarteret.

"Jeg var lige nede på gaden og mærke stemningen, men det var vist bedst at jeg festede med fra mit vindue", smiler hun dagen efter.

Carmela Sant Angelo begyndte at følge S.S.C. Napoli, da hun blev gift med sin nu afdøde mand, som var dedikeret fan og gik på stadion til alle hjemmekampene.

"Fodbold er ikke bare fodbold i Napoli, det er det, der forbinder os. Alle i byen støtter vores fodboldhold. Det er en fælles indsats at bære holdet frem. Vi hjælper til, og med Guds vilje har vi fået mesterskabet", siger hun.

Fodbold og religion hører sammen

Når Carmela Sant Angelo taler om Guds vilje, så er det ikke bare en floskel, men et ordvalg, som understreger, hvor stor betydning religion har i napolitanernes liv og dagligdag.

I Napoli er der over 500 kirker, og de bruges flittigt. Tre ud af fire napolitanere går i kirke mindst en gang om ugen. På husmure overalt i byen hænger der religiøse symboler som billeder af helgener, kors og rosenkranse – ofte står de i små lysbokse med stearinlys omkring sig. Der er hundredvis af dem i det centrale Napoli.

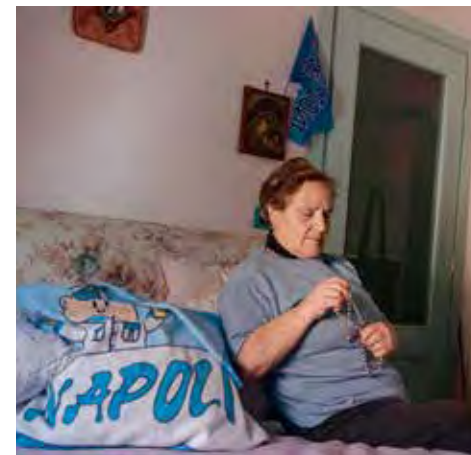
Og det er svært at finde en napolitaner, som ikke bærer et kors om halsen eller i en ørering, eller på anden vis bærer en form for religiøst symbol.

Tro fylder enormt meget. Ligesom fodbold gør det. De er to konstanter i det offentlige rum. Det afspejles tydeligt i gadekunsten, der tit blander det religiøse og det profane. To karakterer går igen og igen. Og ofte på samme tid: Jesus og Diego Maradona.

Det er en sammenblanding, der fuldt ud giver mening, forklarer Gennaro 'Genny' D'Alessandro, 26 år, der arbejder i en barbersalon i Rione Sanita. Han var ikke født, da Napoli sidst blev mestre.

"Vi har givet Maradona gudestatus. Hvorfor? Fordi han sørgede for det umulige og leverede miraklet til os. Fodbold er en del af vores tro. For napolitanerne er det at vinde mesterskabet noget helligt og mystisk", siger han.

Dagen inden den afgørende kamp mod Udinese var den 31-årige arbejdsmand Davide Moratta, som bor i et af Napolis fat-

Carmela Sant Angelo begyndte at følge S.S.C. Napoli, da hun blev gift med sin nu afdøde mand, som var dedikeret fan og gik på stadion til alle hjemmekampene. "Fodbold er ikke bare fodbold i Napoli, det er det, der forbinder os. Alle i byen støtter vores fodboldhold. Det er en fælles indsats at bære holdet frem. Vi hjælper til, og med Guds vilje har vi fået mesterskabet", siger hun.

”

Jeg er religiøs, og min tilgang til fodbold er ligesom min tro på Gud: Tro altid på holdet, støt dem altid, selv når de ikke giver dig en sejr.

stigste kvarterer, Fontanelle, at finde i kirken Sant'Aspreno ai Crociferi. Han lagde sig på knæ foran alteret og bad til Gud om en sejr til Napoli. Også for Davide Moratta er religion og fodbold to tæt forbundne størrelser.

"Jeg er religiøs, og min tilgang til fodbold er ligesom min tro på Gud: Tro altid på holdet, støt dem altid, selv når de ikke giver dig en sejr", siger han.

Okkult islæt

En ting, der er umulig ikke at bemærke i Napoli, er det okkulte islæt i det religiøse liv. Her er overtro over tid blevet en integreret og naturlig del af hverdagen. Det er et levn fra hedenske tider, som er drevet med videre ind i napolitanernes katolske tro.

Tag for eksempel det lille horn, som de lokale kalder for en 'cornicello'. Symbolet, der har samme form og farve som en rød chilipeberfrugt, beskytter ifølge napolitanerne mod uheld, og det ses overalt – hængende fra bakspejlet i taxaen, som skulpturer i butikker, i folks nøgleringe, som smykker og i kunsten. Og igen: tit i sammensætning med et religiøst symbol.

Napolitanerne er også nummerfikserede. Det særlige nummersystem, *Smorfia*, hvor hvert tal fra 1 til 90 har en betydning, bruges til at tolke drømme og **Fortsættes ►**

Det var klokken halv elleve aftenen den 4. maj, at over en million napolitanere gik på gaden for at fejre, at deres fodboldhold S.S.C. Napoli endelig var blevet italienske fodboldmestre, efter at have sikret sig det sidste nødvendige point i udekampen mod Udinese. For første gang i 33 år.

Società Sportiva Calcio Napoli spiller i landets bedste række, Serie A. Klubben, der blev grundlagt den 25. august 1926, spiller i azurblå trøjer med hvide shorts. Strømpernes farve veksler mellem azurblå eller hvide.

Napoli har vundet det italienske fodboldmesterskab (*Lo Scudetto*) tre gange, i 1987, 1990 og 2023. To af gangene med fodboldguru Diego Maradona på holdet. Andre stjerner i den periode var brasilianneren Careca og de italienske landsholds-

spillere Ferrara, Crippa og Carnevale.

På den internationale fodboldscene strøg Maradona og resten af Napoli-holdet helt til tops i UEFA Cuppen i 1989.

Napoli har også vundet pokalturneringen, *Coppa Italia*, seks gange – senest i 2020.

Klubben har ingen rivaler i Napoli, men opgørene mod AS Roma fra Rom er altid højspændte. Det samme gælder kampene mod Juventus.

Kilde: Wikipedia

Når Gud bliver samtalepartner

Dage på Sostrup med Daniel Nørgaard og Charlotte Rørth.

SPIRITUALITET “Kom med ud til et øde sted, hvor I kan være alene og hvile jer lidt” (Mark 6,31). Sådan siger Jesus til sine disciple efter en travl dag, hvor de ikke har haft en rolig stund. Retræte kalder man i dag sådan en periode, hvor man trækker sig lidt tilbage fra verden for at søge stilhed og bruge tiden på meditation, bøn, læsning og åndelige samtaler.

Fra den 18.-21. maj deltog undertegnede i en økumenisk retræte arrangeret af Charlotte Rørth og p. Daniel Nørgaard S.J. Rammerne var det tidligere cistercienserindekloster Maria Hjerte Abbedi ved Sostrup Slot. Charlotte Rørth blev med bogen “Jeg mødte Jesus” (2015) med ét kendt i hele Danmark, da hun fortalte om et pludseligt og helt uventet møde med Jesus i Ubeda i Spanien. Efterfølgende har hun i hele Skandinavien holdt foredrag og retræter, hvor hun har inviteret andre til at samtale om, hvad de tror på. I katolsk sammenhæng har hun blandt andet talt på en af det nu nedlagte kvindedeforbunds weekender om sine troserfaringer.

Daniel Nørgaard blev præsteviet i 2007. Han er efter nogle år som ungdomspræst og senere sognepræst i dag medlem af jesuiterordenen og fungerer blandt andet som præst for den engelsksprogede studentermenighed CAYAC på Østerbro. Han har oversat Ignatius selvbiografi til dansk og har en mastergrad fra Spanien i ignatiansk spiritualitet.

Retrætens grundstøtler var den ignatianske spiritualitet, der udfoldes i Ignatius berømte exercitier og Charlotte Rørths personlige troserfaringer, som hun har beskrevet i fem bøger. Retræten foregik i stilhed med pauser til læsning, fællesbøn, oplæg og mulighed for personlige samtaler med retrætelederne.

Med sin karakteristiske underfundige humor introducerede Daniel os til adelsmanden Ignatius af Loyola, en mand med kærlighed til fest, farver og dueller og med heftige drømme om at vinde en smuk kvindes hånd. Hårdt såret efter slaget ved Pamplona kom han ind i en svær krise og omvendte sig. Efter en start som lalleglad kristen erfarede han Guds fravær. Han trak sig tilbage fra verden i bøn og meditation og erkendte gradvist, at et trosliv ikke bare handler om at kunne paragrafferne i sin katekismus. I sin klassiker *Exercitia spiritualia* (skrevet 1522-1524 – dansk over-

sættelse 1928 ved Friederich Küpferle S.J.) forsøger han at opstille en struktureret åndelig praksis for et kristent liv. Han opstiller bl.a. “regler for at forstå de bevægelser der rører sig i sjælen”. Her finder han tre typer tanker i sig selv. Hans egne tanker der udspringer af hans egen frihed og vilje og to andre typer tanker – dem der kommer fra den gode ånd og dem der kommer fra den onde ånd. Alt dette lyder en kende tørt, men er det slet ikke. Den ignatianske metode giver stor frihed, idet den giver plads til den individuelle fantasi, men samtidig indgår i en fast struktur.

Brug fantasien og find din egen plads i historien

Et eksempel: Vi fik udleveret en passage fra 2. Mosebog 17,1-7., som vi blev bedt om at læse langsomt og meditativt. Israelitterne er blevet befriede; men nu er de ude i ørkenen og de tørster.

I “input til refleksion” der følger med teksten opfordres man til – efter den ignatianske metode – at finde sin egen plads i fortællingen. Man kan aktivere fantasien og leve sig ind i situationen. Hvordan er det at vandre ude i ørkenen i timevis uden vand? Er mit eget liv en ørkenvandring? Tror jeg på, at Gud hører mig i ørkenen?

De ignatianske øvelser spillede fint sammen med Charlotte Rørths mere personlige beretning om det mørke, hun havde oplevet i sit eget liv. Johannes af Korset havde her været en trædesten for hende. Han formidlede et Guds nærvær, der i de mørkeste timer gav dybde og glæde.

I bogen “Gud, du er jo lige her”, beskriver hun blandt andet, hvordan tanken om kontroltab, når vi beder om, at Guds vilje må ske, kan være dybt skræmmende, men også sært trøsterig.

Retræten lærte os også, hvordan vi kan gøre samvittighedsransagelse med et kærligt tilbageblik til en fast daglig praksis, hvor Gud bliver en samtalepartner for os.

Denne retræte var den tredje arrangeret af Charlotte Rørth og Daniel Nørgaard. I Danmark tilbydes ignatianske retræter i dag bl. a. på Sankt Joseph Søstrenes retrætecenter Stella Matutina.

Med forårsnaturen på Djursland og det tidligere Maria Hjerte Abbedis smukke og lyse rum i nordisk, minimalistisk stil var rammerne om retræten de skønnest tænkelige. Klostergården er nu overdækket af en glaspavillon. I dag bruges stedet meget til yogaretræter, men er åbent for alle trosamfund. Som katolik følte man naturligvis et stik i hjertet ved at se den tidligere klosterkirke med tomme vievandskar og slukket lampe foran tabernaklet; men samtidig har vi grund til at være taknemmelige for, at den nuværende ejer Kirsten Swift viser stor respekt for stedets katolske spor og først og fremmest ønsker at bevare det som et sted for stilhed og eftertanke.

LR

Læs mere om retrætemuligheder på jesuiterne.dk, sanktjosephsoestrene.dk/vore-retraeter og charlotteroerth.dk

Deltagerne i retræten på Sostrup Kloster sluttede af med morgenbøn i den tidligere klosterkirke. Foto: Lisbeth Rütz.

► virkelige begivenheder. For eksempel betyder nummer 18 ‘blod’ og 20 betyder ‘fest’. Lotteri og tombola er discipliner, der bliver taget meget alvorligt her.

”Det er typisk for os napolitanere at være overtroiske og at have ritualer. Held og uheld. Det er selvfølgelig noget, jeg tror på”, siger Davide, der altid sidder på den samme plads foran fjernsynet i sit hjem, når han ser Napoli spille.

”Og alle andre skal sidde på deres pladser. Og potteplanten skal stå et bestemt sted. Jeg er overbevist om, at det alt sammen påvirker resultatet”, siger Davide Morata.

Napoli har også særlige mærkedage. Kort efter den mesterskabsgivende sejr i Udinese 4. maj bemærkede en lokal fodboldkommentator, at den 4. maj for napolitanerne betyder ‘Store flyttedag’. Måske var det

mesterskabet, der flyttede til Napoli? antydede han i sin analyse.

Blodmiraklet i San Gennaro-katedralen er måske det bedste eksempel på overtro i Napolis religiøse liv. I katedralens gemmer findes to ampuller, som siges at indeholde helgenen Sankt Januarius’ blod. Tre gange om året tager ærkebiskoppen i Napoli ampullerne frem, og gennem bøn er det meningen, at blodet skal blive flydende igen. Tusindvis af katolikker følger spændt med, hver gang ritualet bliver gentaget.

Hvis ikke blodet bliver flydende i løbet af et år, frygtes det, at en tragedie vil ramme Napoli. I 1980 forblev blodet størknet. Sidst i november det år ramte et jordskælv byen og dræbte 2500 mennesker. En begivenhed, der traumatiserede byens indbyggere.

I 2022 blev blodet flydende tre gange. Se-

nest i december måned. Derfor gik mange napolitanere ud af 2022 med en stærk tro på, at 2023 ville bringe gode ting med sig.

”Det har vist sig at passe. 2023 er på Napolis side”, siger Carmela Sant Angelo. Hun følger tæt med i ritualet i San Gennaro-katedralen.

På hendes sofa er en pude med S.S.C. Napoli-betræk sirligt placeret. Om hendes hals hænger et kors i en perlekæde.

På gaden nedenfor er festlighederne endnu i gang. Det bliver de nok ved med at være i lang tid frem.

”

Tro fylder enormt meget. Ligesom fodbold gør det. De er to konstanter i det offentlige rum. Det afspejles tydeligt i gadekunsten, der tit blander det religiøse og det profane. To karakterer går igen og igen. Og ofte på samme tid: Jesus og Diego Maradona.

Fest i Sankt Andreas Kirke

Kirkens velgører, kammerherreinde Polly Berling, blev mindet med festmesse, kransnedlægning og reception.

JUBILÆUM En rig enkes store formue gjorde det økonomisk muligt at bygge den tredje katolske kirke i Danmark. Fredag den 26. maj blev kammerherreinde Polly Berling mindet i Sankt Andreas Kirke i Ordrup. Præster fra bispedømmet med biskop Czeslaw i spidsen, Sankt Joseph Søstre og katolikker fra hele Storkøbenhavn var mødt op. Fra Holland og Frankrig var medlemmer af Berling-slægten kommet rejsende for at være med til at fejre dagen.

De tre læsninger fra Ezechiel's Bog, 1. Kor. og Joh 2,13-22 belyste på forskellig vis, hvad det vil sige at være kirke. "Denne bygning skal lære os at se opad", sagde biskop Czeslaw i sin prædiken. Vi udtrykker vores tro gennem synlige tegn, sagde biskoppen og understregede vigtigheden af at menigheden kan samles i en fysisk bygning, den kan betragte som sit hjem. Men Kirken er også en åndelig størrelse, og den består af levende stene. "Kirken forsøges i dag ødelagt gennem ideologiske og politiske angreb; men den kan også ødelægges indefra når vi falder af på den. Vi skal derfor altid tilstræbe åndelig fornyelse", sagde biskoppen. I messens forbønner blev der bedt for alle dem, der i slægt efter slægt har haft Sankt Andreas Kirke som deres åndelige hjem og for de præster og søstre, der har arbejdet her.

Jette Thomsen, kirkens organist gennem mere end 50 år, sørgede sammen med

Åsa Schou, der spillede cello, og Mogens Andresen der spillede basun for en smuk musikalsk ramme omkring messen.

Efter messen gik hele menigheden i procession ud til familien Berlings mausolæum, hvor Polly og Carl Berlings sarkofager står. Ved en enkel og smuk ceremoni lagde biskop Czeslaw en krans ved mausolæet. Derefter bad menigheden et Fadervor og et Hil dig Maria.

Der var feststemning ved den efterfølgende reception på Sankt Joseph Søstrenes skole i Skovkrogen, hvor mange tog ordet. Vi arbejder videre i Polly Berlings ånd med at uddanne dannede, dygtige mennesker, sagde René Engell, skoleleder på Sankt Joseph Søstrenes Skole og fortalte, at kirken også i dag fungerer som skolekirke.

Pastor Lars Messerschmidt fortalte om sin egen families stærke tilknytning til stedet. Hans onkel, den navnkundige Hubert Messerschmidt, var elev på kollegiet. "I sin tid som sognepræst her, gjorde biskop Czeslaw præstegården til de unges værested", sagde tidligere skoleleder Georg Høhling, hvis slægt i flere generationer er kommet i kirken. Ole Lindemann Schmidt takkede på Berlingslægtens vegne for, at slægten altid bliver inviteret med til begivenheder i kirken. LR

Processionen på vej ind i Sankt Andreas Kirke. Foto: Per Falkjær.

I bøn foran Berling-slægtens mausoleum. Foto: Lisbeth Rütz.

Det store i det små

Sankt Andreas Kirkes første 150 år.

FESTSKRIFT Hvorfor blev der bygget en katolsk kirke her på et tidspunkt, hvor der kun boede 5 katolikker i Ordrup, og der kun var 2.000 katolikker i Danmark?

"Svaret på de oplagte spørgsmål befinder sig i skæringspunktet mellem europæisk storpolitik, en kirkelig leders fremtidsvisioner og en kvindes kærlighed til sin nye tro", skriver historikeren Sebastian Olden-Jørgensen i festskriftet "Sankt Andreas Kirke i 150 år 1873-25. maj – 2023". Olden-Jørgensen er professionel historiker med speciale i moderne historie og underviser til daglig på Saxo-Instituttet på Københavns

Universitet. I katolsk sammenhæng har han flere festskrifter bag sig. I 1998 skrev han et festskrift til Sankt Andreas Kirkes 125 års jubilæum, og i 2017 kom "Sankt Knud Lavards kirke 60 år. 1957 – 15 august – 2017". Det nye festskrift blev præsenteret ved en reception efter festmessen i Sankt Andreas Kirke.

Polly Marie Knudine Haderup blev i 1854 gift med den 13 år ældre Carl Berling, der i 1836 havde overtaget Det Berlingske Bogtrykkeri, som udgav Berlingske Tiden. Ægteparret Berling foretog lange rejser til Syden. Her mødte Polly Den katolske

Kirke. Hjemme i Danmark blev hun den 25. maj 1869 optaget i Kirken af præfekt Hermann Grüder. I Rom havde hun lært Sankt Joseph Søstrene at kende, og det var oprindeligt hendes ønske at bygge et børnehjem til disse søstre, der var kommet til Danmark i 1856.

Men dramatiske begivenheder ude i den store verden gjorde, at det blev anderledes. Vi kan takke rigskansler Otto von Bismarck for, at jesuitterne kom til Danmark. Under den såkaldte "kulturkamp" blev jesuitternes institutioner i Tyskland lukkede, og derfor blev det pludselig attraktivt for dem at komme til Danmark. Her – langt ude på landet – blev Sankt Andreas Kirke bygget som en skolekirke for Sankt Andreas Kollegium. Målet med byggeriet var at skabe en dansk-katolsk elite, og anstrengelserne bar rig frugt. Hele 22 danske præster og 26 tyske præster blev der uddannet ud af i alt 1.611 elever, der gik på skolen fra åbningen i 1873 til lukningen i 1920. Omkring halvdelen af eleverne var katolikker – 363 var tyske. Der var et stort behov for at gøre Den katolske Kirke i Danmark til et dansk projekt, og med mange danskfødte konvertitter opstod der et stærkt dansk-katolsk miljø på stedet. Elementerne af gammeldansk katolsk tradition blev ifølge Olden-Jørgensen ved med at bestå til op i 90'erne.

De restaureringer, kirken har været igennem, fortæller meget om den udvikling, Den katolske Kirke i Danmark har gennemgået indtil i dag. Der er meget klunkehjem over kirken på Polly Berlings tid, dokumenterer historiske fotos. Dominikanernes ændringer af kirken ved restaureringen i 1958 var meget radikale og blev af nogle opfattet som hærværk. Den ene af de to hovedlinjer bag udsmykningen var med Olden-Jørgensens ord – "et modernistisk opgør og et

bevidst traditionsbrud"; den anden var det funktionalistiske dogme, at *form follows function*. Inspirationskilden var et hovedværk i moderne kirkekunst – dominikanerindernes kapel i Vence med udsmykning af Henri Matisse. Få år senere kom Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby, og den kom til at stå som "udtryk for en højere enhed mellem katolicisme, modernisme, nationalisme og middelklasse".

Restaureringen i 2007 brød med dominikanernes modernistiske stil. Den var, som Olden-Jørgensen skriver, udtryk for en "retraditionalisering" – "en ny syntese og ikke blot en pietetsfuld rekonstruktion af Polly Berlings kirke. For hensynet til historien betød slet og ret, at dominikanernes æra ikke skulle udraderes af principielle grunde, men styk for styk vurderes og indpasses". LR

Festskriftet koster 100 kr. og kan bestilles på Katolsk Forlags hjemmeside katolskforlag.dk/p/sankt-andreas-kirke-i-150-aar-1873-25-maj-2023/ eller ved din lokale boghandler.

Historikeren Sebastian Olden-Jørgensen udbringer et leve for Sankt Andreas Kirke. Foto: Lisbeth Rütz.

Messe i strålende solskin. Foto Rosa Maria Knudsen.

Sol og glæde ved hinandens selskab

Indtryk fra Åsebakken.

VALFART Strålende solskinsvej og en skov, der var eksploderet i grønne farver var den skønne ramme omkring bispedømmets valfart til Åsebakken den 21. maj. Omkring 1.200 deltog i valfarten, som mange traditionen tro indledte ved at gå syngende og bedende gennem skoven.

Folk nød hinandens selskab, og bispedømmets mange sproggrupper var godt repræsenterede, fortæller en deltager. I dagens anledning var abbeden for beurnerkongregationen, Franziskus Berzdorf, til stede. Sr Maria Elisabeth og sr Cæcilie

var kommet fra benediktinerindeklostret Marienrode ved Hildesheim for at være med på Åsebakken.

Der var som sædvanligt sørget for at dække både de åndelige og de mere timelige behov. I forskellige boder, hvor bl.a. Bibelselskabet, Sankt Vincent Grupperne og DUK var repræsenterede, var der mulighed for at fordybe sig i troens univers og katolsk lære, og der blev som vanligt disket op med vietnamesiske lækkerier. Som noget nyt var Ikon Amen projektet fra Sankt Annæ Kirke i år repræsenteret med en telt pavillon. LR

Til Jesus ved Maria

Ny børneaktivitet på årets valfart.

BØRNEKATEKESE Projekt Familiekirke fra Sankt Annæ Kirke på Amager deltog i år i valfarten. Børnene på Åsebakken fik udleveret papirhjerter, som de kunne skrive deres navne på. Meningen med aktiviteten var at åbne børnenes øjne for hjertet som et kærlighedssymbol. Børnene gik i procession op til Mariastatuen, hvor de lagde deres hjerter som et tegn på deres tillid til Maria og deres ønske om at høre hende til. En dreng fra gruppen læste en bøn, der handler om overgivelse til Maria. LR

*Kære Jomfru Maria
I dag vælger jeg, at også du
skal være min mor, og fra nu
af vil jeg kalde dig "Min Mor".
Min Mor Maria, jeg vil ønske,
at du skal være i mit liv i dag
og hver dag, resten af mit liv.
Lær mig at elske Jesus, som
du har elsket ham, så jeg en
dag møder jer i himlen.
Jeg elsker dig, Hellige Mor.
Jeg overgiver mit hjerte og
min familie til dig, Mor Maria.
Amen*

Børn på valfarten har skrevet deres navn på et hjerte og giver det til jomfru Maria som tegn på deres kærlighed til hende. Foto Rosa Maria Knudsen.

Fundamentalt for vor tro

Fra biskoppens prædiken til Åsebakkevalfarten.

KIRKENS ENHED "Enhed er noget fundamentalt for vor tro og måden at leve den på. Denne åndelige enhed er meget mere end blot noget, der er udtænkt og konstrueret. Den enhed, vi beder om og lader os nære af, udgår fra Gud selv, og hvad han sætter i gang. Vi tror på én Gud og bekender os til én, hellig, katolsk og apostolsk Kirke, to eksempler på enhed, som er givet på forhånd: Guds enhed fra evighed af. Kirkens enhed fra dens grundlæggelse. Udover, at mangel på enhed altid skaber usikkerhed, så er uenighed også en fornægtelse eller i hvert fald ignorering af Guds og Kirkens enhed.

Fra den civile verden ved vi, at mange gode ting ikke sker eller forsinkes, fordi vigtige parter ikke kan blive enige. Endnu værre er det, når noget ondt som fx krig og hungersnød ikke bliver forhindret eller standset, fordi der ikke er enighed om fremgangsmåden, og individuelle interesser prioriteres højere. Vi er bekymrede på egne og verdens vegne, når vi hører om eksempler på en sådan mangel på enhed.

Selv om vi, ikke mindst som mindretal, er fristet til at tro, at ikke kan udrette noget, som kan give verden en større

enhed, må det ikke afholde os fra at tænke stort. I Kirken har vi netop fået de særlige forudsætninger og redskaber til at opleve og arbejde for enighed. Forudsætningen, for at denne stortænkning kan sætte noget i gang er, at vi i Kirken og i vort tros livs dagligdag har enheden liggende som en grundforudsætning, måske ubevidst, men som noget der udspringer af vor tro på, at Gud og hans Kirke er én.

Det er absolut ikke altid, at en skrøbelig eller manglende enhed skyldes ond vilje; men, at vi har vænnet os til opfattelsen af, at der også i livets store spørgsmål bliver givet plads til divergenser, også dér, hvor tingene ellers ikke står til diskussion. Det fører i første omgang til en svækkelse af vort gudsforhold og udgør dernæst en fare for, at vi udsender forskellige signaler, der slører vor forkyndelse og vort vidnesbyrd. Inden, vi tænker stort for verden, er det således nødvendigt, at vi i vort forhold til Gud og Kirken føler os bundet, støttet og inspireret af den enhed, som Gud og hans Kirke afspejler". LR

Biskoppens prædiken kan læses i sin helhed på bispedømmets hjemmeside, katolsk.dk

Tak Son!

Farvel til en skattet medarbejder.

PERSONALIA Bispekontoret har taget afsked med Son Bui. Efter næsten 9 års ansættelse har han valgt at rykke telt pælene op og flytter sammen med sin Ingeborg og de fire sønner Daniel, Samuel, Jonas og Benjamin til Hovedlandet – nærmere betegnet Hjørring, hvor han også er vokset op. Son er ingeniør af uddannelse og kom til Gammel Kongevej 15 i 2014 efter at have

arbejdet i nogle år som ungdomskonsulent i DUK.

På bispekontoret har han som sognekonsulent arbejdet tæt sammen med de 40 katolske sogne i rigsfællesskabet. Han har været en nøgleperson i udviklingen af brugerfladen i bispedømmets medlemsregister og elektroniske kirkebog. Son kender alle kringelkrogene i medlemsregistret og har derfor haft den daglige kontakt til sognene. Sammen med Jacob Messerschmidt, biskoppens sekretær, har han holdt kurser for sognesekretærene i brug af medlemsregister, elektronisk kirkebogsføring og data-sikkerhed.

Son har også administreret bispedømmets bilordning og dets forsikringer og har været kontaktperson til præster og sogne vedr. de talrige vedligeholdelses- og ombygningsprojekter ude i sognene.

Han lever meget godt op til sit navn. Selv den kedeligste mandag bliver et lyspunkt, når Son tænder for charmesmilet og møder op på arbejde med et farvestrålende slips. Foran ham på skrivebordet står der en stor krukke med vingummibamser, og den er næsten lige så uudtømmelig som hans vittighedslager. Her på kontoret vil han blive savnet og husket som en farverig medarbejder med et uopslideligt humør. LR

Son Bui fik et kirsebærtræ i afskedsgave fra kollegerne på bispekontoret.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller: annonce@katolskorientering.dk.

Mad og kærlighed

De spiser lækker mad og hjælper skolebørn i Congo.

SKOLER Du må godt skrive det kaldes champagneklubben, siger en veloplagt ældre herre drillende til mig. En gang om måneden mødes en flok københavnske katolikker i menighedslokalerne ved Sankt Andreas eller Sankt Therese for at nyde lækker mad og hinandens selskab. Bagefter er der foredrag eller en film med et kristent budskab. Maden er som regel med et mexikansk twist, og efterfølges af overdådige kager. De spiser og gør vel imod sig selv, men så sandelig også mod andre. For de støtter Watoto Skoleprojekt. Alt hvad der står på bordet er doneret, og det bidrag, middagsdeltagerne kommer med går ubeskåret til en stor flok børn i Congo. Hvis ikke katolikerne i Ordrup og Hellerup var blevet ved med at samles til middag og hyggeligt samvær år efter år, var disse børn i Congo sandsynligvis aldrig kommet i skole.

I skoleåret 2021-22 betalte Watoto skolepenge for 120 piger og drenge i 8. klasse, 19 piger i 9 klasse og en forældreløs pige i 11. klasse, fremgår det af Watotos årsberetning fra 2022. P.t. betaler projektet skolepenge for 140 børn og sundhedsforsikring for 280 børn. Mange af børnene er både sultne og trætte i skolen. Tit må de gå mange kilometer for at komme derhen, og mange gange har de ikke spist, før de kom afsted. Planen er at gå i gang med mad til børnene en gang om ugen i det nye skoleår. Indtil nu har watotoprojektet hjulpet over 1.000 børn med at komme i skole.

Projektet startede i 2010, og foreløbig er der holdt 96 aftener, fortæller Astrid, der har været med hele tiden. Hun lægger ikke skjul på, at det kræver kræfter at holde projektet i gang. "Hvordan skal vi dog

komme videre, tænker vi nogle gange. Men så sker der altid et eller andet. Med Guds hjælp er vi adskillige gange blevet reddet på målstregen", siger hun.

Og stoltheden er stor, når de oplever, at nogle af deres børn har fået de bedste karakterer i hele regionen. Adrienne, der selv stammer fra Congo, har tæt kontakt med skoleledelsen og besøgte sidste år landet sammen med Karen, en anden af projektets støtter. Her talte de med både elever, forældre og lærere ved skolen. "Det kan være hårdt at se på, hvordan børnene har det, Vi tænker: hvad kan vi tilbyde dem?" siger Karen. Hun fortæller om besøg i et land, hvor man går i skole på en helt anden måde end i Danmark. Der er gamle kridttavler, der er ikke altid bøger nok og der er ikke ordentlige sanitære forhold.

"Børnene glemte deres smerte, mens vi var der. De var ikke generte og løb rundt om os. De var rigtig nysgerrige efter at vide hvorfor vi var der", siger Adrienne. Under besøget lagde Karen især mærke til den store kulturelle forskel mellem skolebørn i Danmark og Congo." Det var hårdt at se på den dagligdag, de havde; men vi kan ikke bare se væk. Vi har også et ansvar for at hjælpe. Det er uretfærdigt at det skal være så svært at komme i skole; men børnene ved også godt, at det er vejen ud af fattigdommen", siger Karen.

I Congo mødte Karen og Adrienne fattige mennesker med store ressourcer. P.t. er situationen nogenlunde stabil i Congo, og der er FN-styrker i landet. Men mange flygter fra deres hjem ude på landet ind til de store byer på grund af militserne, der bekriger hinanden og forsøger at få kontrol

Børn til skolemesse. Foto: Watoto Skoleprojekt.

over de enorme naturrigdomme i landet. Det er svære odds at være oppe mod. Men som Adrienne siger: "De er ikke bare fattige mennesker, vi skal hjælpe. De er brødre og søstre. Sammen klarer vi opgaven". LR

Du kan læse mere om projektet på watoto-skoleprojekt.com. Oplysninger om næste middag i projektet: spørg Adrienne Mulimbi på tlf.: 52 22 14 84. Gaver modtages med taknemmelighed.

Projektets kontonummer er: 0756446266. MobilePay: 883870

På Institut Sainte Famille i Bukavu får mange af børnene støtte fra Danmark. Foto: Watoto Skoleprojekt.

Sankt Vincent Gruppernes generalforsamling

Lørdag den 20. maj afholdt Sankt Vincent Grupperne sin årlige generalforsamling i menighedssalen i Vor Fru Kirke, Herlev.

Tekst: Poul Skallerup

UDVIKLINGSARBEJDE

Information om projekt i Guatemala

Inden generalforsamlingen informerede Jakob Egeris Thorsen (der deltog via Skype) om SVG's projekt i Guatemala. Her arbejder dominikanersøstrene med hjælp til fattige og udsatte kvinder i et voldeligt og fattigt kvarter i Guatemala City (*Colonia El Limón*, zone 18). Søstrene sørger for boliger til 12-16 teenagepiger, der får mulighed for at modtage en gymnasial uddannelse. Jakob oplyste, at han får mulighed for at besøge projektet denne sommer.

Christian Guldager blev valgt som dirigent, og han konstaterede, at generalforsamlingen var indkaldt rettidigt efter vedtægterne, og at materialet var rundsendt til tiden. Christian fik generalforsamlingen gennemført i henhold til dagsordenen.

Uddrag fra beretningen

I beretningen fra bestyrelsen informerede formanden om foreningens aktiviteter i 2022.

De samlede indtægter i 2022 blev 1.130.862 kroner heraf 56.179 kr. til mar-

kedsføring og administration. Heraf er de 498.475 kr. bidrag fra fonde, ordenssamfund og menigheder.

Der blev udbetalt i alt kr. 1.176.003 til projekterne. Vores aftalte forpligtelser til de løbende projekter (ultimo 2022) er nu på ca. kr. 900.000 pr. år.

I 2022 var der i alt 464 bidragydere. Heraf er de 154 tilmeldt betalingservice (PBS).

Pjecen bliver hvert kvartal distribueret til alle menigheder. 500 individuelle medlemmer ønsker at modtage den i trykt udgave, medens 91 ønsker den sendt via e-mail.

Regnskab og budget

Kassereren fremviste hovedtallene i det reviderede regnskab, som blev godkendt.

I budgettet for 2023 forventes indtægter på kr. 1.257.000 og udgifter på kr. 1.067.000, samt et kontingent på kr. 50 for 2024, der også blev godkendt.

Planlagte aktiviteter

Formanden oplyste, at foreningens faste aktiviteter er defineret i en fundraisingplan og en kommunikationsplan, som revideres hvert år. Vi tilstræber fremover at inkludere

Skype/Zoom møder i det omfang, det er fysisk muligt med vore projekter. I 2023 vil vi bl.a. fokusere på, om det er muligt at etablere et langsigtet samarbejde med DUK (Danmarks Unge Katolikker). Vi ønsker også at få frivillige hjælpere til udvalgte opgaver i bestyrelsen.

Bestyrelsen har besluttet, at der skal afholdes bestyrelsesmøder ca. hver 6. uge (hvert andet møde på Skype) for at sikre bedre planlægning og opfølgning af foreningens aktiviteter.

Valg af bestyrelse og revisor

Pastoralrådet har udpeget sr. Hildegard som Pastoralrådets repræsentant for de næste to år.

Poul Skallerup blev genvalgt som formand og Per Skallerup blev genvalgt som bestyrelsesmedlem.

Mette Gade blev valgt som bestyrelsesmedlem. De to suppleanter Melissa Loldrup og Bo Johansson blev begge genvalgt. John-Erik Stig Hansen blev valgt som ny suppleant.

På bestyrelsens anbefaling blev revisionsfirmaet RedMark genvalgt.

Der lyttes til Jakob Egeris indlæg om Guatemala på en Skype forbindelse. Foto: SVG.

Hvem siger der skal være et orgel i kirken? – lidt om menighedssang

De ældste kristne i Rom – det er jo dér vor menighedssang har sin begyndelse – var ikke sådan stillede, at de kunne føre stor kunstmusik frem ved gudstjenesten. De måtte nøjes med simple midler. De ældste melodier er egentlig kun en løftet tale, en højtidelig fremsigelse.

Udviklingen af denne smukke, karakteristiske og udtryksfulde enstemmige, og frem for alt, kirkelige melodi blev begyndelsen til vor gregorianske sang (under pave Gregor I, d. 604).

I middelalderen og i den nyere tid blev den på mange måder vanrøgtet og tog ikke så lidt skade, dog blev den atter ført tilbage til sin oprindelige skikkelse, især ved benediktinernes ihærdige arbejde og har holdt sig til vore dage, hvor den kæmper en hård kamp.

Naturligvis kan vi deltage i messen uden den gregorianske koral. Kirken selv forlanger ingenlunde, at gregoriansk sang skal være eneherkende, men fejringen af messen på

modersmålet har hæmmet bevarelsen af den traditionelle kirkemusik.

Den katolske Kirkes idé er universel og Kirkens sprog latin, men omkring det 16. århundrede begyndte menighedens sang – uden at skylle barnet ud med badevandet – at ændres fra latin til modersmålet, og hvor der ikke var et kor trådte orglet til af praktiske grunde.

Nu var der tre faste faktorer: Menighed, kor og orgel.

Ingen har som sådan bestemt, at salmesangen skulle ledsages af et orgel, eller af andre instrumenter, selvom orglet ubestrideligt er Kirkens instrument, men et *a capella*-syngende kor, der i den spinkle besætning, man de fleste steder må regne med, danner næppe en særlig effektiv støtte for menighedssangen.

Kirkens musik mellem 900 og 1200 bestod helt overvejende af korsang. Men orglet var på vej ind i kirker og klostre, selv Thomas af Aquinas (1225-1275) lovpriste orglet, fordi ”det løfter sjælene mod det høje”.

I Rom virkede den italienske komponist Frescobaldi (1583-1643) som domorganist ved Det Sixtinske Kapel (Peterskirken) Han betragtes som orgelmusikkens stamfader og komponerede orgelstykker til de forskellige messeled i den katolske messe.

Men orgelmusik til den gregorianske sang blev et problem.

Salmesangen på modersmålet kommer med reformationen og danske katolske menigheder har i dag nærmest taget hele Den Danske Salmebog til sig. Der blev gendigtet mange latinske hymner, i det hele taget er kirkemusikken – salmerne – gennemsyret af gregorianske melodier.

Den hellige Augustin siger: ”At synge er at bede to gange”. Derfor – for at kunne betragtes som bøn – må den katolske salme være *christogen*, dvs. pege mod Kristus. I vor tid skal vi være lykkelige over at have adskillige katolske salmedigtere og komponister: Johannes Jørgensen, Peter Schindler, Johannes Frederiksen og mange andre, og komponister som Peter Møller Leif Kayser og Bernhard Lewkovitch.

Ja, hvem siger der skal være et orgel i kirken. Melodierne er bestemt til at synges dels af kor, altid enstemmigt og uden instrumental ledsagelse.

Den katolske messe er alle gudstjenestes moder. Det gælder både musikalsk og liturgisk. Jo inderligere vi tager del i højmessens liturgi, des mere vil den blive til det den skal være: Søndagens højdepunkt, en virkelig festgudstjeneste.

Margrethe Dupont, 8600 Silkeborg

► *Fortsat fra side 1* et forventet driftsunderskud på min. 19 millioner dollars, og at personale- og administrationsudgifterne samt udgifterne til pastoralt og socialt arbejde beskæres med 26-40 %.

Bispedømmerne Würzburg og Eichstätt har også bebudet drastiske nedskæringer, herunder frasalg af mindst otte skoler, mens bispedømmet Rottenburg-Stuttgart er i en ”konsolideringsproces” pga. et forventet indtægtsfald på 40 % inden 2040.

I interviewet siger Matthias Kopp, at bispekonferencen ikke har nogen fælles national politik vedrørende ejendomsspørgs-

målet, da det hører ind under de lokale bispedømmer, og at den ikke regner med en større statslig støtte til vedligeholdelse af skoler, kirkelige organisationer og historiske kirker som kompensation for faldende indtægter.

”Med ryggen mod muren”

Pia Dyckmans fra bispedømmet Eichstätt siger, at Kirkens aktuelle problemer forværes af de mange udmeldelser, der betyder færre *Kirchensteuer*-indtægter (kirkeskat).

”Det er som om vi står med ryggen mod muren – selv rige bispedømmer som

Rottenburg-Stuttgart fortæller, at de snart overskrider deres budgetter”, udtaler hun til *Katholisch.de*.

Katolikker udgør ca. 26 % af Tysklands 84 millioner indbyggere. Kirkegangen er faldet markant siden 2019 og ligger i dag på 4,3 %.

I juni 2022 sagde bispekonferencens formand, biskop Georg Bätzing, at han var ”dybt rystet” over nye data, der viser, at 359.338 katolikker forlod Kirken i 2021 – 60 % flere end året før.

Selv om *Kirchensteuer*-indbetalinger igen er på niveauet før pandemien og ud-

gjorde 6,8 mia. euro i 2022, advarer eksperter om, at inflationen og stigende personale-, energi- og renoveringsomkostninger vil spise en stadig større del af Kirkens budgetter i takt med, at flere kirkeskatbetalere når pensionsalderen.

NM

Foreløbig dagsorden til Pastoralrådets 107. møde den 10.-11. juni 2023 på Severin Kursuscenter

Lørdag den 10. juni

10.00 Velkomst og indledning. Valg af dirigent. Navneopråb.
10.20 Formandens beretning

10.40 Biskoppens beretning
11.40 Pause
12.00 Regnskab v. administrationschef Thomas Larsen
12.45 Tidebøn
13.00 Frokost
14.30 Kirkeskat v. Susanne Madsen (inkl. kaffepause)
16.30 Pause
17.00 Messe
18.00 Middag
20.00 Fælles arrangement og aftenhygge

Repræsentanterne fra Færøerne og Bornholm fortæller om deres menigheder

Søndag den 11. juni

8.00 Messe
9.00 Morgenmad
10.00 DUK orienterer
11.15 ”Hvad får konvertitter til at føle sig hjemme i Den katolske Kirke?”
Oplæg v. Jakob Laugesen” og efterfølgende diskussion
12.15 Forståelse af ”Vedtægter for menighedsråd” og ”Bestemmelser for menighe-

dernes økonomiske og personalemæssige forvaltning”. v. Georg Høhling
12.30 Lægfolks mulighed for deltagelse ved valg af biskop v. Paul Jørgensen
12.45 Eventuelt. Afslutning
13.00 Mødet slutter.
Herefter sandwich som kan spises på stedet eller tages med.

Pastoralrådets møder er åbne for alle interesserede, dog har tilhørere ikke taleret.

Det sker i bispedømmet

Caritas retshjælp – onsdag 17-19, torsdag 15-17 (ukrainsk tolkning): Do you need legal aid support? The volunteer legal professionals are ready to support, give advice and offer counselling. Retshjælpen har til huse på Reventlowsgade 10, 1651 København V. Åben for drop-in rådgivning – tidsbestilling ikke nødvendig.

Caritas Ældrecafé – torsdage 13-16.30 og fredage 17-21: Velkommen i Caritas Ældrecafé i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og kreativt værksted for ældre af alle nationaliteter. Find os i Stenosgade 4A på Vesterbro.

Caritas klinik – tirsdag 17-20: Caritas Klinikken er en lægeklinik, som yder gratis basal sundhedshjælp til dig, som har udfordringer ved at benytte dig af det offentlige sundhedssystem eller er socialt udsat. Find klinikken på Amerikavej 15C, 1756 København V.

Caritas Gåklub - Hver lørdag fra kl. 13: Hver lørdag mødes Gåklubben til en gåtur i det fri. Det er en ny tur hver uge. Det er gratis at deltage, og alle kan være med. Se, hvor turen går hen på: www.caritas.dk/ud-at-gaa.

Caritas Samtale / Caritas Dialogue - Tirsdag 17-19 og fredag 11-14: Caritas Samtale er et tilbud om gratis terapi på 10 sprog. Alle kan bruge tilbuddet. Kræver tidsbestilling på caritas.dk/booking/. Du finder tilbuddet i vores Mi-granthus Reventlowsgade 10, 1651 København V

Skt. Thomas fællesskabet mødes **hver onsdag kl. 18** med messe i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Rymsgade 26, Aarhus C. Derefter samles vi i køkkenet på 1. sal i sognegården til lovprisning og bibellæsning, hvor vi lader os inspirere af Guds ord. Derefter deler vi med hinanden vores oplevelse af, hvordan det er at leve troen i hverdagen. Når vi gør disse ting, lærer vi at opbygge broderlige venskaber og nyde livet med Jesus. Vi beder for hinanden.

Skt. Thomas fællesskabet lever sit eget liv, idet det er et multinationalt fællesskab, og uanset om du er troende eller ikke-troende, ung eller gammel, single eller gift, – er du velkommen. Møderne er åbne for alle, der søger et levende forhold til Gud. Aftenerne slutter med fælles spisning. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk

Pavens Globale Bønsnetværk (Bønnens Apostolat). Første fredag hver måned er pavens globale bønsnetværks bededag. Denne dag reflekteres der også over Den hellige Faders intentioner.

I Aarhus fejres den første fredag hver måned den hellige messe for medlemmer af Bønnens Apostolat/Pavens Globale Bønsnetværk i Danmark, og de intentioner, der er blevet tilsendt, læses i messens forbønner.

Forbønstjenesten er åben for enkeltpersoner, grupper eller bevægelser. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: apostolat.dk@gmail.com

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Juli

1. *grøn*. Lørdag i 12. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V. Luk 1,46b-47.48-49.50+53.54-55.
 R. Herren husker på sin barmhjertighed.
 L.: 1 Mos 18,1-15. Ev.: Matt 8,5-17.
Bededag for præste- og ordenskald.
2. *grøn*. 13. **ALM. SØNDAG**.
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: 2 Kong 4,8-11.14-16a;
 V. Sl 89,2-3.16-17.18-19.
 R. Om Herrens store godhed jeg synge for evigt.
 2.L.: Rom 6,3-4.8-11.
 Ev.: Matt 10,37-42.
3. *rød*. Mandag. THOMAS, apostel (f)
Gl.Ap.pf
 L.: Ef 2,19-22
 V. Sl 117,1-2
 R. Gå ud i al verden og prædik evangeliet!
 Ev.: Joh 20,24-29
4. *grøn*. Tirsdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Elisabeth af Portugal** (†1336)
 V. Sl 26,2-3.9-10.11-12.
 R. Herre, jeg har din godhed for øje.
 L.: 1 Mos 19,15-29. Ev.: Matt 8,23-27.
5. *grøn*. Onsdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Antonius Maria Zacharia**, præst (†1539)
 V. Sl 34,7-8.10-11.12-13.
 R. Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
 L.: 1 Mos 21,5.8-20. Ev.: Matt 8,28-34.
6. *grøn*. Torsdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *rød*. **Maria Goretti**, jomfru og martyr (†1902)
 V. Sl 116,1-2.3-4.5-6.8-9.
 R. Jeg kan vandre for Herrens ansigt i de levendes land.
 L.: 1 Mos 22,1-19. Ev.: Matt 9,1-8.
7. *grøn*. Fredag i 13. alm. uge. (I Ps).
 V. Sl 106,1-2.3-4a.4b-5.
 R. Tak Herren, for han er god.
 L.: 1 Mos 23,1-4.19; 24,1-8.62-67. Ev.: Matt 9,9-13.
8. *grøn*. Lørdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *rød*. **Augustin Zhao Rong**, præst (†1815),
 og **lidelsesfæller**, martyrer (†1648-1939)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V. Sl 135,1-2.3-4.5-6.
 R. Lovpris Herren, for han er god.
 L.: 1 Mos 27,1-5.15-29. Ev.: Matt 9,14-17.
9. *grøn*. 14. **ALM. SØNDAG**.
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Zak 9,9-10;
 V. Sl 145,1-2.8-9.10-11.13-14.
 R. Jeg vil prise dit navn, min Gud og konge,
 for evigt og altid. *Eller*: R. Halleluja.
 2.L.: Rom 8,9.11-13.
 Ev.: Matt 11,25-30.
(Villehad, martyr (†1572) fejres ikke)
10. *rød*. Mandag. **KNUD KONGE**, martyr, kongeriget
 Danmarks værnehelgen (†1086)(f)
Gl.Mart.pf.
 L.: 2 Krøn 24,18-22 eller 2 Kor 9,6-15
 V. Sl 31,3cd.4.6+8ab. 16bc-17
 R. Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.
 Ev.: Matt 10,34-39
På Færøerne og i Grønland:
 Mandag i 14. alm. uge (II Ps).
rød. **Knud Konge**, martyr (†1086) (m)
 V. Sl 91,1-2.3-4.14-15ab.
 R. Min Gud, jeg stoler på dig.
 L.: 1 Mos 28,10-22a. Ev.: Matt 9,18-26.
11. *hvid*. Tirsdag. **BENEDIKT**, abbed, værneh. for Europa
 (†547)(f)
Gl.Helg.pf
 L.: Ordspr 2,1-9
 V. Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11.
 R. Jeg vil prise Herren til hver en tid.
Eller: Smag og se, at Herren er god.
 Ev.: Matt 19,27-29
12. *grøn*. Onsdag i 14. alm. uge (II Ps).
 Eller *hvid*. **Kjeld**, præst (†1150)
 V. Sl 33,2-3.10-11.18-19.
 R. Lad din godhed komme over os, Herre,
 for vi venter på dig.
 L.: 1 Mos 41,55-57; 42,5-7a.17-24a. Ev.: Matt 10,1-7.
13. *grøn*. Torsdag i 14. alm. uge (II Ps).
 Eller *hvid*. **Henrik** (†1024)
 V. Sl 105,16-17.18-19.20-21.
 R. Husk de under, Herren gjorde *eller* R. Halleluja!
 L.: 1 Mos 44,18-21.23b-29; 45,1-5. Ev.: Matt 10,7-15.
14. *grøn*. Fredag i 14. alm. uge (II Ps).
 Eller *hvid*. **Kamillus af Lellis**, præst (†1614)
 V. Sl 37,3-4.18-19.27-28b.39-40.
 R. Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
 L.: 1 Mos 46,1-7.28-30. Ev.: Matt 10,16-23.
15. *hvid*. Lørdag i 14. alm. uge (II Ps).
Bonaventura, biskop og kirkelærer (†1274) (m)
 V. Sl 105,1-2.3-4.6-7.
 R. I, der søger Gud, skal få nyt mod.
 L.: 1 Mos 49,29-33; 50,15-26a. Ev.: Matt 10,24-33.
16. *grøn*. 15. **ALM. SØNDAG**.
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 55,10-11;
 V. Sl 65,10abcd.10e-11.12-13.14.
 R. Sæden faldt i god jord og gav hundrede fold.
 2.L.: Rom 8,18-23.
 Ev.: Matt 13,1-23 *eller* 13,1-9.
Vor Frue af Karmel fejres ikke.
17. *grøn*. Mandag i 15. alm. uge. (III Ps).
 V. Sl 124,1-3.4-6.7-8.
 R. Vi har vor hjælp i Herrens navn.
 L.: 2 Mos 1,8-14.22. Ev.: Matt 10,34-11,1.
18. *grøn*. Tirsdag i 15. alm. uge. (III Ps).
 V. Sl 69,3.14.30-31.33-34.
 R. I ydmyge, søg Gud, og I skal få nyt mod.
 L.: 2 Mos 2,1-15a. Ev.: Matt 11,20-24.
19. *grøn*. Onsdag i 15. alm. uge. (III Ps).
 Eller *rød*. **Apollinaris**, biskop og martyr (†75)
 V. Sl 103,1-2.3-4.6-7.
 R. Herren er barmhjertig og nådig.
 L.: 2 Mos 3,1-6.9-12. Ev.: Matt 11,25-27.
20. *hvid*. Torsdag i 15. alm. uge. (III Ps).
Torlak, biskop (†1193) (m)
 V. Sl 105,1+5.8-9.24-25.26-27.
 R. Evigt husker Herren på sin pagt *eller* R. Halleluja!
 L.: 2 Mos 3,13-20. Ev.: Matt 11,28-30.
21. *grøn*. Fredag i 15. alm. uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Laurentius af Brindisi**, biskop og kirkelærer
 (†1619)
 V. Sl 116,12-13.15-16.17-18.
 R. Jeg løfter frelsens bæger og påkalder Herrens navn
eller R. Halleluja!
 L.: 2 Mos 11,10-12,14. Ev.: Matt 12,1-8.
22. *hvid*. Lørdag. **MARIA MAGDALENE** (f)
Gl. Særl.pf
 L.: Højs 3, 1-4a *eller* 2 Kor 5,14-17
 V. Sl 63,2.3-4.5-6.8-9
 R. Min sjæl tørster efter dig, min Gud.
 Ev.: Joh 20,1-2.11-18
23. *grøn*. 16. **ALM. SØNDAG**.
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Visd 12,13.16-19;
 V. Sl 86,5-6.9-10.15-16a.
 R. Du, Herre, er god og tilgiver gerne.
 2.L.: Rom 8,26-27.
 Ev.: Matt 13,24-43 *eller* 13,24-30.
(Birgitta, værnehelgen for Europa (†1373) fejres ikke)
24. *grøn*. Mandag i 16. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Charbel Makhluf**, præst (†1898)
 V. 2 Mos 15,1b-2.3-4.5-6.
 R. Jeg vil synge for Herren, for han er højt ophøjet.
 L.: 2 Mos 14,5-18. Ev.: Matt 12,38-42.
25. *rød*. Tirsdag. **JAKOB**, apostel (f)
Gl.Ap.pf
 L.: 2 Kor 4,7-15
 V. Sl 126,1-2ab.2cd.3-4-5.6
 R. De, som sår med gråd, skal høste med jubel.
 Ev.: Matt 20,20-28
26. *hvid*. Onsdag i 16. alm. uge. (IV Ps).
Den hellige Joakim og den hellige Anna,
Jomfru Marias forældre (m)
 V. Sl 78,18-19.23-24.25-26.27-28.
 R. Herren gav dem brød fra himlen.
 L.: 2 Mos 16,1-5.9-15. Ev.: Matt 13,1-9.
27. *grøn*. Torsdag i 16. alm. uge. (IV Ps).
 V. TilfDan B 29ab.29cd.30.31.32.33.
 R. Lovpris og ophøjet til evighed.
 L.: 2 Mos 19,1-2.9-11.16-20b. Ev.: Matt 13,10-17.
28. *hvid*. Fredag i 16. alm. uge. (IV Ps).
Martha, Maria og Lazarus (m)
 L.: 1 Joh 4,7-16
 V. Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11
 R. Jeg vil prise Herren til alle tider. *eller*
 Smag og se, at Herren er god!
 Ev.: Joh 11,19-27 *eller* Luk 10,38-42
29. *rød*. Lørdag i 16. alm. uge. (IV Ps).
Olav, martyr (†1030) (m)
 V. Sl 50,1-2.5-6.14-15.
 R. Du skal bringe takoffer til Gud.
 L.: 2 Mos 24,3-8. Ev.: Matt 13,24-30.
På Færøerne og i Grønland
rød. Lørdag. **OLAV**, martyr (†1030) (h)
Gl.Cr.Mart.pf
 1.L.: Visd 10,10-14
 V. Sl 31,2-3a.3bc-4.6+8ab.16bc-17
 R. Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.
 2.L.: Jak 1,2-4.12
 Ev.: Matt 16,24-28
30. *grøn*. 17. **ALM. SØNDAG**.
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: 1 Kong 3,5.7-12.;
 V. Sl 119,57+72.76-77.127-128.129-130.
 R. Herre, hvor jeg elsker din lov!
 2.L.: Rom 8,28-30.
 Ev.: Matt 13,44-52 *eller* 13,44-46.
Peter Chrysologus, biskop og kirkelærer (†451) fejres ikke.
31. *hvid*. Mandag i 17. alm. uge. (I Ps).
Ignatius af Loyola, præst (†1556) (m)
 V. Sl 106,19-20.21-22.23.
 R. Tak Herren, for han er god.
 L.: 2 Mos 32,15-24.30-34. Ev.: Matt 13,31-35.

Husk du også kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
www.pastoralcentret.dk/download/liturgi/

Hjælp der gavner
www.vincentgrupperne.dk

Bedemand H.J. Madsen
Døgnvagt
Tlf. 86122866
www.bedemandmadsen.dk

Din lokale bedemand i Aarhus og omegn siden 1998

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

**Føler du dig alene, trist eller
bekymret? Ved telefonen sidder
et kristent medmenneske, som
vil lytte og bede for og med dig.**

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
Skree

Mette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

62 624

Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon: 33 55 60 80

Biskoppens kalender

Juni 2023

- 3. kl. 12.00 Fejring af festen for Martyrerne fra Uganda i Vor Frue Kirke, Næstved
- 4. Valfart til Øm
- 6. Forretningsudvalgsmøde i COMECE, Bruxelles
- 8. kl. 18.00 Kirsti Legems og Blods fest i Sankt Therese Kirke i Hellerup
- 9. kl. 16.00 Møde i Pastoralrådets forretningsudvalg
- 10.-11. Pastoralrådsmøde i Middelfart
- 13. kl. 8.00 Messe i Karmel
- 15. Deltagelse i Folkemødet på Bornholm
- 16. kl. 17.00 Fejring af Jesu Hjerter Kirkes fest i Jesu Hjerter Kirke, København
- 20. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
- kl. 18.00 Messe i Domkirken i anledning af fejringen af Sankt Josemaria Escrivá
- 26.-28. Studienwoche Osnabrück
- 30. Deltagelse i fejring af 900 års jubilæet for Lunds Domkirke

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,

annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Martin Bjørck, Per Falkjær, Janne Birgitta Jervin-Cote, Kirsten Krog, pastor Minh Quang Josef Nguyen, Poul Skallerup og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tlf.: 33 55 60 40, kl. 9-13 mandag-torsdag. E-mail:

redaktion@katolskorientering.dk. - Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vedrørende brug af materiale offentliggjort i Katolsk Orientering. Katolsk Orientering har efter aftale med de respektive skribenter eksklusivretten til artikler offentliggjort i avisen. KO's redaktionen gør opmærksom på, at brug af artikler – eller substantielle dele heraf – fra avisen kun må ske efter skriftlig tilladelse fra redaktionen. I øvrigt henvises til gældende citatregler.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 9/2023**, som udkommer den **30. juni 2023**, skal være KO i hænde senest den **12. juni 2023**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 10/2023**, som udkommer den **11. august 2023**, skal være KO i hænde senest den **24. juli 2023**.

Bønnens apostolat

Juli

For et eukaristisk liv

Vi beder om, at katolikker må sætte fejringen af Eukaristien i centrum for deres liv, så de menneskelige relationer forandres på en meget dybtgående måde og åbner sig for mødet med Gud og alle deres brødre og søstre.

Du kan også se årets intentioner på <https://apostolat.dk>.

Her kunne din annonce have været

Med en annonce i Katolsk Orientering når dit budskab ud til mere end 20.000 unikke læsere! Katolsk Orientering udkommer 16 gange årligt og har som sin primære målgruppe katolske husstande i Danmark, men har også mange ikke-katolske læsere.

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt Palle Vinther på tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskorientering.dk.

Får vi tid til at tænke, fordybe os og give plads til de vigtigste ting?

Tekst: Janne Birgitta Jervin-Cote

REFLEKSION I en tid, hvor mulighederne for fritid og fritidsbeskæftigelse og decideret passiv underholdning bliver mere og mere omfattende, nærmer vi os en situation, hvor det er svært – i hvert fald for mange af os – at finde plads, eller ligefrem *tid* til vores sjælelige/åndelige liv på et dybere plan.

Da jeg en aften slappede af foran vores TV, fik jeg et veritabelt chok, da jeg så en reklame for en populær udbyder af tv, streaming, telefoni og internet. 'Aldrig et kedeligt øjeblik' proklamerede de. Min før-

ste tanke var: det var dog frygteligt.

Citatet fra Juvenal (romersk satiriker født i ca. 55 e.Kr.) henviser til tidens romerske regering, der for at undgå, at borgerne blandede sig i politik, uddelte korn/brød til mængderne og sørgede for væddeløb og anden fængslende underholdning, så romerne rent faktisk byttede en vigtig del af deres borgerrettigheder ud mod goder og overfladisk tidsfordriv.

Tid er det dyrebareste, vi mennesker har: lad os bruge den bedst muligt, ikke spilde den!

Mine ledestjerner

Det vil føre for vidt at nævne alle, men i mit kristne liv har jeg flere ledestjerner, som har lært mig vigtigheden af at sørge for at 'få ro på' – give sig tid til at finde sit inderste gemme, dér, hvor Gud bor, og lytte til ham, tilbede ham.

Det kræver, at vi tør tage pauser og udsætte os for nogle 'kedelige øjeblikke'. Det er ikke udelukkende voksne, der trænger til tid: det er også vigtigt, at vores børn og unge får for vane at bruge tid på eftertænk-somhed og fordybelse. Man bliver et gladere og bedre menneske af at tænke.

Min første katolske præst

Pastor André i Sankt Vincent kirke var mig til stor inspiration – dels via hans prædikener, dels til blot at tage *lidt* tid ud til at bede. Om det så blot var at gøre korsets tegn, når vi forlader vores bolig og sige: "I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn". Også til at ære Maria, Guds Moder. Og jeg opdagede,

at jo mere tid, jeg vænnede mig til at lade tankerne beskæftige sig med Gud i hans forskellige skikkelser, jo bedre fik jeg det – jo mere var jeg i stand til at høre Helligåndens råd og forstå, hvad Gud ville have, at jeg skulle gøre. Og resultatet er en stor glæde og tilfredshed.

Pastor Quang fra Sankt Therese kirke, var jeg heldig at træffe som led i en pilgrimsrejse til Medjugorje i Bosnien. Han er til stadighed min læremester og ledestjerne udi næstekærlighed og Evangeliet; ligesom vores højtelskede 'evangelist' og ven Inger Jensen, der desværre forlod os for et par år siden, på årsdagen for Jomfru Marias optagelse i himlen. Hun har sat kæmpestore tidevandsmærker i min sjæl, og lært mig, at vi *må* missionere, tale om Faderen, Sønnen og Helligånden, og Jomfru Maria – om evangeliet, hvis vi overhovedet kan. Vi skal også bede rosenkransen alene eller/og med vores familier. Jeg har altid min yndlingsrosenkrans på, fra en billedskærer i Bergamo

Adresselabel, flytning

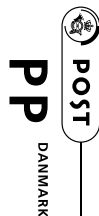
Til Post Danmarks strejkode

42512

MASKINEL MAGASINPOST

Afsender: Katolsk Orientering

Katolsk Orientering · nr. 8
9. juni 2023 · 49. årgang

– mine fingre finder perlerne, når jeg kører i bus eller tog eller venter et sted – ikke spille tiden; som Inger Jensen sagde: "Rosenkransbøn er, som at rykke Maria i kjortelærmet og sige, mor, mor – jeg er jo lige her, bed for mig, bed for mig mor". Tak Inger. Jeg er jo lige her.

Men mest af alt: vi må *leve* vores kristendom og være hinandens lys i mørket. Det var skræmmende – det er stadig skræmmende for mig. Det er så let, når jeg sidder inde i kirken at sige: 'Jeg tror'. Det er så svært og skræmmende at sige og leve det, ude på gaden i 'myldretiden'. Jeg beder stadig Gud om styrke til at gøre det bedre.

Første halvleg til djævelen?

Men det er en *nødvendighed*: hvis vi skal turde lægge vores liv og gerning, vores angst og usikkerhed i Guds hænder – og med vores liv kæmpe mod det onde. Mod

Og jeg opdagede, at jo mere tid, jeg vænnede mig til at lade tankerne beskæftige sig med Gud i hans forskellige skikkelser, jo bedre fik jeg det – jo mere var jeg i stand til at høre Helligåndens råd og forstå, hvad Gud ville have, at jeg skulle gøre. Og resultatet er en stor glæde og tilfredshed.

djævelen, der *næsten* har vundet første halvleg: hans største sejr til dato er, at det er lykkedes ham at overbevise de fleste af os i verden om, at han *ikke* eksisterer. Som en dødelig virusssmitte er han nu en usynlig fjende, der *ikke* er der, men som helt konkret stjæler alt det gode fra mennesker, mens han råber: "Aldrig et kedeligt øjeblik. I fortjener da fastfood og underholdning 24/7".

Den største trussel mod den onde er, hvis vi slukker for fjernsynet, lægger skærmene og egoismen væk. Gud ofrede det dyrebareste, han havde – for give os en ny pagt, der tager højde for, at mennesker konstant fejler og har brug for Guds tilgivelse. Kan vi mon ikke ofre lidt tid til at leve et ordentligt, kristent liv?

Janne Birgitta Jervin-Cote. Privatfoto.

Giv dig tid – og lyt indad – og gå ud og gør det gode

Vi er nødt til at holde øjet på djævelen – og modarbejde overfladiskhed, ligegyldighed og ondskab, hvor vi møder den.

Jeg er stødt på katolikker, der "morer sig over" at protestanternes trosbekendelse begynder med at de forsager djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Det bekymrer mig faktisk lidt – at vi synes, det er så "morsomt". Overhovedet ikke morsomt – at denne faldne engel har så stor indflydelse på vores verden.

Ja, jeg ved det: Den klarer Gud – det har han jo vist gang på gang – men alligevel, jeg tror Gud regner med, at når vi lever i Kristus, så går vi ud og gør den onde til skamme, inspireret af Helligånden. Med Ham og ved Ham.

Mit svar til alle dem, der siger, at Gud ikke findes. Jeg har et godt svar – et svar til alle, der siger: Gud kan umuligt findes. Tænk på al den ondskab, der findes i verden. Krig, vold, sult, nød, sygdom... Efter jeg mistede den, jeg elskede allermest – ja, jeg ved det. Jeg har selv mistet mange af mine elskede, Det har man ofte, specielt når man som jeg når en høj alder.

HALLO altså: God har ikke lovet os, at vi skal leve uden smerte, sorg, nød og angst.

Han har lovet os, at han vil være med os alle dage – lovet os, at vi må lægge alle vore byrder og sorger i hans stærke hænder.

Det er ikke vores – elendige kroppe – ønsker om goder her på jorden, Han bekymrer sig om: det er vores udødelige sjæle, han passer på. *Husk det nu*. Gud er med os alle dage, lige meget *hvad*, der sker. Så tag dig tid til en takkebøn. En samtale med Gud.

Herre – jeg råber fra en generation, hvor

Jeg er stødt på katolikker, der "morer sig over" at protestanternes trosbekendelse begynder med at de forsager djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Det bekymrer mig faktisk lidt – at vi synes, det er så "morsomt". Overhovedet ikke morsomt – at denne faldne engel har så stor indflydelse på vores verden.

vi opfører os værre end folkene i Sodoma og Gomorra – *så tak for den nye pagt – tak for at din enbårne søn blev menneske. Tak for juleglæden og julesorgen. Tak for hele påsken, med dens sorg, smerte og ufattelige glæde. Tak for Troens mysterium. TAK i Jesu Kristi navn.*

Paven forlænger sit besøg i Sverige med én dag

Der er planlagt to økumeniske arrangementer og én katolsk messe.

Tekst: Niels Messerschmidt

SVERIGE Vatikanets pressetalsmand pater Lombardi oplyste den 1. juni, at pave Frans har besluttet at forlænge sit besøg i Sverige i slutningen af oktober med yderligere én dag, og at han tirsdag morgen den 1. november fejrer messe. Det var oprindeligt planen, at paven kun ville være i Lund den 31. oktober for at deltage i en økumenisk markering af 500-årsdagen for reformationen. Men nu har Frans valgt at overnatte i Sverige og fejre messe om morgenen, inden han vender hjem til Vatikanet.

På pressekonferencen den 1. juni kom pater Lombardi med den besked, som mange svenske (og nordiske) katolikker havde håbet på – at der bliver en pavelig messe under besøget.

”Vi – Det lutherske Verdensforbund og Det pavelige råd for fremme af kristen enhed – udsender en fælles pressemeddelelse om de økumeniske arrangementer i Lund og

Malmø, Sverige, som pave Frans deltager i den 31. oktober for at markere 500-året for reformationen. Samtidig bedes man bemærke, at hele programmet for Den hellige Faders tur til Sverige først bliver offentliggjort på et senere tidspunkt, men at det vil indeholde en katolsk messe om morgenen den 1. november”.

Af pressemeddelelsen fremgår også, at den økumeniske markering vil bestå af to dele. Det begynder med en mindehøjtidelighed i Lunds domkirke og senere bliver der et offentligt arrangement på Malmø arena.

Taksigelse, omvendelse og fælles vidnesbyrd

Det fælles arrangement har til formål at belyse de sidste 50 års økumeniske dialog mellem katolikker og lutheranere og frugterne af dette samarbejde. Markeringen vil bygge på temaerne ”taksigelse, omvendelse og engagement

Lunds domkirke danner mandag den 31. oktober rammen om en økumenisk markering af 500-året for reformationen med deltagelse af pave Frans. Foto: Det lutherske Verdensforbund.

i et fælles vidnesbyrd”, og formålet er ”at udtrykke reformationens gaver samt bede om tilgivelse for den splittelse, kristne fra begge traditioner har forårsaget”.

I Lunds domkirke vil mindehøjtideligheden inkludere den nyligt offentliggjorte katolske-lutherske ’Common Prayer’ – en fælles bøn, som bygger på indsigterne fra fællesdokumentet ’Fra konflikt til fællesskab’.

Malmø Arena vil danne rammen om aktiviteter med fokus på fælles vidnesbyrd samt katolikkers og lutheraneres fælles tjeneste i verden, blandt andet gennem indslag fra LWF World Service og Caritas Internationalis, og deres arbejde med at yde omsorg for flygtninge, fredsskabelse og miljøbeskyttelse. Arenaen kan rumme op til 10.000 personer.

Pave Frans, Verdensforbundets præsident biskop Munib A. Younan og dets generalsekretær pastor Martin Junge vil lede den fælles gudstjeneste i Lund og arrangementet i Malmø i samarbejde med ledere fra det katolske bispedømme af Stockholm og Svenska kyrkan.

”Det er, når samfundet vælger vejen væk fra konflikter, at kraften kommer. I Kristus opmuntres vi til sammen at tjene i denne verden. Den fælles ihukommelse er et vidnesbyrd om den kærlighed og det håb, vi alle har takket være Guds nåde”, siger verdensforbundets præsident Younan og generalsekretær Junge.

Kardinal Kurt Koch, formand for Det pavelige råd for fremme af kristen enhed, supplerer: ”Gennem at vi sammen fokuserer på det centrale spørgsmål om Gud og gennem en Kristus-centreret tilgang vil lutheranere og katolikker kunne ihukomme reformationen på en økumenisk – ikke pragmatisk – måde, og i en dyb tro på den korsfæstede og opstandne Kristus”.

Yderligere informationer om det fælles økumeniske arrangement findes på www.lund2016.net.

Franciskanere kommer til København

Skal betjene Jesu Hjerte og Sakramentskirkens menigheder.

BISPEDØMMET Som man kan læse andetsteds i dette nummer af KO ankommer et lille kommunitet på to franciskanere til bispedømmet i begyndelsen af næste år. Meningen er, at de skal overtage det pastorale ansvar for Jesu Hjerte og Sakramentskirkens menigheder i København. Der er tale om den 42-årige pater Tomaz Majken og den 52-årige pater Tomiskv Cuetko, begge konventualer (OMFConv).

Aftalen kom i stand efter at ordenen havde henvendt sig til bispedømmet om muligheden for at arbejde her, og efter at de to ordensbrødre, konventualernes

generalassistent og provincialerne for henholdsvis Slovenien og Kroatien – de lande, de to brødre kommer fra – besøgte vort bispedømme den 28.-29. april.

Pater Majken og pater Cuetko er for tiden i gang med en fire måneder lang missionsuddannelse i Belgien med fokus på inkulturation, integration, nyevangelisering og økumeni. Begge har forinden arbejdet i England og er således engelsktalende.

Det er ikke første gang at vort bispedømme huser franciskanere. I nyere tid var den franciskanske ordensfamilie også kendt blandt de polske arbejdere på Lolland og Falster. Konventualerne – en gren af den

såkaldte Første Orden eller Gråbrødrene – besluttede at sende nogle brødre til Norden for at arbejde med katolikkerne på øerne, og i 1907 kom tre brødre fra den belgisk-hollandske provins til Maribo på Lolland, hvor de grundlagde et kloster og arbejdede der i to år.

Gennem de seneste 92 år har flere end 30 konventualer fra Polen, Holland, Belgien og Tjekkioslovakiet boet og arbejdet i Danmark, ikke kun på Lolland og Falster men også en overgang i Sønderjylland, hvor de var med til at grundlægge flere menigheder.

I 1993 kom også nogle brødre fra USA, heriblandt tre danskere, til Roskilde, hvor de oprettede et kloster, og de betjente i en årrække Sct. Laurentii-sogn foruden at udføre andre opgaver for bispedømmet (for eksempel Sct. Andreas Bibliotek, DUK, ungdomsmesserne, Ømlejr og studenterpræst).

NM

Sverige

Elisabeth Hesselblad kanoniseret.

Læs mere fra side

4-5

Tyskland

Katholikentag i Leipzig.

Læs mere på side

6

Pastoralrådsmøde

Mere ind i kirkeskat, men der er plads til forbedringer.

Læs mere på side

9

Tro og lys

Her bliver man klogere på Guds kærlighed.

Læs mere på side

10-11

KO mener

Historisk begivenhed – eller en fuser?

Det har ikke været afholdt i over tusind år, har været under forberedt mere end i tres år, og det skulle efter planen begynde 19. juni – Pinsedag ifølge den julianske kalender. Men her i skrivende stund, lige op til dets åbning, risikerer det meget omtalte fællesortodokse koncil at løbe ud i sandet, inden det er begyndt.

Så sent som i januar tegnede alt ellers godt. Da mødtes lederne af de 14 ortodokse kirker i Schweiz for endeligt at aftale hvor og hvornår koncil skulle afholdes, procedurespørgsmål og de fem dokumenter, man skulle drøfte: om kirkernes autonomi; om fasten og dens overholdelse i dag; om ægteskabets sakramente; Den ortodokse Kirkes relationer til andre kristne kirker; og dens mission i dag.

Alle punkterne blev enstemmigt vedtaget af alle 14 delegerede lige bortset fra retningslinjerne og dokumentet om ægteskabets sakramente, som patriarkatet af Antiokia gik imod. Men siden er uenighederne begyndt at dukke op til overfladen, og flere har senest talt om at udskyde – ja, endda helt at aflyse – koncil. Uenighedernes omfang illustreres af, at mens patriarken af Konstantinopel går ind for at afholde topmødet som planlagt, taler Moskvapatriarkatet nu om at udskyde mødet indtil alle uenigheder er blevet belyst på et før-konciliært møde.

Men hvorfor omtale dette i en leder i Katolsk Orientering? Har det overhovedet nogen relevans for Den katolske Kirke? Mange vil nok være tilbøjelige til at betragte det ortodokse topmøde som irrelevant for dem. Men i så fald begår de en alvorlig fejltagelse. For os katolikker, ja for hele kristendommen, er det af teologiske, pastorale og politiske grunde helt afgørende, at de ortodokse kirker formår at handle i enighed, indadtil og udadtil i en tid, hvor Jesu ønske om at "hans disciple må være ét" synes mere påkrævet end nogensinde.

Blandt alle de kirkesamfund og kristne fællesskaber, Den katolske Kirke har knyttet formelle bånd til, er relationerne til Den ortodokse Kirke unikke; vi anerkender den som "en søsterkirke" og deler fx samme syn på biskoppers apostoliske succession, præstedømmet og sakramenterne.

Ifølge katolsk forståelse udgør de ortodokse kirker den østlige del af Den universelle Kirke, og – sådan som pave Johannes Paul II ofte gentog det – længes Den katolske Kirke efter den dag, hvor Kirken igen "kan ånde med begge lunger" – Øst og Vest. Alene afholdelsen et ortodokst koncil kan ses som et stort skridt i denne retning.

Pave Frans har ved flere lejligheder understreget betydningen af Den katolske Kirkes relationer med den ortodokse verden, og frem for alt den afgørende rolle dette har for det kristne vidnesbyrd i den verden, som i stigende grad stiller spørgsmålstejn ved religionens positive bidrag for samfundslivet.

I skrivende stund vides det ikke om koncil begynder den 19. juni. Men at udskyde det, måske endda aflyse det, vil være en stor, forspildt chance ikke kun for Den ortodokse Kirke, men for hele kristendommen. *Niels Messerschmidt*

SSPX-drøftelserne inde i en afgørende fase?

Forskellige udlægninger af den seneste udvikling på området.

Tekst: Niels Messerschmidt

VATIKANET Troslærekongregationens præfekt, kardinal Gerhard Müller, forventer, at det traditionalistiske Skt. Pius X præstebroderskab (SSPX), der ikke anerkender 2. Vatikankoncil syn på religionsfrihed og økumeni, "uforbeholdent anerkender" religionsfrihed samt forpligtelsen til økumeni som en menneskerettighed.

Til den tyske avis *Herder Korrespondenz* siger Müller, at hvis man "ønsker at være helt katolsk, må man anerkende paven og 2. Vatikankoncil". Ifølge websitet *Kathpress* forventer Müller en anerkendelse af alle koncilsdeklarationerne om disse emner.

Hans kommentarer kommer efter forlydender om, at SSPX måske er tæt på at blive anerkendt af Den hellige Stol – hvilket har fået næring, efter at dets generalsuperior Bernard Fellay mødtes med pave Frans i begyndelsen af april.

I 1988 viede SSPX' grundlægger ærkebiskop Marcel Lefebvre og biskop Antônio De Castro Mayer fire biskopper uden pave Johannes Paul II's godkendelse. De ekskommunicerede hermed sig selv ifølge kanonisk ret, og selv om Benedikt XVI i 2009 ophævede ekskommunikationen, befinder selskabet sig fortsat i en kanonisk irregulær situation.

I starten af maj fortalte SSPX' nuværende generalsuperior biskop Bernard Fellay til avisen *National Catholic Register*, at nogen i Rom har signaleret til SSPX, at det nu skulle være muligt at stille spørgsmålstejn ved koncilets lære om disse emner og "forblive katolik".

"Det betyder desuden, at de kriterier, de vil pålægge os, for at vi kan overbevise dem om, at vi er katolikker, ikke længere vil være omfattet af disse punkter", sagde Fellay: "Det vil være meget vigtigt for os".

I interviewet siger han, at pave Frans har åbent en dør for SSPX' fulde integration i Kirken, og han er "overbevist, i det mindste delvist, om en anden tilgang", fordi pave Frans, ifølge Fellay, lægger mindre vægt på koncil og mere vægt på at "frelse sjæle og finde veje til at gøre det".

Nye retningslinjer gør det nemmere at fjerne biskopper

Uagtsomhed og forsømmelser kan fremover koste biskoppen embedet.

KIRKERET Pave Frans har indført nye juridiske retningslinjer til at fjerne biskopper, hvis de handler uagtsomt fx i forbindelse med overgrebssager.

I retningslinjerne af 4. juni fastslår paven, at biskopper må holdes ansvarlige, hvis de undlader at beskytte troende i deres bispedømme mod overgrebspræster. Navnlig overgrebs ofre og deres advokater har presset på for at få indført nye retningslinjer, og de har længe anklaget biskopper for at dække over præsters overgreb og for at flytte de pågældende præster fra sogn til sogn i stedet for at anmelde dem til politiet.

I de nye retningslinjer fastslår paven, at

'Et passende redskab'

Men kardinal Müller fastholder, at SSPX skal tilslutte sig koncilets lære, og til *Herder Korrespondenz* siger han, at man ikke kan afskrive koncil som "kun pastoral snak", bare fordi det ikke vedtog bindende dogmer. Müller tilføjer, at selv om ingen pave nogensinde har forkyndt Kristi opstandelse *ex cathedra* (som et ufejlbarligt dogme), udgør det alligevel "trosbekendelsens kerne, dets fundament".

"Centrale udtalelser er, selv når de ikke er proklameret *ex cathedra* [og derfor ufejlbarligt], for os katolikker stadigvæk grundlæggende". Det er "ikke acceptabelt at antage ét og afvise et andet".

Kardinal Müller siger videre i interviewet, at man ikke bør lade sig fascinere af enhver biskops eller paves prædikener. Man er kun nødt til at acceptere selve læreembedet, understreger han ifølge *Kathpress*.

"Religionsfrihed er en grundlæggende menneskerettighed, og frihed til at

beskytte religion i lyset af Jesu Kristi overnaturlige åbenbaring anerkendes af alle katolikker uden undtagelse", siger Müller med henvisning til de relevante koncilsdokumenter.

Anerkendelsen af koncil er "ikke en urimelig byrde" at overvinde, mener Müller og siger, at det snarere er "et passende redskab til at indgå i fuldt fællesskab med paven og biskopperne i fællesskab med ham".

Müller mener ikke, at pave Frans' forhold til SSPX adskiller sig fra Benedikt XVI's: "Han anser dem og lignende grupper som katolske, men fortsat på vej mod fuld katolsk enhed".

Pave Frans antydede den 16. maj til over for den franske avis *La Croix*, at forsoning kan være nært forestående, og at SSPX er "katolikker på vej mod fuld enhed".

Biskop Bernard Fellay (tv) og kardinal Gerhard Müller udlægger på hver sin måde det seneste møde mellem Skt. Pius X-præstebroderskabet og Vatikanet.

har anbefalet, at kongregationen skulle kunne retsforfølge uagtsomme biskopper, da den allerede har behandlet gejstliges overgrebssager.

I de nye retningslinjer fastslås det, at en biskop kan fjernes fra sit embede, hvis hans ageren eller mangel på samme har forårsaget "alvorlig skade" – fysisk, moralsk, åndelig eller økonomisk – for individer eller grupper. Og er der tale om seksuelle overgreb, er det tilstrækkeligt, at forsømmelsen er alvorlig", hedder det videre.

Procedurerne fastslår, at Vatikanet skal indlede en efterforskning når der foreligger "vægtige beviser" for en biskops uagtsomhed. Den pågældende biskop vil blive informeret og har ret til at forsvare sig. Enhver beslutning om eventuelt at fjerne biskoppen skal dog først godkendes af paven assisteret af en gruppe juridiske rådgivere.

Gå regelmæssigt i kirke – og lev længere!

Amerikansk undersøgelse viser, at regelmæssig kirkegang har en gavnlig effekt på levealderen.

UNDERSØGELSE Mange amerikanere siger de går i kirke, fordi det giver dem tryghed og et åndeligt indhold i livet. En ny undersøgelse viser, at regelmæssig kirkegang har en gavnlig effekt på levealderen.

En gruppe forskere har gennemgået data fra omkring 75.000 midaldrende kvindelige sygeplejersker over hele USA som led i en tyveårig undersøgelse af sygeplejerskers helbred. Deltagerne blev hvert fjerde år i perioden 1992 til 2012 bedt om at besvare en række spørgsmål med relation til deres livsførelse, herunder om de regelmæssigt gik i kirke.

Resultatet viser, at kvinder som går i kirke mere end én gang om ugen,

havde 33 % lavere risiko for at dø i undersøgelsesperioden sammenlignet med dem, som oplyste at de aldrig går i kirke.

Går man i kirke én gang om ugen eller blot hver anden uge, havde man hhv. 26 og 13 % mindre risiko for at dø i den undersøgte periode.

Undersøgelsen viser desuden, at kvinder som regelmæssigt går i kirke, har et større socialt netværk, er mere optimistiske og mindre deprimerede, og har mindre tendens til at ryge. Disse forskelle, siger forskerne, har de taget hensyn til, da de beregnede kirkegangsfrekvensens påvirkning af levealderen.

Da de fleste kvinder i undersøgelsen er

Gå du blot i kirke – og gerne hyppigt. Det har en gavnlig effekt på din levealder, viser en ny amerikansk undersøgelse.

Foto: Omar Ingerslev.

protestanter eller katolikker, er det umuligt at sige noget om, hvilken effekt det har på ens levealder, hvis man tilhører en anden kristen trosretning eller en anden religion.

Der findes ingen tilsvarende undersøgelse for mænd, men mange andre undersøgelser har vist, at religiøs tro og praksis generelt set har en gavnlig effekt på levealderen.

NM

Nordisk dominikanertræf

Omkring 80 ordensbrødre og -søstre markerede ordensjubilaet.

Tekst: Malin Loman, redigeret af NM

ORDENSTRÆF De nordiske dominikanere mødtes 20.-22. maj i Höör og Lund for at markere ordenens 800-års jubilæum. Til lejligheden var også var inviteret gæster fra bl.a. Frankrig, Polen og Hviderusland.

På mødet i Höör belyste tre foredrag dominikanernes kald og opgave i dag. Broder David Caron fra New Orleans holdt et oplæg med titlen *Preaching the Perfect Storm of Joy* – en hentydning til det meteorologiske udtryk for den storm, som opstår i mødet mellem et højtryk og et lavtryk; i overført betydning, at der i mødet mellem den guddommelige barmhjertighed og dominikanernes ordensjubilaum opstår noget nyt og frugtbart.

”Vort kald er at nå ud til folk med barmhjertighed. Den hellige Dominicus’ praktiserede barmhjertighed, og barmhjertighed og sandhed var én og samme ting for ham. Dominicus prædikede i samfundets periferier og han var en dialogens mand”.

Også de to andre talere berørte begrebet

’dialog’ i deres oplæg. Broder Antoine Lévy, underviser på Östra Finlands Universitet og Studium Catholicum i Helsinki, reflekterede over dominikanernes opgave i Norden i dag, at være en katolsk røst og i dialog med katolikkerne hjælpe dem med at fordybe sig i deres tro.

Søster Catherine Joseph Droste, professor i moralteologi ved det pavelige Angelicum universitet i Rom, kom i sit indlæg *Send to the World* ind på evnen at lytte som en forudsætning for at komme i dialog med den anden – ”Ligesom Dominicus, når han mødte folk som befandt sig i Kirkens periferi”.

Ordenens generalmester, broder Bruno Cadoré, besvarede om aftenen spørgsmål fra mødets deltagere, bl.a. om ordenens vigtigste udfordring i dag (”At tage sig tid til at lytte til dem, der lytter til os”) og berigelse af ordenslivet og -fællesskabet (bl.a. gennem daglig *Lectio Divina* læsning).

Sandhed og relativisme

Lørdagens program var henlagt til Lunds rådhus under temaet ’Sandhed og relativisme’. Generalmester Cadoré indledte med at sige, at Gud er engageret i en stadig samtale med menneskeheden, og at søge sandheden vil sige at lede efter denne sandhed. Derfor understregede Cadoré vigtigheden af at videreføre den dialog, ordenen har ført i ’periferien’ siden sin grundlæggelse.

Stig Steen, professor i lungekirurgi, talte ud fra sine verdslige erfaringer og påpegede det åndeliges betydning for menneskets ve og vel, hvor især kærlighed og venskab er vigtige faktorer.

Sandhed og moral blev analyseret af søster Catherine Joseph, der som lærer i moralteologi ofte møder de unges argumenter om samvittighedsfrihed: ”Denne lære misforstås og misbruges ofte, hvis man ikke grundigt analyserer, hvad samvittigheden er og hvordan den formes”, var en af hendes pointer.

Dagen sluttede med festvesper i Lunds domkirke med generalmester Cadoré som prædikant, hvor korsangere fra domkirkens menighed og Lunds katolske menighed sørgede for de musikalske indsatser.

Jubilæet sluttede søndag morgen med messe i den katolske Skt. Thomas Aquinas Kirke.

Kort nyt

Anbefaler ad orientem-position

LITURGI Præfekten for Kongregationen for gudstjenesten og sakramentsordningen opfordrer præster til at fejre messe ad orientem – sammen med menigheden at vende ansigtet mod øst.

Kardinal Robert Sarah siger i et interview med det franske magasin *Famille Chrétienne*, at 2. Vatikankoncil ikke krævede, at præster skulle fejre messe med ansigtet vendt mod menigheden. Det, sagde han, introducerede konciliet som ”en mulighed, men ikke en pligt”.

Under ordets liturgi, siger Sarah, er det passende at læsningerne sker med ansigtet vendt mod menigheden. ”Men når vi når det tidspunkt, hvor vi henvender os til Gud – fra og med offertorium – er det vigtigt, at præsten og de troende vender ansigtet mod øst”.

Præster behøver ingen særlig tilladelse for at benytte ad orientem-positionen, siger Sarah. Faktisk er det ”nøjagtigt hvad koncilsfædrene ønskede”.

Capovilla død

PERSONALIA Loris Francesco Capovilla, verdens ældste kardinal, døde 26. maj, 100 år gammel. Den mangeårige privatsekretær for pave Johannes XXIII (1958-1963) levede sine sidste år i den hellige paves hus i Bergamo. Selv i en høj alder var Capovilla et efterspurgt tidsvidne, når det gjaldt historien om 2. Vatikankoncil eller Roncallis pontifikat.

Pave Frans kreerede Capovilla til kardinal i februar 2014, men han var ikke frisk nok til at komme til Rom. Helgenkåringen af sin gamle chef, Johannes XXIII, i april 2014 fulgte han også med i over tv.

Capovilla blev født 14. oktober 1915 i Pontelongo og præsteviet 23. maj 1940. Han nåede dermed at være præst i 76 år inden sin død. Han fungerede som sekretær for Angelo Giuseppe Roncalli både i dennes egenskab som patriark af Venedig og som pave (1958-63). Efter Johannes XXIII’s død blev Capovilla i 1967 udnævnt af pave Paul VI til ærkebiskop af Chieti og i 1971 til prælæt for Maria-helligdommen Loreto. Dér virkede han helt frem til sin pensionering i december 1988.

Omkring 80 nordiske dominikanere fejrede ordensjubilaet i Höör og Lund i dagene 20.-22. maj.

SÆT KRYDS I KALENDEREN!

I efteråret indbyder Caritas alle interesserede til to spændende arrangementer.

Den 2. oktober holder menigheden i Sankt Albani Kirke i Odense Caritas-dag. Arrangementet foregår på Sankt Albani Skole.

I november afholder Caritas to inspirationsmøder om flygtningearbejde. Det foregår lørdag d. 19. november i Sankt Ansgar Kirke i København og lørdag d. 26. november i Vore Frue Kirke i Aarhus.

Du kan læse mere om arrangementerne på www.caritas.dk

Da Maria Elisabeth fra Fåglavik blev helgen

Stor skandinavisk dag på Peterspladsen.

HELGENKÅRING Andægtig stilhed lagde sig over en fyldt Petersplads, da Maria Elisabeth Hesselblad lidt i 11 søndag den 5. juni blev ophøjet til helgen. Hele 625 år er gået siden en svensker sidst blev helgen. Det skete i 1391, da Birgitta Birgersdatter blev helgenkåret af pave Bonifatius IX som den hellige Birgitta.

Den højtidelige ceremoni blev indledt med, at lederen af kongregationen for salig- og helgenkåring, kardinal Angelo Amato, oplæste en skrivelse på latin. Her anmodede han pave Frans om at helgenkåre Elisabeth Hesselblad sammen med den polske ordensstifter Stanislaw Papczynski.

Derefter blev Allehelgenslitaniets sunget som udtryk for, at hele Kirken beder om helgenernes hjælp og bistand. Og så fulgte pave Frans' oplæsning af et latinsk dokument, hvor han imødekom kardinal Amatos ønske:

”Til den hellige Treenigheds ære, til styrkelse af den katolske tro og det kristne livs vækst, ved den autoritet Vor Herre Jesus Kristus og de hellige apostle Peter og Paul har givet os, har vi efter lang tids overvejelser og megen bøn om Guds hjælp og efter at have lyttet til råd fra vore brødre biskopperne besluttet at ophøje de salige Sta-

nislaws af Jesus Maria og Maria Elisabeth Hesselblad til helgener. Vi indskrifter dem i helgenkalenderen og bestemmer, at de skal æres som helgener i hele Kirken.”

Derefter blev relikvier fra de to nye helgener båret frem på alteret, mens *Jubilate Deo* (Bryd ud i lovsang for Gud) blev sunget.

Hundreder af skandinaver var med til den historiske begivenhed. De ventede tålmodigt i den brændende sol på ceremoniens begyndelse, mens der blev viftet med svenske flag og flag fra Ålandsøerne. Og der blev svensk sommer på Peterspladsen, da ”Sommarpsalm” og ”Ack Värmeland Du sköna” strømmede ud af højttalerne.

Begivenheden er blevet fulgt tæt af de svenske medier – særligt i de sidste dage før kanonisationen. Svensk TV transmitterede på selve dagen direkte fra Peterspladsen. Det officielle Sverige var repræsenteret ved ærkebiskop Antje Jackelén og Sveriges kulturminister Alice Bah Kuhnke. Fra Herrljunga kommune, hvor Hesselblads fødeby Fåglavik ligger, kom repræsentanter for kommunalbestyrelsen sammen med Thomas Elg, den lokale præst i Svenska Kyrkan, og Maj-Britt Lundberg, ordførende i kirkerådet.

Omkring 250 deltog i Stockholm Stifts valfart. Mellem 60 og 70 af Hesselblads slægtninge havde taget vejen til Rom fra USA og Sverige for at fejre med. Katolske præster fra Sverige, Norge og Finland deltog.

Det blev også en dag i økumeniens tegn. Mange præster i Svenska Kyrkan var med på Peterspladsen i deres embedsdragt.

”Hvordan har svenskerne reageret på helgenkåringen?”, spurgte KO Johan Lamberth – præst i Svenska Kyrkan Linköbing Stift.

”Med en blanding af fascination og nysgerrighed. De fascineres af, at helgener ikke bare er noget, man ser på kalkmalerier – men at de også findes i vor tid. Elisabeth gjorde som mange rumænere og polakker gør i dag – hun flygtede fra fattigdommen og tog til USA for at skabe sig et nyt liv dér. Hun var en stærk kvinde, som ville gå sin egen vej. På trods af at hun var alvorligt syg en stor del af sit liv nåede hun det, hun ville. Det sætter spørgsmålstegn ved, hvad der er styrke og hvad der er svaghed. I Guds øjne er det noget andet end i vores. Birgitta har været vores eneste kanoniserede helgen. Med Elisabeth har vi fået dobbelt op. Det bliver spændende at se, hvilke traditioner der opstår omkring hende,” siger Lamberth.

”Hun er et åndeligt forbillede for os. Vi respekterer de katolske helgener og er glade for vores samarbejde med Den katolske

Kirke”, siger fader Josef Togan, præst i Den syrisk-ortodokse Kirke i Linköbing. Han deltog i valfarten som repræsentant for det syrisk-ortodokse bispedømme i Sverige.

LR

Økumeni på Peterspladsen. Foto: Lisbeth Rütz.

Biskop Anders Arborelius koncelebrerede ved messen sammen med ærkebiskoppen af Poznan, Stanislaw Gadecki og González Amador biskop af Sancta Clara på Cuba. Foto: Mikael Stjernberg.

En gruppe svenske pilgrimme havde medbragt et billede af Elisabeth Hesselblad. Foto: Lisbeth Rütz.

Den 5. juni blev der fejret en højtidelig vesper i basilikaen San Lorenzo in Damaso tæt ved Piazza Farnese. Foto: Lisbeth Rütz.

Hun var brobygger mellem Sverige og Rom

Elisabeth Hesselblads ideal var at ”at de alle må være ét”.

HELGENKÅRING Norden har fået en ny helgen. Stærke visuelle indtryk, musikalske stjernestunder og en retorik, der spillede på hele følelsesregistret, var med til at markere denne unikke begivenhed i Rom.

Lørdag den 4. juni, aftenen før helgenkåringen, strømmede flere hundrede birgittasøstre sammen med de skandinaviske pilgrimme gennem den hellige port, der er blevet åbnet i Peterskirken i anledning af Barmhjertighedens år. Ved messen holdt Kardinal Angelo Comastri, ærkepræst og generalvikar i Vatikanet, en usædvanlig indfølt og levende prædiken præget af et latinsk temperament, som ikke viger tilbage for stærke følelsesudtryk.

Kardinalen beskrev Maria Elisabeth Hesselblads liv som ”en roman inspireret af Helligånden”. Han talte om den ukendte

sygeplejerske, der blev brobygger mellem Sverige og Rom. ”Hun havde en lysende klar og stærk tro. Elisabeth Hesselblad havde hjerte for de lidende og de fattige. Når Gud finder ydmyge hjerter som hendes, kan Han arbejde med dem og store ting kan ske,” sagde kardinalen.

Han talte om, hvordan Elisabeth Hesselblad mødte samfundets nederste gennem sit arbejde som sygeplejerske. Det var de små og ydmyge, der førte hende frem til Kirken. En irsk kvinde blev samlet op på gaden med en akut abstinenspsykose. Nu bad hun om at få en rosenkrans og komme til at skrifte. En anden gang plejede hun en ung irsk byggearbejder, der var faldet ned fra et stillads. Han lå nu i vildelse og bad til jomfru Maria. I mødet med disse mennesker blev Elisabeth Hesselblad som

rodfæstet protestant nødt til at tage sine fordomme op til overvejelse.

Et afgørende punkt i hendes konversionsproces blev oplevelsen i Bruxelles, hvor hun så processionen til Kristi Legems og Blods Fest. Pludselig kaldte en stemme på hende. ”Jeg er den du søger”, lød det fra Sakramentet. Og hun faldt på knæ.

Kardinal Comastri fremhævede, at Elisabeth Hesselblads liv var præget af eukaristisk tilbedelse og et intenst bønsliv. Hun gik i den hellige Birgittas fodspor, og det lykkedes hende at bringe birgittinerne tilbage til Rom, sagde kardinalen, der fremhævede de mange ligheder mellem den hellige Birgitta og Elisabeth Hesselblad.

I Vatikanets biografiske beskrivelse understreges det, at hendes apostolat er inspireret af det store ideal ”Ut omnes unum sint” (At de alle må være ét. Joh 17,21). Beskrivelsen fremhæver også hendes omsorg for de fattige og det store mod hun viste, da hun under krigen skjulte flere jødiske familier i klostret på Piazza Farnese.

De intense dage omkring helgenkåringen blev rammet ind af svenske musikklassikere. I Peterskirken sang koret blandt andet Lina Sandells ”Tryggare kan ingen vara” (Ingen er så tryk i fare). Et yderst velsyngende svensk kor sang ved taksigelsesmessen i Chiesa del Gesù den 6. juni en helt ny salme komponeret af Anders Piltz med musik af Ulf Samuelsson. Teksten byggede på et brev, som den nye helgen skrev i Rom i 1903.

LR

Indbydelse

Lørdag den 2. juli kl. 11 fejrer Birgittasøstre i Maribo en taksigelsesmesse for Maria Elisabeth Hesselblads helgenkåring og for søstrenes første ti år i Danmark. Messen celebreres af biskop Czeslaw.

Alle er hjerteligt velkomne til messen på Sankt Birgitta Kloster, Refshalevej 81, 4930 Maribo.

Nyt liv til en gammel orden

Den romerske gren er seneste skud på en gammel stamme.

KIRKEHISTORIE Den orden, som Birgitta grundlagde, fik nyt liv, da Elisabeth Hesselblad grundlagde den nye, reformerede gren, kaldet den romerske. Det latinske navn for den er *Ordo Sanctissimi Salvatoris Sanctae Brigittae* – Den allerhelligste Frelsers Orden.

Den romerske gren, som blev grundlagt den 8. september 1911, blev endelig anerkendt af Den hellige Stol 2. december 1940. Moderhuset ligger på Piazza Farnese i Rom. Her boede Birgitta Birgersdatter – den senere hellige Birgitta. Hendes italienske veninde, Francesca Papazuri, stillede huset til rådighed for hende i 1354 og testamenterede senere bygningen til Vadstena Kloster, der brugte det til pilgrimsherberg for svenske pilgrimme. I huset boede Sveriges sidste katolske ærkebiskopper, brødrene Johannes og Olaus Magnus. De lod indrette et trykkeri og et forlag, der blandt andet udgav et historisk værk om de nordiske folk i 1555. To år senere kom den første komplette latinske udgave af Birgittas himmelske åbenbaringer.

”Det er her, jeg vil du skal tjene mig”, oplevede Elisabeth Hesselblad den hellige Birgitta sige til sig, da hun første gang besøgte klosterkirken på Piazza Farnese. Da hun kom til Rom, var huset ejet af polske karmeliter søstre, der gav hende lov til at bo der de første år.

I 1931 kunne Birgittasøstre overtage huset, der blev indrettet som gæstehus og moderhus for ordenen. I 1972 fik søstrenes daværende generalabbedisse, moder Hilaria fra Schweiz, lov af pave Paul VI til at indrette et økumenisk kapel for Svenska Kyrkan i krypten under Birgittasøstrenes klosterkirke. Kapellet fik navn efter Birgittas datter Katerina.

I dag har den reformerede gren 55 ordenshuse på tre kontinenter. Klostrene ligger i Indonesien, Filippinerne, Italien, Mexico, Schweiz, Nederlandene, Cuba, USA, Storbritannien, Danmark, Sverige, Norge, Estland, Tyskland, Polen, Israel, det palæstinensiske selvstyreterritorium og Indien.

Første hus blev grundlagt i 1919 i Rom i Via delle Isole, det seneste i Sabbavaram

Birgittasøstrenes moderhus på Piazza Farnese. Foto: Wikipedia.

i Indien. P.t. er der 640 søstre i ordenen. Den romerske gren ledes i dag af generalabbedisse Tekla Famiglietti.

Hvis alle fem ordensgrene regnes med, er der i dag mere end 700 Birgittasøstre i verden. Den hellige Birgitta grundlagde i sin tid både en mandlig og en kvindelig

ordensgren. Den mandlige gren uddøde i det 19. århundrede. I 1976 blev den mandlige gren gengrundlagt af fr. Benedict Kirby. I Oregon i USA ligger Birgittabødrenes eneste kloster.

LR

Kilde: *Avvenire/Svenska Dagbladet*.

Tæt på den nye helgen

Hesselblad minder i Birgittaklostrene i Rom.

BIOGRAFISK I Birgittasøstrenes hus på Piazza Farnese er vi langt væk fra den kaotiske romerske trafik og de højtråbende sælgere på Piazza dei Fiori. Herinde står tiden stille i de små rum, der er møttede med minder om den hellige Birgitta og hendes datter Katerina. Berninis marmorrelief af Birgitta kikker ned på os skandinaviske pilgrimme, mens en indisk søster fortæller om Birgittas farefulde pilgrimsrejse gennem Europa til det hellige land. Da Birgitta mærkede, at døden var nær, bad hun om at blive lagt op på en træplade, så hun kunne dø lige som sin Frelser. Man ser pladen i en glasmontre og på en hylde står en knogle fra hende.

I rummet ved siden af ligger Elisabeth Hesselblads celle. En jernseng med et krucifiks over – et skab med en natpote og nogle få billeder var den ydmyge ramme omkring hendes klosterliv. Her lå den nye helgen syg i mange år; men alligevel havde

hun kræfter til at lede sin nye orden og være som en mor for alle sine medsøstre og alle der søgte hendes hjælp, fortæller søsteren.

I klostergården på Piazza Farnese ligger Elisabeth Hesselblad begravet i gården under en plade med overskriften med ordenens motto *Amor meus crucifixus est* – (min kærlighed er korsfæstet). Ved siden af hende er moder Maria Riccarda begravet. Hun er en af ordenens pionerer og blev Birgittasøstrenes første generalabbedisse efter moder Elisabeth. Hun aflagde de evige løfter i 1918 og var ordenens leder indtil 1964. I 1923 deltog hun i Djursholm i indvielsen af det første Birgittakloster og i 1935 var hun med i Sverige til indvielsen af ordenens nye hus i Vadstena. I 1940 mødtes

Elisabeth Hesselblad er begravet i klostergården på Piazza Farnese. Ved siden af ligger moder Maria Riccarda.

hun sammen med Elisabeth Hesselblad med pave Pius XII for at få den endelige godkendelse af ordenens konstitutioner.

Moder Maria Riccarda døde i 1966. Som første skrift på vejen til en saligkåring har hun fået titlen ”Guds tjenerinde”.

Forfriskninger og bugnende borde med italienske lækkerier venter på os i søstrenes gæstehus i Via delle Isole, hvor ordenens første kloster ligger. Relieffer med blomster- og bladranker pryder sammen med ordenens våbenskjold og et paveligt våbenskjold forsiden på alteret i den lille klosterkirke. Der er lagt hundreder af timer i arbejdet. Alt er skåret ud af Elisabeth Hesselblad. ”Hun stammede jo fra Dalarne og der lærte hun som barn at skære i træ”, fortæller søster Patrizia der viser os rundt. LR

Elisabeth Hesselblads celle i Birgittasøstrenes moderhus på Piazza Farnese.

En bro mellem os og den hellige

Birgittasøstre skænker Sverige et Hesselbladrelikvie.

RELIKVIE Biskop Anders Arborelius vendte tilbage til Sverige med et nyt relikvie. I Rom overrakte Birgittasøstrenes generalpriorinde, moder Tekla, ham et relikvie fra Elisabeth Hesselblad. Relikviet er en lille knoglestump, der sidder i en forgyldt opsats kronet af et kors. Der er endnu ikke taget stilling til et permanent opbevaringssted for det nye relikvie; men foreløbig skal det fremvises i flere katolske kirker i Sverige, fortæller biskop Anders Arborelius. Relikviet vil blandt andet blive fremvist i den katolske kirke i Herrljunga, der ligger få kilometer fra Fåglavik, hvor Hesselblad blev født.

Relikvier er materielle levn fra helgener – for eksempel kropsdele, bloddråber eller tøj, som vedkommende har båret. De er en slags bro til de hellige, og i dem ærer vi

Relikviegemmet med et knoglestykke fra Elisabeth Hesselblad.

mindet om den hellige person, de stammer fra. Der er bibelsk belæg for relikvier både i Det gamle og Det nye Testamente – se 2 Kong 13,21; Matt 9,20 f.; ApG 19,12).

LR

Elisabeth Hesselblad. Foto: Wikipedia.

Til trosfest i diasporaen

Katholikentag fra den 25.-29. maj i Leipzig viste bredde og demonstrerede vilje til dialog med en verden, der er fremmed over for troen.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

TYSKLAND ”Se, hvilket menneske” (Joh 19,5) var mottoet for Katholikentag nummer 100 siden 1848. I år var Katholikentag rykket til den hårde diaspora i Leipzig i det tidligere DDR. Omkring 85 procent af byens indbyggere har intet religiøst tilhørsforhold, cirka 10 procent er evangeliske og kun godt 4 procent er katolikker. Dette års Katholikentag kom derfor i høj grad til at handle om, hvilken rolle Kirken kan spille i et samfund, der fjerner sig mere og mere fra troen. ZdK – de tyske katolikkers centralkomité – stod bag de mere end 1.000 arrangementer i det tætpakkede program, der blev skudt i gang med videobudskab fra paven og tale af den tyske præsident Joachim Gauck, mens 100-taller af skumgummi svævede op gennem den lune sommerluft.

Vindueskarmene og det meste af gulvpladsen måtte tages i brug for at give plads til de mange, der var kommet for at høre Prags tidligere ærkebiskop fortælle om de svære år efter at foråret i Prag visnede i 1968. ”DDR var udlandet for os. Det var det eneste sted, vi kunne komme hen. Her trak vi vejret lidt friere. Det var også her, vi kunne få teologisk litteratur”, sagde kardinal Vlk i en tætpakket sal i operabygningen på Augustusplatz.

Det hemmelige politi infiltrerede landets præsteseminarier, og en stor del af aktiviteterne i Den katolske Kirke gik under jorden. Men det forbudte ungdomsarbejde fortsatte ude i skovene og bjergene.

Fra 1978 og frem til murens fald havde Vlk totalforbud mod at arbejde som præst. Helt indtil murens fald levede han som fabriksarbejder og vinduespudder; men i det skjulte blev han ved med at fejre messe og være sjælesørger. Statsapparatet tog kvælertag på Kirken; men katolikkerne kunne hele tiden orientere sig gennem Radio Vaticana. Hvorfor tillader du, at jeg bliver forfulgt, spurgte han gang på gang Gud i sine bønner. Fordi jeg elsker dig, var svaret. Tanken om den lidende Kristus, der bar sit kors sammen med ham, blev det, der gav ham styrke og kraft til at tilgive. Efter murens fald blev det Vlk, der kom til at medvirke til national forsoning mellem tyskerne og tjekkerne.

En selvbevidst lægkatholicisme

I Leipzig voksede modstanden mod DDR-regimet sig stærk i regimets sidste år før murens fald den 9. november 1989. Herfra kom der væsentlige impulser ved mandags-

demonstrationerne i den evangeliske Nikolaikirche.

For Den katolske Kirke var vendepunktet nok et stort møde i Dresden i 1987. Her mødtes mere end 100.000 katolikker – dobbelt så mange som ventet – for at fejre deres tro og lede efter håbstegn i et forstenet regime.

Ud af DDR-tidens gamle bispekirke er vokset en selvbevidst, moderne lægkatholicisme. Den kun tre år gamle Propsteikirche Sankt Trinitatis, der er finansieret med støtte fra Bonifatiuswerk, er et tegn på det. Den demonstrerer en ny forståelse af Kirken og dens centrale rolle i Østtyskland siden 1990, skriver *Christ & Welt* – et tillæg til *Die Zeit*.

Katholikentag i dialogens tegn

I en tid hvor forskellene mellem at være evangelisk og katolsk svinder ind, handlede dette års Katholikentag meget om dialog med dem, der har opgivet Kirken. En del arrangementer havde samtale med muslimerne som tema. Til gengæld var der tilsyneladende ikke meget vilje til at gå i dialog med det nye parti AfD – Alternative für Deutschland, et nationalkonservativt, euroskeptisk og indvandrerfjendtligt parti. Partiet var ikke velkommen på Katholikentags talerstole. Men der blev talt meget om det, og det fik rigeligt med spaltepads i de landsdækkende medier, hvor det blev heftigt diskuteret, om det nu også var rigtigt at dømme partiet ude.

AfD har fået vind i sejlene i år – særligt i ex-DDR. I delstaten Sachsen-Anhalt fik partiet 24,4 procent af stemmerne ved valget i marts. Fra Dresden, der også ligger i det tidligere DDR, kommer folkebevægelsen Pegida (patriotiske europæere mod islamisering af vestlige lande). Ved et debatarrangement diskuterede den katolske teolog Frank Richter, Joachim Klose fra Adenauer Stiftung og Werner J. Patzelt, professor fra Dresden, hvem ”pegidianerne” er, og hvordan de tænker.

En femtedel af befolkningen i Sachsen er udvandret. Der er 11 procent flere mænd end kvinder. Omkring 100.000 unge mænd i Østtyskland har ikke nogen afsluttet skoleuddannelse. Ofte ser disse mennesker måske det højrepopulistiske parti AfD (Alternative für Deutschland) som et talerør, var en af mødets konklusioner.

”Vi må arbejde for saglige dialoginitiativer. Vi behøver empati og evne til at kunne skifte perspektiv og se tingene med andres

Folk stod tæt for at høre den tjekiske kardinal Vlk fortælle om undertrykkelsen af kirken i Tjekkioslovakiet i jerntæppets tid.

øjne. Det er livsvigtigt for os som samfund”, sagde Patzelt.

Joachim Klose mente, man skulle have flere dialoginitiativer og få sympatisørerne i tale. Arrangementet forsøgte at give nogle bud på hvorfor tilslutningen til partiet er størst i det gamle DDR.

”Hvad er der tilbage i folks hoveder? Mange gange tomhed og politisk hjemløs-hed. I mere end en generation var marxisme-leninismen den officielle livsanskuelse i DDR. Det tidligere DDR er et af de mest sekulariserede områder i Europa. Vi har her tredje generation uden tilknytning til nogen former for religiøs tro. Folk har glemt, at de har glemt Gud”, sagde Frank Richter, katolsk teolog og medgrundlægger af Gruppe der 20. Richter var frem til de første frie valg i 1990 en af de vigtigste eksponenter for borgerbevægelsen i DDR.

Klosterliv på 16. etage

Dagens klosterliv leves ikke nødvendigvis i en middelalderbygning med kupler og tårne. Der ligger også klostre på 16. etage i de betonsiloer, andre gør alt for at flytte væk fra. Et velbesøgt arrangement handlede om klosterlivet ude i de moderne betonørkener i forstæderne. Her flytter nye fællesskaber og ordenssamfund ind for at være til stede i omgivelser, der aldrig har hørt om Kirken. Søster Maria Wolfsberger præsenterede Missionarinnen Christi – et nyt tysk ordensfællesskab af kvinder, der er inspireret af jesuitterne. De bor i små grupper i kirkefremmede miljøer og er aktive blandt andet i sjælesorg og økumenisk arbejde.

Lille søster Ulrike Dorothea fra Jesu små Søstre fortalte om, hvordan Charles de Foucauld inspirerer i dag. ”Vi vil gerne minde om, at Gud findes, og vi vil gerne være en surdej – være til stede med stilhed

og bøn. Tænk på Charles de Foucauld. Han omvendte ikke et eneste menneske, og han fik ingen medbrødre. Alligevel kom han til at betyde meget. Vi er overbeviste om, at det kan komme til at blomstre i ørkenen”, sagde lille søster Ulrike Dorothea.

Islamisering eller europæisk islam

Hvor er de muslimske menigheder på vej hen? Sker der en islamisering af Europa, eller er en europæisk islam ved at udvikle sig? Religionsfrihed som test på respekten for menneskerettighederne, muslimsk hverdagsliv, islamisk bankvæsen og katolsk sociallære var nogle af emnerne på tapetet i en række dialogarrangementer.

I Rosa Luxemburg Straße var der kø for at komme til at smage på tyrkiske specialiteter og kikke på Takwa-moskeen – en nedslidt gammel fabriksbygning, hvor byens tyrkiske indvandrere samles til bøn. Hvad sker der, hvis en muslim vil være kristen? Hvordan ser I på Jesus? Hvordan er forholdet mellem mand og kvinde i islam? Det var nogle af de mange spørgsmål, imamen og hans kone besvarede.

Der var dømt fest og farver, da Katholikentag markerede sidste aften i Leipzig med masser af musik i gaderne. Folk stod i kø for at komme ind i Morrison’s Irish Pub. Her mødtes de to biskopper Wolfgang Ipolt fra Görlitz og Stefan Oster fra Passau med nysgerrige til ”*Theologie an der Theke*” (teologi ved bardisken) for at diskutere kirke og tro over en fadøl. På gader og pladser var der høj stemning ved langbordene, hvor Leipzigs borgere spiste sammen med kirkefolket. Ved Nikolaikirche blev der ventet tålmodigt for at komme til Nightfever. Mangen en Leipzigborger fik sig for første gang en snak med de ordensfolk, der var synlige overalt i gadebilledet.

Katholikentag er meget mere end nogle fromme kristne, der mødes for at dyrke sig selv og deres tro. Det er en slags seismograf, der viser, hvad der er vigtigt i Kirken lige nu. Her har selvbevidste katolikker selv taget ansvar for deres kirke. Katholikentag er fortsat den centrale søjle i den sociale og politiske catholicisme – en magt der har formet det tyske samfund som ingen anden. Dette faktum er indtil i dag blevet kronisk undervurderet af tysk historieskrivning, skriver historikerne Hubert Wolf og Holger Arning i en bog der ser tilbage på de første 100 Katholikentage.

Næste Katholikentag bliver i Münster i 2018.

To dominikanere diskuterer med et par lokale unge. Folk i ordensdragt er et meget usædvanligt syn i det tidligere DDR.

Mange arrangementer på Katholikentag handlede om dialog mellem Kirken, islam og jødedommen. Her svarer imamen ved Takwa-moskeen i Rosa Luxemburg Straße sammen med sin kone på nysgerrige spørgsmål om islam.

Overalt i Leipzig var der hvide telte, hvor ordenssamfund, kirkelige organisationer og de tyske bispedømmer fortalte om sig selv. I baggrunden den kun tre år gamle Propsteikirche St. Trinitatis.

De er et kreativt mindretal

Generalsekretær for Bonifatiuswerk, monsignor Georg Austen, præsenterede den nordiske diasporakirke på Katholikentag i Leipzig.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

SVERIGE ”To sjæle bor i svenskernes bryst. Den ene er lige så livlig som Pippi Langstrømpe – den anden lige så melankolsk som brødrene Løvehjerte”. Det sagde generalsekretær for Bonifatiuswerk i Tyskland, monsignor Georg Austen, på et meget velbesøgt arrangement om den katolske diaspora i Norden under Katholikentag i Leipzig.

De kristne er ”et kreativt mindretal” i diasporaen, sagde Austen med et citat fra Benedikt XVI.

På mødet præsenterede monsignor Austen fem teser om, hvad der præger diasporaen i Sverige:

1. Den katolske Kirke er international.

2. Den katolske Kirke regnes som en relevant samtalepartner. Den forholder sig profileret og engageret til etiske, sociale, videnskabelige, økologiske og religiøse problemstillinger. Katolske kristne er et forsvindende lille mindretal; men deres tanker og deres tro virker som en surdej i samfundet.

3. De mange migranter i Sverige har deres egne skikke og religiøse baggrunde. Det har en positiv virkning på videregivelsen af troen i det sekulære svenske samfund. Den internationale dimension af troen har umiddelbare virkninger på den måde, katekesen formes på.

4. I mindretalssituationen i Sverige og Nordeuropa spiller den økumeniske dialog

mellem kirkerne en stor rolle. Det kristne budskabs profetiske og politiske dimension opfattes i dette fællesskab som mere relevant.

5. Diasporakristne bærer og bevarer en kristen kultur i sekulære omgivelser. De er åbne over for den moderne sekulære verden.

Austen beskrev Den katolske Kirke i Sverige som præget af materiel fattigdom og med en stærkt international profil. Der er langt mellem menighederne, og et sogn kan være lige så stort som hele Bayern.

Kirken i Norden er en voksende kirke, der har brug for hjælp udefra. Hver præst i Tyskland betaler én procent

”Vi vil vise, at katolicisme og intellektuel redelighed hører sammen”, sagde Philip Geister S.J., rektor for Newmaninstituttet i Uppsala.

af sin løn til præstelønninger i de skandinaviske diasporakirker. Kun én procent af svenskerne er katolikker, mens 64 procent er medlemmer af Svenska Kyrkan. De svenske katolikker kommer fra 90 forskellige nationer. Cirka 80 % af katolikerne i Sverige er indvandrede; men Kirken har også en del konvertitter, der kommer fra akademiske miljøer. Der er 9 riter i bispedømmet Stockholm, og messen fejres på 26 forskellige sprog. I Sverige er der cirka 113.000 registrerede katolikker i Sverige – men man mener, at der er lige så mange ikke-registrerede. Den kraftige vækst i antallet af katolikker i de seneste år betyder, at der mangler kirker. P.t. samles der ind til at bygge en stor kaldæisk kirke og kulturcenter i Södertälje.

På mødet medvirkede fire ledende medarbejdere fra bispedømmet Stockholm. Ulrika Erlandsson er ansvarlig for det kateketiske arbejde i Stockholms Stift. Kateketerne gør et kæmpestort arbejde ude

”Den katolske Kirkes lære er egentlig enkel. Vi er for de svage og for livet”, sagde Benedicta Lindberg, generalsekretær for Respekt, en svensk katolsk bevægelse, der arbejder med problemer omkring seksualitet, bioetik og genetik.

i menighederne og der bliver flere og flere af dem.

Men de føler sig af og til meget alene.” I bispedømmet Stockholm har vi indført en katekesens dag, hvor de kan få impulser og danne netværk. Sidste år samledes 150 kateketer til katekesens dag. Kateketerne velsignes en gang om året af biskoppen ved en gudstjeneste”, fortalte Ulrika Erlandsson.

Philipp Geister, S.J. præsenterede Newmaninstituttet, som p.t. har cirka 250 studerende fra hele verden. Mange af de studerende kommer fra Østeuropa. Newman Instituttet vil gerne være en intellektuel samtalepartner for ikke-katolikker og lægger meget vægt på, at katolicisme og intellektuel redelighed hører sammen.

Benedicta Lindberg, generalsekretær for Respekt (se <http://www.respektlivet.nu/>), fortalte om Den katolske Kirkes kamp for de svage og for livet. Respekt arbejder med spørgsmål om seksualitet, prævention, abort, genetik og bioetik. Men desværre er katolikkernes viden om medicinsk etik yderst begrænset. En fjerdedel af alle graviditeter i Sverige ender med en abort. Med denne alvorlige baggrund arbejder Caritas Sverige for at støtte enlige gravide kvinder. Spørgsmålet om legalisering af dødshjælp er p.t. aktuelt. Men dødshjælp er ingen privatsag, fastslog Lindberg.

Vi er glade for at kunne dele vores katolske tro med andre, sagde generalvikar Pascal Lung. Han så Den katolske Kirke i Sverige som et håbstegn i det svenske samfund, som er meget præget af relativisme.

Lung beskrev Den katolske Kirke i Sverige som en kirke med mange kald. Hvert år træder nye kvinder ind i de kontemplative klostre. Sidste år kom der seks nye prætestuderende.

”Guds kærlighed skal man ikke holde for sig selv”

Som formand for ungdomsklubben ved katolsk kirke i Esbjerg samler Mlena Hashem børn og unge til aktiviteter, som skal formidle Guds kærlighed og skabe glæde og begejstring for troen.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

UNGDOMSARBEJDE Kort før jul mødtes en gruppe børn og unge på en rideskole i nærheden af Esbjerg. Her fik børnene ikke kun lov at se og klappe hestene; de overværede også et kreativt krybbespil, hvor det var heste, der spillede de store roller i juleevangeliet. Få dage senere var mange af de samme børn og unge igen på tur, denne gang til asylcentret i Hviding, hvor omkring 300 asylsøgere, heriblandt både kristne og muslimer, bor. Børnene på centret fik gaver af gruppen fra Esbjerg, som havde siddet til sent natten før for at pakke gaverne ind og mærke dem med køn og alder. De to aktiviteter før jul sidste år er blot to af de over 20 arrangementer, som SNUK, Sankt Nikolajs Unge Katolikker, har gennemført, siden foreningen for knap to år siden blev genoplivet efter stort set at have ligget i dvale. En absolut drivende kraft i aktiviteterne er Mlena Hashem, som for to år siden blev valgt som formand for foreningen.

”Jeg vil så gerne give Guds kærlighed videre ved at fortælle om troen og vise, hvad den handler om i praksis. Guds kærlighed skal man ikke holde for sig selv, og den tro, jeg har fået som barn, vil jeg gerne give videre til andre børn og unge,” siger Mlena.

Hun er 18 år og går på gymnasiet i Esbjerg, hvor hun afslutter 3.g i slutningen af juni. Ved siden af gymnasiet har hun et fritidsjob i Bilka, hun er ministrant i den katolske kirke i Esbjerg næsten hver søndag, og så bruger hun meget tid sammen med sin familie – sin mor, sine tre ældre brødre og sin lillesøster, Luna, som også er med i SNUK’s bestyrelse.

Mlena Hashem har med andre ord rigeligt at se til, men det falder hende helt naturligt at bruge en masse af sin fritid på at organisere aktiviteter for katolske børn og unge.

”Jeg har fået min viden om kirken og troen fra undervisningen, som jeg blev tilbudt i kirken som barn. Jeg husker både gode og mindre gode undervisere og aktiviteter, og jeg er meget optaget af at bruge de gode erfaringer, jeg har med mig, til at lave aktiviteter og undervisning for andre børn og unge. Troen betyder utrolig meget for mig, og det gør mig meget glad, hvis jeg kan give blot en smule af Guds kærlighed videre,” siger Mlena, der efter sommerferien begynder at læse til lærer og glæder sig til at undervise, ”for det er simpelthen det, jeg er født til; sådan oplever jeg det,” siger hun.

I SNUK har hun rig lejlighed til at udvikle

sine evner som formidler, underviser og organisator. Foreningen får et tilskud på 3000 kr. om året, og derudover søger de fondsmidler og skaffer sig indtægter til aktiviteterne ved fx at bage kager og lave mad, som de sælger efter højmesse om søndagen.

Aktiviteterne strækker sig fra krybbespil på rideskolen og julebesøg på det lokale asylcenter over undervisning i katolsk tro og lege og aktiviteter, der knytter sig til højtiderne, til ’late night’, hvor børn og unge fra 5 til 18 år deltog i en række aktiviteter, spiste sammen og hyggede sig fra kl. 18 til midnat.

”Det skal være sjovt og aktivere børnene, og alle skal føle sig velkomne. Når vi

Mlena Hashem, formand for de unge katolikker i Esbjerg.

mødes i bestyrelsen for at planlægge nye aktiviteter, tager vi altid udgangspunkt i, hvad vi selv ville synes om, hvis vi var på deres alder. Så får vi en masse ideer, som vi vælger i, og når vi først har besluttet os, gennemfører vi det, for alt kan lade sig gøre, når vi samarbejder og tænker kreativt,” siger Mlena, som også underviser de yngste børn til sogneundervisning en gang om måneden.

Mlenas familie måtte flygte fra Irak under Saddam Husseins styre, og Mlena kom til Danmark i 2002. I dag bor hendes mor, hun selv og hendes fire søskende i Danmark, mens faren er vendt tilbage til Irak. Selv husker Mlena intet fra Irak; men barske oplevelser fra flugten sidder i hende, og hun er optaget af, at børn, der har oplevet svære ting i deres barndom, skal finde et frirum med glæde og kærlighed i kirken.

”Guds kærlighed omfatter os alle, og da vi delte gaver ud på asylcentret, var der jo både kristne og muslimske børn. Vi inviterede dem til at komme til kirken og fortalte om, hvem vi var. Det er vigtigt for mig, at de ved, at vi som kirke står parat og er åben for alle, der søger Gud,” siger hun.

Hun tilføjer, at det er motivation nok for hende at se den glæde, børnene i SNUK udstråler.

”Og mangler jeg motivation, behøver jeg bare at se på min mor, som er mit store forbillede,” tilføjer hun.

”Min mor har givet mig og mine søskende troens gave. Hun har fortalt os om troen og bedt med os og for os – og for andre, der har brug for det. Hun viser troen i handling, og det er også det, jeg forsøger at gøre med mit arbejde i ungdomsklubben,” siger hun.

Caritas i Lourdes – medansvar, tro og håb

Historien om hvordan Cité Saint Pierre i Lourdes skaber fællesskab på tværs af kulturelle og nationale barrierer.

Tekst: Børnehaveklasseleder Estrid Ryom, sognerepræsentant for Skt. Ansgar Kirke

KONFERENCE Der løber en rød tråd fra pavens budskaber til Europas ledere og til hver enkelt borger om at tage medansvar for at bedre situationen for verdens nødlidende, hvad enten det er fattige, hjemløse, flygtninge eller migranter og frem til det, jeg oplevede på Caritas Europas regional-konference i Cité Saint Pierre i Lourdes i de franske Pyrenæer.

Maria åbenbarede sig for Bernadette
I 1858 åbenbarede Jomfru Maria sig for Bernadette.

Bernadette var en ung pige med et svageligt helbred, hvilket i perioder forhindrede hende i at gå i skole. Bernadettes familie var fattige og afhængige af samfundets hjælp for at få tag over hovedet. Et af Jomfru Marias budskaber til Bernadette var, at hun

ønskede, at folk skulle komme i procession til stedet og bede rosenkrans.

I dag er Lourdes et af Kirkens største Mariavalfartssteder, og byen har et overvældende antal hoteller til at servicere de millioner af besøgende pilgrimme, der hvert år valfarter til stedet. Mange troende kommer dog slet ikke så langt, fordi både rejse og ophold er langt uden for deres økonomiske rækkevidde. Disse mennesker har ikke mulighed for at følge Jomfru Marias opfordring til fællesskab og bøn i Lourdes, medmindre andre giver dem muligheden.

Cité Saint Pierre

Det er netop her, historien om Cité Saint Pierre begynder. I løbet af de sidste 60 år er en hel lille by blevet skabt af Caritas Frankrig. Den ligger kun et kvarters gang fra

grotten, hvor Jomfru Maria viste sig. Visionen bag byen var og er stadig at give økonomisk trængte mennesker muligheden for at bo og spise billigt i Lourdes og deltage i et trosbaseret fællesskab på tværs af nationaliteter. Stedets grundtanke er, at det skal bæres oppe af frivillige hjælpere, der står for alt – rengøring, madlavning, guidede ture og hvad der ellers er brug for hænder til.

Det var en fantastisk oplevelse at se og mærke, hvordan denne vision hver dag bliver virkeliggjort af de mange frivillige, der mødte os. Værelserne er beskedne og bærer præg af flittig brug, men der er, hvad der skal være, og som en deltager sagde, så er der rigeligt med varmt vand i hanerne.

Sydfransk idyl og alvorlige temaer

Selve området er idyllisk. Der er udsigt til sneklædte bjergtinder, grønne bjergskrånninger med en overdådighed af blomster og sommerfugle og et vue over Lourdes by med borgen knejsende øverst. For de andagtssøgende er der en vidunderlig rosenkranssti ved bredden af en lille sø med åkander og svaner. Der er to udendørs kirker og mange muligheder for at trække sig tilbage til lidt ro, når indtrykkene fra grotteområdet og fællesskabet i byen skal fordøjes. I stærk kontrast til denne idyl stod

temaerne på konferencens workshops. I grupper på tværs af nationalitet, alder og tilknytning til Caritas diskuterede vi de udfordringer, mennesker møder som migranter og flygtninge i Europa, den stigende fattigdom, som præger mange børn og deres familier, og forholdene for særligt sårbare og udsatte befolkningsgrupper.

Inspiration fra hele Europa

I Danmark er Caritas inden for de seneste år begyndt at støtte projekter indenlands, der blandt andet retter sig mod at hjælpe disse mennesker. Det var interessant og meget bevægende at høre om de udfordringer og løsninger, som Caritas' medarbejdere og frivillige står med i de mange forskellige lande, der var repræsenteret på konferencen.

De problemstillinger, der blev fortalt om og de kæmpe udfordringer, mange af vores medmennesker møder, kan godt komme til at virke overvældende og umulige at løse eller i det mindste mildne. Men når man så oplever det engagement og den beslutsomhed, som alle repræsentanterne fra Caritas, både de frivillige og de ansatte, går til opgaverne med, og man erfarer trosfællesskabets åndelige styrke, så giver det én fornyet håb og tro på, at det nytter.

Rosenkransbasilikaen i Lourdes. Foto: Andreas Rude.

Andreas Rude, Estrid Ryom og Stine Riegels deltog sammen med Jann Sjursen i Caritas Europas generalforsamling i Lourdes. Foto: Jann Sjursen.

Forskellige workshops fokuserede på Caritas Europas sociale arbejde. Foto: Jann Sjursen.

Med fokus på fattigdom i Europa

Caritas Europas generalforsamling arbejdede med socialt udstødte i Europa og stigende social ulighed i de skandinaviske velfærdssamfund.

Tekst: Sygeplejerske Stine Riegels Læsøe, frivillig i Caritas

DIAKONI Det var fantastisk at være i Lourdes i maj, hvor hele Caritas Europa samledes til generalforsamling og udveksling af erfaringer i det sociale arbejde overalt i Europa. Hvor der også var tid til bøn i grupper på tværs af nationaliteter, Maria-procession og messefejring. Caritas havde inviteret brugere af de nationale Caritas-organisationers tilbud med. Det gav hele regional-konferencen og især de fire forskellige workshops en særlig seriøsitet.

Fattigdom set fra bruger til biskop

Det gjorde stærkt indtryk over tre gange at deltage i en workshop, der handlede om mennesker i ekstrem fattigdom og udstødelse. Det bragte mig bl.a. sammen med Luljeta, der arbejdede med hjemløse familier i Albanien, Andreas, der arbejdede med hjemløse i Köln, Vanessa, der lavede hjemløseavis i Slovenien, Aman, der var eksmisbruger fra Malta, og Elinor, der arbejdede med mennesker fanget i gældsfængsel på Malta.

Flygtninge og migranter var i fokus for flere i gruppen. Biskop Gabriel Justice fra Ghana, der er vicepræsident i Caritas Internationalis, deltog også i min workshop. Han sagde ved flere anledninger: "En dag får I i Europa måske brug for at flygte. Så vil vi tage imod jer med gæstfrihed i Afrika. Det er vores pligt. Husk det!"

Fattigdom på dansk

Mange spurgte: "Ja, men hvordan kan I sige, at I har fattigdom i Danmark?" Jeg svarede, at dels har de skandinaviske lande et klima, hvor det er ekstra hårdt at være uden et hjem beskyttelse. Dels er den materielle fattigdom nok sjælden, men regeringens reduktioner i kontanthjælp og i integrationsydelse er markante. Vi ser flere børnefamilier ramt af materiel nød og en større gruppe af ældre, der mangler forsørgelsesgrundlag. Uligheden er steget brat i Danmark de sidste år.

Jeg påpegede, at der findes andet end materiel fattigdom. Jeg oplever Danmark som

et fattigt samfund, når vi udtrykker rædsel for, at krigsflygtningene vil tage noget fra os, hvis vi byder dem velkommen her i landet. Sidste år blev der i Danmark givet ca. 10.800 opholdstilladelser til asylansøgere. Det er svært at forstå, at det ifølge mange danske politikere truer med at vælte de offentlige budgetter. Truer det ikke snarere danskernes sjælefred, hvis vi ikke klarer at tage godt imod mennesker i nød? Man kunne i øvrigt købe et postkort i Lourdes med teksten: "Fattig er den, der ikke mener, han har noget at give!"

Familie og frivilliges bidrag

I Danmark oplever jeg også en fattigdom i, at menneskeligt samvær hyppigt bliver erstattet af professionel kontakt. Lige fra krisehjælp på arbejdspladsen – "Du skal bare tale med en psykolog!" – til rædslen for at følge et ældre menneske på toilettet: "Er der en sygeplejerske til stede?" Vi forventer, at det offentlige påtager sig opgaverne. Men det offentlige har meget begrænsede ressourcer. Der ligger en stor opgave hos det offentlige i at tydeliggøre, hvad de påtager sig og hvad de ikke påtager sig, og at få inddraget og oplært familier og frivillige i en forsvarlig omsorg for den, der trænger til hjælp. Via vores kristne tro ved vi, at det er berigende at få lov til at hjælpe dem, der har det svært.

Meget af Caritas Europas arbejde bæres netop af frivillige. Frivillige, der erfarer

glæden ved at tjene. Vi drøftede i Lourdes, hvordan vi kan bringe denne glæde videre, inddrage flere. Gud glæder sig, når vi styrker det menneskelige fællesskab. For mig at se er der fortsat mange uopdyrkede områder i det danske samfund, hvor frivillige, gerne med hjælp fra Caritas, vil kunne sprede og selv modtage stor glæde.

Caritas Europa

Stiftet i 1971. Har medlemsorganisationer i 45 lande, herunder Caritas Danmark.

Er en af syv regionale organisationer i Caritas Internationalis.

Den årlige regional-konference er normalt for ledelsen i de nationale Caritas-organisationer.

På regional-konferencen den 23.-26. maj i Lourdes deltog også frivillige og brugere af Caritas' tilbud. Det var derfor det hidtil største arrangement i regi af Caritas Europa med over 300 deltagere.

Fra Caritas Danmark deltog sygeplejerske Stine Riegels Læsøe, børnehaveklasseleder Estrid Ryom, samt næstformanden og generalsekretæren, Andreas Rude og Jann Sjursen.

Se mere på caritas.dk.

Gode takter, men også grund til bekymring

Et udpluk af indlæggene på pastoralrådsmødet i Middelfart.

Tekst: Niels Messerschmidt. Fotos: Anton Dorph-Petersen

BISPEDØMMET Ansigtene var de samme, men rammerne for forårets pastoralrådsmøde var nye. Grundet særlige omstændigheder var mødet den 11.-12. juni henlagt til Severin Kursuscenter i Middelfart tæt ved den nye Lillebæltsbro – centralt placeret midt i landet, så ingen behøvede en ekstra overnatning sådan som det er tilfældet, når møderne afholdes på Magleås.

Samarbejdsproblemer mellem sognepræsten og dele af menighedsrådet i Taastrup og det mislykkede mæglingforsøg i 2015 fyldte en del i Maria Truelsens formandsberetning om de seneste to års arbejde i forretningsudvalget. Konflikten medførte ikke blot, at fire personer trådte ud af menighedsrådet; det affødte ønsket om at oprette en beredskabsgruppe, som kan rådgive biskoppen i lignende situationer. Idéen er at samle en gruppe kompetente, professionelle katolikker, som hurtigt kan danne sig et overblik over en given situation og eventuelt iværksætte den mest hensigtsmæssige hjælp til såvel præst som lægfolk. Spørgsmålet er dog ikke afgjort, da biskoppen har udbedt sig betænkningstid; men selv om spørgsmålet er taget af forretningsudvalgets dagsorden, er det ”stadig relevant og kan tages op senere”, fastslog Maria Truelson.

Forretningsudvalget har i nævnte periode også drøftet en række andre emner og problemstillinger, bl.a. sit mandat og samarbejdet med bispeddømmets ledelse. Selv om flere medlemmer af forretningsudvalget gerne så en ”større imødekommenhed og feedback fra ledelsens side”, var der dog enighed om, at ”vi har fået etableret et konstruktivt samarbejds-klima, hvor alle kan sige deres mening selv i følsomme sager og vi kan være uenige og samtidig opretholde en venskabelig tone”, som det udtrykkes i formandsberetningen.

Nyt forretningsudvalg

På det efterfølgende valg til nyt forretningsudvalg blev Maria Truelson genvalgt til formand, mens Eva Vinther fra Skt. Pauls menighed blev valgt til næstformand – begge uden modkandidater. Hanne Roj-Larsen og Eva Maria Linnemann-Hansen fra det afgående forretningsudvalg ønskede ikke at genopstille,

Efter afstemning om de tre resterende lægposter udgøres forretningsudvalget af:

- Formand Maria Truelson, Skt. Nikolaj, Esbjerg
- Næstformand Eva Vinther, Skt. Paul, Taastrup
- Stine Møller, Skt. Ansgar, København
- Leo Roed, Skt. Knud, Fredericia/Skt. Michael, Kolding
- Gabriella Szirmai, Vor Frue, Næstved
- Sr. Hildegard Doods (søsterrepræsentant)
- Pastor Marcos Romero Bernus (præsterepræsentant)
- Ulla Pinborg, Skt. Vincent, Helsingør/Skt. Vilhelm, Hillerød, 1. suppleant
- Patrick Glynn, Vor Frue & Skt. Antoni, Herlev, 2. suppleant.

Debat om enighedspapir

”En sjældent god oplevelse”. Således omtalte biskoppen de seneste præsteviselser – tre sidste efterår og to i marts, ”hvilket

er flot for vort bispeddømme i disse tider”. I sin orientering fremhævede han også, at der næste år etableres et franciskanerkommunitet i København, at forårets valfart til Skt. Albani kirke i Odense havde stor deltagelse, og at der nu er to hellige porte i bispeddømmet.

Biskoppen nævnte også de ”mange tiltag i forbindelse med markeringen af 500-året for reformationen”, blandt andet en dansk oversættelse af fællesdokumentet ’Fra konflikt til fællesskab’, og at der ”allerede er mange ting i gang på lokalt plan, hvor også katolikker er inddraget”.

Biskop Czeslaw omtalte også andre forhold, som allerede er udførligt omtalt i KO, inden han sluttede sin orientering med at omtale det såkaldte ’Enighedspapir’, som Kirkeministeriet offentliggjorde den 31. maj. Heri siges det, at alle præster, imamer og forkyndere i trossamfund uden for Folkekirken, som ønsker at få tildelt vielsesmyndighed, skal gennemgå et obligatorisk kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre, herunder emner som ytrings- og religionsfrihed, folkestyre, kvinderettigheder, homoseksualitet og ikke-diskrimination og ligestilling. Som afslutning på kurset skal deltageren underskrive en løfteerklæring om, at den pågældende i sit virke som forkynder vil overholde dansk lovgivning, herunder ytrings- og religionsfrihed’ m.m. Kurset skal være obligatorisk og gælder for alle trossamfund uden for Folkekirken og for udenlandske forkyndere, der kommer til Danmark.

”Enighedspapiret er en mistænkeliggørelse af og en komplicering af forholdene for kristne trossamfund, som har en lang tradition i Danmark. Papiret er atter et eksempel på, at man ønsker betingelser skærpet for bestemte trossamfund og derfor – fordi man ikke vil diskriminere – lader det omfatte alle trossamfund. Diskriminerende bliver det alligevel, fordi kravene kun gælder trossamfund uden for Folkekirken”, sagde biskoppen og tilføjede:

”Den umiddelbare konsekvens vil være følelsen af at være underlagt en kontrol, som ikke hidtil har været der. Udviklingen burde snarere gå i retning af større lighed og lige vilkår for de fra Folkekirken afvigende trossamfund, dog uden at Folkekirkens privilegier og særstatus berøres. På længere sigt vil enighedspapiret bane vejen for yderligere krav og forbud til trossamfundene”.

Biskoppen manede dog til ”at slå koldt vand i blodet”, idet han har tillid til, at kirkeminister Bertel Haarder aldrig ville tvinge et eksisterende trossamfund til at skulle gå med til ovenstående; men spørgsmålet er naturligvis hvad en sådan kontrol vil kunne betyde for vort trossamfund på længere sigt.

Biskoppens bekymring blev delt af flere af pastoralrådets medlemmer. Asbjørn Nordman roste biskoppen for at bruge udtryk som ”at slå alarm” og ”genopdragelseskursus” og tilføjede, at ”der er mange, som ikke vil os det godt”. Pastor Benny mente, at vi som kirke offentligt må ytre vore betænkeligheder – et synspunkt, som Ulla Pinborg tilsluttede sig med bemærkningen: ”Det foruroligende er, at der er tale om en glidebane”.

Nyt forretningsudvalg klar til nye udfordringer. Fra venstre Leo Roed, Maria Truelson, Stine Møller, Eva Vinther, sr. Hildegard Doods, Gabriella Szirmai og pastor Marcos Romero Bernus.

Vi mister mange millioner på landsplan

Det er glædeligt at konstatere, at det tilsyneladende er lykkedes for mange sogne at ’få hul’ på kirkeskatsproblematikken. Indbetalingerne er steget med 21 % i perioden 2011-2015 og 2,6 mio. over hele perioden, men ikke med de 70 %, som man noget optimistisk lagde op til i den økonomiske politik.

Stine Møller fra Skt. Ansgar fortalte, hvordan man gennem en målrettet indsats havde indgået 104 nye kirkeskatteaftaler i 2015, og at man allerede i år har indgået 73 nye aftaler. Hun pegede på præsternes centrale rolle i den forbindelse, idet halvdelen af stigningen alene skyldes præsternes indsats. Derimod var deres erfaring, at telefonkampagner kun gav et magert udbytte – samme erfaring var andre pr-medlemmer nået frem til.

Hun sluttede sin præsentation med at citere pastor Daniel Nørgaard for at sige, at ”vi mister ca. 10 mio. kroner årligt på landsplan fordi præsterne ikke får tilmeldt medlemmer ved kirkelige handlinger”.

For første gang ”i mands minde”

Administrationschef Thomas Larsen fremlagde herefter Ansgarstiftelsens årsregnskab 2015 med ordene: ”Der er plads til lidt begejstring, fordi det er første gang i ’mands minde’ at der er overskud på den ordinære drift” (nemlig 3,5 mio. kroner).

Men træerne vokser ikke ind i himlen, fortsatte han og pegede på kommende udfordringer: Det ekstraordinære bidrag fra Bonifatiuswerk til præstelønninger vil frem til 2019 falde med én mio. kroner, og vi kan næste år ikke forvente at modtage samme

Stine Møller fra domkirkesognet fortalte hvordan man gennem en målrettet indsats havde indgået 104 nye kirkeskatteaftaler i 2015, og at man allerede i år har indgået 73 nye aftaler.

momsrefusion og tips/lottomidler som i 2015.

”Overskuddet er ikke kommet uden ofre”, erkendte han og nævnte, at man har måttet nedlægge funktioner og fyre personale på bispekontoret. På institutionerne har der været betydelige besparelser, bl.a. på informationstjenesten og Katolsk Orientering, og Sankt Andreas bibliotek støttes ikke længere økonomisk. Opgørelsen viste, at udgifter til institutionernes drift i dag er 37 % lavere end i 2010 – og at det forklarer den væsentligste del af besparelserne. Årsregnskabet viste også, at ’fællesskassens’ ufinansierede udgifter til præsterne nu er ændret til en overfinansiering på 720.000 kr.

”Vi arbejder fremadrettet på at finansiere præsternes lønning på en anden måde, idet Bonifatiuswerk fremover kun vil finansiere præster i aktiv tjeneste. Det betyder, at bispeddømmet må finde en måde at aflønne pensionerede præster på – fx ved at indføre en ordning, hvor præster i aktiv tjeneste indbetaler til en form for pensionsordning”, forklarede Thomas Larsen.

Gennemgangen af årsregnskabet og en oversigt over kirkeskatteindbetalingerne i sognene affødte flere spørgsmål fra salen. William Lee fra de nordjyske sogne sagde, at ”smertegrænsen er nået. Den nye fordelingsordning har ødelagt vores økonomi og vi sparer intet op længere. Vi ville gerne bidrage med fx 38 procent i stedet for de 40, så vi får mulighed for at lægge penge til side”.

Eva Vinter fra Taastrup var naturligvis glad for overskuddet på Ansgarstiftelsens drift, men spurgte, om det ikke har haft en menneskelig pris, fx hos personalet på bispekontoret, som nu må løbe hurtigere. ”Har sognene fået at vide, at de ikke længere kan forvente samme serviceniveau fra bispekontoret som tidligere”, spurgte hun, og Thomas Larsen svarede: ”Jeg har ikke lyst til at annoncere det som et stort problem. Nogle oplever sikkert, at servicen ikke er den samme eller er faldet væk. At få løst nogle af disse funktioner med frivillige er nok ikke løsningen – det har jeg ikke tænkt mig at forsøge”.

”Er det blevet præciseret overfor personalet på bispekontoret hvilke opgaver, de fremover ikke skal tilbyde” spurgte Maria Truelson, hvortil Thomas Larsen svarede: ”Vi er pressede, men sådan er arbejdsmarkedet i dag. Det kan vi ikke gøre noget ved”.

Et komplet referat af alle indlæg og tilhørende drøftelser vil kunne læses på www.katolsk.dk om kort tid.

”Her er de andres glæde ikke falsk”

I Tro & Lys-gruppen ved Betlehemskirken på Nørrebro mødes børn, unge og voksne for at lege, bede, synge og lave bibeldrama sammen. Gruppens kerne er børn og unge med psykiske handicap, og ofte er det de handicappede, der gør de andre klogere på Guds kærlighed.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

BEVÆGELSER ”I må lige vente lidt, Jesus skal lige være klar.” Åse Ellerbek Larsen står sammen med sin datter Sara på 17 år og hjælper hende med at læse teksten på et A5-ark med skrift i forskellig farve. Det er et enkelt manuskript til en dramatisering af historien om vandringen til Emmaus, og Sara har fået rollen som Jesus. Den bad hun med det samme om at få, da hun hørte, at dagens bibeldramatisering var beretningen om de to disciples møde med den opstandne Jesus på deres vej til landsbyen uden for Jerusalem. Sara kigger koncentreret på arket, mens hendes mor hvisker hendes replikker og forklarer regibemærkningerne. Saras far, Erik Hviid Larsen, protesterer på skrømt over ventetiden. ”Det er noget pjat, Jesus er da altid parat.” Han er andenpræst ved Betlehemskirken og præst for børn og unge med særlige behov i Københavns Stift. En af dem er hans egen datter, Sara, og det er hende, der har ført ham på sporet af den gave, som mennesker med særlige behov er til fællesskabet og til den enkelte, der tør åbne deres hjerte og sind for dem.

Hjemmebagte boller og bibelhistorier

Sara griner og nikker til sin far, og resten af forsamlingen griner med og nikker opmuntrende, da hun sammen med sin mor bevæger sig ned i den anden ende af gården bag Betlehemskirken. Der står fortælleren, Simon Gough, klar. Han har været med i Tro & Lys-fællesskabet i flere årtier, ikke fordi han selv har familiemedlemmer med udviklingshæmning, men fordi han blev spurgt, om han ville bidrage som musiker, og så blev han så begejstret for fællesskabet i gruppen, at han er blevet hængende – og mere end det; det er oftest ham, der står for mimespil og dramatisering af en bibelhistorie, som er på programmet, stort set hver gang gruppen mødes. Desuden er det ham, der bager bollerne

til fællesspisningen, og det gør han godt. Som alle andre i gruppen får han stor anerkendelse for sine evner og sit bidrag.

Gruppen mødes en søndag om måneden, hvor de begynder med familiegudstjeneste i Betlehemskirken og fortsætter bagefter med spisning, leg, bøn og fællessang i nogle af kirkens lokaler. Familiegudstjenesten foregår altid efter samme mønster, hvor der undervejs er lagt lovsange med enkle tekster og fagter ind. Der er fx en sang, der hedder kongebørn, hvor dem, der har lyst, får kongekroner på, og alle står op og laver fagter undervejs. Til en anden sang vajes der med flag i mange farver, og til en tredje sang er det meningen, at man kan slå sig løs og danse glæden ud. Ikke alle finder det lige let, men Tro & Lys-gruppens medlemmer er blandt dem, der har lettest ved spontant og ærligt at give udtryk for deres taknemlighed og glæde og lovprise Gud.

Anders og Jesu juleønske

Det er ofte også gruppens medlemmer, som læser indgangs- og udgangsbøn og evangeliet, mens Erik Hviid Larsen står for prædikenen. Som regel har han forberedt sig ekstra godt på den, for han ved, at han typisk bliver afbrudt af spørgsmål og kommentarer, og skal han give sig hen til de spontane indfald i menigheden, er det nødvendigt at være forberedt – og parat til at improvisere.

”Det fantastiske er, at de udviklingshæmmede ofte ser meget klart. De stiller spørgsmål, og de siger ting, der umiddelbart kan virke som noget vrøvl, men ofte giver utrolig god teologisk mening og har en større dybde end mine teologiske overvejelser,” siger Erik Hviid Larsen med et smil. Han har undervist mange konfirmander med særlige behov og husker, at en af disse konfirmander, Anders, engang under en samtale om julen, gjorde Erik helt paf.

”Vi talte om, at eftersom julen markerer

Jesu fødselsdag, er det jo egentlig ham, der bør have gaver. Jeg spurgte så, hvad de unge mente, at Jesus ønskede sig. Jeg havde selv en masse ideer, men det, Anders sagde, var absolut ikke faldet mig ind. ’Et kors’, sagde han. Det lød først helt forkert, men da jeg havde tænkt lidt over det, gik det op for mig, at han havde helt ret. Guds kærlighed til os mennesker er så dyb, at Jesus af egen fri vilje accepterer korset; han ønsker at ofre sig for os i en kærlighed, som intet forventer at få igen. Det havde Anders fanget og udtrykt på en mere ligetil måde, end jeg nogensinde kunne have gjort,” siger han.

Nutella er vigtigt

Denne søndag foregår gruppens møde efter familiegudstjenesten udendørs i sommersolen, da de vante mødelokaler er ved at blive sat i stand. Det gør dog ikke noget, for flisebelægningen i gården bag arkitekt Kaare Klints himmelstræbende murstenskirke er en udmærket scene for en bibeldramatisering, og ved havebordet er der god plads til Simon Goughs hjemmebagte boller samt smør, ost, tomater, marmelade, Nutella, kaffe te og juice. ”Nutella er meget vigtigt, når Sara er med,” bemærker en af de faste deltagere, da bordet er dækket, og alle langer til bollefadet. Nu er bollerne imidlertid næsten spist, smørret smeltet i varmen, og juicen blevet lunken. Vandringen til Emmaus skal begynde, og de to, der skal spille discipule, er klar – begge med mørke solbriller på, for det står der i manuskriptets regibemærkninger, at de har på.

Evangeliet taler lige ind i tiden – og ind i hjerterne på de 12-15 medlemmer af Tro & Lys-gruppen ved Betlehemskirken, som er samlet til møde denne søndag eftermiddag. Tro & Lys er en verdensomspændende, økumenisk bevægelse for udviklingshæmmede og deres familie og venner, som har til formål at bringe de udviklingshæmmede ind i Kirkens hjerte og danne fællesskaber, hvor de får lov at bidrage på lige fod med andre – med deres særlige evner og behov.

”Den åndelige dimension betyder

meget. Andre kan tage sig af de udviklingshæmmedes praktiske behov og give dem underholdning. Det er fællesskabet i bøn og tro, som gør Tro & Lys til noget særligt, og så det, at det er trofaste venskaber, vi bygger op. Mange udviklingshæmmede har oplevet en række brud og svigt”, siger Inge Switon-Rønnow, der har været med i Tro & Lys siden 1982.

Det anderledes er normalt

Åse Ellerbek Larsen stiller sig bag Sara. ”Helligånden er med for at inspirere Jesus og huske ham på, hvad han skal sige,” forklarer hun. De to discipule smiler. Den ene er sr. Elisabeth, som tilhører Jesu Små Søstre, den anden er 23-årige Elisabeth Lieberkind Wassberg, der er trofast medlem af Tro & Lys-gruppen sammen med sin tvillingsøster Amalie, sin halvlillesøster Chiara og Chiaras mor Ulla Mollerup, der til daglig er kirketjener i Betlehemskirken. De har for nylig været med på Tro & Lys-retræte på Magleås, hvor pater Herbert Krawczyk fra Vor Frue Kirke i Aarhus og Erik Hviid Larsen begge deltog som præster.

”I denne her gruppe føler jeg mig ikke forkert og behøver ikke at undertrykke mit handicap. Her er det anderledes det normale. Og så kan jeg altid mærke, at de andres glæde ikke er falsk. De er ikke kun sammen med mig af medlidenhed,” siger Elisabeth, og hendes tvillingsøster Amalie supplerer – henvendt til sin halvlillesøster Chiara på 9 år: ”Du har fået en gave, fordi du har os som storesøstre. Handicappede er en gave til jer normale, for vi kan lære jer at håndtere det, der er anderledes.”

Chiara nikker, men protesterer så: ”Her er ingen anderledes. Her er alle normale, sådan som de er.”

Jesus og de solbrilleklædte discipule

Chiara og Amalie har begge ret, hvis man spørger Erik Hviid Larsen: ”Mennesker med særlige behov er en gave til Kirken, og hvis vi ikke kan have dem i centrum af Kirkens liv, er det kirken, som er det forkerte sted,” siger han.

Og det er vigtigt at være på pletten, når

Tvillingerne Amalie og Elisabeth og deres halvsøster Chiara læser beretningen om vandringen til Emmaus, inden gruppen skal dramatisere teksten. Bibeldramatiseringer eller -mimespil er en fast del af Tro & Lys-børnegruppens månedlige møder.

Elisabeth Lieberkind Wassberg og Erik Hviid Larsen drøfter beretningen om vandringen til Emmaus. Erik er andenpræst i Betlehemskirken og præst for børn og unge med særlige behov i Københavns Stift. Han er som den første ikke-katolske præst optaget i Katolsk Vejviser – som præst i Tro & Lys-børnegruppen på Nørrebro.

Jesus er klar, forstås. Det er han – i skikkelse af Sara – som med sin mor som Helligånd slår følgeskab med de solbrilleklædte disciple. De når frem til Emmaus og genkender Jesus, da han bryder brødet, velsigner det og deler ud af det. Den del har Sara godt styr på, for det hjælper hun ofte sin far med under gudstjenesterne. Og disciplene spiser

glad af brødet, inden de rejser sig for at synge 'Fællesskabssangen', som med enkle fagter og bevægelser til slår fast, at "Det er mig, det er dig, det er os, det er hjertet, det er Gud, der danner fællesskab."

Et af hovedpunkterne i Tro & Lys' spiritualitet er, at medlemmerne er sammen med mennesker, der lider, snarere end at gøre noget for dem. Et andet hovedpunkt er en særlig evne til at feste og fejre.

Sara på 17 år får hjælp af sin mor, Åse, til at læse teksten, men har ikke spor besvær med at leve sig ind i rollen som Jesus.

Vandringen til Emmaus foregår i høj fart og højt humør i gården bag Betlehemskirken. De solbrilleklædte disciple er Chiara på ni år og sr. Elisabeth, som tilhører Jesu Små Søstre. Bevægelsen er økumenisk, og i gruppen er der både katolikker og protestanter. Når de fejrer gudstjeneste med en protestantisk præst, deltager katolikerne i nadverritualet ved at modtage en velsignelse.

Tro & Lys i Danmark er blevet mere økumenisk

For første gang er en Tro & Lys-gruppe, som er forankret i en dansk folkekirkelig menighed, blevet optaget i den internationale Tro & Lys-bevægelse. Det skete i februar i år, da Tro & Lys-gruppen ved Betlehemskirken på Nørrebro i København officielt blev optaget i den store familie af ca. 1500 Tro & Lys-grupper i 82 forskellige lande. Gruppen ved Betlehemskirken er en børnegruppe under Tro & Lys, den eneste gruppe i Danmark, som har psykisk udviklingshæmmede børn og unge i centrum.

Præst Erik Hviid Larsen er en af initiativtagerne til gruppen. Han er ansat i en stilling som andenpræst (50%) ved Betlehemskirken og præst for børn og unge med særlige behov i Københavns Stift (50%). I en årrække har han

arbejdet med udviklingshæmmede – eller mennesker med særlige evner, som han plejer at sige – i Kirken. Han er glad og stolt over, at gruppen er blevet optaget i det store fællesskab af Tro & Lys-grupper:

"Det var en festdag for os. Vi havde besøg af provinslederen fra Sverige, der er leder af den provins, vi hører under her i Danmark, og som dækker Skandinavien," fortæller han og tilføjer, at han nu som eneste ikke-katolske præst er optaget i Katolsk Vejviser.

- Tro & Lys i Danmark: www.trooglys.dk/

- Tro & Lys i Katolsk Vejviser: www.katolsk.dk/bispedmmet/institutioner/bevaegelser-og-foreninger/tro-og-lys/

- Tro & Lys-gruppen i Betlehemskirken: www.bethlehemskirken.dk/page/3083/tro-og-lys

Jean Vanier, L'Arche og Tro & Lys

Tro og Lys er inspireret af og en del af L'Arche-bevægelsen, som blev grundlagt i 1965 i Frankrig af canadieren Jean Vanier sammen med Maria-Helene Mathieu. L'Arche er bofællesskaber, hvor folk med og uden udviklingshæmning bor og arbejder sammen. L'Arche var fra begyndelsen ikke tænkt som en bevægelse eller organisation, men opstod, da den filosofuddannede Jean Vanier efter et besøg på to psykiatriske institutioner i Frankrig fik et kald om at invitere to udviklingshæmmede mænd til at bo hos sig. Det hjem, han etablerede sammen med de to mænd i sin hjemby Trosly-Breuil, kaldte han L'Arche. Det blev begyndelsen på en bevægelse, som i løbet af 50 år har spredt sig til 35 lande –

med over 140 samfund, der alle er etableret ud fra den tanke, at mennesker med og uden udviklingshæmning har noget at give hinanden og skal danne fællesskaber i stedet for, at de udviklingshæmmede skal passes af lønnet personale på institutioner. I 2015 modtog Jean Vanier Templetonprisen, kendt som den åndelige Nobelpris, der gives til mennesker, som søger "de store spørgsmål i det menneskelige".

Tro & Lys, som er vokset ud af L'Arche og inspireret af Jean Vaniers filosofi er en international, økumenisk bevægelse med omkring 1500 grupper i 82 lande.

Formålet med Tro & Lys er at danne fællesskaber, hvor udviklingshæmmede mennesker, deres familie og venner føler sig velkomne.

Tro & Lys blev grundlagt af en gruppe mennesker, der i 1971 tog på en fælles valfart til Lourdes. I centrum for den fælles valfart stod et fransk forældrepar, som havde oplevet, at de sammen med deres to udviklingshæmmede sønner var blevet mødt med afvisning og misbilligelse, først i det lokalsamfund, hvor de boede, siden i kirken, da de ønskede at tage med på bispeddømmets valfart til Lourdes. I stedet tog de selv af sted, men oplevede misbilligende blikke, da de ankom til Lourdes med deres sønner. Da Jean Vanier og andre fra L'Arche hørte om familiens oplevelse, tog de sammen med dem initiativ til en stor valfart, og i 1971 ankom 4000 forældre, 4000 udviklingshæmmede og 4000 venner til Lourdes på en fælles

valfart. Efter hjemkomsten fortsatte mange af de grupper, som sammen havde planlagt valfarten, nemlig med at mødes. Det var begyndelsen på Tro & Lys-bevægelsen.

I mange lande er Tro & Lys primært katolsk, i nogle lande er fællesskaberne dannet i ortodokse, anglikanske, lutherske eller frikirkelige sammenhænge. I Skandinavien er bevægelsen økumenisk; i Sverige med overvægt af protestanter, i Norge med overvægt af katolikker.

I Danmark er Tro & Lys først etableret i katolsk regi, men er nu økumenisk. Der er Tro & Lys-grupper på Samsø, ved Jesu Hjerter Kirke i København, ved Betlehemskirken i København (en gruppe for børn & unge) samt i Dronninglund i Nordjylland.

En berigende samarbejdspartner

Bispedømmets økonom, Stig Sørensen, fylder 70.

FØDSELSDAG Bispedømmets økonom m.m., Stig Sørensen, fylder 70 år den 1. juli. Efter studentereksamen fra Viborg Katedralskole i 1965 aftjente han sin værnepligt og sluttede som premierløjtnant af reserven i 1969. Da var han allerede begyndt at læse jura på Aarhus Universitet, hvor han blev cand.jur. i 1974. Han erhvervede samme år guldmedalje i retshistorie ved at skrive en afhandling om ægteskabsret i middelalderen.

Stig Sørensens første stilling var som sekretær og senere fuldmægtig i Indenrigsministeriet. Fra 1977-1981 var han fuldmægtig og ministersekretær i Statsministeriet under Anker Jørgensen. Efter en kort periode i Justitsministeriet var han fra 1983-1990 kontorchef og sekretariatschef i Finansministeriet. I 1987

blev Stig Sørensen udnævnt til ridder af Dannebrog. I 1990 gik han over i den kommunale administration og var først et par år områdechef i Dragør Kommune og fra 1992 kommunaldirektør i Stevns Kommune indtil strukturreformen i 2007. Desuden var han 1975-1977 undervisningsassistent ved Forvaltningshøjskolen og 1976-1978 manueltor ved Københavns Universitet.

Efter pensioneringen og optagelsen i Kirken fik han mulighed for at yde en kirkelig indsats; listen over hans hverv de seneste ni år er imponerende: Næstformand for bestyrelsen for Sankt Andreas Bibliotek fra 2009, dommer i Den kirkelige Domstol og referent for Pastoralrådet siden 2010, menighedsrådsformand for Jesu Hjerter Menighed et par år og bispedømmets økonom fra 2012.

I en fødselsdagsomtale i en avis for 10 år siden blev han omtalt som "det omvandrede leksikon" og blev karakteriseret som en dyreven, der ikke kunne finde på at slå en flue ihjel; alle dyr, uanset art, skal efter hans livsfilosofi have lov til at dø en naturlig død. Stig Sørensens store lidenskab er at besøge Det hellige Land, hvilket han godt kan finde på at gøre et par gange om året. Han er indbegrebet af godmodighed og hjælpsomhed, og stiller gerne sin juridiske ekspertise til rådighed, helt uden salær. I sine mange frivillige hverv i den kirkelige administration kan han trække på sine mangeårige erfaringer fra den offentlige administration. Det er berigende at samarbejde med Stig Sørensen, både på grund af hans ekspertise, men også fordi han har humorens nådegave. Han har sine egne vaner; når han er på bispekontoret – og det er han for det meste hele dagen – erstattes frokosten af en spadseretur rundt om en eller flere af søerne lige uden for kontoret. Således kan han både få samlet tanker og holde øje med dyrelivet.

Som frivillig medarbejder på bispekonto-

Stig Sørensen. Foto: Niels Messerschmidt.

ret – vistnok den eneste, der har eget kontor – har man ikke en fastsat pensionsalder, hvilket bispedømmet i Stig Sørensens tilfælde bør prise sig lykkelig for.

Helge Clausen

Polens førstedame besøgte Niels Steensens Gymnasium

Det skete som en del af et officielt besøg i Danmark.

SKOLER Der var polske og danske flag samt brede smil, da den polske præsidentfrue Agata Kornhauser-Duda den 9. juni besøgte Niels Steensens Gymnasium på Østerbro i København. Hun var med sin mand, Polens præsident Andrzej Duda, på officielt besøg i Danmark den 8.-10. juni, og da hun selv er læreruddannet stod et besøg på det katolske gymnasium højt på ønskelisten.

Efter modtagelsen på NSG af rektor Lise Badsgaard Jepsen overværede Agata Kornhauser-Duda undervisningen i en af 7.-klasserne. Siden fulgte et møde med skolens ledelse samt ansatte og elever af polsk af-

stamning. I en kort tale fremhævede rektor skolens internationale profil, og at NSG er det eneste jesuitergymnasium i Norden. Et møde med elever og lærere fra den polske skole, der i weekenden havde husly på NSG, blev det også til, før limousinen med den fornemme gæst kørte fra skolen.

Andreas Rude

Rolf Tönshoff dekoreret

Fik Silvesterordenen i forbindelse med sin 70-års fødselsdag.

HÆDER Sankt Ansgar Kirkes organist og kantor gennem mere end 30 år fejrede mandag den 6. juni 70 år. Det blev markeret af menigheden dagen forinden med et arrangement efter søndagsmessen, hvor generalvikar Niels Engelbrecht overrakte Rolf Tönshoff ridderkorset af den pavelige Silvesterorden – Kirkens 5. højeste orden, der gives hovedsageligt til lægfolk for en stor indsats inden for Kirken.

Rolf har været organist i Sankt Ansgars Kirke siden august 1980, hvor han afløste Erling Rasmussen, og har således haft både pastor Timmermann, Niels Engelbrecht og nu Daniel Nørgaard som sognepræster og desuden et ukendt antal af andenpræster.

Tidligere på året modtog domkirkens sakristan Ulla Elmquist en lignende hæder i forbindelse med sin 70-års fødselsdag.

NM

Foto: Martin Ryom.

Under sit officielle besøg i Danmark deltog den polske præsident Andrzej Duda og hans hustru også i en kort ceremoni i Sct. Ansgars domkirke den 9. juni. Anledningen var afsløringen af en mindeplade for det dansk-polske ægtepar Anna Louise Kristine "Lone" og Lucjan Maslocha. Parret var engageret i modstandsbevægelsen under 2. Verdenskrig. De blev viet i al hemmelighed i Sct. Ansgars domkirke og tre dage efter dræbt af Gestapo. Begge ligger begravet i Mindelunden i Ryvangen. Foto: Martin Ryom.

Kirkelige meddelelser

Seneste nyt om bispedømmets præster.

GEJSTLIGE Hvidovre: Pr. 1. april 2016 er pastor Jesper Fich under pater Wladyslaw Zdunkeks Csr's sygdom konstitueret som sognepræst for Sankt Nikolaj menighed i Hvidovre.

Kolding: Pr. 1. august 2016 går pastor Henri Kerkhofs O.Præm. efter 26 år som sognepræst for Sankt Michaels menighed i Kolding, på pension. Ny sognepræst bliver pastor Gregers Mærsk-Kristensen.

Haderslev: Pr. 1. august 2016 fratræder pastor Jan Zalewski som sognepræst for Sankt Marie menighed i Haderslev og vender hjem til sit bispedømme Szczecin-Kamien i Polen. Ny sognepræst bliver pastor Gregers Mærsk-Kristensen.

Nakskov/Nykøbing Falster/Maribo: Pr. 1. august 2016 fratræder pastor Gregers Mærsk-Kristensen som sognepræst for Sankt Franciscus menighed i Nakskov, for Hellig Kors menighed i Nykøbing og for Sankt Birgitta menighed i Maribo. Pastor Mariano Cardiello bliver konstitueret som

sognepræst for de tre menigheder.

Som andenpræst udnævnes pastor Stefano Tarquini, der dog fortsætter som andenpræst ved Sankt Knuds menighed i Ringsted og Vor Frue menighed i Næstved.

Fra samme dato vil præstestuderende Kamil Brogowicz virke i de tre menigheder.

Sakramentskirken København: I 2017 vil et kommunitet af franciskanere overtage det pastorale ansvar for Jesu Hjerter og Sakramentskirkens menigheder i København. Som forberedelse til dette vil sognepræsten for Jesu Hjerter menighed, pastor Niels Engelbrecht, fra 1. august 2016 blive konstitueret som sognepræst for Sakramentskirkens menighed. Pastor Daniel Nørgaard vil samtidig ophøre som konstitueret sognepræst for menigheden.

Aakirkeby: Pr. 1. august 2016 fratræder pastor Niels Engelbrecht som konstitueret sognepræst for Rosenkranskirkens menighed og afløses som sådan af pastor Daniel Nørgaard.

Saint-Laurent-sur-Sèvre, – en kristen oase

Beretning om en valfart i den hellige Ludvig Maria af Montforts fodspor.

Tekst: Casper Thorup

VALFART A Jesus par Marie! – til Jesus ved Maria. Med dette motto startede jeg selv og en gruppe, tilknyttet den montfortanske assosiation i Danmark, i slutningen af april vores valfart til Vestfrankrig i den hellige Ludvig Maria af Montforts fodspor. Valfart og pilgrimsrejse har jeg før prøvet. Til både Assisi og Rom og til verdens ungdomsdagene. Men rejsen til Saint-Laurent-sur-Sèvre var meget anderledes. Allerede da vi kørte igennem den nærliggende by Cholet kunne vi gentagne gange se legemsstore crucifixer og madonnastatuer, og selvfølgelig også en statue af den hellige Jeanne d'Arc, som vi dagligt passerede. Jeg nåede i alt at tælle fire muslimer! Her i det vestfranske havde hverken sekularisering eller islam invaderet samfundet, det er forblevet katolsk!

Men videre til Saint-Laurent-sur-Sèvre! Ankomende fra Cholet fik man først en formidabel udsigt udover den fredfyldte landsby som i en lille dal omgivet af flod og skovområde henlå nærmest beskyttet fra omverdenen, som en kristen oase i et forfaldende Europa. Det var utroligt smukt, og der herskede en fantastisk fredfyldt

atmosfære, som er blomstret op omkring Montfortanernes og Visdomsdøtrenes ordenshuse og Skt. Gabrielbrødrenes store kostskole, hvor vi dagligt fik både vådt og tørt. I Skt. Montforts Basilika var der ingen larm. Ingen stress. Ingen forstyrrende turister med blitzkamerarer og støjende snak. Nej, det var et helligt sted og det var alle besøgende klar over. For de var ikke turister, men pilgrimme. Sikke en forskel fra Vatikanet! Her var der ro til bøn. Og vi holdt da også hér, med vores valfartsleder p. Stephen Holm som celebrant, en uforstyrret dansk messe ved Skt. Montforts grav. Ja, valfarten bestod dagligt af laudes, messe, rosenkrans og vesper, både for os selv, eller i fællesskab i basilikaen med folk fra fjerne lande og alt kulminerede den 28. april på 300-års-dagen for Skt. Montforts død i en højtidelig festmesse med en efterfølgende fantastisk musical om Montfort og montfortansk spiritualitet, opført af elever fra kostskolen. Imponerende, når man selv kommer fra et land, hvor man har nærmest afskaffet al kristendom i skolerne – i tolerancens navn naturligvis! Gennem vores tid i Saint Laurent mødte vi mange

Den danske valfartsgruppe. Foto: Montfortkommunitetet Slagelse.

forskellige mennesker, både gejstlige, irske Maria-legionærer og Opus Dei lægfolk og en svensk katolik bosat i Polen. Alle var venlige og imødekommende og kom godt ud af det med hinanden. For én ting var fælles – uanset baggrund. De var alle gennem den hellige Montforts enkle skrifter, blevet berørt af hans brændende spiritualitet og følte sig draget til at gå bare et lille stykke i hans fodspor og sammen med bl.a. Johannes Paul II tilslutte sig hans *Totus Tuus (Ego Sum)* – Jeg er helt din!

Valfartsbasilikaen i Saint-Laurent-sur-Sèvre set fra floden. Foto: le site officiel de la cité de Saint Laurent sur Sevre.

Læserne skriver

Det var dengang: Skærpet disciplin for Roms gejstlige

Det sker ved lejligheder, hvor oprydningssiveren falder over én, at man finder gamle gullige udklip, som ved nærmere gennemlæsning forkommer at være flere hundrede år gamle. Og så viser de sig kun at være knap 60 år gamle.

Således fandt jeg et udklip fra Politiken den 1. februar 1960 påtrykt 'Rom søndag RB-Reuter', hvor man kan læse følgende:

"Roms første synode i 500 aar afsluttet.

To kæmpestore fakkeltog afsluttede i aften den første synode, der har været afholdt i Rom i de sidste 500 aar. 27 kardinaler, over hundrede biskoper og næsten 200 præster og nonner var til stede i Peterskirken, da pave Johannes blev baaret ind paa sin gyldne trone og talte til synodens deltagere.

Synoden har vedtaget ca. 100 nye regler for gejstlighedens daglige tilværelse. Mange af disse regler vil skærpe disciplinen for præster, munke og nonner i den hellige stad. Det fastslås, at gejstligheden ikke maa gaa i biograf eller teater eller til andre forlystelser. Den maa ikke eje bil eller køre selv, hvis der ikke foreligger særlige omstændigheder. Visse sportsgrene, f.eks. boksning forbydes.

Nonner maa ikke færdes ude alene, hverken til fods eller i bil bortset fra særlige tilfælde, og gejstlige maa ikke bede om almisser paa gader eller restauranter."

Allerede dengang kneb det øjensynligt for fattige præster at klare dagen og vejen, så turen efter morgenmessen gik til byens restauranter for at tigge lidt ekstra til aftensmaden. Men for 60 år siden blev det altså afskaffet.

Med den nuværende økonomiske situation for Kirken herhjemme var det måske en løsning, der kunne genovervejes, så længe de troende kun smider en 50-kroneseddel i søndagens klingpung og samtidig føler, hvordan glorien på vej hjem vækker opsigt.

Derfor skulle Kirkens ledelse måske overveje igen at tillade vore præster i deres mest lurvede tøj at tage nogle eftermiddagsture rundt igennem de mest besøgte barer og restauranter.

Ole Dam, 2100 København Ø

Pave Frans spørger

Jeg er enig med K. Aarup (KO nr. 8) i, at Frans' rundskrivelse *Amoris laetitia* kommer med flere spørgsmål end svar, men det er netop denne måde, han opfatter sin rolle på: At få os alle med til at søge i stedet for bare at vente på svaret. Vi er vant til at opføre os som mere eller mindre aktive skolebørn, som pænt venter på, at læreren skal fortælle os, hvad vi skal mene. Men sådan betragter Frans os ikke, og han sagde det fra starten. Var hans første ord til os ikke "Brødre og søstre"?

Og når vi formulerer for os selv, hvad vi nu kan vente os fra en pavelig tekst, må vi huske det skelsættende interview, Frans kom med nogle måneder efter være blevet valgt. "Jeg ser tydeligt for mig, at Kirken i dag er som et felthospital efter et slag. Her giver det ikke mening at spørge en hårdt såret person om hans kolesteroltal eller blodsukkerniveau. Det vigtigste må være at læge hans sår og først herefter kan vi tale om alt det andet."

Det er en ny måde at opfatte Kirkens funktion på, ikke mindst efter Benedikts meget belærende ledelse. Og til at forstå, hvor ny den egentlig er, fik jeg hjælp hos Johannes Værgø, som beskriver forskellen mellem den østlige og den vestlige kirkes opfattelse af synden således: en skade som skal helbredes eller en forbrydelse som skal straffes (Det betroede menneske s. 95).

Det er med en læges eller en medpatients indfaldsvinkel, at Frans tager emnet det syge ægteskab op. Det er noget nyt for et romersk dokument, som ellers plejer at formulere klart, hvad vi skal mene. Ligesom K. Aarup har jeg problemer med denne tekst, som stritter i mange retninger, men jeg håber (og tror sågar), at vi senere vil blive klogere, især hvis vi følger med.

J-P. Duclos. Frederikssund

Retfærdiggørelse ved tro

Om Cantalamessa og Luther.

Kardinalsspørgsmålet er ikke om mennesket retfærdiggøres ved tro – læren er mejslet i granit på Skriftens væg og er ikke til at overse – men hvad omdrejningspunktet i dimensionen

tro er, som Skriften belyser den.

"Den, der tror på Sønnen, har evigt liv; den, der er ulydig mod Sønnen, skal ikke se livet."

Sønnen er Ordet, der skaber det det nævner, det samme Logos, der igangsatte og formede kosmos i galakser, solsystemer med sole, planeter og måner og som adresserer den døde skabning med et befalende ord "bliv lys" og skabningen følger sig i lydighed og det blev lys og som igen befaler den døde skabning "bliv liv" og skabningen følger sig i lydighed og det blev liv.

At følge sig i lydighed mod Logos er tro og er en indbygget egenskab ved skabningen, der hverken har rationale eller fri vilje til at sætte sig imod. Det samme Logos, som forklares på bjerget med ordene: "Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham!", adresserer en anden død skabning, det åndeligt døde mennesket, med de samme befalende ord "bliv lys", men det bliver ikke nødvendigvis lys, og "bliv liv", men det bliver ikke nødvendigvis liv, da mennesket har rationale og fri vilje til at sætte sig imod, som er vantrø. Retfærdiggørelsen er tilstanden af Logos, der befaler, og mennesket, der følger sig i lydighed med tillid til Ordet, der befaler.

Retfærdiggørelse af tro er således forklaret på storskærm i skabelsen af universet – blive lys, blive liv – med respons i skabningen og med frivillig respons hvad angår mennesket med vækst over tid på eget ansvar, formidlet af Logos, der skaber det det nævner, når det lander på tro, der af lydighed følger sig efter det, kulmineret til fuldkommenhed i Ordets Moder med "lad det ske mig efter dit ord", hvilket tilbageviser protestantismen på den ene side og pelagianismen på den anden.

"Hvis Sønnen får gjort jer frie, skal I være virkelig frie" er retfærdiggørelse af tro, da frigørelsen er betinget af tro. Det samme græske ord, diakao, anvendes i Romerbrevet 5,1 og 6,7 for henholdsvis 'retfærdiggjort' og 'frigjort', som ikke er identisk med min oplæring på luthersk bibelskole, hvor retfærdiggørelse af tro var som en unilateral juridisk deklaration. Den katolske og protestantiske kirke kan være enige om pakken, men ikke om indholdet i pakken.

Tummas A. Planck, 2880 Bagsværd

Juli måned

1. *grøn*. Fredag i 13.alm.uge. (I Ps).

☞ Sl 119,2.10.20.30.40.131

☞ Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund

L.: Am 8,4-6.9-12 **Ev.:** Matt 9,9-13

2. *grøn*. Lørdag i 13.alm.uge. (I Ps).

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ Sl 85, 9.11-12.13-14.

☞ Herren taler fred til sit folk.

L.: Am 9,11-15. **Ev.:** Matt 9,14-17.

Bededag for præste- og ordenskald

3. *grøn*. **14.ALM.SØNDAG.** (II Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Es 66,10-14c

☞ Sl 66,1-3a.4-5.6-7a.16+20

☞ Bryd ud i fryderåb for Gud, hele jorden.

2.L.: Gal 6,14-18

Ev.: Luk 10,1-12.17-20 *eller* 10,1-9

4. *grøn*. Mandag i 14.alm.uge (II Ps)

Eller *hvid*. **Elisabeth af Portugal** (†1336)

☞ Sl 145,2-3.4-5.6-7.8-9

☞ Herren er nådig og barmhjertig

L.: Hos 2,16.17b-18.21-22 **Ev.:** Matt 9,18-26

5. *grøn*. Tirsdag i 14. alm. uge (II Ps).

Eller *hvid*. **Antonius Maria Zacharia**, præst (†1539)

☞ Sl 115,3-4.5-6.7ab+8.9-10

☞ Israel, stol på Herren! *eller* ☞ Halleluja!

L.: Hos 8,4-7.11-13. **Ev.:** Matt 9,32-38

6. *grøn*. Onsdag i 14. alm. uge (II Ps).

Eller *rød*. **Maria Goretti**, jomfru og martyr (†1902)

☞ Sl 105,2-3.4-5.6-7

☞ Søg altid Herrens ansigt. *eller* ☞ Halleluja!

L.: Hos 10,1-3.7-8.12 **Ev.:** Matt 10,1-7

7. *grøn*. Tirsdag i 14. alm. uge (II Ps).

☞ Sl 80,2ac+3b.15-16

☞ Lad dit ansigt lyse, Herre, så vi bliver frelst.

L.: Hos 11,1-4.8c-9 **Ev.:** Matt 10,7-15

8. *grøn*. Fredag i 14. alm. uge (II Ps).

Eller *rød*. **Augustin Zhao Rong**, præst (†1815),

og **lidelsesfæller**, martyrer (†1648-1939)

☞ Sl 51,3-4.8-9.12-13.14+17

☞ Min mund skal forkynde din pris.

L.: Hos 14,2-10 **Ev.:** Matt 10,16-23

9. *rød*. Lørdag i 14. alm. uge.(II Ps)

Villehad, martyr (†1572) (m)

☞ Sl 93,1ab.1c-2.5.

☞ Herren er konge! Han har klædt sig i højhed.

L.: Es 6,1-8. **Ev.:** Matt 10,24-33.

10. *grøn*. **15.ALM.SØNDAG.** (III Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: 5 Mos 30,10-14

☞ Sl 69,14+17.30-31.33-34.36ab+37

☞ I, som er ydmyge, skal søge Gud, og I skal få nyt mod.

eller ☞ Sl 19,8.9.10.11

☞ Herrens forordninger er retskafne, de glæder hjertet.

2.L.: Kol 1,15-20

Ev.: Luk 10,25-37

11. *hvid*. Mandag. **BENEDIKT**, abbed, værnehelgen

for Europa (†547)(f)

Gl.Helg.pf

L.: Ordspr 2,1-9

☞ Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11.

☞ Jeg vil love Herren til hver en tid.

Eller: Smag og se, at Herren er god.

Ev.: Matt 19,27-29

12. *grøn*. Tirsdag i 15.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Kjeld**, præst (†1150)

☞ Sl 48,2-3a.3b-4.5-6.7-8

☞ Gud lader sin by bestå til evig tid.

L.: Es 7,1- 9. **Ev.:** Matt 11,20-24

13. *grøn*. Onsdag i 15.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Henrik** (†1024)

☞ Sl 94,5-6.7-8.9-10.14-15

☞ Herren forkaster ikke sit folk.

L.: Es 10,5-7.13-16 **Ev.:** Matt 11,25-27

14. *grøn*. Tirsdag i 15.alm.uge. (III Ps)(m)

Eller *hvid*. **Kamillus af Lellis**, præst (†1614)

☞ Sl 102,13-14ab+15.16-18.19-21

☞ Fra himlen ser Herren ned til jorden.

L.: Es 26,7-9.12.16-19 **Ev.:** Matt 11,28-30

15. *hvid*. Fredag i 15.alm.uge. (III Ps).

Bonaventura, biskop og kirkelærer ((†1274) (m)

☞ Es 38,10.11.12abcd.16

☞ Du, Herre, skånede mig for ødelæggelsens grav.

L.: Es 38,1-6.21-22.7-8 **Ev.:** Matt 12,1-8

16. *grøn*. Lørdag i 15.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Vor Frue af Karmel**

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ Sl 10,1-2.3-4.7-8.14

☞ Herre, glem ikke de hjælpeløse

L.: Mika 2,1-5 **Ev.:** Matt 12,14-21

17. *grøn*. **16.ALM.SØNDAG.** (IV Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: 1 Mos 18,1-10a

☞ Sl 15,2-3ab.3cd-4ab.5

☞ Herre, hvem kan være gæst i dit telt?

2.L.: Kol 1,24-28 **Ev.:** Luk 10,38-42

18. *grøn*. Mandag i 16.alm.uge. (IV Ps).

☞ Sl 50,5-6.8-9.16bc-17.21+23

☞ Den, der ærer mig, lader jeg se Guds frelse.

L.: Mika 6,1-4.6-8 **Ev.:** Matt 12,38-42

19. *grøn*. Tirsdag i 16.alm.uge. (IV Ps).

Eller *rød*. **Apollinaris**, biskop og martyr (†75)

☞ Sl 85,2-4.5-6.7-8

☞ Lad os se din godhed, Herre!

L.: Mika 7,14-15.18-20 **Ev.:** Matt 12,46-50

20. *hvid*. Onsdag i 16.alm.uge. (IV Ps).

Torlak, biskop (†1193) (m)

☞ Sl 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17

☞ Min mund skal forkynde din frelse.

L.: Jer 1,1.4-10 **Ev.:** Matt 13,1-9

21. *grøn*. Tirsdag i 16.alm.uge. (IV Ps).

Eller *hvid*. **Laurentius af Brindisi**,

præst og kirkelærer (†1619)

☞ Sl 36,6-7ab,8-9.10-11.

☞ Hos dig, Herre, er livets kilde.

L.: Jer 2,1-3.7-8.12-13. **Ev.:** Matt 13,10-17.

22. *hvid*. Fredag i 16.alm.uge. (IV Ps).

Maria Magdalena (m)

☞ Jer 31,10.11-12ab.13.

☞ Herren vogter os som hyrden sin hjord.

L.: Jer 3,14-17. **Ev.:** Joh 20,1-2.11-18

Ad libitum læsninger til Maria Magdalena:

L.: Højs 3, 1-4a *eller* 2 Kor 5,14-17

☞ Sl 63,2.3-4.5-6.8-9

☞ Min sjæl tørster efter dig, min Gud.

23. *hvid*. Lørdag **BIRGITTA**,

værnehelgen for Europa (†1373) (f)

Gl.Helg.pf

L.: Gal 2,19-20

☞ Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11

☞ Jeg vil love Herren til hver en tid.

eller Smag og se, at Herren er god!

Ev.: Joh 15,1-8

24. *grøn*. **17.ALM.SØNDAG.** (I Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: 1 Mos 18,20-32

☞ Sl 138,1-2a.2bc-3.6-7ab.7c-8

☞ Den dag jeg råbte, svarede du mig, Herre.

2.L.: Kol 2,12-14

Ev.: Luk 11,1-13

25. *rød*. Mandag. **JAKOB**, apostel (f)

Gl.Ap.pf

L.: 2 Kor 4,7-15

☞ Sl 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6

☞ De, som sår med gråd, skal høste med frydesang.

Ev.: Matt 20,20-28

26. *hvid*. Tirsdag i 17.alm.uge. (I Ps).

De hellige Joakim og Anna,

Jomfru Marias forældre (m)

☞ Sl 79,8.9.11+13

☞ Befri os, Herre, for dit navns æres skyld.

L.: Jer 14,17-22 **Ev.:** Matt 13,36-43

Ad libitum læsninger til Joakim og Anna:

L.: Sir 44,1.10-15

☞ Sl 132,11.13-14.17-18

☞ Herren skal give ham Davids, hans faders trone)

Ev.: Matt 13,16-17.

27. *grøn*. Onsdag i 17.alm.uge. (I Ps)

☞ Sl 59,2-3.4-5a.10-11.17.18.

☞ Gud, du er min tilflugt, når jeg er i nød.

L.: Jer 15,10.16-21. **Ev.:** Matt 13,44-46.

28. *hvid*. Tirsdag i 17.alm.uge. (I Ps).

Martha (m)

☞ Sl 146,1-2.3-4.5-6.

☞ Lykkelig den, hvis hjælp er Jakobs Gud

eller ☞ Halleluja!

L.: Jer 18,1-6. **Ev.:** Joh 11,19-27 *eller* Luk 10,38-42

Ad libitum læsninger til Martha:

L.: 1 Joh 4,7-16

☞ Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11

☞ Jeg vil prise Herren til alle tider. *eller* Smag

og se, at Herren er god!

29. *rød*. Fredag i 17.alm. uge (I Ps)

Olav, martyr (†1030) (m)

☞ Sl 69,5.8-10.14.

☞ Svar mig i din store trofasthed, Gud.

L.: Jer 26,1-9. **Ev.:** Matt 13,54-58.

På Færøerne og i Grønland:

29. *rød*. **OLAV**, martyr (†1030)(h)

Gl.Cr.Mart.pf

1.L.: Visd 10,10-14

☞ Sl 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17

☞ Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.

2.L.: Jak 1,2-4.12

Ev.: Matt 16,24-28

30. *grøn*.Lørdag i 17.alm. uge (I Ps)

Eller *hvid*. **Peter Chrysologus**, biskop og kirkelærer

(†451)

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ Sl 69,15-16.30-31.33-34.

☞ I nådens tid, Herre, svar mig.

L.: Jer 26,11-16.24. **Ev.:** Matt 14,1-12.

31. *grøn*. **18.ALM.SØNDAG.** (II Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Præd 1,2; 2,21-23

☞ Sl 90,3-4.5-6.12-13.14+17

☞ Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.

2.L.: Kol 3,1-5.9-11

Ev.: Luk 12,13-21

Det sker i bispedømmet

JUNI

Fredag 24. kl. 19- ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse v. pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, Kbh V.

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Hver onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden. Messe med forbøn for de syge afholdes 1. onsdag i måneden kl. 19-21. Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Rymsgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os. Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

VI VII VIII IX X XI XII I II

KØBENHAVNS
URMAGER VÆRKSTED

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure
på vores eget værksted

Ved større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venter

Lange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagervaerkstedet.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnavgt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Støtter nødlidende

www.vincentgrupperne.dk

KATOLSK INFOBUTIK

Katolske Bøger og Brugskunst

Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner,
rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors,
julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...

Ryegade 28 · 8000 Aarhus C
Tlf. 87307055
www.katolskinfobutik.dk

Bønnens Apostolat

Juli

- *Generel intention:* Oprindelige befolkninger
At de oprindelige befolkninger, hvis identitet og eksistens er truet, må blive vist behørig respekt.
- *Missionsintention:* Latinamerika og Caribien
At Kirken i Latinamerika og Caribien, gennem sin opgave, må forkynde evangeliet med fornyet energi og entusiasme.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Lukket i juli - vi ønsker dig en skøn sommer.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Husk valfarten til Haraldsted! Søndag den 3. juli.

Kom og vær med på den ældste valfart i nyere tid til Sct. Knud Lavard, Sjællands værnehelgen.

Kl. 14.00 mødes vi til en kort andagt i Haraldsted Kirke, hvorefter vi går i procession den lille kilometer til kapelruinen.

Ca. kl. 15.00 fejrer biskop Czeslaw Kozon den hellige messe.

Derefter fælles samvær i Knud Lavards Hus, hvor der vil blive budt på kaffe/te og kage. Der vil også være mulighed for at købe pølser med brød og diverse drikkevarer.

Kl. 18.00 Afsluttende andagt med sakramental velsignelse.

Der er mulighed for at blive kørt, hvis man ikke kan gå fra kirken til kapelruinen. For afhentning på Ringsted station, kontakt Lene Irlov, tlf. 21 73 27 21.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 10
som udkommer den **10. juli**.

skal være redaktionen i hænde senest den **20. juni**

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 11
som udkommer den **12. august**.

skal være redaktionen i hænde senest den **25. juli**.

Informationschef: Niels Messerschmidt
(ansvarshavende)
Redaktør: Lisbeth Rütz
Layout: Carsten Meyer-Jensen
Annoncer og abonnement:
redaktion@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Mikael Stjernberg, Malene Fenger-Grøndahl, Estrid Ryom, Stine Riegels, Anton Dorph-Petersen, Helge Clausen, Casper Thorup, Andreas Rude, Kirsten Krog.

Redaktion og annoncer:
Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040
kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.
E-mail: redaktion@katolskorientering.dk,
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 11.500
ISSN 0902-297X

Firmelse og pontifikalmesse efter ekstraordinær form i Sankt Augustins kirke

lørdag den 25. juni kl. 12.30.
Jagtvej 183, 2100 København Ø.

Celebrant: biskop Czeslaw Kozon assisteret af præster fra ind- og udland.

Få kunder i butikken

Med en **ANNONCE** i Katolsk Orientering når dit budskab ud til mere end 11.000 katolske læsere.

Skriv til redaktion@katolskorientering.dk og hør mere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening.

Mechthild af Magdeburg – begine og mystiker

Beginebevægelsen levede i et kirkeligt grænselandskab og var sværere at kontrollere for Kirken end de kvinder, der levede i traditionelle klostre. Derfor blev de til tider mistænkt for kætteri. Men Mechthild af Magdeburgs skrifter har en ortodoks treenighedslære som strukturerende princip.

Tekst: Kirsten Krog

SPIRITUALITET Den middelalderlige mystiker Mechthild af Magdeburg, som levede i 1200-tallet, tilhørte den ikke så kendte gruppe af gudviede kvinder, som kaldtes beginer. Hun er mest kendt for sit værk *”Das Fließende Licht der Gottheit”* (”Guddommens strømmende lys”), som hun skrev på middelnedertysk. Efter år som begine, indtrådte Mechthild i det navnkundige cistercienserkloster i Helfta, som også rummede store navne

som Mechthild af Hackeborn og Gertrud af Helfta. Hendes klosterindtrædelse kan skyldes, at beginebevægelsen var under mistanke for kætteri, og at det derfor har været sikrere for hende at tilhøre et godkendt klostresamfund.

Beginebevægelsen

Betegnelsen begine omfatter en gruppe kvinder, hvoraf nogle levede alene, nogle i små grupper og andre i store fællesskaber.

Hver begine ejede sit eget bosted og forsørgede sig selv ved bl.a. forskelligt håndarbejde, ligesom hun sandsynligvis har haft forskelligt omsorgsarbejde. Ingen af beginerne levede under en af Kirken godkendte regler, men flere fællesskaber havde derimod deres egne regler. På samme måde afgav beginerne ikke livslange, bindende løfter. Selvom deres livsform på mange måder lignede nonnernes, manglede nogle af klosterlivets bærende elementer altså. Som mandlige modstykker til beginerne står begharderne.

Beginerne synes at stå nærmest tiggerordenene i spiritualitet, og det var da også i de fleste tilfælde franciskanere og dominikanere, der fungerede som deres skriftefædre og åndelige vejledere.

Selve ordet begine kan ikke fastsættes etymologisk. Én forklaring er, at det knytter an til mistænkeliggørelsen af dem som kættere, og at begine er opstået ud fra kættergruppen kaldt albigenkerne ”al – bigen – ser”. En anden forklaring er, at ordet

begine ganske simpelt hænger sammen med farven på deres dragt, som var beige.

Man kan ikke fastsætte tidspunktet for beginerne oprindelse, men betegnelsen kan spores tilbage til omkring år 1200.

Beginebevægelsen var, som tiggermunkenene, koncentreret omkring byerne og stærkest i Nordfrankrig, Sydtyskland og Nederlandene, men fandtes i hele Europa, også i Norden. I *Diplomatarium Danicum* nævnes således navnene på to beginer i Roskilde og et beginehus i København, begge eksempler fra 1200-tallet. På samme måde fortælles der i *Vadstenadiariet* (et håndskrift fra 1300-tallet, der beskriver livet i Vadstena Kloster 1384-1545) om en strid i forbindelse med nogle beginer, der boede ved Birgittaklostret i Vadstena så sent som i 1506. Endelig skriver Petrus de Dacia, som regnes for Sveriges første forfatter, om den tyske begine Kristina, der trods sine voldsomme djævlåbenbaringer- og hjem søgelser blev regnet for fuld rettroende i Kirken.

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 9
 24. juni 2016 · 42. årgang

PP
 DANMARK

Mellem kætteri og ortodoksi

Når man sammenligner beginerne mystik med den, som fandtes hos samtidens kvindelige mystikere og helgener, kan det ofte umiddelbart være svært at finde de store forskelle. Én af årsagerne til, at beginerne alligevel i højere grad blev mistænkeliggjorte, kan imidlertid søges i den kendsgerning, at de på grund af deres manglende organisering gennem godkendte klosterregler og evige løfter var langt sværere at kontrollere for Kirken end nonnerne i de etablerede klostre.

Beginerne levede altså på mange måder i Kirkens grænselandskab og blev i perioder forfulgt af Kirken. I 1216 lykkedes det imidlertid Jakob af Vitry, senere biskop, at overtale pave Innocens d. III (1198-1216) til at tillade beginerne livsstil, en tilladelse, som dog kun blev givet mundtligt. Også Gregor d. IX (død 1241) stillede sig positiv overfor beginebevægelsen. Ved Det andet Lyonkoncil ændrede stemningen mod beginerne sig imidlertid indirekte ved at alle ordener opstået efter forbuddet i 1215 blev officielt opløst. Det var dog først ved koncilet i Vienne 1311-12 under Clemens d. V (1305-1314), at beginerne eksplicit og for alvor blev mistænkeliggjorte. I dekretet *Ad nostrum* (1314) dukker også begrebet den frie ånds søstre og brødre op, som direkte blev forbundet med beginerne og begharderne.

Mechthild af Magdeburg.

Selvom Mechthilds *”Das fließende Licht der Gottheit”* har passager, der er meget oplysende, når det gælder at sætte sig ind i hendes liv, er det begrænset, hvad man ved om hende. Man ved dog, at hun blev født af velhavende forældre, og at hun havde visioner allerede som 12-årig. Det var dog

først som voksen, at hun med støtte fra sin skriftefar Heinrich von Halle begyndte at nedskrive visionerne. Som 20-årig indtrådte hun i et beginehus, hvor hun levede indtil hun omkring 1270 indtrådte i klostret i Helfta. Hun er født omkring 1210, og man må derfor regne med, at hun har levet som begine i omkring 40 år. Hun dør enten i 1282 eller 1297 og når altså at leve en årrække som nonne.

”Das fließende Licht der Gottheit”

”Das fließende Licht der Gottheit” består af i alt syv bøger, som hver er underopdelt i kapitler af forskellig længde, stil og genre. På nær den sidste, som er skrevet i klostret i Helfta, er resten fra Mechthilds tid som begine. Værket veksler mellem lyrik eller hymner og prosa og mellem epik og dialog. På samme måde er der visioner, der er båret oppe af stærke allegorier og symboler, mens andre er mere konkret teologiske. Store dele af værket er præget af Højsangen.

Brudemystik

Netop inspirationen fra Højsangen placerer Mechthilds visioner i brudemystikkens tradition. Et eksempel på dette er følgende smukke passage fra 1. bog kapitel 22: ”Vor Genløser er blevet Brudgom. / Bruden blev beruset ved at se på det ædle ansigt. / I sin største styrke, bliver hun besejret, / i det stærke lys, er hun blind i sig selv, / i den største blindhed ser hun klare, / i den største kærlighed er hun både død og levende. / Jo længere hun er død, desto saligere lever hun. / Jo saligere hun lever, desto mere erfarer hun. / Jo ringere hun bliver, desto mere flyder til hende. / Jo mere hun bærer, desto rigere bliver hun. / Jo fattigere hun bliver, desto dybere bor hun i Gud. / Jo mere tålmodig hun er, desto stærkere

hersker hun. / Jo dybere hendes sår bliver, desto hårdere kæmper hun. / Jo kærligere Gud er mod hende, desto højere hæver hun sig op over sig selv. / Jo skønnere hun lyses op af Guds blik, desto nærmere kommer hun ham. / Jo mere hans attrå vokser, desto smukkere bliver deres bryllup. / Jo smallere deres kærlighedsleje bliver, desto mere inderlig bliver omfavnelsen. / Jo lifligere kysene, desto kærligere øjekastene. / Jo mere smerteligt de adskilles, desto rigere belønner han hende. / Jo mere glødende hun bliver, desto hurtigere brænder hun. / Jo mere hun brænder, desto smukkere stråler hun. / Jo stærkere hun synger sine lovsange, desto større bliver hendes attrå.”

Tegn på kætteri og ortodoksi

Når man ser på Mechthild af Magdeburgs mystik og den mystik man ser hos andre beginer, der ikke som hende bliver på ”Kirkens sti”, er der mange lighedspunkter, blandt andet brudemystikken, og man kan spørge sig selv, hvad det egentlig er, der skiller hendes rettroende mystik fra de beginer, som blev kætterdømt. Blandt de rettroende er foruden Mechthild også Maria af Oignies, mens Margery Kempe er et eksempel på en kætterdømt begine.

I hvert fald tre centrale områder springer en i øjnene, nemlig deres forståelse af, hvem Gud er, at han er personlig og treenig, deres forhold til sakramenterne og forståelse af egen syndighed. Her overskrider de kætterske beginer og den frie ånds søstre og brødre grænsen til en ren åndelig forståelse af Gud og relationen til Ham, deres tro er ikke inkarnationsbaseret, og dermed bliver sakramenterne også ligegyldige for dem, derudover tror de på, at de kan nå fuld syndfrihed allerede her på jorden.

Men netop på disse punkter er Mechthild

fuldt ud ortodoks i sin tro.

Treenigheden

Treenigheden bruges i flere af Mechthilds visioner som strukturerende princip, og der er i visse tilfælde tale om en så præcis ortodoks treenighedslære, at man egentlig ikke skulle kunne forvente den hos en ulærd kvinde. Hun skriver blandt andet: ”Da ser hun den ene hele Gud i tre personer og erkender de tre personer i den ene udelte Gud”. Også i den samme vision, som er citeret ovenfor, ses hendes treenighedslære. Den fortsætter netop med at sætte brudemystikken ind i Treenighedens rum: ”Hvordan blev da hvor Genløser Brudgom? Under Den Hellige Treenigheds jubel. Da Gud ikke længere kunne forblive i sig selv, skabte han sjælen og skænkede sig til hende i kærlighed.”

Sakramenterne

På samme måde ser man hos Mechthild en klar forbundethed med og afhængighed af sakramenterne. Hun kan således i 2. bog, kapitel 4 udbryde: ”Åh, min kære Herre, skal jeg være uden messe i dag?” Flere steder kobles kommunionen endvidere til præsteembedet, hvilket heller ikke ses hos de kætterske beginer. Men det er på en særlig måde skriftemålets sakramente, som fylder i Mechthilds visioner, hvilket hænger uløseligt sammen med hendes klare syndsbevidsthed, der igen adskiller hende fra kætterbevægelsernes syndfrihedslære.

Verdensungdomsdage i barmhjertighedens tegn

Højdepunkterne fra pavens besøg i Polen.

KRAKOW Vær ikke bange for at have store drømme eller tage chancer! Rejs jer fra jeres komfortable sofaer og sæt jeres aftryk på livet! Pave Frans' opfordring til de hundredtusindvis af unge fra hele verden runger stadigvæk efter at de mange unge nu har forladt det store *Campus Misericordiae*-område lidt uden for Krakow og Blonia parken.

Pave Frans kom til verdensungdomsdagene i Krakow, hans forgænger den hellige pave Johannes Paul II's residens i tyve år (1958-78), med et budskab om håb, barmhjertighed og næstekærlighed på et tidspunkt, hvor verden er skueplads for omfattende lidelser og bestialske grusomheder.

Paven kom ikke alene til Polen for at fejre Guds kærlighed og barmhjertighed sammen med de mange unge fra nær og fjern. Det var også et pastoralt besøg med øjeblikke, som har brændt sig ind på manges nethinder. Fx hans ensomme gang gennem den berygtede port til udryddelseslejren Auschwitz og hans stille bøn i skt. Maximillian Kolbes celle, eller hans besøg på nationalhelligdommen, den sorte Madonna i Częstochowa.

Man vil også huske scener med de mange unge pilgrimme i Blonia-parken og på det store *Campus Misericordiae*-område, hvor de unge sammen med glæde og entusiasme forkyndte deres tro på tværs af sproglige og kulturelle skel.

Eller som en glad Maria Immaculata-søster fra Amager, sr. Teresa Piekos, som deltog med sit store evangeliseringsprojekt om Guds frelse og Guds barmhjertighed, udtrykte det: "Man kan næsten ikke beskrive, hvad det sker her. Man skal selv se det [...] Her kommer tusinder af mennesker og besøger vores udstilling. Der er virkelig tale om evangelisering [...]"

Vi er trætte, når vi kommer hjem kl. ti om aftenen, men samtidig fyldt med glæde helt op til randen".

På den afsluttende friluftsmesse søndag den 31. juli på *Campus Misericordia*, hvor anslået mere end to millioner deltog, sagde pave Frans til de unge: "Verdensungdomsdagene slutter i dag, men fortsætter i morgen i jeres hjem, fordi det er dér Jesus fremover vil møde jer".

Inden pave Frans forlod Polen, takkede han de mange frivillige bag ungdomsarrangementet og pegede i den forbindelse på, at hvis de unge ønsker at være "et håbets fyrtårn" for fremtiden, må de føle ansvar og have modet til at løse nutidens udfordringer uden at sætte deres kristne identitet over

Pave Frans vinker til folk langs ruten fra sporvognen på vej mod Blonia parken. Foto: Associated Press.

styr. Identitet og mod bliver temaer for de næste verdensungdomsdage, som afholdes i Panama i 2019.

I KO nr. 12 bringes et fyldigt sammendrag af verdensungdomsdagene i Krakow. NM

Verdensungdomsdagene

Det internationale ungdomstræf blev startet på initiativ af den hellige pave Johannes Paul II i 1984 og det første arrangement blev afholdt i Rom i 1986. Siden har man fejret verdensungdomsdagene hvert andet eller tredje år i én af verdens storbyer.

Verdensungdomsdagen er en enestående mulighed for at opleve Kirkens mangfoldighed og alsidighed. Man mødes med tusindvis af andre katolske unge fra hele verden og besøger lokale sogne i værtslandet. Temaet for Verdensungdomsdagen 2016 var "Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed" (Matt 5,7).

Et bestialsk præstemord ryster verden

Første præstemartyr i Frankrig i det 21. århundrede.

NORMANDIET "Et hjertensgodt menneske". Denne beskrivelse går igen, når Jacques Hamels nærmeste skal beskrive den 85-årige katolske præst, der blev dræbt af IS-terrorister i kirken i Saint-Étienne-du-Rouvray tirsdag formiddag den 26. juli.

"Han var et godt menneske, enkel og ligetil og meget værdsat af folk. Han foretog stadig vielser og begravelser. Han havde viet sit liv til at hjælpe andre", siger Auguste Moanda-Phuati, præst i Saint-Étienne-du-Rouvray sognet til avisen *Le Figaro*.

Jacques Hamel havde arbejde som præst i den nordfranske by i ti år og vikarierede tirsdag den 26. juli for sognepræsten, da to 19-årige IS-terrorister trængte ind i kirken under morgenmessen. De dræbte p.

Hamel ved at skære halsen over på ham foran alteret og tog fem sognebørn, heraf to ordenssøstre som gidsler, inden de blev dræbt af franske sikkerhedsstyrker.

Den 85-årige p. Jacques Hamel blev 26. juli det første gejstlige offer for IS-terror på europæisk jord. Foto: Ærkebispedømmet Rouen.

Det første gejstlige offer for IS-terror i Europa var bl.a. engageret i den tværreligiøse dialog i hjembyen og havde tætte kontakter til byens andre trossamfund, heriblandt byens moské.

"Jacques Hamel var en ven af moskéen, og vore trossamfund arbejdede ofte sammen. Især efter det første attentat i Frankrig mod Charlie Hebdo for 18 måneder siden har vi haft adskillige møder i den tværreligiøse komité i byen, og vi talte ofte sammen. Han var en fredens og troens mand, som ofrede sit liv for andre", siger Mohammed Karabila, formand for de franske muslimers regionsråd.

Vatikanet har fordømt drabet på præsten, som de kalder for "barbarisk". De kalder angrebet for særligt afskyeligt, fordi det foregik på et helligt sted.

Pater Hamel blev født i 1930 i Darnétal, en arbejderforstad til Rouen. Han blev præsteordineret i 1958 og virkede som præst i blandt andet Cléon, en arbejderby i Normandiet. I 2008 kunne han fejre sit 50-års præstestjubilæum. NM

Amoris Laetitia

Hvordan skal den læses?
[Læs mere på side](#)

2

Haus Ohrbeck

Lægfolk, præster og søstre til kursus i Tyskland.

[Læs mere på side](#)

5

Caritas-kollekt

Indsamling til det nationale arbejde.

[Læs mere på siderne](#)

7-10

Kirken i Danmark

Kardinal Marx kommer til Danmark, bibliodrama, mindeord om Vivian Tiedemann. [Læs mere på side](#)

12

KO mener

Vore døre forbliver åbne

Det, der skete i Saint-Étienne-du-Rouvray tirsdag den 26. juli, kan kun vække den dybeste afsky og fordømmelse – det barbariske drab på en 85-årig katolsk præst i færd med at fejre morgenmesse. Efter de seneste terrorangreb i Frankrig er galninge denne gang gået efter ikke at dræbe i flæng. Det skriver Jean Duchesne, professor emeritus og rådgiver for ærkebiskoppen af Paris, i en kommentar til drabet på p. Jacques Hamel.

Indtil nu, skriver Duchesne, har terroristerne søgt at ramme hjertet i den sekulære kulturs selvforståelse: Charlie Hebdos ikonoklastiske uforkammethed, den hedenske sportsdyrkelse på det franske nationalstadion, den ubekymrede nydelsessyge i Bataclan, det bohemeagtige liv i caféer i 11. arrondissement og 14. juli-fyrværkeriet i Nice, der skulle markere en revolution som nok banede vejen for nye store idéer, men også guillotinen...

Drabet den 26. juni havde en helt anden karakter. Målet var ikke den vestlige sekulære kultur, men at ramme selve Vestens rødder og dens levende kilde (hvilket mange er uvidende om); kristendommen og på det tidspunkt og sted, hvor den tydeligst og mest intenst giver sig til kende, i fejringen af messen.

Efter angrebet må man med rette spørge sig selv, i hvor høj grad franskmændene (og andre) er villige til at identificere sig med ofrene – den gamle præst, der brutalt blev myrdet foran alteret og den håndfuld af troende og ordenssøstre, som befandt sig i kirken. Vil mange sige 'Je suis Jacques Hamel' ligesom flertallet gjorde det, da de efter angrebet på Charlie Hebdo sagde 'Je suis Charlie'? Eller finder de det nok at påpege, at det er forkert at slå nogen ihjel? Nogle vil måske gå videre og forsvare samvittighedsfriheden, ja måske endda trosfriheden? For noget har ændret sig. Hvad der gik viralt på de sociale medier efter lastbilsdrabene på Promenade des Anglais i Nice var ikke et defensivt slogan, men et 'Pray for Nice'. Problemet er nemlig hverken politisk eller kulturelt, men åndeligt, skriver Duchesne.

Angrebet vækker ikke kun chok og afsky blandt kristne, men også blandt alle civiliserede mennesker. Og skulle vi kristne alligevel være mere rystede end andre, er det ikke kun fordi vi nu med rette kan frygte, at vore gudstjenester og vi selv er blevet legitime mål for hjernevaskede mordere og psykopater. Det skyldes, skriver Duchesne, at de ser sig selv konfronteret, på en måde ingen ønsker eller kan forudse, med det ondes mysterium i dets mest nøgne brutalitet. Nemlig den uudholdelige gåde om at kærligheden ikke er elsket, hvilket korset hvorpå man naglede Guds søn vidner om.

Trods vor frygt fortsætter vi med at gå til messe for at modtage den kærlighed, der overvinder hadet ved ikke at gengælde den. Og fordi vi ønsker at elske dem, som ser sig selv som vore fjender og alle de ligeglade, vil vore kirkers døre forblive åbne, slutter Jean Duchesne.

Niels Messerschmidt

Hvordan skal Amoris Laetitia læses?

Udlægningen af centrale passager i den postsynodale skrivelse skaber strid.

Tekst: Niels Messerschmidt

DEBAT Ikke uventet har pave Frans' postsynodale skrivelse *Amoris Laetitia* (AL) skabt en ophedet debat inden for Kirken, siden den blev offentliggjort i april. Det gælder navnlig dens behandling af det omtålelige spørgsmål om gengifte fraskilte katolikkers adgang til kommunionen, herunder pavens opfordring til her at udvise større pastoral fleksibilitet og dømmekraft.

Kritikere har læst og udlagt visse passager i AL som en åbning mod at denne gruppe katolikker vil kunne modtage kommunionen – hvilket, siger de, vil være i modstrid med Kirkens traditionelle lære, som foreskriver, at med mindre fraskilte og gengifte katolikker får deres tidligere ægteskab kendt ugyldigt ved en kirkelig domstol, har de ikke adgang til sakramentet.

Den konservative amerikanske kardinal Raymond Burke, som pave Frans i november 2014 fjernede fra posten som præfekt for Den apostolske Signatura ('Vatikanets Højesteret'), hævder, at dokumentet ikke skal forstås som en del af Kirkens læreembede, men at det snarere er pave Frans' personlige refleksioner over de sidste to familiesynoder.

"Dokumentets personlige, dvs. ikke-læremæssige, karakter fremgår også af den kendsgerning, at de citerede kilder i store træk stammer fra slutrapporten efter bispesynoden i 2015 og fra pave Frans' egne taler og prædikener", skrev kardinal Burke i et indlæg i *National Catholic Register*.

Andre har kritiseret den nu famøse

fodnote 351 [se faktaboks] (hvor pave Frans siger, at den pastorale omsorg for sådanne par "i visse tilfælde kan det også dreje sig om sakramenternes hjælp") for at være "et brud med Den katolske Kirkes evige lære", og andre har ligefrem hævdet, at visse af pavens ytringer skulle være i direkte modstrid med Jesu ord, apostlenes ord og Kirkens traditionelle undervisning.

Hvad siger paven selv?

Pave Frans berørte selv spørgsmålet om, hvordan AL skal læses, navnlig fodnote 351, under pressekonferencen i flyet på vej hjem fra den græske ø Lesbos 16. april, hvor to journalister stillede paven følgende spørgsmål:

Francis Rocca (*Wall Street Journal*): Tak, Hellige Fader! Jeg ser, at de spørgsmål, jeg havde tænkt på mht. immigration, allerede er blevet stillet, og De har givet udmærkede svar.

Hvis De tillader, ville jeg derfor gerne stille et andet spørgsmål vedrørende en anden begivenhed fra den seneste tid, nemlig Deres apostolske skrivelse. Som De jo ved, har der været megen diskussion efter udgivelsen vedrørende et af de mange punkter – og jeg ved, at vi har været mange, som har koncentreret os om netop dette punkt. Der er nogle, der fastholder, at der ikke er sket nogen ændring mht. reglerne, som afgør adgangen til sakramenterne for de fraskilte og gengifte, og at lovgivningen ligesom den pastorale praksis

og selvfølgelig også læren forbliver den samme; andre hævder derimod, at meget har ændret sig, og at der er et talrige nye åbninger og muligheder. Spørgsmålet for en person, en katolik, der gerne vil vide besked, er: er der nye konkrete muligheder, som ikke eksisterede før udgivelsen af Skrivelsen, eller er der ikke?

Pave Frans: Jeg ville have kunnet sige 'ja' – og punktum. Men det ville have været et for kortfattet svar. Jeg anbefaler Dem alle at læse den fremlæggelse, som kardinal Schönborn, som er en stor teolog, kom med. Han er medlem af Troslærekongregationen og kender udmærket godt Kirkens lære. I denne fremlæggelse vil Deres spørgsmål finde sit svar. Tak!

Jean-Marie Guénois (*Le Figaro*): Jeg havde det samme spørgsmål, men det er et supplerende spørgsmål, for man har ikke forstået, hvorfor De har skrevet denne famøse fodnote i AL vedrørende de gengiftes problemer – fodnote 351. Hvorfor henvises en så vigtig sag til en lille fodnote? Havde De forudset, at der ville blive modstand – eller har De villet sige, at dette punkt ikke var så vigtigt?

Pave Frans: Hør nu her, en af de seneste paver har – da han talte om koncilet, sagt, at der var to konciler – der var 2. Vatikanconcil, som foregik i Peterskirken – og så var der 'mediernes koncil'. Da jeg havde sammenkaldt den første synode, så var det, de fleste medier var umådelig optaget af: de gengifte fraskilte, kan de modtage kommunionen? Og eftersom jeg ikke er en helgen, så irriterede dette mig lidt – og gjorde mig også ked af det. For jeg tænker: men dette medie som bliver ved og ved og ved med dette – det gør sig ikke klart, at dette ikke er det primære problem? Det gør sig ikke klart, at familien over hele verden er i krise? Og familien er samfundets grundvold! Det gør sig ikke klart, at de unge ikke vil gifte sig? Det gør sig ikke klart, at nedgangen i fødselstallet i Europa er til at græde over? Det gør sig ikke klart, at manglen på arbejde og muligheder for arbejde gør, at far og mor begge arbejder, og at børn vokser op alene og uden at lære at vokse i dialog med far og mor? Det er de store problemer! Jeg husker ikke denne fodnote, men hvis en sag af denne slags ligger i en fodnote, så er det fordi den er blevet sagt i *Evangelii Gaudium*. Sådan er det. Det må være et citat fra EG. Jeg husker ikke nummeret, men sådan er det.

Ny strategi fra Vatikanets side?

Midt i juli udsendte 45 teologer og præster et brev til samtlige af Kirkens 218 kardinaler og patriarker, hvori de kræver at pave Frans skal præcisere visse passager i AL, så ordlyden i dokumentet ikke er i modstrid med Kirkens traditionelle lære. Kardinalerne og patriarkerne opfordres til at anmode paven om at adressere visse forkerte udlægninger af dokumentet.

I brevet hævdes det, at "den manglende præcision" i visse afsnit kan forlede læserne "til at fortolke dem i modstrid med Kirkens og den guddommelige åbenbarings sande lære", og brevet kommer med 19 passager fra AL "hvis vage eller flertydige formulering åbner for fortolkninger i modstrid mod Kirkens tro og moral".

Efter at have været tavs i et stykke tid kommer Vatikanet nu paven til undsætning i takt med, at stadig flere biskopper verden over er begyndt at implementere AL's lære i deres bispedømmer. Vatikanets dagblad *L'Osservatore Romano* bragte den 20. juli et længere essay af en *Fortsættes side 3* ►

Kardinal Christoph Schönborn med et eksemplar af *Amoris Laetitia*. Pave Frans havde bedt ham præsentere den postsynodale skrivelse, da den blev offentliggjort på en pressekonference i Vatikanet i april. Foto: Andrew Medichini, AP.

Pave emeritus fejrede sit 65-års præstejubilæum

Begivenheden blev holdt under private former i Vatikanet.

Tekst: Vatikanradioen, red. Niels Messerschmidt

JUBILÆUM Pave emeritus Benedikt XVI fejrede den 28. juni sit 65-års præstejubilæum ved et lukket arrangement i Det apostoliske Palads. Blandt gæsterne var pave Frans, Troselærekongregationens præfekt Gerhard Müller og dekanen for kardinalkollegiet, kardinal Angelo Sodano.

Joseph Ratzinger blev præsteviet den 29. juni 1951 i domkirken i Freising sammen med sin bror Georg og 42 andre seminarister.

I sin tale til pave emeritus reflekterede pave Frans over Benedikts tanker om præsteembedet som en forsat søgen efter sin elskede: "Dette har De vidnet om og fortsætter med at vidne om", sagde han.

"Hans Hellighed tjener fortsat Kirken og ophører ikke med at bidrage til dens vækst med beslutsomhed og visdom. Det gør De fra det lille kloster *Mater Ecclesia* i Vatikanets haver og på en måde, der modbeviser nutidens tendens med at anbringe ældre i et hengemt hjørne, når deres kræfter aftager.

Det siger jeg som Deres efterfølger, som har valgt navnet 'Frans'. Den hellige Frans' åndelige rejse begyndte i San Damiano. Men det sted, han elskede mest og ordenens åndelige centrum, var Portiuncula, hvor han grundlagde ordenen og viede sit liv til Gud. Portiuncula, dette 'beskedne sted', et skjult

hjørne nær Moderkirken og Jomfru Maria.

Alle generationer kan prise sig salige takket være hendes urokkelige tro og et liv helliget kærligheden til Gud. Forsynet har villet at du, kære medbroder, også lever på et sådan 'franciskansk' sted, hvorfra du udspreder ro, fred, styrke, tillid, modenhed, tro, hengivenhed og loyalitet – til stor gavn for mig, og det fylder mig og hele Kirken med kraft". Paven afsluttede sin tale med ønsket om at pave emeritus fortsat må leve i og vidne om Guds barmhjertige kærlighed.

"Vi er ikke alene på denne vej"

Kardinal Gerhard Müller takkede pave emeritus for i mange år at have opfordret os til tillidsfuldt at lægge vort liv i den opstandne Jesu mystiske og kærlige plan. Han omtalte også den kommende interviewbog med pave emeritus – "*Die Liebe Gottes Lehren und Lernen*" – den tredje interviewbog med Benedikt af den tyske journalist Peter Seewald.

"Du har tilhørt denne kærlighed i 65 år gennem det præsteløfte, du og din bror Georg gav på festdagen for apostlene Peter og Paulus. Disse to har været forbillede for din tjeneste; Paulus ved forkyndelsen af Guds ord og Peter ved at bekræfte dine brødre i troen".

I sin tale citerede kardinal Angelo Sodano

fra Benedikts egne ord om sin præstevielse: "Da jeg lå på gulvet og Alle Helgens Litaniet blev afsunget, indså jeg, at vi ikke er alene på denne vej med alle de hellige, som vandrer sammen med os".

Kardinal Sodano udtrykte Kirkens taknemmelighed over, at paven lovede ikke at svigte den, da han i februar 2013 meddelte sin beslutning om at træde tilbage: "Det sker for at jeg fortsat kan tjene med samme iver og kærlighed, således som jeg hidtil har forsøgt at gøre det, men på en måde for min alder og styrke mere passende måde", som pave emeritus udtrykte det dengang.

"Må Gud beskytte og bevare Dem", sluttede kardinal Sodano sin tale.

Øjeblikket sammenfattet i ét ord

Pave emeritus Benedikt XVI tog herefter ordet og sagde: "Hellige Fader, kære medbrødre, For 65 år siden valgte en præst, viet samtidig med mig, at der på mindekortet for sin primitivmesse skulle stå det græske ord *Eucharistomen* fordi han mente, at ordet med sine mange betydninger sammenfattede alt det, der kunne siges om dette øjeblik.

Eucharistomen udtrykker et menneskes 'tak', en 'tak' til alle. Først og fremmest en tak til Dem, Hellige Fader! Deres godhed, synlig allerede ved Deres valg, fortsætter med at imponere mig og styrker i høj grad mit indre *Fortsættes side 11* ▶

Den 89-årige pave emeritus Benedikt XVI hilser på sin efterfølger i forbindelse med en markering af sit præstejubilæum den 28. juni i Vatikanet. Foto: L'Osservatore Romano.

► *Fortsat fra side 2.* italiensk katolsk historiker, der hævder at pave Frans med AL ligger helt på linje med sine forgængere og Kirkens lære om det ømtålelige spørgsmål om gengifte fraskilte katolikker kan modtage kommunionen.

Tidligere samme måned bragte det italienske jesuitmagasin *La Civiltà Cattolica* et interview med kardinal Christoph Schönborn, hvori ærkebiskoppen af Wien skarpt afviser konservative påstande om, at pavens dokument ikke er et autoritativt dokument. Kardinal Schönborn siger, at AL er "et læremæssigt dokument, som gør Kirkens undervisning nutidig og relevant i dag".

Den italienske kardinal Carlo Caffarra, en anden velkendt konservativ kirkelig røst, har kritiseret den postsynodale skrivelse for at være vag og vildledende, og kardinalen benægter, at den viser en vej til, hvordan gengifte fraskilte katolikker kan modtage kommunionen, fordi det vil, siger han, være i modstrid med Kirkens hidtidige undervisning om ægteskabets uopløselighed.

Den tyske kardinal Gerhard Müller, præfekt for Troselærekongregationen, er enig med kardinal Caffarra og forklarer, at pave Frans ville have udtrykt sig meget tydeligere, hvis han havde ønsket en

sådan åbning. Præfekten hævdede i en tale i Spanien i begyndelsen af maj, at beslutningen om en person kan modtage sakramenterne ikke kan baseres på en rent individuel og privat dømmekraft.

"En privatisering af det sakramentale er så afgjort u-katolsk", siger han.

Samme vej som for alle syndere

I *L'Osservatore Romano*s udgave den 20. juli forklarer den italienske historiker og politiker Rocco Buttiglione, at Kirken altid har lært, at der findes tilfælde, hvor en troende ikke ser sig selv som værende i en tilstand af dødssynd eller måske ikke kan overskue de fulde konsekvenser heraf, som kan afbøde deres skyld".

"Den vej, som paven foreslår for fraskilte

og gengifte, er nøjagtig den samme som Kirken foreslår alle syndere: Gå til skrifte, og din skriftefader vil herefter – efter at have overvejet alle omstændighederne – beslutte sig for, om han vil give dig absolution og lade dig at modtage kommunionen eller ej", skriver han. Buttigliones argument, som kan læses på forsiden af Vatikanets dagblad, markerer et skift i Vatikanets forsvar af pave Frans' postsynodale skrivelse ved nu at konfrontere kritikerne direkte i stedet for som tidligere blot at rose det pavelige dokument. Disse seneste tiltag kan signalere en mere samordnet indsats fra Vatikanets side for at sikre, at *Amoris Laetitia* fortolkes på den måde, paven har til hensigt.

Fra Amoris Laetitia:

Fodnote 351 står midt i paragraf 305 – her § 305 i oversættelse fra fransk og bagefter fodnoten § 305:

"Følgelig kan en præst ikke føle sig tilfreds med kun at 'applicere', anvende, morallovene på dem, der lever i 'irregulære' situationer, som var disse love sten, som kastes mod disse menneskers liv. Sådan gør de lukkede hjerter, de plejer at gemme sig bag Kirkens undervisning, "for at sætte sig på Moses lærestol og dømme de vanskelige tilfælde og de sårede familier, af og til overlegent og overfladisk" [349]. Den internationale teologkommission har udtalt sig på linje med det, jeg siger her: 'Naturloven vil således ikke skulle præsenteres som en samling af allerede fastlagte regler, som a priori tvinger sig ned over personerne, men den er en kilde til objektiv inspiration for personens beslutningsproces, der er i eminent grad personlig. [350]. Pga.

tilstedeværende ufrihed (konditionering) eller formildende omstændigheder, er det muligt, at man i en situation, der objektivt set er synd, men som ikke kan subjektivt tilregnes eller ikke kan fuldt ud tilregnes – at man der kan leve i Guds nåde, at man kan elske, og at man ligeledes kan vokse i nådens liv og i kærligheden, idet man med dette mål for øje modtager Kirkens hjælp" [351] (resten af paragraffen udeladt her).

Og fodnote 351:

"I visse tilfælde kan det også dreje sig om sakramenternes hjælp. Det er derfor at jeg minder præsterne om, at 'skriftestolen ikke skal være et torturkammer, men et sted for Herrens barmhjertighed' (EG 44). Jeg understreger også, at 'Eukaristien ikke er en præmie for de fuldkomne, men en gavmild hjælp og næring for de svage'" (EG 47).

Oversættelse: Hanne Gregersen.

VITAMINER TIL PARFORHOLDET

Tag på PREP kursus og få redskaber til god kommunikation og nye perspektiver på jeres samliv.

Caritas
Danmark

PREP er et undervisningstilbud – ikke parterapi. PREP er derfor for alle par, der gerne vil have mere glæde og færre konflikter i hverdagen. Kurset veksler mellem fælles undervisning og private par samtaler - ingen par skal fortælle de andre om deres forhold, og der er ikke gruppearbejde. Kurset vil også være en gave til jeres børn!

KØBENHAVN:
Hvor: Bredgade 64, 1260 København K.
Hvornår: Fem mandag aftener, startdato er 05-09-2016.
Tilmelding: Senest den 22/08-2016 til prep@caritas.dk.

Nykøbing F.:
Hvor: Bispegade 10-12, 4800 Nykøbing Falster
Hvornår: 2 lørdage i februar 04-02-2017 og 11-02-2017
Tilmelding: Senest den 21/01-2017 til prep@caritas.dk.

Århus:
Hvor: Ryesgade 26, 8000 Aarhus C.
Hvornår: Weekend forløb 10-12.03-2017.
Tilmelding: Senest den 24/02-2017 til prep@caritas.dk.

Pris: 1000 kr. inkl. materialer og forplejning (Ekskl. overnatning).

Læs mere på www.Caritas.dk

Heiligenkreuz grundlægger datterkloster i Tyskland

Gregoriansk koral og ungdomsarbejde skal tiltrække i en afkristnet egn.

ORDENSLIV "Gud skænker os så mange kald. Så må vi også gøre noget for Ham." Det siger en pressemeddelelse den 5.7. fra abbediet Heiligenkreuz, der ligger i Wienerwald uden for Wien. Meddelelsen kommer i anledning af, at Heiligenkreuz har udsendt tre munke til Brandenburg i Tyskland. Senere vil en fjerde munk støde til. De fire munke skal undersøge mulighederne for at grundlægge et nyt kloster i det tidligere abbedi Neuzelle i Brandenburg i Tyskland. Heiligenkreuz vil i slutningen af oktober træffe afgørelse om, hvorvidt nygrundlæggelsen er bæredygtig, oplyser biskop Ipoldt af Görlitz ifølge KNA.

Heiligenkreuz, der ligger i Wienerwald uden for Wien, er verdens næstældste cistercienserkloster efter Stift Rein, der blev grundlagt i 1129. Heiligenkreuz blev berømt over hele verden, da munke herfra begyndte at indspille cd'er med klassisk gregoriansk koral. Det blev grundlagt i 1133 af den hellige Leopold, hertug af Østrig. Pt. er 92 cisterciensermunke knyttet til klostret. Så mange har der ikke

været siden det 18. århundrede. De talrige kaldelser, der har været i de sidste mange år, har gjort det muligt for Heiligenkreuz at grundlægge eller genetablere klostre. I 1988 grundlagde fire munke fra Heiligenkreuz et kloster ved Stiepel i Ruhrområdet. Her – ved valfartskirken "Maria den smertefulde moder" – ligger nu et kloster, hvor mange kommer som pilgrimme eller for at bo en tid i munkenes gæstehus.

Fra 90'erne har Heiligenkreuz støttet genetableringen af cistercienserstiftet Vyšší Brod (Hohenfurth) i Sydböhmen. Hohenfurth var efter den første verdenskrig blevet beslaglagt af den nye tjekkiske stat – men efter kommunismens fald blev det givet tilbage til Den katolske Kirke.

De fire munke, som nu skal arbejde i Neuzelle, er udsendt af abbed Maximillian Heim, der har ledet Heiligenkreuz siden 2011. De kommer på indbydelse af biskop Wolfgang Ipoldt af Görlitz. Pater Simeon vil blive den første prior for nygrundlæggelsen. Neuzelle ligger i et meget sekulariseret område; men det er tanken, at klostret

Abbed Maximillian velsigner p. prior Simeon, p. Meinrad og fr. Alberich ved udsendelsen til Neuzelle. Foto: Stift Heiligenkreuz.

skal være et nyt åndeligt centrum med fast gregoriansk korsang, gæsteafdeling og udadrettet ungdomsarbejde i et område, hvor meget få bekender sig til kristendommen. Neuzelle er Europas nordligste eksempel på bøhmisk barok. Det blev lukket som kloster i 1817. Efter Murens fald er bygningerne

løbende blevet sat i stand. EU, delstaten Brandenburg og forskellige stiftelser har investeret omkring 50 millioner euro i projektet.

LR

Der er dømt teamwork i Limburg

Den fremtidige biskop Georg Bätzing ser sig selv som holdspiller.

UDNÆVNELSER "Bed for mig, at vores vej sammen bliver god, og at den kommer til at stå under Guds velsignelse", siger Georg Bätzing, der den 18. september indsættes i sit nye embede som biskop af Limburg.

Den vej, han nu går ind på, er ikke den letteste. Bätzing tiltræder som biskop, efter at bispestolen i mere end to år har stået tom. I 2014 måtte daværende biskop Franz-Peter Tebartz-van-Elst forlade sit embede efter mange måneders heftig debat om et byggeprojekt, der sprængte alle omkostningsrammer, viste mangel på transparens i bispedømmets forvaltning og udstillede biskoppens egenrådige ledelsesstil. Biskoppen, der i boulevardpressen blev kaldt "der Protzbischof" (pralebiskoppen), tolkede sagen som en strid mellem Kirkens højre- og venstrefløj, mens præfekt for Troselærekongregationen, kardinal Gerhard Müller, talte om "en uværdig klapjagt".

Bispeddømmet står nu tilbage med renoveret administrationsbygning og en nybygget bispebolig. Hele 31 millioner euro blev regningen på. Til gengæld har den

nye bispebolig fået topkarakterer af tyske arkitekturkritikere.

Den nye biskop lader det stå åbent, om han vil flytte ind i bispeboligen. Først når han har hørt på, hvad de sagkyndige har at sige, vil han træffe en beslutning. Men det ligger fast, at der skal findes en fornuftig anvendelse for bygningen efter alle de mange penge, der er brugt på den, fastslog Bätzing ved en pressekonference i Limburg den 7. juli.

Ved pressekonferencen definerede han sig selv som holdspiller, uden at det dog dermed er antydning, at han har svært ved at tage beslutninger. Bätzing kommer fra en stilling som generalvikar i Trier – og er vokset op i området.

Store udfordringer venter på Bätzing

Første prioritet er at få genskabt den nødvendige tillid mellem bispeembedet og Kirkens basis i Limburg. Bätzing overtager bispestolen i en tid, hvor der sker store ændringer i Limburg. Allerede under forgængeren var der begyndt en proces

Georg Bätzing indsættes den 18. september som ny biskop af Limburg. Han efterfølger biskop Franz-Peter Tebartz-van-Elst, der trådte tilbage den 26. marts 2014 efter længere tids uro.

med strukturreformer og sammenlægninger af sogne til storsogne. På grund af den demografiske udvikling er bispeddømmet de seneste 10 år skrumpet med 50.000 medlemmer til de nuværende 638.000. Limburg er bispesæde i et bispeddømme præget af store modsætninger mellem på

den ene side meget landlige områder med stærke kirkelige traditioner og på den anden side den sekulariserede metropol Frankfurt am Main.

LR

Limburgsagen

2007

Domkapitlet beslutter at bygge ny bispebolig og sætte en administrationsbygning i stand.

Maj 2010

Byggeprojektet begynder.

29. juni 2013

Stiftscentret indvies.

8. juli 2013

Bispeddømmet meddeler, at man endnu ikke kender de samlede omkostninger på byggeprojektet.

25. august 2013

Fællesrådet for katolikker i Frankfurt forlanger fuld åbenhed om byggeomkostningerne.

14. september 2013

En fælleserklæring fra biskop og domkapitel i Limburg meddeler, at en kommission under Den tyske Bispekonference skal undersøge sagen.

7. oktober 2013

Bispeddømmet meddeler, at byggeomkostningerne er omkring 31 millioner euro.

23. oktober 2013

Biskop Tebartz-van-Elst går på orlov.

24. oktober 2013

Den tyske Bispekonference nedsætter en kommission, der skal undersøge byggesagen i Limburg. Domprovst i Paderborn, Manfred Grothe, udnævnes til leder af kommissionen.

26. marts 2014

Tebartz-van-Elst træder tilbage som biskop. Manfred Grothe udnævnes af pave Franz til apostolisk administrator af bispeddømmet Limburg.

Den tyske Bispekonference konkluderer i sin rapport, at der systematisk er misinformeret om for lave byggeomkostninger, kontrol er forhindret og kirkelige regler ikke overholdt.

18. juli 2014

Bispeddømmet Limburg fremlægger en rapport om sin økonomi.

Kilde: KNA

Hvorfor kunne Peter ikke gå på vandet?

Kærnesteder i Det nye Testamente foldet ud i lyset af jødisk tradition.

BIBELARBEJDE Årets studieuge i Haus Ohrbeck lagde efter en kort præsentation af programmet ud med den hårde eksegese. Hans Georg Gradl, professor ved Triers universitet i Det nye Testamente, trak de teologiske grundlinjer op i Matthæusevangeliet og beskrev Matthæus som den, der danner den teologiske bro mellem Det nye og Det gamle Testamente. Matthæusevangeliet er et jødekristent evangelium, der viser fortrolighed med jødiske skikke og bud. Der er kontinuitet i forhold til den gammeltestamentelige frelseshistorie, for i Jesus går de gammeltestamentelige profetier i opfyldelse.

Gradl tog tre nedslag i den græske grundtekst for at belyse følgende: hvordan er forholdet mellem den nye kristne menighed og den jødiske? Hvilket billede tegner sig af

Sigurd Langeland, provst Rempfert, formand for Ansgarwerk Münster, og Mirosław Dudek, bispesvikar for præster og diakoner, skiftes til at skrive kommentarer til Matthæus 14,22-33. Foto: Lisbeth Rütz.

forholdet mellem Kristus og Kirken? Hvad er Kirkens sendelse? Hvem er den sendt til?

Han tog udgangspunkt i sin egen oversættelse, hvor han gik helt ned i sproglige detaljer og oversættelsestekniske overvejelser. Det var en berigelse at opleve Gradl åbne teksten ved at dykke ned i grundtekstens græske og bruge de sproglige træk til at vise nye sider af en tekst, vi alle sammen kender.

I fortællingen om Peters vandring på søen (Matthæus 14,22-33) redder Jesus Peter, der går på bølgerne og er ved at synke. Jesus er altid med ved opruddet, og vi er altid undervejs. Der står "straks" - ikke færre end 22 gange i Matthæusevangeliet. En visuel udgave af historien om Peters vandring på bølgerne møder man på vejen ud af Peterskirken i Giotto's mosaik *la Navicella*, hvor den synkende båd bliver et kraftfuldt billede på Kirken, der møder Jesus som redder og ledsager - som den, der er med os alle dage og hjælper os til at tro.

Hvordan lever man Bjergprædikenen?

Desværre har vi haft en stærkt moraliserende forståelse af bjergprædikenen. Men Bjergprædikenen har intet med en modløs pacifisme eller passivitet at gøre. Tværtimod giver Jesus kreative impulser til, hvordan man bryder den onde cirkel og overvinder en konflikt-

situation. Det er vores egen opgave at finde svar, for vi kan ikke aflede en direkte norm af teksten. Det var den overraskende konklusion fra Georg Steins, professor i Det gamle Testamente ved universitetet i Osnabrück.

Han argumenterede for nye tolkninger af Bjergprædikenen og Fadervor ved at se dem i lyset af den gammeltestamentelige tradition.

Bønlinjen "ske din vilje" tolkede han ikke som en resignationsbøn, men som en protestbøn. Steins argumenterede for, at tiltalen af Gud som far udtrykker et traditionelt, jødisk gudsforhold. Far bruges ikke i modsætning til mor - men i modsætning til andre autoritetstitler.

En behagelig afveksling til den krævende eksegese bragte Friederike Andrea Dorner fra bispedømmets museum. Sammen med os deltagere afdækkede hun, hvordan farver, komposition og andre elementer udtrykker budskabet barmhjertighed i Paolo Veroneses billede "Fest i Simons hus".

Mirosław Dudek demonstrerer Lukas 6,29 på biskop Czeslaw. Foto: Lisbeth Rütz.

Billedet viser den kendte situation, hvor Maria Magdalene falder på knæ for Jesus og salver hans fødder. Analysen af dette og flere moderne billeder blev lidt af en øjenåbner og inspirerede til at bruge billeder i katekesen.

LR

Vær barmhjertige

Årets studieuge i Haus Ohrbeck handlede om barmhjertighed - i Bibelen og i vores eget liv.

EFTERUDDANNELSE For 44. gang i træk var der fra 27. juni til 4. juli studieuge i Haus Ohrbeck ved Osnabrück. Omkring 30 præster, præstestuderende, ordensfolk, kateketer og andre aktive i de nordiske bispedømmer deltog. Studieugen er et tilbud til nordiske katolikker, der har gode tyskkundskaber og er aktive i kirkeligt arbejde. Den giver mulighed for netværksdannelse mellem de nordiske katolikker.

Temaet i år var „Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer“ (Matt 9,13). Temaet blev belyst gennem bibelarbejde, billedanalyse og med sang og musik. Rammen om det hele var den daglige messe og tidebønnerne. Studieugen blev afsluttet med et besøg i birgittinerindernes kloster i Bremen, hvor der blev fejret en takkemesse for helgenkåringen af Elisabeth Hesselblad.

LR

Det handler om at skelne

Barmhjertighed i den pastorale praksis.

SOCIALLÆRE Barmhjertighed - hvad betyder det ord egentlig for jer? Det spørgsmål opkastede Marianne Heimbach-Steins, der er professor i katolsk sociallære og leder af afdelingen for studier i socialetik ved universitetet i Münster. De fleste oplevede ordet som ret gammeldags. Men alligevel er det et vigtigt begreb ude i den pastorale praksis. Der kommer mange mennesker til samtaler, og de har ofte ikke mødt ret meget barmhjertighed i deres liv. Der er et stort behov for sakramenter blandt mange svagtstående, sagde Marianne Heimbach-Steins. Flere gav hende ret og pegede på nødvendigheden af, at præsterne

bliver mere tilgængelige, når man vil skrifte. Generalvikar Niels Engelbrecht bekræftede behovet og fortalte om kødannelser foran skriftestolene i Odense til årets valfarter i anledning af Barmhjertighedens år.

Glæde ved kærligheden og glæde ved troen er fortegnet for dette pontifikat. Men hvad gør man egentlig rent pastoralt i en tid, hvor der i Vesten opleves en kløft mellem Kirkens normer og så den levede praksis? En tid hvor der er pres på den traditionelle familiemodell? I vores del af verden har vi især et problem med de mange fraskilte og gengifte, og i princippet skal mange katolikker slet ikke modtage eukaristien.

Men, siger paven - sakramenterne er ikke belønninger til de fuldkomne, men derimod til støtte og hjælp for de svage, konstaterede Marianne Heimbach-Steins.

Amoris laetitia (Kærlighedens glæde) hedder den exhortation, hvor pave Frans sammenfatter familiesynodens arbejde. Skrivelsen kaster et realistisk blik på en virkelighed, der i sig selv rummer komplekse problemstillinger. Det drejer sig om konkrete mennesker i konkrete situationer, sagde Marianne Heimbach-Steins. Hun fremhævede, at der findes et sandhedernes hierarki, og at der også findes et hierarki mellem dyderne. Barmhjertighed er den største dyd, og der er behov for, at det afspejles i Kirkens praksis. Kirkens lære om det sakramentale, livslange ægteskab, hvor begge parter lover hinanden livslang troskab, er uforandret. Men vi lever i en

dynamisk virkelighed, hvor billedet ikke bare er sort-hvidt. Normerne må læses i lyset af situationen. *Amoris laetitia* sætter ny, stærk accent på den individuelle samvittighed. Det handler om kunsten at skelne i de enkelte konkrete situationer, sagde hun.

Biskop Franz-Josef Bode fortalte om sin deltagelse i familiesynoden i Rom og om den store kløft mellem liv og lære i Kirken. I den vestlige presse har man mest hæftet sig ved fraskilte og gengifte; men familiesynoden handlede om mange flere ting end fraskilte og gengifte. I Afrika er polygami et stort tema. Biskoppen konkluderede, at *Amoris laetitia* lægger op til en ny og mere krævende pastoral praksis. Samtidig er der også behov for en grundigere ægteskabsforberedelse.

LR

Barmhjertighedens kultur

Alfons Strodt og p. Franz Richardt fortalte om hvordan vi kan leve barmhjertigheden i vores eget liv.

SJÆLESORG Årets studieuge var fuld af intellektuelle udfordringer, men der var også tid til, at deltagerne kunne sætte begrebet barmhjertighed i forhold til deres eget liv. Det var både underholdende og gribende, da msgr Alfons Strodt fra domkapitlet i Osnabrück delte mange års erfaringer som sjælesørger blandt marginaliserede med os. "Jesus henter mennesket tilbage i et tilhørsforhold til

Gud. Dette tilhørsforhold skal vi igen og igen sige ja til. Og som kirkefællesskab skal vi signalere det i vores kultur. Mange mennesker lider under at være uønskede - ikke at have et tilhørsforhold", sagde Strodt, der advarede mod Facebook som en nem mulighed for sladder og bagtalelse.

"Jeg ser meget mere i dig end det du har gjort. Når jeg siger det til fangerne, blomstrer de op", sagde Strodt, der fortalte

om sine erfaringer som fængselspræst for italienske og spanske indsatte. Strodt så det som meget vigtigt, at lægfolkene er med til at holde Kirken i gang som et livgivende sted og fortalte om sine erfaringer fra Sydamerika. Mange steder kommer præsten kun én gang om året til første kommunion; men lægfolkene er med til at holde kirkerne levende ved at bruge kirken hver dag til tilbedelse, rosenkrans og meget mere.

Franciskaneren p. Franz Richardt, daglig leder af Haus Ohrbeck, rundede ugen af med et oplæg om det arbejde, Haus Ohrbeck gør for at uddanne mennesker til at ledsage mennesker i sorg. Uddannelsen tager i alt 254 timer og i øjeblikket er der i

bispedømmet over 20 uddannede ledsagere, som er meget efterspurgt.

LR

Msgr. Alfons Strodt, medlem af domkapitlet ved domkirken i Osnabrück, fortalte og sang om barmhjertighed i praksis. Foto: Lisbeth Rütz.

PRÆDIKEN Lad os indledningsvist reflektere over ilden og dens betydning for mennesker igennem tiden: Tilberedelse af brød og diverse retter forudsætter ild og et godt komfur. Ild kan skabe glæde. Tænk på et festligt dækket bord, hvor lys ikke må mangle, eller på sankthansaftenens skønne bål, som igen tændtes for ikke så længe siden. Folk finder varme og glæder sig specielt, når Lange-Müllers (1850-1926) Midsommervise synges. I godt vejr er det let at få gang i bålene, men hvis det regner, kommer der ofte vanskeligheder, og det kan i værste fald mislykkes. Familier må passe på, at deres børn ikke kommer for tæt på flammerne og brænder sig. Med fryd iagttages heksens flugt til Bloksbjerg, et tegn på, at det onde skal fjernes fra vor midte (Deuteronomium (= 5 Mos) 13,6).

Set med Jesu øjne gælder det fortsat og for alvor, at det onde skal fjernes fra vor midte, da alle trænger til at renses ved erkendelse og bekendelse for ret at kunne leve. Føde er nødvendig til opretholdelse af eksistensen, men den må ikke ophobes. Affaldsstofferne skal væk, ellers dør man. Aldrig må gentages det, som engang skete: egentlig afbrænding af kvinder, der betragtedes som hekse, således som nogle anklagede den hellige Jeanne D'Arc (ca. 1412-1431) for at være. Her fænger ondskabens og ikke kærlighedens ild. – Husenes arne var tidligere familiens centrum, hvorom man samledes. Under et ophold i Catalonien 1956-1957 deltog jeg, en fremmed, men som det tydeligt følte, accepteret som en af deres egne, hver vinteraften i den af husmoderen ledede rosenkransbøn omkring et kulbækken (spansk "braseiro"). I antikkens Rom var der foruden familiernes private den over alle andre fremherskende byens arne, dens hjerte, hvor ilden aldrig måtte gå ud. Den vogtedes af gudinden Vestas kvindelige præster, seks vestalinder under ledelse af *Vestalia Maxima*. Disse, der skulle leve cølibatært udvalgte fra adelige slægter, vist stor ære og rangerede højt over almindelige borgere. Ilden måtte aldrig gå ud. Skete det for en vestalinde, blev hun på befaling af *Pontifex Maximus* (ypperstepræst) pisket. Forbrød hun sig seksuelt, var straffen levende begravelse ved indmuring. Centrum i de græske bystater *pryteion* (rådhus) var ligeledes arnen, hvor helte hyldedes med æresbevisninger, fremmede ambassadører blev modtaget m.v. Arnen var helliget gudinden Hestia (svarende til romernes Vesta). Ilden måtte aldrig slukkes. Vigtigst af alle var Athens *Pryteion*. Fra dets arne medbragtes ild til et nyt *pryteion*, når en koloni skulle anlægges.

I gammelpersisk religion bar præster rituelle handsker og slør for munden for ikke at forurene ilden. En ildkult fandtes også hos oldtidens litauere. I den indiske Vedareligion spiller guden Agni (= Ilden) en hovedrolle, og dyrkelse af solen var udbredt som eksempelvis romernes *Sol Invictus* (Solen, der ikke kan besejres). For at hjælpe menneskene stjal titanen Prometheus ilden fra guderne. Under israeliternes ørkenvandring førtes de om natten videre af Herren med en ildsøjle (Exodus (= 2 Mos) 13,21) og Åbenbaringsteltet var at skue som ild (ibid. 40,28) = Han var nærværende som hjertet i deres midte. I Jerusalems tempel gjaldt følgende lov: "Ilden på alteret skal holdes brændende. Den må ikke slukkes" (Leviticus (= 3 Mos) 6,5). Hvis præster bringer uhellig ild, slår Herrens ild ud og tilintetgør dem (ibid. 10,1ff.). Jahve åbenbarer sig for Moses i ild, der ikke går ud, fordi den er evig (Exod 3,2ff.). Jahve

"Ild er jeg kommet for at kaste på jorden"

20. søndag i årskredsen (søndagstekstrække C). Tekster: Jer 38,4-6.8-10; Hebr 12,1-4; Luk 12,49-53.

Tekst: Pastor Erling Brodersen

er en fortærende ild (Deuteronomium (= 5 Mos) 4,24). Dette viser sig på forskellig vis: til troendes glæde og jubel: fortæring af ofre (1 Kong 18,38), som vrede og straf (Deut 32,22), som fortæring af dem han bruger i sin tjeneste, når de fuldt aktive tager imod det (Sl 69,10). Paulus giver personligt vidnesbyrd derom: "Jeg er korsfæstet med Kristus. Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig" (Gal 2,19 ff.).

Tunger af ild

På pinsedagen kom Helligånden over de forventningsfuldt troende med tunger af ild (ApG 2,1ff.). Dette bevirkede fornyelse, frimodighed, åbenhed og udrustede dem med gaver til brug i menighederne og den verdensomspændende mission, der var og forbliver Guds vilje (Matt 28,18 ff.): at udfri menneskene af mørket og føre dem ind i lyset. Igennem dåb og firmelse, vand og ild (Matt 3,11) bliver vi frigjort og bemyndiges til at aktivere og videreføre Guds vilje. Nu kommer det så an på vores reaktion. Forbliver sakramenterne som en gave, der aldrig pakkes ud og bruges, eller bliver de aktivt modtaget? For mig at se er det første nok mestendels desværre tilfældet. Kristendommen i den vestlige verden synes ikke bare at stagnere, men hurtigt at minimeres. Man er travlt optaget af kvantitet, mindre af kvalitet. Hvor er glæden og varmen at finde? Hos præster, i ordenshuse, i menighederne? Åndens ild mærkes næsten ikke mere, men snarere en anden, giftig, ødelæggende, som apostlen Jakob taler om: tungens. Den er lille, men formår at sætte en skov i brand. Med den lovpriser Gud, imens næsten forbandes (Jak 3,1-12). Den bruges ikke altid helbredende. Den rygende væge slukkes (Es 42,3). Da

der i fordums dage dyrkedes ægte sport uden doping og cool business var deltagerne engagerede i løb for at opnå glæde og måske en forgængelig sejrskrans. Mange kristne var optaget af et helt andet løb, der tilsigtede at opnå en sejrskrans, der aldrig visner (1 Kor 9,24 ff.). I Den katolske Kirke opleves i vore dage vidt og bredt en liturgi, der trods det objektivt givne ufatteligt store minder om en dødsenstrist, iskold puritanisme, der er fjernt fra nogen form for udstråling. Vi præster må ikke glemme apostlen Paulus' opfordring til Timotheus: "Jeg påmind dig om at opflamme den nådegave fra Gud, som du modtog ved min håndspålæggelse, for Gud har ikke givet os en fej ånd, men en ånd med kraft, kærlighed og besindighed" (2 Tim 1,6 ff.). Både præster og menighederne skal se til at vågne, være aktive, åbne for fremmede, gå ud og forkynde Evangeliet!

I Honolulu domkirke oplevede jeg en omfavnende klerus og menighed i et fællesskab, som jeg her til lands aldrig har mødt magen til. En indelukket atmosfære er kvælende og driver adskillige søgende væk. Det er virkelig et Guds under, at der trods det kolde, sladdervorne klima stadigvæk findes konvertitter. Jeg hørte om en præst, der indbød gæster til kirkekaffe. Fra menigheden mødtes han af blikke, der kunne dræbe. De var tilfredse med deres lukkede klub. Andre havde de ikke brug for. En tidligere menighedsrådsformand har træffende ramt hoved på sømmet ved at kalde dette show for "vor hjemlige andegård". – Profeten Jeremias var nær blevet dræbt for at sige sandheden. Den var ilde hørt. Forfatteren af Hebræerbrevet opfordrer i lyset af det, der trods svære forfølgelser ligger forude til ikke at opgive,

men fortsætte løbet med blikket rettet mod Jesus. Ilden er kastet. Den skal fænge! Når det sker, bliver mennesket grebet af indre glæde, som han eller hun trænger til at dele med andre. Nogle lytter og vil gerne opleve det samme. Andre viser måske ligegyldighed eller komplet afvisning.

Således er splittelse uundgåelig, være det i en familie, blandt venner eller i Kirken, hvor flere tilsyneladende ikke ønsker at søge større dybder. De er godt tilfredse med det, de har for sig selv. Fornynelsesbevægelser, der så at sige brænder for sagen, lider hos os trange kår. Jesus har taget stilling til situationen i det brev, der blev sendt til menigheden i Laodikea: "Jeg kender dine gerninger, du er hverken kold eller varm.

Gid du var enten kold eller varm! Men nu, da du er lunken og hverken varm eller kold, vil jeg udspe dig af min mund" (Åb 3,15 ff.). Kirken har ved Guds nåde fået en leder, pave Franciscus, i hvem ilden fænger, og som derfor følgerigt deler vandene. Han er trods sin høje alder frisk, "med ildhu taler og underviser han udførligt om Jesus" (ApG 18,25). Med begejstring hører mange, der åbenbart langt fra er kristne (kolde kan blive varme!) på ham, i Kirken skaber han derimod som sin Herre splittelse. Nogle elsker og beundrer det, paven siger og gør, især for de mindste og udstødte. Deri følger han uden tvivl radikalt Jesus. Andre er ikke alene forbeholdne, men ønsker sikkert en sådan pave langt væk. De foretrækker én, der troner stift i et palads. Pave Franciscus går den vej, der fører til Guds herlighed i det evige liv (Matt 5-7.25,31-46. Luk 10,25-37)! Han har heller ikke undladt tiltrængt at revse en samling forbenede kardinaler (Matt 11,20-24). Til mange i Kirkens klerus og menigheder må siges: "Det er på tide at stå op af søvne...og tage lysets rustning på" (Rom 13,11 ff.). – Ilden: glæde, kraft, renhed, varme, hvis mennesker passer den. Gør de det ikke, er der fare for dens mulige andre effekter: depression, urenhed, ødelæggelse og Helvede. Det gælder lys eller mørke, liv eller død. Den hellige Skrift taler om begge mulige virkninger. Hvis vi er modtagelige, lader ilden fænge ved at prøves, renses og give ilden videre, så fuldendes vi i Åndens ild til evigt fællesskab med Gud og hans helgener. Kirkens største liturgiske udfoldelse finder sted under påskevigilien: I mørke tændes ilden. Ved ilden tændes påskelyset, der symboliserer den korsfæstede, opstandne Kristus til stede midt i tiden. Påskelyset giver senere lys til de små kærter (lys af Lys) og symboliserer de troende, der hjælper hverandre (lys til bevarende af lys) på deres pilgrimsvandring mod målet. Der bedes indledningsvist: "Velsign denne nye ild, som oplyser natten, og opflam vor længsel efter dig, det uforgængelige lys, så vi med rent hjerte når frem til den evige påskefest. Amen!"

Ikke fred, men splid

20. almindelige søndag – Luk 12,49-53; "Ild er jeg kommet for at kaste på jorden, og hvor ville jeg ønske, at den allerede havde fænget. Men en dåb skal jeg døbes med, og hvor det knuger mig, indtil den er fuldendt. Mener I, at jeg er kommet for at bringe fred på jorden? Nej, siger jeg, ikke fred, men splid. Fra nu af vil fem i samme hus være i splid, tre mod to og to mod tre, far i splid med søn, og søn med far, mor med datter, og datter med mor, svigermor med sin svigerdatter, og svigerdatter med sin svigermor."

Billede: Martin Manigatterer.Pfarrbriefservice.de.

Frivillige og beboere fra center Kongelunden på kanalrundfart i København. Foto: Peter Andreas Munk-Nielsen

Caritas-kollekt Søndag den 28. august for Caritas

Kære læser,

Biskop Czeslaw har fastsat den sidste søndag i august som kollekt dag for Caritas. I alle landets katolske kirker bliver der samlet ind til fordel for Caritas' nationale arbejde. Katolsk Orientering har i denne anledning sædvanen tro stillet spalteplass til rådighed. Tak for det. Den bliver brugt til at præsentere de udfordringer og de muligheder, der ligger i at gøre en indsats for flygtningene iblandt os. Og vi gør det med et internationalt perspektiv, fordi vi så bedre kan forstå situationen i vort eget land. For Caritas-kollekten er i år anledning til at fokusere på flygtningearbejdet.

Flere sogne har allerede taget initiativer. Caritas vi gerne hjælpe flere på vej. Derfor har vi netop i de kommende måneder fokus på netop flygtningene i vores samarbejde med sognene. Men i det hele taget vil Caritas gerne styrke det indenlandske arbejde gennem et stærkt partnerskab med sognene om det, der er brug for lokalt og mulighed for i Kirken.

Caritas fortsætter også arbejdet for au pairs gennem Au Pair Network. Arbejdet er nu forankret i ca. 10 byer og ikke mindst i katolske sogne. PREP-kurser bliver afholdt. I det storkøbenhavnske samarbejdes der på tværs af sognene i forbindelse med flygtninge på Center Kongelunden, som man kan læse om på disse sider. Det sker også i forbindelse med det kommende Jesu Hjerter Center. Spændende, at sognene går sammen på tværs.

Det nationale arbejde vokser først og fremmest på baggrund af frivillige, der stiller sig til rådighed. Caritas kan bakke op økonomisk og med rådgivning. Vi håber, at mange vil bidrage til, at Kirkens karitative

virke bliver styrket, så flere mennesker får en håndsækning, gennem kollekten på søndag.

Jann Sjurson,
Generalsekretær for Caritas

"Caritas-kollekten er et meget synligt tegn på, at Caritas er en del af Kirken. Vi glæder os over katolikkernes økonomiske støtte, ligesom forbøn og frivilligt arbejde er uvurderligt for indsatsen for at række ud til mennesker – også i Danmark."

Christa Bonde, formand for Caritas Danmark

Flygtningekrisen i Europa

Overvældet af volden og ødelæggelsen i Syrien er millioner af mænd, kvinder og børn flygtet fra landet og har søgt tilflugt i Europa i løbet af det seneste år. Her er et overblik over Caritas' indsats i Europa.

Tekst af: Andreas Riis, Au pair-koordinator Foto: Caritas Internationalis

Desperate syriske familier har rejst med de ejendele, de havde, på hvilken som helst måde, der var mulig for dem. Nogen gik hundredvis af kilometer i ikke bare dage, men uger, på jagt efter tilflugtssteder. Andre tog busser, tog eller overfyldte både over Middelhavet i usikre farvande, som tog livet af deres nærmeste.

Denne massevandring med millioner af mennesker skabte en global humanitær krise fra Mellemøsten over hele Europa, idet desperate syrere søgte et liv i frihed fra krig og vold.

Pave Frans har været ligefrem i sin støtte til de syrere, som er blevet fordrevet i den fem år lange konflikt i deres hjemland. I april besøgte han den græske ø Lesbos, hvor han mødte flygtningene og tog 12 syrere med sig tilbage til Italien. Han har opfordret alle sogne i Europa til at følge hans eksempel og byde en familie velkommen.

Grækenland har været på frontlinjen i denne humanitære krise. Over en million mennesker har krydset over til Grækenland sidste år i menneskesmugleres improviserede både, og endnu 150.000 i 2016. Næsten halvdelen rejste fra Tyrkiet til den lillebitte ø Lesbos. Over 55 procent var kvinder og børn.

Det græske Caritas Hellas har – sammen med sine søsterorganisationer – åbnet et hotel på øen for flygtninge og migranter. Caritas-ansatte har uddelt mad, tøj og soveposer til nyankomne. Organisationen har også arbejdet sammen med et lokalt hospital for at sikre, at der var læger på tilkaldevagt døgnet rundt.

"Vi må kunne gøre mere for dem. Nationerne må kunne stå sammen for at mindske denne lidelse." – Kardinal Luis Antonio Tagle, præsident for Caritas Internationalis, i Idomeni, Grækenland, oktober 2015.

Tusinder af syriske migranter kom også frem til Athen og gennem det nordlige Grækenland til den tidligere jugoslaviske republik Makedonien i et forsøg på at få adgang til Nordeuropa.

Caritas sørgede for mad til omkring 80.000 mennesker, 4.000 regnslag og 2.000 rygsække samt information og rådgivning til flygtninge i grænsebyen Idomeni.

"Jeg vil ikke indskrives til værnepligt. Jeg vil ikke dø i krigen. Min fremtid er på den anden side af de her skinner." - Mohammed, elektronikingeniør fra Damaskus

Caritas Makedoniens feltkøkkener på grænsen til Grækenland gav også hundredvis af trætte og kolde mennesker varm suppe, brød og te. I vintermånederne sørgede frivillige for varme jakker, både og hatte samt information om farerne ved menneskehandel og udnyttelse.

Tusinder af flygtninge rejste lange afstande gennem Serbien for at få et bedre liv og politisk asyl.

Grupper fra Caritas Serbien nåede ud til over 110.000 af de mest sårbare mennesker, der krydsede landet. Medarbejderne gav flygtningene tøj, mad og hygiejne-kits, samt brusebade og information.

"At gå her er lige som at gå fra New York til Peru, bare længere. Vi klarede det." – en flygtning i Serbien. Da Ungarn lukkede sin grænse af, og migranterne blev tvunget til at ændre deres rute, svarede Caritas Kroatien med mad, lejrsejle og tæpper til de uventede ankomne.

Caritas Slovenien sørgede for nødhjælp i form af mad, vand og internet-hotspots. Organisationen modtog hjælp fra Caritas Ungarn, som udsendte et hold af læger til opsætning af behandlingstelte i en transit-lejr, som var tildækket 2.000 mennesker, men som kom til at rumme 20.000, da krisen var på sit højeste.

Med hjælp fra mere end 15.000 frivillige sørgede Caritas Østrig for mad, vand, hygiejne-pakker, tøj, husly og information. Caritas spiller også en vigtig rolle i at forbinde lokalsamfund med flygtninge ved at tilbyde værdifuld information og opfordre til direkte interaktion mellem flygtninge og deres værtsamfund.

På den anden side af Europa har den franske Caritas, Secours Catholique, været i gang med at hjælpe folk, som har slået lejr tæt ved havnen i Calais. Secours Catholique-ansatte har givet juridisk hjælp, varme drikke, sprogundervisning og genopladning af mobiltelefoner. Personalet har også opfordret den franske regering til at anlægge en mere retfærdig og human tilgang til at håndtere krisen.

Artiklen er oversat fra Caritas Internationalis' kampagne "Peace is possible in Syria".

Naja Mottelson leger med børn fra center Kongelunden i Kongens Have.

Boldspil, udflugter og masser af udfordringer

Caritas har bevilget næsten 60.000 kr. til flygtningeprojektet "Den fremmede er vor gæst", som vokser sig stadig større. Nu håber gruppen på omkring 40 frivillige fra Sankt Ansgar og Sakramentskirkens menigheder på, at frivillige fra Skt. Annæ Kirke også tilslutter sig projektet, så de bliver endnu flere, der en gang om måneden tager sammen ud og besøger asylansøgerne på Center Kongelunden på Amager.

Tekst og Foto af: Peter Andreas Munk-Nielsen, Studentermedhjælp

"Det er til stor glæde for os, at gruppen er i livlig vækst," lyder det fra Naja Mottelson, der er med i styregruppen for projektet. Aktiviteterne ved besøgene består af hovedsageligt af bold- og brætspil, tegnestue og samtaler med beboerne over medbragt kaffe og kage. Men som et nyt initiativ har gruppen i juni måned taget flygtningene med på kanalrundfart og efterfølgende til frokost og marionetteater i Kongens Have – et tiltag, der aldrig havde været muligt uden Caritas' økonomiske støtte fra Diakonipuljen", understreger Naja.

HELE TIDEN NYE UDFORDRINGER

I takt med, at gruppen bliver større, forventer Naja også, at indsatsområdet bliver større.

"Efter sommerferien regner vi med at øge hyppigheden af vores besøg og aktiviteter til to lørdage om måneden. En lørdag tager vi ud og laver aktiviteter ved centeret. En anden arrangerer vi en udflugt," lyder det. Derfor

håber hun også, at endnu flere vil melde sig som frivillige til projektet: "Vi kan altid bruge flere frivillige – nogle kan hjælpe med at arrangere lege og værksteder, mens andre kan lave madpakker til udflugterne, købe ind og hjælpe til med andre forberedelser af arrangementerne."

Og grundige forberedelser og koordination er nødvendigt for, at projektet kan fungere. For Naja indrømmer, at projektet ikke er uden udfordringer: "Annoncering af aktiviteter og mundtlig kommunikation har været et problem, da ikke alle taler og læser godt engelsk. Vi har også været nødt til at skaffe os viden om, hvordan beboernes dagligdag ser ud, så de tilbud, vi planlægger, rent faktisk kan passe ind i deres liv. Især de voksne er generte, men vi ser en langsom udvikling mod nogle gode relationer."

MED UDGANGSPUNKT I CARITAS OG KIRKEN

Naja ser en åbenlys kobling mellem projektet, Ca-

ritas' værdigrundlag og Den katolske Kirkes sociallære: "Som kristne tror vi på, at vi som mennesker har et ansvar over for hinanden. Kristus lærer os, at vores pligt er at elske vores næste som os selv. Hvis vi virkelig tror på det bud, kan vi ikke tillade os kun at se med forfærdelse på den katastrofe, der foregår i øjeblikket, hvor familier og børn tvinges til at flygte fra deres hjem og leve under umenneskelige forhold. De har krav på vores hjælp og vores kærlighed." Oprindeligt var det for at gøre sin pligt som kristen, at hun meldte sig til gruppen. Men det viste sig at blive mere end en pligt: "Jeg havde forventet en masse bøv, men når man lærer mennesker at kende bare en lille smule, ændrer det sig. Jeg blev overrasket over, hvor meget omhed, man pludselig er i stand til at føle for mennesker, man aldrig har mødt før, og hvis liv, man slet ikke kan forestille sig – det er en stor gave!" afslutter hun.

Diakonipuljen

Har du mødt mennesker, der har brug for hjælp og støtte i livet – men opgivet at hjælpe, fordi du ikke vidste hvordan? Eller fordi, du ikke ville kunne gøre nok alene?

Caritas har etableret en pulje, hvor man gennem de katolske sogne kan søge støtte til socialt hjælpearbejde i Danmark. Vi kalder den Diakonipuljen, og formålet er at hjælpe mennesker, der lever på kanten af samfundet, eller på en eller anden måde har brug for støtte i livet. Aktiviteten skal være åben for alle.

For at gøre mest mulig gavn er det vigtigt, at et hjælpeprojekt kommer godt fra start. Derfor tilbyder vi rådgivning og vejledning, både når en gruppe i sognet har brug for nye idéer, når idéen skal udvikles til et konkret og realistisk projekt, og når og hvis man støder på udfordringer undervejs i det frivillige arbejde.

Interesseret? Kontakt Andreas Riis på 3818 0001 eller ari@caritas.dk!

En enkelt ildsjæl er nok til at starte noget stort

Biskop Czeslaw er bekymret over flygtningesituationen i Europa og peger i dette interview på Kirkens rolle i forhold til udfordringerne i Danmark. Det karitative arbejde skal styrkes.

Tekst af: Jann Sjørnsen, Generalsekretær

"Situationen er i høj grad bekymrende, selvom der altid har været flygtninge i Europa. Men det er anderledes i dag. Ikke siden 2. Verdenskrig har vi haft så mange flygtninge i Europa. Det vil der ikke være nogen ende på, så længe, der er krig, og så længe, der er fattigdom i verden, vil der også være mange, der søger mod Europa i et forståeligt håb om at få et bedre liv. Med vore dages kommunikationsmidler er det jo ikke nogen "hemmelighed", at vi i vores del af verden har det materielt set langt bedre end de fleste andre på jordkloden."

DÅRLIGT TEGN AT SKÆRE I ULANDSBISTANDEN

Det ligger ikke lige for, at biskop Czeslaw skal tage den politiske temperatur på det emne, der har præget den offentlige debat herhjemme det sidste år: Flygtningene. Han er hurtig til at understrege, at han ikke har konkrete løsninger til at skabe fred i Syrien eller afvendelse af flygtningestrømmen. Men uden holdninger er biskoppen ikke i dette interview.

"Det er f.eks. et dårligt tegn, at Danmark har skåret i udviklingsbistanden, fordi dårligere vilkår i de pågældende lande styrker menneskers lyst til at flygte og emigrere. Et uheldigt tegn er det også så drastisk at forsøge at holde flygtninge borte fra Danmark; men det er også klart, at et enkelt land heller ikke kan løse problemerne. Det er selvfølgelig, at f.eks. EU's medlemslande solidarisk finder frem til løsninger."

ALLE LANDE SKAL BIDRAGE

Danmark har ifølge biskoppen ydet et væsentligt bidrag, når det gælder om at tage imod flygtninge, og indtil nu har det ikke været noget stort problem at tage sig af dem. Udfordringen ligger i at finde en løsning, hvis den nuværende strøm af flygtninge fortsætter:

"Jeg siger ikke, at vi bare kan slå dørene op og byde alle og enhver, der har lyst til at komme til Danmark, velkommen, flygtning eller ej. Men vi skal yde vores og gøre det uden på forhånd at definere medmennesker med beskyttelsesbehov som problemer. Alle landene i EU skal

imidlertid bidrage, fordi problemerne kun kan løses i solidaritet."

Vi vender blikket mod Danmark og Kirken. For hvordan er Kirken påvirket af hele situationen? Hvor krigsflygtninge fra Syrien, Afghanistan og andre lande optager det danske samfund generelt, så er det mere migrationen, der ifølge biskoppen præger Kirken:

"Det er migrationen mere generelt, som den katolske kirke oplever på nært hold i disse år. Det er katolikker fra Østeuropa og Afrika, der kommer til Danmark for bl.a. at arbejde og uddanne sig. Det er dem, vi først og fremmest møder til messerne."

DET OFFENTLIGES ANSVAR KAN IKKE STÅ ALENE

I biskoppens optik er det også relevant at have fokus på flygtningene. Sognene blev sidste år bedt om at tjekke op på situationen lokalt. Hvilke behov er der for at hjælpe flygtninge lokalt? Hvilke muligheder er der, for at Kirken kan hjælpe?

"I et land som Danmark skal det store hjælpearbejde først og fremmest foranstalles af det offentlige. Det er f.eks. myndighedernes ansvar at sikre, at flygtninge får tag over hovedet og noget at spise. Men de menneskelige relationer, venskaber og praktisk hjælp i forhold til at finde sig til rette i et lokalsamfund, det især er også en opgave for os som medborgere, for foreninger og kirker. Og så skal man jo heller ikke lukke øjnene for, at der er behov, som det offentlige ikke kan eller vil dække. Det kan være noget så banalt som transportudgifter."

EN ENKELT ILDSJÆL ER NOK...

På den baggrund er der fuld opbakning fra biskoppen til, at Caritas i forbindelse med årets kollekt sætter fokus på flygtningearbejdet lokalt. Biskop Czeslaw glæder sig over de lokale initiativer, der allerede har set dagens lys på området:

"Jeg har ikke kendskab til alt, hvad der sker. Og meget er heller ikke kendt, fordi det bliver mellem mennesker!"

Biskoppen på valfart i Øm. Foto: Jann Sjørnsen

Men det er mit indtryk, at der i stadig flere sogne er grund for et mere organiseret karitativt arbejde, og at Caritas er med til at understøtte denne udvikling. En enkelt ildsjæl er nok til at sætte store ting i gang."

EVANGELIET SKAL LEVES UD

"Ofte er vi mest optaget af forkyndelsens apostolat. Men det karitative må ikke forsvinde for Kirkens virkefelt. Tværtimod hænger det sammen med det at være Kirke. For Kirken må ikke bare være en institution, hvor den rette lære bliver forkyndt, men skal også være et fællesskab, hvor næstekærligheden vokser og rækker ud til andre. Det er banalt, for sådan har det altid været – men det forsømmes indimellem."

Med denne konstatering lægger biskoppen ikke bare op til Caritas-kollekten den 28. august. Nej, det karitative, det at være Caritas, skal være hverdag i Kirken.

Inspirationsdage om flygtninge

Hvem er flygtningene, og hvor kommer de fra? Hvad bliver der gjort ved krisen? Og hvad kan der gøres i dit sogn eller område?
Mød eksperter, Caritas-medarbejdere og andre frivillige, og find ud af, hvordan du kan hjælpe!

STED

19. november, Skt. Ansgars Kirke, København
26. november, Vor Frue Kirke, Århus

TID

11:00-15:00

Tilmeld dig ved at sende en mail til Andreas Riis på ari@caritas.dk eller ringe på 3818 0001. Det er uforpligtende at deltage, men vi håber at finde mange nye frivillige – vi ses til inspirationsdag!

"Jeg synes, det er vigtigt at tage ansvar for andre mennesker gennem frivilligt arbejde. Det giver også indsigt i andre menneskers liv – og det kan jeg faktisk lære noget af. Det er dejligt at gøre en forskel for andre. Det flytter noget".

Nadege S. Uwamahoro, frivillig i flygtningearbejdet, Vor Frue Kirke, Aarhus.

► *Fortsat fra side 3.* liv. Trods al deres skønhed er Vatikanets haver ikke mit sande hjem. Det er derimod Deres godhed; her føler jeg mig tryk. Også tak for de venlige ord om taknemmelighed, tak for alt. Vi håber De vil fortsætte deres vandring på den guddommelige barmhjertigheds vej sammen med os og vise os vejen til Jesus og til Gud. Og tak til Deres Eminence [kardinal Sodano] for de ord, som har berørt mig dybt. ”*Cor ad cor loquitur*”. De har mindet mig om dagen for min præstevielse og mit besøg i Freising i 2006, hvor jeg havde

lejlighed til at genopleve dette særlige øjeblik. Jeg kan kun sige at De med disse ord har indfanget essensen af min vision for præstedømmet og mit arbejde som præst.

Jeg er taknemmelig for vort mangeårige venskab, som nu leves tag mod tag [her henviser Benedikt til at de nu bor tæt ved hinanden, red.] – så tæt, at man kan række ud og røre ved det.

Tak, kardinal Müller, for Deres hjælp med at udgive mine nedskrevne refleksioner om præsteembedet, hvorved jeg forsøger at hjælpe mine medbrødre med at forstå det

mysterium, som Gud lægger i vore hænder.

Eucharistomen: Det øjeblik, som min ven [Ruper] Berger ønskede at sammenfatte med dette ord, henviser ikke kun til den menneskelige dimension af taknemmelighed, men også til dens dybere underliggende betydning, som viser sig i liturgien, i Skriften og i ordene *gratias agens benedixit, fregit deditque*.

Eucharistomen leder tankerne hen mod den nye dimension i vor taksigelse, som Kristus formidlede. Korset, lidelse og verdens ondskab. Han forvandlede alt

dette til en ’taksigelse’ og dermed også en ’velsignelse’. Derfor har han på afgørende måde transsubstantieret livet og verden, og han gav, og giver os fortsat hver eneste dag, det sande livs brød som transcenderer verden gennem sin kærligheds kraft.

Til slut vil vi gerne indføje os selv i denne ’tak’ til Vorherre og således modtage nyt liv og bidrage til at overvinde verden, så den ikke længere er dødens sted, men en verden hvor kærligheden har besejret døden”, slutter pave emeritus sin takketales.

”Kærligheden i selve kærligheden”

Barmhjertigheden hos Julian af Norwich. Uddrag af oplæg holdt i familieugen på Magleås juli 2016.

Tekst: Sr. Anna-Maria Kjellegaard OSB

SPIRITUALITET Julian af Norwich, var en engelsk mystiker og teolog. Hun levede fra 1342 til ca. 1416. Hun fik nogle åbenbaringer af Den guddommelige Kærlighed i 1373 og blev efterfølgende rekluse (*eneboer*) i Norwich. I sit enebo bygget op ad Skt. Julians kirke skrev hun gennem 15-20 år om sine åbenbaringer samt hendes egen teologiske refleksion over dem. Det blev til en bog: ”Revelations of Divine Love”, som er udkommet på dansk med titlen: ”Julian af Norwich – Kærlighedens åbenbaring” oversat af Louise Øhrstrøm på Boedals forlag 2010. Desuden er der på Katolsk forlag i 2002 udkommet en lille bog med citater fra Julian samlet i temaer med titlen: ”Kærlighed var hans mening” samlet og oversat af undertegnede. I denne lille bog er der mange temaer fra Julians bog, men ikke et med hendes udsagn om barmhjertigheden.

Hvordan forstår vi egentlig ordet barmhjertighed?

På latin hedder det: *misericordia*. Ordet forekommer mange gange i Salmernes Bog i Det Gamle Testamente, hvor det tidligere blev oversat til miskundhed. Dette ord er afledt af gammeldansk og betyder barmhjertighed, mildhed og overbærenhed. I 1992 oversættelsen af Biblen er det blevet til trofasthed. På engelsk hedder det ”mercy” eller i nogle oversættelser ”love”.

I en engelsk ordforklaring til ”mercy” hedder det: ”*Compassion for the miserable*” – medlidenhed med det – den – elendige. Objektet for barmhjertigheden er altid det miserable – elendige.

Når vi i begyndelsen af hver messe beder: ”Herre forbarm dig – Kyrie eleison”, så er det ikke kun en bøn om tilgivelse for vore synder. Det græske ord: *eleison* indeholder ”olie” – for eksempel i Salme 92,11b ”... du kvæger mig med den friskeste olie” i Vulgata er det: ”*misericordia uberi*” – fuld af barmhjertighed. Olien – salven – som den barmhjertige samaritan udgød på manden, der var faldet i røvernes hænder, helbredte ham. Derfor betyder det, når vi beder ”Kyrie eleison”, at vi ikke kun beder om tilgivelse, men også om at syndens sår i os må blive helbredt.

Julian bruger ikke kun ordet mercy, som på dansk oversættes med barmhjertighed, men også ordene: compassion der bedst oversættes som med-lidenhed, at lide med, og pity, medfølelse. Det er disse tre ord, jeg har brugt til at beskrive barmhjertigheden, som Julian forstår det.

På Julians tid var man meget optaget af synd og evig straf. Det IV. Laterankoncil (1215) forsøgte at gøre opmærksom på den indre motivation for synden og udviklingen af den menneskelige samvittighed, for eksempel via de syv dødssynder. Kirken var opmærksom på, at dette blev gjort forståeligt for det almindelige folk. Dette skete gennem præsternes prædikener, som beskrev synden, og hvordan man bedst kunne undgå at synde. Det var ligeledes IV. Laterankoncil, der bestemte, at man skulle skrifte mindst én gang om året. I England blev det på Julians tid til 3 gange årligt: jul, påske og i pinsetiden. Hvis man ikke gik til skrifte til disse tider, blev man ekskommuniceret. Desuden var det pestens tid, som forøgede følelserne af skyld og angst for evig fortabelse, straf. Mange døde uden at have skriftet på grund af manglende præster, som enten selv var døde af pesten eller var bange for at blive smittet. Dette blev anset som en katastrofe og udlagt som Guds straf for en eller anden synd. Derfor var der en skrupuløs beskæftigen sig med specielle synder og grader af skyld for disse samt forsøg på at slette straffen for disse synder. Dette førte senere til afladen og misbrugen af den.

Før åbenbaringerne forstod Julian den guddommelige barmhjertighed som udtryk for, at Gud vendte sig bort fra sin vrede, som han havde på grund af vores synd. Men i løbet af åbenbaringerne lærer hun,

Julian af Norwich foran katedralen i Norwich. Foran sig holder hun Revelations of Divine Love. Foto: Wikipedia.

hvordan Kristus udøver barmhjertigheden overfor synderne:

”Jeg så, hvor meget med-lidenhed Kristus har med os på grund af synden.” Dette påvirker Julian selv, så hun også føler med-lidenhed med sine medkristne: ”som jeg tidligere havde lidt med og følt med-lidenhed, da jeg så Kristi lidelse, blev jeg nu fuld af med-lidenhed for mine medkristne.”

I vores med-lidenhed, barmhjertighed, med vore medmennesker virker Kristi kærlighed. Vi er så at sige kanaler for hans kærlighed ved at vise barmhjertighed. Hun siger: ”Jeg så, at denne ægte med-lidenhed, som man kan have for sine medkristne, er Kristi kærlighed i os.”

I Julians teologi om Treenigheden bruger hun udtrykkene Væren om Faderen, Ska-bereren, Barmhjertighed om Sønnen, Forløseren, og Nåden om Helligånden, som er Kærligheden mellem Faderen og Sønnen. Man skal her lægge mærke til, at det er Sønnen, der beskrives som barmhjertigheden. Det var barmhjertigheden hos Gud Fader, som sendte Sønnen til jorden for at frelse den fortabte menneskehed.

Pavens husprædikant, pater Cantalamessa, siger i den prædiken, han holdt i Peterskirken langfredag følgende: ”Den bibelske Gud ikke blot *har* barmhjertighed men *er* barmhjertighed ... Gud ER kærlighed ... Den menneskelige synd forandrer ikke kærlighedens væsen, MEN forårsager et kvalitativt spring: Barmhjertigheden som gave bliver nu til barmhjertighed som tilgivelse ... I begyndelsen var der kærligheden men ikke barmhjertighed; den

kom frem, da mennesket syndede.”

Juliansigerdetsamme: ”Barmhjertigheden har sit udspring i kærligheden.” Og: ”Det er barmhjertighedens opgave at bevare os i kærligheden.”

”Dette blev åbenbart for mig på sådan en måde, at jeg ikke kunne forstå barmhjertighedens gerning på nogen anden måde end, at det hele er kærligheden i selve kærligheden. Det vil sige, som jeg ser det, at barmhjertigheden er en vidunderlig nådefuld kærlighedsgerning iblandet dyb medfølelse(pity).” Desuden: ”Jeg så den barmhjertige med-lidenhed (merciful compassion), som vor Herre har for os på grund af vore trængsler.” og ”Kærligheden tillader ham aldrig at være uden medfølelse.”

Vi påkalder Maria, Guds Moder, som ”*Mater misericordiae*” Barmhjertighedens Moder. Det er hun, fordi hun er moder til Jesus, som er barmhjertigheden i selve Guds treenige kærlighed. Dette siger Julian på følgende måde: ”Vor Frue er vor moder ... for hun, som er moder til vor Frelser, er moder til alle, som bliver frelst i vor Frelser.”

Hos Julian er der mange flere citater om barmhjertigheden, men det vil der ikke være plads til her.

Måtte vi alle trænge længere ind i Guds barmhjertighed, som er ”kærligheden i selve kærligheden”.

” Vi påkalder Maria, Guds Moder, som ”*Mater misericordiae*” Barmhjertighedens Moder. Det er hun, fordi hun er moder til Jesus, som er barmhjertigheden i selve Guds treenige kærlighed. Dette siger Julian på følgende måde: ”Vor Frue er vor moder ... for hun, som er moder til vor Frelser, er moder til alle, som bliver frelst i vor Frelser.

Meddelelse til medlemmer, der har 10-års kontrakt med procent-sats.

Send kopi af din årsopgørelse fra 2015 til:

Den katolske Kirke i Danmark
Gl. Kongevej 15
1610 København V
att.: Lilian Munch Jakobsen

eller til: lj@katolsk.dk

Stilfærdig, trofast og inderlig from

Vivian Tiedemann in memoriam.

MINDEORD Vivian Tiedemann døde 26. juni 2016, 81 år gammel. Vivian blev født i Viborg, voksede op i Randers og kom som ung til Frankrig og på sygeplejeskole i København.

Gennem ungdomsarbejde traf hun sin Erling, og livet igennem var hun hans elskede muse og sikre havn. Stilfærdig, trofast og inderlig from. Bønnen var et bærende element i Vivians liv. Tilbage i 1948 skænkede Vivians morforældre et stort jordareal ved Mossø til Den katolske Kirke. Her blev den beskedne Ømlejr opført, senere kom den Ømborg, vi kender i dag. Jesu små søstre i Øm og på Vesterbro var Vivian tæt knyttet til.

Efter de mange år i Vejle, hvor Vivian var aktiv i menigheden på flere områder og i DKKF, flyttede familien til København som pensionister. Det blev til mange travle år. Kvindernes status i kirken og i Danmark havde hendes store bevågenhed. Udover at være sin mands trofaste støtte, var Vivian i en lang årrække redaktør af DKKF-Nyt, som hun varetog med stor interesse. En over gang var hun medredaktør på Katolsk Orientering sammen med Erling.

Vivian var aktiv i Kvinderådet, i økumenisk arbejde og integration af

fremmede kvinder, der kom til Danmark, både muslimer og kristne. Dialog var nøgleordet. Ægteparret rejste på et tidspunkt til Paris for at studere teologi for lægfolk på Sorbonne.

Det blev et langt og rigt liv med familie og venner i trofasthed mod Kirken. De sidste år var Vivian på plejehjem. Her blev mindehøjtideligheden holdt, hvor vi hørte Erling på cd læse et digt om hvide margueritter, tilegnet Vivian. Messen i Jesu Hjerter kirke var smuk, celebreret af Vivians sognepræst Niels Engelbrecht. Under kvindernes retræte i august på Dalum Kloster vil messen blive læst for Vivian.

Hvil i Guds fred, kære Vivian.
Lisbeth Poulsen DKKF.

Erling og Vivian i Paris. Foto: Vejle Amts Folkeblad.

Vivian Tiedemann 1964 med datteren Lotte. Privatfoto.

Mød kardinal Marx

Katolsk sociallære i fokus på møde i København.

Tekst: Rosa Ørtved Knudsen

DEBATMØDE Ærkebiskoppen af München og Freising, kardinal Reinhard Marx, kommer til København den 18. august i år. Kardinalen er inviteret til Danmark af biskop Kozon og kommissionen for Fred og Retfærdighed, Justitia et Pax.

Kardinal Marx' besøg er en unik chance for at møde kardinalen, som er en del af inderkredsen omkring pave Frans og er en vægtig stemme i relation til den katolske sociallære.

Hovedbegivenheden er et offentligt debatarrangement torsdag den 18. august kl. 16.30-18.30 i Designmuseets festivalsal, Bredgade 68 i indre København:

Her vil kardinal Marx deltage i en paneldebat med den protestantiske sognepræst Mikkel Wold, den liberale debattør Christopher Arzrouni og den politiske økonom, lektor Laura Horn fra RUC.

Debatten vil blive indledt med et oplæg af kardinal Marx. Herefter vil hver opponent med sit eget perspektiv fokusere og sætte spørgsmålstejn ved forholdet mellem samfund, økonomi og mennesket. Debatten vil således dreje

sig om markedet og mennesket, hvor de kapitalistiske og socialistiske modeller vil møde de kristne perspektiver. Til slut vil der være mulighed for at stille spørgsmål fra salen til kardinalen og deltagerne i paneldebatten. Debatten vil foregå på engelsk.

Det er gratis at deltage, men interesserede skal tilmelde sig ved at udfylde formularen på justitiaetpax.dk, da der er et begrænset antal ledige pladser.

Næste formiddag, fredag den 19. august, vil kardinalen fejre hverdagsmesse. Det bliver sidste lejlighed for at høre kardinalen i forbindelse med besøget i København. Messen bliver holdt i Domkirken Sankt Ansgar, Bredgade 64 i indre København.

Det planlagte tidspunkt for messen er klokken 10:00 – se www.justitiaetpax.dk og www.sanktansgar.dk i dagene op til for bekræftelse.

Ind imellem disse muligheder for at møde og høre kardinalen tale, vil kardinalen blive interviewet til Katolsk Orientering og andre landsdækkende medier. På www.justitiaetpax.dk vil der efterfølgende blive lagt links til interviews.

Workshop om Guds barmhjertighed

Lær at bruge fantasien og lad kroppen tale

BIBLIODRAMA Sakramentskirken, Nørrebrogade 27 C i København, lægger lørdag den 19. november i tidsrummet kl. 9.45-17.00 hus til en bibliodrama-workshop over temaet 'Guds barmhjertighed', jf. 2. Mosebog kap. 16.

Bibliodrama er en teologisk-pædagogisk tilgang til at læse og bearbejde Bibelen, personlig udvikling og sjælesorg. Der indgår elementer af leg og kropsovelser, drama og kreative arbejdsformer i bibliodrama, og målet er at få en dybere forståelse af Bibelen og af én selv.

Workshoppen ledes af bibliodramalærer og diakon Kaare Nielsen og bibliodramalærer og voksenkateket Marianne Meyer.

Der er plads til maks. 20 deltagere.

Alle, der har lyst til at fordybe sig i en bibeltekst på en anderledes måde ved at bruge deres fantasi og gå i spil med andre deltagere, lade kroppen tale og lytte indad i hjertet, er hjertelig velkomne.

Tilmelding efter først-til-mølle princippet til Marianne Meyer, tlf. 40 97 55 20 eller thye.mye@gmail.com. Deltagergebyr kr. 125,-.

Foto: Marianne Meyer.

Fortæl livet frem

Lær at bruge historier i religionsundervisningen

KATEKESE Har du lyst til at blive historiefortæller og lære, hvordan man kan bruge den gode historie i katekesen, er modul 11 i den nye kateketuddannelse måske noget for dig. Kurset er målrettet til religionslærere ved de katolske skoler i Danmark og til kateketerne ude i menighederne; men andre er også velkomne. Der kræves ingen forkundskaber, fortæller Eva Maria Nielsen fra Pastoral-Centret. Den nye kateketuddannelse består af otte

obligatoriske og fire valgfrie moduler. I dette modul underviser Anette Jahn. Hun er danmarksmester i historiefortælling og har undervist præster i Folkekirken og religionslærere fra Folkeskolen i historiefortælling. Modulet er det fjerde, som afvikles. Tidligere moduler handlede om klasserumsledelse, kroppens teologi og etik. Kurset foregår på Magleås den 10. september og der er endnu ledige pladser. Læs Eva Maria Niensens interview med Anette Jahn på www.pastoralcentret.dk.

Flere oplysninger og tilmelding tlf.: 33 55 60 50 eller online på www.pastoralcentret.dk/kurser-og-events. LR

Kan patienten reddes?

Lille gruppe vil arbejde for at A.C. fortsat kan være saltet i dansk katolicisme.

Tekst: Niels Henrik Assing

FORENINGSLIV Dette blev så sommeren, hvor jeg – efter en spontan indskydelse – besluttede at genlæse Johannes Jørgensens Mit Livs Legende. Og jeg kom ikke til at fortryde, at jeg brugte regnvejrsdage og solskinstimer på dette personlige gensyn med den langt fra støvede tekst, et af dansk konversionshistories største livsdramaer. For første gang, for henvend tres år siden slugte jeg Livslegenden med pubertetsknægtens spontane sans for det spændende – og for det store!

Men Livslegenden kan læses på flere måder og forstås på flere planer. Den er en Aladdins hule både for den læser, der er åben for poesien; for den, som elsker menneskelig dybdeboring – specielt, men langt fra udelukkende i omvendelsens psykologi –; for den litteraturhistorisk interesserede; eller den, der søger viden om århundredskiftets åndsliv - ikke mindst det kirkelige – i København og Europa. Det er især disse kvaliteter, der bringer Livslegenden op på det europæiske niveau i memoirelitteraturen, og som har fået en begejstret Henrik Wivel til at anvende karakteristikken “et dannelsesmæssigt illusionsnummer af forfærdende radikalitet.”

Et bestemt punkt i Livslegenden, som helt praktisk interesserede mig (dengang ved den første læsning og nu sommeren 2016), er omtalen af Academicum Catholicum (AC), som vi får i forbindelse med det interessante signalement af det katolske miljø i Danmark i 1890'erne: “Den (AC) blev stiftet i juni 1896, og Hovedmanden for dens stiftelse var den unge energiske Mediciner Sven Aage Rasmussen. [...] En Sommeraften holdtes oppe i et af Taarnværelserne paa Søpavillonen [ved Peblingesøen] den nye Forenings første Møde; foruden de danske Akademikere havde også flere af Byens tyskfødte katolske Præster indfundet sig, og jeg gjorde her Bekendtskab med en af de grundigste og alsidigste Lærde, jeg har kendt – Pater Amand Breitung, S. J.”

Dette lille tekstafsnit giver på en måde et koncentrat af situationen dengang (og med

den fristende mulighed for at sammenligne med den af i dag!).

De oplyste og altid diskuterelystne jesuitter har – sammen med andre præster – givetvis spillet en væsentlig rolle ved oprettelsen af den katolske studenter- og akademikerforening, selvom det var de unge lægfolks ansvar, at den blev stiftet (Hvordan mon det så er med præsternes deltagelse i det katolske kulturelle foreningsliv i dag, mere end 100 år senere?).

AC og jesuitterne

Det er ikke overdrevet, at AC – i samspil med jesuitterne – fik en central rolle i det katolske liv hertilands.

AC's arkiver viser, at også de uadskillelige konvertitvenner, skønvirkekunstneren Mogens Francesco Ballin og symbolistdigteren Johannes Jørgensen, var blandt AC-stifterne.

AC og jesuitterne har igennem årene været uløseligt forbundne: da jeg selv ankom til Hovedstaden “med fire toget” i 1958 og opsøgte Universitetet og AC for at “drikke af visdommens kilder”, var det rhinlænderen pater, dr. phil. Heinrich Roos, SJ, der var foreningens åndelige vejleder. “Pateren”, som vi ofte bare kaldte ham, var dengang særdeles aktiv som lektor, senere docent, inden for flere, og vidt forskellige, forsknings- og undervisningsfelter på Københavns Universitet.

Pateren udfyldte suverænt rollen i AC: som leder af vinterens studiekredse, modererende deltager i diskussions- og foredragsaftener, ofte med kapaciteter fra ind- og udland, som centrum på Klitborglejrene, exercitiemester på retræter. Han sørgede for, at der blev læst tekster fra Meister Eckehart til Heidegger, fra Urs von Balthasar til Teilhard de Chardin. En af hans gejstlige hjælpere, medbroderen pater Hans Martensen, fortsatte på samme niveau, til han (ak, altfor tidligt for os!) blev kaldet til Lutherforskning i Rom. Hos pater Hans fik vi sat et sundt og nuanceret perspektiv på økumenien, ved at læse tekster af

Skydsgaard, Prenter, P. G. Lindhardt. Ingen berøringsangst! Et af mange prægnante Roos-slogans var: Vi skal ud af ghettomentaliteten. Bemærk, at det var før Andet Vatikankoncil.

Da AC blomstrede

Det var i det hele taget forfriskende og fornyende vinde, der blæste i dansk katolicisme netop i disse år op til og efter VAT II. Ganske parallelt med situationen ude i Europa, hvor det kulturelle liv af katolsk inspiration blomstrede på nær sagt alle områder (musikliv, litteratur, film, teologi, filosofi). Også det politiske liv blev i høj grad præget af denne kristne inspiration.

Alt sammen noget der har muliggjort VAT II og opbygningen af et fredeligt Europa; men som i sig tillige (det ser vi nu i disse år alt for tydeligt) rummer risikoen for tilbageslag, desillusion og destruktion...

Vi studenter var meget bevidste om (og stolte af) denne blomstring, som formidledes ikke mindst af jesuitterne i Sct Kjeldsgade og dominikanerne på Ordruphøj, der altid var orienterede om de sidste strømninger – *le dernier cri* – inden for teologi og kultur.

Jeg har valgt her kun at nævne to nedslag i AC's nu 120-årige historie; men der er mange andre lykkelige epoker, der kunne fremdrages og ildsjæle at mindes, for eksempel blandt åndelige rådgivere og formænd: Hvem har glemt en Peter Schindler eller en Kaspar Kallan? – for nu at nøjes med at mindes to afdøde ...

Men hvad er status så i dag for den gamle forening? Kan den stadig holde sig oven senge, kan den fortsat være saltet i dansk katolicisme? Et realistisk svar må nok lyde, at dens helbredstilstand vel kan beskrives som den, der gælder for vores bispedømme som helhed, hverken værre eller bedre: En limbo-tilstand. Spørgsmålet er så: Kan patienten reddes; hvad skal der til??

Vi er en lille gruppe – med stor aldersspredning –, der er overbevist om, at der er et behov for det, som AC har at byde på:

En indsats – på tværs af sognestruktur – der består i et møde mellem tro og kultur i studekredse, ved foredrags- og diskussionsmøder, på retræter, gennem et frit samvær og på et kvalificeret plan, som det har

Pater Heinrich Roos var i 50'erne og 60'erne en central skikkelse i katolsk foreningsliv ikke mindst i AC. Arkivfoto.

været AC's adelsmærke igennem årene. Vi derfor hverken kan eller vil acceptere denne limbo-tilstand. Specielt ikke i en situation, hvor så meget andet i bispedømmet er under afvikling ...

Hen over sommeren har vi taget hul på arbejdet med at analysere situationen med henblik på at kortlægge behovet og mulighederne for at revitalisere det gamle AC, så det i højere grad end hidtil kommer til at matche vor tids behov for aktivitets- og samarbejdsformer.

Hvad nu?

Til efteråret vil der blive afholdt et møde – en generalforsamling med indbydelse af alle interesserede – hvor vi vil diskutere og trække linjerne for, hvordan vi kommer videre.

Mødet vil blive annonceret bla. her i KO i god tid inden.

Menigheden i Maribo venter

Menigheden i Maribo venter nu på den endelige afgørelse for Sankt Birgitta Kirkes overlevelse. I snart to år har kirken været aflåst med en begrundelse om, at der er fare for sammenstyrtninger. Folk i Maribo har aldrig troet på denne forklaring, selvom bispekontorets rådgivende arkitektfirma Promana anbefalede, at kirken blev lukket. Nogle medlemmer i menigheden samledes i en arbejdsgruppe og bestilte en ny undersøgelse hos rådgivende ingeniørfirma LF Cond.dk.Maribo for at få belyst problemets omfang, og deres rapport sluttede med, at der er nogle sætningsskader, der skal udbedres, og at der i øvrigt ikke er nogen fare for nedstyrtning. Det førte til, at generalvikar Niels Engelbrecht krævede endnu en ingeniørrapport for at få en endelig afgørelse.

Kirken fattedes penge, og midt i al postyret mistede vi Jan Zygmunt, der har deltaget i kirkens arbejde siden sin barndom. Kort før sin død udtalte han de få ord om kirkens lukning: ”Hvad er det nu for noget”. Mere fik han ikke sagt, men så kom beskeden. Allerede i 2007 havde Jan Zygmunt testamenteret hele sin formue til Sankt Birgitta Kirke. Nu har vi penge til renoveringen. Det kom som en gave fra himlen.

Efter aftale med bispekontoret blev man enige om at

foretage en ny ingeniørunder søgelse med et firma, som begge parter har tillid til. Man blev enige om, at firmaet Falk ville kunne levere et resultat, som parterne ville respektere uanset udfaldet.

De afsluttende undersøgelser er nu færdige, og der er efterfølgende blevet afholdt orienteringsmøde med gennemgang af rapporten, hvor der blev redegjort for de vigtigste bemærkninger. På mødet deltog menighedsrådsmedlemmer, medlemmer af bevaringsforeningen, Thomas Larsen fra Bispekontoret og præsterne samt Morten Falk fra det rådgivende ingeniørfirma. På spørgsmålet om, hvad der sikkerhedsmæssigt skal være i orden for en genåbning af kirken påpegede Morten Falk, at det er tilstrækkeligt at reparere sætningerne i korbuen, og at det kan gøres på 14 dage og vil koste ca. 100.000 kr. De øvrige omkostninger, som ligger på lidt over en million kroner henhører under vedligeholdelse, som selvfølgelig også skal foretages; men det behøver ikke at ske på en gang. Det understregedes dog, at den kalkulerede pris gælder for en samlet renovering. Mødet sluttede i enighed omkring undersøgelsens resultat.

Trods denne klare ingeniørrapport vil biskoppen først komme med den endelige beslutning for kirkens fremtid den 18. august. Bevaringsforeningen står totalt uforstående over for en sådan meddelelse og spørger til, hvorfor kirken ikke bare kan genåbnes øjeblikkeligt. Hvorfor får vi

først tilladelse til at bruge over 200.000 kr. på den sidste undersøgelse, som alle parter tilsluttede sig og siden hen henvises til at afvente på endnu en afgørelse fra Biskoppen? Er der en skjult agenda for Sankt Birgitta menighed? Vi ønsker vores kirke, fordi den er her, og vi har pengene.

Vi kan ikke mere gå ind i kirken for at fordybe os i en stille stund, når vi er i byen. Kirken mangler til at imødekomme de mange pilgrimme, som i årene fremover vil gæste Maribo. Det nye pilgrimshus ved domkirken er allerede åbnet, og de besøgende tæller allerede nu både protestanter og katolikker. Og de ankommer dagligt og møder frem til Sankt Birgitta Kirkes aflåste dør. Den Hellige Birgitta er også aftegnet i Maribo byvåben.

Sankt Birgitta Kirke er en af de første katolske kirker opført øst for Storebælt efter reformationen. Det er den flotteste katolske kirke i vores område, og den ligger centralt midt på Lolland. Men vi ønsker heller ikke nogen anden kirke nedlagt i vores område.

Jeg vil afslutte med ønsket om, at Bispekontoret omgør sine beslutninger med det nye Danmarkskort i hvert fald for Lolland og Falster, så vi igen kan gå i kirke i tillid til vores foresatte.

Jan Tvangsø, formand for Bevaringsforeningen Sankt Birgitta Kirke i Maribo.

September måned

1. *grøn*. Torsdag i 22.alm.uge. (II Ps).
 V S I 24,1-2.3-4ab.5-6.
 R Jorden med alt, hvad den rummer, tilhører Herren.
 L.: 1 Kor 3,18-23. Ev.: Luk 5,1-11.
Bededag for Skaberværket
2. *grøn*. Fredag i 22.alm.uge. (II Ps).
 V S I 37,3-4.5-6.27-28.39-40.
 R Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
 L.: 1 Kor 4,1-5. Ev.: Luk 5,33-39.
3. *hvid*. Lørdag i 22.alm.uge. (II Ps).
Gregor den Store, pave og kirkelærer (†604) (m)
 V S I 145,17-18.19-20.21
 R Herren er nær ved alle, der råber til ham.
 L.: 1 Kor 4,6b-15 Ev.: Luk 6,1-5
Bededag for præste- og ordenskald
I Domkirken:
ÅRSDAGEN FOR DOMKIRKENS KONSEKRATION (h)
1. vesper til Kirkevielse
4. *hvid*. Søndag. (23. ALM. SØNDAG) (III PS)
I Domkirken:
ÅRSDAGEN FOR DOMKIRKENS KONSEKRATION (h)
Gl. Cr. Særl. pf
 1.L.: 1 Kong 8,22-23.27-30
 V S I 84.3.4.5+10.11
 R Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!
 2.L.: 1 Kor 3,9c-11.16-17
 Ev.: Joh 2,13-22 eller Joh 4,19-24
2. vesper til Kirkevielsesfest
I andre kirker:
 R *grøn*. **23. ALM. SØNDAG.** (III Ps).
Gl. Cr. Alm. S. pf.
 1.L.: Visd 9,13-18
 V S I 90,3-4.5-6.12-13.14+17
 R Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
 2.L.: Filem 9b-10.12-17 Ev.: Luk 14,25-33
5. *grøn*. Mandag i 23.alm.uge. (III Ps).
 V S I 5,5-6a.6b-7.12
 R Herre, led mig i din retfærdighed
 L.: 1 Kor 5,1-8 Ev.: Luk 6,6-11
6. *grøn*. Tirsdag i 23.alm.uge. (III Ps).
 V S I 149,1-2.3-4.5-6a+9b.
 R Herren glæder sig over sit folk.
 L.: 1 Kor 6,1-11. Ev.: Luk 6,12-19.
7. **I Domkirken:**
grøn. Onsdag i 23.alm.uge. (III Ps).
 V S I 45,11-12.14-15.16-17.
 R Hør efter, min datter, lyt opmærksomt!
 L.: 1 Kor 7,25-31. Ev.: Luk 6,20-26.
I andre kirker:
hvid. Onsdag. **ÅRSDAGEN FOR DOMKIRKENS KONSEKRATION** (f)
Læsninger fra søndagen (den 4. sept) i Domkirken, hvor der vælges enten 1. eller 2. Læsning
8. *hvid*. Torsdag. **JOMFRU MARIAS FØDSEL** (f)
Gl. Jomfru Marias pf.
 L.: Mika 5,1-4a eller Rom 8,28-30
 V S I 13,6ab.6cd
 R Jeg vil glæde mig højlig i Herren!
 Ev.: Matt 1,1-16.18-23 eller 1,18-23
9. *grøn*. Fredag i 23.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Peter Claver**, præst (†1654)
 V S I 84,3.4.5-6.12.
 R Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!
 L.: 1 Kor 9,16-19.22b-27. Ev.: Luk 6,39-42.
10. *grøn*. Lørdag i 23.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V S I 116,12-13.17-18
 R Herre, jeg bringer dig slagtoffer til tak.
 L.: 1 Kor 10,14-22 Ev.: Luk 6,43-49
11. *grøn*. **24. ALM. SØNDAG.** (IV Ps).
 R *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: 2 Mos 32,7-11.13-14
 V S I 51,3-4.12-13.17+19

- R Jeg vil bryde op og gå til min far.
 2.L.: 1 Tim 1,12-17 Ev.: Luk 15,1-32 eller 15,1-10
12. *grøn*. Mandag i 24.alm.uge (IV Ps)
 Eller *hvid*. **Jomfru Marias hellige navn**
 V S I 40,7-8a.8b-9.10.17
 R Vi forkynder Herrens død, indtil han kommer.
 L.: 1 Kor 11,17-26.33 Ev.: Luk 7,1-10
13. *hvid*. Tirsdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
Johannes Chrysostomos, biskop og kirkelærer (†407) (m)
 V S I 100,1b-2.3.4.5.
 R Vi er hans folk og de får, han vogter.
 L.: 1 Kor 12,12-14.27-31a. Ev.: Luk 7,11-17.
14. *rød*. Onsdag. **DET HELLIGE KORS' OPHØJELSE** (f)
Gl. Særl. pf. eller Pass. pf.
 1.L.: 4 Mos 21,4-9 eller Fil 2,6-11
 V S I 78,1-2.34-35.36-37.38
 R Glem ikke Guds gerninger, men hold hans befalinger.
 Ev.: Joh 3,3-17
15. *hvid*. Torsdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
Jomfru Marias Smerter (m)
 V S I 118,1-2.16-17.28.
 R Tak Herren, for han er god
 eller R Halleluja!
 L.: 1 Kor 15,1-11. Ev.: Luk 7,36-50.
Ad libitum læsninger:
Sekv. ad libitum.
 V S I 31,2-3a.3bc-4.5-6.15-16.20
 R Frels mig, Herre, i din miskundhed!
 L.: Hebr 5,7-9 Ev.: Joh 19,25-27 eller Luk 2,33-35
16. *rød*. Fredag i 24.alm.uge. (IV Ps).
Cornelius, pave (†253) og **Cyprian**, biskop, (†258)
 martyrer (m)
 V S I 17,1.6-7.8b+15.
 R Jeg mættes ved synet af dig, når jeg vågner, Herre.
 L.: 1 Kor 15,12-20. Ev.: Luk 8,1-3.
17. *grøn*. Lørdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Robert Bellarmin**, biskop og kirkelærer (†1621)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V S I 56,10.11-12.13-14.
 R Jeg kan vandre for Guds ansigt i livets lys.
 L.: 1 Kor 15,35-37.42-49. Ev.: Luk 8,4-15.
18. *grøn*. **25. ALM. SØNDAG.** (I Ps).
 R *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Amos 8,4-7
 V S I 113,1-2.4-6.7-8.
 R Lovpris Herren, som løfter den fattige fra skarnet.
 Eller: Halleluja!
 2.L.: 1 Tim 2,1-8.
 Ev.: Luk 16,1-13 eller 16,10-13.
Kollekt for Katolsk Menighedspleje.
19. *grøn*. Mandag i 25.alm.uge. (I Ps).
 Eller *rød*. **Januarius**, biskop og martyr (†305)
 V S I 15,2.3.4.5.
 R Den retfærdige skal bo på dit hellige bjerg.
 L.: Ordsp 3,27-35. Ev.: Luk 8,16-18.
20. *rød*. Tirsdag i 25.alm.uge. (I Ps).
Andreas Kim Taegon, præst, og **Paulus Chong Hasang og lidelsesfæller**, martyrer (†19.årh.)(m)
 V S I 119,1.27.30.34.35.44.
 R Før mig ad den sti, du befaler.
 L.: Ordsp 21,1-6.10-13. Ev.: Luk 8,19-21.
21. *rød*. Onsdag. **MATTÆUS**, apostel og evangelist (f)
Gl. Ap. pf.
 L.: Ef 4,1-7.11-13
 V S I 19,2-3.4-5ab
 R Deres tale er nået til jorderigs ende.
 Ev.: Matt 9,9-13
22. *grøn*. Torsdag i 25.alm.uge. (I Ps).
 V S I 90,3-4.5-6.12-13.14+17.
 R Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
 L.: Præd 1,2-11. Ev.: Luk 9,7-9.
23. *hvid*. Fredag i 25.alm.uge. (I Ps).
Pius de Pietrelcina, præst (Padre Pio) (†1968)(m)
 V S I 144,1a+2abc.3-4
 R Lovet være Herren, min klippe.
 L.: Præd 3,1-11 Ev.: Luk 9,18-22

24. *grøn*. Lørdag i 25.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V S I 90,3-4.5-6.12-13.14+17
 R Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
 L.: Præd 11,9—12,8 Ev.: Luk 9,43b-45
25. *grøn*. **26. ALM. SØNDAG.** (II Ps).
 R *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Amos 6,1a.4-7
 V S I 146,7.8-9a.9bc-10
 R Min sjæl, lovpris Herren!
 Eller: Halleluja!
 2.L.: 1 Tim 6,11-16
 Ev.: Luk 16,19-31
I konsekrede kirker undtagen Domkirken:
1. vesper til Kirkevielsesfest
26. *hvid*. Mandag. **KIRKEVIELSESFEST** (h)
Alt som 4. sept i Domkirken
I andre kirker – også i Domkirken
grøn. Mandag i 26.alm.uge. (II Ps).
 Eller *rød*. **Cosmas og Damian**, martyrer (†3.årh.)
 V S I 17,1.2-3.6-7.
 R Vend dit øre mod mig, hør mine ord.
 L.: Job 1,6-22. Ev.: Luk 9,46-50.
27. *hvid*. Tirsdag i 26.alm.uge. (II Ps)
Vincent af Paul, præst (†1660) (m)
 V S I 88,2-3.4-5.6.7-8
 R Herre, lad min bøn nå dig.
 L.: Job 3,1-3.11-17.20-23 Ev.: Luk 9,51-56
28. *grøn*. Onsdag i 26.alm.uge. (II Ps).
 Eller *rød*. **Wenceslaus**, martyr (†929)
 Eller *rød*. **Laurentius Ruiz og lidelsesfæller**,
 martyrer († omkr. 1635)
 V S I 88,10b-11.12-13.14-15.
 R Herre, lad min bøn nå dig.
 L.: Job 9,1-12.14-16. Ev.: Luk 9,57-62.
(Lioba, abbedisse (†780) kan fejres)
29. *hvid*. Torsdag. **DE HELLIGE ÆRKEENGLE, MICHAEL, GABRIEL OG RAFAEL** (f)
Gl. Særl. pf.
 L.: Dan 7,9-10.13-14 eller Åb 12,7-12a
 V S I 138,1-2a.2bc-3.4-5
 R Herre, jeg vil lovsynge dig for englens.
 Ev.: Joh 1,47-51
30. *hvid*. Fredag i 26.alm.uge. (II Ps)
Hieronymus, præst og kirkelærer (†420) (m)
 V S I 139,1-3.7-8.9-10.13-14b.
 R Led mig, Herre, ad evigheds vej!
 L.: Job 38,1.12-21; 40,3-5. Ev.: Luk 10,13-16.
Ad libitum læsninger til Hieronymus:
 L.: 2 Tim 3,14-17

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer og abonnement:
 redaktion@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Pastor Erling Brodersen, sr. Anna-Maria Kjellegaard OSB, Lisbeth Poulsen, Rosa Ørtved Knudsen, Niels Henrik Assing, Jan Tvangsøe

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041. E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.
Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint – distribueret oplag 11.500 ISSN 0902-297X

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os. Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnavgt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det sker i bispedømmet

AUGUST:

Torsdag 18. kl. 16.30-18.30: Hør ærkebiskop af München og Freising og leder af den tyske bispekonference, kardinal Reinhard Marx, når han gæster København og stiller op som hovedtaler til et eksklusivt debatmøde i festsalen på Designmuseet i Bredgade i København. Se omtale side 12.

Søndag 28. kl. 10-15: Loppe/sommermarked ved Skt. Antoni kirke, Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj. Overskuddet går delvis til Caritas og til pater Tantholdt Hansens arbejde i Peru. Salg af glas, bøger, tøj, legetøj, mad og m.m. Der er også boder til børnene. MobilePay modtages.

SEPTEMBER:

Fredag 2. kl. 19-21.30: Debatmøde i DKKF, Sct. Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15. Alle er velkomne. Kaffe/te m. kage, 15,- kr.

Fredag 9. kl. 18.30-20.00: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenogade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Onsdag 21. Kl. 19.00-21.00: Katekese: "Hvad er Forsonings- og helbredelsesmessen? Dens teologiske fundament" ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenogade 4 B, København V. Information: T. Halle tlf. 61 66 53 02, J. Nielsen tlf. 33 33 05 02, www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden.** Messe med forbøn for de syge afholdes 1. onsdag i måneden kl. 19-21. Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

VI VII VIII IX X XI XII I II

KØBENHAVNS
URMAGER VÆRKSTED

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure
på vores eget værksted

Ved større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venter

Lange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagerværkstedet.dk

KATOLSK
INFOBUTIK

Katolske Bøger og Brugskunst

Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner,
rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors,
julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...

Ryesgade 28 · 8000 Aarhus C

Tlf. 87307055

www.katolskinfobutik.dk

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Åbningstider:

Mandag og Onsdag: 10-12 og 13-16

Tirsdag og Torsdag: 10-12 og 13-16.45

Fredag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Else og Jørgen Jørgensens Fond

Til fordel for ensomme, syge eller gamle medlemmer af det romersk-katolske trossamfund i Danmark uddeles legater fra Else og Jørgen Jørgensens Fond.

Ansøgninger indeholdende navn, bopæl, alder samt kopi af årsopgørelse for 2015 skal være legatbestyrelsen i hænde senest 1. september 2016.

Ansøgningen stiles til:

Katolsk Bispekontor
Att. Jacob Messerschmidt
Gammel Kongevej 15 A
1610 København V

TELEFONLIE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Bønnens Apostolat

August

- *Generel intention:* Idræt.
At idræt må være en anledning til venskabelige møder mellem befolkninger, og at den må bidrage til fred i verden.
- *Missionsintention:* Leve evangeliet
At kristne må leve evangeliet og bære vidnesbyrd om tro, ærlighed og næstekærlighed-fornyet energi og entusiasme.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Pilgrimsrejse til Medjugorje

Maria åbenbaringerne i Bosnien Herzegovina

Den 30. september-6. oktober 2016
5.500 kr. for flybillet, halvpension m.m.

Tilmelding hurtigst muligt
- helst inden 14. juli

Præst: P. Benny Blumensaat

Info og tilmelding:

Maria Truelsen tlf. 24 60 23 08

E-mail: mariatruelsen@mail.tele.dk

Støtter mindre
projekter

www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 12
som udkommer den **2. september.**

skal være KO i hænde senest den **15. august.**

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 13,
som udkommer den **23. september,**

skal være KO i hænde senest den **5. september.**

Slutningen på det gamle og begyndelsen til det nye

Ny italiensk bog gør status over Benedikt XVI's pontifikat.

Tekst: Lisbeth Rütz

KIRKEHISTORIE Joseph Ratzinger rettede sit blik mod krucifikset. "Hvad er det du gør mod mig? Nu har du ansvaret – du må lede mig. Jeg kan ikke selv." sagde han til Jesus. Efter kun fire afstemninger havde konklavet valgt ham den 19. april 2005 som efterfølger af Johannes Paul II. En ny bog af kirkehistorikeren Roberto Regoli: "*Oltre la crisi della chiesa*", der udkom i slutningen af maj, prøver nu at give en skitse af pontifikatets historie. Regoli har brugt alle tilgængelige kilder fra avisartikler, dokumenter fra Vatikanet, pave Benedikts egne udgivelser samt fortroligt

stemplede dokumenter fra wikileaks og vatileaks.

Under Johannes Paul II's lange sygdomsperiode blev der arbejdet i kulisserne og nye kandidater kørt i stilling. Ifølge Regoli er næsten alle vaticanister enige om, at Ratzinger og Bergoglio var topkandidater. At Ratzinger blev valgt, skyldes hans moralske og intellektuelle kvaliteter, men også hans ledelse af optakten til konklavet, konstaterer Regoli.

Guds rottweiler, kirkens politikommissær og jernkansleren er nogle af de lidt smigrende betegnelser, der var blevet hæftet på Ratzinger, da han var præfekt for

Troslærekongregationen. Men ventede man sig en hård og kontant ny lederstil, blev man skuffet. Johannes Paul II interesserede sig ikke meget for administration, og allerede i 1988 udtalte Ratzinger offentligt, at der var behov for sammenlægninger og nedlæggelser af de mange råd og kommissioner. Men kurien bliver ikke slankere under pave Benedikt – tværtimod vokser den, og ved hans abdikation i 2013 er der flere råd og kommissioner end nogensinde før.

Benedikt XVI vil overbevise som leder – ikke beordre. Det er både hans styrke og hans svaghed, skriver Regoli. Det er et psykologisk træk hos Benedikt – måske på grund af hans fremskredne alder – at han vælger mennesker, han i forvejen føler sig knyttet til og kender godt. I mange år arbejdede Bertone under Ratzinger i Troslærekongregationen. Nu henter pave Benedikt ham ind til posten som statssekretær. Under Bertone får Statssekretariatet mere og mere magt og

blander sig også mere og mere ind i Den italienske Bispekonferences anliggender.

Pontifikatet topper i 2009

Regoli vurderer 2009 som pontifikatets stærkeste år. Her topper reformaktiviteten med både økumeniske, liturgiske og kirkeretslige reformer. Med finanskrisen i 2008 som baggrund kommer også pavens sidste rundskrivelse, Caritas in veritate, med kritik af den vilde kapitalisme. Resten af pontifikatet taber i kraft, selv om paven stadig sætter væsentlige nye accenter.

I sidste tredjedel af Johannes Paul II's pontifikat kommer der flere og flere pædofilisager uden at Rom svarer igen med effektive tiltag. Skandalerne hagler ned over Kirken i de 100 rædselsdage i 2010. "Den største ødelæggelse af Kirken kommer ikke fra fjenderne udenfor, men den fødes af den synd, der er i Kirken", siger paven i katastrofeåret 2010 i flyet på vej til Portugal.

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode	<p>MASKINEL MAGASINPOST 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 11 12. august 2016 · 42. årgang</p> <p>POST PP DANMARK</p>
------------------------	-----------------------------	--

Reformerne starter fra toppen. Ordensgrundlæggerne Marcial Maciel og Luigi Burrelli bliver fjernet. På globalt plan inddrages bispekonferencerne i kampen mod pædofilien. Troslærekongregationen udarbejder mere stringente og hurtige procedurer. Benedikt møder pædofiliofre over hele verden i årene 2008-2010.

En ny jordrystelse oplever Vatikanet den 24. maj 2012, da Paolo Gabriele bliver arresteret. Gabriele gik til hånd som praktisk medhjælper i den pavelige husholdning, spiste sammen med paven og var hans tro ledsager. Men en husransagning afslører, at hundreder af fortrolige dokumenter er endt i Gabrieles hjem. Samme dag giver en kardinalkommission Enrico Gotti Tedeschi et enstemmigt mistillidsvotum. Som estimeret bankmand var han blevet headhunted til Vatikanet for at rydde op og skabe transparens i Vatikanets økonomi efter skandaleårene med "Guds bankier" Paul Marcinkus.

Gabriele tilstår at have lækket Vatikanets fortrolige dokumenter til journalisten Gianluigi Nuzzi, der bruger dem i sin bog "Sua santità – le carte segrete di Benedetto XVI" (Hans hellighed – Benedikt XVI's hemmelige papirer). Den første Vatileaks sag er en realitet. Men spørgsmålene svirrer i luften, da Gabriele og IT-teknikeren Sciarpaletti bliver dømt. Italienske aviser gisner om, at omkring 20 personer i Vatikanet ville løfte sløret for, hvad der sker inden for murene. Var det kun de små fisk der blev fanget? Blev Gotti Tedeschi offer for en magtkamp inden for kurien? Ja, svarene blæser stadig i vinden.

Den innovative restauration

Pave Benedikt erklærer, at han vil arbejde for Kirkens synlige enhed og med rod i

Kirkens tradition. Flere kontroversielle tiltag skal ses i det lys. Benedikt XVI's pontifikat viser nye måder at arbejde for enheden på, og her er der ikke altid enighed mellem paven og ledende teologer. For Benedikt XVI hænger Kirkens krise sammen med liturgiernes krise. Med ham ser man igen en øget sensibilitet for liturgien, der i lang tid var marginaliseret, konstaterer Regoli. De uden tvivl mest omstridte beslutninger tages i forhold til traditionalisterne. Allerede længe før pontifikatet siger Joseph Ratzinger i interviewbogen *Salz der Erde* (1997) til Peter Seewald, at brugen af den gamle messe burde tillades. I juli 2007 kommer så *Summorum pontificum*, der åbner mulighed for fejring af den traditionelle messe uden forudgående tilladelse.

Ideelt set er baggrunden for det nye motu proprio en forventning om, at den gamle og den nye ritus på langt sigt vil kunne berige hinanden. Men begejstringen for det nye tiltag er til at overse. Fire bispekonferencer i

Frankrig, England, Tyskland og USA protesterer. De er bange for, at nogle fløje vil rulle tiden tilbage og sætte spørgsmålstejn ved Det andet Vatikanconcil. Men det er også et generationsspørgsmål, for en del yngre præster og seminarister er mere imødekommende over for det, Renzi kalder "den innovative restauration".

Den 21. januar 2009 ophæver et dekret exkommunikationen af fire biskopper fra Pius X's selskab. Allerede samme aften dokumenterer en udsendelse i svensk TV, at biskop Williamson er Holocaust-benægter. Pave Benedikt rykker ugen efter ud som brandslukker med en erklæring om, at Kirken fordømmer holocaust.

Det, som er katolsk, er det, som er blevet troet altid, overalt og af alle, sagde Sankt Vincent af Lerins engang. Men hvordan skal det fortolkes? Ja, det er Rom og Ecône (*hovedkvarter i Schweiz for Pius X's selskab*) slet ikke enige om.

I løbet af pontifikatet ser man modstand i økumeniske kredse med uenighed mellem paven og kardinal Kasper. Pave Benedikts metoder er utraditionelle i følge Regoli. I stedet for at arbejde for økumenien gennem det pavelige råd for kristnes enhed foretrækker pave Benedikt at bruge Troslærekongregationen.

I dele af Den anglikanske Kirke er der voksende uro over ordination af kvinder og åbent homoseksuelle, og i 2007 beder nogle anglikanske biskopper om fuld kommunion med Den katolske Kirke, men med bibeholdelse af den anglikanske identitet. I løbet af 2012 kommer der tre personalordinariater – en særlig struktur, som er skabt for de store anglikanske grupper.

Benedikt ser de ortodokse som naturlige partnere i en strategisk alliance, der skal

forsvare de traditionelle kristne værdier som familien, beskyttelse af menneskelivet fra fødsel til død og ægteskabets uopløselighed.

I hedningernes forgård

"Er De slutningen på det gamle eller begyndelsen til det nye?" spurgte journalisten Peter Seewald engang pave Benedikt. Begge dele svarede paven prompte. Benedikts pontifikat betyder slutningen på det europæiske fokus, og i 2012 har man første konsistorium uden europæiske kardinaler. Regoli ser Benedikt som konsolideringspaven, der sætter mange ting i gang uden at kunne gøre dem færdige. Kuriereformen og arbejdet for at skabe mere transparens i Vatikanets økonomi mødes med intriger bag murene. Pave Benedikt er ikke noget politisk menneske, og hovedvægten i pontifikatet ligger på det kulturelle og det religiøse, konstaterer Regoli.

Regoli viser pave Benedikt som en fuldstændig utrættelig forsvarer af religionens rolle i det offentlige rum. Den kan give samfundet et etisk fundament. Han skaber et nyt begreb – hedningernes forgård – efter det sted, hvor jøder og ikke-jøder kunne mødes – foran templet. Ærindet er at vise, at troen og fornuften i den grad har brug for hinanden, når der skal bygges et menneskeverdigt samfund op. Fornuften bliver derfor fællesnævner i dialogen med ikke-troende og med muslimer. Det kommer til udtryk i store taler i Regensburg, Paris, London og Berlin og i vægtige udgivelser, hvor paven samtaler med filosofferne Jürgen Habermas og Marcello Pera. De seneste begivenheder har vist, at der som aldrig før er brug for denne dialog.

Vise omsorg og respekt som en 'opmærksom moder'

Amerikansk biskop skal lede det nyt kontor for lægfolket, familien og livet.

Tekst: Niels Messerschmidt

KURIEN Pave Frans har udpeget biskop Kevin J. Farrell af Dallas til at lede Vatikanets nye kontor for lægfolket, familien og livet.

Den irskfødte biskop kan fejre sin 69-års fødselsdag den 2. september, dagen efter det nye kontor officielt begynder sit arbejde.

Få timer efter Vatikanet havde offentliggjort udnævnelsen udtalte biskop Farrell, at han var "meget ydmyg" over at paven havde udpeget ham til at lede det nye kontor.

"Jeg ser frem til at være en del af den universelle Kirkes vigtige arbejde med at fremme lægfolket og dets apostolat, den pastorale omsorg for familien i overensstemmelse med pavens seneste apostoliske formaning *Amoris Laetitia*, og til støtte for det menneskelige liv", siger han ifølge *National Catholic Reporter*.

Dallas-biskoppens bror er biskop Brian Farrell, som er sekretær for Det pavelige råd for fremme af kristen Enhed. Begge brødre blev præsteviede i Kristi Legionærer. Biskop Kevin Farrell blev senere inkardineret i Washington ærkebispedømme og virkede som hjælpebiskop dér fra 2002 til 2007.

Når Kevin Farrell indtager sin nye position i Rom bliver det første gang, at to brødre gør tjeneste i samme by, udtalte

biskop Farrell til *Catholic News Service* den 17. august.

En opmærksom moder

Pave Frans skriver i det kortfattede motu proprio *Sedula Mater* (En opmærksom moder), som formelt etablerer det nye kontor for lægfolket, familien og livet, at det skal finde svar, der passer til "vor tids situation og tilpasser sig Den universelle Kirkes behov".

Som "en opmærksom moder" må Kirken vise særlig omsorg og interesse for troende lægfolk, for familierne og det menneskelige livs hellighed, skriver pave Frans i sit motu proprio, som blev offentliggjort den 17. august. "Vi ønsker at yde dem støtte og hjælp, så de aktivt kan vidne om evangeliet og være et udtryk for Forløserens godhed i vor tid".

Pave Frans har oprettet det nye kontor ved at sammenlægge de pavelige råd for lægfolket og familien. Det nye kontors statutter blev offentliggjort den 4. juni.

I spidsen for det nu nedlagte pavelige råd for familien stod den 71-årige ærkebiskop Vincenzo Paglia; en position, han har bestridt siden 2012, og som han overtog efter kardinal Ennio Antonelli. Hans nye opgave

bliver at lede Johannes Paul II Institutet for Ægteskabet og Familien, som har til huse på det pavelige Lateran-universitet; herfra former Kirken mange af sine holdninger til familie- og ægteskabsspørgsmål. Pave Frans har desuden udpeget ham til præsident for Det pavelige Livets Akademi, som er aktivt i forsvaret af livet og blandt sine medlemmer har den østrigske filosof Josef Seifert, der for nylig skrev en omdiskuteret kommentar til pavens encyklika *Amoris Laetitia*.

Det andet pavelige råd, der nedlægges – Det pavelige råd for Lægfolket – er siden 2003 blevet ledet af den nu 71-årige polske kardinal Stanislaw Rylko. Vatikanet har på nuværende tidspunkt intet meddelt om hans nye opgaver.

Den 69-årige amerikanske ærkebiskop Kevin J. Farrell skal lede det nye Vatikankontor for lægfolket, familien og livet – et kontor, som skal tackle mange af tidens udfordringer på familie- og ægteskabsområdet. Foto: Bispedømmet Dallas.

Én menighed, to kirker og ét messested fremover

Biskoppen indstiller *Sct. Franciscus Kirke i Nakskov* til lukning.

SOGNESTRUKTUR Én menighed, to kirker og ét messested med messe to gange

Sct. Franciscus menighed i Nakskov er på 50 år gået fra at have 1.414 medlemmer til i dag 313. Foto: Mapio.net.

månedligt. Det lå allerede i kortene, da det nye katolske 'danmarkskort' for Lolland-Falster blev præsenteret for nogle år siden. Men hvilken af de tre katolske kirker, der så skulle tages ud af drift, nærmer sig først sin afklaring nu.

På et møde den 18. august orienterede generalvikar Niels Engelbrecht og bispedømmets sognekonsulent Son N. Habekost Bui sognepresten Mariano Cardiello og menighedsrådene for Hellig Kors Kirke (Nykøbing F), *Sct. Birgitta Kirke* (Maribo) og *Sct. Franciscus Kirke* (Nakskov) om bi-

Franciskansk historie

Nakskov blev et selvstændigt sogn den 30. oktober 1919.

Allerede før 1911 blev der med jævne mellemrum afholdt gudstjenester på Vestlolland i private hjem eller på polak-kaserner. Omkring 1911 overtog fire hollandske franciskanerkonventualer det kirkelige arbejde på Lolland-Falster, og med hjælp fra sukkerfabrikken i Nakskov blev det muligt at holde en månedlig gudstjeneste på sukkerfabrikken.

I februar 1913 købte Franciskaner-

skop Czeslaws indstilling til den fremtidige katolske sognestruktur for Lolland-Falster.

Det er biskoppens indstilling, at kirkerne i Nykøbing F. og Maribo bevares, mens kirken i Nakskov tages ud af drift og sælges. Samtidig vil der blive etableret et messested i Nakskov med messe hver anden lørdag/søndag. Skæringsdatoen for udrulningen af det nye sognelandskab er sat til 1. maj 2017.

Baggrunden for biskoppens indstilling, at fremtidssikre kirkens tilstedeværelse på bedst mulig måde på Lolland-Falster, er truffet under hensyntagen til en række faktorer, fx demografi, medlemsudvikling og aldersfordeling, kirkegangsprocent og udviklingen på kirkeskatteområdet.

Menighedsrådene på Lolland-Falster har fået en høringsfase på tre uger, dvs. primo september, hvorefter den endelige beslutning for området bliver truffet. NM

stiftelsen en grund af De danske Sukkerfabrikker, og en trækirke blev indviet 4. maj 1913. Den 3. marts 1917 købte *Sct. Franciskusstiftelsen* en villa i Bredgade, som blev indrettet til præstebolig. Grundstenen til *Sct. Franciscus Kirke* i Bredgade 47 blev lagt den 22. april 1921, og indvielsen fandt sted 6. november samme år.

I anledning af 700-året for Frans af Assisis død blev kirken udsmykket med kalkmalerier af Birgitte West.

Kilde: *Katolsk Håndbog*, 1983 NM

København

Kardinal Marx talte i *Justitia et Pax*. Læs mere på side

4

Verdensungdomsdagen

Stemmingsbilleder fra Kraków. Læs mere på siderne

6-8

Verdens ældste kristne land

Sådan oplevede armenerne pavens besøg. Læs mere på side

9

Kirken i Danmark

Ordensjubilæer, træf for præster og ordensfolk, søndagssaloner i SAB.

Læs mere på siderne

12-14

KO mener

Hvad gør vi med præstemanglen?

Aldrig tidligere er der blevet viet så få katolske præster i Tyskland: blot 58 mænd ifølge de statistikker, som Den tyske Bispekonference netop har fremlagt (tallet gælder kun verdenspræster, altså ekskl. ordenspræster). På ti år er antal præstevielser faldet med 50%. I 2005 blev der viet 122 verdenspræster; 50 år tidligere (i 1965) var antallet 500.

Mens der i 1990 var ca. 20.000 katolske præster i Tyskland, er deres antal i dag allerede faldet til ca. 14.000. Den drastiske udvikling forventes at ville fortsætte, når man ser på andre statistikker. Sidste år var historisk, da antallet af nye seminarister i hele Tyskland for første gang faldt til under 100. I 2015 var kun registreret 96 nye seminarister. Samme år døde 309 præster og 19 forlod præsteembedet.

Kaldskrisen handler dog ikke kun om antal personer. En ny akademisk undersøgelse viser, at blandt de nuværende præster går mere end halvdelen (54%) kun til skrifte "en gang årligt eller mindre". Andre statistikker bekræfter billedet af et katolsk trosliv i krise: kirkegangsprocenten er faldet fra 18,6% i 1995 til 10,4% i 2015. I samme periode er antallet af udmeldinger steget og det toppede for nogle år siden med mere end 200.000 udmeldinger årligt.

De tyske biskopper har reageret på denne krise på to måder. For det første har de opgivet den traditionelle sognestruktur til fordel for større "pastorale enheder", hvor lægfolk spiller en stadig større rolle i den administrative drift. For det andet beskæftiger flere tyske bispedømmer nu et stort udenlandske præster, hvoraf mange kommer fra Polen og Indien. Ikke alle disse præster taler flydende tysk og/eller er fortrolige med landets kulturelle normer og traditioner – hvilket skaber lejlighedsvis konflikter mellem præst og menighed.

At løse problemet ved at importere udenlandske præster er dog en kortsigtet løsning. Den katolske Kirkes primas i Polen, ærkebiskop Wojciech Polak, sagde i august, at man fremover ikke forventer at kunne udsende det samme antal præster til at arbejde i udlandet som tidligere. Kirken i Polen, som står for mere end en fjerdedel af alle kald i Europa, har traditionelt bidraget til at afhjælpe præstemanglen i mange vest- og østeuropæiske lande. Men landet gennemlever selv en kaldskrise disse år og tilgangen til de polske præsteseminarer er faldet med 50% det sidste årti.

Kaldskrisen og præstemanglen er ikke alene et vestligt problem, men udgør et stigende problem på verdensplan. I dag har over halvdelen af de katolske menigheder på verdensplan ingen fastboende præst; det er på den baggrund, at den katolske journalist Austen Ivereign gør sig tanker om emnet for næste bispesynode (i 2018 eller 2019) mon bliver ordination af gifte mænd. Du kan læse om hans refleksioner og bud på at afhjælpe præstemanglen på bagsiden af dette KO. Om end dette ikke løser alle de problemer, som Den katolske Kirke står overfor i dag, er en løsning på præstemanglen dog et af de allervæsentligste.

Niels Messerschmidt

Er Vatikanet og Kina tæt på at indgå "aftale"?

Det antyder en ledende katolsk gejstlig i Kina.

DIPLOMATI Kardinal John Tong, biskop af Hong Kong, skriver i et pastoralt brev offentliggjort på bispedømmets hjemmeside den 4. august, at trods mange års spændinger mellem Vatikanstaten og Kina synes et diplomatisk tårntårn at være lige om hjørnet.

Kardinal Tongs kommentarer kommer samtidig med rygterne om, at pave Frans arbejder bag kulisserne for at normalisere relationerne mellem de to stater.

Katolikkerne i Kina – anslået ca. 12 millioner – er opdelt i henholdsvis en statskontrolleret sammenslutning af patriotiske katolikker og en illegal 'undergrundskirke', som er forblevet loyal mod paven. Et af de vigtigste stridspunkter er retten til at udvælge de præster, som skal vies til biskopper (en ret paven udelukkende forbeholder sig selv).

Kardinal Tongs forgænger, kardinal Joseph Zen, var en arg modstander af ethvert kompromis i forhandlingerne med myndighederne i Beijing om den endelige autoritet i kirkelige spørgsmål – en holdning, som de 'illegale katolikker' også deler.

Den amerikanske NGO-organisation China Aid, der overvåger de kinesiske myndigheders håndtering af de kristne kirkesamfund i landet, skriver i deres årsrapport for 2015, at myndigheders undertrykkelse er intensiveret med tvungne kirkelukninger, tilbageholdelse af "et stort antal præster, kirkeledere og kristne" samt konfiskation af kirkelig ejendom.

Mindst tre biskopper og et antal præster, alle fra 'uofficielle' menigheder eller bispedømmer, sidder i dag i fængsel eller husarrest i Kina.

I sit pastorale brev medgiver kardinal

Tong, at visse katolikker føler et vist ubehag mod at der indgås en "aftale", men tilføjer, at han ikke tror paven "vil indgå en form for aftale, som vil ødelægge den katolske tros integritet eller fællesskabet mellem Den katolske Kirke i Kina og Den universelle Kirke". Og han fortsætter: "Disse katolikker siger, at det virker som om Den hellige Stol har opgivet nogle af sine tidligere indvendinger, hvilket er en urimelig kritik".

Kardinal Tong skriver videre, at "en fremtidig kinesisk bispekonference er nødt til at omfatte samtlige – såvel lovligt som hemmeligt viede – biskopper [...] Rom bør presse de kinesiske myndigheder til også at anerkende sidstnævnte biskopper".

I sit pastorale brev oplyser kardinalen, er "de konkrete betingelser" for indgåelse af en aftale "endnu ikke foreliggende" og han kommer ikke med nogen antydning af hvornår det kan ske.

Vatikanet har ikke haft diplomatiske bånd med Beijing siden 1951, så enhver aftale vil markere en ny og positiv udvikling i relationerne mellem de to stater.

NM

Paven imødekommer ordenssøstrenes ønske

Vatikanet opretter kommission til belysning af spørgsmålet om kvindelige diakoner.

DIAKONATET Vatikanet meddelte 2. august, at man har oprettet en kommission til belysning af det kvindelige diakonat og dets historiske rolle. Kommissionens formand er jesuitpater Luis Ladaria Ferrer, sekretær i Troslærekongregationen, og den består af eksperter i patristisk teologi, ekklesiologi og spiritualitet, blandt andet søster Mary Melone, rektor for det pavelige universitetet Antonianum i Rom, og Phyllis Zagano, forsker ved Hofstra University i New York. Seks af kommissionens medlemmer underviser på fakulteter ved pavelige universiteter, fire er medlemmer af Vatikanets internationale teologikommission, og én er medlem af den pavelige bibelkommission. Heraf er seks præster, to er ordenssøstre, mens fire er lægkvinder.

Pave Frans lovede på et møde for *International Union of Superiors General* (UISG) den 12. maj, hvor godt 900 kvindelige ordensledere fra hele verden deltog, at han ville undersøge muligheden for at oprette en sådan kommission. På mødet fremhævede flere af deltagere, at kvinder har gjort tjeneste som diakoner i Urkirken, og de spurgte derfor paven: "Hvor ikke oprette en officiel kommission til at belyse spørgsmålet?" Pave Frans lovede at vende tilbage med et svar og på en pressekonference i juni oplyste paven, at han havde drøftet sagen med Troslærekongregationens præfekt kardinal Gerhard Müller og søster Carmen Sammut, lederen af UISG, og havde bedt dem udarbejde en liste med navnene på mulige kandidater til denne kommission.

Et kontroversielt spørgsmål

Pave Frans' villighed til at undersøge spørgsmålet om kvindelige diakoner er i sig selv kontroversielt, idet Den katolske Kirke ikke vier kvinder til klerikale embeder. I sit apostoliske brev *Ordinatio sacerdotalis* dekretede den hellige pave Johannes

Paul II, at "Kirken ikke har nogen som helst beføjelse" til at vie kvinder med henvisning til Jesus, der kun udvalgte mænd til sine apostle. Mange kirkehistorikere har dog fremhævet, at kvinder gjorde tjeneste som viede diakoner i Kirkens første århundrede og henviser fx til Romerbrevet, hvor Paulus omtaler søster Foibe.

Det 2. Vatikanerkoncil genindførte det permanente diakonat som et viet embede – men kun som en mulighed for gifte mænd over 35 år. I kraft af deres vielse kan de varetage forskellige liturgiske opgaver, fx at lede ordets gudstjeneste, prædike og

døbe, og varetage diverse administrative opgaver ved præstens fravær.

Pave Frans har flere gange talt for at kvinder skal have en mere fremtrædende rolle i Kirkens liv og ledelse. Han har således udtalt i de amerikanske jesuiters tidsskrift *America*: "Det er vigtigt for mig at understrege, at hvad kvinder gør er mindre vigtigt end hvad de tænker. De tænker på en anden måde end mænd. Man kan ikke træffe gode og fornuftige beslutninger uden at lytte til kvinder. I min tid i Buenos Aires, når jeg mødtes med mine rådgivere, plejede jeg at lytte til hvad de havde at sige og kontaktede derefter nogle kvinder, som ser på spørgsmålene på en helt anden måde. Det var berigende og resultatet blev langt mere frugtbart [...] Jeg plejer at sige at Kirken er en kvinde. Kirken er 'hun', og hun er ikke en gammeljomfru. Hun er gift med sin mand Jesus. Husk på det!"

NM

Pave Frans hilser på søster Carmen Sammut, missionssøster af Vor Frue af Afrika, under en audiens med UISG (International Union of Superiors General) i Vatikanet. Foto: Reuters.

Kampagne til ære for myrdet præst skal hjælpe seminarister

Hundredvis af prætestuderende verden over støttes økonomisk.

STØTTE Den italienske afdeling af den pavelige stiftelse *Aid to the Church in Need* har løftet sløret for en kampagne, som skal yde økonomisk hjælp til 1.000 seminarister i 21 bispedømmer.

”At støtte nye præsters uddannelse er et håndgribeligt modsvar til fundamentalisme. Navnlig i de lande, hvor den ekstremistiske trussel er størst, må Guds tjenere have de rette værktøjer til at fremme dialog og fredelig sameksistens mellem religiøse grupper for at bringe konflikterne til ophør”, siger Alessandro Monteduro, der

står i spidsen for den italienske afdeling.

Kampagnen udspringer af mordet på pater Jacques Hamel den 26. juli – den 85-årige præst, der blev dræbt af to IS-sympatisører mens han celebrerede morgenmesse i Saint-Étienne-du-Rouvray i Frankrig.

Den italienske afdeling af *Aid to the Church in Need* skriver på deres hjemmeside, at den vil støtte seminarister fra en række bispedømmer i Afrika, Østeuropa, Latinamerika og Asien. Monteduro forklarer, at ”vi har udvalgt de præsteseminarier, der har det største

behov for støtte, så de kan uddanne flere studerende til det, vi kalder ’troens nye soldater’”.

Ifølge organisationen findes der mange unge mænd, som gerne vil arbejde som præster i områder præget af stor fattigdom og forfølgelse. Og de siger videre, at Kirken er den første til at fremme religiøs dialog og tilbyde unge mennesker et alternativ til vold, og nævner i den forbindelse de katolske skolers bidrag som helt afgørende for udbredelsen af værdier som fred og gensidig respekt.

Alessandro Monteduro mener derfor, at ”uddannelsen af veluddannede præster er et effektivt middel mod fundamentalisme”, og at det vil bidrage til ”at gøre den kristne tilstedeværelse synlig især i de samfund, som er udsat for ekstremisters angreb”.

NM

Ny interviewbog med pave emeritus

Peter Seewalds bog udkommer i denne måned.

SAMTALER Den 9. september udkommer den tyske journalist Peter Seewalds sidste interviewbog om pave emeritus Benedikt XVI. Bogen med titlen ’De sidste samtaler’ er en efterfølger af hans to tidligere interviewbøger med pave

emeritus, ’Verdens lys’ og ’Jordens salt’.

Avisen *Corriere della Sera*, der har eneret til at offentliggøre uddrag fra bogen i Italien, oplyser, at den nye bog bygger på flere interviews, som Peter Seewald havde med Benedikt efter hans abdicering

den 28. februar 2013. Samtalerne berører modernisering af kurien, hans abdicering og hans tanker om pave Frans.

Benedikt kommer også ind på begivenheder, der har formet ham, bl.a. hans opvækst under nazismen, hans præstekald og tiden i Vatikanet inden han blev valgt til pave.

Bogen omtaler også hans ”uro” de første dage efter at være blevet valgt til pave og den ”smertelige” beslutning om at træde tilbage.

NM

Vatikanets talsmand går på pension

Amerikaneren Greg Burke afløser p. Federico Lombardi.

PERSONALIA Vatikanet meddelte den 11. juli, at pave Frans har godkendt den snart 74-årige jesuiterpater Federico Lombardis pensionsansøgning. Lombardi har været chef for Den hellige Stols pressekontor i næsten ti år, og han har ledet Vatikanradioen siden 1991, først som programredaktør og senere som chefredaktør, frem til februar i år. Pater Lombardi har desuden været chefredaktør for Vatikanets tv-netværk CTV i perioden november 2005 til januar 2013.

Pave Frans har besluttet, at pater Lombardi fra og med den 1. august i år efterfølges af Greg Burke, der hidtil har været vicedirektør for Den hellige

Stols pressekontor. Den 56-årige Burke har studeret litteratur og journalistik på Columbia University i New York og har i mange år været medlem af Opus Dei. Burke arbejdede fra 2001 som Rom-korrespondent for Fox News, og fra 2012 som kommunikationsrådgiver i Vatikanets statssekretariat. Han blev i slutningen af sidste år udnævnt til vicedirektør for Den hellige Stols pressekontor. Greg Burke taler engelsk, italiensk, spansk og fransk.

Som Greg Burkes efterfølger som vicedirektør for Den hellige Stols pressekontor er udnævnt Paloma García Ovejero. Den 40-årige spanier har studeret journalistik i Spanien og i New York. Hun

har siden 1998 arbejdet for Cadena Cope, Radio Española, de spanske katolske biskoppers radiokanal, først som redaktør, senere chefredaktør og hovedprogramleder, og har fra 2012 været Rom- og Vatikan-korrespondent for radiostationen samt en række tv-stationer og trykte medier. Paloma García Ovejero taler spansk, engelsk, italiensk og kinesisk.

Greg Burke er den første amerikaner til at indtage denne vigtige position i Vatikanet, mens Paloma García Ovejero er den første kvinde nogensinde, der bliver ansat i en så central position i Vatikanet.

NM

Kort nyt

Håndbog for dåb

TYSKLAND Grundet de stadig flere flygtninge, der ønsker at blive døbt, har bispedømmet Speyer udsendt en håndbog til præster og kateketer. Dokumentet på 36 sider er primært tænkt som en guide, idet præsten i hvert enkelt tilfælde også må medinddrage individuelle og personlige problematikker.

”Mange flygtninge leder efter et nyt hjem – også trosmæssigt set”, siger p. Franz Vogelgesang, medlem af domkapitlet og ansvarlig for de socialt-pastorale aktiviteter i bispedømmet.

Udover sproglige og kulturelle barrierer berører håndbogen også retslige forhold i relation til konversion i lyset af islamisk lov. Håndbogen understreger nødvendigheden af, at man adskiller ønsket om at blive døbt fra vedkommendes forbedrede mulighed for at opnå asyl i Tyskland. Udgivelsen kan rekvireres via seelsorge@bistum-speyer.de.

1,3 mia. i ’kirkeskat’

ITALIEN Den katolske Kirke modtog i 2015 et beløb svarende til 8,75 mia. kroner i ’kirkeskat’ takket være et fordelingsystem, hvor 0,8 % af landets samlede skatteindtægter fordeles mellem religiøse eller velgørende institutioner.

De italienske skatteydere har mulighed for selv at bestemme, hvilke religiøse eller velgørende institutioner som skal modtage deres andel af skattekroneerne, men hovedparten foretager ikke dette valg. Loven foreskriver, at skattebeløbet fra sidstnævnte gruppe skal fordeles forholdsmæssigt mellem institutioner udvalgt af dem, som selv har angivet en modtager. Takket være fordelingsystemet modtager Den katolske Kirke i Italien størstedelen af sit tilskud fra skatteydere, der ikke har anført en modtager.

Vatikanets nye pressetalspersoner – her sammen med pave Frans – er begge lægfolk. Foto: post-gazette.com.

PROGRAM FOR CARITAS DAG DEN 2. OKTOBER 2016 I ODENSE I SANKT ALBANI KIRKE OG SKOLE

08.30

Vietnamesisk messe.

09.30-11.00

Kaffe og kage for deltagere i den vietnamesiske messe.

10.00

Messe med biskop Czeslaw. Bestyrelsesformand Christa Bonde indbyder til Caritas-dag ved messens afslutning.

11.15-11.30

Velkomst ved generalsekretær Jann Sjursen.

11.30-12.30

Frokost forberedt af frivillige.

12.30-13.10

Flygtninge globalt og lokalt. Forskellige oplæg med mulighed for spørgsmål og debat.

13.10-13.45

Kalejdoskop – rundt om Caritas. Korte præsentationer af arbejdet.

13.45-14.00

Afrunding af dagen med biskop Czeslaw og bestyrelsesformand Christa Bonde.

Kl. 14.00-14.30

Kaffe

Er en tredje vej mulig?

Debataften med kardinal Marx i *Justitia et Pax* slog fast, at vi som kristne skal tage politisk ansvar.

Tekst: Lisbeth Rütz. Foto: Rosa Ørtved Knudsen og Lisbeth Rütz

DEBAT Kapitalismekritik og kristendom var overskriften, da *Justitia et Pax* den 18. august holdt debattmøde i Designmuseum Danmarks festsal i Bredgade. Aftenen var på forhånd blevet præsenteret som ”en debat om markedet og mennesket, hvor kapitalistiske og socialistiske modeller møder de kristne perspektiver: Økonomisk nødvendighed vs. etisk fordring”.

Og med det panel, der var sat sammen, var der på forhånd lagt i kakkelovnen til en hed debat. Panelet bestod af ærkebiskoppen af München-Freising, kardinal Reinhard Marx, forfatteren og debattøren Christopher Arzrouni, sognepræst fra Marmorkirken Mikkel Wold og økonom fra Roskilde Universitet Laura Horn.

Kardinalen lagde ud med at trække de store historiske linjer op tilbage til tiden efter Berlinmurens fald den 9. november 1989, hvor alt så ud til at være muligt. Han henviste til tre tænkere, der hver på sin måde havde reageret på Murens fald. Francis Fukuyama skrev i sit kontroversielle værk ”*The End of the History and the Last Man*”, at Murens fald betød en slutning på kampen mellem ideologierne, og at markedsøkonomien nu endegyldigt havde sejret. Samuel Huntington skrev i ”*The clash of civilizations and the Remaking of World Order*”, at de tidligere konflikter mellem stater og ideologier ville blive afløst af konflikter mellem civilisationer.

I rundskrivelsen ”*Centesimus Annus*”, der udkom 100 år efter den første sociale encyklika ”*Rerum novarum*”, så pave Johannes Paul II med baggrund i erfaringerne med den kolde krig på svaghederne både i de kapitalistiske og de socialistiske økonomier, og han opfordrede til nedrustning og gældslettelser for de fattige lande.

Kardinalen understregede behovet for at reformulere det etiske grundlag for vores samfund og nødvendigheden af at gennemtænke, hvordan markedsøkonomien kan blive til gavn for alle.

Han så den sociale markedsøkonomi som en tredje vej mellem kapitalismen og kommunismen. Vi skal have en ansvarlig frihed i det økonomiske liv, og vi må tænke på de kommende generationer og vise global ansvarlighed, fastslog kardinalen.

Hermed blev bolden spillet videre til Laura Horn. Katolsk sociallære bliver ofte sat op mod socialismen – men er det i virkeligheden ikke sådan, at de har mange ting tilfælles, var spørgsmålet fra ordstyrer Nik Bredholt.

Laura Horn, der betegnede sig selv som marxistisk økonom, hilste det velkomment, at pave Frans tager bladet fra munden og taler om økonomien, der dræber. Hun så gode muligheder for, at marxister kan arbejde sammen med katolske socialteoretikere, men registrerede også store forskelle i den måde, man analyserer kapitalismen på.

Hvor der fra Laura Horn havde blæst venlige vinde, kom kardinalen i stiv kuling med indlægget fra superliberalisten Christopher Arzrouni. ”Jeg kan ikke se forskel på den sociale teori her og så socialismen. Det politiske indhold i *Laudato Si*’ er forfærdeligt. Det skader de fattige”, sagde Arzrouni mens han viftede med en udskrift af rundskrivelsen. Han argumenterede for, at mere fri handel ville føre til mindre fattigdom end før. Hvad der bekymrede ham var ikke så meget pavens angreb på markedsøkonomien, men mere den manglende kritik af den autoritære stat. I klassisk Adam Smith-stil så han den økonomiske egeninteresse og frihed i det økonomiske liv som et

Deltagerpanelet i Designmuseum Danmarks festsal. Fra venstre ses sognepræst Mikkel Wold fra Marmorkirken, Laura Horn, lektor i økonomi ved Roskilde Universitet, kardinal Reinhard Marx og Christopher Arzrouni, skribent, debattør og politisk rådgiver.

vigtigt incitament, der på sigt kunne føre til noget godt. ”Det er en kendsgerning at verden er blevet bedre at leve i for de fattige”, sagde Arzrouni, der anklagede den katolske sociallære for at konstruere en fortælling om, at vi er på vej mod destruktion og kaos.

Det var så stærk en provokation for den temperamentsfulde kardinal, at han i vrede slog næven i bordet, så glassene klirrede. Forsonlige toner lød fra Mikkel Wold, der fremhævede den stærke tradition i de protestantiske kirker for at lægge afstand til forbrugerisme og grådighed. ”Vi har brug for en luthersk sociallære, og her kan vi finde inspiration hos katolikkerne”, sagde han.

Som eksempler nævnte han blandt andet de lutherske teologer Martensen, Løgstrup og Ole Jensen og den franske økonom Thomas Piketty, der har forsket i økonomisk ulighed og blandt andet er kendt for værket ”*Kapitalen i det 21. århundrede*”. Mikkel Wold udtrykte stærk bekymring over den stigende fattigdom, som han blev konfronteret med hver eneste dag som sognepræst.

”Mere vækst og mere forbrug er ikke nødvendigvis vejen til et bedre samfund”, sagde Mikkel Wold og nævnte Bhutan – en lille stat i Himalayabjergene, hvor man måler nationens fremgang på basis af et lykke-indeks. Laura Horn opfordrede til at katolsk sociallære lader sig inspirere af

Der lyttes opmærksomt. Hanne Roj Larsen kommenterer oplægget fra kardinal Marx.

degrowth-bevægelsen, der går imod myten om at vækst er løsningen på de problemer, vores samfund befinder sig i.

De veloplagte tilhørere kom med adskillige indspark til debatten – blandt andet blev behovet for etiske investeringspolitikker nævnt. En deltager i mødet gjorde opmærksom på, at Chile og Peru – de mest liberalistiske stater i Sydamerika er dem, hvor der er sket de største fremskridt for de fattige.

Som ventet serverede denne debataften ikke grydeklare opskrifter på, hvordan vi når målet – et mere menneskevenligt samfund – men den slog fast med syvtommersøm, at vi som kristne har pligt til at engagere os i samfundet og tage politisk ansvar.

”At være kristen er at være politisk”

Kardinal Marx kan de økonomiske teorier, men han kender også menneskene bag tallene og statistikkerne.

Tekst: Lisbeth Rütz

PORTRÆT Mere end en femtedel af alle børn i Tyskland lever under fattigdomsgrænsen. Flere og flere familier bliver marginaliseret på Hartz IV-ydelser. Mange unge forlader skolen uden afsluttende prøve. Tusinder af arbejdspladser i Tyskland forsvinder på grund af globaliseringen. Maskerne bliver større i velfærdsstatens sikkerhedsnet, og flere rammer bunden. Kløften mellem rig og fattig vokser. Det er simpelthen en skandale, skrev kardinal Reinhard Marx i sin bestseller ”*Das Kapital*” (2008).

I bogen skrev Marx blandt andet, at der er brug for at gennemtænke det etiske fundament, vores samfund bygger på. Og her må Den katolske Kirke tage til orde og deltage i debatten om, hvordan vi får et mere retfærdigt samfund, mener kardinalen.

Det er en udtalelse, man lægger mærke til i Danmark, hvor vi ikke har glemt Anders Fogh Rasmussens udtalelser om, ”det er

ønskeligt, at religion kommer til at fylde mindre i det offentlige rum”. Men i Tyskland ser man lidt anderledes på den sag. Meget betegnende hedder en af kardinalens bøger ”*Christ sein heißt politisch sein*” (at være kristen er at være politisk). Bogen handler om Wilhelm Emmanuel von Ketteler, en af sociallærens pionerer og medgrundlægger af det katolske Zentrumsparti, der gik mod ”jernkansleren” Otto von Bismarck under 1870’ernes ”kulturkamp” i Tyskland.

”Vi biskopper er jævnligt i diskussion med politikerne. Vi mødes med de politiske partier på regionalt og nationalt plan, og der er tradition for at Kirken har indflydelse på den politiske scene”, siger kardinal Marx da Katolsk Orientering møder ham, inden turen går til lufthavnen efter morgenmessen i Sankt Ansgars Kirke. Kardinalen, der er leder af både Den tyske Bispekonference og kommissionen for biskopper fra EU-landene (COMECE), markerer sig jævnligt

i de tyske medier med stærke holdninger om brandvarme emner som migration, klimaspørgsmål og marginalisering. Han ser katolsk sociallære som et vigtigt redskab i samfundsdebatten.

”Der er kun ét skabelsens hus, og det er denne planet. Det er sund fornuft, og derfor blev *Laudato Si*’ – pavens rundskrivelse om miljø- og klimaspørgsmål – så godt modtaget. Katolsk sociallære præsenterer et godt fundament for at svare på de spørgsmål,

der er fælles for os alle, – troende eller ej”, siger kardinalen, der var professor i kirkens sociallære, før han blev biskop i Trier og senere ærkebiskop i München-Freising.

Marx har skrevet tykke og lærde bøger om katolsk sociallære – men den er ikke bare en akademisk disciplin for ham. Hvad han skriver bærer præg af, at han kender menneskene bag analyserne og tallene.

”Vi må som kristne være helt klare i mødet. Der skal *Fortsættes næste side* ►

Biskop Czeslaw siger farvel til kardinal Marx, før turen går til lufthavnen. Foto: Lisbeth Rütz.

Vi er ikke af denne verden

Prædiken til 4. september 2016, 23. alm. søndag.

Tekst: Pastor Benny Blumensaat

BIBELN Kære søstre og brødre. Som overskrift over dagens tekst kunne man passende sætte: ”At være discipel hos Rabbi Jeshua har sin pris”.

Disse udtalelser om konsekvenserne af at være discipel hos Jesus, som vi møder hos Lukas i dagens evangelietekst, er også fremhævet i Markusevangeliet. Det var altså tanker, der var særdeles levende i den tidlige urkirkes menigheder. Det, der fokuseres på, er: at forlade sit hjem og familie, at acceptere forfølgelsesens vilkår (korset) og at give afkald på personlig ejendom.

I dagens evangelietekst hører vi at ”på den tid fulgtes store skarer med Jesus, og han vendte sig om og sagde til dem: Hvis nogen kommer til mig, og ikke hader sin far og mor, hustru og børn, brødre og søstre, ja, sit eget liv, kan han ikke være min discipel”.

Jesus konfronteres med omkostningerne af et discipelskab. I dagens Danmark har vi udviklet en hyggelig kristendoms kultur, som har mistet sin kraft til at gå imod alle de former for ”ismer” der dukker op, og som truer kristendommen som grundlag både for den danske og for den europæiske kultur. Der er ikke noget galt med det ottende sakramente, kirkekaffen, men der skal mere til en slagkraftig kristendom end kaffe og kage, og det er, hvad Mesteren gør os opmærksom på.

De, der vælger at være Hans disciple, skal forpligte sig, de kan ikke tillade at sig at prioritere andre forpligtigelser frem for Ham. ”Jeg har givet dem dit ord; og verden har hadet dem, fordi de ikke er af verden. Jeg beder ikke om, at du skal tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde. De er ikke af verden, ligesom jeg ikke er af verden. Ligesom du har udsendt mig til verden, har jeg også udsendt dem til

verden” (Joh.17,14-19).

Dvs. vi skal leve som Hans disciple i bevidstheden om, at vi er udsendt af Ham, og i kraft af vores dåb, firmelse og eukaristi, de tre initiationssakramenter, skal vi drage andre med på hellighedens vej.

Verden er ikke fremmed for os katolikker, vi værdsætter vort demokratiske samfund og de goder, vi får lov at modtage dagligt, men vi er ikke af denne verden. Vi er Guds folk på vandring og er blevet udstyret med Helligåndens nådegaver til at skelne ånderne, altså til at kunne prioritere rigtigt, til at vise ansvarlighed overfor vores menighed, bruge vores nådegaver i kirkens tjeneste, engagere os i menighedens liv, og deltage i søndagsmesserne og de øvrige aktiviteter, så ofte vi kan. Men vi er som kirke også en samfundsfornyende bevægelse, der ønsker at se mennesker og samfund forvandlet. Vi er ikke katolikker alene, vi er det sammen med vores pave, biskop, præst og menighed, sammen udgør vi én, hellig, katolsk og apostolisk kirke, tilstede i den lokale sammenhæng.

Vi lever i en kultur, hvor det ikke er populært at tale om at følge Jesus, og at der er omkostninger forbundet dermed. Jesus siger det jo selv: ”Den, der ikke bærer sit kors og går i mit fodspor kan ikke være min discipel.” (Luk. 14,27) Korset er vor styrke. Korset er en del af disciplenes liv, en del af dit og mit liv. Vi behøver ikke at opsøge korset og lidelserne, de kommer helt af sig selv. Når vi forener os med Jesus i Hans smerte og i eukaristien, så forvandles enhver smerte til velsignelse for os selv og andre.

Når vi vælger at leve enkelt, som pave Frans opfordrer os til, og ikke tillader os selv og vore børn at blive styret af et sekulariseret samfund, der har gjort bugen

Foto: Stockfoto.

til deres Gud, undgår vi at blive slaver af verden og får hundredfold igen af Jesus, et liv i overflod.

Jesus optrådte som vandreprædikant i Israel. Han forkyndte, at Guds rige var en nært forestående realitet. Mange mennesker hørte Jesu budskab og kom til tro. Mange besluttede at vandre med Jesus på hans vej og være med til at forkynde dette budskab om Guds Herredømme.

At være realistisk er også en del af dagens evangelietekst når Jesus taler om at bygge uden at kunne fuldføre byggeriet. Der står meget på spil, husk på, kristendommen var fra begyndelsen en kærlighedsbevægelse, der forandrede mennesker og samfund, og skulle fremme Guds Herredømme, som det stadig er tilfældet.

Så derfor, brødre og søstre, fat nyt håb, giv ikke op, selvom det er svært at være en minoritet, du er Guds elskede søn og datter. Han har udvalgt dig til at gå i Jesu Kristi fodspor, at leve i Jesu Kristi efterfølgelse, et større privilegium findes ikke på denne jord, et privilegium, der en dag, når vi holder fokus, vil lede os ind i Guds altomfattende kærlighedens lyshav, hvor der ingen kors eller prøvelser er mere.

Amen.

Søndagens tekst: Luk 14,25-33

Store skarer fulgtes med Jesus, og han vendte sig om og sagde til dem: »Hvis nogen kommer til mig og ikke hader sin far og mor, hustru og børn, brødre og søstre, ja, sit eget liv, kan han ikke være min discipel. Den, der ikke bærer sit kors og går i mit spor, kan ikke være min discipel.

Hvis en af jer vil bygge et tårn, sætter han sig så ikke først ned og beregner udgifterne for at se, om han har råd til at gøre det færdigt? – for at man ikke skal se ham lægge en sokkel uden at kunne fuldføre det, så alle giver sig til at håne ham og siger: Den mand begyndte at bygge, men kunne ikke fuldføre det! Eller hvilken konge vil drage i krig mod en anden konge uden først at have sat sig ned for at overveje, om han med ti tusind mand er stærk nok til at møde ham, der kommer imod ham med tyve tusind? Hvis ikke, sender han udsendinge for at forhøre sig om fredsforholdene, mens den anden endnu er langt borte. Sådan kan ingen af jer være min discipel uden at give afkald på alt sit eget.

► **Fortsat** ydes hjælp til fattige og dem, der ikke kan klare sig. Vi ønsker en fair asylbehandling og vi kan ikke sende folk tilbage til forfølgelse. Så længe krigen i Syrien fortsætter, vil der komme flygtninge. Paven kan ikke sætte en stopper for krigen. Det er op til politikerne at finde fælles europæiske løsninger. Og vi må gøre alt for at undgå, at Middelhavet bliver en kirkegård, hvor mellem 4 og 5.000 flygtninge drukner om året. Men det er klart, at Tyskland ikke kan modtage alle nødstedte. Sidste år modtog vi en million. Det kan vi ikke holde til igen,” siger Marx.

Sociallæren er en fast del af Kirkens læreembede, og netop i år er det 125 år siden, Kirken begyndte at sætte den mere i system. Den første sociale rundskrivelse – *Rerum novarum* udkom. Pave Leo XIII støttede i den dannelsen af fagforeninger og gik mod ”kræfternes frie spil”. Men i virkeligheden går sociallæren hundreder af år tilbage, og kimen til den ligger i evangeliet, betoner kardinalen.

Mange af de største navne inden for katolsk sociallære har været tyskere, så derfor er der i Tyskland en lang og fornem tradition inden for disciplinen. Ved adskillige af landets universiteter findes der lærestole i katolsk sociallære. Arkitekterne bag ”*das Wirtschaftswunder*” – det økonomiske mirakel, der fik Vesttysklands økonomi til

at blomstre efter sammenbruddet i 1945, var dybt prægede af tankerne om en ”social markedsøkonomi”, som skulle tæmme den rå kapitalisme og bruge dens drive til at skabe social sikkerhed for borgerne.

”Vi biskopper er ikke politiske ledere, og katolsk sociallære har ikke færdige svar parat. Men højrepopulismen bekymrer mig. Den har for simple svar på komplicerede spørgsmål. Også religiøse grupper risikerer at blive misbrugt til en populistisk dagsorden”, siger kardinalen, da jeg spørger ham, hvordan han stiller sig til det indvandrerfjendtlige Alternative für Deutschland. Partiet blev det helt store stemmefiskerparti ved delstatsvalget i år i Sachsen-Anhalt, hvor det fik hele 24,4 % af stemmerne. Ved Katholikentag i år i Leipzig mødtes tusinder af tyske katolikker for at diskutere det der rører sig i Kirken lige nu. Men her fik Afd’s politikere ikke taleret. Det var det helt store samtaleemne til Katholikentag.

Kardinalen afviser dog ikke dialog med partiet. ”Vi må se på enkeltpersonerne og tale med dem – det er i høj grad en lokal udfordring”, siger han.

Det er som regel tunge og komplicerede problemer kardinalen forholder sig til i den offentlige debat. Men alligevel er han optimist og tror på, at alle har mulighed for at påvirke den offentlige debat. ”Der er store muligheder for at få indflydelse. Vi lever i

et samfund hvor debatten kører 24 timer i døgnet. Og politikerne lytter faktisk”.

Kirkens fremtid ser han på med sindsro. ”Vi har længe været i en situation hvor Kirken taber medlemmer og nyevangelisering er nødvendig. Men vi skal analysere den situation vi er i og ikke spille vores tid med at drømme om fortiden. En ”*reconquista*” (generobring), hvor vi skruer tiden tilbage til tiden før koncilet, er ikke mulig. Jeg er

taknemmelig for, at jeg er født i netop denne tid med alle de udfordringer, den har og jeg er sikker på at Kirken også i fremtiden vil være til stede i samfundet. Dens stemme er simpelthen nødvendig”, slår kardinalen fast på vej ud af døren til en travl arbejdsdag i München.

Til morgenmessen i Sankt Ansgars kirke takkede kardinal Marx for gæstfrihed hos biskoppen. Han udtrykte håb om, at besøget kunne gentages.

”Rejs jer fra jeres bekvemme sofa!”

Paven opfordrer de unge til at engagere sig i verden.

ENGAGEMENT Aftenen inden den afsluttende friluftsmesse på *Campus Misericordia* uden for Kraków, præsiderede pave Frans en bønsvigilie for de mange forsamlede unge. Herefter talte paven til de unge og opfordrede dem til at træde ud af deres ’komfortzone’ og sætte deres aftryk på verden.

”Visse ting værdsætter vi ikke rigtigt, hvis vi kun oplever dem via vores mobiltelefon eller computer. Når vi møder livet og andre menneskers liv, og ikke blot som billeder på en skærm, sker der noget afgørende. Vi føler et behov for at engagere os”, forklarede paven.

”Tiden er ikke inde til at kritisere nogen eller brokke sig”, sagde han: ”Vi er ikke kommet for at nedbryde. Vi ønsker ikke besejre had med mere had, vold med mere vold, terrorisme med mere terror. Vi er samlet her, fordi Herren har sammenkaldt os. Vores svar til en verden i krig er fællesskab, broderskab og at være én familie”.

”Lad jer ikke narre af ’sofalykken’ Vi risikerer at blive handlingslammede af frygt og magtesløshed”, fortsatte paven: ”Men der findes også en anden og farligere form for handlingslammelse, som kan være svær at beskrive – når man forveksler lykken med en sofa. Når vi mener, at en god sofa er alt, vi behøver for at være lykkelige. En sofa, hvor vi føler os bekvemme, rolige og trygge. En sådan moderne sofa med

indbygget massagefunktion, der luller os i søvn. En sofa, der giver os komfort i timevis, så vi kan flygte ind i tv-spillet verden og tilbringe al vor tid foran computeren. En sofa, der holder os på sikker afstand fra al slags smerte og frygt. En sofa, der får os til at blive hjemme og undgå at engagere os eller bekymre os for noget. En ’sofalykke’!”

”Kære unge! Sandheden er en anden. Vi er ikke blevet født for at henslænge os og gøre vort liv til en bekvem sofa, hvor vi luller i søvn. Nej, vi er her af en anden grund – for at sætte vort aftryk”, sagde paven. ”Men når vi vælger det nemme og bekvemme [...] ender vi med at betale en høj pris. Vi mister vor frihed!”

”[...] Jesus er ikke bekvemmelighedens og tryghedens Herre. At følge Jesus kræver en stor portion mod, villigheden til at udskifte sofaen med et par vandrestøvler og begive sig ud ad nye og ukendte veje. Modet til at rydde stier, der åbner nye horisonter, og hvorfra vi kan sprede glæde; den glæde, der fødes af Guds kærlighed og udspringer af vor længsel efter at møde Ham i de sultende, de tørstende, de nøgne, de syge, i venner som har det svært, fanger, flygtninge og i vor næste, som føler sig ene”.

Gud ser fremad

”Guds kærlighed inviterer os til at forkynde det glade budskab og give vort liv til Ham og næsten. Det er vi alle kaldede til”,

”Vi er ikke blevet født for at henslænge os og gøre vort liv til en bekvem sofa, hvor vi luller i søvn. Nej, vi er her af en anden grund – for at sætte vort aftryk”, sagde paven til de unge under lørdagens bønsvigilie. Foto: Gregorio Borgia, AP.

fortsatte pave Frans. ”Gud forventer noget af os. Han ønsker noget af os, og Han tror på os. Han nedbryder vore forsvarsværker og åbner dørene til vort liv, vore drømme og vores måde at anskue tingene på. Han kommer for at nedbryde alt det, som holder os indespærrede. Han ønsker, at vi har drømme. Han ønsker, at vor indsats nytter noget. Men vi skal yde vort allerbedste, for at verden forandrer sig”.

”I siger måske: Jamen, jeg er ubetydelig. Hvad kan jeg synde udrette? Men når Herren kalder os, er Han ligeglad med, hvor

vi befinder os i livet, hvordan vi har været, og hvad vi har gjort eller undladt at gøre. Når Han kalder os, tænker Han på alt det, vi har at give, på al den kærlighed, som vi formår at give. Han ser på fremtiden, på morgendagen”.

Efter pavens tale knælede de mere end én million unge, mens en præst frembar det allerhelligste sakramente i en monstrans, og de tilbragte sammen med paven en lang stund sammen i eukaristisk tilbedelse.

NM

Vi er først lige begyndt!

Evangeliseringsprojekt fortsætter i Danmark efter Verdensungdomsdagen.

Tekst: Lisbeth Rütz. Foto: DUK m.fl.

EVANGELISERING Gå ud og gør alle folkeslag til mine disciple, sagde pave Frans ved den sidste messe til Verdensungdomsdagen i Brasilien i 2013. Messen blev transmitteret ud til hele verden. På ferie hjemme i Polen hos familien sad sr. Teresa Piekos fra Immaculatasøstrene og fulgte med. Da Frans spurgte tilhørerne direkte: Vil I gøre det? gav det et sæt i sr. Teresa og hun svarede JA med det samme. For det var jo lige det hun ville. Nu var det, som om hun fik vinger at flyve med. Og så kom ideen med at lave et evangeliseringsprojekt.

Tilbage i 2003 havde børn og unge i Sankt Albani Skole og i menigheden lavet en 8,5 meter lang stofmosaik som fik navnet Guds frelsesplan. 350 timer blev der brugt på mosaikken. Det budskab, der fulgte med, var: ”Lad alle folkeslag lære Guds frelse at

kende”. Nu fik sr. Teresa ideen at tage til Kraków med en evangeliseringsgruppe. Og her skulle mosaikken bruges. Hun skrev en lille bog om Guds frelse og Guds barmhjertighed. Projektet blev godkendt af VUD-kommissionen og søster Teresa fik tildelt to steder i Kraków, hvor hun kunne evangelisere med mosaikudstillingen og bøgerne. Den største udstilling var i Johannes Paul II’s sanktuarium i Kraków. Før rejsen blev der samlet penge ind til projektet, og frivillige oversatte bogen til ti forskellige sprog.

Hvem hjalp dig med sådan et kæmpeprojekt?

”De første uger viste jeg rundt alene, men så kom der forstærkning fra evangeliseringsgruppen i Danmark. Frivillige fra Italien og Polen, søstrene, novicer, postulanter og min familie hjalp også til. Den anden uge var vi i fuldt beredskab ved Sankt Margarita og Judith Kirken og ved den hellige Johannes Paul II’s sanktuarium. Alle blev instrueret i, hvad de skulle gøre og sendt ud for at evangelisere med flag og bøger på græsplænen foran kirken. Andre viste rundt indenfor og fortalte om udstillingen. En vigtig

En gruppe brasilianske unge besøger evangeliseringsprojektet. Til venstre sr. Teresa til højre sr. Dorota.

del af evangeliseringen var at bede for de folk, der besøgte udstillingen. Der var nok at lave for alle begge steder. Vi havde rigtig travlt og folk kom strømmende til os i store grupper fra hele verden for at se udstillingen. Bøgerne på ti forskellige sprog gik som varmt brød. Et netværk af ordenshuse og lægfolk bad for os og nu kan vi mærke resultatet. Vi havde dannet en evangeliseringsgruppe af fire piger fra København og Odense og sr. Dorota var min assistent. Hun var en kæmpehjælp for mig og faktisk uundværlig, da vi skulle skrive mange mails hver dag og sende budskabet ud til hele verden i forskellige sprog”, fortæller sr. Teresa. I alt kom der over 200.000 mennesker fra hele verden til udstillingen.

Hvordan tog folk imod projektet?

”Der blev trykt næsten hundred tusind bøger og kort med Kristus med titlen i ti sprog på bagsiden. Nu er der gået en måned, og der er ikke ret mange bøger tilbage. Desværre var der ikke nok bøger. Vi løb tør for italienske, spanske og engelske bøger allerede midt i VUD-ugen, så vi henviste folk til *katolsk.dk*, hvor de kan finde bogen på deres eget sprog. Vi kunne mærke hungeren efter Gud hos mange mennesker og de fandt lindring og trøst i bogen. Jeg kom til at tænke på Mat 11,28 „Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile”. Der kom flere grupper fra Kina og Vietnam. De var dybt taknemmelige for, at der var bøger på deres eget sprog og tog dem med hjem *Fortsættes næste side* ▶

En ung katolik fra Randers placerer et skib på kortet over sit fødeland.

► **Fortsat** til deres familier og venner. Der var rigtig mange, der ville evangelisere gennem internettet. På denne måde kan vi nå ud til mennesker i det fjerne med budskabet. Her skaber vi et net af ivrige folk, der vil gøre noget, for at Kristus bliver kendt over hele jorden og gruppens opgave er også at omslutte alle med sin bøn. Så projektet er slet ikke slut. Det er først lige begyndt. Udstillingen bliver stående i begge kirkerne, og folk kan komme og se dem. Jeg vil også

gerne komme, når der er brug for det og vise rundt. Den første retræte med mosaikken blev afholdt lige efter VUD for unge. Det er fantastisk! Alle har mulighed at komme ombord og hjælpe med evangelisering med bøn, med frivilligt arbejde, med at skrive svar og sende mail til folk i forskellige sprog. Billedet af evangeliseringskibet med barmhjertighedens net dykket ned i vandet med budskabet virkede meget indbydende og næsten magisk. Mange følte sig tiltrukket

af det og ville gerne give evangeliets glæde videre. Man kunne se, at mosaikken talte til deres hjerter og folk var rørt ved budskabet ”Barmhjertighed er vejen til frelsen” – ”Giv det videre”, siger søster Teresa.

Men evangeliseringsprojektet stopper ikke med Verdensungdomsdagen. Det vil fortsætte i Danmark, Polen og måske i andre lande. Der er mulighed for at få besøg i sogne, skoler og andre institutioner i hele Danmark. Alle, der ønsker besøg, kan kontakte sr. Teresa på e-mail sr_teresa_piekos@hotmail.com

En gruppe fra Indien og Sri Lanka besøgte evangeliseringsprojektet.

Evangeliseringsprojektet er udelukkende finansieret ved frivillige bidrag.

Søster Teresa siger tusind tak til alle, der har bidraget med hjertets gave og bøn for projektet.

Læs mere om det på www.katolsk.dk, hvor bøgerne kan downloades på forskellige sprog.

I 1985 tog den hellige pave Johannes Paul II initiativ til den første Verdensungdomsdag. Siden er verdensungdomsdagen blevet fejret på internationalt plan hvert andet eller hvert tredje år.

Verdensungdomsdagen på Filippinerne i 1995 har den foreløbige deltagerrekord med 4 millioner deltagere. Cirka 3 millioner deltog i år i Kraków.

De to første verdensungdomsdage foregik i 1984 og 1985 i Vatikanstaten.

Internationale verdensungdomsdage uden for Vatikanstaten:

1987 Buenos Aires, Argentina

1989 Santiago de Compostela, Spanien

1991 Częstochowa, Polen

1993 Denver, USA

1995 Manila, Filippinerne

1997 Paris, Frankrig

2000 Rom, Italien

2002 Toronto, Canada

2005 Köln, Tyskland

2008 Sydney, Australien

2011 Madrid, Spanien

2013 Rio de Janeiro, Brasilien

2016 Kraków, Polen

Næste verdensungdomsdag bliver i 2019 i Panama City i Panama.

Det var vildt i Kraków

Evangelisering til Verdensungdomsdagen.

Tekst: Trang Tran og My Linh Ta

EVANGELISERING Turen til Kraków har været en vild rejse for os, både som pilgrimme og som frivillige.

Vi er normalt begge to vant til at hjælpe til i vores menighed og lokalforening, men denne tur var helt anderledes.

Trang havde aldrig deltaget i Verdensungdomsdagen før, så det var hendes første oplevelse som pilgrimsrejsende, mens My Linh deltog tilbage i 2011 i Madrid med DUK.

Vi hjalp sr. Teresa med hendes udstilling ved Sanktuariet sammen med sr. Dorota, to piger fra København og 3 polske piger.

Vi mødte mange forskellige nationaliteter og fik afprøvet en masse grænser ved at skulle ud og snakke med forskellige grupper om evangeliseringskibet og sprede budskabet om at ”Lade alle folkeslag lære Guds frelse at kende”.

Stemningen i Kraków var fyldt med glæde, sang og dans. Der var kilometerlang kø til Skt. Johannes Paul II's kirke; men folk formåede at holde det gode humør højt oppe, selv under den bagende sol.

Der var utroligt travlt til udstillingen, både for guiderne og uddelerne. Folk kom til, og der blev dannet kø, og folk var meget interesserede og imponerede over Danmarks gave.

Vi havde ikke troet, at det ville være så hårdt; men folk kom uafbrudt, og vi skulle skiftes til at holde pauser, så der altid var nogen til stede. Men det var så sjovt at komme ud og snakke med folk, det fedeste var, at man bare kunne råbe til hinanden og spørge ”Where are you from?” som en introduktion, og de så svarede tilbage, og man så jubede efter. Men hver gang vi mødte andre vietnamesere fra andre lande, gav vi hinanden high fives og hoppede, det var så sjovt, og man følte, at man havde mødt sine søskende fra et andet sted. Her følte vi virkelig ordene ”Vi er alle brødre og søstre”. Vi fik også forskellige souvenirs

af de andre pilgrimsrejsende, når vi uddelte dem bøger. Der var en pige fra Taiwan, der gav os en vifte, fordi vi stod ude i varmen, og solen bagte på os.

Da vi mødte paven

Udover arbejdet ved udstillingen fik vi også tid til messer og til at se paven. Vi var til åbningsmessen ved Blonia om tirsdagen. Da vi ankom til pladsen, stod folk med deres flag og viste deres nationaliteter. Kraków formåede virkelig at holde den fede stemning og fik os alle til at føle os som ét med hinanden og i fælleskabet med Gud. Da messen var færdig, og folk skulle hjem, var det også en oplevelse for sig selv. Vi var over 1 million mennesker der skulle gå den samme strækning ud til veiene. og

Evangeliseringsteamet foran Sankt Johannes Paul II's kirke i Kraków.

det føltes virkelig som en fest hele vejen. Folk dansede, sang og var generelt rigtig glade. Der var så mange mennesker, og det er næsten helt ubeskriveligt at forklare det med ord, hvordan det føltes at være der.

Om onsdagen ankom Pave Frans, og vi stod med skibet foran Salwator kirke, hvor pave Frans ville skifte bil. Vi kom 2 timer før, men tiden fløj så hurtigt afsted, og pludselig var paven ankommet! Vi var så tæt på ham og vinkede og flagede med skibet, og det var nok en af de bedste oplevelser på hele turen.

Vi var også til dansk messe med neokatekumenerne fra Danmark om torsdagen. Det var vores første oplevelse med neokatekumenerne. Der var en anderledes stemning, end hvad vi er vant til, men det var en festlig messe, og stemningen blev opløftet en hel del.

Fredagen var vi til pavemesse ved Sanktuarium, hvor vores udstilling ligger, og vi kom i virkelig god tid for at få gode pladser. Pave Frans ankom til kirken i sin Pavemobil, men vi så kun toppen af bilen. Resten af tiden fulgte vi messen på den store skærm. På pladsen var der også fyldt med mennesker, for alle ville gerne se pave Frans.

På den sidste dag tog vi til søndagsmesse i den kirke, vi boede tæt på. En af sangene vi sang i kirken var temasangen til Verdensungdomsdagen – det var en lidt speciel følelse. Kirken var helt fyldt med ældre, men alle sang med på sangen. Det gav en følelse af, at vi alle var med i fællesskabet med Gud.

Barmhjertighedsgerninger i praksis

Madkøen på turen var virkelig lang, til tider var det hårdt at vente på maden, men på et tidspunkt da vi med frivillige fra København og de polske piger skulle bestille mad i KFC, oplevede vi en barmhjertighedsgerning. Der var nogen i køen før os, der havde bestilt en kæmpebøtte hot wings, som uddelte til dem der stod i køen. Folk blev så glade, og man mærkede taknemmeligheden og barmhjertigheden hos folk.

Når vi tog busser eller sporvogne, var der altid proppet, og man følte virkelig, at man var en sild i en tønde. Folk var presset op mod hinanden, men oftest grinede vi, hver gang man pludselig faldt ind i andre folk. Der var ikke en eneste gang, at vi oplevede folk, som var sure eller grove. For den pressede transport er virkelig en del af turen. Vi oplevede mange grupper, som stod og sang i sporvognene, for at tiden ikke skulle føles så lang, det var ret sjovt at opleve. En gang oplevede vi også, at forskellige grupper begyndte at synge imod hinanden for at se hvilken gruppe, der sang højest.

Vi deltog generelt ikke så meget i selve Verdensungdomsdagens program, da vi havde vores eget program at følge. Men vi fulgte rosenkransen og vågenatten ved Campus på tv, og det var et helt fantastisk syn.

Vi er virkelig glade for, at sr. Teresa spurgte os, om ikke vi kunne komme med og hjælpe hende med udstillingen. Det var helt klart en oplevelse, vi ikke ville have været foruden.

Evangeliseringskibet – et symbol på at vi alle er på vej mod frelsen.

'Vi følte os som en del af Verdenskirken'

Danske indtryk fra verdensungdomsdagene i Polen.

Tekst: Pastor Kasper Baadsgaard-Jensen. Fotos: DUK m.fl.

KRAKÓW Efter at verdensungdomsdagene i Kraków var forbi, kunne man på Facebook se et billede af pave Frans, der holder hånden op til sit øre for at lytte. Billedet var ledsaget af teksten "Do you say young people think the Church is irrelevant? Sorry I couldn't hear you for the million young people at World Youth Day". Det er følelsen, man har efter 2,5 uge i Polen sammen med 73 danske pilgrimme, vores biskop og så de 1,5-2 millioner unge fra hele verden, som var med til at fejre troen.

Verdensungdomsdagenes primære fokus er at fejre troen. Men dertil kommer en masse andre oplevelser. Vi var også turi-

ster og fik set væsentlige ting i det område af Polen, hvor vi befandt os. Blandt andet museet om den hellige pave Johannes Paul II i Wadowice, koncentrationslejren Auschwitz, saltminen i Wieliczka, Czestochowa og meget mere.

Selve verdensungdomsdagene foregik i Kraków og omegn, hvor vi om formiddagen deltog i katekese arrangeret af de amerikanske bispedømmere. Om aften deltog vi i de store fællesarrangementer; åbningsmessen, velkomsteremonien for pave Frans, korsvejsandagten og endelig den store afslutningsmesse på området *Campus Misericordiae*.

En intens oplevelse

Verdensungdomsdagene i Kraków var en meget intens oplevelse, fordi indtrykkene var så mange og så forskellige. Men på vegne af alle deltagere tør jeg godt sige, at det har været en stor trosoplevelse, hvor vi først og fremmest følte os en del af Verdenskirken, men samtidig også en personlig oplevelse, hvor den enkelte fik styrket sin trosrelation til Gud.

Nu har vi en masse gode oplevelser at se tilbage på, men også oplevelser, som vi forhåbentlig får mulighed for at dele med alle jer, som ikke havde mulighed for at være med.

Engelsksproget messe med ærkebiskop af Boston, kardinal Séan O'Malley.

Pave Frans går sammen med unge fra verdens kontinenter gennem Barmhjertighedens port, som var opstillet på Campus Misericordiae-området.

Den danske delegation på mere end 70 pilgrimme undervejs mod Kraków, her fotograferet foran den berømte Brandenburger Tor i Berlin.

De danske deltagere venter tålmodigt trods regnvejret på at pave Frans ankommer til det store Campus Misericordiae-område.

Det siger deltagerne

”Ved verdensungdomsdagenes start, på den allerførste dag i Kraków, besøgte vi Jesu hjerte Kirke for at holde en sakramental andagt, lege 'skyd på biskoppen' ved biskop Czeslaw og gå til skrifte.

Skriftemålet er ikke et uvant sakramente for mig og jeg tænkte ikke videre over det, da jeg gik ind til pastor Kasper. Ikke desto mindre skete der noget helt uventet. Efter tilgivelsen satte jeg mig for at bede og *langsomt begyndte tårer at trille ned ad mine kinder*. Jeg græd og bad i hvad, der føltes som timer. Ved modtagelsen af kommunionen senere fik jeg pludseligt kuldegysninger i hele kroppen, fra top til tå, som om der var 'noget' inde i mig. Oplevelsen gentog sig hver gang, jeg modtog kommunionen de følgende dage. Jeg ved, at mange andre havde lignende oplevelser i løbet af dagene, så jeg har svært ved at tro, at det var tilfældigt”.

Christian Hansen

”Der var så mange smukke og fantastiske oplevelser på verdensungdomsdagene i Kraków. Den, som skiller sig ud fra de andre, var da vi fejrede messe på et bjerg.

Der blev holdt engelsk messe udendørs og sammen med omkring ti grupper af blandt andet USA, Canada, Asien og flere steder i Europa. *Her fik jeg for første gang 'WYD-følelsen'* – en følelse af ikke nødvendigvis at have noget til fælles med de over hundrede mennesker, som var til stede, men alligevel være samlet om én ting, Gud.

Der er noget specielt ved at fejre messe med mennesker fra andre lande på det samme sprog. Da vi nåede til at skulle bede 'Fader Vor', bad de forskellige grupper på deres eget sprog. Det lød så flot at høre en bøn jeg kender til hudløshed, blive bedt på sprog, jeg ikke kan forstå eller aldrig har hørt. Jeg kunne ikke lade være med at smile. Der er bare noget ved det at være samlet om Gud på så åbenlyst en måde. Utroligt, at jeg her sad sammen med en masse mennesker, jeg ikke kendte; men jeg vidste udmærket godt, hvorfor de var her. Jeg var her jo af samme grund”.

Lea Uhlott Noval

”Det er ikke første gang har jeg deltaget i verdensungdomsdagene; men denne

fjerde gang har jeg oplevet nogle fantastiske dage. Hvad var den bedste oplevelse er svært at sige – fordi alt var fantastisk.

Vores danske gruppe boede hos værtsfamilier både i den første og den anden uge. Under verdensungdomsdagene i Kraków blev vi fire piger indkvarteret hos en polsk familie med fire børn, hvor de to blev sendt til bedsteforældrene for at gøre plads til os. Værtsfamilien var ikke rig og havde mange ældre ting, og kun én gang i deres liv havde de holdt ferie i udlandet. Vi havde ikke så meget tid til at hygge os med dem, fordi vi skulle afsted meget tidlig om morgenen og desuden kom meget sent hjem. *Men de viste os meget kærlighed*; hver morgen lavede værtsmoren madpakker til os fire piger og lavede spændende morgenmad samt aftens-/natmad. Vi fik lov til at låne børneværelserne og deres soveværelse, mens de selv sov i stuen på madrasser. Selv om vi kom kl. 23.30 næsten hver dag, hentede vores værtsfar os i sin bil og kørte os hver morgen hen til mødestedet, selv om det var ikke lang fra deres hjem. De ønskede os altid en god dag og prøvede at give os alt det bedste”.

Alina Protsyk

”Under den amerikanske katekese fik jeg synspunktet belyst fra forskellige sider. Der blev ikke kun snakket om bibelvers og hvordan man skal leve livet; Nej, det hele blev fortalt på en måde så alle vi unge, der deltog i katekesen, kunne forstå det. For mig var det en helt anden måde at blive undervist på. Jeg ville ikke sige at min normale kateketiske undervisning hjemme i Danmark er kedelig; men *her var det hele bare på en helt anden måde*.

For mit eget vedkommende fik jeg mere at tænke over, da en søster fra Vor Frue af Barmhjertigheden kom ud på scenen og begyndte at lede katekesen. Søsteren talte om korset. Vi skulle tage et kors frem og holde godt om det, føle os ind i det. Hun fortalte, at hvis man vendte korset om kunne vi se vores plads. Det hele fik mig til at tænke, jamen hvad er mit kald? Hvordan kalder han mig? Hvordan kommer det hele til at foregå? Jeg havde alle de her spørgsmål i mit hoved, og ikke kun den del af katekesen fik mig til at tænke”.

Maria Kalas

Armensk taknemmelighed over pave Frans' besøg

Pave Frans' besøg i Armenien i juni vækker fortsat begejstring – ikke kun fordi han omtalte folkedrab, men også fordi armenierne opfatter paven som repræsentant for kristen enhed i en splittet verden.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

ARMENIEN "Mange mennesker siger, at pavens besøg for dem var som at få en engel som gæst," siger Ellada Ghukasyan, en armensk journalist, der er født og opvokset i Armeniens hovedstad, Yerevan, men de seneste år har været bosat i Paris.

"Jeg kunne ikke selv være til stede på Republikpladsen her i Yerevan, da paven talte og bad der. Min søn på halvandet år er for lille til at tage med til den slags. Men jeg så i tv, hvor mange mennesker, der var samlet, og selv gennem tv-skærmen kunne jeg mærke pavens udstråling af fred, kærlighed og visdom," siger Ellada Ghukasyan, da jeg møder hende i en park i Armeniens hovedstad en varm dag i begyndelsen af august. Hun smiler og tilføjer: "Mottoet for pavens besøg 'Besøg i det første kristne land' rørte også mig og andre armeniere meget. Som den første kristne nation er kirkens rolle jo helt afgørende for os, og vi følte os velsignet af hvert øjeblik, hvor paven opholdt sig i vores land."

Hun er gift med en fransk-armenier og flyttede til Frankrig på grund af mandens arbejde. Her arbejder hun som korrespondent for et armensk nyhedsbureau og er på den måde med til at knytte armenierne i Armenien sammen med den armenske diaspora, som er særligt talstærk i bl.a. Frankrig, USA og Canada. Ellada Ghukasyan er tæt knyttet til Armenien, og hun og hendes mand er da også både viet og har fået deres første barn døbt i 'Armeniens religiøse hovedstad', Echmiadzin, hvor Den armensk-apostolske Kirkes patriark Karekin II residerer, og hvor pave Frans boede under sit tre dage lange officielle besøg i Armenien i slutningen af juni i år.

Pave Frans besøgte både Yerevan, Echmiadzin og landets næststørste by Gyumri og deltog i messer med armensk-ortodokse og armensk-katolske overhoveder, ligesom han mødtes med Armeniens præsident Serzh Sargsyans og en gruppe diplomater. Under et møde i præsidentens palads omtalte pave Frans massakren på op mod 1,5 millioner armeniere i 1915 og årene derefter som

folkedrab. Det er en betegnelse, som mange historikere er enige om, og som en del lande officielt har anerkendt som den korrekte beskrivelse af begivenhederne. Men Tyrkiet afviser, at der var tale om folkedrab, og da pave Frans i april sidste år – under en messe i Vatikanet til minde om 100-året for massakrerne – omtalte dem som "1900-tallets første folkedrab", fik det Tyrkiet til at trække sin ambassadør ved Vatikanet hjem i ti måneder.

Det armenske folkedrab

I de taler og prædikener, som blev offentliggjort forud for pave Frans' besøg i Armenien, var ordet folkedrab ikke nævnt. Men under sin tale i præsidentpaladset, gentog pave Frans betegnelsen, ligesom han insisterede på at besøge det monument over folkedrabet, der ligger på et bakkedrag i udkanten af Yerevan. Og pavens brug af ordet folkedrab blev bemærket i Armenien, understreger Ellada Ghukasyan: "Hans besøg var symbolske dage for vores hovedstad og de øvrige byer, han besøgte. Armenierne respekterer lederen af den verdensomspændende katolske Kirke og sætter pris på pavens personlighed.

Alle hans handlinger og hvert skridt, han tog, hvert ord han sagde, blev diskuteret i medierne og værdsat af folk," siger hun.

Denne sommer er Ellada Ghukasyan på et fire måneder langt ophold i sit fødeland for at besøge sin familie og deltage i det kirkelige liv både i hovedstaden Yerevan og i Echmiadzin. Hun har også været på besøg i nogle af de mange gamle klostre, der ligger spredt rundt omkring i det lille land, der i udstrækning er mindre end Danmark og kun har omkring 3 millioner indbyggere. Uden for selve Armenien bor der til gengæld 7-8 millioner armeniere, hvoraf mange er tæt knyttet til 'moderlandet' nær det sagnomspundne Ararat-bjerg. Bjerget, der med sine to vulkanske toppe er synligt fra hovedstaden Yerevan, ligger i dag i Tyrkiet i det område, som en del armeniere omtaler som Vest-Armenien. De opfatter det som en del af det land, som er deres, og

Ellada Ghukasyan (tv.) og Hasmik Muradyan.

som udmærker sig ved at være det første i verden, som tog kristendommen til sig som officiel religion. Det skete i 301, 12 år før, at kejser Konstantin gjorde kristendommen til romerrigets officielle religion.

Den vigtigste identitetsmarkør

Siden har kristendommen og Den armensk-apostolske Kirke været den vigtigste identitetsmarkør for den armenske nation, ikke mindst fordi landet territorielt har været delt og underlagt skiftende imperier og lande som osmannerne, perserne og i nyere tid også Sovjetunionen. Det armenske skriftsprog og det unikke armenske alfabet, som blev udviklet i 400-tallet – bl.a. med det formål at oversætte Bibelen til armensk – holdes stadig i hævd, også i diasporaen, forklarer projektleder i det armenske bibelselskab, Arshavir Kapoudjian: "Alle steder, hvor armeniere bosætter sig, bygger de en skole og derefter en kirke. Sproget, som børnene lærer i skolen, er forudsætningen for, at de kan bevare deres armenske identitet og forstå liturgien i kirken," siger han.

Han tilføjer, at selv om tiden under Sovjet begrænsede armeniernes kirkegang og kendskab til kristendommen, er troen stadig levende: "Alle de steder, hvor vi arbejder med at dele bibles ud og sprede evangeliet, er det, som om vi blot skal puste støvet væk, for at vores tro lever. Den ligger dybt i os som armeniere; at være armenier er at være kristen, og det binder os sammen med andre kristne – men også med mennesker af andre religioner. Vi føler os derfor også tæt på paven og hans budskaber," siger han. Hasmik Muradyan, der er specialist i

armensk sprog og oversætter for det armenske bibelselskab, havde travlt op til pavens besøg i Armenien i juni. Hun fik nemlig til opgave at oversætte udvalgte prædikener af Skt. Gregor den Store fra engelsk til armensk, så de kunne udkomme i bogform i anledning af pavens besøg.

"Jeg arbejdede intensivt med oversættelsen, og det slog mig, hvor tæt vi er på hinanden i spirituel arv," siger hun. Om sit indtryk af pavens besøg tilføjer hun: "Jeg var til stede, da paven talte og bad på Republikpladsen i Yerevan. Der var fuldstændig proppet med mennesker, så det var næsten umuligt at høre eller se noget. Men luften var fyldt med gensidige varme. Det, der imponerede mig, i det, jeg hørte og siden læste, var enkelheden, ydmygheden, hjælpsomheden og sjælefreden i pavens ord – kombineret med hans dybe analyse og den glædesfyldte kærlighed til Gud."

Ellada Ghukasyan er enig. "Paven gjorde dybt indtryk på os. Der er stadig medier, der nævner hans besøg, og der er plakater rundt omkring i byen, som takker paven for hans besøg."

Armenien

- Landet blev uafhængigt i 1991.
- Det var tidligere en del af USSR og den mindste af sovjetrepublikkerne.
- Landet havde i 2007 2.980.000 indbyggere.
- Over 90 % af armenierne regnes for at tilhøre Den armenske Kirke.
- Op til 98 % af landets befolkning har armensk som modersmål.

Kilde: Den danske Encyclopædi.

Armenien er det ældste kristne land i verden, og kirkerne bruges flittigt.

Lederen af det armenske bibelselskab, Arshavir Kapoudjian.

Øjenåbnende litterær tilgang til reformationen

Religiøs kønsskifte og Luthers opgør med Mariadyrkelsen er et centralt tema i Pil Dahlerups "Litterær reformation".

Tekst: Kirsten Krog

ANMELDELSE Hvordan fejrer man som katolik det kommende års reformatjonsjubelium? Man kan f.eks. læse Pil Dahlerups nye bog "Litterær reformation".

Litteraturhistorie

Pil Dahlerup har tidligere skrevet tre middelalderbind i sin litteraturhistorie og har dermed lagt vægten på katolsk litteratur i en grad, som ingen dansk litteraturhistoriker tidligere har gjort.

Nu er hun så kommet til reformationen og igen ses en grundighed, som ikke før er set, når det gælder at se på reformationstidens litteratur eller måske snarere at se på reformationen fra en litterær vinkel.

Den litterære tilgang til reformationen, som ikke umiddelbart er den mest oplagte, hvis ikke lige der – som her – er tale om et bind i en litteraturhistorie, viser sig at være særdeles forfriskende og også øjenåbnende. Ved ikke at tage udgangspunkt i teologien, men i den retoriske og litterære udformning af reformationens teologi, får man et forbløffende klart billede af, hvad reformationen og dens teologi gik ud på. Resultatet er, at Pil Dahlerup via sine litterære analyser også bliver teologisk.

Opbygning

Bogen er disponeret efter genrer: Bibeloversættelser, bønnebøger, Mariatekster, prædikener, visitatsbøger, salmer (som Pil Dahlerup for øvrigt kalder reformationens "idealgenre"), fortællinger, dramaer og polemiske tekster, men indledes med et oversigtskapitel om "Den litterære Luther". Dette kapitel skitserer også hans teologi.

Gennem hele værket bruger Pil Dahlerup enkelte skriftsteder som eksempler på overgangen fra katolsk til protestantisk tid, flere skriftsteder er gennemgående i det meste af bogen. I Luther-kapitlet og bibeloversættelseskapitlet er det bl.a. bebudelsesscenen i Luk 1,28 og Luthers centrale "tros-vers", Rom 3,28; i bønnebogskapitlet – som for øvrigt tematiserer Luthers vægning af Gud som Far som "erstatning" for Mariadyrkelsens fokus på moderligheden – er det naturligt nok Fadervor, stadig med henvisning til og anvendelse af skriftstederne fra de foregående kapitler, og i Maria-kapitlet ligger fokuset igen på bebudelsen og derudover på Magnificat, osv.

Hvert kapitel tager endvidere udgangspunkt i Luthers eksempel, hvorefter

Pil Dahlerup tager fat på de danske eksempler på reformatriske forfattere indenfor de forskellige genrer. I hvert af tilfældene foretager hun en sammenligning af ligheder og forskelle mellem det lutherske forbillede og de danske lutheraneres stil og teologi.

Temaer, indfaldsvikler og nedslagspunkter

Som allerede nævnt tager Pil Dahlerup i kapitlerne om bønnebøger og om Mariatekster – "Fader, o Fader" og "Exit Maria" – temaet om forholdet mellem faderlighed og moderlighed op. Hun karakteriserer således overgangen fra katolsk middelalder til reformationstidens lutherdom som overgangen fra en moderkult til en faderkult og taler om "Religiøs kønsskifte" (s. 405). Dermed bliver Luthers opgør med Mariadyrkelsen et centralt tema i bogen.

På samme måde er spørgsmålet om forholdet mellem troen og gerningerne et gennemgående tema. Her fremhæver Pil Dahlerup forskellen mellem Luthers vægning af troen alene, til forskel fra visse af de danske reformatorer, bl.a. Hans Tausen, der i flere tilfælde også tildeler gerningerne en rolle. Pil Dahlerup mener endda at kunne se et bevidst opgør med Luther på dette punkt i og med, at Hans Tausen i en prædiken henviser til Jakobs brev, som Luther havde kaldt et stråbrev. En særlig interessant indfaldsvinkel til reformatjonslitteraturen er, for mig at se, Pil Dahlerups overvejelser over Luther og hans efterfølgeres anvendelse af middelalderens fire tolkningsmetoder: den *bogstavelige* (hvad teksten handler om – en koncentration om tekstens pålydende), den *typologisk-allegoriske* (hvad man skal tro – den overførte betydning af det bogstavelige niveau), den *tropologiske* (hvad man skal gøre – den moralske lære man uddrager af en bibeltekst) og den *anagogiske* (hvad man skal stræbe efter – de himmelske perspektiver man kan se i en tekst).

Selvom Luther gjorde op med alt andet end den bogstavelige tolkning, viser Pil Dahlerup, at han faktisk primært benytter sig af den allegoriske tolkning. På samme måde påpeger hun, at f.eks. Hans Tausen til forskel fra Luther først og fremmest anvender den tropologiske.

Endnu en interessant – lidt sjov – ting, som Pil Dahlerup kommer ind på, er Luthers store interesse for Æsops fabler, som

tilsyneladende gik "så vidt, at han placerede Æsops fabler som den næstvigtigste bog i verden, kun overgået af Bibelen" (s. 455).

"Katolsk" reformatjonslitteratur?

"Litterær reformation" udmærker sig ved sin saglighed og objektivitet. Men nu er det imidlertid ikke muligt at skrive fuldstændig objektivt. Blot ved tilvalget og fravalget af materiale og temaer indsniger der sig et subjektivt element. Dette er også tilfældet her. Pil Dahlerups katolske udgangspunkt røber sig således bl.a. ved den store plads som levnes til at analysere Jomfru Marias ændrede rolle, og også ved den farvning denne fremstilling får. Det er svært ikke at læse Jomfru Marias exit som et tab både trosmæssigt, kønsmæssigt og litterært.

Pil Dahlerup henviser i sin bog selv til Magnus Nymans "Förlorarnas historia", hvor han skriver reformatjonshistorie med en katolsk tilgang og synsvinkel. Selvom det samme ikke entydigt er tilfældet med Pil Dahlerups reformatjonslitteraturhistorie, kan man godt med lidt god vilje sige, at hun med "Litterær reformation" har fået skrevet en tabernes litteraturhistorie. I hvert fald skrives der her med en langt større sympati for den katolske fløj i reformationstiden, end man er vant til, når det gælder dansk reformatjonshistorie.

Litteratur kontra teologi

Pil Dahlerup er meget bevidst om, at hun er litterat og ikke teolog. Derfor læser hun på den ene side teksterne – bibelteksterne såvel som de reformatriske tekster – på teksternes egne præmisser, men på den anden side læser hun dem først og fremmest som fiktion, hvilket ikke svarer til teksternes selvvidnesbyrd. Det kan ind imellem give nogle pudsige forskydninger i faktion og fiktion, som når hun f.eks. tolker Luthers tekster som fiktion stillet overfor Bibelens tekster, som her regnes for "faktion", eller som hun skriver "virkeligheden": "Fra et litterært perspektiv kan man sammenligne Luthers bibeltolkning med fiktion".

Som digteren tager han udgangspunkt i virkeligheden, i Luthers tilfælde er virkeligheden Bibelen" (s. 297). Man kan måske sige, at hun her læser Bibelen på dens egne og Luthers præmisser, mens Luthers tolkninger bliver behandlet på litteratens præmisser – måske fordi de er analysens primære objekt. Til gengæld flytter hun, når hendes litterære analyse er rettet direkte på Bibelens tekster, disse tekster fra "faktionens" til fiktionens plads: "For en litterær betragtning er Bibelen en analogi af primært litterære genrer" (s. 296) eller som hun skriver om bebudelsesscenen: "[Lukas] benytter her en alvidende fortæller, der kan berette om ting, han ikke kan have overværet. Alene den konstruktion signalerer, at bebudelsesscenen er fiktion" (s. 220). Men hun skelner også mellem fiktion og fiktive

træk, f.eks. skriver hun om Peder Palladius' visitatsbog: "Den er ikke fiktion, men den har fiktive træk" (s. 346). Dette kan virke både konstrueret og forstyrrende for den, som læser hendes bog primært for at få indblik i reformationens historie, teologi og litteratur, men er et forskningsmæssigt kneb, som nok er nødvendigt for som litterat at kunne bevæge sig så langt ind på teologens felt, som hun gør.

Grundig fremstilling

Pil Dahlerup er som altid umådelig grundig, hvilket ses blot i bogens omfang på over 600 sider. Bag bogen ligger et enormt arbejde, og der er inddraget uanede mængder af sekundærlitteratur, så fagligt, sagligt og videnskabeligt føler man sig helt tryk. Grundigheden er ikke bare at finde på den forskningsmæssige side, men også i bogens layout – den er således gennemillustreret, så den er en nydelse for øjet – og i den redaktionelle gennemarbejdelse. Trods denne grundighed på alle niveauer, er der dog enkelte svipsere, som når Pil Dahlerup på s. 234 får lagt koncilet i Ephesus, hvor dogmet om Maria som Guds Moder fastslås, til år 43 og ikke år 431 (et ettal er åbenbart faldet ud), og så falder hun for den almindelige fejltagelse, at katolikker tilbøder Jomfru Maria og helgenerne.

Dette er dog småting, som på ingen måder skæmmer helhedsindtrykket.

Bogens dybdeboring og grundighed er helt sikker og på alle planer et plus, men for mange almindelige læsere vil grundigheden nok kunne opleves som møjsommelighed. "Litterær reformation" er ikke en bog man læser med lethed. Læsningen kræver noget af den samme grundighed hos læseren, som forfatteren har lagt i bogen. Men det er bestemt umagen værd at give sig i kast med den. En ting er sikkert: Man vil blive klogere. *Pil Dahlerup: Litterær reformation. 636 sider indbundet. Pris: 499,95 kr. UPress.*

Pil Dahlerup. Arkivfoto.

Ikke kun til intellektet

Ny bog om apologetik appellerer også til hjertet og fantasien.

TROSFORSVAR Alister E. McGrath, professor ved University of Oxford, er en af verdens førende apologeter. Den 15. august udkom hans første bog på dansk, Forsvar for troen – en indføring i apologetik.

Op gennem kristendommens historie har der været mange markante og velformulerede forsvarere af den kristne tro. Men med de nye udfordringer fra især en ny, aggressiv ateisme er der behov for en ny og fleksi-

bel tilgang til apologetikken.

Alister McGrath har et indgående kendskab til både det kristne budskab og den moderne vestlige kultur og videnskabs-tænkning og dens udfordringer til kristendommen. Han er kendt for at kunne formidle stor faglig viden på en lettilgængelig måde, og bogen Forsvar for troen – en indføring i apologetik er ingen undtagelse.

Hensigten med bogen er ikke primært at

udruste læseren til at kunne vinde diskussionen, når de klassiske apologetiske spørgsmål kommer på bane. Forfatteren ønsker at gøre sig til talsmand for en apologetisk tilgang, der appellerer ikke kun til intellektet, men også til hjertet og fantasien.

"Apologetik skal ikke ses som en defensiv og fjendtlig reaktion mod verden", siger McGrath, "men som en kærdkommen lejlighed til at vise indholdet af den skatkiste, som den kristne tro vitterlig er".

Alister McGrath, der er Ph.D. i molekylær biofysik og doktor i teologi, har skrevet flere populære bøger imod nyateismen og

har offentligt debatteret med fremtrædende ateister som Richard Dawkins, Daniel Dennett, Christopher Hitchens og Peter Atkins. Derudover er han ordineret præst i Church of England.

Han besøgte den 15.-16. september Aarhus, hvor han holder foredrag i Christianskirken om forholdet mellem naturvidenskab og tro.

NM

Forsvar for troen – en indføring i apologetik, Lohses Forlag, 192 sider. Pris 199,95 kr.

PSYKOLOGI Vi sidder med vores kaffekopper i et hyggeligt hjørne; men den berømte briks mangler i Peter Damgaard-Hansens psykologpraksis. Et par ikoner på de hvide vægge signalerer diskret det kristne engagement. Peter Damgaard-Hansen er klassisk uddannet psykolog og kan sin Freud på fingrene; men han er lidt af en fremmed fugl herhjemme. For han bruger den kristne tro som arbejdshypotese i sit arbejde. Han har praksis både i Jannerup gamle skole i Thy og på Ingemannsvej i København.

I mere end 35 år har han arbejdet som privatpraktiserende psykolog i spændingsfeltet mellem den sekulære psykologi og troens verden. Han er lige fyldt 70 og regner med at fortsætte mange år endnu, for han synes selv, han får bedre og bedre indsigt i sit fag. Han har udviklet en metode, som han selv kalder integreret psykologi og præsenterer som en tredimensional tilgang til heling og vækst, der forener legemlig, mental og åndelig helse. Der ligger en masse dybdepsykologi og livsvisdom i den katolske tro, og derfor er den en værdifuld resurse i det daglige psykologarbejde, mener Peter Damgaard-Hansen. Metoden som sådan er trosneutral, og da mange er allergiske over for kristne formuleringer, bruger han kun kristne begreber, hvis klienten er indforstået med det.

Men det tog lang tid, før han kom så vidt. Han er født ind i en aktiv kristen sammenhæng med forældre, der begge var aktive i Luthersk Missionsforening. Men som ung vendte han ryggen til det kristne. Det var for mørkt, tungt og syndsbevidst. Den unge Peter kom til København for at læse psykologi. Forventningen var, at psykologstudiet skulle lære ham måder at mestre livet på. Men han blev skuffet. Han havde ledt efter et holistisk menneskesyn i psykologien; men mødte et studium, der var meget fragmenteret og splittet op i mange forskellige discipliner. Han var nær ved at gå død i studiet, men brugte sin frustration som brændstof til at skrive kritisk speciale om psykologiens mangel på helhedsforståelse af mennesket.

Mødet med Medjugorje

Du eksperimenterer videre efter studiet med astrologi, transaktionsanalyse, meditation og andre metoder fra det alternative univers. Hvad er det, der får dig til at søge Den katolske Kirke?

”En dag skete der pludselig noget. I længere tid havde jeg haft en rent intellektuel interesse i kristendommen. Men så en dag kom min kone hjem med en bog, hun havde fundet i en New Age butik. Da jeg læste den, vidste jeg bare, det var sandt, og at den Jomfru Maria, der talte i Medjugorje, ikke var en New Age-figur som hedder ”Verdensmoderen” og som egentlig er et patetisk plagiat af den hellige jomfru, nej... altså det var moderen til den Jesus.. jeg havde lært om i søndagsskolen som barn!

Det her vil jeg ikke sidde overhørig sagde jeg til mig selv efter at have været i Medjugorje. Jeg oplevede byen som et sted, der er fortættet af Guds ånd, og begyndte at bede rosenkrans.

Sammen med min kone Deborah begyndte jeg at lede efter kirker, hvor Maria havde en naturlig plads. Den katolske Kirke lå ikke lige for, da jeg var opdraget meget antikatolsk. Men i Minnesota mødte jeg en dynamisk katolsk kirke, og her blev vi så optaget.”

Speciale: håbløse tilfælde

Smerten er en del af menneskets livsvilkår, men de indsigter, 2000 års kristen tradition har givet os, kan hjælpe os videre – også selv om man ikke er troende, siger psykologen Peter Damgaard-Hansen.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

Fjorten år på den anden side af Atlanten blev det til, før Peter Damgaard-Hansen kom tilbage til Danmark sammen med sin familie.

Hvordan oplever du Kirken i Danmark i forhold til den i U.S.A. og hvad har din konversion betydet for dig?

”Det er, som om vi ikke må være begejstrede for noget herhjemme. Vi er for lidt udadvendte med vores tro her i Danmark. Vi skal have mere katekese, så folk ved, hvad Kirken handler om.

Konversionen har betydet noget ikke bare på det private, men også på det professionelle plan. Jeg henter styrke i min egen tro, når jeg arbejder med mennesker i smerte. Den har også givet mig en forståelse af, at der bag de fleste psykologiske problemer ligger en åndelig problematik. Den sekulære psykologi kan mange ting; men den kommer til kort overfor den lidelse, der er en del af vores liv, og dens menneskesyn kommer til at minde om apparatmodellen.”

Når der slukkes for føleknappen

Du siger, vores kultur er bange for det, der gør ondt. Hvordan viser det sig?

”Når smerten bliver for stor – kan man udvikle en psykisk lidelse der blokerer for smerten. Man slukker måske for føleknappen med en depression, så man bliver trist og grå. Når psykiske smerter når en vis intensitet taler vi om ”lidelse”, og dette felt er netop kristendommens ”speciale”. Den traditionelle psykologi/psykiatri formår ikke at sætte menneskelig lidelse (som jo er et globalt fænomen) ind i en meningsfuld kontekst. Den bliver anset for meningsløs, en slags ”fejl-funktion” ved det menneskelige livsvilkår og defineres derfor som ”sygdom”, hvilket er psykiatriens eklatante og mest fatale fejltrin. For nu bliver problemet henvist til medicinsk regi, og døren er åbnet for en ensidig medicinsk behandling af noget, der dybest set handler om en åndelig problematik. Det kan kun forvirre og forværre. Og det

er da også det, vi ser. Nye diagnostiske kategorier for ”sindssygdomme” ”opdages” hvert år, og medicinalindustrien vokser eksplosivt og beriger sig selv umætteligt. Men kristendommen tager livtag med lidelsen som noget, der uundgåeligt hører med til det menneskelige livsvilkår. Selv Gud tager del i dette vilkår og påtager sig frivilligt lidelsen for at dele skæbne med sine skabninger. Det er loyalitet, så det batter. For det ”ulidelige” ved lidelsen er ikke smerten som sådan, men oplevelse af at være alene med den. Ved korset brydes denne ensomhed og erstattes af et fællesskab med Gud. Og så ændrer alt karakter. Det er intet mindre end genialt”.

Mange går ned, når de ikke kan leve op til idealet om at være stærk og uafhængig af andre. Men i virkeligheden bygger deres ideal på en falsk forestilling om, hvad styrke er. For paradoksalt nok kan man finde styrken i at kende sin svaghed – i at kunne rumme korset. Først når man kan erkende det, begynder der at ske noget, mener Peter Damgaard-Hansen.

Hvad siger du til mennesker der har ondt i livet?

”Lidelse er en del af vores liv. Vi lærer, at det skal det ikke være. Lidelse defineres som en sygdom. Men man skal ikke have det dårligt over, at man har det dårligt. Det handler om at erkende, at vi er født som sårbare væsener med et enormt behov for at blive elsket. Vi er udleveret til hinanden og skabt med behovet for en kærlig relation. Det betyder også, at vi er udleveret til smerten.”

At arbejde med mennesker i smerte

Med årene har Peter Damgaard-Hansen udviklet parterapi til et af sine specialer. Han udtrykker det sådan – Det er ikke godt for mennesket at være alene, men heller ikke altid nemt at være sammen med nogen. Derfor tilbyder han intensive weekendophold med parterapi i Thy, hvis man har ondt i ægteskabet, og han har hjulpet

mange mennesker, der stod på randen af en skilsmisse. Fungerer parforholdet ikke, har man brug for et nyt ægteskab, men ikke nødvendigvis en ny partner, mener Damgaard-Hansen, der har gjort ”håbløse tilfælde” til en af sine specialiteter. Han foreslår aldrig skilsmisse, men opfordrer ind imellem til separation. Et terapiforløb kan godt være både langt og krævende, for det tager tid at nå ind til smerten. Damgaard-Hansen bruger terapiforløb på to en halv til tre timer ad gangen.

Det gør ondt i parforholdet i skilsmisse-danmark. Hvordan kan du hjælpe de par, der overvejer at gå fra hinanden?

”Når jeg sidder med par, der er ved at slide hinanden i stumper og stykker, så prøver jeg på at sætte fokus på den smerte, der ligger bag ved krisen. Jeg prøver på at få dem til at opleve et fællesskab eller en samhørighed i smerten og på at vise dem, at det er destruktivt at gengælde ondt med ondt, fordi det kun skaber endnu mere smerte.

Hvis folk har tro bruger jeg billedet med den lidende og tilgivende Kristus – ellers appellerer jeg til almindelig sund fornuft.

Der har aldrig været så mange sexcoaches som nu; men folk keder sig i sengen. Vores besættelse af sex er som en længsel efter Gud som er vendt på hovedet.

Svaret på det, vi søger, ser jeg i den kroppens teologi, som Johannes Paul II udviklede i sine i alt 129 onsdagskatekeser fra 1979-1984. Johannes Paul II giver svar på, hvad der er god, og hvad der er dårlig seksualitet. Det er meget dybt det, han skriver, og det handler egentlig om at hjælpe os til, hvordan man får størst mulig glæde ud af sin seksualitet. Og så er det befriende, at der ikke er en eneste løftet pegefinger i det, han skriver. Det er Guds plan med seksualiteten at intensivere kærlighedsoplevelsen. Man skal opleve kærligheden relationelt – sammen med et andet menneske. Vi er skabt til at give os selv til hinanden

Det handler om at lære at disciplinere sine behov. Seksualiteten er en gave, men der skal åndelig styring på. Vi skal lære at styre kroppen og ikke lade den styre os. Kærlighed og sex må ikke skilles fra hinanden.”

Psykolog Peter Damgaard-Hansen.

”De fleste mennesker har ikke ret megen forståelse for de komplicerede psykologiske mekanismer, som går i gang, når man danner et parforhold. Har man en viden om disse er man bedre rustet til at forebygge kriser og undgå skilsmisser.” Det siger psykologen Peter Damgaard-Hansen, som er ved at skrive en bog om parforholdet med baggrund i sine 30 års arbejde med par.

Peter Damgaard-Hansen er privatpraktiserende psykolog og har mange års erfaring med terapi for par i krise. Læs mere på www.integreretpsykologi.dk

Keder du dig om søndagen?

Få vitaminer til hovedet i Sankt Andreas Bibliotek. Første gang den 11.9.

ARRANGEMENTER Vi trænger til ny katolsk inspiration. Det er baggrunden for to debatmøder i Sankt Andreas Bibliotek i løbet af efteråret. Møderne arrangeres af biblioteksleder Kate Toft Madsen fra Sankt Andreas Bibliotek sammen med Niels Messerschmidt og Lisbeth Rütz fra Katolsk Orientering. Viser interessen sig stor nok, kommer der flere arrangementer til foråret.

Møderne indledes med korte oplæg, og der lægges op til diskussion efter kaffepausen, hvor du kan snakke med gamle og nye venner og købe bøger i bibliotekets antikvariat. Vi er seriøse og går i clinch med svære emner, men der er også tid til søndagshygge. Derfor kalder vi arrangementerne "søndagssalonerne".

Tilfældigvis var det den dato, når alle kunne – eller måske en "Gudfædighed"? Hvorom alting er, blænder vi op for vores første søndagssalon den 11. september med to oplæg, som på hver sin måde handler om mødet mellem Islam og Kristendom.

Lillesøster Johanne Marie vil fortælle om salig Charles de Foucauld. Det er netop 100 år siden, Charles de Foucauld døde. Hans møde med muslimsk fromhed blev afgørende for hans tilbagevenden til kristentroen og for hans videre liv og virke.

Niels Nymann Eriksen, præst ved Apostelkirken på Vesterbro, vil fortælle om en besøgsrunde til fem moskeer på Vesterbrogade, som har givet anledning til eftertanke og besindelse

Charles de Foucauld og hans møde med muslimsk fromhedsliv er et af fokuspunkterne i første søndagssalon den 11. september.

Næste arrangement handler om kirken i Italien. To Italienskendere, forfatteren Thomas Harder og professor ved RUC Bjørn Thomassen, lægger op til diskussion om Italien den 26. november.

Vi tager temperaturen på kirken i Italien i dag. Hvad betyder kirken for italienerne i en tid med skilsmisser, regnbuefamilier og pres på det traditionelle familiemønster? Hvad betyder Vatileaks-skandalerne for italienernes billede af kirken. Hvor stor er tilslutningen til kirken, og hvilke dele af Italien er de mest katolske? LR

Søndagssalonerne den 11.9. og den 26.11. er fra kl. 14-16 i Sankt Andreas Bibliotek, Gammel Kongevej 15, 1610 København V

Antallet af pladser er begrænsede, så kom i god tid hvis du vil være sikker på at få en plads.

Kærligheden til Kristus fører os sammen

Tekst: Josef Ottersen, seminarist for Oslo katolske bispedømme.

KALD 21 seminarister og ordenskandidater forlader kapellet med andagt, idet bønssfælleskabet går over i et bordfællesskab. Der samtales på såvel svensk, dansk og norsk som finsk. En dansk dominikanerkandidat bidrager med melodisk jysk. Vi er på årets samling for *Pro Scandiae Populis* («for det skandinaviske folk»), foreningen for præste- og ordenskandidater i de nordiske lande.

Den, der jonglerer mellem alle de skandinaviske sprog, er Sigurd Sverre Stangeland. Han er fra Norge, men prærestuderende for København og var som lille dreng hver sommer sammen med sin svenske tante. Det sidste år har han været næstformand i PSP og ansvarlig for at organisere det årlige møde, som denne gang blev gennemført i det smukke svenske landskab Dalarna i perioden 10.-14. august. Temaet var «Ordensliv i Norden». Sigurd Sverre er glad for, at det denne gang lykkedes at få mange ordenskandidater til at deltage.

"Søster Veronikas foredrag var meget interessant, og mange engagerede sig i diskussionen efter foredraget. Hun advarer os imod enhver form for kirkelig nostalgi. Søster Veronika er stærkt præget af optimisme på den skandinaviske kirkes vegne, og er overbevist om, at Gud også i dag kalder mennesker til tjeneste – mennesker, som er kaldet til at tjene Gud og mennesker netop i vor tid" siger Sigurd Sverre.

"Det er meget inspirerende at være her på Berget", siger danske Daniel Steinar Ebert. Daniel er den eneste danskfødte seminarist i hele verden og skal snart begynde på sit andet år ved St. Mary's College i Oscott, England. "Det er godt at være vidne til den økumeniske dialog her i Sverige. Jeg tror ikke, vi har noget lignende i Danmark."

PSP-deltagerne var dette års gæster hos et katolsk kommunitet som er ansvarligt for driften af et økumenisk retrætecenter.

Alle deltagere, vi taler med, fremhæver vigtigheden af at lære de andre nordiske seminarister og ordenskandidater at kende. Man udveksler ideer og etablerer nye venskaber. Finske Viktor Airava er på vej

til at blive dominikaner og ved, hvordan det er at føle sig som "den eneste".

"Selv om der jo findes andre, er vi spredt ud over et ganske stort område. Jeg vidste for eksempel at der fandtes en, som hedder Tuomas (Tuomas er en finsk seminarist, som studerer sammen med Sigurd Sverre på Germanicum-Hungaricum i Rom), men mødte ham for første gang her i Sverige. Jeg er overrasket over, hvor mange ordenssøstre og-brødre vi har i Skandinavien, specielt over, at der findes benediktinere i Sverige. Det at være her er styrkende for min tro og mit kald."

Hensigten med PSP er, at kandidaterne kan finde inspiration hos hverandre ved at bede og ved at fejre messe sammen, ved at deltage i foredrag og diskussioner, gennem gode måltider og social kontakt. Ved

midnatstid sidder for eksempel stadigvæk en lille gruppe sammen og diskuterer karmelitsk spiritualitet over et glas vin.

Lørdag ser man betydningen af at tilbringe flere dage sammen. Under udflugten til Mora fik de, som måske endnu ikke havde snakket sammen, anledning til at lære hinanden bedre at kende, og kontakten med gamle venner blev fordybet. Vi var på kunststudstilling – vi studerede den svenske kunstner Anders Zorns værker og deltog på en guidet omvisning på gården, som han havde bygget. Noget, som den svenske seminarist Joakim Breeding, som selv har baggrund som kunstner og maler, vidste at sætte pris på. "Den nordiske kultur er noget, som vi deler sammen, vi er ikke så forskellige her nordpå. Kulturprogrammet er noget, som hører naturligt hjemme på et PSP-møde."

Joakim har været på St Sigfrids præsteseminar i Uppsala i fire år og skal nu flytte til Rom for der at studere videre. Der ser han frem til at tilbringe noget af sin fritid sammen med de nordmænd, dansker og finner, han har lært at kende gennem

PSP. Daniel er enig i, at PSP-mødet ikke kun handler om at hygge sig sammen med andre nogle dage, men at det åndelige og sociale fællesskab skal hjælpe os til at kunne realisere vores kristne opgave.

"Vi har fået troens gave, og det er noget som skal deles med hele menneskeheden. Det er en stor opgave, og er det, som forener os. Uden Kristus havde det ikke haft nogen mening at samles her. Vi er her, fordi vi har den samme kærlighed til den samme person. Så det vigtige spørgsmål bliver, hvad vi bygger op sammen. Jeg håber, at det som bygges op her, er noget, vi kan bygge videre på i fremtiden."

Det næste PSP-møde vil finde sted i Finland i august 2017 og have nyevangelisering som sit tema. De tilstedeværende takkede Lars Dahlander for to års indsats som leder. Sigurd Sverre Stangeland, som det sidste år har været i praktik i Sct. Annæ menighed på Amager, og som snart returnerer til Rom for at begynde på sit femte studieår, blev valgt til ny formand og Josef Ottersen fra Norge som næstformand.

Årets deltagere i PSP- mødet. Forreste række f.v.: P. Jan Hansen (København), Sheeba (dominikanerindekandidat, Katarinahjemmet, Oslo), sr. Katarina (dominikanerindenovice, Røgle, Sverige), biskop Czeslaw Kozon (København), sr. Veronika (årets foredragsholder, Berget, Rättvik), sr. Maria Lioba (Frederiksberg). Anden række f.v.: Frau Veronika Pielken (Ansgar-Werk Osnabrück-Hamburg), br. Jonathan (svensk benediktinernovise), br. Przemyslaw Gwadera (Premo)(skolastiker hos jesuitterne, København), seminarist Joseph Samirizk (Uppsala), seminarist Sigurd Sverre Stangeland (PSP-formand, København). Tredje række f.v.: Dominikanderkandidat Viktor Airava (Finland), pastor Peder Bergquist (forstander, kommuniteten Berget, Rättvik), seminarist Tuomas Nyyssölä (Helsingfors), seminarist Joakim Breeding, dominikanerkandidat Steffen Laursen, Danmark, seminarist Josef Ottersen (PSP-næstformand, Oslo). Fjerde række f.v.: Den norske seminarist Fredrick Engstrøm Granheim (Fairbanks), seminarist Daniel Steinar Ebert (København), vicerector pastor Henry Thura Zaw Min (Oslo), pastor Lars Dahlander (Stockholm), pastor Kasper Baadsgaard-Jensen (København), seminarist Myron Kusypys (Oslo).

Missionssøstre fylder rundt

Det er 100 år siden de første Missionssøstre af det dyrebare blod kom til landet.

Tekst: Niels Messerschmidt

ORDENSLIV Den 3. august var det nøjagtig hundrede år siden de første Missionssøstre af det dyrebare Blod ankom til Danmark, nærmere bestemt til Rønne. De små, katolske menigheder, som polske indvandrere havde grundlagt i Rønne og Åkirkeby, skulle støttes, og søstre blev bedt om til at komme til Danmark. Derfor skrev generalpriorinden, moder Paula fra moderhuset 'Heilig Blut' i Holland den 28. december 1915 til biskop van Euch i København:

"Den højærværdige provincial for dominikanerne og den højærværdige pater Nielsen i Rønne har spurgt os, om vi sammen med deres orden er parate til at medvirke til grundlæggelsen af en mission på Bornholm. Efter hvad vi har erfaret fra de ærværdige patres, er der udsigt til dér at kunne bidrage til sjælenes frelse og udbredelsen af den hellige kirke, og vi har derfor besluttet os for dette foretagende".

På Bornholm drev missionssøstre i

en årrække skole og sygepleje, og det lille kloster i Lille Madsegade 14 fungerede fra 1933 til 1990 desuden som plejehjem.

Først mange år senere fik søstre af det dyrebare blod deres andet kloster i Danmark, nemlig den gamle proprietærgård Nordvanggård i Birkerød, som blev etableret i 1959. Her etablerede søstre med tiden plejehjem og børnehaven og den gamle kostald blev indrettet til Den hellige Families Kirke.

Siden er søstrenes plejehjem og senere også børnehaven overgået til kommunal drift, og i september 2013 blev kirken i Birkerød lukket, fordi søstre ønskede at sælge klostret. Huset med en grund på i alt 9.000 kvm var blevet for stort at bebo og vedligeholde.

Nordvanggård blev i 2015 købt af Rudersdal kommune og fungerer i dag som flygtningecenter, hvor mennesker fra de krigsramte områder i Syrien, Irak og Somalia kan finde et tilflugtssted. Tre

Søstre fra Nordvanggård i selskab med biskop Czeslaw Kozon. Foto: Lisbeth Rütz.

missionssøstre – søster Maria Keplinger, søster Elizabeth-Vimbai Zimunhu og søster Anna Mirijam Kaschner – bor fortsat på adressen, men flytter i nær fremtid til et nyopført og mere tidssvarende kloster i Holte nord for København. Herefter er planen, at der skal sendes nye søstre til Danmark.

Apropos søstre på Bornholm: I 2013 forlod de sidste to tilbageværende nonner,

søster Carina Pöppinghaus og søster Ansvera Rohbra, begge oppe i årene, solskinsøen for at vende hjem til Tyskland og et større kloster.

De seks fra Achel

August måned markerede yderligere et ordensjubelium i bispedømmet. Den 6. august var det 50 år siden seks cisterciensere fra benediktinerabbediet Achel i Belgien grundlagte Myrendal klostret på Bornholm.

BORNHOLM Inspireret af Det 2. Vatikanconcil søgte broder Frans van Haaren og en gruppe munke i deres kloster at forenkle og forny klosterlivet ved at søge tilbage til klosterlivets rødder, Ørkenfædrene, den hellige Benedikt og cistercienserordenens oprindelse i Cîteaux. Efter to års ventetid i flere af ordenens klostre fik den lille gruppe, som blev kaldt 'De seks fra Achel', tilladelse fra ordensledelsen og Vatikanet til at begynde eksperimentet, og de fik lov til at etablere et kloster i nærheden af Olsker på Bornholm. Den 6. august 1966 blev Myrendal kloster indviet og broder Frans valgtes til prior, og han blev præsteviet den 14. december.

Den første tid var præget af stor fattigdom, og mens nogle af brødrene arbejdede som landbrugsmedhjælpere på de omkringliggende gårde, uddannede broder Frans sig til bogbinder, stod i lære i Rønne, gik på fagskole i København og bestod svendeprøven med udmærkelse i 1970. Herefter indrettedes et bogbinderi på klostret, hvor broder Frans ved siden af det mere almindelige arbejde for biblioteker, skoler og bispedømmet ikke sjældent blev brugt til at lave pragtbind som alterbøger, officielle gaver til statschefer og lignende. Myrendal var oprindeligt et firlænget husmandssted, men blev i årenes løb opbygget til sine nye formål: Hønsehuset blev til kapel, kostalden til bogbinderiværksted, hestestalden til bibliotek, svinestien til refektorium. Der blev etableret tre gæsteværelser i bibliotekets længde, mens munkecellerne blev indrettet i stuehuset.

I slutningen af 1960'erne og de følgende år valgte to af klostrets oprindelige medlemmer, broder David Fransen og broder Neik Verkhoven at udtræde af

ordenen, mens broder Pierre Schilling valgte at flytte til Epiphane à Eygalières klostret i Frankrig. I mange år herefter udgjordes Myrendal kloster af broder Frans van Haaren, broder Cleemens Vialle og broder Bas van Vessum. I 1980'erne indtrådte svenske Bo Nyström i klostret. Broder Bas har siden (i 2006) forladt ordenen og i 2007 døde broder Frans van Haaren.

Munkene i Myrendal Kloster tilhører cistercienserordenen af den strenge observans (OCSO), også kaldet trappister.

De to tilbageværende brødre på Myrendal kloster, broder Cleemens Vialle (t.v.) og broder Bo Nyström. Foto: Niels Englbrecht.

Katolsk kirkebus med tyske aner

Så kører den første Boni-bus på de danske landeveje.

TRANSPORT I slutningen af juli tog bispedømmet den første Boni-bus, en Renault Trafic Grand Passenger med plads til i alt ni personer, i brug. Køretøjet er sponsoreret af de tyske katolikkers Bonifatiuswerk og er udsmykket med et gult bånd med påskriften 'Boni-bus – ingen behøver at tro alene' og har giverens logo på begge døre.

Bussen vil primært blive brugt af præstekollegiet Redemptoris Mater i Vedbæk, og ved en ceremoni velsignede kollegiets rektor, pastor Alviero Buco, det nye køretøj under overværelse af blandt andet to lutherske benediktinermunke og fem benediktinerinder fra Åsebakken, som herefter fik lejlighed som de første passagerer til at prøvekøre den nye 'kirkebus'.

De tyske katolikkers Bonifatiuswerk har finansieret ca. 2/3 af beløbet til det nye

Pastor Alviero Buco i færd med at velsigne det nye køretøj. Foto: Son Bui, bispekontoret.

køretøj via deres Verkehrshilfe-afdeling (transporthjælp). Restbeløbet er finansieret via indbygning af kollegiets gamle minibus og gennem midler tilvejebragt af bispedømmet.

NM

Er du god til at sælge annoncer?

Katolsk Orientering søger en stabil og selvkørende person med salgserfaring til at styrke avisens annoncesalg.

- Arbejdet består af opsøgende kundesalg samt pleje af eksisterende annoncører, og sker i tæt samarbejde med avisens redaktion.

- Arbejdets omfang andrager årligt ca. 85 timer (dvs. tre dage hvert kvartal).

Er du interesseret – og har du erfaringen?

Så ring og hør nærmere hos informationschef Niels Messerschmidt på tlf. 33 55 60 25 eller send en mail til nm@katolsk.dk.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Skiftedag i Kolding

Farvel til pastor Kerkhoffs, goddag til pastor Mærsk Kristensen.

Tekst og foto: Leo Roed

KOLDING Menigheden i Kolding sagde søndag den 21. august farvel til Pastor Kerkhoffs, der efter 26 år som sognepræst i Kolding gik på pension 1. august. Pastor Kerkhoffs er flyttet til Vejle for at nyde sit otium sammen med sine medbrødre fra præmonstratenser-ordenen.

Det var en fyldt kirke, hvor mange var nødt til at stå op. En overraskelse var det for alle, at også biskop Kozon deltog i messen, hvilket han først meddelte torsdag. Årsagen til biskoppens deltagelse var også, at der ved messen blev holdt en indsættelsesceremoni, hvor pastor Gregers blev indsat som ny sognepræst.

Efter messen havde menighedsrådet inviteret til reception i skolens idrætshal med knap 150 gæster.

Menighedsrådsformand Ulla Roed lagde ud med at takke pastor Kerkhoffs for de mange gode år, både i kirken og i menighedsrådet, hvor hun har været med under hele hans embedsperiode i Kolding. Ved sidste menighedsrådsvalg aftalte de, at de begge tog en periode mere på 4 år, men sognesammenlægningerne, hvor Kolding og Haderslev skulle betjenes af samme præst, samt Kerkhoffs svigtende syn, gjorde at han nu har valgt at gå på pension.

Ulla Roed kom også ind på de forandringer, der var sket, mens Kerkhoffs var sognepræst. Han har med et ikke ringe beløb medvirket til at sikre børnehaven, efter at den blev overtaget af skolen. Også skolen har nydt godt af Kerkhoffs trang til at bevare de katolske institutioner i Kolding. Der er således indbetalt et beløb til en fond i Sct. Michaels skole, hvor afkastet skal bruges til at hjælpe katolske børn, hvis familien ikke har det store økonomiske overskud.

Med bl.a. Kerkhoffs hjælp har kirken inden for de sidste år fået ny tagdækning både på kirkeskibet og kirkespiret. Orgelet fra 1889 er blevet totalrenoveret, der er kommet nye hynder på bænkerne og kirkens lydanlæg er blevet udskiftet.

En ny belysning er det også blevet til, idet vore PH-kogler sidste år blev stjålet. Fra forsikringen blev der udbetalt et beløb, så vi kunne montere ny moderne indirekte belysning med LED-pærer. Ulla Roed kunne berette, at der ved en indsamling i menigheden som gave til Kerkhoffs var kommet penge ind til pilgrimsrejsen til Rom sammen med bl.a. biskop Kozon i oktober, og der er også et pænt beløb til lommepenge på turen.

Ulla Roed sluttede med at ønske pastor Gregers velkommen til Kolding. Hun glædede sig til samarbejdet og bemærkede, at udnævnelsen til sognepræst var foreløbig for en 5-årig periode.

Skoleleder Jette Mikkelsen takkede Kerkhoffs for hans engagement på skolen, hvor han var en flittig gæst på lærerværelset og også deltog aktivt i bestyrelsesmøderne.

Også Jette bød Gregers velkommen og glædede sig til samarbejdet. Tirsdag den 23. august blev Gregers budt velkommen af hele skolen med både elever og personale

ved en samling i skolens idrætshal.

Sognepræst i Vejle, Jan Ophoff, berettede om sit gode venskab med Kerkhoffs siden klostertiden og glædede sig til at få Kerkhoffs tilbage til Vejle, hvor han inden han kom til Kolding var sognepræst.

På vegne af præsterne i Koldings folkekirker takkede sognepræst ved Sct. Nicolai kirke Martin Rønkilde pastor Kerkhoffs for hans gode samarbejde og økumeniske virke, og han håbede, at Gregers ville fortsætte ad samme vej.

Også tidligere sognepræst i Slagelse, Steffen Holm, var til stede og bad om ordet. Steffen Holm talte til begge præster og sluttede af med at synge en flamsk salme til ære for Kerkhoffs.

Pastor Kerkhoffs takkede alle for den opbakning, han igennem årene har fået, roste menigheden for deres engagement samt villighed til det nødvendige frivillige arbejde.

Pastor Gregers takkede for den velkomst han havde fået og udtrykte sin glæde over den velvillighed og engagement, som Kerkhoffs netop havde givet udtryk for. Også han glædede sig til at komme i gang med sognearbejdet.

Læserne skriver

Sørgeligt og uforståeligt

Det er med stor sorg, jeg læser i Folketidende, at den katolske kirke i Nakskov står for at skulle lukkes.

Jeg er både døbt, firmet og gift i kirken og hele min familie (familien Svendsen) har siden kirken blev bygget, været meget flittige brugere af kirken.

Det er uforståeligt for mig, at det ikke er kirkerne i Nakskov og Nykøbing, der bliver bevaret, da man jo i forvejen har klosteret i Maribo, hvor det derved sikres, at der fortsat kan være messer i alle tre byer, og at medlemmerne fra Nakskov

Generalvikaren svarer

Bispedømmet indbød før sommerferien menighedsrådene på Lolland-Falster som repræsentanter for menighederne til møde den 18. august for at bekendtgøre biskoppens indstilling om fremtiden for katolikkerne på øerne. Der

ikke har den lange kørsel til kirkelige handlinger.

I Folketidende står, at der er 3 ugers høring, men ikke hvem, man skal henvende sig til.

Jeg undrer mig også over, at jeg som medlem af menigheden i Nakskov ikke bliver skriftligt orienteret om beslutningen.

Det er mit håb, at der kommer nærmere skriftlig orientering ud til medlemmerne, således at vi kan nå at give vores mening til kende.

Birgitte Frimann Larsen, 4943 Torrig L

blev den 18. givet en høringsfrist på 3 uger. Vi forestillede os, at menighedsrådene ville orientere menighederne og formidle menighedens reaktion på biskoppens indstilling. Men jeg skal understrege, at alle menighedsmedlemmer er velkomne til at indsende hørings svar til Bispkontoret. Niels Engelbrecht, generalvikar

Biskoppens kalender

September 2016

1.-3. COMECE, München
2016 4. Biskop Bodes 25-års bispejubilæum, Osnabrück
5. kl. 12.00 Messe i Sct. Augustin Kirke
7. kl. 10.00 NBK præsidiemøde i Stockholm
9. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
10. kl. 10.00 Messe i Kronovall, Sverige
kl. 17.00 Messe i Domkirken i anledning af Moder Teresas helgenkåring
11. kl. 11.00 Messe i Domkirken med deltagere i Niels Steensens valfart fra Tyskland
12.-16. Præstestudieuge
17. kl. 11.00 100-års jubilæum, Hellig Kors Kirke i Nykøbing Falster
18. kl. 16.00 50-års jubilæum, Helligåndskirken i Frederikshavn
19. kl. 11.00 Foredrag i Jylland
20. kl. 11.00 Møde i Troslæredvalget (DKR)
21. kl. 10.00 Møde i Præsterådet
22. kl. 14.00 Møde i Økonomisk Råd
kl. 16.00 Møde i Forretningsudvalget
23-27. NBK i Oslo

Det sker i bispedømmet

SEPTEMBER:

Fredag 9. kl. 18.30-20.00: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenogade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Onsdag 21. kl. 19.00-21.00: Katekese: "Hvad er Forsonings- og helbredelsesmessen? Dens teologiske fundament" ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenogade 4 B, København V. Information: T. Halle tlf. 61 66 53 02, J. Nielsen tlf. 33 33 05 02, www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Fredag 30. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenogade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

OKTOBER:

6.-9. oktober. Retræte: Tidebøn og indre stilhed Sted: Sankt Birgitta Kloster Retræteledere: Franz Hoyos og Else Marie Kjerkegaard

Fredag 14. kl. 18.30-20.00: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenogade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

27.-30. oktober. Retræte: Størst af alt er kærligheden – så hvorfor kan det være så svært? Sted: Sankt Birgitta Kloster Retræteleder: Else Marie Kjerkegaard (se mere på www.elsemariekjerkegaard.dk)

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Hver onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden. Messe med forbøn for de syge afholdes 1. onsdag i måneden kl. 19-21. Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os. Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

VI VII VIII IX X XI XII I II

**KØBENHAVNS
URMAGER VÆRKSTED**

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure
på vores eget værkstedVed større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venterLange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagerværkstedet.dk**Stiftelsen Mariahemmet
yder støtte til katolikker,
der har afsluttet folkeskolen
og er under uddannelse.**År 2016-skemaet downloades fra stiftelsens hjemmeside www.mariahemmet.dk. Den udfyldte ansøgning skal indeholde en påtegning fra sognepræst eller anden gejstlig myndighed og sendes med posten til stiftelsens formand, Jens Kaaber Pors, Pernillevej 7, 2400 NV, senest d. 1. oktober 2016.

Alle der har sendt et korrekt udfyldt ansøgningsskema vil modtage svar ved udgangen af november måned.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84E-mail: sandra@moll.dk**KATOLSK
INFOBUTIK****Katolske Bøger og Brugskunst**Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner,
rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors,
julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...Ryesgade 28 · 8000 Aarhus C
Tlf. 87307055
www.katolskinfobutik.dk**Martin Ryom**

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Er du en af vore kommende
rådgivere på Abortlinien?**

Du kan være med til at gøre en forskel for gravide, der er i tvivl, presset, svigtet. Eller hjælpe den, der sørger efter en abort.

Hvis du er interesseret, så læs mere på:

rettentilliv.dk og **abortlinien.dk**
eller kontakt Abortliniens leder:
karina@abortlinien.dkLyt til dit hjerte
Abortlinien**Lensbaron og lensbaronesse
STAMPE CHARISIUS LEGAT**

yder legatstøtte til katolske kvinder og børnerige katolske familier i meget svære økonomiske kår.

Legatportion kan søges ved skriftlig henvendelse senest lørdag d. 1. oktober 2016 med fyldige oplysninger og påtegning af sognepræst eller anden gejstlig myndighed. Angiv venligst bankoplysninger: Reg. og kontonummer til overførsel af evt. legatportion.

Ansøgning sendes til bestyrelsens formand Jens Kaaber Pors, Pernillevej 7, 2400 NV.
Se evt. www.stampelegat.dk

Alle ansøgere får skriftligt svar ved udgangen af november måned.

**Sankt Andreas
Bibliotek og
Antikvariat**Åbningstider:
Mandag og Onsdag: 10-12 og 13-16
Tirsdag og Torsdag: 10-12 og 13-16.45
Fredag lukket.bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90**Hjælp med at sikre Kirkens
beståen
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:**Katolsk Bispekontor**
Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80**TELEFONLINE
SOS FORBØN**Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året**Hjælp der gavner**www.vincentgrupperne.dk**Flere kunder
i forretningen?**Med en **ANNONCE** i Katolsk Orientering når dit budskab ud til **mere end 11.000** katolske læsere.Skriv til redaktion@katolskorientering.dk og hør mere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening.**Katolsk Orientering**Indlæg til Katolsk Orientering nummer 13 som udkommer den **23. september**, skal være KO i hænde senest den **5. september**.
Indlæg til Katolsk Orientering nummer 14, som udkommer den **14. oktober**, skal være redaktionen i hænde senest den **26. september**.**Informationschef:** Niels Messerschmidt (ansvarshavende)**Redaktør:** Lisbeth Rütz**Layout:** Carsten Meyer-Jensen**Annoncer og abonnement:**
redaktion@katolskorientering.dk**Medarbejdere i dette nr.:** Rosa Ørtved Knudsen, Trang Tran, My Linh Ta, pastor Kasper Baadsgaard, Malene Fenger-Grøndahl, Kirsten Krog, Josef Ottersen, Son Bui, Leo Roed.**Redaktion og annoncer:**Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040
kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.
E-mail: redaktion@katolskorientering.dk,
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V**Tryk** Greentech Rotaprint – distribueret oplag 11.500
ISSN 0902-297X

Næste synode vil måske fokusere på at ordinere gifte mænd

Præstemanglen er et stigende problem på verdensplan.

Tekst: Journalist og vaticanist Austen Ivereigh

UDFORDRING Som svar på den akutte præstemangel over hele verden kan pave Frans meget vel tænkes at beslutte sig for, at den næste bispesynode vil fokusere på Kirkens forskellige embeder – herunder spørgsmålet om muligheden for at ordinere gifte mænd til at forrette sakramenterne, og i praksis etablere et parallelt præstedømme.

En ting synes sikker efter den turbulente, men også frugtbare erfaring fra de to familiesynoder. Pave Frans har skabt et organ med skelneevne [*discernment*, red.],

som formår at tage livtag med de store emner i nutidens kirke.

Den reformerede synodale proces – en konsultation blandt verdens bispedømmer efterfulgt af to samlinger med et års mellemrum, hvis konklusioner er sammenfattet i et større paveligt magistralt dokument, som nulstiller den pastorale strategi for næste generation – medfører, at store emner ikke længere kan sparkes ud til sidelinjen med den begrundelse, at de er for omfattende at behandle.

Hvis så omfattende emner som Kirkens ægteskabsforberedelse og Kirkens håndtering af fraskilte personer har kunnet være genstand for drøftelser, kan andre brandvarme emner også blive det. Og højt på en sådan liste står spørgsmål som Kirkens embeder, adgangen til sakramenterne, kvindens og lægfolks rolle, samt diakonernes rolle.

Nogle iagttagere mener, at de pastorale embeder vil være emnet for næste synode, som formentlig er planlagt til 2018-19.

Ingen tvivler på, at spørgsmålet er presserende. Mere end halvdelen af de katolske menigheder på verdensplan har ingen fastboende præst.

Bispedømmet Xingú i den brasilianske Pará-provins har, for at nævne et eksempel, 800 sogne eller missionsstationer på et område på størrelse med Tyskland, men kun 27 præster. Hvilket betyder, at mere end to tredjedele af de troende kun deltager i søndagsmessen to eller tre gange årligt.

Xingú er måske et ekstremt tilfælde, men overalt i udviklingslandene, både i

landdistrikterne og i byerne, er der langt færre præster pr. antal troende end i de velhavende nordlige lande. Det skyldes til dels, at de geografiske afstande er langt større, og at menighederne skyder op langt hurtigere, end man kan nå at uddanne nye præster.

Men der findes også tilsvarende eksempler i Europa, hvor kateketer eller lægfolk i princippet leder sognet mellem de sjældne besøg af sognepræsten.

Tilbage i maj 2007, da de latinamerikanske biskopper holdt deres store pan-kontinentale møde i Aparecida i Brasilien, ønskede en stor del af dem at drøfte det smertelige problem om katolikkernes manglende adgang til sakramenterne.

Men en repræsentant fra Vatikanet forsikrede dem om, at det hverken var tidspunktet eller stedet til at påbegynde en sådan diskussion, uden at Vatikanet havde givet grønt lys til det.

Den daværende kardinal og ærkebiskop af Buenos Aires, *Fortsættes nedenunder* ▶

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 12
2. september 2016 · 42. årgang

POST
PP
DANMARK

hovedforfatteren til slutdokumentet fra mødet i Aparecida, var udmærket klar over ønsket om at indlede sådanne drøftelser, ligesom han – på synoden om eukaristien i Rom to år tidligere – havde set, hvor ivrige biskopper var efter at drøfte fraskilte og gengifte katolikkernes adgang til sakramenterne.

Disse biskopper fik på daværende tidspunkt at vide, at synoden, således som den var konstitueret, ikke var det rette sted at drøfte det, og Bergoglio var enig heri. Det var derfor, at han, efter sit valg til pave, har indført en ny synodal proces som vil gøre en sådan skelnen [*discernment*] mulig.

Meget ligesom spørgsmålet om fraskilte og civilt gengiftes adgang til sakramenterne var det smertelige, centrale spørgsmål på familiesynoden, vil de præsteløse sogne være det for en fremtidig synode om embederne.

Og ligesom der allerede fandtes et gammelt, kontroversielt forslag som løsning på spørgsmålet om fraskilte og gengiftes adgang til sakramenterne (hvor kardinal Walter Kasper foreslog en model lig den, der praktiseres i Den ortodokse Kirke), foreligger der også et forslag til løsning af problemet med præsteløse sogne.

En sådan løsning er blevet foreslået af Fritz Lobinger, en pensioneret tysk biskop, som er bosiddende i Durban i Sydafrika.

Gennem sit 50 års virke i Sydafrika og sine rejser til mange steder i verden har Lobinger bemærket, hvordan mange kristne fællesskaber i fjerntliggende områder i praksis ledes af en lille gruppe engagerede og modne lægfolk.

Biskop Lobinger har derfor foreslået, at disse lægfolk, efter et kort uddannelsesforløb, bliver ordinerede til at forvalte sakramenterne, dog alene i tilknytning til deres fællesskab.

Disse ”lokalt ordinerede hjælpere [ministers, red.]” ville i praksis etablere et parallelt præstedømme. (Lobinger fremhæver vigtigheden af ikke at kalde dem ’præster’ selv om det vil indebære præcist det samme som en sakramental præstelig vielse) Dette præstedømme ville komplettere den eksisterende norm i den latinske ritus, hvor colibatære, seminaruddannede præster, udsendes af deres biskop til forskellige sogne eller missionsstationer.

Lobinger henviser til en passage i Apostlenes Gerninger (14,23), hvor Paulus og Barnabas udpeger – eller ordinerer – ”ældste” i de unge kristne menigheder; begrebet refererer ikke så meget til folks alder som til deres modenhed eller egnethed til opgaven.

Her var der tale om en gruppe mænd, som ikke var sendt til deres menighed, men netop var rundet af den; som betjente deres menighed samtidig med at de udøvede deres erhverv, og desuden havde stiftet familie.

Dette viser, skriver Lobinger i en bog, som for nylig udkom på spansk, at Kirken i flere århundreder ordinerede lokale ledere, som var valgt af det lokale fællesskab efter at de over tid havde vist sig værdige til at forvalte embedet.

Pave Frans har gentagne gange signaleret, at han er villig til at drøfte spørgsmålet om

Foto: Linda Ivereigh.

ordinerede gifte mænd, og han har også opmuntret de lokale kirker til at komme med forslag.

Biskop Erwin Kraütler, den østrigskfødte biskop af Xingú, har omtalt en privat audiens med pave Frans i april 2014, hvor de sammenlignede hinandens notater om, hvordan præstemanglen påvirker Kirken i Latinamerika. Kraütler nævnte, at pave Frans havde omtalt et mexicansk bispedømme (formentlig San Cristóbal i Chiapas provinsen) hvor sognene ledes af diakoner, som kun manglede ordinationen for at kunne celebrere messen.

Pave Frans beskrev Lobingers forslag som et af flere ”interessante hypoteser” og han opfordrede Kraütler til at prøve at opbygge en national konsensus på bispekonferenceniveau omkring ”dristige, konkrete forslag”, som kunne medbringes til Rom.

”Paven forklarede, at han er åben for spørgsmålet, og at han ønsker at lytte til de lokale kirker. Men han sagde, at ingen lokal kirke, ingen national kirke bør gå videre på egen hånd”, sagde ærkebiskoppen til en irsk avis på daværende tidspunkt.

Det var selvfølgelig også den besked, paven gav Den katolske Kirke i Tyskland, da den i 2013 talte om at tillade gengifte fraskilte at modtage kommunionen efter en vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Lobingers forslag er blevet videreudviklet i Latinamerika af den brasilianske teolog ved det pavelige universitet Paraná i Curitiba, Antonio José de Almeida, der for nylig udgav en bog om ”de nye embeder”.

I bogen peger de Almeida på de 40.000 ’Ordets delegerede’ i Honduras eller de 400 gifte, indfødte diakoner i Chiapas, som et tegn på fremkomsten af ’presbyterianske’ kald med rod i menigheden ligesom det, der

omtales i Apostlenes Gerninger,

Almeida er desuden rådgiver for en kirkelig brasiliansk kommission, der undersøger spørgsmålet, og som blandt sine medlemmer har to kardinaler tæt på pave Frans, nemlig msgr. Claudio Hummes, ærkebiskop emeritus af São Paulo, og msgr. Raymundo Damasceno Assis af Aparecida.

Hvis kommissionen når frem til, at ordinerer af lokale ældste ikke blot er løsningen på præstemanglen, men også et tegn på, at Helligånden taler til Kirken, vil pave Frans højst sandsynligt indkalde en synode til at drøfte spørgsmålet.

Inden dette sker, vil Lobinger om kort tid udgive en diskussionsbog på engelsk med titlen *The Empty Altar: An Illustrated Book to Help Talk About the Lack of Parish Priests*.

For dem, som ønsker at være på forkant med deres forberedelse til en sådan synode, synes ovennævnte bog at være et must.

Artiklen har været offentliggjort på crux.com og bringes her med udgiverens tilladelse.

Oversættelse: Niels Messerschmidt.

Austen Ivereigh (født 1966), engelsk katolsk forfatter, journalist og kommentator, og medstifter af Catholic Voices, en kommunikationsplatform for lægkatolikker i over tyve lande. Han har blandt andet skrevet biografien *The Great Reformer: Francis and the Making of a Radical Pope* (2014) og *How to Defend the Faith Without Raising Your Voice* – bøger som er oversat til flere sprog.

Barmhjertighedens tjener nu blandt Kirkens hellige

Moder Teresa har gjort hellighed håndgribelig.

Tekst: Niels Messerschmidt

KANONISERING Var der én katolsk personlighed i nyere tid, som ikke krævede nogen særlig anledning for at blive yderligere kendt, må det være Moder Teresa – nu den hellige Teresa af Kolkata. Da medierne verden over bragte nyhedsindslag fra helgenkårsceremonien på Peterspladsen søndag den 4. september, var der sikkert mange fjernsynsseere som blev overrasket over at erfare, at den lille sariklædte nonne med de mørke og venlige øjne og det store smil, ikke for længe var blevet kanoniseret. Mange anså nemlig Moder Teresa for hellig allerede, mens hun levede.

Selv på trods af helligkårsceremoniens formaliteter er ”hendes hellighed os så nær, så ydmyg og moderlig, at vi spontant vil fortsætte med at kalde hende ’Moder Teresa’”, sagde pave Frans i sin prædiken, hvilket udløste et stort bifald blandt de tusindvis af forsamlede på Peterspladsen.

”Moder Teresa viste i alle aspekter af sit liv en generøs guddommelig næstekærlighed, og stillede sig selv til rådighed for alle ved sit åbenlyse forsvar for menneskelivet, de ufødte, forladte og udstødte”, sagde paven under messen på Peterspladsen.

En utrættelig tjener

I sin prædiken forklarede paven, at Guds vilje bedst indfanges af profeten Hoseas’ ord: ”Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtofre” (Hos 6,6).

”Gud glæder sig over enhver næstekærlig gerning, fordi vi i ansigtet på den bror og søster, vi hjælper, ser Guds uudgrundelige ansigt”, sagde pave Frans og fortsatte: ”Hver gang vi bøjer os ned mod vor trængende bror og søster, giver vi Jesus noget at spise og drikke; vi iklæder og hjælper ham, vi møder Guds Søn”.

Ligesom Moder Teresa er vi kristne kaldede til ikke blot at udføre næstekærlige gerninger, men også at udleve barmhjertighed som et kald og ”vokse i kærlighed hver eneste dag”, fortsatte paven.

”Overalt hvor nogen rækker hånden ud og beder om vor hjælp til atter at kunne rejse sig, må vi være tilstede ligesom Kirken, der bevarer og videregiver håbet”.

Moder Teresa, fortsatte pave Frans, udlevede dette kald til barmhjertighed gennem sit engagement i forsvaret for det ufødte liv og gennem at bøje sig ned mod ”de kasserede, som efterlades til at dø ved vejens side”.

”Hun hævdede også sin røst blandt denne verdens magter, for at de skulle erkende deres medansvar i fattigdommens forbrydelse, som de har været med til at skabe”, sagde paven: ”For Moder Teresa var barmhjertighed det ’salt’, der gav hendes arbejde kraft; den var det ’lys’ som lyste i mørket for de mange, som ikke havde flere tårer at udgyde over deres fattigdom og deres lidelse”.

For alle kristne, især de frivillige som er engageret med velgørende arbejde, er den hellige nonnes liv fortsat et eksempel på og vidnesbyrd om Guds nærhed til de allerfattigste, fortsatte paven.

”I dag giver jeg jer dette forbillede af en kvinde og en gudsviet person [...] Må

Begejstringen og interessen for kanoniseringen af Moder Teresa kunne blandt andet aflæses af, at der var blevet uddelt over 100.000 billetter til ceremonien på Peterspladsen, og at 120 tv-stationer transmitterede begivenheden direkte til seere over hele verden. Foto: Alessandra Tarantino, AP.

denne utrættelige barmhjertighedens tjener i dag hjælpe os med til på en dybere måde at forstå, at det eneste pejlemærke for vores arbejde må være en kærlighed, som er rensset for enhver ideologi og som gives frit til alle uden hensyn til sprog, kultur, race eller religion”.

’Kaldet i kaldet’

Moder Teresa var kendt som ”de fattiges moder” og hun levede og arbejdede blandt ”de fattigste af de fattigste” i Indiens slumbyer. Hun blev født som Agnes Gonxha Bojaxhiu i Skopje, i det nuværende Makedonien, i 1910 af etnisk albanske forældre og blev uddannet som lærer. Hun rejste i 1929 til Dublin, hvor hun indtrådte hos Loreto-søstrene, og blev senere udsendt til søstrenes kloster i Indien, hvor hun arbejdede som lærer, senere som klostrets leder. I 1948 forlod hun ordenen – efter aftale med sine overordnede – for at forfølge sit egentlige kald, ”kaldet i kaldet”. Iklædt en simpel hvid bomuldssari med blå kanter, de fattige indiske kvinders traditionelle klædedragt, flyttede hun til et af Kolkatas fattigste slumkvarterer for at leve sit kald om at hjælpe de lidende, de syge og marginaliserede. Mange unge kvinder valgte at følge hendes eksempel og indtrådte i hendes ordensfællesskab, Kærlighedens Missionærer, som i 1950 fik Kirkens godkendelse.

Kærlighedens Missionærer har i dag over 4.500 søstre og driver herberger for hjemløse i 133 lande. Ordenen er også repræsenteret i Danmark.

Moder Teresas omsorg og indsats for spedalske, syge, døende, forældreløse og andre på samfundets bund førte til global respekt og organiseret støtte i mange lande, og hun modtog mange internationale hædersbevisninger for sit arbejde. I 1979 modtog hun Nobels Fredspris, som hun takkede ja til ”på vegne af de fattige”. I 1999 blev hun kåret til verdens mest beundrede kvinde i Gallups *List over Most Widely Admired People of the 20th Century*.

Moder Teresa døde den 5. december 1997 i Kolkata, 87 år gammel, og fik et statsmandsbegravelse af den indiske stat som en anerkendelse for hendes store arbejde med samfundets marginaliserede mennesker. Blot seks år efter sin død blev hun saligkåret af den nu hellige pave Johannes Paul II i 2003.

Amoris laetitia

ESORTAZIONE APOSTOLICA
POSTSINODALE
AMORIS LAETITIA
DEL SANTO PADRE
FRANCESCO
AI VESCOVI
AI PRESBITERI E AI DIACONI
ALLE PERSONE CONSACRATE
AGLI SPOSI CRISTIANI
E A TUTTI I FEDELI LAICI
SULL'AMORE NELLA FAMIGLIA

Diskussionen fortsætter.

[Læs mere på side](#)

4

Diakoner

Michael Münchow skriver om diakoner i Kirken. [Læs mere på side](#)

7

Pilgrimsvandring

Pilgrimshuset i Maribo, pilgrimsvandring i Italien, pilgrimsvandringens spiritualitet. [Læs mere på side](#)

8-9

Kirken i Danmark

Status på kirkelukninger, jesuitterne fejrer mærkedag, katekese og meget mere. [Læs mere på side](#)

9-12

Det går den rigtige vej

VERDENSMÅL Fredag den 9. september uddelte hundredvis af frivillige Verdens Bedste Nyheder og Verdensmåls-juice ud til morgenfriske danskere i hele landet for at fejre FN's nye Verdensmål.

Caritas Danmark bidrog i år med 14 uddelingssteder over hele landet og 250 frivillige – ud af arrangementets i alt 140 uddelingssteder og 1.500 frivillige.

Billedet viser de mange Caritas-frivillige på Hovedbanegården i København.

Foto: Caritas Danmark.

KO mener

10-årsdag for en misforstået tale

12. september 2006 holdt Benedikt XVI sin – nu – kontroversielle Regensburg-tale. I indledningen citerede han fra en dialog mellem en byzantinsk kejser og en lærd perser i det 14. århundrede, hvor kejseren spurgte: ”Vis mig, hvad Muhammed har bragt af nyt – og da vil du kun finde det, som er slet og umenneskeligt. Så som at han foreskrev, at troen, som han prædiker, skal udbredes med sværd”.

Citatet, i medierne gengivet løst fra sammenhængen, skabte sammen med billedet af Benedikt som ærkekonserverativ kulturkriger et ramaskrig i muslimske lande, og da han få måneder senere besøgte Tyrkiet, var han nødt til at sende forsonende budskaber til muslimerne.

Her ti år efter er der en voksende erkendelse af, at verden skylder Benedikt en undskyldning. Fremvæksten af islamiske terrorgrupper og den vold og ødelæggelse, de spreder, har skabt fornemmelsen af, at paven måske havde ret, da han påpegede Islams problem med religiøs vold.

I den ophedede debat, der fulgte, glemte mange, at Regensburg-talens anliggende ikke handlede om islam, men om forholdet mellem tro og fornuft. Førnævnte citat brugte Benedikt til at understrege, at man aldrig må adskille religion fra fornuft, og hans advarsel kunne ligeså vel have taget udgangspunkt i hinduisme, buddhisme eller for den sags skyld kristendom.

Benedikt ønskede at italesætte to bekymrende tendenser i vestlig tænkning. En stor del af talen forsøgte at kortlægge de historiske grunde til ”afhelleniseringen”, hvor den tidlige kristendoms brug af antikens fornuftsbegreb af mange nu anses for en historisk tilfældighed og ikke afgørende i forhold til den kristne tro.

Benedikt insisterede på, at det ikke var tilfældet, men at det derimod var helt afgørende for kristendommens udvikling at anerkende fornuften som en iboende del af Guds natur, og at det at handle irrationelt derfor er at gå imod Guds vilje.

Han kritiserede også tendensen i vestlig kultur til kun at betragte de eksakte videnskaber som virkeligt rationelle og objektive og til at henvise fx moralen til den subjektive og personlige sfære.

Benedikt sagde, at det underminerer grundlaget for at opnå moralsk konsensus om noget som helst og dermed gør det umuligt at opbygge et ægte samfund. For hvis det objektivt gode ikke findes, hvad hindrer da den mægtige i at udnytte den svage eller et tyrannisk flertal i at undertrykke mindretallet? bemærker vatikanisten John L. Allen Jr.

Endelig fremhævede Benedikt, at empirisk videnskab heller ikke er forudsætningsløs, men forudsætter at universet har en iboende rationel matematisk struktur, den ikke selv kan forklare, og at det ikke er irrationelt at spørge, hvordan noget er opstået. Benedikt mente altså, at troens valg ikke er irrationelle, og at tendenser i Vesten som anser dem som sådan, er de virkelige fjender af oplysning og fremskridt.

Her på tiåret for Regensburg-talen skylder verden faktisk Benedikt en undskyldning – ikke for at være uenige med hans argumenter i talen, men for helt at overse hans anliggende.

NM

Frugten af mange års dialog

Pavebesøget i Lunds domkirke er det synlige resultat af fem årtiers økumeniske drøftelser.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKUMENI Om godt fem uger besøger paven Sverige for at deltage i en mindehøjtidelighed i Lunds domkirke for 500-året for reformationen. Den økumeniske begivenhed er bemærkelsesværdig navnlig i lyset af de konsekvenser det fik for Europa og verdenshistorien, at munken Martin Luther i 1517 valgte at hænge sine 95 teser på døren til domkirken i Wittenberg. Begivenheden i Lund den 31. oktober vil være det synlige resultat af mange års dialogarbejde mellem katolikker og lutheranere.

I august fortalte præsidenten for det pavelege råd til fremme af kristen enhed, kardinal Kurt Koch, i et interview med *L'Osservatore Romano*, hvordan de to kirkesamfund havde forberedt højtideligholdelsen: ”Vi har udarbejdet et dokument, som fortæller hvordan katolikker og lutheranere sammen kan mindes reformationen. Dokumentet med titlen ’Fra konflikt til fællesskab’ danner grundlag for den katolske-lutheranske liturgiske guide ’Common Prayer’, der bliver anvendt under ceremonien i Lunds domkirke den 31. oktober”.

Kardinal Koch nævnte desuden, at ”hovedaspekterne af samarbejdet mellem Det lutherske Verdensforbunds hjælpe- og udviklingsorganisation World Service og Caritas Internationalis vil blive præsenteret på Malmø stadion, nemlig modtagelse af flygtninge, fredsarbejdet og at fremme klimaretfærdighed”. Og han tilføjede: ”Pave Frans, biskop Munib A. Younan og pastor Martin Junge – hhv. Verdensforbundets præsident og generalsekretær – vil lede fællesbønnen i Lund og arrangementet i Malmø sammen med lederne af Svenska kyrka og det katolske bispedømme Stockholm. Paven vil desuden fejre messe for den lille lokale [katolske] menighed søndag den 1. november”.

Besvarer tre udfordringer

Fælles kristen bøn og handling til gavn for de fattigste, for fred og Skaberværket er allerede i dag en farbar vej for de to kirkesamfund. Hvor langt forberedelserne til højtideligholdelsen den 31. oktober er nået, fremgår af førnævnte dokument ’Fra konflikt til fællesskab’, som er frugten af

det mangeårige arbejde i Den lutherske/romersk-katolske Kommission for Kirkens enhed. I indledningen af dokumentet, som blev offentliggjort i 2013 og som kardinal Koch selv har bidraget til, siges der: ”I 2017 vil lutheranske og katolske kristne sammen mindes, at Reformation tog sin begyndelse for 500 år siden. Lutheranere og katolikker glæder sig i dag over en voksende gensidig forståelse, et mere intenst samarbejde og en større respekt for hinanden. De er nået til den erkendelse, at mere forener end adskiller dem: Over det hele står den fælles tro på den treenige Gud og åbenbaringen i Jesus Kristus samt anerkendelsen af de basale sandheder i retfærdiggørelseslæren”.

”Kirkens sande enhed kan kun være en enhed i Jesu Kristi Evangeliums sandhed. Den kendsgerning, at kampen for denne sandhed i det 16. århundrede førte til tabet af enhed i kristenheden i Vesten, hører til kirkehistoriens mørke sider. I 2017 må vi åbent bekende, at vi er blevet skyldige over for Kristus, idet vi har skadet Kirkens enhed”.

Men også en anden passage er særlig interessant for at forstå den kommende højtideligholdelse.

”Den aktuelle kontekst indeholder tre vigtige udfordringer, som frembyder både muligheder og forpligtelser: (1) Det er den første højtideligholdelse af mindet om Reformationen i den økumeniske tidsalder. Denne fælles højtideligholdelse frembyder således en anledning til at uddybe fællesskabet mellem katolikker og lutheranere. (2) Det er den første højtideligholdelse af mindet om Reformationen i den globale tidsalder. Derfor må den fælles højtideligholdelse indbefatte erfaringerne og perspektiverne hos kristne fra Syden og Norden, fra Østen og Vesten”.

Endelig forklarer det tredje punkt: ”Det er den første højtideligholdelse af mindet om Reformationen, som må befatte sig med nødvendigheden af en ny evangelisering i en tid, der er præget både af et voksende antal nye religiøse bevægelser og samtidig af en tiltagende sekularisering mange steder. Derfor giver den fælles højtideligholdelse lejlighed og samtidig forpligtelse til at være et fælles vidnesbyrd om troen”.

Pave Frans hilser på ærkebiskop Antje Jackelén fra Svenska kyrkan under en privataudiens i Vatikanet tidligere på året. Foto: Svenska kyrkan.

Disse tre afgørende punkter beskriver den økumeniske dialog som en ikke-statisk proces, men lydhør over for tidens forandringer og sammenfatter godt 50 års økumenisk dialog.

Fælles samvittighedsransagning

Da kardinal Kurt Koch for nogle år siden i en tale i Den lutherske Verdenskongres’ hovedkvarter i Geneve berørte det fælles dokument fra juni 2013 og fælles højtideligholdelse af reformationen, mindede den østrigske kardinal om, at Benedikt XVI med glæde havde modtaget invitationen til den fælles markering af den historiske begivenhed. I sin tale understregede kardinal Koch, at de kristne har pligt til ikke at glemme de katastrofale følger, som reformationen afstedkom især i Europa. Og han tilføjede, at sekulariseringsprocessen eller vanen med i dag at gøre ens tro til noget privat var et resultat af denne ”konflikt”, og de blodige krige som fulgte efter bruddet med Moderkirken også er noget, man ikke bør glemme. Kun gennem en proces med en fælles ihukommelse af fortidens begivenheder, fastslog Koch, vil katolikker og lutheranere kunne dele en fælles vej.

Kardinal Koch henviste også til en tale, som Benedikt XVI holdt i januar 2011 på et møde med en delegation fra Den evangelisk-lutherske Kirke i Tyskland. Med reference til den kommende ”fælles økumeniske højtideligholdelse” af reformationen i 2017, bemærkede paven, at det ikke må udvikle sig til en slags triumferende fejring, men være en anledning til at vise en fælles forpligtelse til at følge Herren og hans Ord. Benedikt understregede i sin tale, hvor vitalt det er at tilgive de historiske ondt, begge sider havde begået og sårene, de havde forårsaget, og pegede på behovet for en fælles samvittighedsransagning.

Det er derfor ingen tilfældighed, at det i det fælles dokument ’Fra konflikt til fællesskab’ hedder:

”I 2017 må vi åbent bekende, at vi er blevet skyldige over for Kristus, idet vi har skadet Kirkens enhed. Dette mindeår stiller os overfor to udfordringer: en ransagning og forsoning af minderne, og en genopretning af den kristne enhed i overensstemmelse med Jesu Kristi Evangeliums sandhed”.

Det ’lutherske’ Skandinavien

Pave Frans’ besøg i Lund den 31. oktober er det første pavebesøg i et nordisk land siden den hellige pave Johannes Paul II besøgte de nordiske lande i 1989.

At mødet holdes i Lund skyldes bl.a. at det var her, Det lutherske Verdensforbund blev oprettet i 1947, og forbundet fejrer sit 70-års jubilæum i 2017. Lund ligger også i ”det lutherske Skandinavien”, som på mange måder er blevet præget af reformationen.

Mødet markerer også at det i 2017 er 50 år siden den økumeniske dialog mellem lutheranere og katolikker begyndte.

Det er Det lutherske Verdensforbund og Vatikanet, som indbyder til mødet.

Læs mere om arrangementet på www.lund2016.net.

Monsignor begynder sin afsoning i Vatikanet

Der er afsagt domme i Vatileaks II-sagen.

VATILEAKS En spansk Opus Dei-præst, dømt for at have lækket fortrolige dokumenter om Vatikanets finansielle reformer, er begyndt at afsones sin fængselsdom indenfor Vatikanets mure.

Msgr. Lucio Vallejo Balda, tidligere sekretær i præfekturet for Den hellige Stols økonomiske anliggender, blev den 7. juli kendt skyldig i at have stjålet og videregivet dokumenter til de to italienske journalister Gianluigi Nuzzi og Emiliano Fittipaldi.

Ifølge Vatikanets egne regler har anklagemyndigheden 40 dage til at anke afgørelsen, der var væsentlig kortere end, hvad anklagemyndigheden havde begæret.

Oprindeligt blev Balda bevilliget en vis bevægelsesfrihed indenfor Vatikanstatens område, men den 22. august blev han formelt arresteret af Vatikanets politi og anbragt i fængsel for at begynde afsoningen af sin straf.

Fængselscellen, som befinder sig i den bygning, hvor gendarmeriet – Vatikanets politi – har sit kontor, menes at være samme celle som Paolo Gabriele, Benedikt XVI's tidligere butler, afsonede sin straf i efter at være dømt for at have lækket fortrolige dokumenter i 2012. Gabriele blev benådet af Benedikt, efter at han havde afsonet mindre end tre måneder af sin fængselsstraf på 18 måneder.

En anden medskyldig i Vatileaks II-sagen, pr-eksperten Francesca Chaouqui, tidligere medlem af Vatikanets finansielle tilsynskommission, blev idømt en ti måneders betinget dom for sin rolle i dokumentlækagen, mens Nicola Maio, msgr. Baldas tidligere assistent, blev frifundet for alle anklager.

Den lækkede information blev viderebragt i Nuzzis bog 'Merchants in the Temple' og i Fittipaldis bog 'Avarice'. Begge bøger

Personerne bag Vatileak II på anklagebænken. Fra højre mod venstre, msgr. Lucio Vallejo Balda, Francesca Chaouqui og forfatterne Emiliano Fittipaldi og Gianluigi Nuzzi. Foto: L'Osservatore Romano.

beskriver de uregelmæssigheder, som blev afsløret efter pave Frans oprettede en kommission til opsyn med de finansielle aktiviteter i Vatikanets kontorer.

Dommeren Giuseppe Della Torre, leder af tribunalen i Vatikanstaten, valgte at frifinde Nuzzi og Fittipaldi på baggrund af pressefriheden og med den begrundelse, at Vatikanretten ikke har nogen lovlig jurisdiktion over journalisterne.

NM

Paven fortsætter sin kuriereform

Nyt kontor med fokus på menneskelig udvikling erstatter fire pavelige råd.

KURIEN Den 31. august udsendte pave Frans et moto proprio med titlen *Humanam Progressionem* (Menneskelig udvikling). Hermed indstifter han en ny afdeling i den romerske kurie til at fremme den menneskelige udvikling. Ordlyden af moto proprio'et er:

” Kirken er af hele sit væsen og handlinger kaldet til at fremme menneskets integrerede udvikling i lyset af Evangeliet. Denne udvikling sker ved at værne om de uvurderlige goder retfærdighed, fred og omsorgen for Skaberværket. I sit arbejde med at bekræfte disse værdier tilpasser apostlen Peters efterfølger løbende de institutioner, der samarbejder med ham, så de bliver stadig bedre til at tilgodese behovene hos de mænd og kvinder, de er kaldede til at tjene.

For at Den hellige Stol kan være omsorgsfuld på disse områder, samt inden for sundheds- og velgørehedsarbejdet, indstifter jeg herved kontoret til fremme af integreret menneskelig udvikling. Dette kontor

vil være kompetent især med hensyn til spørgsmål om indvandrere, de trængende, de syge, de udstødte og marginaliserede, de fængslede og de arbejdsløse, samt ofrene for væbnede konflikter, naturkatastrofer og alle former for slaveri og tortur.

Det nye kontor, som styres af statutter jeg i dag har godkendt *ad experimentum*, vil besidde kompetencerne fra de pavelige råd, som lægges sammen pr. 1. januar 2017: det pavelige råd for Retfærdighed og Fred, det pavelige råd *Cor Unum*, det pavelige råd for pastoral omsorg for migranter og indvandrere, og det pavelige råd for sundheds- og sygeplejepersonale. Fra den dato ophører disse fire pavelige råd deres virke i den romerske kurie, og afsnittene 142-153 i den apostoliske konstitution *Pastor Bonus* udgår”.

Pave Frans har underskrevet moto proprio'et den 17. august 'under Barmhjertighedens Jubelår, fjerde år i mit pontifikat'.

Kardinal Peter Turkson, den nuværende præfekt for det pavelige råd for Retfærdighed og Fred (*Justitia et Pax*), er udnævnt til præfekt for det nye kontor.

NM

Nyt kontor i den romerske kurie skal fremme menneskets integrerede udvikling i lyset af Evangeliet. Foto: Karsten Schmid, Pfarrbriefservice.de.

Kort nyt

Første katolske præst

MONGOLIET Biskop Wenceslao Padilla, apostolisk præfekt for bispedømmet Ulaanbaatar, viede den 28. august Joseph Enkh som den første mongolskfødte katolske præst i nyere tid. Det skete i domkirken Sankt Peter og Paul i hovedstaden Ulaanbaatar. Ifølge nyhedsbureauet *Fides* deltog over 1.500 personer i begivenheden, der beskrives som et ”særligt øjeblik for Den katolske Kirke i Mongoliet og for hele samfundet”.

Joseph Enkh blev diakonviet 11. december 2014 i Daejeong, Sydkorea, hvor han har modtaget en del af sin undervisning, og han vendte i starten af januar hjem til Mongoliet for at arbejde i landets tre sogne.

Kirken i landet er i vækst efter årtier med kommunistisk styre, hvor religionsudøvelse var forbudt. Efter at religionsfriheden blev genindført i 1992 er der i dag ca. 1.000 katolikker i Mongoliet fordelt på tre sogne.

Økumeni mod kernevåben

NEDRUSTNING Kirkernes Verdensråd og det katolske Pax Christi International foreslår i en rapport til FN et forbud mod kernevåben fra 2017. Dette økumeniske initiativ vil blive forelagt FN på et møde i oktober.

Rapporten er blevet til efter et møde i Genève af Kirkernes Verdensråd og Pax Christi International med repræsentanter fra hundred lande.

Formanden for internationale anliggender i verdensrådet, Peter Prove, fortæller at deres seneste tiltag er vigtigt i en tid, hvor man moderniserer kernevåben i stedet for at fjerne dem. Under mødet tog deltagerne kontakt til 24 regeringer for at overtale dem til at føre en politik for et forbud mod kernevåben i hele verden.

Det økumeniske mødes repræsentanter er i kontakt med regeringer og især de lande, der har kernevåben, som for størstedelens vedkommende er medlemmer af NATO.

Tak for dit bidrag!

FRIVILLIGT BIDRAG I disse uger modtager katolske husstande og KO's læsere en opfordring til via indbetalingskort eller betalingservice at yde *et frivilligt bidrag* på kr. 255,- til udgivelsen af Katolsk Orientering. Dit frivillige bidrag er helt afgørende for avisen økonomi, som i disse år døjer med stigende udgifter til trykning og distribution af avisen.

Så tag godt imod opfordringen til at yde et frivilligt bidrag til KO – der er hårdt brug for din hjælp!

Du kan også støtte KO ved at indbetale et beløb på Danske Bank reg. 4183 konto 1685163. Husk at skrive dit navn på meddelelsen! Husk at beløbet er fradragsberettiget hvis vi har dit CPR-nummer.

KO's redaktion takker for alle bidrag, store såvel som små.

HUSK CARITAS-DAGEN SØNDAG D. 2. OKTOBER PÅ SANKT ALBANI SKOLE I ODENSE!

08.15 Vietnamesisk messe med kort præsentation af Caritas' arbejde **10.00** Højmesse ved biskop Czeslaw. Bestyrelsesformand Christa Bonde indbyder til Caritas-dag ved messens afslutning **11.15-11.30** Velkomst ved generalsekretær Jann Sjusen **11.30-12.30** Frokost forberedt af frivillige **12.30-13.10** Flygtninge globalt og lokalt. Oplæg med mulighed for spørgsmål og debat **13.10-13.45** Kalejdoskop – rundt om Caritas. Korte præsentationer af Caritas' arbejde **13.45-14.00** Afrunding af dagen med biskop Czeslaw og bestyrelsesformand Christa Bonde **14.00-14.30** Kaffe

Der vil være underholdning for børn dagen igennem
Læs mere på www.caritas.dk. Tilmelding ikke nødvendigt. Mad og drikke er gratis.

Perspektivskifte i sjælesorgen

Amoris laetitia fokuserer på det enkelte menneskes ansvarlighed, siger østrigsk pastoralteolog.

SJÆLESORG Paven forventer af sjælesørgerne en "ars pastorandi" (sjælesorgskultur) af højeste karat. En sådan sjælesorg moraliserer ikke – den heler. Den er ikke formynderisk, men ledsager den enkelte på kompetent vis og har evnen til at sætte sig ind i den enkeltes situation. Det drejer sig om at integrere evnen til at skelne i den pastorale praksis. I *Amoris laetitia* ser vi begyndelsen til en ny kultur i ægteskabs- og familiepastoralen. Med den kommer der en pastoral vending, men ikke en ændring af Kirkens lære om ægteskabet. Sakramenterne ses ikke som en belønning til den fuldkomne, men som helbredende medicin. Efter pavens barmhjertighedslogik går Kirken fra at være en retssal til at være et feltlazaret med medicin til de sårede. Kirken fokuserer på at hele mennesker frem for at moralisere over for dem.

Dokumentet kan læses som en håndbog

i ægteskabspastorale og ægteskabsvejledning.

Det siger den østrigiske pastoralteolog Paul Zulehner i bogen "Vom Gesetz zum Gesicht" (Fra loven til ansigtet), der udkom i begyndelsen af september i Østrig.

Ifølge pave Frans har Den katolske Kirke meget at lære af østkirkernes synodalitet, og familiesynoden beviser, at der allerede er gjort enorme fremskridt på området.

Paven inddrager i *Amoris laetitia* den skat af erfaringer, som de gifte præster i østkirkkerne repræsenterer. Men frem for alt kan Den katolske Kirke lære af østkirkernes pastorale praksis over for fraskilte og gengifte, siger Paul Zulehner.

Han fremhæver, at der ligger en lang og ubrudt tradition bag den østkirkelige praksis, og at den ikke bare er "en billig tilpasning af evangeliet til tidsånden". Den østkirkelige praksis er velfunderet og går

tilbage til kirkefædre og konciler med høj autoritet.

Som eksempler nævnes koncilet i Laodicea 343, der taler om kommunionen som middel til tilgivelse og til heling af de sår, der er opstået. Det fastlægger, at der efter skilsmisse må følge en tid med faste og bøn. Basilius den Store (død 379) taler om en lang bodstid på 15 år for ægteskabsbryderen.

Stikord til en ny praksis i dag er biskoppens pastorale ansvar i uddannelsen af sjælesørgere og mulighed for en gradvis genoptagelse i Kirkens fulde fællesskab efter en bods- og bønstid og tidsbegrænset udelukkelse fra kommunionen.

Zulehner betegner den østkirkelige praksis som patriarkalsk eller paternalistisk, mens den katolske praksis bør rette sig mod enkeltpersonen, vedkommendes ansvarlighed og personlige samvittighedsskøn. Den baseres på en teologisk opvurdering af personen, der kan betegnes som moderne, fordi den sætter det enkelte menneskes ansvarlighed i fokus, skriver Zulehner.

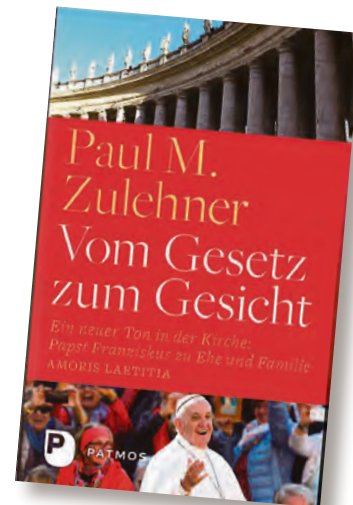
Ifølge ham står de ortodokse kirker ved et førmoderne stadium, de protestantiske kirker på et moderne stadium mens den katolske kirke befinder sig i en midterposition hvad

angår synet på ægteskabet.

Zulehner ser *Amoris laetitia* som en bekræftelse af de retningslinjer der har været gældende i Østrig siden 1980. Kirken skal afspejle respekten for de valg, den enkelte træffer, i sin pastorale praksis, sådan at den enkelte ramte ikke mere skal føle sig tvunget til at sige: "Gud tilgiver mig, men Kirken tilgiver mig ikke".

LR

Paul Zulehner: *Vom Gesetz zum Gesicht* udkom på forlaget Patmos i begyndelsen af september.

Kontinuitet, brud eller fornyelse i kontinuiteten?

Amoris laetitia kan skabe forvirring, siger italiensk kardinal.

ÆGTESKABET "Amoris laetitia er blevet fortolket på forskellig vis af præster, teologer og professionelle i medierne. Nu rejser spørgsmålet sig spontant med hensyn til den traditionelle lære og praksis – er der kontinuitet, brud eller fornyelse i kontinuiteten sammenlignet med *Familiaris Consortio* af pave Johannes Paul II"?

Det skriver kardinal Ennio Antonelli (79) i den lille bog "Per vivere l'Amoris laetitia" (for at leve Amoris laetitia), der den 15. september udkom i Italien på forlaget Ares. Kardinal Antonelli er tidligere præsident for Det pavelige råd for Familien og har deltaget aktivt i diskussionen omkring *Amoris laetitia*, men var ikke selv med til familiesynoden, skriver Sandro Magister, der på sit website chiesa.espresso.repubblica.it har bragt et uddrag fra bogen.

Ifølge Magister har kardinalen i bogen *Crisi del matrimonio & eucaristia* (Ægteskabets og Eukaristiens krise), der udkom sidste år, udtrykt bekymring for, at "fraskilte gengiftes og samlevendes deltagelse i kommunionen hurtigt bliver en generel kendsgerning". En følge heraf kunne ifølge kardinalen blive: "at det ikke mere vil have megen mening at tale om ægteskabets uopløselighed og at selve fejringen af ægteskabet som sakramente vil miste sin praktiske relevans".

I sin nye bog sætter Antonelli *Amoris laetitia* i forhold til Kirkens tradition på området ægteskab og familie. Og han ser exhortationen som tegn på en fremadskridende udvikling fra klassisk katolsk morallære til den nuværende tilstand på området.

Hvor al opmærksomhed tidligere var rettet mod den objektive moralske sandhed i Kirkens lære, er der nu sket en trinvis forskydning, skriver kardinalen, der fremhæver, at den individuelle samvittighed og det personlige ansvar nu har fået første prioritet. Der er intet ændret i Kirkens lære

om ægteskabet; men exhortationen bringer nyt på den måde, at den opmuntrer til "en ansvarlig personlig og pastoral skelnen i de enkelte tilfælde", skriver kardinalen med henvisning til paragraf 300 i *Amoris laetitia*.

"I en tid med sekularisering og seksuel revolution forstår mange ikke mere meningen med Kirkens lære om ægteskab og seksualitet. Det er en udbredt opfattelse, at seksuelle forhold mellem voksne der har givet deres samtykke er tilladte også uden for ægteskabet", konstaterer Antonelli.

Med baggrund i at mange bliver gift uden at forstå Kirkens lære om ægteskabet, argumenterer Antonelli for, at man ikke altid har det fulde subjektive ansvar. Johannes Paul II opfordrede i *Familiaris Consortio* (exhortation fra 1981) fraskilte gengifte til at tage del i Kirkens liv og møde Guds barmhjertighed på andre måder end ved deltagelse i sakramenterne. Men der er sket meget siden 1981. I dag er sekulariseringen endnu mere fremskreden og uvidenheden om Kirkens ægteskabslære er endnu større end under Johannes Paul II, fremhæver kardinalen. Det betyder, at mennesker, der lever i "irregulære forhold" i visse tilfælde kan have mindre ansvar for deres situation på grund af uvidenhed, uagtsomhed m.m. Det kan også betyde, at i en situation, hvor man objektivt set lever i strid med Kirkens ægteskabslære, dér er man ikke altid fuldt ud skyldig, skriver kardinalen med henvisning til paragraf 302 i *Amoris laetitia*.

Han påpeger også, at denne forståelse ikke adskiller sig fra den traditionelle definition, idet det at begå en dødsynd forudsætter, at man med fuldt overlæg har handlet i strid med den guddommelige lov ifølge Den katolske Kirkes katekismus.

Samtidig – skriver kardinalen – kan man forudse, at der med *Amoris laetitia* let kan åbnes for moralsk relativisme og en

Kardinal Antonelli ved det 7. verdensmøde for familier 2012. Arkivfoto.

opfattelse af skilsmisse og nyt ægteskab som værende i overensstemmelse med Kirkens lære – kort sagt at der opstår yderligere forvirring om Kirkens lære blandt præster og troende.

Det nye i *Amoris laetitia* er anvendelsen af gradualitetsprincippet. Derved forstås, at man i højere grad ser på de enkelte tilfælde og bevæger sig væk fra alt eller intet princippet. Bagved ligger en forståelse for,

at også i irregulære situationer kan der være moralsk værdifulde aspekter. Hensigten er at åbne mere for evangeliets budskab om den guddommelige barmhjertighed, trøste og udvikle de små spirer af godt der ligger i den enkelte handling, siger kardinal Antonelli.

LR

Det siger kritikerne om Amoris laetitia

En mere omfattende dansk gennemgang af de kritiske røster omkring *Amoris laetitia* finder man på webstedet Katolsk Magasin, der redigeres af Torben Riis. Her er der udførlige kommentarer til familiesynoden og dens arbejdsmetoder samt et overblik over, hvad kritikerne har sagt

Webstedet bringer blandt andet et interview med filosofen Robert Spaemann, der kalder *Amoris laetitia* for et brud med Kirkens konstante lære. Spaemann har tidligere fungeret som teologisk rådgiver for pave Johannes Paul II og står pave emeritus Benedikt XVI nær.

På webstedet findes endvidere en artikel af belgieren Michel Chooyans, der er præst, filosof og teolog. Chooyans har et stort forfatterskab om spørgsmål af etisk art bag sig. Han er professor emeritus ved universitetet i Louvain og medlem af det pavelige akademi for sociale videnskaber. Endvidere fortæller webstedet om kardinal Caffarra, tidligere leder af det pavelige institut for studier i ægteskabet og familien ved Lateranuniversitetet. Kardinalen har tidligere kritiseret uklarhed og tvetydigheder i *Amoris laetitia*.

Læs mere på www.katolskmagasin.dk.

Den fattige Lazarus og den rige mand

Den 26. almindelige søndag, 25. september 2016.

Læsninger: Amos 6,1a.4-7, 1 Tim 6,11-16 og Luk 16,19-31.

Tekst: Pastor Dominique Tran Duc Than, Aalborg

SØNDAGSPRÆDIKEN Er han rig, som klædte sig i purpur og fint linned og hver dag levede i fest og pragt? Er den sårbefængte Lazarus, der gerne ville have spist sig mæt af krummer, der faldt fra den rige mands bord, den fattige? Er rigdom en velsignelse og fattigdom en forbandelse?

Gennem søndagens læsninger viser Kristus os den kristne anskuelse af og det kristne syn på rigdom og fattigdom, såvel som på velsignelse og forbandelse.

Rigdom og fattigdom er i sig selv hverken en velsignelse eller en forbandelse, fordi for den, som tror, kan Gud vende selv det onde til det gode. Både rigdom og fattigdom kan være en velsignelse og en forbandelse. For nogle kan rigdom være en forbandelse, men fattigdom en velsignelse. For andre er det lige det modsatte.

Den rige i evangeliet bliver ikke straffet, fordi han er rig og klædt i fint linned og spiser godt hverdag. Lazarus er ikke velsignet, fordi hans legeme dækkes med sår og han kun ønskede at spise sig mæt i det, der faldt fra den riges bord.

Den riges rigdom bliver hans forbandelse og straf, dels fordi han forlader sig kun på det jordiske og timelige i stedet for på Gud, som har givet ham meget, dels fordi han afviser at dele sin rigdom med den fattige Lazarus. Han fik tildelt den evige straf, ikke på grund af det som Gud har givet ham, men på grund af hans ligegyldighed over for Lazarus lidelser. Han, som ligger foran hans dør. Hans rigdom bliver hans forbandelse, fordi i hans liv og hjerte er der kun plads for rigdom og gods, ikke for Gud. Han nøjes med det jordiske liv, ikke det evige. Han mangler evne til at se og erkende, at Gud alene er hans liv og mål. Han mangler også evne til give og dele hvad Gud har skænket ham. Han symboliserer Israels fiasko for at holde den gamle pagt og lytte til Moses og profeternes befalinger. Han er den slags mennesker, der er tilfreds med kun at få dækket deres jordiske og rent menneskelige behov.

Den rige er dybest set fattig på Gud og det som hører Ham til: det evige liv. Han

er fattig, fordi han ikke har lært af Jesu Kristi ord: "Hvad hjælper det et menneske at vinde hele verden, men må bøde med sit liv? Eller hvad kan et menneske give som vederlag for sit liv?" (Matt 16,26). Han er fattig fordi han mangler evne til at se Jesus i sine fattige brødre og søstre: "Jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig." (Matt 25,42-43).

Han er fattig fordi han ikke har lært, at han kun er forvalter for Guds rigdom, dvs. at Gud giver ham meget med henblik på andre, som også er lemmer på Jesu Kristi legeme.

Han blev straffet for sine synder, fordi han ikke har gjort hvad han skulle have gjort: at være forvalter for Guds rigdom og at dele det han har fået fra Gud med andre. Han har svigtet sit kald som Guds forvalter og tjener: "Som af sin herre er sat til at give hans folk deres kost i rette tid?" (Matt 24,45) og som vil "skaffe sig venner ved hjælp af den uærlige mammon" (Luk 16,9).

Lazarus er fattig, men velsignet, ikke fordi han ikke har noget at leve af, men fordi han, på trods af sin lidelser og fattigdom, tror og forlader sig på Gud alene. Han er fattig på det jordiske, men rig på Guds nåde. Han har under alle omstændigheder Gud i sit hjerte. Han lever med Gud og har altid fulgt Ham. Lazarus midt i sin elendigheder regner og håber på Gud alene. Han lever med Gud, som hans navn "Eleazar" betyder: "min Klippe, min Borg, min Befrier, min Gud, mit Bjerg, hvortil jeg tyr, mit Skjold, mit Frelshorn, mit Værn" (Sl 18,2). Lazarus er den ægte fattige i ånden, derfor er han salig, velsignet: "Salige er de fattige i Ånden, thi Himmeriges Rige er deres" (Matt 5,3).

Det er Guds vilje og forsyn at hele skaberværket minder os om hans godhed, således at vi løfter vor sjæl til ham i taknemmelighed og vender os mod andre som vores brødre og søstre i solidaritet og ansvarlighed, både hvad angår livet her på

min tunge, for jeg pines i disse luer. Men Abraham svarede: Barn, husk på, at du fik dit gode, mens du levede, og Lazarus på samme måde det onde; nu trøstes han her, mens du pines. Desuden er der lagt en dyb kløft mellem os og jer, for at de, som vil herfra over til jer, ikke skal kunne det, og de heller ikke skal komme over til os derovrefra. Da sagde han: Så beder jeg dig, fader, at du vil sende ham til min fars hus, for jeg har fem brødre, for at han kan advare dem, så ikke også de kommer til dette pinested. Men Abraham svarede: De har Moses og profeterne, dem kan de høre. Nej, fader Abraham! sagde han, men kommer der en til dem fra de døde, vil de omvende sig. Abraham svarede: Hvis de ikke hører Moses og profeterne, vil de heller ikke lade sig overbevise, selv om en står op fra de døde.

jorden og i højere grad det evige liv således at "hans navn være helliget, hans rige komme, hans vilje ske i himlen som her på jorden".

Det er selve personens forhold til rigdom og fattigdom, der forvandler disse til velsignelse eller forbandelse for den enkelte og for andre. Disse kan føre mennesker til Gud eller væk fra ham, alt efter hvad de ser i dem: en gave fra Gud, vor Far i himlen, dvs. en tjener og et redskab, fremfor en afgud og et mål. Rigdom og fattigdom kan begge tjene til menneskers hellighed og derved føre dem til Gud og til det evige liv. Men de kan også gøre dem blinde således de ikke er i stand til at se Gud, der gennem disse, kalder dem til sig. De skal tjene mennesker og er skabt for mennesker, ikke omvendt.

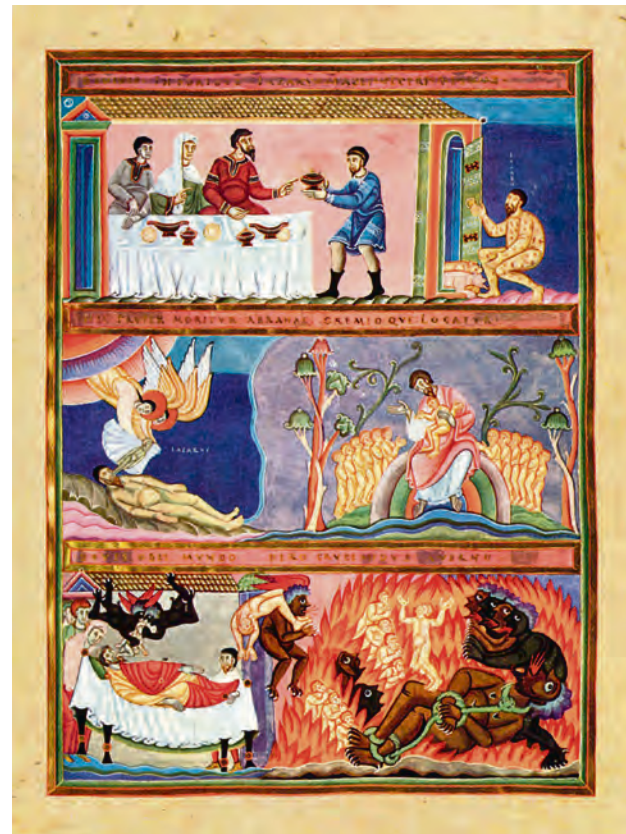
Hvem er den fattige og rige mand?

Den virkelige fattige er på den ene side den sjæl og det menneske der lukker hjertet for Gud, glemmer det evige, nøjes med det jordiske og timelige og på den anden side lukker sit hjerte for sin næste og er blind for andres lidelser. Han har et tomt og fattigt hjerte, fordi han stræber efter noget, som han aldrig kan få: at tilfredsstille sit hjertes evige længsel efter det fuldkomne med det ufuldkomne, at slukke dets tørst og sult efter Gud med tomhed.

Den virkelige rige er den sjæl og det menneske, der higer efter Gud som rigdom og er taknemmelig for alt det som Gud har givet ham og andre. Han mættes af Gud og hans kærlighed alene. Han søger at gøre Hans vilje og se Ham i alting. Han vil hellere give end at modtage. Han finder sin glæde i at dele, fokuserer mere på det at være end det at have. Han er sig bevidst at han kun er Guds forvalter. Han er stolt og glad for at blive brugt til glæde for andre og til gavn for deres frelse.

Kære brødre og søstre, bemærk, at Herren kender Lazarus ved navn og Joseph i hans lidelser, mens lederne og den rige mand ikke har

Lazarus og den rige mand. Øverst Lazarus ved den rige mands dør. I midten: Lazarus' sjæl føres til himlen af to engle. Nederst: den riges sjæl føres af to djævlene til helvede. Illustration fra evangeliaret i Echternach i Luxemburg. (8. århundrede). Evangeliaret findes i dag på Bibliothèque nationale de France i Paris. Foto: Wikipedia.

Lignelsen om den rige mand og Lazarus

Luk 16,19-31

Der var en rig mand, som klædte sig i purpur og fint linned og hver dag levede i fest og pragt. Men en fattig mand ved navn Lazarus lå ved hans port, fuld af sår, og ønskede kun at spise sig mæt i det, der faldt fra den riges bord, og hundene kom tilmed og slikkede hans sår. Så døde den fattige, og han blev af englene båret hen i Abrahams skød. Også den rige døde og blev begravet. Da han slog øjnene op i dødsriget, hvor han pintes, ser han Abraham langt borte og Lazarus i hans skød. Fader Abraham! råbte han, forbarm dig over mig og send Lazarus, så han kan dyppe spidsen af sin finger i vand og læske

Det er dig vi mangler!

Vi søger en stabil, glad og selvkørende person med salgserfaring til at styrke annoncesalget i Katolsk Orientering.

- Dit arbejde vil bestå af opsøgende kundesalg samt pleje af eksisterende annoncører, og sker i tæt samarbejde med avisens dynamiske redaktion.
- Har du 85 timer om året, ca. tre dage hvert kvartal?

Er du interesseret – og har du erfaringen?

Så ring og hør nærmere om arbejdets indhold og løn hos informationschef Niels Messerschmidt på tlf. 33 55 60 25 eller send en mail til nm@katolsk.dk.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Åndeligt moderskab

I Kentucky i USA lever søster Cecilia Maria af Kristi Legeme i et kloster for passionistnonner. Hun fortæller her om sine danske rødder og hvorfor hun blev katolik.

Tekst: Kirsten Krog

INTERVIEW For en del år siden fik jeg – i forbindelse med arbejdet med min bog om Gemma Galgani – kontakt med et passionistnonnekloster i Whitesville, Kentucky i USA, en kontakt som kun er blevet tættere gennem årene.

I 2009 – et par år efter min første kontakt med klosteret – indtrådte en ung kvinde, Ane Kirstine, som har danske rødder. Ved sin ikklædning fik hun klosternavnet søster Cecilia Maria af Kristi Legeme. I det følgende interview med søster Cecilia Maria fortæller hun om sin baggrund og sit kald til at leve som passionistnonne og som åndelig mor i forening med Jomfru Maria, Den smertefulde Moder:

Fortæl lidt om din danske baggrund.

”Min mors forældre immigrerede begge til USA fra Danmark og mødte hinanden i Den danske lutherske Kirke i Los Angeles, hvor de blev gift. Min mor er født i Amerika, men hun voksede op med det danske sprog og den danske kultur. Det meste af hendes familie bor stadig i Danmark, og jeg har besøgt dem tre gange i den lille by Vorning mellem Viborg og Randers, hvor vores familie har ejet købmandsforretningen siden 1916. Mit dåbsnavn, Ane Kirstine, er efter min oldemor, Ane Kirstine ”Købmand” Nielsen, som styrede købmandsforretningen mange år efter sin mand, Antons, død. Min mor lærte os mange danske skikke, som hun kendte og elskede. Siden jeg er gået i kloster, har jeg også lært nonnerne nogle danske traditioner. Så nu ser vi alle frem til at finde ud af, hvem der finder mandlen i risalamanden til jul, og vi får ind imellem frikadeller og brune kartofler.”

Du er – ligesom de fleste her i Danmark – født og opvokset som lutheraner. Hvordan gik det til, at du blev katolik?

”Jeg blev døbt i Den danske lutherske Kirke; men mens jeg voksede op, kom vores familie ikke meget i kirken. Jeg troede ikke på Gud, mest fordi han ikke betød noget for mig. Men da jeg blev 13, besluttede mine forældre at tage os med til den lutherske kirke i vores by. Da jeg oplevede liturgien den første søndag, vidste jeg pludselig to ting: Gud er virkelig, og jeg elsker Ham! Det var en overraskelse, og det forandrede mit liv. Set i bagespejlet tror jeg, at min dåbs nåde var aktiv den dag – troen, håbet og kærligheden havde altid været der, men de ventede på en anledning til at blomstre.

Jeg blev forelsket i liturgien, hvorfra jeg modtog det meste af min katekese. Den lærte mig, hvad Gud har gjort for os gennem sin søns lidelse, den lærte mig, hvordan jeg skulle bede, og vigtigst af alt lærte den mig om Eukaristien. Jeg troede Jesu ord, når præsten sagde: ”Dette er mit legeme ... dette er mit blod”, og jeg udviklede en dyb hengivenhed for den hellige kommunion. Det var denne hengivenhed, som ledte mig til Den katolske Kirke.

Da jeg gik i gymnasiet, opdagede jeg, at ikke alle troede, at brødet og vinen i den hellige kommunion virkelig var Jesu legeme og blod; i stedet mente mange protestanter, at det kun er et symbol. Jeg var chokeret. Jesu ord var så klare for mig. Så jeg begyndte at stille spørgsmål om, hvad lutheranere egentlig troede. På samme tid

lærte jeg i historie om reformationen, og det gjorde mig ked af det at tænke på, at Martin Luther havde nedbrudt Kristi legeme, Kirken. Hver søndag i kirken bekendte vi troen: ”... jeg tror på én, hellig, katolsk og apostolisk kirke ...”. Jeg tænkte ved mig selv: ”Nej, det tror vi ikke. Vi har brudt med Den katolske Kirke!” Men jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre.

Jeg begyndte på St. Olaf College, et luthersk universitet i Minnesota. For første gang var jeg omgivet af venner, som åbent diskuterede tro og religion, og det var en utrolig oplevelse at undersøge troens natur med dem. Gennem emnet ”Store bøger” blev jeg også præsenteret for bibelstudier og kirkefædrenes skrifter. Jo mere jeg studerede og diskuterede katolsk og protestantisk teologi, jo mere oplevede jeg, at det katolske gav mening. Mine katolske venner forsvarede det, jeg som lutheraner blot troede, var kristen tro, især hvad angår Eukaristien. På samme tid opdagede jeg rosenkransen og den eukaristiske tilbedelse, og jeg indså, at mit hjem måtte være i Den katolske Kirke.

Jeg kæmpede en del, men blev optaget i Den katolske Kirkes fulde fællesskab den 13. december 2003. Ved Guds forsyn skete det på Lucia-festen, som vi altid havde fejret i min familie, og jeg opdagede, at alt det, jeg elskede som lutheraner, stadig var en del af min katolske tro, bare i en endnu smukkere form.”

Du er nu passionistnonne. Hvorfor valgte du et passionistnonnekloster?

”Da jeg var lutheraner, gav Gud mig en længsel efter at vie mig helt til Ham, ligesom nonnerne jeg så i film; men jeg vidste ikke, hvordan det skulle kunne ske. Jeg har allerede talt om min kærlighed til kommunionen og min hunger efter at være tæt forenet med Jesus. Jeg havde også en dyb andagt til Hans kors, og jeg forestillede mig ofte, at jeg dvælede i tilbedelse ved korsets fod. Da jeg blev katolik, fortsatte denne længsel med at vokse. Jeg indså, at jeg virkelig kunne blive nonne! Jeg begyndte at opdage rigdommen i katolsk spiritualitet, og det ledte mig ind i dybere og dybere kærlighed til den Korsfæstede, som har udgydt sit blod for mig. Jeg elskede at meditere over ”lidelsens mysterier” i rosenkransen, og da jeg opdagede Den smertefulde Moder stående ved korsets fod, var det som om, jeg fandt min plads i Kirken. Jeg ønskede altid at være ved hendes side og elske, tilbede og takke Jesus for hans offer og forene mit eget liv med Hans, som han udgød det til frelse for verden.

I 2007 var jeg med i et ”Nun Run”, som er en gruppe piger, der tager på tur til en række klostre, for at lære dem at kende. Vi besøgte ti klostre, inklusiv Sankt Josefs Kloster her i Whitesville, Kentucky. Jeg havde aldrig hørt om Passionisterne før, men alt, hvad jeg opdagede her, stemte overens med mit eget hjerte! Passionistnonnerne er kaldede til at være forenede med Maria ved korsets fod; at elske og forenes med Jesus og blive kanaler for hans nåde ind i verden. Jeg var forbavset – det var som om Gud havde plantet den samme karisma i min sjæl, som han plantede i Den hellige Paul af Korset,

Klostrets seks yngste søstre fordelt på én postulant, to novicer og tre søstre, som har aflagt profes. Den ældste søster i gruppen er 32 år gammel.

passionisternes grundlægger! Gud havde stadig meget arbejde at gøre i mig for at forberede mig til at indtræde i passionistklosteret; men i sommeren 2009 var jeg endelig rede til at komme som aspirant – det første skridt i formationen i klosteret.”

Kan du beskrive, hvordan du som passionistnonne forstår kaldet til at være åndelig mor i forening med Jomfru Maria, Den smertefulde Moder.

”Nogen tror måske, at nonner har opgivet at blive mødre, men det er ikke tilfældet. Mange kvinder er kaldede til at blive fysiske mødre; at bære børn ind i verden og have omsorg for dem, når de vokser op, men alle kvinder er kaldede til at være åndelige mødre. En åndelig mor er sjælens mor, og hendes frugtbarhed kommer fra hendes forening med Gud. Han betror børn til hende, som hun skal bære ind i det evige liv. Hun elsker, har omsorg for og beskytter dem med sine bønner og ofre, sit vidnesbyrd og sin troskab. Som passionistnonne forsøger jeg at efterligne alt, hvad Maria gør ved korsets fod, fordi det alt sammen er en del af hendes frugtbarhed og moderskab.

Den smertefulde Moder er fuldstændig modtagelig for Guds nåde og forenet med Hans vilje. Hun er også fuldkommen trofast i sin kærlighed. 33 år tidligere gav hun Jesus Kristus Hans legeme gennem sit ”fiat”, og nu fortsætter hun med at udsige dette kærlighedsfyldte ”ja” til Gud selv midt i den uendelige smerte ved sin søns offer. Jeg tror, at kraften i alle mødres kærlighed er mest åbenbar, når de er kaldet til at lide for deres børn. Det ville være meget mindre smertefuldt for Maria at dø sammen med Jesus end at se ham blive korsfæstet. Men hun stod trofast under korset; elskede og støttede Jesus i Hans mission og forenede sin vilje med Hans. Hun gav Ham tilbage til Faderen; hun forenede sig med Ham i hans bøn om tilgivelse for mennesker, og hun lovpriste endda Faderen, mens hendes søn fuldbyrdede vor frelse. Og i denne forening med Frelseren blev Maria en åndelig mor for os alle. Hun er så modtagelig for

St Joseph's Monastery ligger i rolige og naturskønne oplevelser tæt på en skov.

Billede taget den 22. juni 2016, hvor sr. Cecilia Maria blev valgt som superior. Til højre for sr. Cecilia Maria står biskoppens repræsentant, Fr. Pat Reynolds.

Guds værk, at hun på Golgata er i stand til at modtage os alle i sit hjerte og elske, have omsorg for og beskytte os.

Personligt elsker jeg at tænke på Maria som præsternes smertefulde moder. På Golgata støttede Maria sin søn, den evige ypperstepræst, da Han ofrede sit legeme og blod som et evigt offer, og hun udtalte det store Amen ved messen gennem sit eget ”fiat”. På Golgata modtog hun også Johannes som sin søn, et symbol på alle de præster, som vil følge hendes Guddommelige Søn i Hans tjeneste og offer. Gud har givet mig et særligt kald til at bede for præster, og jeg prøver at huske på, at min frugtbarhed, ligesom hos Maria, vil flyde fra min forening med Jesus i hans offer. Jo mere mit liv er forenet med Hans, jo mere vil jeg blive til hjælp og støtte for mine brødre i præsteskrabet”.

En tjeneste på tærsklen

Permanente diakoner lokalt og internationalt

Af: Michael Münchow, lektor og diakonstuderende

DIAKONATET Som det vil være nok de fleste bekendt stammer genoprettelsen af det permanente diakonat fra Det Andet Vatikankoncil og nærmere bestemt den såkaldt dogmatiske konstitution *Om Kirken* eller *Lumen Gentium* (jf. §29). Tidligere var diakonerne på vej til præsteskabet, men nu – og i godt 50 år – har det været en selvstændig tjeneste, der kan udfyldes af gifte mænd. Diakon betyder oprindeligt tjener, og denne tjenstvillighed i kirkeligt regi kendes også fra de protestantiske kirkesamfund, ikke mindst som diakonisser.

Tre søjler: Liturgi, Ordet og socialt arbejde

Diakonerne udfører i Romerkirken tjenester knyttet til tre søjler: Kirkens sociale arbejde, forkyndelsen af Ordet gennem katekese og prædiken samt en særlig rolle i liturgien. Når der er en diakon tilstede under gudstjenesten, vil man bemærke hans virke som hjælper for den celebrerende præst eller biskop. Disse roller varetages ofte i en vis udstrækning af ministranter, så på den måde er han ikke specielt iøjnefaldende. Hvis han prædiker, træder han naturligvis i karakter som forkynder af Ordet.

Som led i liturgien kan han være den, som fremsiger menighedens forbønner. Derudover udtaler han to opfordringer: Under fredshilsenen siger han: "Giv hinanden et tegn på Guds fred", hvorved gudstjenestens deltagere bringes i fysisk kontakt med hinanden. Og når messen er til ende, forestår han udsendelsen og opmuntrer menigheden til at gå ud i fred eller til at herliggøre Gud gennem sit virke. Selvom disse ord kan synes som uanselige liturgiske bidrag, udfører diakonen på sin vis et virke, der hjælper til at overkomme nogle af de tærskler, der som mennesker adskiller os fra Gud, men som også er vejen hen til Gud.

Kirkens og troens tærskler

Kirken er en bygning forsynet med trin. Der er trin op til indgangen, og der er trin op til alteret. Disse trin betegner en urgammel bevægelse op mod Guds virkelighed – i jødedommen Sinaibjerget eller Tempelbjerget Sion. Diakonens tjeneste kan opfattes som et bidrag til at hjælpe, ikke blot op ad trinene mod helligdommen, men til at gå ud af kirken til et liv i verden som en del af skaberværket. Menighedens forbønner, som faciliteres – men ikke nødvendigvis styres af diakonen – udgør et tærskelmoment i messen: De henvender sig indadtil i forbøn for Kirken, dens ledere, den lokale menighed med dens fremmødte og fraværende, syge og nødlidende. Men bønnerne rækker også ud i verden og engagerer de troende til et liv i solidaritet med omverdenen og alle mennesker. Samtidig markerer forbønnerne fuldbyrdelsen af Ordets Liturgi og overgangen til Eukaristien. Diakonen står altså gennem forbønnerne i et overgangsfelt, som kan bevæge til levende tro. Dette er ligeledes tilfældet, når Guds fred ved diakonens mellemkomst spredes via forsamlingen inden kommunionen, og

når denne fred på livgivende vis bæres ned ad kirketrinene og ud i verden efter messen. Diakonen kan altså helt konkret forstås som virkende på tærsklen op mod altret eller ved indgangen til kirken som Guds hus. Disse to dimensioner står ikke i modsætning til hinanden, men supplerer hinanden med en indbyrdes vægning betinget af den enkeltes kald og den sammenhæng eller tradition, der gør sig gældende på stedet.

Nationale kendetegn og internationale bevægelser – erfaringer fra England og Wales

Ikke overraskende tager det permanente diakonat sig forskelligartet ud afhængigt af de lokale forhold, traditioner og uransagelige tilfældigheder. Selve uddannelsen og ikke mindst dannelsen er en kompleks proces, både på det personlige, individuelle plan, men også institutionelt og kirkeligt set. Der fordres en del erfaring, eksperimenteren og refleksion samt naturligvis en konstant bevågenhed i forhold til Helligåndens virke og potentiale.

I et land som Danmark med et beskedent antal katolikker vil der selvsagt være en mere begrænset vifte af muligheder for udfoldelse af det permanente diakonat. Derfor kan det være inspirerende at skele til andre sammenhænge, hvor diakonernes virke er en mere etableret del af den kirkelige praksis. I et sådant regi har bispedømmerne i England og Wales netop afholdt deres nationale kongres med 90 deltagere; diakoner, enkelte af disses koner samt nogle få præster og ordensfolk samt repræsentanter fra andre kirkesamfund.

Retfærdighed i handling – Evangeliets glæde

Titlen for konferencen var 'Retfærdighed i handling – Evangeliets glæde'. Den afspejlede dels diakonatets engagement i socialt arbejde, men også pave Frans' anliggender og opmuntring, ikke mindst i *Evangelii Gaudium* og nu i Barmhjertighedens Jubelår. Det følgende udpluk af indtryk kan forhåbentlig give et billede af diakonatets potentiale, og

Michael Münchow. Arkivbillede.

hvorledes diakoners virke rent faktisk gør sig gældende i og udenfor Kirken. Åbningstalen blev leveret af den levende og engagerede hjælpebiskop fra Birmingham, David McGough. Han talte om diakoner som Barmhjertighedens Budbringere (Ministers of Mercy). Nøgleord for ham var den nye indstilling, som Den hellige Johannes XXIII indvarslede, og som prægede koncilet efterfølgende: et ændret hjerte og en oprigtig anerkendelse af de uforsonlige eller uforsonede sider af os selv. Diakonen kan være medvirkende til at åbne vejen for barmhjertighed, også for dem, der ikke først ønsker den og er stålsatte omkring deres egen selvtilstrækkelighed. Man aner her et virke på de tærskler og forskansninger, der også gør sig gældende i psykologisk forstand.

Programmet fortsatte med den lidt mere lavpraktiske generalforsamling, hvor det interessante for en udefrakommende bestod i den gennemgribende organisering og støtte af det diakonale arbejde og diakonernes virke, der gør sig gældende i England og Wales. Naturligvis er antallet langt større end det ville kunne blive i Danmark. Der er 780 aktive diakoner for ca. 5 millioner katolikker, der udgør omkring 10 % af baggrundsbefolkningen. Derfor er bredden af aktiviteter også inspirerende mangfoldig. De fælles konferencer og netværk i bispedømmerne bidrager til at støtte og inspirere det diakonale arbejde gennem mange uformelle forbindelser, og der var således også en naturlig overgang fra den korte generalforsamling til de sociale træf i pubben. Et væsentlig træk ved konferencen var endvidere, at hovedtalerne alle deltog i måltider og socialt samvær og på den måde var tilgængelige og berigende for deltagerne under hele forløbet.

Barmhjertighed i Biblen og som grundlag for diakoni

Konferencens andendag bød på bibelsk forankring af barmhjertighedsbegrebet ved den anerkendte ekseget og yderst skarpe og velformulerede jesuit Nicholas King SJ. Han belyste først de jødiske begreber omkring barmhjertighed som Guds kærlighed (*hæsæd*), medfølelse (*rahamîm*) og nåde (*hen*) og viste, hvordan de knytter sig til et kropsbegreb. Der bliver barmhjertigheden mærkbar, går i kødet og forbliver ikke blot en regelstyret retfærdighedsgerning.

Dette kropsbegreb går videre i Det nye Testamente og særligt Lukas' brugs af verbet at 'ynkes' (*splangnizô*). Barmhjertigheden får det til at vende sig i os, og diakonens rolle er – som andre kristnes – at bidrage til denne medynk, der netop ikke er ynkelig, men frisættende. Kings oplæg bevægede sig på grænsen mellem eksegesi og forkyndelse, og på den måde inspirerede han også diakonens tjeneste ikke blot som udlægger af teksten, men som tekstforankret kærlighedsvirke blandt andet gennem prædiken.

Mangfoldigheden i diakonalt arbejde

Udover plenarforedrag bød konferencen også

på en række mindre projektbaserede workshops, og et par skal nævnes som tegn på diakonatets mangfoldighed: I Liverpool arbejdes der systematisk med at byde tilflyttere, immigranter og flygtninges velkommen. Byen har med sin vestlige beliggenhed haft stor søgning blandt irske migranter, og de senere år er også mange polakker strømmet til. Helt aktuelt spiller migrationsproblematikken en stor rolle, da denne var og er en væsentlig bevæggrund bag brexit-bevægelsen. Således er det diakonale arbejde også uomgængeligt påvirket af den politisk definerede virkelighed. Hele tre workshops omhandlede omsorgen for de døende og demens, hvilket afspejler diakonens pastorale opgaver blandt sognes svage og udsatte. En anden gruppe udsatte er de hjemløse, som ofte plages af psykisk sygdom og/eller misbrug, og her mærkes de senere års markante nedskæringer i sociale ydelser, som har gjort landet afhængig af 'food banks', selvfor mange af de lavestlønnede med fast arbejde. Endvidere var Caritas repræsenteret som en væsentlig faktor i det sociale arbejde.

Global og lokal dagsorden

De afsluttende plenarforedrag bidrog på hver deres måde til at sætte det diakonale arbejde i perspektiv. Sociologen Margaret Archer gav som *President of the Pontifical Academy of Social Sciences* (www.pass.va) indblik i Vatikanets bidrag til at sætte en dagsorden for internationalt socialt arbejde, idet hun viste, hvorledes pave Frans' ønske om at gøre en indsats for nutidens slaver, herunder ofre for menneskehandel (human trafficking), gennem internationale organer og akademisk forankret forskning kan komme på dagsordenen i FN og blive del af verdensorganisationens målsætning for forbedrede levevilkår blandt klodens udsatte. Det globale perspektiv blev levende modsvaret af John Battle, tidligere både Erhvervs- og Udenrigsminister og parlamentsmedlem fra Leeds. Han fortalte med utroligt overskud og humor om sit sociale arbejde lokalt efter sin tid i parlamentet. Det var imponerende, hvorledes et menneske, der let kunne lade sig pensionere som kransekagefigur, har valgt de ubemidlede og usynlige medborgeres side, inspireret af sin livslange tro.

Diakonkald og menighedsliv – perspektiver på sigt

Som opsamling på disse generelle betragtninger om diakoni og permanente diakoner, betydningen af tærskler, samt inspirationen fra Storbritannien, kan det være givtigt for sig at se diakonens rolle som tilknyttet og underordnet den lokale biskop og derigennem den sognepræst, hvor vedkommende virker. Dette giver tjenesten sin formelle forankring. Samtidig er det også væsentligt at anerkende kaldet som vokset frem af et meningsforankret trosliv. På en samlende måde kunne man – uden at generalisere en tjeneste i sin vorden – sige, at menighedens forbønner – centralt placeret som de er i gudstjenesten – kan bidrage til at blive et afsæt for kommende kald i diakonatets tjeneste. Kaldet er både personligt og socialt, individuelt og menighedsforankret. Tærsklerne, hvorpå bevægelsen finder sted, går både mod altret og mod gaden, indad og udad, og kan på den måde forhåbentlig bidrage til en alsidig berigelse af Kirken.

Stadig flere Santiago-pilgrimme

Pilgrimstræf for danske pilgrimme med fokus på pilgrimsvandring i Italien.

Tekst: Poul Erik Magnussen, www.jakobsvejen.dk

ITALIEN Der bliver stadig flere pilgrimme, som tager rygsækken på og går af pilgrimsvejene i Spanien. De 8 første måneder af 2016 blev der – nok en gang – sat ny rekord, idet over 200.000 pilgrimme meldte sig på pilgrimskontoret i Santiago efter veloverstået pilgrimsfærd.

Den store interesse – også blandt mange kirkefremmede – har ført til en procentvis forskydning i de motiver, de mange pilgrimme har for at gå pilgrimsvandring. Da der for 25 år siden var forholdsvis meget færre vandrende pilgrimme, der gik til Santiago, havde langt den største del

primært religiøse motiver for at gå. I de seneste år har motiverne ændret sig.

Af de over 260.000 pilgrimme, der gik til Santiago i 2015, anførte 38%, at de gik primært af religiøse grunde, 54% oplyste, at de gik pilgrimsvandring af en kombination af kulturelle og religiøse grunde, mens 8% anførte, at de alene havde kulturelle, sportslige eller ikke oplyste motiver for at gå.

Antallet af Santiagopilgrimme vil – formentlig – i indeværende år nærme sig 300.000 pilgrimme, og over 2.000 af dem vil komme fra Danmark. Der findes ingen særskilte, sikre informationer om de danske pilgrimmes motiver for at gå pilgrimsvandring.

Den forholdsvis nye dekan i katedralen i Santiago, spanieren Segundo Pérez, sagde for nylig i et interview med den galiciske avis, *el Correo Gallego*, at det er ham meget magtpåliggende, at pilgrimsruten til Apostlen Jakobs grav ikke mister sin religiøse betydning. Det skal bl.a. ske ved, at gøre flere af de forskellige pilgrimsvandreruter i Spanien mere kendte og populære, idet der på den mest benyttede pilgrimsrute, *Camino Frances*, der i Danmark ofte bare kaldes Caminoen, vil have været over 175.000 vandrende pilgrimme i 2016, når det endelige tal gøres op.

I Danmark er interessen for pilgrimsvandring fortsat stigende, og mange danskere vil gerne vide mere om pilgrimsvandring. Alene i løbet af juli i år ankom 484 danske pilgrimme til Santiago.

Et uformelt katolsk pilgrimsforum har de seneste år forsøgt at hjælpe danske pilgrimme på vej – også med informationer om de kirkelige tilbud på vejen til Santiago. Der er tillige holdt pilgrimstræf for såvel garvede pilgrimme og kommende pilgrimme, der ønsker at høre noget om,

hvordan det er at gå pilgrimsvandring. På tidligere pilgrimstræf har der primært været fokus på pilgrimsvandring i Spanien, Portugal og Frankrig, men på det kommende møde, fredag den 28. oktober i Sankt Ansgar i Bredgade, vil der også være fokus på pilgrimsvandring i Italien, idet Sankt Ansgars Kirkes sognepræst, Daniel Nørgaard her i september har gået et stykke af *Via Francigena*, der er den middelalderlige pilgrimsrute til Peter og Paulus grave i Rom. *Via Francigena* er de senere år blevet et alternativ til pilgrimsvandring i Spanien, selvom den slet ikke er nær så benyttet. Der er nu en veletableret rute på 1.000 kilometer med afmærkning helt fra Schweiz til Peterskirken. Pilgrimstræffet indledes med messe i Sankt Ansgar Domkirke kl. 17.00, hvorefter der er møde og fællesspisning i menighedslokalerne. Af hensyn til indkøb vil arrangørerne gerne have tilmelding via jakobsvejen@gmail.com.

Flere af deltagerne i pilgrimstræffet har i år gået på pilgrimsvandring i såvel Spanien, som Portugal, og det er muligt på mødet at få friske informationer om såvel den mest benyttede rute, *Camino Frances*, som *Camino Portugues*, *Camino del Norte*, samt *Camino Primitivo*.

Man kan også købe pilgrimspas til pilgrimsvandring på Santiago-ruterne, idet det seneste halve år er solgt pilgrimspas, som er udstedt af Det katolske Bispedømme København. Disse pilgrimspas sælges i øvrigt også via Katolsk forlag. Pilgrimspasset bruges på overnatningsstederne undervejs, samt som en slags bevis for veloverstået pilgrimsfærd ved ankomsten til Santiago, idet det stemples på blandt andet overnatningssteder og i kirker undervejs.

Pilgrimme ved et lille kapel på Camino Portugues, der nu har fået en afstikker til det portugisiske Maria-valfartssted, Fatima. Foto: Poul Erik Magnussen.

”Det har været det rene Paris”

Flyvende start til pilgrimscentret i Maribo.

PILGRIMSVANDRING ”Folk har væltet ind hele sommeren, og cafeen her i huset har været det rene Paris. Vi har faktisk slet ikke haft tid til at holde lukket”. Elizabeth Knox-Seith, daglig leder af Pilgrimshuset i Maribo, bliver helt forpustet, når hun fortæller om Pilgrimshusets flyvende start.

Huset blev indviet af dronning Margrethe den 24. maj i år og skulle egentlig først have åbnet den 1. juni. Men lige fra starten strømmede folk til. Domkirkens og byens 600-års jubilæum har hele sommeren trukket turister fra mange lande til Maribo. De har lagt nakken tilbage for at beundre de hvidkalkede hvælvinger i den nyrestaurerede domkirke, nydt udsigten ud over søen eller gået hen over de toppede gader i det historiske centrum. Hele sommeren igennem har de siddet ude på husets græsplæne, der ligger på gammel klostergrund med udsigt ned mod domkirken og søen. Og beliggenheden er perfekt. Det er som om der er en samklang mellem kirken og Pilgrimshuset.

Weekenden efter dronningens besøg var der pilgrimsweekend med telt i haven og fodbad til dem, der havde vandret længst. En gruppe vandrede de 193 kilometer fra Roskilde – og andre kom også, bl.a. en gruppe fra Bellahøj Kirke og Santiagoforeningen.

Den 31. august deltog flere hundrede i et pilgrimsarrangement arrangeret af festivalen ”Lys over Lolland”. Stiftsmuseet præsenterede udstillingen ”Kors”, derefter var der spisning i Pilgrimshuset, hvor Elizabeth Knox-Seith fortalte om huset og om pilgrimsbevægelsen og til sidst var der koncert i Domkirken, hvor Marianne G. Nielsen fortolkede Hildegard-sange.

”Domkirken kom virkelig til sin ret, da tonerne fra 1100-tallet strømmede ud i rummet,” fortæller Elizabeth Knox-Seith, der stadig er helt høj over oplevelsen.

Pilgrimshuset er et mødested, der summer af aktivitet; men det er også tænkt som et sted med plads til stilhed og fordybelse. Øverst oppe ligger kapellet udsigt ud over Maribo Sø. Rummet bliver flittigt brugt – til andagter og personlige samtaler eller til stillerum, hvor tankerne kan finde ro. Søstre fra Sankt Birgitta Kloster kom her en dag og brugte det til deres middagsbøn, fortæller Elizabeth Knox-Seith. Hun ser gerne at der med tiden udvikles en tradition for at holde tidebøn på stedet.

Grupper fra hele Danmark er kommet for at se huset, men det er også blevet et sted, hvor mange lokale kikker ind. Lige nu overvejer man, hvilke aktiviteter huset kan have året igennem.

Pilgrimshuset arbejder også lidt mere langsigtet på fremstød i Polen og Tyskland

– begge lande med lange vandretraditioner. Det er foreløbig tanken, at en brochure på tysk skal skabe interesse om Pilgrimshuset og vandreruterne på Lolland-Falster. I Maribo krydses to pilgrimsruter – Den danske Klosterrute og Santiago-ruten. De fører gennem gamle kulturlandskaber forbi en lang række gamle kirker, ofte med kalkmalerier.

Omsætningsmæssigt er det gået rigtig godt, og man har fået positiv respons også fra nærmiljøet. Pilgrimscafeens daglige leder, Louise Buhl Skjold, bestyrer af pilgrimsherberget og pilgrimscafeen, er hjulpet af to i jobtræning. Mange frivillige arbejder i huset, men på sigt er det vigtigt at få endnu flere frivillige til stedet.

Pilgrimshuset har altid brug for flere

frivillige. Har du lyst og tid til at hjælpe til, så kontakt Louise Buhl Skjold på louise.pilgrimshuset@gmail.com eller på telefon 30 63 66 20. LR

Hele sommeren har der været masser af gæster i Klostergade 16-18, hvor Pilgrimshuset ligger.

En dag kom Birgittasøstre forbi og bad middagsbøn i Pilgrimshuset. Foto: Pilgrimshuset i Maribo.

På Herrens mark

Går man på pilgrimsvandring, skal man turde træde ind i det ukendte og tage udfordringen op, selv om det kan være angstprovokerende.

Tekst: Beata og Jerzy Golubowski

PILGRIMSVANDRING Det er blevet populært at tage på pilgrimsvandring både i Danmark og i udlandet. Den mest kendte rute er mod apostlen Jakobs grav i Santiago de Compostela i Spanien og byen har især de sidste 15 år oplevet en renaissance med 262.516 pilgrimme i 2015. Antallet af danske pilgrimme voksede også fra 1.644 i 2011 til 2.163 i 2015, iflg. byens statistik.

Pilgrimsvandring betyder at bede med fødderne og erfare gennem sanserne, at livet er en lang vandring mod Gud. Målet for pilgrimsvandring er altid et helligt sted og kan være en grav eller sted hvor der opbevares relikvier, som rester af hellige mænds eller kvinders legeme, tøj eller brugsgenstande. Fænomenet hører til Den katolske Kirkes tradition.

I middelalderen gik pilgrimsruten i Norden fra den hellige kong Olavs grav i katedralen Nidaros i Norge gennem Sverige og Danmark mod Santiago de Compostela, Rom og videre til Jerusalem.

Grundet voksende interesse for pilgrimsvandring de sidste 20 år i Europa er Den danske Folkekirke i gang med at genskabe gamle pilgrimsruter,

og pilgrimsvandring er blevet meget populære også blandt Folkekirken medlemmer. Det er dog ikke alle vandring som fortjener at blive kaldt for pilgrimsvandring, da mange er planlagte alene som udflygt i naturen eller for at besøge spændende steder og personer.

Pilgrimsvandring er en personlig vej til mødet med Gud og som sker ved en indre proces og foregår som en bodsgang, en glad gang gennem verden som et mirakel, følgen ad Jesus fodspor eller er en bevidstgørelse af kristen identitet.

For mange danske pilgrimme er vandringen ude i naturen en eksistentiel vandring og søgen efter livets dybde, og længsel efter indre opbrud; den indre vandring i den ydre vandringsform, siger pilgrimspræsten Elisabeth Lidell. Man kan derfor ikke helt udelukke, at en vandring ude i naturen i virkeligheden er en personlig "bøn med fødderne" og længsel efter at erfare Gud gennem sanserne og dybsindigt beundre skaberværket afspejlende sig i naturen. Christopher Jamison fra tv-serien "Fyrrer dage i kloster" skriver, at moderne mennesker i dag har stort behov for et

frirum og et tilflugtssted fra en ofte travl og stresset hverdag. Der er voksende behov for at genfinde indre ro og komme i balance. Men han skriver også, at i stilheden hører man egne tanker og kan blive konfronteret med en dybere realitet. Travlheden og stress kan derfor på samme måde være "flugtvejen" fra virkeligheden. (*At finde et helligt rum*, Christopher Jamison, 2008).

Pilgrimsvandringen kan uden tvivl betragtes som "et helligt rum", et åndehul og et fristed for ens tanker og følelser, og er lejligheden til, at komme i kontakt med sig selv eller sine nærmeste. Den vekslende gang med perioder af stilhed, bøn og snak skaber det nødvendige rum for samtaler og refleksioner og den fysiske belastning er en nødvendig og vigtig del af "helbredelsesprocessen". Det er takket det besværede åndedræt, de ømme muskler, hjertets hurtige banken, lugten af egen eller andres sved, endda irritationen over at være sammen, at man kommer i berøring med sig selv og andre, og opnår indre balance: "Du har skabt os til dig, og vort hjerte er uroligt ind til det finder hvile i dig" siger den hellige Augustin.

Men, for at kunne træde ind i det hellige rum, er det nødvendigt at turde være pilgrim, være en fremmed og sårbar. Man skal turde træde ind i det ukendte, tage udfordringen op og komme ud på Herrens mark. Men det ukendte, nye og udfordrende er ofte angstprovokerende og gør os usikre. En lammende angst, for ikke at kunne klare

opgaven dømmer projektet på forhånd. Men heldigvis giver benediktinermunken Anselm Grün os et kærligt skub og siger, at uden angst kan vi ikke møde Gud, fordi angst er nøglen til alle vores sanser, til at kunne se livet som mysterium og verden som et mirakel, og åbner os for det guddommelige. Grün henviser også til Daniil Granin, en russisk forfatter som siger: "Angsten ledsager kærligheden som en skygge" (Anselm Grün, *Slut fred med din angst*, 2007).

Den Hellige Birgittas kendte bøn: "Herre, vis mig din vej og gør mig villig til at vandre den" er som en vandrestav for mange pilgrimme; "en beroligende støttestok". Hendes bøn åbenbarer menneskets ydmyge afhængighedsforhold og forankring i Gud: "...sig til min sjæl, at intet sker uden, at Du tillader det, og at intet som du tillader, er trøstesløst...Jeg kommer til Dig som den sårede kommer til lægen. Giv Herre mit hjertets ro. Amen", (Den hellige Birgittas bøn).

Den hellige Birgitta af Sverige levede i 1300-tallet krigshærgede Europa og var en af Europas store pilgrimme den gang. Pave Johannes Paul II udråbte Den hellige Birgitta for Europas værnehelgen og birgittinerinderne har også i dag stor betydning for den kristne enhed.

Velkommen i det hellige rum og Vorherres smukkeste katedral.

Status på kirkelukninger

Realiseringen af det nye katolske danmarkskort skrider frem.

KIRKER Bispedømmet oplever i denne tid, at kirkebygninger lukkes, frasælges eller rives ned. Det sker som følge af realiseringen af det nye katolske danmarkskort, som Pastoralrådet vedtog på PR-mødet den 20.-21. juni 2015 på Magleås. Det er planlagt, at danmarkskortet rulles ud over en treårig periode fra 1. august 2015 til 1. august 2018. Foreløbig er kirkerne i Nyborg, Vordingborg og Grenå lukkede.

Den 18. august blev de tre menighedsråd fra Nykøbing Falster, Maribo og Nakskov ved et fællesmøde orienteret om, at Sankt Franciscus Kirke i Nakskov var indstillet til lukning. Ved redaktionens afslutning foreligger biskoppens endelige indstilling efter udløbet af den 14 dages høringsperiode endnu ikke.

En gruppe i Maribo har ansøgt om at få

kendt Sankt Birgitta Kirke bevaringsværdig. Noget lignende er endnu ikke sket i Nakskov.

Aldersfordelingen i menigheden i Nakskov og indtægterne fra kirkeskat er de parametre, der ifølge generalvikar Niels Engelbrecht er lagt til grund for lukningen af Sankt Franciscus Kirke. Her klarer Maribo sig bedre. Største aldersgruppe i Nakskov er gruppen på + 50.

Nedrivningen af Sankt Clemens Kirke i Grenå er nu tæt på afslutningen, efter at miljø- og teknikudvalget i Norddjurs Kommune har sagt ja til nedrivning af bygningen. Efter nedrivningen vil grunden blive fordelt mellem to naboejendomme.

Prisen på Vor Frelsers Kirke i Assens er blevet nedsat fra 2,2 millioner til 1,8 millioner kroner. Kirken er blevet fremvist

flere gange; men endnu har der ikke været seriøst interesserede købere, oplyser administrationschef Thomas Jacob Larsen.

I Stella Maris Kirke i Nyborg blev sidste messe læst den 25. december sidste år. Bygningen er solgt til naboen, Nyborg Friskole, der ønsker at anvende kirken som aula til koncerter og større arrangementer. P.t. er bygningen i byplanen kun anerkendt til kirkelige formål; men en godkendelsesprocedure er undervejs i kommunen, og bygningen forventes anerkendt til skolens formål inden udgangen af dette år.

Kollegievej 4 ved Sankt Andreas Kirke i Ordrup blev i marts i år solgt til CET ejendomme for 12 millioner kroner med overtagelse fra den 1. juni, men dog tidligst, når udstykningen er endelig gennemført og parcellen udgør en selvstændig ejendom i tingbogen. Den forventede ekspeditionstid i kommunen er 6-9 måneder.

Komplekset i Fiskergade 7 i Aabenraa, hvor Sankt Hedvig Søstrenes tidligere

plejehjem og kloster lå, er i øjeblikket ved at blive renoveret. Halvdelen af ejendommen er solgt til en lokal ejendomsudvikler, mens den anden halvdel med kirke, præstebolig og menighedslokaler er ved at blive istandsat. Efterfølgende vil Sankt Hedvig Søstrene overdrage kirke med tilhørende faciliteter til Ansgarstiftelsen.

LR

Sankt Clemens Kirke i Grenå nåede at stå i 100 år som kirkebygning – først som kirkebygning for Den katolsk-apostoliske Kirke – senere som katolsk kirke. Fra 1966 fik den katolske menighed på stedet tilbuddet om at leje sig ind. Grenå fik status som selvstændig menighed i 1970.

Sidste messe i kirken blev fejret den 23. april i år.

Sankt Clemens Kirke i Grenå. Alt inventar er fjernet og bygningen er klar til nedrivning.

Her var der engang en kirke. Foto: Michael Howard Grant.

Korsang i gode hænder

Om den katolske Vor Frue Kirkes Kantori, Aarhus.

Tekst: Niels la Cour

MUSIK Den katolske Vor Frue Kirkes Kantori i Aarhus har, så vidt jeg kan se, gennem efterhånden en menneskealder repræsenteret en fornem liturgisk musikalsk kultur.

Den engelske inspiration

Med sin ligesom på samme tid diskrete, livfulde og præcise direktion leder organist og kantor

Olav K. Jepsen dette velklingende ensemble, der giver indtryk af gode og velinstruerede stemmer. For det meste foregår det i den aarhusianske katolske Vor Frue Kirkes stemningsfulde akustik. Den bevidst valgte overvægt på sopraner lyser dejligt op uden at skade balancen i helheden, og i pagt med bedste sakrale tradition forstår koret desuden at ramme en syngemåde med hverken for meget eller for lidt vibrato. Helt på niveau med de engelske cathedral choirs synes de at være i eksempelvis deres mange fremførelser af salmodier og responsorier efter anglikansk mønster, og når man lytter til deres fremførelser af de højtidfulde engelske hymner, forstår man godt, at det i den engelske kirke er skik og brug at rejse sig under hymnesangen, hvilket for øvrigt også kantoriets udførelse af danske salmer og andre ting ind imellem føles at appellere til.

Såvel de engelske hymner som de danske salmer kan fremtræde forfriskende varieret, snart som fællessang, snart som ren dame- eller herresang, snart solo og snart flerstemmigt i forskellige arrangementer. Og selv om den engelske descant-stil af og til måske godt kan virke en smule promenerende, så må man indrømme, at flot kan det lyde, når en tindrende descant pryder afslutningen på en festlig sats. Generelt må det vistnok siges, at det er en sjældenhed, at anglikansk tradition bliver videreformidlet i Danmark så smukt, kompetent og indlevet, som Aarhus-kantoriets gør det.

Gregoriansk sang

Også den gregorianske sang er her i gode hænder. Vedrørende udførelsen af gregoriansk sang synes det meget korte af det meget lange jo at være, at der ud fra de oprindelige notationsformer intet sikkert kan siges om sangens rytmisering.

Men solesmes-traditionen (efter de franske benediktinermunke i Solesmes og deres indsats på området) har gjort sig gældende som et sobert og alment anerkendt bud på en løsning, som også Aarhus-kantoriets synes at være orienteret efter. Smagfuldt lyder det i hvert fald, herunder med de små crescendo- og decrescendo-bølger, der i følsom og smidig behandling netop skal til for at gøre sangen levende, og for at få den til at virke naturligt og rigtigt fraseret. Og også her i den gregorianske sang møder man hos ensemblet flere forskellige og hver især ganske udmærkede klanglige iklædninger: Rent damekor, rent herrekor, blandet kor eller solo. Helt i tråd med hvordan den ofte bliver sunget i udlandet, f.eks. i Sydeuropa.

Orgelstil og koncertnumre

Inden for de ovennævnte forskellige genrer høres både kormusik a cappella og orgelstøttet kormusik. Når orglet er med, er der efter min mening tale om en ganske forbilledlig ledsagestil. For eksempel den til gregoriansk sang benyttede, hvor det – med så dygtige sangere som her – lykkeligt kan undværes, at orglet spiller med på selve melodilinen, sådan at det blot danner diskret baggrund for sangen med nogle velvalgte, meget rene akkorder i en klar, men passende afdæmpet registrering, og hvor hver enkelt akkord holdes forholdsvis længe, som det netop skal gøres for at understøtte karakteren af tonesat bøn.

Når orglet udfører forspil til en salme eller hymne, er det gerne efter engelsk praksis blot en gennemspilning af 1. frase; en herlig frisk og veloplågt form for forspil,

Vor Frue Kirkes Kantori repræsenterer en fornem liturgisk musikalsk kultur under direktion af organist og kantor Olav K. Jepsen.

der ligesom signalerer: ”Kom, lad os synge!”

Nogle gange sidder Olav K. Jepsen selv ved orglet, og foruden af forskellige andre dygtige organister har han og hans kantori gennem årene også været bakket op af et stort antal udmærkede vokal- og instrumentalsolister, herunder en række aldeles fremragende sopransolister, alt sammen noget man eksempelvis kan høre, når der er indslag af klassiske numre såsom Bach/Gounods Ave Maria, Faurés Pie Jesu, Boellmanns Prière, m.m. Også Palestrina-, Mozart- og Duruflé-motetter, danske og nordiske sange samt satser af Olav K. Jepsen selv kan man glæde sig over. Plus en masse andet.

Kommer de aldrig til København?

Vor Frue Kirkes Kantori giver ved jule- og ved midsommertid en evensong-inspireret vesper-koncert (liturgisk aftensang) i den katolske Vor Frue Kirke i Aarhus, og koret har tillige haft turnévirksomhed rundt omkring i provinsen, og også lidt i Tyskland.

I 2003 kom de så tæt på København som Roskilde Domkirke (hvor jeg så omsider fik hørt dem i virkeligheden), men ellers

holder de sig tilsyneladende altid pænt uden for københavnernes mere sædvanlige rækkevidde, så at man her må klare sig med deres indspilninger Aftensang I-V, deres Aftensang live-CD fra Roskilde, samt hvad man i øvrigt kan finde andre steder, såsom på YouTube samt eventuelt i radio og TV.

Disse gode indspilninger og optagelser er det dog heldigvis meget oplivende at lytte til, og det er jo også i alt væsentligt dem, som ovenstående beskrivelser bygger på. Men det ville desuden være dejligt, om kantoriets engang imellem kom til hovedstaden. Når nu Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade en dag har fået sit nye orgel, skulle man synes, at det ville være et oplagt sted og rum til formålet, men indtil da kunne man måske også finde en til kantoriets smukke stil fint egnet akustik i f.eks. Marmorkirken, Københavns Domkirke eller Grundtvigskirken.

Niels la Cour er komponist og pensioneret fra et docentur i musikteori ved Det kgl. danske Musikkonservatorium. Periodisk har han fungeret som organistvikar både i Folkekirken og Den katolske Kirke.

Med biskopperne Frans Bode fra Osnabrück og Hubert Berenbrinker fra Paderborn i spidsen besøgte en gruppe på ca 70 pilgrimme fra de to bispedømmer den 10. og 11. september København på en pilgrimsrejse i den salige Niels Steensens fodspor. Niels Steensen-pilgrimmene var blandt andet på byvandring i København med historikeren Sebastian Olden-Jørgensen og generalvikar Niels Engelbrecht. Om søndagen deltog de i højmesse i Sankt Ansgars Kirke. De blev blandt andet orienteret om den økumeniske situation i bispedømmet af generalvikar Niels Engelbrecht og biskop Czeslaw og besøgte Frederiksborg Slot. Turen gik derefter til Mecklenburg-Vorpommern, hvor pilgrimmene så Steensen-minder i Schwerin. Foto: Ulla Elmquist.

Albanske børn ved takkegudstjenesten den 10. september i Sankt Ansgars Kirke for kanoniseringen af moder Teresa af Kolkata. Kirken var stuvende fuld, og mange måtte stå op under den to timer lange messe. Et relikvie var opstillet i koret foran et billede af moder Teresa. Ved messens afslutning holdt Albaniens ambassadør Kastriot Robo en tale og lagde blomster ved billedet og biskop Czeslaw velsignede de fremmødte med relikviet. Foto: Ulla Elmquist.

Vagtskifte for jesuitterne i Danmark

De polske ordensprovinser har overtaget ansvaret for jesuitterne i Danmark.

SKOLER Glæde og taknemmelighed, men også vemod prægede den 5. september, som blev en mærkedag i bispedømmets historie. Jesuitter fra Danmark, den tyske og de polske provinser samt fra England og USA samledes sammen med biskop Czeslaw, skolens ansatte og venner på Niels Steensens Gymnasium på Jagtvejen. Fejringen startede med taksigelsesmesse i Sankt Augustins Kirke. Og der var meget både at fejre og takke for. Efter 144

års arbejde overdrog den tyske provins Danmark til den polske provins. Der blev takket for de mange især tyske jesuitter, som i disse mange år lagde en stor og trofast arbejdsindsats i Danmark og der blev bedt for den nye generation af især polske jesuitter, som nu tager over. To søstre fra Kærlighedens Missionærer på Nørrebro var til stede som en markering af, at moder Teresa dagen forinden var blevet kanoniseret i Rom. Endelig mindedes man

Polske og tyske jesuitter fejrede messen i Sankt Augustins Kirke sammen med gæster fra Danmark og udlandet. Fra venstre p. Michal Gutkowski SJ, superior på NSK; p. Jakub Kolacz SJ, provincial for den sydlige polske jesuitterprovins; p. Stefan Kiechle SJ, provincial for den tyske jesuitterprovins; p. Tomasz Ortmann SJ, provincial for den nordlige polske provins og p. Ralf Klein SJ, økonom i den tyske jesuitterprovins.

100-året for bygningens indvielse som kloster for Den evige Tilbedelsesorden. I 1942 flyttede søstrene til Åsebakken, hvor de blev benediktinerinder og en tid lang boede Liobasøstrene på Jagtvejen. Søstre fra Sankt Lioba Kloster og fra Åsebakken var derfor mødt op for at være med til at fejre dagen.

Niels Steensens Gymnasium startede i Sankt Knuds Skole i Stenosgade og flyttede derefter til Jagtvejen til det tidligere kloster i 1954. Provincialen for den tyske provins, pater Stefan Kiechle, udtrykte sin taknemmelighed over, at de to polske provinser nu overtager ansvaret for Danmark. Administrativt kommer jesuitterne i Danmark til at høre under den nordlige polske provins.

"Bispedømmet København ville ikke have været det samme uden jer jesuitter", sagde biskop Czeslaw, der bød velkommen til de polske jesuitter og udtrykte sin taknemmelighed over for den tyske provins.

I et både vemodigt og muntert tilbageblik på over 50 år i Danmark fortalte pater Adolf Meister fra Sankt Knuds Kirke i Aarhus om et langt liv i Danmark. Han mindede om, at ordenen kom til Danmark allerede i 1650 – hvor jesuitter i København arbejdede som præster for diplomatiet og i Fredericia som sjælesørgere for spanske soldater.

"Hvad skulle vi gøre uden jer?", sagde Jesper Fich, bispedømmets skolekonsulent, der udtrykte sin glæde over at vi på Niels Steensens Gymnasium har en skole med flere tilknyttede præster.

Animos juvare – at hjælpe sjælene – er et motto, der løber som en rød tråd gennem ordenens historie. Også i dag holdes dette dannelsesideal højt i hævd. Undervisning er jesuitternes kerneydelse, og de driver et antal af skoler og universiteter over hele verden. De gamle idealer er intakte; men i dag tager man også IT i brug for at nå endnu længere ud med ordenens fornemme lærdomstraditioner. Jesuitterne arbejder p.t.

med at grundlægge et internetuniversitet, der skal hjælpe udsatte mennesker for eksempel mennesker i flygtningelejre til at få en akademisk uddannelse.

Dagen var præget af, at skolen har betydet meget som katolsk uddannelsesinstitution. Skolens rektor Lise Baadsgaard Jepsen, der selv har gået på Niels Steensens Gymnasium, fortalte om, hvad jesuitterne har betydet for hendes familie.

"Jesuitterne betød utrolig meget for hele den holdningsmæssige side af min ungdom. Vi var tætte på præsterne. De holdt en række retræter med indhold der var religiøst uden at det blev vammelt. Jeg lærte at være kritisk, men loyal. Jesuitterne har betydet meget for mig både privat og professionelt", siger Martin Ghisler, tidligere medlem af bestyrelsen i Niels Steensens Gymnasium.

LR

Helena Kallan Bjørn Olsen, som er elev på Niels Steensens Gymnasium, læste forbønnerne op.

Vi prædiker for meget og fortæller for lidt

Bibels fortællinger i børnehøjde.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

KATEKESE Lyden af de flade hænder der banker mod lårene bliver højere og højere. "Det regner mere og mere, og nu går Noah ind i arken sammen med sin familie", siger Anette Jahn. Alle sanserne bliver taget i brug på fantasirejsen tilbage til dengang, Noah midt på den flade mark byggede sin båd, der skulle redde ham, familien og klodens dyr fra undergangen. "Due, hvide due, jeg beder dig flyv ud i verden og find et sted", synger Anette Jahn. Vi synger med, og sangen bliver højere og højere. Vi er på kursus i historiefortælling, modul 11 i Pastoral-Centrets nye kateketuddannelse, som skal ruste kommende, men også erfarne kateketer til at blive endnu bedre til at formidle troen videre til børnene.

Et lille firkantet stykke silkestof bliver til duen, der kommer tilbage med budskabet om, at regnen er stoppet. Der ligger også en pædagogisk pointe i, at det ikke skal være færdigt, siger Anette Jahn, der viser, hvordan små ting kan bruges så vi både kan se, høre og måske også smage den bibelske fortælling. "Jeg kan intet nyt lære jer. Men jeg kan minde jer om det, I allerede kan. Lad os skabe et inspirationens

rum sammen", siger Anette Jahn. Vi lærer forskellige fortælletricks, for eksempel hvordan man gør den bibelske fortælling nærværende med lyd- og farveeffekter, skift i stemmeføringen og ved at inddrage børnene med direkte spørgsmål.

I små korte øvelser snakker vi os varme med vores makkere, mens vi forbereder os på selv at komme på banen med en bibelhistorie. Alle er blevet bedt om at finde en kort bibelfortælling, som de har lyst til at arbejde med og medbringe tre rekvisitter til at fortælle historien med. Baggrunden for kurset var en tro på, at vi kan bruge den gode fortælling som redskab til at gøre Bibelens verden mere nærværende og vedkommende for børn og unge. Vi prædiker for meget og fortæller for lidt.

"Den gode fortælling er føde for sjælen", siger Eva Maria Nielsen fra Pastoral-Centret efter et vellykket kursus. Hun tror på, at fortællingen bør bruges meget mere i gudstjenesten. "Styrken ved fortællingen er nemlig at den tror på, at man selv kan tænke videre".

Læs mere om Anette Jahns fortælleteater på www.maalefortaelleteater.dk.

Anette Jahn demonstrerer, hvordan man med få remedier kan få tilhørerne med ind i fortællingens verden.

Modul 11 blev afholdt på Ishøj Vandrerskole den 10. september.

Næste modul i kateketuddannelsen er modul 4 – nye medier. *Sted:* Sankt Norberts Hus, Blegbanken 2, 7100 Vejle. *Tid:* 26 november kl. 9.30-17.00. Her skal kateketerne lære, hvordan man bruger for eksempel smartphone, Ipad og Youtube i katekesen. Nærmere oplysninger på tlf.: 33 55 60 50.

Deltagerne er dyr på vej ind i Noahs ark.

Tak til en engageret og samvittighedsfuld præst

Farvel og måske på gensyn til pastor Jan Zalewski.

HADERSLEV Det var med stort vemod, at vi med udgangen af juli måned måtte tage afsked med vores mangeårige præst Jan Zalewski, som nu er vendt tilbage til Polen for dér at fortsætte sit virke i ærkebispedømmet Szczecin-Kamień (Stettin-Cammin).

Pastor Jan kom til Danmark den 3. februar 1997 og har således virket som præst i bispedømmet København i knap 20 år. I den tid blev der trukket store vekslere på hans arbejdsindsats, idet han har haft ansvar for menighederne i Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder. Derudover har han ofte – grundet sygdom eller ferie – vikarieret for pastor Benny Blumensaat i Esbjerg og pater Henri Kerkhofs i Kolding. Dertil kom, at pastor Jan også har haft ansvar for de polsktalende katolikker, først i Aarhus samt Aalborg og efterfølgende i Odense, Esbjerg, Haderslev, Sønderborg og Aabenraa. For os, som har haft pastor Jan som præst i både Sønderborg, Aabenraa og til sidst i Haderslev, forekom hans engagement og store samvittighedsfulde arbejde i og for Kirken ofte som værende umenneskeligt.

Som tidligere menighedsrådsformænd i henholdsvis Sønderborg og Aabenraa lærte vi begge pastor Jan særdeles godt at kende. Slående var hans fleksible indstilling, udprægede evner til at samarbejde med menighedsrådet, hans omhu og store omsorg også for de medlemmer af menigheden, som på grund af sygdom, svagelighed eller andet ikke var i stand til at deltage i den

hellige messe i Kirken. Dem opsøgte han gerne for at tale med dem og naturligvis for at bringe dem den hellige kommunion. Det var således karakteristisk for pastor Jan, at han, inden han forlod Haderslev, naturligvis tog sig tid til også at tage afsked med denne del af menigheden.

Pastor Jans interesse for historie var legendarisk og udmøntede sig blandt andet i hans arbejde for at finde og markere fælles dansk-polske historiske begivenheder, som kunne medvirke til at udbygge relationerne mellem Danmark og Polen. Her skal blot nævnes et par fremtrædende arrangementer: markeringen af 350-års jubilæet den 14. december 2008 for den polske hærfører Stefan Czarniecki og hans polske hjælpetroppers ankomst til Sønderborg under Svenskekrigene, samt ikke mindst de store Harald Blåtand-mindearrangementer i såvel Roskilde Domkirke som i Wolin og andre steder omkring Szczecin.

Sidstnævnte arrangementer havde i øvrigt efter pastor Jans udtrykkelige ønske også deltagelse af både gejstlige og lægfolk fra Folkekirken. Det drejede sig først og fremmest om nu afdøde biskop Niels Henrik Arendt, Haderslev, og biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde.

Pastor Jan lagde dermed grunden til et værdifuldt økumenisk samarbejde, som gradvist har udviklet sig, og som også har fundet sin videreførelse i projektet "Grøn kirke", hvori både Roskilde stift

Fra en stor begivenhed i Sankt Marie Kirkes historie. Pastor Jan Zalewski står her sammen med ærkebiskoppen af Sarajevo, kardinal Vinko Puljic, som i 2009 besøgte familie i Haderslev og celebrerede søndagsmessen i kirken. Arkivfoto.

og ærkebispedømmet Szczecin-Kamień deltager.

Når vi hermed gerne vil overbringe pastor Jan de varmeste hilsener og en helhjertet tak for hans indsats, hans væremåde og ikke mindst da gode humør – også når han arbejdsmæssigt var presset – ved vi, at mange andre tænker og føler på samme

måde, som vi gør. Vi er mange, der glæder os til, at pastor Jans ønske om engang imellem at måtte vikariere under ferier eller sygdom i Haderslev må blive opfyldt.

Birgit Mørck og Jørn Arpe Munksgaard.

Læserne skriver

Om lukningen af Sct. Franciscus Kirke

Jeg har netop for nylig læst den samlede oversigt over høringsvar til planen for 'Det nye katolske danmarkskort'. Jeg undrer mig meget over, at beslutningen allerede er i gang og hvad der videre skal ske bl.a. i Nakskov i forbindelse med lukningen af Sct. Franciscus Kirke. Som medlem af sognet er jeg meget skuffet.

Man burde mene, at tiderne har ændret sig i en mere positiv retning for Kirkens eksistens i Danmark – men her tegner man det omvendte billede i form af afvikling. Naturligvis spiller økonomien en væsentlig rolle og det er forståeligt nok. Derfor er der mange ting, som måske burde reformeres og udvikles inden for de nuværende rammer, mener jeg.

Jeg ved ikke hvor meget bispedømmet eller biskoppen har gjort for at redde kirkerne fra lukning? F.eks. gennem at hæve kirkeskatten? Så alle kirkebrugere betaler kirkeskat og bidrager til fællesskabet. Så er der kirkebiler til præsterne – hvorfor skal menighederne selv dække disse udgifter? Vi andre skal jo selv betale udgifterne til vores egen bil af vores egen indtægt.

Måske burde vi som et anerkendt trossamfund i Danmark forhandle med Kirkeministeriet om at få kirkeskat opkrævet via skattebilletten på lige vilkår med Folkekirkenes ordning? Det ville være skønt hvis det var muligt – at blive ligestillet og måske få forbedret økonomien.

Katolsk Orientering den 2. september i år informerer først nu offentligt om beslutningen, som er taget hen over hovedet på os – hvilket er sørgeligt og uforståeligt også for mig. I KO læser jeg også indlægget fra Birgitte Frimann Larsen fra Tørrig om lukningen, hvor hun kommer med et rigtigt godt forslag til at bevare to af kirkerne i Nykøbing F. og Nakskov og et kloster i Maribo således, at alle tre byer på Lolland-Falster får mulighed for kirkelige handlinger.

Jeg er bange for at der ved lukningen af Sankt Franciscus Kirke i Nakskov opstår en større problemstilling. Fordi de ældre ikke kommer i kirke i et andet sogn pga. transport og problemer med de større afstande. At det katolske trossamfund i området bliver mindre og mindre – herved forsvinder vi måske fra det nye katolske landkort.

Er det dét biskoppen og bispedømmet vil opnå med sine planer om besparelser ved at lukke vores kirke i Nakskov? Venlig hilsen,
Zofia Kelfast, 4900 Nakskov

Generalvikar Niels Engelbrecht svarer på Zofia Kelfasts læserbrev:

I de sidste par år har Kirken i Danmark arbejdet på at indstille sig på forholdene, som vi lever under som Kirke i dag. Vi har lavet en sammenligning med Kirkens situation for halvtreds år siden og set på, hvilke udviklinger, der er sket i den periode. Vi har kunnet konstatere, at vi har 50 % flere katolikker og 50 % færre præster. Menigheder, der var store for halvtreds år siden, er betydeligt mindre i dag, fordi folk er flyttet andre steder hen. (I for eksempel Nakskov er der 78 % færre medlemmer i dag end for 50 år siden). Andre steder er menighederne vokset og har brug for mere præstelig betjening. Vi har i flere år måttet leve med store underskud på bispedømmets regnskab, selvom vi har gjort meget for at få folk til at betale kirkeskat og endda har været i forhandling med politikerne om at få en kirkeskatteordning i lighed med Folkekirken. Hvilket der imidlertid ikke indtil nu har været politisk flertal for.

Vi står altså i en situation med flere medlemmer og færre præster, med en meget skrøbelig økonomi, som bl.a. hænger sammen med alt for mange gamle kirkebygninger, der har store vedligeholdelsesbehov. I samarbejde med Pastoralrådet og Præsterådet har vi derfor lavet en helhedsplan, som vi kalder "det nye katolske danmarkskort". Planen går kort og godt ud på at koncentrere vore kræfter, så vi bedst tager hensyn til de demografiske, økonomiske

og pastorale forhold. Det betyder desværre, at vi er nødt til at lukke steder, der har stor betydning for de folk, der bor i området, men vi sørger for, at der for eksempel i Nakskov fortsat vil være regelmæssig gudstjeneste. Vi håber, at folk fra Nakskov også vil finde over til Maribo på de søndage, hvor der ikke vil være messe i byen.

Sct. Franciscus Kirke i Nakskov.

De fortjener ikke at blive kaldt farisæere

Kommentar til debatten om Amoris laetitia.

Hvordan skal *Amoris laetitia* læses? Som Niels Messerschmidt påpeger i KO nr. 11, har der været gejstlige, som har haft indvendinger til den postsynodale skrivelse *Amoris laetitia*. Det drejer sig om gejstlige, der har haft til hensigt at fastholde Den katolske Kirkes sande lære om ægteskabsspørgsmål, den lære som altid er blevet forkyndt af Kirken og som ikke kan ændres i sit fundament, uanset om tiderne og selve Kirken er under omdannelse.

Disse gejstlige fortjener ikke at blive kaldt farisæere, lukkede hjerter, stenkastere eller andet sjofelt skældud, da de blot forsvarer den lære, Den katolske Kirke er forpligtet at forkynde for at forblive tro mod sit fundament.

Rocco Buttiglione er politiker og det, han siger, kan ikke tegne Den katolske Kirkes lære, selv om *l'Osservatore Romano* bringer det på sin forside for at støtte op om, at *Amoris laetitia* skal læses efter Frans' hensigt. Dette er simpelthen umuligt, eftersom det Frans skriver er så uklart formuleret.

Denne tvetydighed, generelt og især i §305s fodnote er tilsigtet for ikke at skulle afsløre skrivelsens tolerance over for synd. Skrivelsens overordnede hensigt er at formidle, at vi alle er syndere og at dem, der lever i uregelmæssige forhold ikke behøver at ændre deres liv og være i nådens tilstand for at have adgang til eukaristien, som dem der retter sig efter Vorherres lære gør. Dette genspejler Frans' idé om en såkaldt åben Kirke, som er barmhjertig mod alle, der lever i syndens tilstand, men tugter de fromme sjæle, der stræber efter at befri sig fra synd og dem, der fastholder Vorherres lære.

Renato Ronco, 2100 København Ø

Katolske kvinder i Danmark

Vi var en lille flok medlemmer samlet i et par timer fredag den 2. september. I mødet deltog også vores gejstlige rådgiver pater Paul Marx OMI.

Vi havde det hyggeligt og fornøjeligt. Samtalen kredsede omkring hvad vil vi bruge foreningen til og hvordan vi får flere medlemmer?

Dette indlæg er en opfordring til alle jer katolske kvinder – unge, gamle, danske og tilflyttere. Meld jer ind i foreningen. Det koster kun kr. 200/årligt. Hvad vil I få ud af det?

Et trykt samvær med andre troende. Her er det os der er normen. Der er mange muligheder for at få glæde af fællesskabet. Over hele landet kan dannes samværsgrupper til støtte for hinanden socialt og i troen.

En god idé i forhold til mindre grupper kan være at oprette læsegrupper. Læsegrupper er in, men vi kan vælge litteratur til støtte og glæde for vores tro.

Nogle ideer:

Teresa af Ávila, Johannes af Korset (Grethe Livbjergs dejlige bøger), bøger om Hildegard af Bingen, bøger af Wilfred Stinissen, Mester Eckehart prædikener og traktater, bøger om klostervisdom, f.eks. bøger af abbed Christopher Jamison, Thomas Merton, Henri J.M. Nouwen m.fl.

Og så kan I alle være med til at påvirke aktiviteter på landsplan.

Indmeldelse er let, send en e-mail til Info@DKKF.dk.
Henriette Chartier Lund

Reformationsfejring eller Genformation? – en evangelisk lægmands enkle overvejelser

Nu nærmer 500 året for reformationen sig, og der planlægges flittigt om at fejre det med koncerter, optræden, foredrag og udstillinger rundt i ind- og udland. Endda brygning af en dedikeret Luther-øl.

Der er unægtelig løbet meget vand og blod i havet i forløbet af de 500 år, krige har hærget og gør det fortsat. Kirkernes aktive medlemstal daler i tal og fremmedgørelsen for den åndelige dimension af tilværelsen opleves stabilt stigende. Hvad har vi egentlig at fejre? Det er for slapt, vi har brug for en bundvending, ikke bare en ny dille eller

grille, men troværdigt, gennemgribende og ærlig revision.

Reformationsåret er en opladt og glimrende lejlighed til at gøre status over vor kirke, og hermed mener jeg det i Grundtvigs billede: "Kirken den er et gammelt hus, bygget af levende stene", Kirken som menighed, alle vi døpte. Vi har fjernet os langt fra det sigte, vor kirkefar Martin Luther havde, dengang han opsatte sine teser på Slotskirkens indgang i Wittenberg. Han ønskede en inderlig og ren tro, og at afskaffe overtro og afladsdyrkelse. Han oversatte Bibelen og liturgien til tysk, så menigheden kunne deltage aktivt i fejringen, uden at skulle lytte passivt og uforstående, til hokus pokus og blot deltage fysisk ved at stå, knæle eller slå kors for sig efter signalet fra en klokke.

I dag har vi i Den evangeliske Kirke flere steder amputeret liturgien, afskaffet det stille skriftemål samt fravalgt at gøre brug af lægde i gudstjenesten eller til at udføre tjenester i form af andagter, vespersang og lign. Der har været nedsat arbejdsgrupper om brugen af frivillige til områder, som ikke bliver udført af ansatte, hvilket dog ikke har givet megen frugt. Heller ikke ved planlægningen af reformationsåret har man åbnet op for deltagelse fra menige kirkegængere. Det er til at forstå, at de interesserede faste kirkegængere i dag er blevet tydeligt færre.

Luther ønskede oprigtigt at inddrage os til en nærværende deltagelse i fejringen af gudstjenesten, han og anpriste Tidesangen som balsam for sjælen. Sangen har en evne til at samle os om, og fastholde os i Ordet. Den lever i vort blod. Vekselsangen som yder rum for refleksion og modsvar er et stort aktiv vi ligeledes har mistet.

Måske kunne vi positivt benytte denne historiske anledning til at mødes med Moderkirken og vaske hinandens fødder. Foretage en bundvending og skabe "enhed i Kirken". Smuds var der rigtignok også dengang, men ser vi ind i vore egne lønkamre i dag, føler jeg ikke at vi selv har noget at skryde om. Vi er dog alle søstre og brødre, udrundne af samme muld. Hvis man besøger en fremmed kirke, bliver forståelsen og indholdet af ens egne ritualer ofte dybere. Vi kunne blive rigere, også uden at gøre alt lige gyldigt.

Vi er alle grene på det samme vintræ, Jesus Kristus. Vi er fælles om Ordet og sakramenterne. Vores stærkt sekulariserede vækstsamfund og altopslugende digitale medieskov skygger og afleder os og forhindrer at vor rige arv bliver rakt videre som vort bærende og eviggyldige fundament. Kun stilladset og tårnene står tilbage sammen med tomme traditioner og helligdage uden egentlig betydning.

Lad os undgå at lade Livets Brød gå til spilde.

Alting har en tid, efter en Reformation må det være tid til Genformation. Pave Frans besøger nu Lund – måske burde vi tage derover og medbringe en vaskebalje. Der er vel mere der samler, end adskiller os, i det overordnede og inderste af hvad vor Herre Jesus Kristus lærte.

Vi kunne samles om vor trosbekendelse, salmernes betydning, hvoraf flere er kendt på begge sider og fælles skat i en synkron forening, uden at ophæve vor organisatoriske struktur.

Hans Schwenker, tidl. kirkebylærer og kirkesanger, 6760 Ribe.

Gør som i Namibia

Jeg har boet i Namibia et par år for nogle år siden. Der havde de på et område på størrelse med Danmark 3-4 præster. På det tidspunkt var de i gang med at oprette sogn nummer 43 og bygge den kirke, der skulle høre til. Da præsterne ikke kunne passe disse menigheder alene, kom de og læste messe en gang mfl. Så konsekrede de hostier og hørte skriftemål.

Alle andre søndage blev der holdt messe/gudstjeneste med prædiken o.s.v. af tre kvinder. De var uddannet til det på missionsstationen på grund af situationen, hvor mændene mest var fraværende, fordi de arbejdede i minerne sydpå det meste af året. I Danmark kunne det i princippet være både mænd og kvinder. Alt det fortalte jeg vores biskop for mange år siden, da jeg syntes det fungerede så fint i Namibia. Og dengang talte man også om præstemangel i DK. Inddrag ansvarlige mænd og kvinder. Undervis dem og brug dem. I alle vore sogne. Også selvom nogle af vore sognepræster skulle høre vrøvl. Det er ikke et spørgsmål om magt, men om et ansvarligt lægfolk, der overtager nogle af præstens opgaver.

Birgit Arbirk, 5450 Otterup

Det sker i bispedømmet

SEPTEMBER:

25. September, kl. 12-17. Katolsk Menighedspleje afholder Mikkelsmarked i Skt Ansgars menighedssal, Bredgade 69A.

Fredag 30. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

OKTOBER:

6.-9. oktober: Retræte Tidebøn og indre stilhed Sted: Sankt Birgitta Kloster Retræteledere: Franz Hoyos og Else Marie Kjerkegaard

Fredag 14. kl. 18.30-20: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

27.-30. oktober: Retræte – Størst af alt er kærligheden – så hvorfor kan det være så svært? Sted: Sankt Birgitta Kloster Retræteleder: Else Marie Kjerkegaard

NOVEMBER:

Fredag 4. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse inkl. de syges salvelse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Fredag 11. kl. 18.30-20: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Lørdag 19. kl. 11-15: Inspirationsdage om flygtninge, Sankt Ansgars Kirke, København. Hvem er flygtningene, og hvor kommer de fra? Hvad bliver der gjort ved krisen? Og hvad kan der gøres i dit sogn eller område? Mød eksperter, Caritas-medarbejdere og andre frivillige, og find ud af, hvordan du kan hjælpe!

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20:

Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Hver **onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden**. Messe med forbøn for de syge afholdes 1. onsdag i måneden kl. 19-21. Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer. Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet. Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde). Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer. Læserbreve kan indsendes som mail: redaktion@katolskoriering.dk – eller som brev til: Katolsk Orientering, Redaktionen, Gl. Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Oktober måned

1. *hvid*. Lørdag i 26.alm.uge. (II Ps)

Therese af Jesusbarnet (Thérèse af Lisieux), jomfru og kirkelærer (†1897)(m)

☞ SI 119,66.71.75.91.125.130.

☞ Lad dit ansigt lyse over din tjener.

L.: Job 42,1-3.5-6.12-17. **Ev.:** Luk 10,17-24.

Bededag for præste- og ordenskald

2. *grøn*. 27.ALM.SØNDAG. (III Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Hab 1,2-3; 2,2-4

☞ SI 95,1-2.6-7b.7c-9

☞ Om I dog i dag ville lytte til Herren!

Gør ikke jeres hjerter hårde!

2.L.: 2 Tim 1,6-8.13-14

Ev.: Luk 17,5-10

3. *grøn*. Mandag i 27.alm.uge. (III Ps).

☞ SI 111,1-2.7-8.9+10c

☞ Herren husker på sin pagt for evigt.

eller ☞ Halleluja!

L.: Gal 1,6-12 **Ev.:** Luk 10,25-37

4. *hvid*. Tirsdag i 27.alm.uge. (III Ps).

Frans af Assisi (†1226)(m)

☞ SI 139,1-3.13-14.15

☞ Led mig ad evigheds vej!

L.: Gal 1,13-24 **Ev.:** Luk 10,38-42

5. *grøn*. Onsdag i 27.alm.uge. (III Ps).

☞ SI 117,1.2

☞ Gå ud i alverden og prædik evangeliet!

eller ☞ Halleluja!

L.: Gal 2,1-2.7-14 **Ev.:** Luk 11,1-4

6. *grøn*. Torsdag i 27.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Bruno**, præst (†1101)

☞ Luk 1,69-70.71-72.73-75.

☞ Lovet være Herren, Israels Gud, for han har besøgt sit folk.

L.: Gal 3,1-5. **Ev.:** Luk 11,5-13.

7. *hvid*. Fredag i 27.alm.uge. (III Ps)

Vor Frue af Rosenkransen (m)

☞ SI 139,1-3.7-8.9-10.13-14b.

☞ Led mig, Herre, ad evigheds vej!

L.: Job 38,1.12-21; 40,3-5. **Ev.:** Luk 10,13-16.

Ad libitum læsning:

☞ Luk 1,46b-47.48-49.50-51.52-53.54-55

☞ Den Mægtige har gjort store ting mod mig; helligt er hans navn.

Ev.: Luk 1,26b-38.

8. *grøn*. Lørdag i 27.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.

☞ SI 105,2-3.4-5.6-7

☞ Evigt husker Herren på sin pagt.

L.: Gal 3,22-29 **Ev.:** Luk 11,27-28

9. *grøn*. 28.ALM.SØNDAG. (IV Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.r*

1.L.: 2 Kong 5,14-17

☞ SI 98,1.2-3ab.3cd-4

☞ Herren har kundgjort sin frelse for folkenes øjne.

2.L.: 2 Tim 2,8-13

Ev.: Luk 17,11-19

10. *grøn*. Mandag i 28.alm.uge. (IV Ps).

☞ SI 113,1-2.3-4.5a+6-7

☞ Lovet være Herrens navn fra nu af og til evig tid!

eller ☞ Halleluja!

L.: Gal 4,22-24.26-27.31—5,1 **Ev.:** Luk 11,29-32

11. *grøn*. Tirsdag i 28.alm.uge. (IV Ps).

Eller *hvid*. **Johannes XXIII**, pave († 1963)

☞ SI 119,41.43.44.45.47.48

☞ Lad din godhed nå mig, Herre.

L.: Gal 5,1-6 **Ev.:** Luk 11,37-41

12. *grøn*. Onsdag i 28.alm.uge. (IV Ps).

☞ SI 1,1-2.3.4+6

☞ Den, der følger dig, Herre, skal have livets lys.

L.: Gal 5,18-25 **Ev.:** Luk 11,42-46

13. *grøn*. Torsdag i 28.alm.uge. (IV Ps).

☞ SI 98,1.2-3b.3c-4.5-6

☞ Herren har kundgjort sin frelse.

L.: Ef 1,1-10 **Ev.:** Luk 11,47-54

14. *grøn*. Fredag i 28.alm.uge. (IV Ps).

Eller *rød*. **Callistus I**, pave og martyr (†222)

☞ SI 33,1-2.4-5.12-13.

☞ Lykkeligt det folk, Herren udvalgte sig til ejendom.

L.: Ef 1,11-14. **Ev.:** Luk 12,1-7.

15. *hvid*. Lørdag i 28.alm.uge. (IV Ps).

Teresa af Jesus (Teresa af Avila),

jomfru og kirkelærer (†1582) (m)

☞ SI 8,2-3a.4-5.6-7

☞ Du har sat din Søn over dine hænders værk.

L.: Ef 1,15-23 **Ev.:** Luk 12,8-12

Ad libitum læsning til Therese af Jesus:

L.: Rom 8,22-27.)

16. *grøn*. 29.ALM.SØNDAG. (I Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: 2 Mos 17,8-13

☞ SI 121,1-2.3-4.5-6.7-8

☞ Vor hjælp kommer fra Herren,

himlens og jordens skaber.

2.L.: 2 Tim 3,14-4,2

Ev.: Luk 18,1-8

17. *rød*. Mandag i 29.alm.uge. (I Ps).

Ignatius af Antiochia, biskop og martyr (†107) (m)

☞ SI 100,1b-2.3.4.5.

☞ Herren har skabt os, ham hører vi til.

L.: Ef 2,1-10. **Ev.:** Luk 12,13-21.

Ad libitum læsning til Ignatius af Antiochia:

L.: Fil 3,17-4,1.

18. *rød*. Tirsdag. LUKAS, evangelist (f)

Gl.Ap.pf.II.

L.: 2 Tim 4,10-17b

☞ SI 145,10-11.12-13ab.17-18

☞ Dine fromme, Herre, skal kundgøre

dit riges strålende herlighed!

Ev.: Luk 10,1-9

19. *grøn*. Onsdag i 29.alm.uge. (I Ps)

Eller *rød*. **Jean de Brébeuf og Isaac Jogues**,

præster, og **lidelsesfæller**, martyrer (†1647)

Eller *hvid*. **Paul af Korset**, præst (†1775)

☞ Es 12,2.3+4bcd.5-6

☞ I skal øse vand med glæde af frelsens kilder.

L.: Ef 3,2-12 **Ev.:** Luk 12,39-48

20. *grøn*. Torsdag i 29.alm.uge. (I Ps).

☞ SI 33,1-2.4-5.11-12.18-19

☞ Herrens godhed fylder jorden.

L.: Ef 3,14-21 **Ev.:** Luk 12,49-53

21. *grøn*. Fredag i 29.alm.uge. (I Ps).

☞ SI 24,1-2.3-4b.5-6

☞ Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.

L.: Ef 4,1-6 **Ev.:** Luk 12,54-59

22. *hvid*. Lørdag i 29.alm.uge. (I Ps).

Johannes Paul II, pave († 2005) (m)

☞ SI 122,1-2.3-4a.4b-5

☞ Vi drager med glæde til Herrens hus!

L.: Ef 4,7-16 **Ev.:** Luk 13,1-9

Ad libitum læsninger til Johannes Paul II:

L.: Es. 52,7-10.

☞ SI. 96,1-2a,2b-3.7-8a.10

☞ Kundgør Herrens underer blandt alle folkeslag.

Ev.: Joh 21,15-17.

23. *grøn*. 30.ALM.SØNDAG. (II Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Sir 35,15b-17.20-22a

☞ SI 34,2-3.17-18.19+23

☞ Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.

2.L.: 2 Tim 4,6-8.16-18

Ev.: Luk 18,9-14

24. *grøn*. Mandag i 30.alm.uge. (II Ps).

Eller *hvid*. **Antonius Maria Claret**, biskop (†1870)

☞ SI 1,1-2.3.4+6

☞ Vi skal ligne Gud som hans kære børn.

L.: Ef 4,32—5,8 **Ev.:** Luk 13,10-17

25. *grøn*. Tirsdag i 30.alm.uge. (II Ps).

☞ SI 128,1-2.3.4-5

☞ Lykkeligt hver den, der frygter Herren.

L.: Ef 5,21-33 **Ev.:** Luk 13,18-21

26. *grøn*. Onsdag i 30.alm.uge. (II Ps).

☞ SI 145,10-11.12-13ab.(13cd)-14

☞ Trofast er Herren i alle sin ord.

L.: Ef 6,1-9 **Ev.:** Luk 13,22-30

27. *grøn*. Torsdag i 30.alm.uge. (II Ps).

☞ SI 144,1.2.9-10.

☞ Lovet være Herren, min klippe.

L.: Ef 6,10-20. **Ev.:** Luk 13,31-35.

28. *rød*. Fredag. SIMON OG JUDAS, apostle (f)

Gl.Ap.pf.

L.: Ef 2,19-22

☞ SI 19,2-3.4-5ab

☞ Deres tale er nået til jorderigs ende.

Ev.: Luk 6,12-19

29. *grøn*. Lørdag i 30.alm.uge. (II Ps).

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.

☞ SI 42,2.3.5bcd

☞ Min sjæl tørster efter den levende Gud.

L.: Fil 1,18b-26 **Ev.:** Luk 14,1.7-11

30. *grøn*. 31.ALM.SØNDAG. (III Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Visd 11,22—12,2

☞ SI 145,1-2.8-9.10-11.13cd-14

☞ Jeg vil prise dit navn for evigt og altid,

min Gud og konge.

2.L.: 2 Tess 1,11—2,2

Ev.: Luk 19,1-10

Kollekt for verdensmissionen

31. *grøn*. Mandag i 31.alm.uge. (III Ps).

☞ SI 131,1.2.3.

☞ Herre, bevar min sjæl i fred hos dig.

L.: Fil 2,1-4. **Ev.:** Luk 14,12-14.

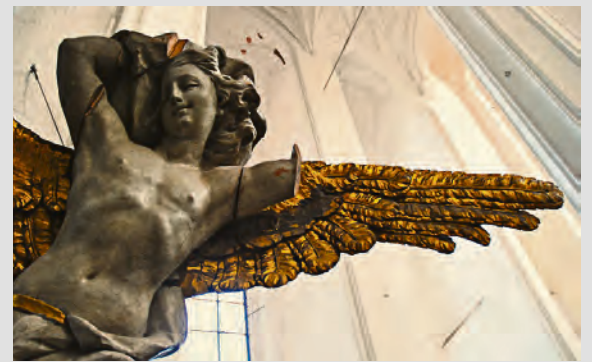
Bønnens Apostolat

Oktober

Generel intention: Journalister

At journalister i deres arbejde altid må være motiveret af respekt for sandheden og en stærk etisk tilskyndelse..

Missionsintention: Verdensmissionsdagen
At verdensmissionsdagen i alle kristne fællesskaber må forny evangeliets glæde og ansvaret for at forkynde det.

Biskoppens kalender

Oktober 2016

1. kl. 11.00: Diakonvielse i Domkirken
2. Caritas-dag i Sct. Albani Kirke Odense
3. kl. 08.00: Messe Karmel
4. kl. 09.00: Messe for medarbejderne på Gl. Kongevej
kl. 14.00 Møde i Økonomisk Råd
- 6.-8. Møde i CCEE i Monaco
- 9.-13. Pilgrimsrejse til det hellige land
16. Fejring af 100 års jubilæum for menigheden på Bornholm
17. Valfart til Rom
25. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
- 26.-28. Møde i COMECE, Bruxelles
29. kl. 10.00: Møde i Danske kirkers Råd
30. kl. 11.00: Messe i Domkirken

**Katolsk Menighedspleje
Mikkels Marked
Søndag d. 25/9 2016**
I Sankt Ansgar Menighedsaal Bredgade 69

Program
Kl. 12 Åbner Markedet
Entre 10 kr. børn 5 kr.
Udtrækning på billetten hver time

Kom og oplev blandt andet
Bogantikvariat - loppetorv -
Fiskedam - Restaurant m.m.

Kl. 17 Lukker Markedet

Martin Ryom
- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

 Støtter nødlidende

www.vincentgrupperne.dk

VI VII VIII IX X XI XII I II

**KØBENHAVNS
URMAGER VÆRKSTED**

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure
på vores eget værksted

Ved større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venter

Lange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagerværkstedet.dk

 **KATOLSK
INFOBUTIK**

Katolske Bøger og Brugskunst

Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner,
rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors,
julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...

Ryesgade 28 · 8000 Aarhus C
Tlf. 87307055
www.katolskinfobutik.dk

**Sankt Andreas
Bibliotek og
Antikvariat**

Åbningstider:
Mandag og Onsdag: 10-12 og 13-16
Tirsdag og Torsdag: 10-12 og 13-16.45
Fredag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Vanløse Begravelsesforretning
Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

38 71 75 01
Ring og aftal et møde enten
i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften,
weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet garantiordning, v/ Steen Jørgensen

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 14
som udkommer den **14. oktober**, skal være
KO i hænde senest den **26. september**.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 15,
som udkommer den **4. november**, skal være
KO i hænde senest den **17. oktober**.

Danmarks Unge Katolikker (DUK) søger sekretariatsmedarbejder

DUK er den Katolske kirke i Danmarks officielle børne- og ungdomsorganisation, med ca. 1800 medlemmer. Vores målgruppe er katolske børn og unge i alderen 0-30 år. Vi arrangerer sommer- og weekendlejre året rundt. Der ud over servicerer og støtter vi vores lokalforeninger i hele landet. På vores sekretariat er der 3 ansatte, hvor af du vil være den ene.

Du vil dagligt være i kontakt med vores medlemmer og frivillige, og du vil være en central medarbejder på vores sekretariat.

Dine primære arbejdsopgaver bliver:

- Bogføring
- Kontakt til revisor
- Praktiske opgaver i forbindelse med afvikling af arrangementer:
- Bookning af lejrcentre, skoler m.m.
- Kontakt til rejsebureauer, DSB o. lign.
- Udarbejdelse af budgetter og regnskaber
- Bistå i udarbejdelsen af ansøgninger til fonde.
- Ansvarlig for medlemsregistrering
- Være medansvarlig for daglig drift af DUKs sekretariat

Vi forventer at du:

- Har kendskab til DUK og Den katolske Kirke
- Har erfaring fra at arbejde i en børne- og ungdomsorganisation
- Er udadvendt
- Er velformuleret i skrift og tale
- Har kendskab til moderne kommunikationsmidler
- Arbejder struktureret og følger op på opgaverne
- Kan fremvise ren straffeattest
- Er ferm bruger af officepakken

Stillingen:

Vi tilbyder en fuldtidsstilling på 37 timer pr. uge. Du skal regne med at noget af arbejdstiden kan ligge om aftenen og i weekenderne efter aftale.

Det praktiske:

Ansøgningen skal være os i hænde *senest 30. september 2016 pr. mail til job@duk.dk*.

Samtaler vil blive afholdt løbende. Forventet tiltrædelse snarest, dog senest 1. november.

Vil du vide mere om stillingen er du velkommen til at kontakte formand for DUKs hovedbestyrelse, Christopher Bonde, på tlf. 60 15 95 51.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Flere kunder i forretningen?

Med en **ANNONCE** i Katolsk Orientering når dit budskab ud til **mere end 11.000** katolske læsere.

Skriv til redaktion@katolskorientering.dk
og hør mere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening.

Informationschef: Niels Messerschmidt
(ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer og abonnement:

redaktion@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Pastor Dominique Tran Duc Than, Kirsten Krog, Michael Münchow, Poul Erik Magnussen, Beata og Jerzy Golubowski, Niels la Cour, Ulla Elmquist, Michael Howard Grant, Jørn Arpe Munksgaard, pastor Lars Messerschmidt.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040

kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6018.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk,

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint

– distribueret oplag 11.500

ISSN 0902-297X

Vultum Dei Quaerere – at søge Guds ansigt

Apostolisk konstitution om kvinders kontemplative liv.

Tekst: Pastor Lars Messerschmidt

GUDVIET LIV Den 29. juni i år udsendte pave Frans en apostolisk konstitution 'Om kvinders kontemplative Liv'. Denne konstitution skal ses i lyset af udviklingen og reformen af det gudviede liv i det hele taget, der tog sin begyndelse med 2. Vatikankoncil. Både pave Johannes Paul (1996) og pave Benedikt (2010) har i læremæssige skrivelser sat fokus på det gudviede liv.

Den gamle kirkelige tradition omtalte det gudviede liv som ordenslivet. Med den nye kirkeret af 1983 har man officielt ændret sprogbruget. Nu tales der om forskellige

former for 'gudviet liv', hvor af naturligvis det klassiske ordensliv er en vigtig del. Hele afsnittet om det gudviede liv begynder med en definition af det gudviede liv: "Det gudviede liv består i aflæggelse af de evangeliske råd og er en permanent livsform, hvor de troende følger Kristus mere nært under Helligåndens vejledning (canon 573 § 1).

Med et citat fra 2. Vatikankoncil definerer Johannes Paul det gudviede livs plads i Kirken således: "Det gudviede liv har sin plads i selve Kirkens hjerte som et afgørende element for dens mission, fordi

det "åbenbarer og fremstiller det kristne kalds inderste væsen".

I sin skrivelse *Oriente Lumen* siger samme pave: "Det monastiske liv (det gudviede liv) er i Orienten ikke forstået som en særlig form for liv for en særlig kategori af kristne, men på en særlig måde som et referencepunkt for alle kristne, alt efter de gaver Herren skænker enhver. Det monastiske liv præsenterer sig som en syntese af kristendommen". Denne indsigt, karakteristisk for den østkirkelige tradition, er af stor betydning for at forstå det gudviede liv hhv. ordenslivet i den vestlige tradition. Bag alle former ligger det samme kald til at følge efter Kristus. Det gudviede liv er ganske enkelt udtryk for det kristne liv, som alle døbt kan spejle sig i og hente inspiration fra. Paven kan derfor tilføje: "Det monastiske liv (gudviede liv) har altid været sjælen i de orientalske kirker".

Endelig vil jeg citere pave Johannes Paul for følgende interessante udtalelse: "Nonnerne repræsenterer en model for det

specielle kvindelige i Kirken [...] Et synlig tegn på Guds moderskab".

Dermed kommer vi til pave Frans' skrivelse om 'kvindernes kontemplative liv', som er genstand for denne artikel. Paven begynder med at slå fast, at alle mennesker fra Skaberens hånd er udstyret med en længsel efter Gud, den Absolutte, og han citerer kirkefaderen Augustin: "Du har skabt os for dig, og vore hjerter er urolige, indtil de finder hvile i dig". I dåben er enhver kristen og enhver gudviet person kaldet til at begive sig på pilgrimsvandring for at søge den sande Gud, siger paven. Denne vandring finder sit særlige udtryk i gudvietheden som sådan og især i det monastiske liv, som paven så vil sætte fokus på. Hvorfor? "Det kontemplative monastiske liv, som hovedsagelig består af kvinder, har sine rødder i klosterets stilhed [...] Kvinders kontemplative liv har altid i Kirken [...] repræsenteret dens bedende hjerte". Paven slutter afsnittet med en appel til de

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 13
23. september 2016 · 42. årgang

POST
PP
DANMARK

kontemplative søstre: "Jeres liv skal være som dagens første lys, der baner vej for dagen: Vis os Ham, som er vejen, ved jeres forvandlede liv og ved enkle ord født i stilheden ... Forkynd for os ligesom Maria Magdalene påskemorgen: Jeg har set Herren" (Joh 20,18).

Under henvisning til instruktionen 'Ny begyndelse fra Kristus' (19. maj 2001) opfordrer han alle gudviede personer til kontinuerligt at kontemplere Kristi ansigt. "Denne instruktion", siger han, "fremstiller de klausurerede munke og nonner som det ypperste i Kirken, hvad angår korbøn og stille bøn og priser dem samtidig for at altid at have haft tidebønnen og eukaristien som centrum i deres daglige liv".

Mange ting har ændret sig, siger paven, i de sidste halvtreds år i samfundet siden koncilet. Derfor er det nødvendigt at fastholde det kontemplative livs fundamentale værdier. Disse værdier kan og skal udfordre den nutidige mentalitet. Det er pavens formål med denne skrivelse. De kontemplative nonners livsform er en unik måde at følge efter Kristus på. En uvurderlig og nødvendig gave, som Helligånden til stadighed opvækker i Kirken.

"Det gudviede liv er historien om en passioneret kærlighed til Herren og til menneskeheden", skriver paven og fortsætter: "I det kontemplative liv udfolder denne historie sig dag efter dag i en passioneret længsel efter af se Guds ansigt i en intim relation til ham". I dette kontemplative liv er især nonnerne Kirkens stemme, når de uophørligt lovpriser, takker og bønfalder Gud for hele menneskeheden. Paven nævner specielt hjertets indre celle, klostrets ensomhed og det "broderlige" fællesskab som karakteristisk for kontemplative nonner. De er derfor et

billede på Kristus, der søger Faderen på ensomme steder.

Kirken har altid betragtet Jomfru Maria som summa contemplatrix, den der mere end nogen anden har kontempleret det mysterium, som var i hende, da hun undfangede Guds Søn. For hende var Gud unum necessarium, det eneste fornødne. Sådan er det også for kontemplative nonner. I kontemplationen ser de tingene med åndelige øjne, dvs. de ser verden og menneskene, sådan som Gud gør det. Helligånden forvandler deres syn på Gud og på mennesker.

Paven nævner også, at det kontemplative liv kan blive en åndelig kamp, som kan blive til velsignelse for hele Kirken. Den farligste fristelse for kontemplative er den, som ørkenfædrene kalder 'middagsdjevlen', som er fristelse til apati, rutine, mangel på begejstring og paralyserende sløvhed. Det fører til melankoli og håbløshed, som er djævelens kostbareste gift.

Paven ønsker at hjælpe kontemplative kvinder ved at pege på tolv aspekter: Formation, bøn, Guds ord, eukaristien og bodens sakramenter, det søsterlige livsfællesskab, autonomi, føderationer, klostret, arbejde, stilhed, sociale medier og askese. Disse tolv aspekter skal tilpasses de enkelte ordenstraditioner og klostre. Paven har til slut opstillet nogle regler på disse område og stiller i udsigt, at der vil blive udarbejdet nærmere retningslinjer. Jeg kan ikke her gennemgå alle disse aspekter, men vælger nogle ud, som måske har læsernes særlige interesse.

Den liturgiske og personlige bøn er fundamental. Den er hjertet i alt gudviet liv, men ganske specielt i det kontemplative liv. Mange personer i dag, siger paven, ved ikke, hvordan de skal bede. Mange føler

ikke behov for at bede eller begrænser deres behov til et minimum. Den liturgiske bøn i klostrene er en bøn på vegne af alle mennesker og for alle mennesker, understreger paven. Paven viger ikke tilbage for at sige under henvisning til Moses' bøn i ørkenen, "at menneskeheds skæbne i dag som dengang afgøres af kontemplative kvinders bedende hjerter og opløftede hænder". Derfor opfordres nonnerne af paven til at forblive trofaste i den liturgiske og personlige bøn. Han siger: "Jeg tilskynder jer til ikke at foretrække noget frem for 'opus Dei' (gudstjenesten)" under henvisning til Sankt Benedikts kendte ord. At kunne bede på denne måde kræver træning og fortsat udvikling i ens bønsliv.

Derfor nævner paven helt specielt den centrale rolle *lectio divina* altid har haft og altid skal have. Paven siger: "Lectio divina, at læse Guds ord under bøn, er en kunst, der hjælper os til at komme fra den bibelske tekst til livet". Nonners hele dag skal organiseres omkring Guds ord. Her griber paven tilbage til de oldkirkelige traditioner; men det har kun mening, hvis læsning af Guds ord bliver til kærlighedsgerninger.

Naturligvis nævnes også eukaristien og bodens sakramente som hjørnestene i det kontemplative liv og helt specifik værdien af at forlænge messen med eukaristisk tilbedelse. I denne forbindelse vil jeg for egen regning pege på et problem, som vist nok er ret så universelt. Både messe, skriftemål og eukaristisk tilbedelse forudsætter, at der er præster. Historisk har det ofte været et problem at betjene nonneklostre præsteligt, især hvis de lå på landet. Det er i vore dage ikke blevet mindre. Den hellige Birgitta løste problemet for sine nonneklostre, idet hun bestemte, at der i hvert kloster skulle være en afdeling af

brødre og præster, der netop kunne betjene søstrene og pilgrimmene sakramentalt og med forkyndelse. En genial løsning, men den var måske for avanceret i Middelalderen og senere, fordi den var nordisk og ikke latinsk. Men det fungerede. Denne model er 'uddød' i dag.

Paven udtaler til slut sin taknemmelighed over de kontemplative kvinder og understreger deres betydning for hele Kirken. Den apostolske konstitution slutter med nogle regler, der skal tilgodese det her beskrevne kontemplative liv. Disse regler skal følges op af nye bestemmelser udarbejdet af kongregationen for det gudviede liv.

Der er ingen tvivl om, at paven er bekymret over manglen på kald til det gudviede liv i det hele taget, også til det kontemplative liv. Hvis det er så vigtigt, som han siger i sin skrivelse, er det jo næsten en katastrofe for Kirken, at der mangler kald til det gudviede liv og til det kontemplative liv. I Danmark har vi nu kun tre klostre, der lever det monastiske og kontemplative liv. Det er synd at sige, at disse klostre er overfyldte og slet ikke med kald fra vort eget bispedømme. Måske skulle også vi blive dybt bekymret for vor lokale Kirkes åndelige liv og forstå, som paverne giver udtryk for det, at det gudviede liv og særligt kontemplative liv er vitalt for hele Kirken, for sognene, for vore institutioner og de enkelte katolikkers trosliv. Det gudviede liv er hjertet og livsnerven i Kirken.

Paven giver grønt lys

– for at indlede pater Jacques Hamels saligkårsproces.

Tekst: Niels Messerschmidt

FRANKRIG Bispedømmet Rouen i det nordvestlige Frankrig har indledt sin officielle saligkårsproces af pater Jacques Hamel, der blev brutalt myrdet af to IS-sympatisører i sommer. Det sker efter at de har modtaget et notat om, at pave Frans har givet dispensation for den 5-års karensperiode som normalt kræves, inden en saligkårsproces kan indledes.

Ærkebiskop Dominique Lebrun af Rouen kom med meddelelsen efter at have celebreret søndagsmessen den 2. oktober, der markerede genåbningen af kirken i Saint-Étienne-du-Rouvray hvor den 86-årige pater Jacques Hamel blev dræbt under morgenmessen den 16. juli.

Normalt skal en person have været død i mindst fem år, før et bispedømme kan indlede en officiel saligkårsproces. I nyere tid har der dog været eksempler, hvor man har fraveget denne regel, fx i forbindelse med den hellige Teresa af Kolkatas og den hellige pave Johannes Paul II's saligkårsprocesser.

Den franske Bispekonference meddelte den 2. oktober, at Vatikanets helgenkårs-kongregation havde meddelt ærkebiskop Lebrun om pave Frans' dispensation for 5-års reglen.

'Genåbningsmesse' med fokus på tilgivelse, fred og forsoning

Som tak for pavens "ekstraordinære gestus" valgte ærkebiskop Lebrun at indlede saligkårsprocessen samme dag, som pater Hamels sogn genåbnede. Til lejligheden celebrerede ærkebiskoppen en særlig messe, der begyndte med en procession fra sognets præstegård til kirkens dør, som han efter en kort tale

genåbnede. 'Genåbningsmessen' bød på skriftlæsninger, en særlig bodsritus og en messe, alle med fokus på temaerne tilgivelse, fred og forsoning.

Under en mindemesse for den myrdede præst i Vatikanet den 14. september udtrykte pave Frans sin klare overbevisning om, at pater Hamel var martyr. I mindemessen deltog ærkebiskop Lebrun, Hamels søster og omkring 80 medlemmer fra bispedømmet Rouen. Efter messen spurgte ærkebiskop Lebrun paven, om han ville

Pave Frans foran billedet af den myrdede franske præst under mindemessen i Vatikanet den 14. september. Foto: L'Osservatore Romano.

signere et billede af pater Hamel. Billedet skulle overrækkes til de tre ordenssøstre, som deltog i morgenmessen, da pater Hamel blev myrdet, men som var forhindrede i at deltage i mindemessen i Rom.

"Efter at have hilst på alle, signerede han billedet og sagde til mig: 'Du kan anbringe billedet i kirken, fordi han [p. Hamel] er salig nu. Og hvis nogen siger til dig, at det har du ikke lov til, kan du fortælle dem at paven har givet tilladelse til det'", sagde ærkebiskop Lebrun på den efterfølgende pressekonference.

Pater Jacques Hamel blev født i 1930 i Darnétal, en arbejderforstad til Rouen. Han blev præsteordineret i 1958 og virkede som præst i blandt andet Cléon, en arbejderby i Normandiet. I 2008 kunne han fejre sit 50-års præstetjubilæum.

Katolske biskopper efterlyser strammere immigrationslov

Kommer i kølvandet på Merkels 'åbne dør' politik.

TYSKLAND De tyske katolske biskopper efterlyser en ny og strammere immigrationslov, der tager højde for folks "forskellige motiver" for at søge asyl i Tyskland, rapporterer *The Tablet*. Efter afslutningen på bispekonferencens efterårsplenarmøde sagde dens formand, kardinal Reinhard Marx til journalisterne, at det er vigtigt at erkende, at mange migranter udelukkende søger mod Tyskland af økonomiske grunde.

Sidste år betød forbundskansler Angela Merkels 'åbne dør' politik, at ca. 890.000 migranter fik asyl i Tyskland. På daværende tidspunkt nød hendes politik bred folkelig opbakning; men stemningen er siden vendt og indvandrerkritiske partier fik ved det seneste regionsvalg mange stemmer på bekostning af Merkels CDU-parti.

De katolske biskopper efterlyser derfor

Forbundskansler Angela Merkels 'åbne dør' politik resulterede sidste år i, at ca. 890.000 flygtninge og migranter opnåede asyl i landet. Nu efterlyser landets katolske biskopper en strammere immigrationslov, som tager højde for folks "forskellige motiver" for at søge asyl i Tyskland. Foto: Fabrizio Bensch/Reuters.

en ny immigrationslov, fordi Tyskland "tydeligvis" er blevet et immigrationsland, forklarede kardinal Marx. Kardinalen oplyste, at landets 27 katolske bispedømmer alene i årets første syv måneder tilsammen har brugt mere end 80 millioner euro på at hjælpe flygtninge; 52 millioner euro er brugt på projekter i Tyskland, mens 27 millioner euro er sendt videre til udenlandske kriseområder. Disse tal inkluderer ikke de beløb, som forskellige ordenssamfund og katolske foreninger har brugt på flygtningehjælp eller på den midlertidige indkvartering af godt 28.000 flygtninge i 1.381 kirkelige bygninger.

Kardinal Marx forsikrer dog om, at Den tyske Bispekonference fortsat støtter arbejdet mod en integreret og politisk Europæisk Union trods udfaldet af Brexit-afstemningen tidligere i år. Men på grund af den faldende folkelige opbakning rundt om i EU's medlemslande mod yderligere europæisk integration, efterlyser de tyske biskopper en "debat om Europas fremtid".

NM

Missionssøndagen

Missionsbefalingen forpligter os også i dag. Læs mere på side

5

Johannes Jørgensen

Johannes Jørgensen Selskabet udgiver ny antologi. Læs mere på side

7

NSG på Østerbro

Rapport fra det eneste katolske gymnasium i Danmark.

Læs mere på side

8-9

Kirken i Danmark

Kirkejubilæer, Sankt Franciscus Kirke, kirkekunst, Caritas årsmøde og meget mere. Læs mere på side

11-12

KO mener

Byg broer

I sluteklæringen fra Justitia et Pax-kommissioners møde i Luxembourg 30. september-3. oktober hedder det, at "mange mennesker er dybt bekymrede over sikkerhedssituationen i Europa i dag, og med rette: Fra terrorangreb til cyberkrigsførelse, fra flygtningekrise til klimaforandringer, fra stigende økonomisk ulighed og social uretfærdighed til høj arbejdsløshed, fra økonomisk krise til Brexit er europæerne i dag udfordret på den sociale, kulturelle, økonomiske og politiske orden, der har været garant for Europas sikkerhed".

Sikkerhed er vigtig og noget positivt, fremhæver J&P, for det beskytter menneskets værdighed og er en forudsætning for frihed. Og ægte sikkerhed hænger nøje sammen med retfærdighed og menneskerettigheder, for adskilles de, bliver de årsag til konflikt og udelukkelse. Men en ægte sikkerhed forudsætter, at man lever i fred med sin næste uanset nationalitet, hudfarve, religion eller økonomisk status.

J&P advarer mod idéen om, at Europa kan opnå sikkerhed ved at bygge mure - for de skaber blot udelukkelse, diskrimination og uretfærdighed. Kommissionerne mener derfor, at Europas sikkerhed kun sikres gennem tiltag, som gør hele verden mere retfærdig. "Europas institutioner er nødt til at se udover deres umiddelbare krise for at adressere de grundlæggende årsager. Dette fordrer et nyt tankesæt, som tager afsæt i den nye virkelighed: At vi lever i en verden med begrænsede ressourcer og at en verdensorden baseret på territoriale stater ikke kan kontrollere cyberspace. Vi må ikke glemme, at truslerne mod vor egen sikkerhed i højere grad kommer indefra end udefra".

I budskabet understreges det, at fred er andet og mere end sikkerhed, for målet må i sidste ende være at sikre det enkelte menneskes værdighed. Når stater kæmper for at garantere borgernes sikkerhed, hænger det derfor uløseligt sammen med borgernes individuelle samfundsansvar. Og som kristne er vi kaldede til - gennem vore daglige valg og handlinger - at vidne om et samfund, som respekterer retfærdighed og menneskets værdighed.

J&P opfordrer EU og de europæiske lande til at omfavne en ægte fredspolitik baseret på en integreret menneskelig udvikling og en ikke-volds politik, der respekterer alle mennesker. Politikere og beslutningstagere må sikre, at de love, de vedtager og deres holdninger og sprogbrug respekterer menneskets værdi og retsstatsprincippet, og at akademikere i deres analyse af nye koncepter for nutidens udfordringer tilbyder et perspektiv, som gælder for alle. Medierne og de sociale medier må i endnu højere grad være sig deres etiske ansvar bevidst, og fordømme hadefulde ytringer og undgå at fremme stereotyper, men altid fremhæve det menneskelige perspektiv i deres budskaber.

Endelig er kirkerne kaldede til at være fredens sakramente til gavn for hele verden og et synligt eksempel på, hvordan retfærdighed og menneskerettigheder sammen med sikkerhed danner grundlaget for ægte fred, mens vi som europæiske borgere har et medansvar for at opbygge et mere trygt og fredeligt samfund gennem dialog og omsorg for næsten. *NM*

Ung kristen arresteret for 'digital blasfemi'

Kontroversiel blasfemilov atter i fokus.

PAKISTAN Den 16-årig kristne Nabeel Masih er blevet anholdt, efter at jævnaldrende har anmeldt ham for at dele et billede af Khana-e-Kaaba på Facebook, hvilket de mente var krænkende. Khana-e-Kaaba er den centrale bygning i Islams helligste moské i Mekka.

Hændelsen skete i en landsby i Punjab og drengen anklages for at forbrudt sig imod § 259A i landets straffelov, som fastslår, at fornærmelser mod Islam er en forbrydelse.

Den kristne advokat Aneeqa Maria Anthony fra NGO-netværket *The Voice* fortæller til *Vatican Insider*, at de omkring 30 kristne familier i landsbyen nu frygter for hævnaktioner, hvilket tidligere har været tilfældet ved lignende sager om påstået blasfemi.

Nabeel Masih er forældreløs og forsørger som ufaglært fabriksarbejder en familie med seks børn. "Disse folk har ikke råd til at søge juridisk bistand", forklarer Anthony. Ifølge familiemedlemmer og venner er Nabeel "en intelligent og følsom dreng, der aldrig kunne finde på at sære andre. Det er helt indlysende tale om en sag, hvor jævnaldrende arbejdskolleger forsøger at få ham ned med nakken".

Digital blasfemi i vækst

Der er dog ikke tale om den første sag om 'digital blasfemi' i Pakistan, idet beskyldninger om påstået blasfemi på internettet eller de sociale medier er i vækst i disse år.

Den katolske biskop Samson Shukardin af Hyderabad, som udover at sidde i bispekonferencens Justitia et Pax-kommission er en kendt advokat og har forsvaret flere sager i retten, siger til *Vatican Insider*, at "der er tale om ganske delikate sager, hvor det er overordentligt svært at opnå retfærdighed".

De mange sager om påstået blasfemi har skabt stigende frygt for at landets i forvejen kontroversielle blasfemilov bliver misbrugt. Ofte bruges den som påskud til at løse private stridigheder, der intet har med religion af gøre.

Efter pres fra kirkesamfund og civile NGO-organisationer har pakistanske institutioner nu besluttet at undersøge problemet om misbrug af loven. Landets menneskerettighedskommission har desuden meddelt, at man vil drøfte problemet med juridiske eksperter, religiøse lærde og akademikere fra andre kompetente organer som fx Rådet for Islamisk Ideologi - ikke med henblik på at ændre loven, men for at sikre en retfærdig implementering af loven. Det kommer, efter at mange uskyldige pakistanere fra alle religiøse trosretninger har mærket lovens negative konsekvenser.

Af Pakistans omkring 200 mio. indbyggere er godt 4 mio. kristne og lige så mange hinduer. Landet har en af verdens strengeste blasfemilove og loven, som landets diktator Mohammad Zia-ul-Haq indførte i 1986 uden om parlamentet, straffer blasfemi med livstidsfængsel eller dødsstraf.

Den kristne kvinde Asia Bibi, som er dømt til døden for at have fornærmet Islam, er blevet et verdenskendt offer for Pakistans kontroversielle blasfemilov. Hendes sag vil i oktober blive behandlet i Pakistans højesteret som tredje og sidste fase i en langstrakt retssag. Foto: ChurchTimes.

Ifølge de pakistanske biskoppers Justitia et Pax-kommission er 200 kristne, 633 muslimer, 494 ahmadiyya'er og 21 hinduer (i alt mere end 1.300 sager) blevet anmeldt for blasfemi i perioden 1987-2013. Alene i 2014 blev der indgivet 1.400 klager, og i de seneste tredivede år er 70 personer, anklaget for blasfemi, blevet dræbt ved vilkårlige henrettelser. *NM*

Roms chefsorcist død

Hævdes at have udført over 70.000 eksorcismer.

EKSORCISME Den karismatiske pater Gabriele Amorth, bispedømmet Roms chefsorcist, døde efter længere tids sygdom den 16. september, 91 år gammel. Pater Amorth var blandt andet kendt for at hævde, at onde kræfter virkede inden for Vatikanets mure, at Harry Potter-bøgerne fik børn til at tro på sort magi, ligesom han advarede mod at praktisere yoga.

Pater Amorth blev i 1985 udnævnt til chefsorcist i bispedømmet Rom, og han var en respekteret person i Italien: Den italienske stat hædrede ham således i 2015 for hans rolle i kampen mod nazismen under 2. Verdenskrig. Udover at skrive adskillige bøger, bl.a. *An Exorcist Tells His Story* og *An Exorcist: More Stories*, arbejdede pater Amorth også for det italienske katolske magasin *Famiglia*

Cristiana og radiostationen *Radio Maria*.

Ifølge det italienske nyhedsbureau *ANSA* skulle pater Amorth have udtalt, at han har været konfronteret med ægte dæmonisk besættelse i godt hundrede tilfælde. I et interview med *Vatikanradionen* i 2006 sagde han, at "eksorcisme er noget, man må tro på, fordi der sker ting, som fornuften ikke kan forklare".

Eksorcisme vandt frem i Den katolske Kirke under den hellige Johannes Paul II og den polske pave forsøgte ved flere lejligheder at overbevise skeptikere om djævlens realitet i verden i dag. Under hans pontifikat udsendte Vatikanet retningslinjer om djævluddrivelse.

Alle katolske bispedømmer har en official eksorcist udnævnt af biskoppen - eller som er biskoppen selv. Det varierer dog fra

Pater Gabriele Amorth, der var formand for International Association of Exorcists, menes at have udført over 70.000 eksorcismer. Foto: Twitter.

bispedømme til bispedømme, i hvor høj grad eksorcisme anvendes. *NM*

Ny generalsekretær for EU's biskopper

Dominikaner chef for COMECE's sekretariat..

UDNÆVNELSE Pater Olivier Poquillon OP er udnævnt til ny generalsekretær for Kommissionen af Bispekonferencer i EU (COMECE). Pater Poquillon er født i Paris i 1966, og indtrådte efter studier i international lov i noviciatet hos dominikanerne i 1994 og blev præsteviet i 2001.

Blandt hidtidige opgaver har han fungeret

som Vatikanets ekspert i Europarådet og som militær kapellan i Balkan, Afrika og Mellemøsten. Han har også stået i spidsen for den fransksprogede afdeling af dominikanernes Justitia et Pax-kommission.

Efter at have undervist på universitet i Mosul i Irak, var p. Poquillon i årene 2008-2013 dominikanerordenens faste delegerede ved FN og han har siden været

prior for ordenskonventet i Strassburg.

Pater Poquillons nye arbejdsplads, COMECE, er sammensat af delegerede fra de katolske bispekonferencer i EU's 28 medlemsstater. Den nordiske Bispekonference repræsenteres ved biskop Czeslaw Kozon. Organet overvåger og analyserer den politiske proces i EU på de områder, der har Kirkens interesse, ligesom den forsøger at bidrage til de relevante processer. *NM*

Katolske og ortodokse teologer 'vedtager skelsættende aftale'

Et gennembrud i spørgsmålene om synodalitet og primat.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKUMENI En gruppe fremtrædende katolske og ortodokse teologer er på deres møde i Chieti, Italien, blevet enige om, hvordan begrebet 'autoritet' skal forstås og forvaltes inden for kristendommen, så spørgsmålet ikke længere udgør en forhindring på vejen mod kirkelig enhed.

Den fælles kommission for teologisk dialog mellem Den romersk-katolske Kirke og Den ortodokse Kirke godkendte på deres 14. plenarmøde den 16.-21. september dokumentet *Synodality and Primacy in the First Millennium: Toward a Common Understanding in Service to the Unity of the Church* (Synodalitet og primat i det første årtusinde: Mod en fælles forståelse til tjeneste for Kirkens enhed).

'Primat' refererer til ærkebiskoppers eller pavens autoritet, mens 'synodalitet' refererer til den autoritet, som udøves kollegialt af bispekollegiet i Vesten eller af bispesynoderne i de østlige kirker.

Mens de ortodokse patriarker anerkendes som åndelige overhoveder og har autoritet på visse områder af det kirkelige liv, har de ikke samme jurisdiktion som paven har over Den katolske Kirke og især over bispedømmerne i den latinske del af Kirken.

Monsignor Andrea Palmieri, sekretær for den teologiske kommission og medlem af det Pavelige råd for fremme af kristen Enhed, udtalte til *Catholic News Service* den 23. september, at dokumentet er ved at blive oversat og herefter vil blive offentliggjort 'så hurtigt som muligt'.

26 ortodokse biskopper og teologer (to fra hver af tretten af de 14 ortodokse kirker) og 26 katolske biskopper og teologer deltog i mødet. Som den eneste ortodokse kirke

havde Den bulgarsk-ortodokse Kirke ikke sendt repræsentanter til mødet.

Ifølge sluterklæringen fra mødet var repræsentanter for Den georgisk-ortodokse Kirke uenige med "visse afsnit" i dokumentet. Deres indvendinger vil fremgå af en fodnote til dokumentet, ifølge en rapport fra mødet offentliggjort på Den russisk-ortodokse Kirkes hjemmeside, skriver Cindy Wooden på netsitet *Cruz*.

Referencepunkt og inspirationskilde

Selv om hyrdeembedet udviklede sig forskelligt i kirkerne i Øst og i Vest, herskede der dog fuld enighed i mere end tusind år.

"Idet den anerkender den nuværende mangfoldighed i Kirkens erfaringer, anerkender kommissionen samtidig kontinuiteten i de teologiske, kanoniske og liturgiske principper, som har udgjort

På deres 14. plenarmøde har medlemmerne af Den fælles kommission for teologisk dialog mellem Den romersk-katolske Kirke og Den ortodokse Kirke katolske blandt andet drøftet spørgsmålene om synodalitet og primat i den tidlige Kirke. Foto: Moskva-patriarkatets hjemmeside.

fællesskabsbåndet mellem Øst og Vest", hedder det i sluterklæringen.

"Denne fælles forståelse er et referencepunkt og en stor inspirationskilde for såvel katolikker som ortodokse i deres bestræbelser på at genoprette fuldt fællesskab i dag", hedder det. "På dette grundlag må begge [Kirker] overveje hvordan synodalitet, primat og deres indbyrdes forbundenhed skal opfattes og udøves i dag og fremover".

Den nu godkendte tekst har gennemgået flere revisioner siden det første udkast blev skrevet i 2012.

I dets rapport fra mødet skriver Den russisk-ortodokse Kirke, at dets repræsentanter opfordrede til en diskussion om 'uniatisme' – et begreb, som bruges til at beskrive udviklingen og den fortsatte tilstedeværelse af de katolske Østkirker, der er i fuldt fællesskab med Rom, men deler åndelig og liturgisk arv med de ortodokse kirker.

En anstødssten

Den russisk-ortodokse metropolit Hilarion af Volokolamsk, chef for Moskva-patriarkatets afdeling for eksterne kirkelige relationer, fortalte kommissions medlemmer, at tilstedeværelsen af katolske Østkirker "fortsat udgør en anstødssten i de ortodokse-katolske relationer".

Den katolske-ortodokse kommission har drøftet emnet flere gange tidligere og vedtog i 1993 en erklæring, hvori det hedder, at katolske østkirker har ret til at eksistere, og at individuelle kristne har ret til at følge deres samvittighed, når de vælger kirkeligt tilhørsforhold.

Men samtidig understreges det, at modellen som blev brugt i det 16. og 17. århundrede – en form for delvist fællesskab, hvor store grupper af østlige kristne erklærede deres enhed med Den katolske Kirke, mens andre fastholdt deres ortodokse identitet – ikke er en model at efterstræbe for fremtiden.

pave Frans bedt de nationale bispekonferencer om selv at vælge en passende dato til bøn for overgrebsofferne. Når paven ikke selv fastsætter datoen skyldes det, at mange bispekonferencer allerede har indført særlige bods- og bededage for overgrebsofferne, oplyser pater Zollner til *Catholic News Service*.

NM

Kort nyt

Kritiserer tysk kirkeskattemodel

PAVEBOG I en ny interviewbog *Letzte Gespräche* fra journalist Peter Seewalds hånd kritiserer pave emeritus Benedikt XVI den tyske kirkeskattemodel: "Jeg har min store tvivl om det nuværende kirkeskattesystem er det rigtige. Den automatiske ekskommunikation af ikke-betalere er efter min mening uholdbar".

Pave emeritus er også kritisk over måden Kirken i landet er organiseret: "I Tyskland har vi skabt en professionel og højt lønnet katolicisme af ofte fastansatte lægkatolikker, hvilket skaber en slags fagforeningsmentalitet i Kirken".

Disse medarbejdere, siger Benedikt, betragter Kirken udelukkende som en arbejdsgiver, man kan være kritisk overfor. Og de mange lønnede medarbejdere udgør et unødvendigt "ikke-kirkeligt bureaukrati". "Denne udbredte afhængighed af penge gør mig trist, og den deraf følgende bitterhed og kynisme er udbredt i tyske intellektuelle kredse", siger pave emeritus.

Sekretariat for forfulgte kristne

STØTTETILTAG Ungarn har oprettet et regeringssekretariat, som med et årligt budget på 3 mio. euro skal hjælpe forfulgte kristne rundt om i verden.

"Ungarn betragter sig selv som et kristent land og kærer sig for kristnes situation overalt i verden", siger Eduard von Habsburg, landets ambassadør i Vatikanet, til *National Catholic Register* om baggrunden for at oprette regeringskontoret.

"På sin vis har det at forsvare kristne her i Europa nærmest fået karakter af, at det handler om at udelukke andre befolkningsgrupper", tilføjer han.

Ifølge avisen *Magyar IDOK* vil det nye kontor "på effektiv måde og med regeringens bemyndigelse bekæmpe alle former for kristenforfølgelse".

Idéen til oprettelsen af regeringskontoret udsprang af et møde mellem Ungarns premierminister Viktor Orban og pave Frans i slutningen af august.

International bededag for overgrebsoffer

Skal sætte fokus på et smertefuldt kapitel i Kirkens historie.

BEDEDAG Sidste måned bød på flere nye tiltag i rækken af nye initiativer til at styrke Kirkens indsats på overgrebsområdet. I en pressemeddelelse den 12. september oplyser Den pavelige Overgrebskommission, at pave Frans har besluttet at indstifte en international bededag for overgrebsofferne, og at paven lægger det ud til bispekonferencerne selv at afgøre, hvornår den tilbagevendende bededag skal markeres i deres bispedømmer. Desuden er medlemmerne af pavens overgrebskommission begyndt deres arbejde med at undervise og uddanne nye biskopper og Vatikanets større kontorer om 'best practices' på området. Senest har de undervist medlemmerne af Kongregationen for institutter for Konsekretet liv og selskaber for Apostolisk liv og medlemmerne af Det pavelige kirkelige Akademi, som uddanner præster til Vatikanets diplomatiske korps.

Overgrebskommissionen, der mødtes i Rom i september, har også medvirket på træningsseminarer organiseret af Kongregationen for biskopperne og Kongregationen for folkenes evangelisering. Marie

Collins, medlem af kommissionen og selv et overgrebsoffer, talte på et møde den 11.-18. september for nyudnævnte biskopper i missionslande; to af kommissionens andre medlemmer, jesuitpater og psykolog Hans Zollner og ærkebiskop Charles J. Scicluna af Malta, Vatikanets tidligere chefanklager i overgrebssager, har tidligere talt om emnet på flere møder med præster.

Overgrebskommissionen har desuden færdiggjort en skabelon, som skal hjælpe kirkelige organer – fra bispekonferencer til katolske foreninger – med at udarbejde retningslinjer til at forebygge og at reagere på overgreb på en hensigtsmæssig måde.

Idéen med en international bededag for overgrebsoffer kommer fra et canadisk overgrebsoffer, og den pavelige overgrebskommission er gået videre med idéen og har nu udarbejdet et udkast til en sådan bededag, fordi "bøn er en del af helbredelsesprocessen for såvel overgrebsofferne som de troendes fællesskab" og fordi en offentlig bededag vil hjælpe med at øge bevidstheden om det, hedder det i pressemeddelelsen.

Efter at have fået forelagt forslaget, har

AKUT HUSLY SØGES

Desværre sker det, at au pairs bliver sat på gaden af værtsfamilien, eller selv forlader hjemmet på grund af noget, de bliver udsat for.

Kan du hjælpe ved at tilbyde husly i mindst et døgn? Så kan Caritas gennem Au Pair Network lettere give retshjælp og rådgivning i disse risikable situationer.

Skriv uforpligtende til Au Pair Koordinator Kamilla Golubowski for at høre mere: kgo@caritas.dk

Kina vil holde religiøse samfund i kort snor

Nye og strammere regler på området er undervejs.

Tekst: Niels Messerschmidt

STRAMNINGER Katolske iagttagere advarer om, at nye og strammere regler for religionsudøvelse i Kina vil lægge en alvorlig dæmper på Kirkens aktiviteter ved at begrænse dens kontakt til udlandet og ved at udskrive store bøder for ulovlige og uautoriserede aktiviteter.

"I forhold til tidligere lovforslag er disse reguleringer mere restriktive, fordi de henviser til landets nationale sikkerhed", siger Anthony Lam fra Holy Spirit Study Centre i bispedømmet Hong Kong.

"De vil ikke gøre den store forskel for den katolske undergrundskirke i Kina, da den allerede er ulovlig. Men de vil få indflydelse på den åbne Kirkes menigheder, der fremover skal indrapportere alt til myndighederne".

Den 74-sider lange lovtekst, der blev offentliggjort 8. september og forventes implementeret i denne måned, strammer kontrollen med udenlandske præster og religiøs aktivitet på nettet, ligesom den sanktionerer bøder på op til 200.000 Yuan (ca. 200.000 kroner) for "ulovlige religiøse aktiviteter" som fx uautoriserede pilgrimsture.

Anthony Lam sagde til *Catholic News Service* 30. september, at udkastet er langt mere vidtgående end de nuværende regler fra 2005, og at de afspejler statsadministrationen for religiøse anliggendes forsøg på "at styrke sin magt over religionerne".

Han forklarer, at de nye stramninger står

i skærende kontrast til de seneste drøftelser mellem de kinesiske myndigheder og Vatikanet, hvor Vatikanets statssekretær kardinal Pietro Parolin udtrykte forsigtig optimisme efter samtalerne.

Vil imødegå 'fremmed indblanding'

Pater Paul Han Qingping fra den katolske Jinde-bistandsorganisation siger, at den kinesiske regering har "optrappet sin religionspolitik" på grund af "internationale og hjemlige udfordringer med fx religiøs terrorisme".

Qingping forudsiger, at stramningerne kan "skabe en del ulemper og restriktioner" for religiøse samfund i landet og navnlig Den katolske Kirke, hvis "universelle karakter og især dens tætte bånd til Vatikanet" er en alvorlig kilde til bekymring for myndighederne, udtaler han til *Catholic News Service*.

"Men disse stramninger retter sig ikke alene mod Den katolske Kirke, som er ret lille sammenlignet med andre grupper, men gælder for alle religioner i Kina. Selv om den religionspolitiske situation langt fra er perfekt, bør man dog samtidig anerkende, at der er sket fremskridt. Det er tale om en udvikling og vi må væbne os med tålmodighed".

I en analyse af situationen skriver pater Bernardo Cervellera, redaktør for *AsiaNews*, at de nye stramninger går langt videre

end hidtidige restriktioner og kan betyde "døden for undergrundsmenighederne" i landet. Han peger på, at afsnit 44 i teksten forbyder "mission, at oprette religiøse foreninger eller udføre religiøse aktiviteter" i offentlige skoler, og den fastslår statens "ret til at tvinge og håndhæve den ateistiske og marxistiske lære i religiøse skoler".

"Den nye tekst er ideologisk forankret i den kommunistiske tænkemåde: Religiøse aktiviteter må overvåges og kontrolleres af staten på alle niveauer", forklarer Cervellera. "Når man læser teksten, fremstår religion som et suspekt og farligt fænomen, der kun accepteres, hvis den underlægges folkets regering".

Pater Cervellera tilføjer, at religiøse steder fremover kan være genstand for en kompliceret godkendelsesproces "på samtlige regeringsniveauer", hvilket sås af en nylig kampagne om "at reducere kristne

bygningers synlighed" sådan som det fx skete i Zheijian-provinsen tidligere i år.

Han siger videre, at der også vil blive strammet op omkring ansættelsen af udenlandske medarbejdere på katolske seminarer og andre institutioner, mens katolske biskopper, der ikke er godkendte af regeringen, ikke vil få lov at virke, ligesom loven også beskriver omtaler alvorlige sanktioner for grupper, som "accepterer at være underlagt fremmede magters dominans", skriver redaktøren for *AsiaNews*.

Den katolske Kirke i Kina menes uofficielt at have 14 mio. troende fordelt på 110 bispedømmer og mere end 100 biskopper. De kinesiske regler foreskriver, at kirkebygninger og nøglepersoner skal være registreret hos de kinesiske myndigheder, hvilket ca. 30 af de 100 katolske biskopper har nægtet at efterkomme.

Katolikkerne i Kina kan ligesom andre religiøse grupper imødesee et skærpet tilsyn efter vedtagelse af nye regler for religionsudøvelse i landet. Foto: Wu Hong, EPA.

Buenos Aires og Rom viser vejen

Til hvordan *Amoris Laetitia* skal fortolkes, skriver Sandro Magister.

SJÆLESORG Man skal se på Buenos Aires og Rom, hvis man vil vide, hvordan paven ønsker retningslinjerne i *Amoris Laetitia* fulgt, skriver vaticanisten Sandro Magister på www.chiesa.espressonline.it Han henviser til et brev skrevet af pave Frans og adresseret til ærkebispedømmet Buenos Aires. Brevet blev ifølge Sandro Magisteri første omgang lækket til pressen og derefter offentliggjort på hjemmesiden for AICA den argentinske bispekonference. Magister henviser også til et 17 sider langt brev underskrevet af kardinal Agostino Vallini, kardinalvikar i bispedømmet Rom, og lagt ud på bispedømmets hjemmeside med anvisninger til fortolkning af *Amoris Laetitia*.

"Nu ved vi med sikkerhed hvilken fortolkning af *Amoris Laetitia* pave Frans autoriserer i sit bispedømme", skriver Sandro Magister, der i sin artikel især beskæftiger sig med det ottende kapitel i *Amoris Laetitia*, hvor fraskiltes og gengiftes adgang til sakramenterne behandles.

Kapitlet beskæftiger sig med graduelitet i sjælesorgen, at skelne mellem de såkaldte "irregulære" situationer, formildende omstændigheder i den pastorale skelnen, forholdet mellem normerne og det at skelne og logikken i den pastorale barmhjertighed.

Med et citat fra *Amoris laetitia* skriver kardinal Vallini på side 10 i brevet: "det

tilkommer præsterne ikke blot at fremme det kristne ægteskab, men også at skelne pastoralt i situationen for de mange, der ikke mere lever i denne realitet." (AL 297) og citerer med henvisning til samme paragraf: "I overensstemmelse med en pastoral tilgang til de personer, der har indgået et civilt ægteskab, som er fraskilte og gengifte eller simpelthen lever sammen skal Kirken vise dem Nådens guddommelige pædagogik i deres liv og hjælpe dem til at Guds plan fyldbyrdes i dem".

Vallini skriver, at næste skridt i processen må være en ansvarlig personlig og pastoral skelnen i de enkelte situationer (AL300).

Han understreger, at Kirkens doktrin om ægteskabet er den samme som altid og opfordrer til en forstående og respektfuld holdning til personer der lever i irregulære forhold. I skrivelsen fastslår

han, at man ikke må glemme de mennesker, der ikke har villet gifte sig igen – for trods alt at være trofaste over for deres fraskilte ægtefælle.

Individuel skelnen

Vallini opfordrer til, at man begynder med at interessere sig for mennesker, der lever under disse forhold og eventuelt også opsøger dem. Det kan ske, når de kommer i kontakt med Kirken i forbindelse med dåb, begravelse, firmelse og andre livsbegivenheder. Som de vanskeligste tilfælde vurderes de fraskilte gengifte, der stadig er bundet af deres ægteskabsløfte.

Dem skal man tilbyde rådgivning med hensyn til at få deres ægteskab prøvet ved en kirkelig domstol. Paven har ved en tidligere reform gjort vejen til annullering kortere i

visse tilfælde. Og de skal gøres opmærksomme på disse muligheder, skriver kardinalen.

Han forudsiger behovet for at udvikle andre former for sjælesorg, når ægteskabet vurderes som gyldigt. Her må personen

ledsages - både når personerne befinder sig i situationer de selv er skyld i eller når de er blevet forladte uden egen skyld. Her skal undgås både overdreven strenghed og slaphed.

Skrivelsen fastslår med henvisning til *Amoris Laetitia* paragraf 296, at Kirken "ikke vil fordømme nogen i tid og evighed", men vil ledsage disse mennesker med periodiske samtaler og se, om der evt. findes en åbning i form af tegn på anger. Selv hvor man befinder sig i en situation af objektiv synd, kan der alligevel findes en åbning og mulighed for vækst, fastslår han.

"Hvordan skal vi forstå denne åbning? Naturligvis ikke som en adgang til sakramenterne uden at man skelner, som det nogle gange sker, men ved en opmærksom skelnen fra tilfælde til tilfælde", skriver kardinalen med en henvisning til den meget omtalte paragraf 351 i ekshortationen.

Kardinalen påpeger behovet for, at præster lærer kunsten at skelne. Det handler i høj grad om en proces, hvor man med hjælp fra skriftefaderen eller en åndelig vejleder kan begynde en lang vandring hvor man gør små skridt fremad, så man kan blive integreret i menigheden igen.

Kardinal Vallini gør opmærksom på, at det må bero på den enkelte præsts ansvarlige skelnen, om mennesker i "irregulære" situationer igen gives adgang til sakramenterne.

LR

Foto: www.gospelherald.com.

”Den missionale Kirke – barmhjertighedens vidne”

Pave Frans' budskab til Verdensmissionssøndagen 2016.

MISSION Barmhjertighedens jubelår, som Kirken fejrer nu, sætter Verdensmissionssøndagen 2016 i et særligt lys: den opfordrer os til at se *missio ad gentes* som et stort barmhjertighedens værk, åndeligt som legemligt. På denne missionssøndag er vi som missionerende disciple alle kaldede til at 'bryde op' og stille vore evner, opfindsomhed, viden og erfaringer til rådighed for udbredelsen af budskabet om Guds omsorg og medfølelse med alle mennesker. Kirken har i kraft af sin missionsbefaling pligt til at yde omsorg til alle, som endnu ikke kender evangeliet, fordi den ønsker at alle skal frelses og erfare Guds kærlighed. Kirken har til opgave "at forkynde Guds barmhjertighed, evangeliets bankende hjerte" (*Misericordiae Vultus*, 12) og at forkynde det for hele verden.

Når et menneske møder barmhjertighed fyldes Faderens hjerte med stor glæde; lige fra begyndelsen har Faderen rettet sit kærlige blik mod de mest udsatte, og hans storhed og magt kommer netop til udtryk i hans evne til at identificere sig med de unge,

de marginaliserede og de undertrykte. Han er en kærlig, opmærksom og trofast Gud, som især er nær de nødlidende og fattige; ømt deler han menneskets lod ligesom en far og mor gør det med sine børn. Det bibelske udtryk for barmhjertighed viser hen til moderskødet – til en moders kærlighed til sine børn, de børn hun, altid vil elske uanset hvad, fordi de er frugterne af hendes skød. Det er også et vigtigt aspekt ved Guds kærlighed til alle sine børn, som han har skabt, opretholder og vejleder: deres svaghed og troløshed berører han inderligt og han fyldes af medfølelse. Han er barmhjertig mod alle; hans kærlighed og barmhjertighed gælder alle folkeslag og alle skabninger.

Barmhjertigheden finder sin mest ophøjede form i Gudsordet, der blev menneske. Jesus viser os den barmhjertige Faders ansigt. "Han taler ikke kun om barmhjertighed og forklarer den ved hjælp af lignelser og fortællinger; han er selv legemliggørelsen og personificeringen af barmhjertigheden" (Johannes Paul II, *Dives*

in misericordia, 2). Når vi tager Jesus til os gennem evangeliet og sakramenterne og følger ham, kan vi i kraft af Helligånden blive barmhjertige ligesom vor himmelske Far, idet vi lærer at elske, som han elsker os, og bringe vort liv som en uselvsk gave, som et tegn på hans godhed (*Misericordiae Vultus*, 3). Kirken er først og fremmest et fællesskab mellem mennesker, som lever Kristi barmhjertighed; som til alle tider føler sig set og udvalgt af ham i barmhjertig kærlighed. Heraf udspringer Kirkens opgave, at leve af denne kærlighed og blandt alle folkeslag indgå i en respektfuld dialog med alle kulturer og religioner.

Mænd og kvinder har lige fra Kirkens begyndelse vidnet om denne barmhjertige kærlighed. Et vigtigt tegn på Guds moderlige omsorg er det store og stigende antal kvinder, som samarbejder med mændene i missionen. Lægkvinder eller gudviede kvinder, og ikke så få familier, udlever i dag dette missionskald på forskellig måde: fra den direkte forkyndelse af evangeliet til den karitative tjeneste.

Udover missionærernes evangeliske og sakramentale tjeneste er kvinder og familier ofte gode til at sætte sig ind i folks problemer og løse dem på passende vis og til tider ny måde: i omsorgen for livet og med et stærkere fokus på mennesket end på strukturer, og ved at anvende menneskelige og åndelige ressourcer til at opbygge gode relationer, harmoni, fred, solidaritet, dialog, samarbejde og broderlighed i de medmenneskelige relationer og i bred forstand på det sociale og kulturelle område, især i omsorgen for de fattige.

Mange steder begynder evangeliseringen med uddannelse, som missionsarbejdet bruger megen tid og kræfter på ligesom den barmhjertige vinbonde i evangeliet, og som tålmodigt venter på at se frugterne af mange års pleje og omsorg; således vokser en ny person frem, som formår at evangelisere og bringe evangeliet ud til verdens periferier. Kirken kan beskrives som "en moder" også for dem, som endnu ikke tror på Kristus. Jeg håber derfor, at Guds hellige folk fortsat vil udøve denne moderlige, barmhjertige tjeneste til gavn for dem, som endnu ikke

kender Herren, så de også kan lære ham at kende og elske ham. For troen er Guds gave og ikke resultatet af medlemshvervning; den vokser gennem kærligheden og troen hos dem, der evangeliserer og vidner om Kristus. Når de begiver sig ud, har de som Jesu disciple brug for den samme grænseløse kærlighed, hvormed Vorherre elsker alle mennesker. Vi forkynder den smukkeste og største gave, han har givet os – sit liv og sin kærlighed.

Alle folkeslag og kulturer har ret til at modtage frelsens budskab, som er Guds gave til alle. Det er vigtigt at erindre, når vi tænker på alle de uretfærdigheder, krige og humanitære kriser, som fortsat må løses. Missionærerne ved af erfaring, at tilgivelsens og barmhjertighedens evangelium medfører glæde, forsoning, retfærdighed og fred. Missionsbefalingen – 'Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet Jer' – gælder stadig. Den forpligter os alle til også i dag at føle os kaldede til en ny missional 'tilskyndelse', sådan som jeg skriver det i *Evangeli Gaudium*: "Hver eneste kristne og hvert eneste fællesskab skal vurdere, hvad det er for en vej, som Herren angiver, men der er ét kald, vi alle er kaldede til at sige ja til: at bryde op fra vor egen bekvemmelighed og turde gå ud i alle de randområder, som trænger til Evangeliets lys".

Dette jubelår markerer 90-året for Verdensmissionssøndagen, indstiftet af Pius XI i 1926 og organiseret af det pavelige værk til troens udbredelse. Det er derfor nyttigt at erindre min forgængers kloge anvisning om, at alle de midler, som indsamles i alverdens bispedømmer, sogne, ordenssamfund, associationer og kirkelige bevægelser, skal tilfalde dette selskab til brug for trængende kristne samfund og til støtte for evangeliets forkyndelse helt til verdens ende. Også i dag betragter vi dette som tegnet på et missionerende kirkeligt fællesskab. Lad os ikke lukke vore hjerter omkring vore egne anliggende, men åbne det mod hele menneskeheden.

Pave Frans, Vatikanet.

90-års jubilæum for Verdensmissionssøndagen

Tekst: Niels Messerschmidt

HISTORIE Den 14. juni 1926 indstiftede Pius XI Verdensmissionssøndagen efter opfordring fra de pavelige missionsværkers øverste råd og pålagde de pavelige missionsværker, det pavelige værk for troens udbredelse (på dansk *Missio*), at markere denne dag – næstsidste søndag i oktober – i alle katolske kirker verden over. Af praktiske grunde markeres denne dag i vort bispedømme sidste søndag i oktober.

Som det fremgår af *Missio* Danmarks seneste nyhedsbrev, var indstiftelsen af missionssøndagen ikke kun foranlediget af ønsket om at tydeliggøre missionen som én af Kirkens kerneopgaver, men også for at samordne initiativerne fra forskellige ordenssamfund og missionsinstitutioner på missionsområdet. I 1922 udsendte Pius XI moto proprio'et *Romanorum pontificum*, som skulle samordne indsatsen på området, og den af den franske lægkvinde Pauline Jaricot grundlagte 'Forening til troens

udbredelse' blev ophøjet til paveligt niveau og underlagt kongregationen for folkeslagenes evangelisering. Under mottoet "Vi skal ikke bare hjælpe den ene eller den anden mission, men alle verdens missioner" skulle det pavelige værk samle missionsaktiviteterne på lokalt niveau og ophøje hele Kirkens indsats på området i én målrettet og universel missionshjælp.

Direktør for *Missio* i de nordiske lande, diakon Kaare H. Nielsen, forklarer, at man gennem oprettelsen af det pavelige værk til troens udbredelse, der havde en bred international forankring, opnåede det kirkelige missionsarbejde en ny struktur og styrke, hvorved nationale og personlige interesser trådte i baggrunden.

Universel solidaritetsfond

Bidragene til missionssøndagen, som indsamles i verdens 2.956 katolske bispedømmer, havner i den såkaldte 'solidaritetsfond',

og nationaldirektørerne for de pavelige missionsværker i de forskellige lande informerer missionsværkets hovedkontor i Rom om resultatet af indsamlingerne. For at fordele pengene retfærdigt, koordinerer nationaldirektørerne ved deres årlige møde tildelingen af midlerne, og overfører herefter beløbene til de respektive sogne verden over.

Disse beløb sikrer det økonomiske grundlag for missions-bispedømmerne, således at de lokale kirker hjælpes i deres indsats for Kristi forkyndelse blandt alle folkeslag.

I *Missio*'s nyhedsbrev forklarer generalsekretæren for de pavelige missionsværker, p. Ryszard Szmydki (som i en årrække var provincial for Oblatfædrene i Danmark): "Siden 1926 er Verdensmissionssøndagen blevet fejret hvert år i alle de lande, hvor katolikker er engageret i kirkens missionsopgave. Kirken ér og bør være missionerende" siger han og fortsætter: "I de skandinaviske lande er Den katolske Kirke en minoritet. Af samme grund er den kaldet til at arbejde for noget, som er katolsk – eller med andre ord: Universelt. Man skal ikke blot hjælpe på den ene eller den anden mission, men alle missioner i verden. De donationer, som bliver givet på Verdensmissi-

onssøndagen, går alle sammen udelukkende til den universelle solidariske fond. De pavelige missionsværker vil distribuere dem i pave Frans' navn, forhåndsbestemt materiel hjælp, målrettet alle missionsområder. Jeres storslåede gaver vil desuden sikre oprettelsen og videreførelsen af mere end 30.000 seminarer, og understøttelsen af 200.000 kateketer, som er aktive i mere end 70 fattige lande."

Hvad er *Missio*?

De pavelige Missionsværker er repræsenteret i Danmark af *Missio* Danmark. Mange tror, at der er tale om en hjælpeorganisation, men *Missio* er ikke en hjælpeorganisation sådan som Caritas Danmark, Folkekirkens Nødhjælp eller Dansk Røde Kors.

Udover at støtte *Missio* i kollekten søndag den 30. oktober kan du også mulighed for at støtte det løbende missionsarbejde i andre lande ved at indbetale et beløb via *BG Bank konto 1520-1686-3564*, på *giro 1-686-3564* eller på *MobilePay 60 94 94 10*.

Fornuft og følelse går hånd i hånd

Siden barndommen har 27-årige Elisabeth Hartman Evald troet på Gud, bakset med livets store spørgsmål og følt sig draget af æstetikken i gamle kirkebygninger, i kunst og mystik og i naturen. Men først for et par år siden fandt hun i katolicismen den sammenhæng mellem form og indhold, følelser og fornuft, liv og lære, som hun længtes efter.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

SPIRITUALITET For omkring ti år siden stod Elisabeth Hartman Evald i Gravkirken i Jerusalem og følte sig for første gang i lang tid rolig og opfyldt af en fornemmelse af sammenhæng, sandhed og mening. Det var, som om gudstjenesten gav adgang til et glimt af evighed, som om det bestandige i liturgien bar hende ud over den tid, hun levede i og ind i en dimension af evighed. En storslået æstetisk oplevelse. Og en oplevelse, der førte hende videre i retning mod Den katolske Kirke.

”Dengang anede jeg ikke noget om de forskellige kirkeretninger, så jeg kunne ikke sætte min oplevelse ind i en teologisk eller kirkehistorisk sammenhæng. Jeg mærkede bare en utrolig ro og en følelse af at blive båret af en tradition, der ikke krævede, at jeg selv skulle præstere en masse følelsesmæssigt for at få det rigtige ud af gudstjenesten. Det var skelsættende, kan jeg se i dag,” siger Elisabeth Hartman Evald.

Hun smiler ved tanken om og tilføjer: ”Jeg var en meget forvirret og from teenager. I løbet af gymnasiet havde jeg læst Bibelen adskillige gange for at søge svar på alle de spørgsmål, der dukkede op omkring min tro. Det var alt fra spørgsmålet om kvinders hovedbeklædning til forståelsen af Treenigheden. Min rejse til Israel var med en protestantisk organisation, og kirkehistorie eller katolicisme var ikke en del af rejsens tema, men for mig lagde det et spor ud, som har ført dertil, hvor jeg er i dag.”

Jeg har sat Elisabeth Hartman Evald stævne på en café nær Vesterport station i København for at høre om baggrunden for, at hun i september sidste år blev optaget i Den katolske Kirke ved en messe i Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade få hundrede meter fra vores mødested. Om det år, der er gået siden, siger hun: ”Det er ikke let at være katolik i Danmark, for det bliver opfattet som kontroversielt og eksotisk at være katolik. Det er også vemodigt for mig at have sagt farvel til Folkekirken, for jeg holder meget af den kirke og føler mig kulturelt set stadig mest hjemme dér. Men indvendig har jeg aldrig oplevet så stor en ro som nu, og åndeligt set føler jeg mig absolut mest hjemme i Den katolske Kirke.”

Messen er noget jeg ikke kan undvære

Elisabeth Hartman Evalds fortrolighed med den folkekirkelige liturgi og den danske salmeskat skyldes dels, at hun som barn gik jævnlige i kirke med sin mor i Hjørring, som kendte en del folk fra missionsforeningerne, dels at hun fra 13-årsalderen har været kirkesanger i forskellige folkekirker.

Den 27-årige bachelor i teologi er for et års tid siden flyttet til hovedstaden for at læse kunsthistorie og hun har endnu ikke fået en fast stilling som kirkesanger i København, men fungerer som

tilkaldevikar, og denne søndag har hun sunget ved højmassen i Vigerslev Kirke. ”Musikken og sangen er det eneste, jeg for alvor savner fra Folkekirken. En folkekirkelig gudstjeneste er for mig et kulturelt højdepunkt, og det ville da være dejligt, hvis det blev økonomisk muligt at have samme musikalske niveau ved de katolske messer,” siger hun.

”Men den kulturelle oplevelse i Folkekirken kan ikke konkurrere med messen. Messen er noget, jeg ikke kan undvære. Det fysiske og konkrete fællesskab, jeg mærker med Kristus i kommunionen, er helt afgørende. Det forankrer mig i min tro, og jeg mærker mine rødder vokse. Det er noget, der sker, uafhængigt af min følelsesmæssige tilstand, når jeg kommer til messe.”

Netop deri ligger en afgørende forskel for Elisabeth Hartman Evald. Hun har ellers i en årrække argumenteret for betydningen af at gøre kirken jordnær, musikken fængende og prædiken og liturgi umiddelbart forståelig. Hun var med til at udvikle gudstjenesteformen i Aarhus Bykirke, som blev grundlagt af mennesker med tilknytning til Indre Mission.

Men selv om Elisabeth Hartman Evald syntes, at det måtte være den rigtige måde at

”Det er ikke let at være katolik i Danmark, for det bliver opfattet som kontroversielt og eksotisk at være katolik. Det er også vemodigt for mig at have sagt farvel til Folkekirken, for jeg holder meget af den kirke og føler mig kulturelt set stadig mest hjemme dér.

lave kirke på, kunne hun mærke, at det ikke virkede på hende selv. Tvivlen, ikke på Gud, men på gudstjenesteformen, blev større, og i december 2011 skrev hun et indlæg på sin blog, hvor hun – med et glimt i øjet offentligt erklærede sig som ”finkulturel, høj Kirkelig snob” – og efterfølgende løste sognebånd til Sct. Pauls Kirke i Aarhus. Hun forklarede bl.a. sin beslutning med oplevelser i de gamle kirkerum i Jerusalem. Her havde hun deltaget i messer på mange sprog og oplevet, at Gud i den dybe tradition og de gamle sange, de stille bønner og den faste liturgi talte tydeligere til hende, end Han nogensinde havde gjort i de letforståelige lovsange på popmelodier, hun ellers normalt havde været omgivet af, når hun gik til gudstjeneste i Danmark.

Hun erkendte også i sit blogindlæg, at hun ”altid har været draget af det, som ikke er umiddelbart forståeligt – fx i poesi, musik og kunst generelt”. Og hun forklarede, at hun var betaget af ”gamle salmer, middelaldermystikers skrivelser, oldkirkebønner, kirkebygninger med højt

Den unge konvertit Elisabeth Hartman Evald.

til loftet og mere i den dur.”

På det tidspunkt var hun sammen med en gruppe andre unge begyndt at praktisere *lectio divina* (latin: guddommelig læsning – en metode til åndelig læsning af Bibelen tekster) og bede Jesusbøn.

”Jeg forsøgte at inkorporere noget af det, jeg havde oplevet i Jerusalem, i min hverdag, og det gav mig spirituel tilfredsstillelse. Den æstetiske og åndelige tilfredsstillelse fik jeg, da jeg ’sprang ud’ som høj Kirkelig,” siger hun.

”Det var svært at farvel til menigheden i Aarhus Bykirke, det var et stort socialt skifte. Det gjorde ondt, men jeg kunne også mærke, at det var godt, for det høj Kirkelige stemte simpelthen bedre med mit gudsbillede. Jeg følte, at jeg i de lav Kirkelige sammenhænge, jeg i mange år havde været en del af, gjorde Gud mindre, end han må være, hvis han er den skaber af universet, som jeg tror, at han er.”

kunne jeg se, at der ofte havde været uenighed. Men på et tidspunkt var der en, der tog en beslutning. Sådan var det lige fra apostelmødet i Jerusalem. I Jesu ord fandt jeg også adskilligt, der pegede i retning af, at sådan skal det være. Så jeg nåede frem til, at kirken må have en pave. Og er man nået dertil, er der ikke så mange veje at gå, vel?” siger hun med et smil.

Alligevel tøvede hun.

”Jeg havde brug for at tænke. Jeg tog 14 dage til Jerusalem og talte med munke alle de steder, hvor nogen ville bruge tid på en 25-årig unge kvinde, der stillede mærkelige spørgsmål. Jeg husker særligt en samtale med en syrisk-ortodoks munk, som endeligt overbeviste mig om, at Bibelen ikke kunne stå alene, men at der måtte være en tradition, som tolkede den,” husker hun. ”Da jeg tog hjem, vidste jeg, at jeg hørte hjemme i Den katolske Kirke. Men jeg ventede to år med at gøre alvor af det. Jeg håbede på en måde, at det ikke var nødvendigt at konvertere. Men omtrent på det tidspunkt begyndte vi at læse dogmatik på studiet, og jeg fandt hurtigt ud af, at katolsk dogmatik udmærker sig ved at være præget af udvikling, men ikke af modsigelser. Det var afgørende, for jeg tror ikke på, at Gud er forvirringens gud,” siger hun.

To år senere blev hun optaget i Den katolske Kirke.

Når Elisabeth Hartman Evald i dag ser tilbage på sin åndelige rejse, får hun øje på to gennemgående tendenser, der har drevet hende:

”Den ene er en skeptisk søgen efter sandhed, ofte har gjort det svært for mig at findero. Den anden er hyppige overvældende oplevelser af æstetik og hellighed, af at møde noget større end mig selv – i naturen, i musikken, i kirkebygninger.”

I Den katolske Kirke oplever hun, at begge dele imødekommes.

”Tro og fornuft, tid og evighed og liv og lære går hånd i hånd. Her er et sammenhængende verdensbillede, der rummer både fornuft og følelse.”

Optagelsen i Den katolske Kirke

Elisabeth Hartman Evald troede, at hun ved at færdes mere i høj Kirkelige miljøer havde afsluttet sin åndelige rejse. Men i mellemtiden var hun begyndt at læse teologi på Menighedsfakultetet, og de mange spørgsmål, hun havde tumlet med på det kristne gymnasium, dukkede op i nye former.

”Jeg kunne se, hvordan kirkeretningerne svarede utroligt forskelligt på store teologiske spørgsmål. Selv på en institution som Menighedsfakultetet, som er konfessionelt bundet, var der vel næsten lige så mange holdninger som undervisere. Jeg spekulerede meget over, at hvis der var en Gud, som vil have med mennesker at gøre, hvordan kunne Han så gøre sin kirke så utydelig?”, fortæller Elisabeth Hartman Evald.

Hun fik en del katolske venner, og selv om hun i sine diskussioner med dem forsøgte at fastholde det lutherske standpunkt, lykkedes det ikke. ”Når jeg dykkede ned i kirkehistorien,

En katolsk kosmopolit under lup

Ny antologi om den unge Johannes Jørgensen.

Tekst: Niels Messerschmidt

FORFATTERSKAB Den 6. november er det 150 år siden den danske lyriker, forfatter og katolik Johannes Jørgensen blev født i Svendborg. I den anledning har Johannes Jørgensen Selskabet udgivet sin tredje antologi om den fynske kosmopolit, der de senere år har oplevet fornyet interesse med udgivelsen af en række bøger og forskningsartikler om ham. Den nye antologi *Novembersjæl – en antologi om den unge Johannes Jørgensen* belyser i ti bidrag vigtige aspekter af hans ungdomsliv og virke; særlig interessant set med katolske øje er de strømninger i samtiden, som påvirkede Jørgensen og først førte ham væk fra og siden tilbage til den kristne tro og siden hans optagelse i Den katolske Kirke, men også hans rolle som en skånselsløs polemiker i kultur- og samfundsdebatten.

Tilbage i 2006, i 50-året for Johannes Jørgensens død (og efter have været båndlagt efter ønske fra forfatteren selv), blev godt tusind dagbøger og en omfattende korrespondance gjort tilgængelige for forskningen. Det gav forskere og andre en enestående mulighed for at skrælle lag af Jørgensens forfatterskab og få et dybere indblik i de overvejelser og bevæggrunde, der lå til grund for hans konversion til katolicismen i 1896, men også det kompromisløse opgør med brandesianismen, som han førte sammen med ligesindede (Stuckenbergs, Sophus Claussen, Helge Rode m.fl.). Flere af disse nye indsigter præsenteres i *Novembersjæl*.

Anfægtelser og religiøse længsler

Katolsk Orientering har talt med formand for Johannes Jørgensen Selskabet, katolikken Stig Holsting, der selv har bidraget til den nye antologi med 'Vejen til Assisi' om Jørgensens konversion gennem nærstudier af hans dagbøger fra de afgørende år 1893-94; en periode, hvor forfatteren var præget af voldsomme anfægtelser og religiøse længsler.

"Jeg har beskæftiget mig indgående med den måske vigtigste periode i hans liv, de to år, hvor han opholdt sig i Siena 1913-15 og hvor han bl.a. skrev bogen om den hellige Katerina af Siena. I forordet til bogen fornemmer man en vis opbrudsstemning hos Jørgensen; hans ægteskab var lige gået i stykker, han var blevet hjemløs og flakkede en tid hvileløst rundt i Europa", siger Stig Holsting og forklarer, at man ved at læse Jørgensens dagbøger får indblik i hans dybeste tanker og situation, hvilket ikke altid skinner igennem i hans litterære værker. "Men det gør det i hans helgenbiografier om Frans af Assisi og Katerina af Siena, hvor Jørgensen lægger sit eget ind under, hvilket netop gør disse bøger så formidable, fordi de pludselig bliver beretninger om levende mennesker".

I de mange dagbøger kan man læse om optakten til hans konversionshistorie i 1893-96, hvor Jørgensen kæmper meget med sig selv – pudsigt nok, får man en stærk fornemmelse af – for at finde argumenter mod ikke at blive katolik. Efterhånden førte hans samvittighed ham mod Den katolske Kirke, bl.a. fordi hans kulturradikale ungdomsliv i hovedstaden, hvor alle

samfundets moralske dogmer kom under debat, havde ført ham ud på et sidespor, som med tiden skulle blive et søgende 'pilgrimsspor'. Af dagbøgerne fremgår det klart, at Jørgensen fortrød sin hidtidige livsførelse i sådan en grad, at han ikke mente at kunne finde tilgivelse for det. Under sit første besøg i Assisi sammen med maleren og kunsthåndværkeren, den katolske konvertit Mogens Ballin, gik det langsomt op for Jørgensen, at kun i Den katolske Kirke kunne han finde den sakramentale støtte og trøst imod sine samvittighedskvaler. "Det var i første omgang ikke en intellektuel, men en følelsesmæssig omvendelse, idet han betragtede sit første skriftemål som sin egentlige optagelse i Kirken", forklarer Stig Holsting.

Tegner dagbøgerne nye og hidtil ukendte sider af Johannes Jørgensen?

"For det første tegner de et mere nuanceret billede af ham. Men der kommer også nogle nye sider af ham frem. Fx skriver han i dagbøgerne om sine moralske kvaler. I 1896 udgav han en lille bog med titlen 'Livsløgn og Livssandhed', som skulle gøre ham kendt i udlandet og som fik en meget fin anmeldelse af den tyske filosof Martin Heidegger. I 1907 udkom biografien om Frans af Assisi, som hurtigt gjorde ham verdensberømt. Jørgensen befandt sig pludselig i en situation, hvor han var blevet et katolsk forbillede, hvilket han havde det umådeligt skidt med. Det fremgår af dagbøgerne. Han følte sig på den ene side ikke værdig til det, men på den anden side følte han sig også bundet af det. Han følte sig så at sige 'malet op i et hjørne'".

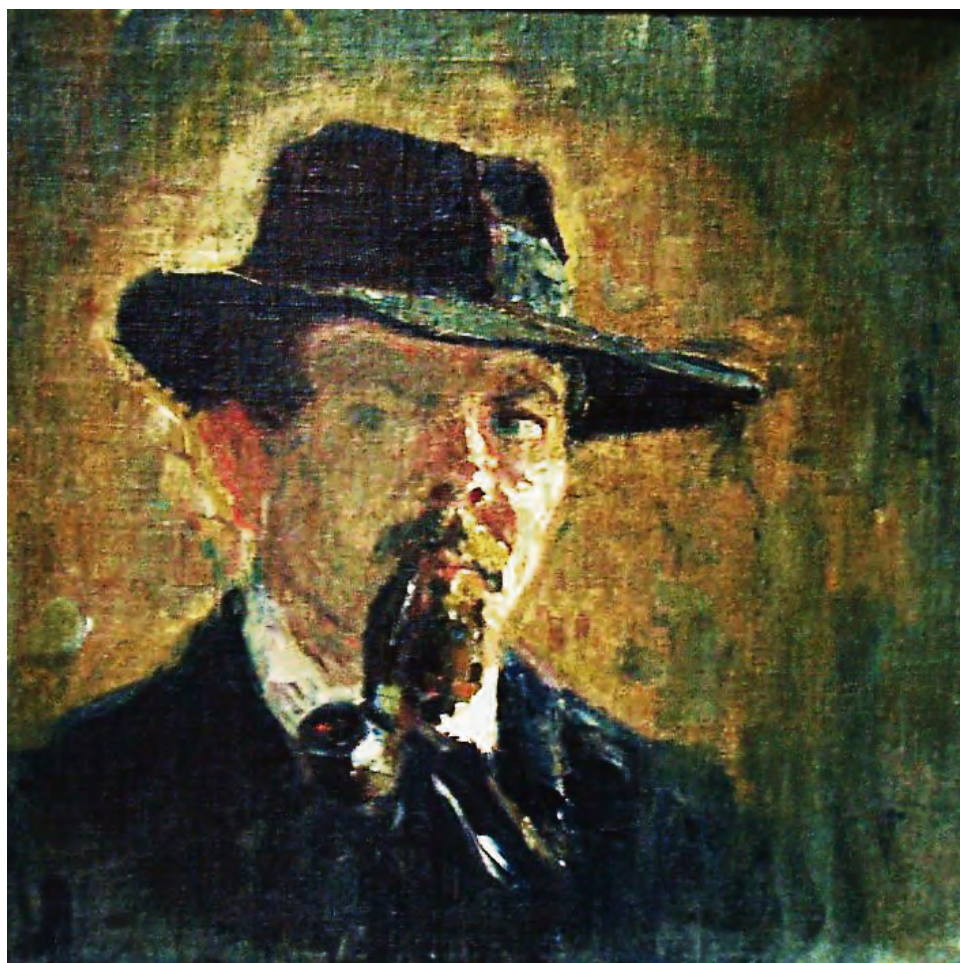
"Det fremgår tydeligt af dagbøgerne, at han stolede meget lidt på sin egen moralske habitus og sin litterære formåen. Jørgensen følte sig hele livet underlegen, og det gav ham nogle komplekser, bl.a. næret af hans 'mongolske' udseende, og det smittede af på alt det andet – selv om litteraturkritikere og kolleger gang på gang fremhævede hans sproglige og litterære format".

Hvad er jeres håb med udgivelse med bogen?

"Vores håb er naturligvis at folk får øjnene op for Johannes Jørgensen og hans litterære og åndelige kvaliteter, men også at gøre ham endnu mere kendt for forskningen

Stig Holsting, formand for Johannes Jørgensen Selskabet. Arkivfoto.

Ungdomsportræt af Johannes Jørgensen v. Ludvig Find.

og få den til at fordybe sig i hans værker. Som formand for Johannes Jørgensen Selskabet og som katolik mener jeg, at forfatteren selv og vi andre er bedst tjent med, at hans næsten helgenagtige image blandt mange katolikker skrælles af, så vi står tilbage med et menneske af kød og blod – sådan som han selv beskrev Frans af Assisi, hvis liv han spejlede sig i. Ligesom Frans førte Jørgensen et glad og muntert ungdomsliv op til omvendelsen; men hvor Frans herefter radikalt udlevede sin tro, var Johannes Jørgensens mere præget af tvivl og en zigzag kurs".

Kan man læse hans forfatterskab uafhængigt af hans kristne livssyn?

"Nej, det mener jeg ikke, at man kan. Al sin tvivl til trods forblev han ikke bare kristen, men også katolik, selv om han livet igennem havde det svært med nogle af Kirkens dogmer. Selv om nogle har forsøgt at gøre det, mener jeg, at Jørgensens katolicisme, ja hans kristendomssyn, kommer stærkere til syne, jo mere man forsøger at negligere den".

Hvad har Johannes Jørgensen at sige os katolikker i dag? Hvorfor er han vigtig at læse i dag?

"Det er han, fordi hans litteratur er eksistentiel. Selv hans store helgenbiografier og rejseskildringerne åbenbarer et menneske af kød og blod, der ikke er tidsbestemt, men arketypisk for os alle sammen. Selv om vi katolikker er en minoritet her i Danmark, viser han os vigtigheden af også at engagere os i samfundsdebatten. Selv veg han ikke tilbage fra at bruge sin skarpe pen til at påpege umenneskelige forhold; fx kritiserede han i sin bog 'Klokke Roland' fra 1915 tyskernes voldelige fremfærd i Belgien i begyndelsen af første verdenskrig, hvilket var ved at skabe en diplomatisk krise med Tyskland og resulterede i, at hans bøger var forbudt i Tyskland i mange år".

"Johannes Jørgensen vendte sig også stærkt mod nationalismen og i bøgerne 'Breve fra Assisi' fra 1924 og 'Fordi stander Landet i Vaade' fra 1928 skriver han, hvordan man efter 1. Verdenskrig hører dørene rundt om i Europa lukkes i. Det mærker vi også i dag, hvor nationalismen

blomstrer op, og man lukker sig inde bag sit hegn. Så historien gentager sig. Johannes Jørgensen så ikke mennesker først og fremmest som danskere, tyskere osv., men som medmennesker. Han var verdensborger og europæer, før det blev et politisk begreb. Hans mange rejser gav ham et enestående indblik i europæisk kultur og sammenhænge, men han glemte naturligvis ikke sit udgangspunkt. Han fremhævede det blot ikke på bekostning af det andet".

Novembersjæl – en antologi om den unge Johannes Jørgensen, udgivet af Johannes Jørgensen Selskabet, 2016. 285 sider, kr. 285,- ekskl. forsendelse. ISBN 978-87-993393-2-7.

Årets klassiker

Johannes Jørgensen deler æren som 'Årets klassiker' med digterkollegaen Jeppe Aakjær, begge født i 1866. Man har valgt fællestitlen for dette års klassikere 'Hjemme og ude' for at betone og illustrere de to digteres forskellige både fysiske og kunstneriske baggrunde – den første hentyder til hjemmefødslingen Aakjær, mens 'ude' refererer til Johannes Jørgensens udsyn, som rakte ud over Valby bakke til hele Europa.

I anledning af Johannes Jørgensens fødselsdag den 6. november afholder Johannes Jørgensen Selskabet sin generalforsamling i Svendborg, hvor man på selve dagen lægger en krans på hans grav og afslører en mindeplade på hans fødehjem i Bagergade. Vor Frue Kirke i Svendborg vil på dagen byde på et koncertprogram med bysbarnets tekster til sang og oplæsning.

De to digtere mindes ved forskellige arrangementer rund om i landet. Læs mere på www.klassikerdagen.dk.

Undervisning med ånd og traditioner

En fotovæg med billeder fra mere end 65 års skoledrift fortæller om værdierne på Niels Steensens Gymnasium til nye og kommende elever.

Tekst: Andreas Rude

SKOLER Skoler lever af deres undervisning. Det er grunden til, at de eksisterer. Men skoler som Niels Steensens Gymnasium på Østerbro i København lever også af deres "ånd", værdier, traditioner og et særligt forhold mellem elever og lærere. Lige siden jesuitterne i 1950 oprettede Niels Steensens Gymnasium (NSG) har bevidstheden om at tilføje det danske samfund noget nyt og værdifuldt været helt i forgrunden. I dag taler man på skolen om at uddanne eleverne til at blive "mænd og kvinder for andre", og sloganet fanger essensen af jesuiterskolernes mission gennem årene. Det handler om at gøre eleverne dygtige og hjælpe dem til at udfolde deres evner. Men det stopper ikke her. Endemålet er altid at arbejde for det fælles bedste for alle, og ikke blot for en selv. Det er denne bevidsthed, der gør NSG til noget særligt.

Men hvordan viser man "ånden på NSG"? Det gør man selvfølgelig i dagligdagen, i undervisningen, over frokosten og så videre. Men derudover har skolen det sidste års tid arbejdet med at synliggøre den for nye elever og lærere gennem en frise, en art collage af tekst og billeder fra skolens og dens bygningers lange historie. For de fysiske rammer er en vigtig nøgle til skolens identitet.

Tidligere kloster

Bygningerne på hjørnet af Jagtvej og Skt. Kjelds Gade har nemlig ikke altid

været skole. De har i flere omgange huset søsterordener, og hvor der nu er boldbaner og garageanlæg, var der tidligere klostergård og køkkenhave. På samme måde er skolens kirke, Sankt Augustins Kirke, oprindeligt en klosterkirke.

Klostret med sine faste rammer og indarbejdede praksis er på den måde blevet en del af NSG's DNA. Omhyggelighed og respekt for faglig kunnen forbinder de to verdener. På billedfrisen er der mange spændende fotografier fra klosterperioden 1914-54 med indblik i søstrenes dagligdag.

Pionererne

Fotografierne af de første gymnasieårsgange udgør et særligt kapitel. Godt nok kan 1950'ernes og 60'ernes skolevæsen forekomme fjernt og fremmedartet, men alligevel er der meget genkendeligt på billederne. En af skattene er et fotografi fra 1956 med hele skolen opstillet, der altid fænger dem, der ser det første gang. Måske er det fordi situationen bare osrer af fælles oplevelser og kammeratskab? De individuelle lærere træder også tydeligt frem, og de færreste elever fra dengang vil nægte, at mange af dem var markante personligheder. Men de var også pionererne, der var med til at bygge NSG op fra første færd, og hvis idealer var med til at forme skolens.

Billedmaterialet kommer mange steder fra. Noget er fundet på Det Kongelige Bibliotek eller i klosterarkiver og private

Elever på NSG udforsker skolens nye billedfrise. Foto: Andreas Rude.

samlings. Nogle fotos skyldes elever, der selv fotograferede undervisningen, og andre kommer fra skolens egne årbøger og gemmer.

Den røde tråd

De forskellige perioder er forbundet med en markant rød tidslinje, og for gamle elever på besøg er det nemt at finde "sit" årti, hvad enten det er 1970'erne, 1990'erne eller 00'erne. Nybrud i undervisningsformen undervejs, variationer i moden hos lærere og elever, og generationer af jesuitpræster fra Danmark, Tyskland, Holland, England og flere andre lande er nemme at identificere undervejs og giver liv til fremstillingen.

Men tidslinjen gælder selvfølgelig ikke kun fortidens historie. Den rækker ind i fremtiden og åbner op for de nuværende og kommende elever, der skal bære NSG i de kommende mange år. Den globale dimension kommer til at fylde mere, og på jesuiterskolen er international udveksling

for eleverne og fokus på Kina for længst rutine.

Andre udviklingslinjer er sværere at forudse, udover at skolen ligesom samfundet i øvrigt vil være i konstant bevægelse. De elever, der i dag kigger på billedfrisen, vil stå overfor helt andre udfordringer og muligheder end deres forgængere på NSG fra 50, 30 eller bare 10 år siden. Til gengæld skulle skolens ånd, værdier og traditioner gerne udstyre dem med en ballast, de kan have gavn af hele livet.

Hvis det lyder en smule højstemt, så er det nu, de gamle fotografier skal bevise deres værdi. For her er idealerne i øjenhøjde og historierne nemme at gå til. Glade og stolte ansigter hos de lærere, der sad bag katederet og de elever, der til sidst fik studenterhuen på, viser, at skolens værdier ikke er luftige størrelser. De bæres af mange forskellige mennesker og har for længst vist deres slidstyrke.

Styrket profil på Niels Steensens Gymnasium

Unge polske jesuitter kommer til at præge skolens dagligdag mere.

INTERVIEW "Vi er vokset. Nu er der tre fyldte klasser og venteliste i 1. g", siger en glad Lise Baadsgaard, rektor for Niels Steensens Gymnasium på Jagtvejen. Gymnasiet har ambitioner om at blive en skole i mellemstørrelsen, og det går den rigtige vej. I år har gymnasieafdelingen 210 elever med dem, der går i den gymnasieforberedende 10. klasse.

Skolen har mange elever med en international baggrund, så man skal være åben over for, at møde mennesker med mange forskellige baggrunde her. Det giver kompetencer, man kan bruge senere i livet. Lise Baadsgaard beskriver skolen på Jagtvejen som et overskueligt, trygt miljø med høj faglighed og en stærk international profil. I en tid, hvor mange gymnasier vokser til mastodontstørrelse, er der her et gymnasium, hvor eleverne er tæt på lærere og ledelse i deres dagligdag.

"Niels Steensens Gymnasium blev grundlagt af jesuitter i 1950 og flyttede i 1954 til klosterbygningerne på Jagtvejen. Da jeg selv gik her som elev, var der mellem 12 og 15 jesuitter her på Jagtvejen, så dengang lå det hele lidt mere på ryggraden; men nu er vi nødt til at gøre noget mere for at fastholde værdigrundlaget. Alligevel spiller

jesuitterne en rolle i skolens dagligdag. Det har givet nyt liv, at der er kommet flere unge jesuitter til skolen, så efter at jesuitter fra den polske provins er kommet til Jagtvejen, er der lagt op til, at jesuitterne kommer til at præge skolens dagligdag mere. Pawel Bén, en af de nye polske jesuitter, underviser et filosofihold i gymnasiet og hvert år vil en jesuit tage et religionshold for de katolske elever. Vi er den skole i bispedømmet, som har flest præster tilknyttede", siger Lise Baadsgaard.

Skolen vil gerne give eleverne en solid religionsundervisning, der kan kvalificere eleverne til at tage stilling til livets store spørgsmål på et fagligt forsvarligt grundlag.

I gymnasieafdelingen er religion på B-niveau blevet et meget populært valgfag.

Hele verden over er der to millioner elever, der går på jesuiterskoler. Niels Steensens Gymnasium har et tæt netværk til nogle af dem. "Skolen har et rigtig fint efteruddannelsesprogram, som vi laver i samarbejde med The Jesuit Institute i England. Det kommer både lærere og elever til gode. I grundskolen har NSG udveksling med jesuiterskoler i Reims, Dresden, London og Barcelona.

I 2. g har vi udveksling med fire high

schools i Ohio og Kentucky i USA. Her bor de i to uger hjemme hos de amerikanske elever og følger med i skolens dagligdag. Det er en oplevelse for dem at komme fra vores små, hjemlige forhold til store skoler, hvor næsten alle er katolikker. Mange gange fører det til, at de får venner for livet", siger Lise Baadsgaard.

Da jesuitterne kom til Kina var Matteo Ricci med til at bygge bro mellem den gamle verden og Kina. Den tradition vil gymnasiet gerne fortsætte med. Som den eneste skole i Danmark har Niels Steensens Gymnasium obligatorisk kinesiskundervisning fra 6-9

klasse. En del vælger at fortsætte med kinesisk i gymnasiet.

Skolen har i 2. g udveksling med et stort gymnasium i Beijing. Confucius Institutet på CBS stiller ekstra lærere til rådighed for kinesiskundervisningen og giver tilskud til bøger m.m. Institutet støttes økonomisk af det kinesiske undervisningsministerium; men Lise Baadsgaard er nu ikke bange for indoktrinering af den grund. Eleverne lærer at udvikle deres kritiske sans i de andre fag – og den bruger de selvfølgelig også i kinesiskundervisningen, siger hun.

LR

Rektor Lise Baadsgaard sammen med Tomasz Ortmann SJ fra festen den 5. september, hvor de polske jesuitter overtog ansvaret for arbejdet i Danmark. Foto: Henrik Delfer.

Det er som at have en ekstra familie

Fra grundskole til gymnasium på NSG.

Tekst: Helena Kallan Bjørn Olsen, 1. a

SKOLELIV I august fulgtes min veninde og jeg af sted til NSG med hvert vores formål. Jeg skulle starte i gymnasiet, og hun skulle aflevere de resterende bøger fra niende.

Jeg hører nemlig til blandt dem fra min årgang, som har valgt at fortsætte i gymnasiet på NSG. Jeg fortsætter på det sted, hvorfra jeg har de bedste minder om tiden i grundskolen. Det stod ikke rigtig til diskussion, da vi i sin tid skulle vælge skole til mig. Det var min mor, som valgte for mig. Lige i starten var jeg ærgerlig over ikke selv at få lov til at vælge; men nu kan jeg ikke forestille mig et bedre sted.

Grundskolen var fantastisk på sin måde, og gymnasiet er godt på sin helt egen måde. Selvom man kendte folk i grundskolen, så

betød det ikke, at man snakkede med dem. Sådan for alvor. Det er helt anderledes i gymnasiet. Man siger, at venner er den familie, man selv vælger, og på trods af kun at have kendt folk i to måneder, så er det allerede som at have en ekstra familie. Ikke kun i ens egen klasse, men også på tværs af klasser og årgange opstår der venskaber. De kreative fag og sociale arrangementer åbner op for en helt ny verden, nye bekendtskaber og nye mennesker. Men det bedste er den accept af hinanden, der er blandt eleverne. Jeg er, som jeg nu engang er, og det er der plads til.

Da jeg gik i grundskolen, fik jeg at vide, at gymnasiet er der, hvor man virkelig kommer til at slide i det. Hvert ord passer. Men jeg er ikke i et sekund i tvivl om, at jeg

Helena. Foto: Henrik Delfer.

er blevet klogere i den korte tid, jeg har gået i gymnasiet. Med den undervisning jeg har,

er det svært at komme udenom.

Undervisning, espressoprædikener og exercitier

Pawel Ben fortæller om, hvordan det er at være jesuit.

JESUIT Den skal være som en espresso. Kort og stærk. Sådan beskriver Pawel Ben sine prædikener. Han holder dem til frokostmesse på gymnasiet; og går man ind på www.Overvejelser.dk finder man hans espressoprædikener, når man trykker på underfundige billeder af et får, en lille håndfuld frø, en stak kornsække og en hjemløs.

Pawel Ben var her i første omgang i Aarhus fra 2009-10. Han blev præsteviet i 2014, og samme år kom han igen til Danmark. Her bor han nu på Jagtvejen sammen med Michal Gutkowski, Gerhard Sanders og Przemyslaw Gwadera, fortæller han på smukt og nuanceret dansk. Han havde en læreruddannelse med sig i bagagen fra Polen og har allerede fået en del pædagogisk erfaring på Niels Steensens Gymnasium, hvor han sidste år underviste to sjette klasser i religion og i år et filosofihold i 3. g.

”Filosofi er valgfag i gymnasiet. Formålet er at lære vores elever at forholde sig selvstændigt og kritisk til forskellige ting. Det kan godt være meget abstrakt nogle gange og også meget udfordrende,” siger Pawel Ben, der synes, eleverne er meget motiverede og interesserede. Lige nu arbejder holdet med Platon og hans tanker om fænomenernes verden.

Egentlig er der ikke så stor forskel på danske og polske unge, siger Pawel Ben, der kom til Danmark med en bred erfaring i børne- og ungdomsarbejde. I Polen var han med til at lave ungdomsdage for de jesuitiske sogne. Her tegnede man graffiti og spillede fodbold sammen, og så satte man sig sammen i små grupper for at opdage, hvordan man møder Gud i det helt almindelige hverdagsliv.

Undervisning er en del af jesuiterordenens DNA. I begyndelsen var det egentlig meningen, at jesuitterne skulle være lige

som apostlene og vandre rundt og forkynde evangeliet; men det skete allerede i Ignatius levetid, at de begyndte at drive skoler. Deres første skole lå på Sicilien. Nu er der tre jesuitergymnasier i Polen, fortæller Pawel Ben.

Selv blev han jesuit, fordi han mødte nogle unge jesuitter og følte sig tiltrukket af deres måde at leve sammen på. Muligheden for at være en slags praktisk mystiker og leve et kontemplativt, men også udadrettet liv tiltalte ham.

Og ordensgrundlæggeren Sankt Ignatius inspirerer ham dagligt. Ignatius er kendt for sine åndelige øvelser eller exercitier, som skal aktivere både fantasi, fornuft og følelser. Øvelserne er i høj grad intuitive og erfaringsbaserede. Arbejder man med lignelsen om den barmhjertige samaritaner, går man ind i historien med sin fantasi og indlevelsessevne. Man forestiller sig situationen og overvejer, hvad man selv ville have gjort.

Pawel Ben holder også exercitier for andre. Lige nu er han i gang med planlægning af exercitier til advents- og fastetiden for folk, der arbejder. Det er meningen, man skal komme en gang om ugen. Man mødes både som gruppe og individuelt med sin åndelige vejleder. På den måde er det en meget smidig metode, som kan tilpasses det enkelte menneske.

Pawel Ben er ikke knyttet til en menighed, så derfor afløser han en hel del rundt omkring i sognene

Han er også sjælesørger for de engelsktalende studerende i Emmaus-fællesskabet, en gruppe engelsktalende studenter og unge voksne, der mødes i Sankt Augustin Kirke til messer og socialt samvær.

LR

Elever i studiecentret. Foto: Andreas Rude.

Elever til terminsprøver i englesalen. Foto: Andreas Rude.

Fakta

Niels Steensens Gymnasium, grundlagt 1950 af jesuitterne, er Danmarks eneste katolske gymnasium.

Elever: 700 fra 6. klasse til 3. g.

Lærere: 60

Hjemmeside: www.nsg.dk

Adresse: Skt. Kjelds Gade 3, 2100 København

Tlf.: +45 39 16 23 40,

E-mail: nsg@nsg.dk

Rektor: Lise Baadsgaard Jepsen

Bestyrelse: Jakob Egeris Thorsen

(formand), Marianne Eilsø Munksgaard

(næstformand), Martin Ghisler, p. The

Ngoc Nguyen SJ, Camilla Rosengaard.

Læs mere om Emmaus-fællesskabet på <https://emmaus.site/>
Læs Pawel Bens prædikener på www.Overvejelser.dk

Pawel Ben. Foto: <https://emmaus.site/chaplain/>.

Vi har alle brug for fællesskabet

Caritas årsmøde satte fokus på, hvordan vi styrker solidariteten med de svageste – også i Danmark.

UDVIKLINGSARBEJDE ”Vi er optaget af, hvordan det går de mennesker i vort samfund, som mange vil mene er på taberholdet. Mennesker som er marginaliseret. De fattige og udstødte. Mennesker for hvem livet ikke er lykkedes.

Vi kæmper for dem, fordi de har lige så stor ret og værdi som alle andre og fordi ingen af os til syvende og sidst kan klare livet selv. Vi har alle brug for fællesskabet.” Det sagde Caritas Danmarks formand, Christa Bonde på organisationens årsmøde i Odense 1. oktober. Christa Bonde er netop blevet genudnævnt af biskop Czeslaw til formandsposten for en periode på fire år.

Hun kaldte det forstemmende, at finansloven for 2016 svinger øksen over udviklingsbistanden og reducerer støtten til langsigtet udviklingsbistand, der forebygger krige og konflikter. Regeringens besparelser på udviklingsbistand har betydet, at Caritas Danmark må udfase blandt andet støtteprogrammet i Bolivia et år før tiden. Det sætter samarbejdspartnerne i en utrolig sårbar situation.

Formanden slog fast i sin beretning, at der ikke siden 2. verdenskrig har været så mange mennesker på flugt. På den baggrund kaldte hun det for sølle, at regeringen mener, vi ikke skal modtage

flere kvoteflygtninge. Referencer til religion er helt væk i regeringens nye oplæg til en udviklingsstrategi. Det er problematisk mener Caritas, der i et høringssvar sammen med en række andre trosbaserede organisationer har påpeget, at religion i mange udviklingslande spiller en stor rolle for mennesker i deres dagligdag.

De fleste forbinder nok kun Caritas med arbejdet i udviklingslandene; men med et politikpapir omkring au pairs og deres situation her i landet slog Caritas Danmark virkelig igennem i de danske medier i år. I papiret opfordrer Caritas til en afskaffelse af den nuværende au pair ordning. Samtidig pegede den på syv punkter, hvor den kan og bør forbedres.

Frivillige har på tværs af sognene i mere end et halvt år arbejdet med at udvikle projekter til det kommende nye Jesu Hjerte Center i Stenosgade, fortalte Christa Bonde. Her vil der blandt andet blive rådgivning og aktiviteter for au pairs.

Hun udtrykte bekymring for den voksende sociale ulighed i Danmark: ”Regeringens 2025 plan cementerer en udvikling, vi har set siden årtusindskiftet – nemlig at uligheden vokser og antallet af fattige stiger – også i Danmark”.

Generalsekretær Jann Sjursen fastslog i sin beretning, at Caritas p.t. er i en ret uafklaret situation. Udenrigsministeriet skal inden nytår formulere hvilke kriterier, der kan søges efter fra næste år. Lige nu ved man, at danske erhvervsinteresser i fremtiden skal have større vægt. Endvidere skal indsatsen være med til at forebygge migration og bekæmpe terror. I takt med udfasningen af nogle af støttelandene vil Caritas satse på at styrke indsatsen i Sahel-landene. Som noget nyt i det nationale arbejde nævnte han, at Sankt Benedikts Stiftelse støtter det nationale arbejde gennem donationer og ved at stille faciliteter til rådighed for kursusophold.

På kun 30 minutter fortalte Juventino Mendoza fra COERR (Catholic Office for Emergency Relief and Refugees) om 38 års arbejde i et oplæg om organisationens arbejde med at skabe en menneskeværdig tilværelse for de over 100.000 flygtninge fra Myanmar, som lever i lejre i Thailand. Det var en stor oplevelse at høre et virkelig dedikeret menneske fortælle om et projekt, han brænder for. Til november vil alle kunne høre om Myanmar. To brobyggere kommer til Danmark og vil tage ud i menighederne og skoler for at fortælle om landet.

Engagementet var stort, da mødedeltagerne kastede sig ud i tre workshops om det nationale og det internationale arbejde samt om sognerepræsentanternes og årsmødets rolle i forbindelse med det nye katolske danmarkskort.

Der var enighed om, at vi i det nationale arbejde skal gøre Kirken mere synlig i lokalsamfundet. Den nye fattigdom i Danmark er en udfordring, som vi også konfronteres med ude i menighederne. Mange nye menighedsmedlemmer, der kommer til os som migranter, er mere vant til at søge til kirken for at få hjælp, og vi bør udnytte de ressourcer, der findes ude i menighederne, langt bedre.

LR

Workshop om sognerepræsentanternes rolle i forhold til det nye katolske danmarkskort. Der lyttes til Beatrice Musomandera fra menigheden i Kalundborg. Foto: Lisbeth Rütz.

Sådan kan du hjælpe

Inspirationsdag om flygtningearbejde i Danmark

19. november, Skt. Ansgars Kirke, København

26. november, Vor Frue Kirke, Århus Begge dage kl. 11-15.

Nærmere oplysninger og tilmelding til Andreas Riis på ari@caritas.dk, eller ring på 3818 0001.

Nyt ansigt på Katolsk Orientering

KONSULENT Fra den 1. oktober 2016 er Svenning Ravn tilknyttet KO som deltids-annoncekonsulent. Hans opgave bliver at skabe en øget dialog med eksisterende annoncører samt skabe et øget kendskab til annoncemulighederne i KO blandt potentielle nye annoncører.

Svenning Ravn siger: ”Når vi tænker på, at vi katolikker meget ønsker os kendskab til tilbud fra etisk velfunderede udbydere, er det en ren win/win-situation for annoncørerne at tilbyde sine ydelser og produkter over for en så veldefineret målgruppe, som de godt 12.000 modtagere af Katolsk Orientering er. Derfor glæder jeg mig til at være med til at udvikle denne – kan vi kalde det – brugervejledning inden for serviceydelser, varer, rejser og oplevelser, som annoncesegmentet i KO vil afspejle.”

Svenning Ravn har bevæget sig en del såvel geografisk som arbejdsmæssigt, siden han i 1976 startede som leder af Sct. Norberts skole i Vejle. I 1994 blev han valgt ind i Vejle Byråd og perioden efter også til Vejle Amtsråd. I 1995 stoppede han som skoleleder for få år efter sammen med sin kone at starte en ny karriere

inden for hotel og conferencebranchen. I 2012 flyttede familien til Greve og valgte at gå på pension, men tiden herefter har været ret aktiv med konsulentopgaver af forskellig karakter.

Svenning Ravn siger: ”Opgaven som annonsekonsulent for KO glæder jeg mig meget til at løse. Hvis nogen ønsker at gøre opmærksom på potentielle annoncører, har ønske om at synliggøre en særlig udbydergruppe eller selv ønsker at blive synliggjort gennem en annonce i KO annonce, så henvend jer gerne til mig på tlf. 29 46 79 88 eller på mail annonce@katolskorientering.dk.”

Svenning Ravn – et nyt ansigt på Katolsk Orientering. Foto: Niels Messerschmidt.

Ny diakon i bispedømmet

DIAKONVIELSE Præster fra bispedømmet og fra Polen, medstuderende fra Redemptoris Mater - kollegiet i Vedbæk og familie og venner var med, da Kamil Brogowicz lørdag den 1. oktober modtog diakonvielsen fra biskop Czeslaw i Sankt Ansgars Kirke. Katolsk Orientering ønsker Kamil stort tillykke med vielsen.

Kamil er polak og født i Warszawa den 22. februar 1986 som tredje søn af Krysstof og Ewa Brogowicz. Han blev tilknyttet den neokatekumenale vandring i 2002 og startede i 2005 på seminaret Redemptoris Mater i Vedbæk. Han er bachelor i teologi fra Gregoriana, Rom i 2015.

Klar til de næste 100 år

Kirkejubilæum i Nykøbing Falster.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

JUBILÆUM Polske og danske flag signalerede dagens festlige karakter, da Hellig Kors Kirke i Nykøbing Falster havde fødselsdagsfest nøjagtig 100 år efter sin indvielse den 17. september 1916.

I dagens anledning fejrede biskop Czeslaw messen sammen med generalvikar Niels Engelbrecht, nuværende sognepræst Mariano Cardiello, Fabrizio Milazzo, Gregers Mærsk-Kristensen, Christian Noval, Stefano Tarquini og Julian Bodnar, som alle har haft tilknytning til Hellig Kors Kirke. Gæster fra Folkekirken var Steen Skovsgaard, folkekirkens biskop over Lolland Falster og sognepræst Lill Arendt Hemmingsen.

Dagen blev fornemt musikalsk indrammet med polsk og dansk musik. Der var sang ved Janina Olsen og Eva Strømberg, orgel ved Stig Bondesen violin ved Roberto Falcone og øvrige instrumenter ved Jacek Nikonczuk og Wojciech Wasniewski.

”Korset er et stærkt symbol. Vel er det et symbol på lidelse; men i kraft af opstandelsen opmuntrer det og det giver håb. At man tager korset på sig betyder, at man ikke leder efter de lette løsninger. Korset er blevet et vigtigt symbol på vores tro. Lad os vise, at vi er stolte af Ham, der hang på det”, sagde biskop Czeslaw i sin prædiken, hvor han talte om kirkebygningen som et sted der fører folk sammen og skaber fællesskab.

Polske sukkerroearbejdere var grundstammen i den første menighed. For mange af dem var troen og kirken omdrejningspunktet i deres liv. Men at der fortsat er

mennesker med stor kærlighed til kirken, viste en ny, stor gave, givet i dagens anledning. Biskoppen indviiede på fødselsdagen en kalk og en hostieskål, som er skænket kirken af en anonym giver.

Menighed og gæster samledes efter messen til reception i menighedslokalerne. Kirken havde ikke stået her i dag uden de hårdtarbejdende polske roearbejdere, sagde menighedsrådsformand Kim Sølund, der takkede for de mange gode sognepræsters indsats. Han mindedes sidste runde jubilæum i 1966 ved at læse op fra en beretning skrevet af daværende gymnasieelev Czeslaw Kozon. ”Vi har et fælles arbejde med at forme mennesker. Uden kirken havde skolen ikke været der”, sagde skoleleder Steen Dissing fra Sankt Joseph Søstrenes Skole. Han takkede for godt naboskab gennem mange år og overrakte menighedsrådsformand Kim Sølund en check på 10.000 kroner. Menigheden håber på snart at have nok penge til en tiltrængt gang maling af kirken. Senere bliver der måske også råd til at reparere tårnuret.

Biskop Czeslaw havde i sin prædiken betonet enheden omkring Kristus. Men biskop Steen Skovsgaard satte i en meget engageret tale fingeren på det ømme punkt. Her formulerede han smerten ved, at katolikker og protestanter ikke kan mødes omkring det fælles nadverbord og udtrykte håbet om, at det en dag bliver muligt.

Festlighederne fortsatte med kæmpestor kagemand til børnene efterfulgt af skattejagt. Om aftenen var der stor fest med polsk

pøsegilde og en svingom. Jubilæet har været et kæmpeprojekt men det har samlet også som menighed, fortæller pastoralrådsformand Teresa Starzynski.

Giv kirken i Nykøbing en fødselsdagsgave

Menigheden samler ind til at få kirken malet. Alle bidrag - små som store - modtages med taknemmelighed. Hvis bispekontoret har dit CPR-nummer kan du få skattefradrag ved indsættelse af gaven på konto nr: 4183 0005001471 - Skriv: maling. Nykøbing

Kirkens historie

1913: Lolland-Falster deles i tre katolske sogne. Første sognepræst i Nykøbing var belgieren Salvator Janssen O.F.M. conv.

Grundstensnedlæggelse 19. maj 1916 ved pastor Ronge, sekretær for biskop von Euch. Indvielse den 17. september 1916 på mindedagen for Frans af Assisis sårmarker. Pastor Ortved, der var den første katolske præst på Lolland-Falster, holdt festtalen.

Steen Dissing, skoleleder for Sankt Joseph Søstrenes Skole, overrækker en check på 10.000 kr. til Joakim Sølund, formand for menighedsrådet ved Hellig Kors Kirke.

En anonym giver har i anledning af jubilæet skænket denne smukke kalk og en hostieskål til Hellig Kors Kirke.

Folkekirkens biskop over Lolland-Falster, Steen Skovsgaard, ønskede Hellig Kors Kirke tillykke med de første 100 år og mindede samtidig om det sørgelige i, at katolikker og protestanter endnu ikke kan fejre fælles nadver.

”Kirkens opgave ligger ikke kun i de store byer”

Vi har økonomien til at køre videre, siger menighedsrådet i Nakskov.

Fotos: Marek Pomykala

KIRKELUKNING ”Nakskov er blevet udråbt til at være ”Lands-End,” og Den katolske Kirkes beslutning vedr. lukning af en kirke, der årligt får flere besøg af turistgrupper, udenlandske kirkegængere, nye polske sæsonarbejdere samt udlændinge med nye danske ægtefæller, forstærker kun denne opfattelse. Den katolske Kirke skal være til også for disse grupper med sin forkyndelse.

Kirkens opgaver ligger ikke kun i de store byer,” skrev menighedsrådet ved Sankt Franciscus Kirke i Nakskov i sit høringssvar efter at de tre menighedsråd fra Nakskov, Maribo og Nykøbing ved et møde den 18. august fik forelagt biskoppens beslutning om, at kirken i Nakskov skal lukke, mens Sankt Birgitta Kirke i Maribo genåbner efter en restaurering.

Beslutningen om lukningen ligger fast efter udløbet af en høringsperiode på tre uger. I et hyrdebrev til de tre menigheder på Lolland-Falster skriver biskop Czeslaw, at der skal laves en detaljeret plan for restaureringen af Sankt Birgitta Kirke i Maribo. Lolland-Falster skal blive til én menighed med to kirker og ét messested. Tilbagegang i befolkningstallet og dermed svigtende økonomisk grundlag indebærer, at det i fremtiden ikke længere vil være

muligt at bevare tre kirkebygninger med alt hvad det kræver af vedligeholdelse og drift. Derfor skal hele området i fremtiden udgøre én menighed med to kirker og et tredje sted at fejre messe.

Biskop Czeslaw begrundet lukningen i Nakskov med udviklingen i befolkningstallet og de økonomiske midler, der er til rådighed. Han skriver, at ”den aktuelle økonomi ikke tillader, at man bevarer det samme antal bygninger efterhånden, som de finansielle midler svinder med det dalende befolkningstal.”

Hellig Kors Kirke i Nykøbing har hele tiden været sikret bevarelse, da statistikken viser, der kommer flest mennesker i denne kirke, skriver biskoppen i sit hyrdebrev.

Samtidig lover han, at der vil blive taget hensyn til Sankt Franciscus Kirkes særlige karakter. ”Selv om økonomien ikke tillader at holde den i brug, er det en bygning, man ikke bare afhænder til hvem som helst

eller til hvilket som helst formål. Både den og Sct. Birgittas kirke har en historisk og kunstnerisk værdi, som man skal gå langt for at bevare”.

Menighedsrådet ved Sankt Franciscus Kirke lægger i sit høringssvar vægt på, at Nakskov har en fornuftig økonomi til drift og vedligeholdelse.

”Menigheden ligger i forhold til dens størrelse på et flot niveau. Den vil rent økonomisk kunne klare sig selv en hel del år ud i fremtiden og er udgiftsneutral for bispedømmet”, skriver menighedsrådet i høringssvaret. Menighedsrådet lægger vægt på, at man ikke ser nogen besparelser i lukningen af kirken og skriver, at man kan holde kirken åben og i brug så længe økonomien rækker.

”Det skal medgives, at alderen på medlemmerne i Sankt Franciscus Menighed er ret høj, men disse medlemmer, der i årevis

har deltaget i det kirkelige liv med penge og fremmøde, bør efter menighedsrådets opfattelse kunne få en katolsk begravelse fra deres egen kirke. Menighedsrådet erkender, at man i Nakskov i de kommende år sikkert vil opleve et stigende antal afdøde og et faldende antal aktive kirkegængere. Netop i år, hvor katolikkerne fejrer ”Barmhjertighedens år” vil en fornuftig løsning på de kirkelige problemer for Nakskov være, at kirken bevares som kirke i et par år og så længe, der er økonomi og aktive kirkegængere”, skriver menighedsrådet i høringssvaret.

Sankt Franciscus Kirke i Nakskov er i Kommuneatlas for Nakskov Kommune vurderet med en bevaringsmæssig værdi på 2 (1 er den højeste værdi og 9 den laveste).

LR

Kirken er udsmykket med freskomalerier af Birgitte West.

Kirken i Nakskov.

Englen er landet i Vejle

Statue af Nis Schmidt afsløret den 18. september.

KUNST Flot og festligt lød det, da den sangglade menighed i Sankt Norberts Kirke istemte "Alt hvad som fuglevinger fik", og sjældent har salmen vel været mere velvalgt end ved denne lejlighed, hvor menigheden i Vejle den 18. september blev præsenteret for Nis Schmidts skulptur, den évingede.

Næsten som et væsen der er landet fra det ydre rum står den godt én meter høje skulptur nu på den to et halvt meter høje sokkel på kirkepladsen mellem Sankt Norberts Kirke og Skole. Lidt utraditionelt er skulpturen udført i skinnende rustfrit stål, hvad der skaber nogle meget smukke lysvirkninger. Ingen tvivl om at den i kraft af den meget synlige placering virkelig vil blive lagt mærke til i byrummet.

Men hvorfor er englen hovedløs, og hvorfor har den kun en vinge? Jo, Nis Schmidt fik inspirationen til den under et besøg på klostret Averbode, hvor han skulle male et portræt af klostrets abbed Stappers. Her læste han "Gud og verden. At tro og leve i vor tid" af daværende kardinal Joseph Ratzinger, senere Benedikt XVI.

I bogens forord skriver Ratzinger: "Mennesket har brug for sandhed om det væsentlige i dets liv, hvis det vil leve ret, og hvis det ønsker at finde frem til sand fred og en retfærdig måde at leve sammen på. Måske er grunden til, at det ikke længere lykkes at hæve sig op, lige netop, at man har brækket den ene vinge, troen, af. Den anden

vinge, fornuften, kan ganske vist klare meget, men formår alligevel ikke alene at svinge os op til de bærende erkendelser af det at være menneske". Det moderne menneske prøver at flyve med kun én vinge, fornuftens. Og det er netop hovedløst, siger Nis Schmidt. Denne erkendelse gav han kunstnerisk udtryk for i en lille bronzefigur, som han kaldte "den évingede".

Den engel må vi have på kirkepladsen tænkte sognepræst Jan Ophoff, der så skulpturen og forelskede sig pladask i den. For fire år siden bestilte han den til kirkepladsen. Efter messen blev englen afsløret af kunstnerens søn Janus og bestænket med vievand af Jan Ophoff. Derefter fulgte festligt samvær i menighedslokalerne, hvor både Jan Ophoff og menighedsrådsformand Celia Klausen udtrykte deres glæde over skulpturen.

Der var mange overvejelser om materialet. Først blev der tænkt på ler, så på rustent jern; men det er der jo nok af i Vejle fortalte Nis Schmidt med et glimt i øjet til receptionen efter afsløringen. Bronze kunne der ikke blive tale om, for det ville sandsynligvis blive stjålet – og så faldt valget altså på rustfrit stål. Det har

været lidt af en teknisk udfordring, fordi der skal tages helt specielle teknikker i brug når der skal laves runde former. Skulpturen er finansieret via donationer fra Haug og Frues Fond, Sct. Norberts Skole og Sct. Norberts Stiftelse. Den er lavet i samarbejde med svejseren Jan Karcz fra Weiss Maskin Teknik i Højten. Både Jan Karcz og direktør Niels Weiss Sørensen var til stede ved afsløringen.

Skulpturen er symbolsk placeret på pladsen mellem kirken og skolen – to institutioner, der vil ruste os til at flyve med to vinger, så vi kan bruge hele det potentiale, vi er udstyret med som mennesker.

Om mandagen blev børnene fra Sct. Norberts Skole præsenteret for skulpturen.

LR

Statuen af den hovedløse engel blev afsløret af Nis Schmidts søn Janus.

Børnene ved Sankt Norberts skole mødtes om mandagen for at høre Nis Schmidt og sognepræst Jan Ophoff fortælle om den hovedløse engel.

Efter afsløringen af statuen søndag den 18. september var der festligt samvær i menighedshuset.

Rund fødselsdag med maner

Helligåndskirken i Frederikshavn har fejret 50 års jubilæum.

Tekst: William Lee. Foto: Joy Sebastian

FREDERIKSHAVN Endelig kom dagen – fejring af Helligåndskirkens 50-års jubilæum. 50 år lyder ikke af ret meget, når man tænker på alle 'vore' gamle kirker rundt om i Danmark, hvor de fleste er mellem 800-1000 år gamle. Men alligevel for os heroppe i Frederikshavn, er det noget at være stolt over. Takket være en generøs gave bestående af en stor byggegrund fra Eisenhardt familien, kunne pater Bendtner, en kamillianerpræst, i 1966 opfylde sin drøm

om en katolsk kirke i Frederikshavn. Før kirken blev bygget, holdtes der husmesse hos den samme Eisenhardt familie. Efter bl.a. en indsamling fra hele sognet blev der penge nok til at påbegynde bygningen af kirken. Det siges, at pater Bendtner havde en bandekasse på byggestedet, men efter en kort tid kom der ikke flere penge ind på den konto.

Inden vi kunne fejre jubilæet, måtte der findes en gruppe til at stå for fejringen.

Heldigvis har vi et såkaldt 'lokal udvalg', som tager sig af de mere praktisk betonedede opgaver i og omkring kirken, og er støtte for sognepræsten. Udvalget gik straks i gang med at planlægge og fordele opgaverne.

Som det er tradition i vor kirke, kommer alle med retter og andet mundgodt fra deres egne lande og gastronomiske traditioner, når vi holder en fest. Finansieringen af festen foregik ved donationer; både via konvolutter lavet til lejligheden samt en stor anonym donation. Et mindre telt blev skænket og oprejst af en fra vor menighed, mens pastor Jude sørgede for gæstelisten.

Søndag den 18. september, kl. 16.00 begyndte fejringen med en højtidsmesse med biskoppen som hoved celebrant assisteret af vore tre præster: Pastor Jude,

pastor Dominique samt pastor Davide. Ved slutningen af messen indviede biskoppen et flot billede skænket af en lokal kunstner Agnete Brittasius i anledning af jubilæet.

Efter messen, hvor 140 deltog, var det tid til at besøge de mange borde, som bugnede med de forskellige retter og drikkevarer. Og der var ingen der gik sultne hjem fra festen. Der blev holdt nogle taler bl.a. fra vor tidligere menighedsrådsformand Erik, som kunne huske den gang kirken blev bygget.

Alt i alt en vellykket fest, ikke mindst takket være den lille gruppe fra lokaludvalget, som ydede en kæmpe indsats, og derved sikrede os en værdig 50-års jubilæums fest.

Biskop Czeslaw sammen med jubilæumsgæsterne i Frederikshavn.

"Det nye Europakort"

En kommentar til den bebudede lukning af Skt. Franciskus Kirke, Nakskov

Da Danmark endnu var katolsk og en naturlig del af kristenhedens Europa, lå der klostre på Lolland. Gråbrødrene byggede 1286 et kloster i Nysted. Det blev nedrevet efter reformationen, og gråbrødrene rejste bort.

Først i 1908 satte franciskanerne fod på Lolland igen, da et andet europæisk folk, polakkerne, søgte hertil for at arbejde i roemarkerne. Der blev bygget 3 kirker og 3 skoler, sidstnævnte drevet af Skt. Joseph Søstrene, på Lolland og Falster. Igen blev der fejret messe på Lolland.

Skibe ladet med hvide og kul, der sejlede til og fra Nakskov Havn gjorde Nakskov til en by, der længe var stærkt forbundet med hansastæderne omkring Østersøen. Historikeren Else-Marie Boyhus sagde i et foredrag, at Lolland faktisk skulle ses i sammenhæng med Schleswig-Holstein på mange områder.

Men så blev alt anderledes. Skibsværftet lukkede i 1987, sukkerroerne bliver hentet op af jorden af monsteragtige, ufattelig grimme roeoptagere så store som huse, og franciskanerne blev gamle og døde: deres kirker stod faderløse tilbage.

Nu vil man lukke Skt. Franciskus Kirke. Og jeg spørger: Hvem skal bære arven videre? Hvem skal føre den mission videre, som franciskanerne startede, tage sig af deres menighed, værne om deres kirke? Hvem har visionen og kan bære ansvaret? Vi er ikke udkant. Vi er en del af Europa. Lukker man kirken, så lukker man af for visionen om et helt andet kort end det nye danmarkskort og fralægger sig ansvaret for en værdifuld arv, åndeligt såvel om med hensyn til kirkebygning.

Maja Flensted Andersen, 4913 Horslunde

Er vi ved at få et nyt Vatikanet i Danmark?

Kommentar til svar fra generalvikar Niels Engelbrecht i KO nummer 13.

Det svar, jeg fik på mit læserbrev til KO nummer 13 vedr. kirkelukningen i Nakskov, er ikke fyldestgørende, idet det kun er baseret på statistikker og ikke på den medmenneskelige vilje, som missionsarbejde er udtryk for. Hvor er kvaliteten blevet af i dagens Danmark? Tænker at måske er Sankt Franciskus Kirke blevet overdraget i de forkerte hænder som træffer netop forkerte beslutninger for dens eksistens?

Hænder der vælger og vrager, som det passer dem bedst, således at kabalen går helt op for dem. Er biskoppen og pastoralrådet måske ved at danne et nyt Vatikanet i Danmark?

Jeg har netop indtryk af, at jeres beslutninger/planer for det nye katolske danmarkskort skrider så godt frem ved salget og nedrivninger i yderområder, at agglomeration (koncentration af mennesker og aktiviteter i storbyområder) lykkes, uden at man tager hensyn til os andre medlemmer i yderområderne.

Så vidt jeg ved, er Sankt Franciskus Kirke blevet overdraget til Jer af den hollandske franciskanerorden på et tidspunkt uden gæld og i ordentlig stand med ny tilbygning opkaldt efter martyren p. Kolbe. Så den del fejler ingenting. Vi er ikke et lille sogn, da vi er over 300 medlemmer. Jeg har også forstået, at på vores konto i Nakskov er der over en halv million. Desuden er vores kirke i Nakskov klassificeret som højt bevaringsværdig bygning i Nakskovs Byatlas.

Har hørt at efter den 18. august har menigheden i Nakskov ikke haft noget valg eller nogen forhandlingstid. Da alt er blevet trukket ned over hovedet på menigheden fra bispedømmets side, føler den sig magtesløs. Lever vi så i diktaturets tid? Hvor er medmenneskeligheden?

Biskop Czeslaw Kozon skriver i sit hyrdebrev i det lokale sogneblad: "De materielle og personalemæssige forudsætninger er ikke uden betydning og betinger ofte på en hård måde vores beslutninger: men endnu vigtigere er viljen til at være kirke og tilliden til Gud om at det lykkes." (citater slut). Her kan jeg konkludere flg.: min tillid til Gud den er jeg ikke i tvivl om; men jeg har stor tvivl og ingen tillid i forhold til dem, der for tiden forvalter vores forhold til Kirken og hermed Gud.

Zofia Kelfast, 4900 Nakskov

Mindehøjtideligheden i Lund og Malmø

Har vi katolikker noget at blive mindet om i forbindelse med Reformationens 500-års jubilæum, som skal indledes af Frans i Lund den 31. oktober? Det fælles luthersk-katolske dokument 'Fra konflikt til fællesskab' er platformen for mindehøjtideligheden i Lund. Dokumentet har været undervejs i en del år, begyndende under Benedikt XVI's pontifikat, men udkom først i juni 2013, overraskende nok blot et par måneder efter Frans' tiltrædelse som pave.

Jeg formoder, at dokumentet ikke ville være blevet godkendt af Benedikt XVI, hvis man tager for pålydende det han skriver i konklusionen af Dominus Jesus i 2000, hvor han citerer Vatikanconcil II's fædre: "Vi tror, at den eneste sande religion findes i den Katolske og Apostoliske Kirke til hvilken vor Herre Jesus har givet opgaven at udbrede den til alle mennesker".

Desuden har Benedikt i sin tale i år til sit 65. års præstebubilæum påmindet Frans og den katolske kurie om det centrale i transsubstantiationsbegrebet i Eukaristien, et begreb som i dette katolsk-lutherske dokument bliver afskaffet.

I KO nr. 13 præsenteres dokumentet 'Fra konflikt til fællesskab' som frugten af mange års dialog, og dermed burde det være muligt, især her i Danmark, at få øje på denne dialog mellem Den katolske og Den lutherske Kirke, hvilket ikke umiddelbart har været tilfældet, siden Johannes Paul II kom her til landet i 1989.

Dialogen er blot blevet ført bag lukkede døre af de to kirkers kommission og planlagt, så man kunne nå frem til dette dokument, som nu bliver præsenteret offentligt for de troende af de to kristne kirker.

Det munder ud i et såkaldt fællesskab mellem de to kirker konstrueret oppefra, hvor Luther bliver rehabiliteret, mens Leo X, som fordømte Luther, står for skud (pkt.50).

Den katolske Kirke har måttet gøre bod for sin fordømmelse af Reformationen og påtage sig skylden, som også KO nr.13 påpeger, for den uretfærdighed den har begået mod Luther og hans teser, som ifølge Frans og dokumentet blot ville reformere den korrupte katolske kirke.

Men bortset fra disse polemiske bemærkninger er der ændringer i dokumentet, som vi katolikker må advares om.

Eukaristien bliver i pkt. 154 forandret til ikke mere at omfatte transsubstantiationsbegrebet, en Eukaristi uden forvandling af brødet til Kristi Legeme og af vinen til Kristi Blod og messen, som Kristi vedvarende offer bliver, i pkt. 159, afskaffet under påskud om, at Kristi offer på korset allerede er tilstedeværende i messens sakramente og ikke skal give indtryk af en gentagelse.

Men det er netop dette vi deltager i, i messen: at Kristus fornyer sit offer på korset hver gang og ved at give sig til os vedvarende med sit Legeme og sit Blod fortsætter Han sin frelsergerning indtil verdens ende.

Dette er vort åndelige livs fundament som vi som troende katolikker, ikke må give afkald på og dette var, hvad Luther ville afskaffe, for at afskaffe pavedømmet. Er det dette vi skal acceptere som katolikker?

Renato Ronco, 2100 København Ø

Rettelse til artiklen "Åndeligt moderskab" side 6 i KO nr. 13. Det er sr. John Mary, som er blevet valgt til superior – ikke sr. Cecilia Maria som der står i billedteksten. Vi beklager. Redaktionen.

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer. Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet. Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde). Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer. Læserbreve kan indsendes som mail: redaktion@katolskorientering.dk – eller som brev til: Katolsk Orientering, Redaktionen, Gl. Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Det sker i bispedømmet

OKTOBER:

Fredag 14. kl. 18.30-20: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

NOVEMBER:

Fredag 4. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse inkl. de syges salvelse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Tirsdag 8. Kl. 19.30-21.30: DKKF ind byder til medlemsmøde tirsdag, 2016 i Sct. Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh. V.

"Fattigdom i Danmark" belyst gennem Kirkens sociallære. Oplæg v. Stine Riegels. Kaffe/te med brød a 15 kr. Alle er velkomne."

Fredag 11. kl. 18.30-20: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Lørdag 19. kl. 11-15: Inspirationsdage om flygtninge, Sankt Ansgars Kirke, København. Hvem er flygtningene, og hvor kommer de fra? Hvad bliver der gjort ved krisen? Og hvad kan der gøres i dit sogn eller område? Mød eksperter, Caritas-medarbejdere og andre frivillige, og find ud af, hvordan du kan hjælpe!

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden.** Messe med forbøn for de syge afholdes 1. onsdag i måneden kl. 19-21. Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Announcer: Svenning Ravn
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Malene Fenger-Grøndahl, Andreas Rude, Henrik Delfer, Helena Kallan Bjørn Olsen, Marek Pomykala, William Lee og Joy Sebastian.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040
kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6018.
E-mail: redaktion@katolskorientering.dk,
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint
– distribueret oplag 11.500
ISSN 0902-297X

November måned

1. *grøn*. Tirsdag i 31.alm.uge. (III Ps).

☞ SI 22,26b-27.28-30a.31-32.

☞ Herre, du er min lovsang i den store forsamling.

L.: Fil 2,5-11. **Ev.:** Luk 14,15-24.

2. *grøn*. Onsdag i 31.alm.uge. (III Ps).

☞ SI 27,1.4.13-14.

☞ Herren er mit lys og min frelse.

L.: Fil 2,12-18. **Ev.:** Luk 14,25-33.3.

3. *grøn*. Torsdag i 31.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Martin af Porres**, ordensmand (†1639)

☞ SI 105,2-3.4-5.6-7

☞ De, der søger Herren, skal glæde sig.

eller ☞ Halleluja!

L.: Fil 3,3-8a **Ev.:** Luk 15,1-10

4. *hvid*. Torsdag i 31.alm.uge. (III Ps).

Karl Borromæus, biskop (†1584) (m)

☞ SI 122,1-2.3-4a.4b-5

☞ Lad os med glæde drage til Herrens hus!

L.: Fil 3,17—4,1 **Ev.:** Luk 16,1-8

5. *grøn*. Lørdag i 31.alm.uge. (III Ps).

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ SI 112,1-2.5-6.8a+9

☞ Lykkelig den, der frygter Herren.

eller ☞ Halleluja!

L.: Fil 4,10-19 **Ev.:** Luk 16,9-15

Bededag for præste- og ordenskald

6. *hvid*. Søndag. **ALLE HELGEN (h)**

(32.ALM.SØNDAG)

☞ *Gl.Cr.Særl.pf.*

1.L.: Åb 7,2-4.9-14

☞ SI 24,1-2.3-4ab.5-6

☞ Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.

2.L.: 1 Joh 3,1-3

Ev.: Matt 5,1-12a

Kirketælling

7. *violet*. Mandag. **ALLE SJÆLE**

De afdødes pf.

L.: 2 Makk 12,43-46 eller Rom 8,31b-35.37-39

☞ SI 23,1-2a.2b-3.4.5.6

☞ Herren er min hyrde, mig skal intet fattes

Ev.: Joh 14,1-6

Der kan vælges andre tekster fra begravelse-sliturgien.

8. *grøn*. Tirsdag i 32.alm.uge. (IV Ps).

☞ SI 37,3-4.18+23.27+29

☞ Retfærdiges frelse kommer fra Herren

L.: Tit 2,1-8.11-14. **Ev.:** Luk 17,7-10

9. *grøn*. Onsdag i 32.alm.uge. (IV Ps).

☞ SI 23,1-3a.3b-4.5.6

☞ Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.

L.: Tit 3,1-7 **Ev.:** Luk 17,11-19

10. *hvid*. Torsdag i 32.alm.uge. (IV Ps)

Leo den Store, pave og kirkelærer (†1280)(m)

☞ SI 146,7.8-9a.9bc-10

☞ Lykkelig den, hvis hjælp er Jakobs Gud.

L.: Filemon 7-20 **Ev.:** Luk 17,20-25

11. *hvid*. Fredag i 32.alm.uge. (IV Ps).

Martin af Tours, biskop (†397) (m)

☞ SI 119,1.2.10.11.17.18

☞ Lykkelig den, som vandrer efter Herrens lov.

L.: 2 Joh 4-9 **Ev.:** Luk 17,26-37

12. *rød*. Lørdag i 32.alm.uge. (IV Ps).

Josaphat, biskop og martyr (†1623) (m)

☞ SI 112,1-2.3-4.5-6

☞ Lykkelig den, der frygter Herren, eller ☞ Halleluja!

L.: 3 Joh 5-8 **Ev.:** Luk 18,1-8

13. *hvid*. **LATERANKIRKENS INDVIELSE (f)**

(33.ALM.SØNDAG)

☞ *Gl.Cr.Særl.pf.*

1.L.: Ez 47,1-2.8-9.12

☞ SI 46,2-3.5-6.8-9

☞ Flodløb glæder Guds by, den Højstes hellige bolig.

2.L.: 1 Kor 3,9c-11.16-17

Ev.: Joh 2,13-22

Pavens dag

Kollekt af Peterspenge

14. *grøn*. Mandag i 33.alm.uge. (I Ps).

☞ SI 1,1-2.3.4+6

☞ Den, der sejrer, vil jeg give at spise af livets træ.

L.: Åb 1,1-4; 2,1-5a **Ev.:** Luk 18,35-43

15. *grøn*. Tirsdag i 33.alm.uge. (I Ps).

Eller *hvid*. **Albert den Store**, biskop og kirkelærer (†1280)

☞ SI 15,2.3.4.5

☞ Den, der sejrer, vil jeg give sæde hos mig på min trone.

L.: Åb 3,1-6.14-22 **Ev.:** Luk 19,1-10

16. *grøn*. Onsdag i 33.alm.uge. (I Ps)

Eller *hvid*. **Margrethe af Skotland** (†1093)

Eller *hvid*. **Gertrud**, jomfru (†1302)

☞ SI 150,1-2.3-4.5-6

☞ Hellig, hellig, hellig er Herren, Gud den Almægtige.

L.: Åb 4,1-11 **Ev.:** Luk 19,11-28

17. *hvid*. Torsdag i 33.alm.uge. (I Ps).

Elisabeth af Ungarn (†1231) (m)

☞ SI 149,1-2.3-4.5-6a+9b

☞ Du har gjort os til konger og præster for vor Gud.

eller ☞ Halleluja!

L.: Åb 5,1-10 **Ev.:** Luk 19,41-44

18. *grøn*. Fredag i 33.alm.uge. (I Ps).

Eller *hvid*. **Peter og Pauls basilikaernes indvielse.**

☞ SI 119,14.24.72.103.111.131.

☞ Hvor er dit ord sødt for min gane.

L.: Åb 10,8-11. **Ev.:** Luk 19,45-48.

Hvis Peter og Pauls basilikaernes indvielse fejres:

☞ SI 98,1.2-3ab.3c-4.5-6

☞ Herren har åbenbaret sin retfærd for folkenes øjne.

L.: ApG 28,11-16.30-31 **Ev.:** Matt 14, 22-33

19. *grøn*. Lørdag i 33.alm.uge. (I Ps).

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ SI 144,1.2.9-10

☞ Lovet være Herren, min klippe.

L.: Åb 11,4-12 **Ev.:** Luk 20,27-40

20. *hvid*. Søndag. **JESUS KRISTUS, UNIVERSETS**

KONGE (h) (34. ALM.SØNDAG)

☞ *Gl. Cr. Særl.pf.*

1.L.: 2 Sam 5,1-3

☞ SI 122,1-2.4-5

☞ Vi drager med glæde til Herrens hus!

2.L.: Kol 1,12-20

Ev.: Luk 23,35-43

Barmhjertighedens år afsluttes

21. *hvid*. Mandag i 34.alm.uge. (II Ps).

Jomfru Marias fremstilling i templet (m)

☞ SI 24,1-2.3-4b.5-6

☞ Denne er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.

L.: Åb 14,1-3.4b-5 **Ev.:** Luk 21,1-4

22. *rød*. Tirsdag i 34. alm. uge (II Ps)

Cecilie, martyr og jomfru (†230) (m)

☞ SI 96,10.11-12.13

☞ Herren kommer for at holde dom over jorden.

L.: Åb 14,14-19. **Ev.:** Luk 21,5-11.

23. *grøn*. Onsdag i 34.alm.uge. (II Ps).

Eller *rød*. **Clemens I**, pave og martyr (†97)

Eller *hvid*. **Columban**, abbed (†615)

☞ SI 98,1.2-3b.7-8.9

☞ Store og underfulde er dine gerninger, Herre.

L.: Åb 15,1-4 **Ev.:** Luk 21,12-19

24. *rød*. Torsdag i 34.alm.uge. (II Ps)

Andreas Dung-Lac, præst, og **lidelsesfæller** (†1615) (m)

☞ SI 100,1b-2.3.4.5.

☞ Salige er de, der er indbudt til Lammets bryllupsfest.

L.: Åb 18,1-2.21-23; 19,1-3.9a. **Ev.:** Luk 21,20-28.

25. *hvid*. Fredag i 34.alm.uge. (II Ps).

Niels Steensen, biskop († 1686) (m)

L.: Sir 17,5-15 eller 2 Tim 4,1-8 eller Kol 1,12-16a.16c-20

☞ SI 139,1+6.13-14.15-16.17-18

☞ Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt.

Ev.: Matt 6,24-33.

26. *grøn*. Lørdag i 34.alm.uge. (II Ps).

Eller *rød*. **Katarina af Alexandria**, jomfru og martyr (†ca.306)

Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ SI 95,1-2.3-5.6-7

☞ Marana tha! Kom, Herre Jesus!

L.: Åb 22,1-7 **Ev.:** Luk 21,34-36

Hermed afsluttes det almindelige kirkeår.

ADVENTSTIDEN I

27. *viol*. **1. SØNDAG I ADVENT.** (I Ps).

☞ *Cr. Adv.pf. I.*

1.L.: Es 2,1-5

☞ SI 122,1-2.3-4a.4b-5.6-7.8-9

☞ Vi drager med glæde til Herrens hus.

2.L.: Rom 13,11-14

Ev.: Matt 24,37-44

1. søndag i advent indleder tekstrække A.

28. *viol*. Mandag i 1. uge i advent. (I Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 122,1-2.3-4a.(4b-5.6-7.)8-9

☞ Vi drager med glæde til Herrens hus.

L.: Es 4,2-6 **Ev.:** Matt 8,5-11

29. *viol*. Tirsdag i 1. uge i advent. (I Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 72,2.7-8.12-13.17

☞ Retfærdighed skal blomstre i hans dage, og freden være stor.

L.: Es 11,1-10. **Ev.:** Luk 10,21-24.

30. *rød*. Onsdag. **ANDREAS**, apostel (f)

Gl.Ap.pf.

☞ SI 19,2-3.4-5ab

☞ Deres tale er nået til jorderigs ende.

L.: Rom 10,9-18

Ev.: Matt 4,18-22

Pastoralrådsmødet foreløbig dagsorden

Magleås 5.-6. november 2016

MØDE For tidsplan og den endelige dagsorden se www.katolsk.dk.

- Velkomst og indledning
- Valg af dirigent
- Navneopråb
- Formandsberetning og besvarelse af eventuelle spørgsmål v. formand Maria Truelsen
- Budget 2017 v. administrationschef Thomas Larsen
- Evangelisationsprojektet i Krakow v. sr. Teresa Piekos
- Event om "Motivation og ledelse af frivillige" v. Torsten Højmark Hansen, Center for Frivilligt Socialt Arbejde.
- Biskoppens orientering v. biskoppen
- Valgstyrelse og valgvedtægter
- "Kaminpassiar" – Spørgsmål til biskoppen og generalvikaren
- Det nye danmarkskort/Nakskov v. generalvikar Niels Engelbrecht
- Kurser for menighedsråd v. Leo Roed
- Status på reformationsmarkeringen v. biskoppen
- Eventuelt

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 15 som udkommer den **4. november**, skal være KO i hænde senest den **17. oktober**.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 16, som udkommer den **25. november**, skal være KO i hænde senest den **7. november**.

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor
Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Bønnens Apostolat

Oktober

Generel intention: Journalister
At journalister i deres arbejde altid må være motiveret af respekt for sandheden og en stærk etisk tilskyndelse..

Missionsintention: Verdensmissionsdagen
At verdensmissionsdagen i alle kristne fællesskaber må forny evangeliets glæde og ansvaret for at forkynde det.

VI VII VIII IX X XI XII I II

KØBENHAVNS URMAGER VÆRKSTED

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure på vores eget værksted

Ved større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venter

Lange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagerværkstedet.dk

KATOLSK INFOBUTIK

Katolske Bøger og Brugskunst

Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner, rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors, julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...

Ryesgade 28 · 8000 Aarhus C
Tlf. 87307055
www.katolskinfobutik.dk

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

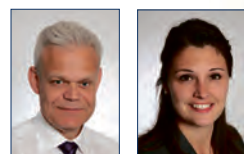
Åbningstider:
Mandag og Onsdag: 10-12 og 13-16
Tirsdag og Torsdag: 10-12 og 13-16.45
Fredag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os. Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Flere kunder i forretningen?

Med en **ANNONCE** i Katolsk Orientering når dit budskab ud til **mere end 11.500** katolske læsere.

Kontakt Svenning Ravn på annonce@katolskorientering.dk og hør mere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening.

Danmarks Unge Katolikker (DUK) søger ungdomskonsulent

DUK er Den katolske Kirke i Danmarks officielle børne- og ungdomsorganisation med ca. 1.800 medlemmer. Vores målgruppe er katolske børn og unge i alderen 0-30 år. Igennem forskellige arrangementer bl.a. sommer- og weekendlejre året rundt styrker vi børn og unges fællesskab i den katolske tro. Vi støtter og servicere vores lokalforeninger i hele landet. På vores sekretariat er der 3 ansatte, hvoraf du vil være den ene. Du vil dagligt være i kontakt med vores medlemmer, frivillige og DUKs Hovedbestyrelse, hvorfor du vil være en central medarbejder på vores sekretariat.

Vi søger en ungdomskonsulent, der sammen med Hovedbestyrelsen, kan være drivkraften i videreudviklingen af børne- og ungdomsarbejdet i Den katolske Kirke i Danmark. DUK er organiseret med en hovedbestyrelse og et antal teams, som hver har sit ansvarsområde, eksempelvis Ledelsesteam og Valfartsteam.

Dine primære arbejdsopgaver:

- Du skal sammen med Hovedbestyrelsen og vores teams videreudvikle børne- og ungdomsarbejdet i Den katolske Kirke
- Støtte vores teams i deres arbejde
- Være ansvarlig for vores hjemmeside og mailsystem
- Være ansvarlig for at oprette nye lokalforeninger i samarbejde med sognene
- Støtte og videreudvikle eksisterende lokalforeninger
- Hjælpe lokalforeninger med administrativt arbejde herunder regnskaber, budgetter, generalforsamling m.m.
- Være medansvarlig for daglig drift af DUKs sekretariat
- Støtte og samarbejde med DUKs Hovedbestyrelse

Vi forventer at du:

- Har kendskab til DUK og Den katolske Kirke
- Har erfaring fra at arbejde i en børne- og ungdomsorganisation
- Er vant til at arbejde med og lede frivillige
- Er udadvendt
- Er velformuleret i skrift og tale
- Har kendskab til moderne kommunikationsmidler
- Arbejder struktureret og følger op på opgaverne
- Er ferm bruger af Officepakken
- Indgående kendskab til Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF)
- Fleksibel og indforstået med skiftende arbejdstider og -opgaver.

Stillingen:

Vi tilbyder en fuldtidsstilling på 37 timer pr. uge. Du skal regne med en del rejseaktivitet, samt møder om aftenen og i weekender.

Det praktiske:

Ansøgningen skal være DUKs Hovedbestyrelse i hænde senest 15. november 2016 pr. mail til job@duk.dk. Der skal indhentes ren straffe- og børneattest.

Samtaler vil blive afholdt løbende. Forventet tiltrædelse 1. december 2016 eller efter aftale. Vil du vide mere om stillingen er du velkommen til at kontakte formand for DUKs Hovedbestyrelse, Christopher Bonde, på 60 15 95 51.

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Professorpaven ser tilbage

Peter Seewalds samtalebog med pave emeritus rummer både selvironi og diskret humor.

Tekst: Lisbeth Rütz

ERINDRINGER ”Jeg glæder mig til igen at være sammen med mine forældre, søskende og venner, og jeg forestiller mig, at det igen vil være så dejligt, som det var hjemme hos os”. Det siger pave emeritus Benedikt XVI i ”*Letzte Gespräche*” (sidste samtaler), en interviewbog, hvor han blandt andet fortæller Peter Seewald om, hvilke tanker han gør sig om livet efter døden. Bogen er et åbenhjertigt tilbageblik på et langt liv som professor i Tyskland, præfekt for trosrækongregationen, tiden som pave og ikke mindst, hvordan han selv oplevede den dramatiske tid omkring sin tilbagetræden i 2013.

Det kom som et lyn fra en klar himmel, da pave Benedikt søndag den 10. februar 2013 i Sala del Consistorio meddelte de omkring 70 tilstedeværende kardinaler sin beslutning om at træde tilbage. Først da kardinaldekan Angelo Sodano tog til orde, forstod alle, hvad der var sket. Talen holdt pave Benedikt på latin, både fordi vigtige beslutninger bør meddeles på dette sprog, men også fordi han aldrig har følt sig helt sikker i italiensk grammatik, betror han Peter Seewald.

Bogen tegner et portræt af en afklaret Benedikt, der hver eneste dag oplever, at dette var den rigtige beslutning.

Beslutningen blev taget tilbage i august 2012 efter en meget anstrengende rejse til Mexico og Cuba. Lægen havde fortalt ham, at hans hjerte ikke længere ville kunne klare lange flyvejer.

”Når tingene går skævt, må man ikke træde tilbage. Det må man først, når der er ro på”, siger Benedikt XVI, der pure afviser, at grunden til hans tilbagetræden skulle være Vatileaksaffæren, intriger i kurien, en homoseksuel lobby i Vatikanet eller økonomiske skandaler bag murene.

Pave emeritus fortæller i bogen om den første svære tid efter, at beslutningen var blevet offentlig kendt og den bevægende afsked med medarbejderne, før helikopteren lettede fra Vatikanet for at bringe ham til Castel Gandolfo. Herfra fulgte han med i konklavets gang sammen med sine sekretærer Georg Gänswein, Alfred Xuereb og de fire Memores Søstre i den pavelige husholdning.

Han havde ikke den fjerneste idé om, hvem efterfølgeren ville blive, og var

lige så overrasket som de fleste andre, da ærkebiskoppen af Buenos Aires, Jorge Mario Bergoglio, den 13. marts 2013 trådte frem i loggiaen som pave Frans. Bergoglio kendte pave emeritus fra ad limina-besøg og korrespondencer, men ellers ikke. Med pave Frans er der kommet en ny friskhed i troen. Pave Frans er en mand med solid ledelseserfaring og sans for praktiske reformer. Han har en direkte og spontan kontakt til folk og forstår at tale direkte til menneskenes hjerter. At en argentiner er blevet pave, betyder, at Europa ikke mere er det selvfølgelige centrum for verdenskirken. Europa kan i fremtiden kun i meget beskedent omfang være en impulsgivende kraft, siger pave emeritus.

Livet igennem har Benedikt XVI været tæt knyttet til familien. ”*Letzte Gespräche*” tegner et billede af en strengt katolsk opvækst i meget beskedne kår og med tæt familiesammenhold. Faderen, landgendarm Joseph Ratzinger, stammede fra en bondegård. *Fortsættes nedenunder* ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 14
14. oktober 2016 · 42. årgang

POST
PP
DANMARK

i Bayrischer Wald med stærke kirkelige traditioner. En farbror blev præst og en faster blev nonne. Grandonkelen Georg Ratzinger blev præst og rigsdagsmedlem for Bayerische Patriotenpartei. Joseph Ratzinger var en udpræget boglig begavet dreng, der tidligt blev overbevist om, at udryddelse af Kirken var nazismens endemål.

Forholdet til Tyskland

Pave emeritus er overraskende åbenhjertig i sin kritik af den tyske katolicisme. Penge er der nok af, men troens gnist mangler i Den katolske Kirke i Tyskland, som er blevet alt for meget en funktionærkirke med masser af højt betalte ansatte. Også den tyske universitetsteologi er i krise – den er fortænkt og behøver ny energi og intensitet i troen.

Nok er pave emeritus tysker, men først og fremmest bayrisk patriot med dybe rødder i hjemegnens kultur. Det var en af grundene til, at han opgav professoratet i Münster, der lå alt for langt nordpå, og flyttede til Regensburg, fortæller han. Besøget i Berlin i 2010 var en svær udfordring, fordi Berlin på mange måder stod fremmed over for den katolske tradition. Her var det katolske marginalt; men alligevel forløb besøget godt, og der var stor lydhørhed, da han holdt sin tale i forbundsdagen.

”At vi har haft en lang periode med fred, kan vi først og fremmest takke Adenauer for,” siger pave emeritus, der betegner sig selv som overbevist Adenauertilhænger.

Talen i Genua

Den 19. november 1961 holdt kardinal Frings en tale i Genua om det kommende koncil. Men hvad kun inderkredsen vidste dengang var, at talen var skrevet af den unge professor Joseph Ratzinger, der

deltog i koncilet som peritus (teologisk rådgiver) for kardinal Frings fra Köln. Talen forholder sig til det, man i dag ville kalde globalisering og ser koncilet som et kairos-øjeblik. Alle jordens folk har mange forskellige karismer, de bringer ind i Kirkens liv, og det er det kommende koncils opgave at tjene denne karisma, så Kirken må blive mere og mere til verdenskirke, siget talen, der vakte meget opsigt og blev omtalt rosende af pave Johannes XXIII. Den blev oversat til mange sprog – også til dansk og blev studeret på A.C.’s sommerlejr.

Dengang hørte jeg til de progressives lejr, fortæller han Seewald. Måske skal hans definition af progressiv ses i lyset af hans forståelse af koncilet – at koncilet betyder kontinuitet og ikke brud:

”Dengang betød progressiv endnu ikke, at man bryder ud af troen, men at man lærer den bedre at kende og lever den mere rigtigt i overensstemmelse med dens udspring”.

På koncilet traf Ratzinger Hans Küng, der senere fik ham til Tübingen. De samarbejdede tæt, men deres indbyrdes uenighed om tolkningen af koncilet blev mere og mere tydelig. Læseren må selv konkludere på de korte statements om den historie: ”Jeg så naivt sådan på det: nok er Küng højtråbende, og han siger mange frække ting; men i grunden vil han dog være katolsk teolog.” Med udgivelsen af Küngs *Unfehlbar?* (1970) sluttede det nære forhold så definitivt.

En stejl karriere

”*Letzte Gespräche*” rummer tilbageblik på en stejl karriere med professorater i Bonn, Münster, Tübingen og Regensburg. I 1977 kalder

pave Paul VI Joseph Ratzinger til embedet som ærkebiskop af München og Freising. Det var en hård udfordring for en mand, der havde forestillet sig at skulle bruge resten af sit liv på forskning og undervisning.

En hel nat sad han og overvejede på et hotelværelse i Regensburg, før han endelig skrev under på tiltrædelsesdokumentet. Pansekardinalen og Guds rottweiler var nogle af de lidet smigrende tilnavne, han fik, da han i 1981 blev præfekt for trosrækongregationen. Der udviklede sig et tæt og tillidsfuldt forhold mellem to meget forskellige personligheder. Kemien mellem Ratzinger og pave Johannes Paul II var så god, at paven hele tre gange afslog hans anmodning om at måtte gå på pension fra posten. Johannes Paul II var et kommunikativt geni. Han var rastløst energisk og altid i gang med nye aktiviteter, var en god netværker og modtog mange gæster hele dagen, mens Benedikt altid har haft brug for at begynde dagen i stilhed og fordybelse, erfarer vi.

Ratzinger var enig med pave Johannes Paul II om skiftet i Vatikanets østpolitik. Man gik fra de små skridts politik under Casaroli til en mere åbent konfronterende politik. Men der var ikke altid enighed mellem de to. Ratzinger havde for eksempel stærke forbehold over for det tværreligiøse fredsmøde i Assisi, hvor ledere fra verdens religioner mødtes for at bede for fred.

Et af højdepunkterne under tiden i Trosrækongregationen var det heftigt kritiserede dokument ”*Dominus Jesus*” (2000), hvor grænserne mellem Den katolske Kirke og andre religiøse samfund blev trukket op. Ratzinger blev

beskyldt for at drive sin egen private teologi og gå udenom paven; men sandheden er, siger han som pave emeritus, at han helt bevidst altid skrev kongregationens dokumenter som del af et teamwork.

Med selvironi og diskret humor fortæller pave emeritus om sine styrker og svagheder. Han indrømmer, at menneskekundskab måske ikke er hans allerstørste styrke, at han måske var for eftergivende i sin ledelse og at han i Regensburgtalen (2006) ikke helt forstod den politiske rækkevidde af sin citatbrug. ”Jeg er svær at skuffe i økumenien. Jeg kender realiteterne og ved, hvad man helt konkret kan forvente”, siger pave emeritus, der mener, vi skal kæmpe for at blive bedre til at lytte til hinanden.

Ved bogens slutning kommer vi til det, der var den røde tråd i det hele. Det var den kærlighed, han mødte hele sit liv, ikke blot som en teoretisk og filosofisk sag, men også som dybe følelser, der griber om hjerterødderne. ”Jeg vil ikke gå ned i private detaljer; men også jeg er blevet berørt af kærligheden i dens forskellige dimensioner og former. At være elsket og at give kærlighed tilbage til andre har jeg mere og mere opfattet som grundlæggende”, siger pave emeritus, der på tærsklen til døden erkender, at Gud ikke er magthaver, men at Han er kærlighed og at det er denne kærlighed, som giver kraft til hans liv.

Letzte Gespräche er foreløbig udkommet på tysk og italiensk. Den tyske udgave kan bestilles til hjemlån gennem dit lokale folkebibliotek på Sankt Andreas Bibliotek www.sanktandreasbibliotek.dk tlf.: 33 55 60 90. Engelsk udgave kommer til november.

”Det er tid til mission og til at udvise mod!”

Men de kristne må ikke være polemiske eller aggressive, understreger paven.

MISSIONSDAG ”Det er tid til at udvise mod! Det er der brug for nu!” Det understregede pave Frans under Angelus den 23. oktober, da han på Verdensmissions søndagen reflekterede over især Paulus’ 2. brev til Timotheus (2 Tim 4,6-8.16-18), hvor Paulus minder Timotheus om at alle kristne er kaldede til at missionere.

Hos Paulus, bemærkede paven, finder vi en model for hvordan Gud giver os styrke til at gøre ”det apostoliske arbejde og evangeliseringen virksom”. Paven understregede, at Paulus’ erfaringer minder os om, at vi også i dag er kaldede til at yde en pastoral og missional indsats.

”Kirken bliver genspejlet i Paulus’ selvbiografiske fortælling, navnlig i dag på Verdensmissionsdagen med temaet ’Den missionale Kirke – Barmhjertighedens vidne’. Det kristne fællesskab har Paulus som model i overbevisningen om, at det er Herren som gør det apostoliske arbejde og

evangeliseringen virksom. Den erfaring, som hedningenes apostel gjorde, minder os om, at vi bør engagere os i pastorale og missionale aktiviteter som om det var vor indsats, resultatet kom an på – med samme ihærdighed som en atlet, der ikke overgiver sig selv når han lider nederlag. Men samtidig velvidende om, at missionens succes er en nådegave: Det er Helligånden, som gør Kirkens mission virksom i verden”, sagde pave og fortsatte: ”Det er tid til mission og til at udvise mod! Modet til at styrke de vaklende skridt, til igen at få sansen for at give sig selv for Evangeliet, til at genvinde tilliden til missionens styrke. Det er tid til at udvise mod, selv om vi ikke er garanteret succes. Vi bliver bedt om at have modet til at kæmpe, ikke nødvendigvis for at vinde; til at forkynde, ikke nødvendigvis for at omvende. Vi bliver bedt om at have modet til at være et alternativ til verden, dog uden at være polemiske eller aggressive. Vi bliver bedt om at have modet til at åbne

os for alle, uden nogensinde at glemme at Kristus er universel og enestående – den eneste, Frelseren for alle. Vi bliver bedt om at have modet til at stå imod vantroen, dog uden at blive arrogante. Vi bliver bedt om at være modige som toderen i dagens evangelietekst, som i sin ydmyghed ikke engang ville løfte sit blik mod himlen, men slog sig for brystet og sagde: ’Gud, vær mig synder nådig!’ (Luk 18,13). Det er tid til at udvise mod! Det er der brug for nu!”

Appel til Irak

Efter recitation af Angelus berørte pave Frans de tragiske begivenheder, som sker i Irak for tiden og sagde, at han følte sig nært forbundet med landets lidende befolkning, navnlig dem i Mosul.

”Vort sind rystes af de afskyelige volds handlinger, som alt for længe er blevet begået mod uskyldige borgere, muslimer som kristne, og mod andre etniske og religiøse grupper”, sagde han og tilføjede: ”Det gør mig ondt at høre nyheden om de mange drab, som bliver begået i kold blod, herunder mod mange børn”.

”Disse forbrydelser”, sagde paven, ”får os til at græde og efterlader os uden ord”.

Den hellige Fader opfordrede herefter de 50.000 mennesker på Peterspladsen til sammen med ham at bede i stilhed inden de sammen bad ’Hil dig, Maria’. *NM*

Jesuitterne har valgt ny ordensgeneral

Kommer fra 3. verdenslandt Venezuela.

Tekst: Niels Messerschmidt

ORDENSLIV Jesuitterne er kaldede til at møde nutidens udfordringer og medvirke til ”forsoning mellem folkeslag og, på samme tid, en forsoning med Gud og skabelsen”. Det siger den nye ordensgeneral for jesuiterordenen, det største mandlige ordensfællesskab i Den katolske Kirke.

”Der er tale om et stort kald til forsoning. Guds rige kan ikke være nærværende blandt os, hvis ikke vi forstår hinanden, hvis ikke vi anerkender hinanden som mennesker og hvis ikke vi prøver at skabe en situation, hvor verden kan leve i fred”, udtalte pater Arturo Sosa Abascal på et pressemøde efter sit valg.

Som medlem af ordenens venezuelanske provins valgtes pater Sosa den 14. oktober til jesuitternes 30. ordensgeneral efter dens stifter, den hellige Ignatius af Loyola. Valget skete efter fire dage med bøn, stilhed og fortrolige én-til-én drøftelser blandt de 212 stemmeberettigede delegerede fra 62 lande, som deltog i jesuiterordenens 36. generalforsamling i Rom.

Pater Sosa er jesuitternes første ikke-europæiske leder og desuden den første ordensgeneral, der bliver valgt under en jesuit-pave. Han efterfølger den 80-årige spanier Adolfo Nicolás, der allerede for to år siden meddelte at han ønskede at trække sig fra posten som jesuitternes ordensgeneral.

Den nye ordensgeneral er født den 12. november 1948 i Caracas, Venezuela.

Hans seneste hverv har været rollen som delegerede for den nu afgået ordensgeneral i jesuitternes internationale hovedsæde i Rom. Sosa har en doktorgrad i politisk videnskab fra Universidad Central de Venezuela og taler flydende spansk, italiensk og engelsk.

At gøre det umulige muligt

På pressemødet understregede pater Sosa, at kristne også bør lytte til pave Frans’ budskab om at værne om miljøet og forsone sig med skabelsen, fordi ”vi er så sårede, at vi bringer planeten Jorden i fare”.

Han tilføjede, at mens problemer som krig, vold, narkotika og menneskehandel kan synes uovervindelige, er jesuitterne kaldede til at gøre verden bekendt med, at ”det umulige er muligt” ikke kun gennem åndelig formation, men også gennem deres virke som undervisere.

Den nye ordensgeneral, som har kendt pave Frans siden 1983, sagde videre på pressemødet, at helt centralt i jesuitternes mission står deres relation til paveembedet og deres villighed til at adlyde paven i valget af prioriteterne for deres mission.

Europas indflydelse vigende

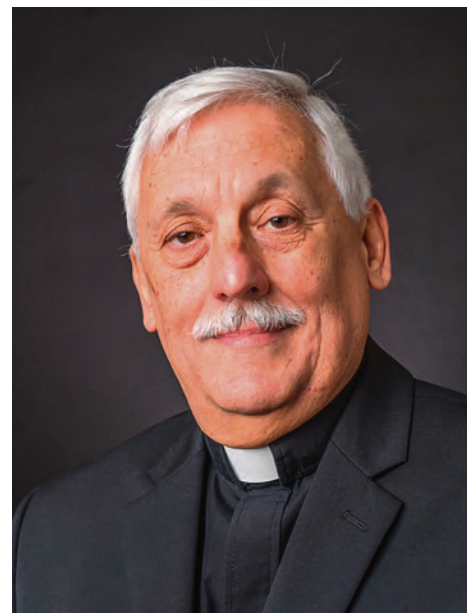
Jesuiterordenen har i dag godt 16.400 medlemmer på verdensplan, hvoraf de 11.800 er præster. Ligesom i andre ordener er medlemstallet gået stærkt tilbage de

seneste årtier. For 50 år siden, i 1966, var der ca. 36.000 jesuittere, altså flere end dobbelt så mange som i dag.

I dag ligger ordenens tyngdepunkt i Asien og Afrika, hvor ordenen fortsat er i fremgang. 63% af noviceerne kommer således fra disse kontinenter.

Ifølge ordenens egne oplysninger kommer 59% af de valgdelegerede fra den sydlige halvkugle. Ved den forrige generalforsamling udgjorde de 45%. I samme periode er andelen af europæiske delegerede faldet fra 31 til 26%.

På den 36. generalforsamling udgjorde inderne den største gruppe efterfulgt af USA. Tidligere kom samtlige 30 provincialer fra Europa, hvoraf en del havde mange års erfaring med arbejdet i andre verdensdele.

Den venezuelanske pater Arturo Sosa Abascal skal stå i spidsen for jesuitterne, det største mandlige ordensfællesskab i Den katolske Kirke. Foto: Jesuit.org.

Alle Helgens Søndag

Vi mindes både helgener og syndere. [Læs mere på side](#)

5

Nakskov

En fortælling om tro, kultur og identitet. [Læs mere på side](#)

7

Kirken i Danmark

Valfarter, jubilæum på Bornholm, mærkedag for Sankt Joseph Søstre og meget mere. [Læs mere på side](#)

8-9

Hyrdebrev

Den nordiske Bispekonference skriver hyrdebrev om reformationsmarkeringen. [Læs mere på side](#)

12

KO mener

En fransk begmand

Maria, Josef, Jesusbarnet og de hellige tre konger vil atter i år kunne udstilles i offentlige bygninger over hele Frankrig. Det anbefaler landets øverste forfatningsdomstol.

En fransk domstol skabte sidste år furore, da den bad kommunekontoret i byen La Roche-sur-Yon om at fjerne julekrybben, som i mange år havde været fast inventar i rådhusets forhal i adventstiden. Beslutningen blev højlydt kritiseret af kommunalpolitikere landet over og byrådet valgte at anke afgørelsen, som nu er blevet behandlet af en højere retsinstans.

Det er en årligt tilbagevendende debat i det gennemsekulariserede Frankrig: Et det OK at opstille kristne julekrybber i offentlige bygninger, når det fx er forbudt at bære religiøse symboler?

Sidste år startede skærmydslerne allerede inden julelysene var slukket på Champs Elysées. Ikke kun om julekrybben i La Roche-sur-Yon, men også julekrybber i Vendée og i Paris-forstanden Melun.

Bag disse sager står den ateistiske forening *Fédération Nationale de Libre Pensée*, der hævder at offentlige julekrybber strider mod Frankrigs *Laïcité*-lov fra 1905, som dikterer en skarp adskillelse mellem den sekulære stat og Kirken. Foreningen mener derfor, at den traditionelle kristne skik med Jesusbarnet i krybben omgivet af kvæg og hyrder ikke hører hjemme i det offentlige rum.

Conseil d'Etat, landets øverste forfatningsdomstol, behandlede sagen den 22. oktober og referenten anbefalede, at man tillod julekrybber i år på offentlige steder. Referenten sagde, at selv om det sekulære princip er under stigende pres, er det ikke rigtigt at rette skytset mod julekrybberne. Hun kom dog med tre vigtige forbehold: julekrybberne skal være midlertidige; de må ikke være omgærdet af religiøs forkyndelse og de skal indgå i en kulturel eller højtidelig sammenhæng.

Franskmænd er generelt positive overfor julekrybber på offentlige steder. Avisen *Le Parisien* gennemførte i 2014 en undersøgelse, der viste at 86% af de adspurgte var positive overfor offentlige julekrybber.

Franske sekulære kræfter har gjort det til en årlig tradition at bekæmpe denne skik i hvad de franske medier kalder for "julekrybbe-krigen". Sekularismen betragtes som et grundlæggende princip bag den franske republik, men er ofte genstand for debat, især på uddannelsesområdet. I 2004 indførte man en kontroversiel lov, der forbød at bære religiøse symboler, mest synligt det traditionelle muslimske hovedtørklæde, i skoler og andre offentlige bygninger.

Selv om loven, som de fleste franskmænd bakker op om, ikke refererer til nogen bestemt religion, ser kritikere af loven den som primært et angreb mod Islam og affødt af pres fra nationalistiske politiske grupper, hvis popularitet og indflydelse er voksende i disse år.

Den kendte sociolog Jean Baubérot har udtalt, at sagen afspejler de seneste års voksende fokus på at håndhæve *Laïcité*-loven, der begyndte som en restriktiv sekularisme rettet mod at begrænse krav fra især muslimsk side. "Når der først har rejst sig en anti-islamisk stemning, slår den tilbage og resulterer i en hårdere kurs mod andre religioner", siger han. NM

Katolske organisationer siger "nej til fossile brændsler"

Omsorgen for skaberværket vægter tungere.

Tekst: Niels Messerschmidt

MILJØET Syv katolske organisationer fra verdens fem kontinenter meddelte på Frans af Assisis dag den 4. oktober, at de stopper deres investeringer i og brugen af fossile energikilder. Det sker af hensyn til omsorg for skaberværket. Deres budskab indløb på Skabestidens sidste dag – perioden i kirkeåret fra 1. september til 4. oktober med fokus på den skabende Gud og hans skaberværk.

Catholic News Agency oplyser, at der er tale om den hidtil største fælles religiøse front mod brugen af fossile energikilder. Tidligere på året meddelte fire australske ordenssamfund, at de udfaser deres brug af kul, olie og gas i kølvandet på pave Frans' lancering af miljøencyklika *Laudato Si'* – Lovet være Du.

Disse initiativer er en del af en global – en af verdens største – bevægelse væk fra brugen af fossile energikilder, skriver det amerikanske nyhedsbureau.

Bispedømmet Umuarama i den brasilianske delstat Paraná er en af de seneste syv katolske aktører og det første bispedømme i Latinamerika til at tage et sådant skridt. Biskop Frei João Mamede Filho af Umuarama forklarer, at han ønsker at følge evangeliets og pavens opfordring til at tage ansvar for skabelsen og "beskytte alle former for liv".

"Vi kan ikke blive ved med at støtte og tillade økonomiske interesser, hvor høje fortjenester sker på bekostning af

menneskelig trivsel, som ødelægger biodiversiteten og økosystemerne, ligesom vi ikke kan fortsætte med at basere vort energiforbrug på fossile brændsler", siger biskoppen.

"Vi ved, at Brasilien råder over store mængder af rene og vedvarende energikilder, der ikke ødelægger vort fælles hjem. Vi mener derfor, at intentionerne om at nedbringe bispedømmet Umuaramas CO₂-udledning er en praktisk måde at efterleve *Laudato Si'*'s opfordring".

Udover at reducere sit CO₂-aftryk er bispedømmet også medlem af *COESUS*, en latinamerikansk anti-fracking koalition mod at udvinde skifergas i regionen.

SSM Health, en af de største kæder af privathospitaler i USA, er en anden af de syv katolske organisationer, der nu vender de fossile energikilder ryggen. Den adm. direktør for hospitalskæden, der er grundlagt af de franciskanske Mariasøstre, siger om deres beslutning:

"Som en missionsdrevet katolsk virksomhed har *SSM Health* altid været dybt optaget af at værne om vore naturlige ressourcer", siger adm. direktør William P. Thompson: "Ved i ord og handling at være konsekvente overfor vore grundlæggeres, de franciskanske Mariasøstres ånd, og i overensstemmelse med pave Frans' miljøencyklika fra juni 2015, styrker vi vores indsats for miljøet".

Med på listen over de syv katolske

Der er en omsiggribende tendens til at reducere eller helt at stoppe brugen af fossile energikilder. Katolske organisationer er også hoppet med på vognen. Foto: Independent Balkan News Agency.

institutioner finder vi også det italienske *Federation of Christian Organisations for the International Voluntary Service, Presentation Society* i hhv. Australien og Papua New Guinea, *Missionary Society of St. Columban* med base i Hong Kong og repræsenteret i 14 lande, salianersøstre af Don Bosco, *Daughters of Mary Help of Christians*, i Milano og Napoli samt jesuitterne i den engelsksprogede del af Canada.

Global Catholic Climate Movement

Annonceringen blev koordineret af organisationen *Global Catholic Climate Movement* (GCCM), et fællesskab bestående af lægfolk, ordensfolk, biskopper og præster og et verdensomspændende netværk af medlemsorganisationer, der blev oprettet "som svar på pavens opfordring i *Laudato Si'* om at skride til handling" ved "sammen at løse krisen med klimaforandringerne".

"Vi er meget optaget af, at understrege spørgsmålets uopsættelighed og afhængigheden af investeringer i fossile energikilder", forklarer Tomás Insua fra GCCM. "Det hæster umådeligt meget og at fortsætte business-as-usual er et skræmmende perspektiv".

Han siger, at GCCM's opfordring til at afvikle investeringerne på området udspringer af den opfordring, som verdens katolske biskopper kom med til verdens ledere til støtte for indgåelse af en aftale om at reducere CO₂-udledningerne under COP 21-topmødet i Paris i december 2015.

Mens verdens lande har undertegnet FN's klimaafteale om at begrænse CO₂-udledningerne og kæmpe mod klimaforandringerne, træder aftalen først i kraft, når mindst 55 lande, der tilsammen repræsenterer mindst 55% af de samlede udledninger af drivhusgasser, har ratificeret aftalen og indsendt detaljerede planer om hvordan de vil forpligte sig til at overholde aftalen.

Fossil Free – et projekt lanceret af miljøgruppen *350.org* – overvåger afhængigheden af investeringer i fossile energikilder. De oplyser, at 595 institutioner indtil dato har solgt deres aktiebeholdning, svarende til et samlet beløb på op imod 3,4 billion dollar, i fossile energikilder. Yderligere 50.000 personer har solgt deres aktier til en samlet værdi af 5,2 mia. dollar, oplyses det på hjemmesiden *gofossilfree.org*.

Mulig synode om gifte præster nedstemt af pavens rådgivere

Næste bispesynode vil i stedet fokusere på "ungdommen, troen og overvejelse af kald".

SYNODE Vatikanets pressekontor meddeler, at emnet for den næste bispesynode bliver "ungdommen, troen og overvejelse af kald". Synoden, der vil blive afholdt i oktober 2018, bliver bispesynodens 15. ordinære samling siden den salige Paul VI indstiftede institutionen i 1965.

Ifølge en anerkendt vaticanist var emnet 'præstecelibatet' oprindeligt i støbeskeen for næste synode. Edward Pentin fra

National Catholic Register skriver, at pave Frans var kendt "for at være ivrig" for at næste synode skulle drøfte "præstecelibatet og en mulig udvikling mod at tillade gifte præster".

Men, skriver Pentin, "forslaget synes at være blevet nedstemt af et flertal af medlemmerne i bispesynodens 14. ordinære råd".

Det 14. ordinære råd består af en gruppe

biskopper, der samarbejder med paven om at udvælge temaet for en kommende synode. I rådet sidder blandt andet kardinal Christoph Schönborn af Wien, kardinal Wilfrid Napier af Durban, kardinal George Pell, der står i spidsen for Vatikanets økonomiske reformer, samt en håndfuld andre kendte prælater.

I valg af tema har pave Frans desuden konsulteret flere bispekonferencer, de østkatolske kirker og lederne af de kvindelige ordensforbund.

Spekulationerne om at emnet for næste synode skulle være præstecelibatet, er dog ikke grebet ud af den blå luft. Kardinal Cláudio Hummes, ærkebiskop emeritus af São Paulo og nær ven af pave Frans, er kendt som fortalere for at Fortsættes side 3 ►

Paven kreerer sytten nye kardinaler

De kreeres ved en ceremoni i Vatikanet 19. november.

Tekst: Niels Messerschmidt

UDNÆVNELSER Efter Angelusbønnen på Peterspladsen den 9. oktober oplyste pave Frans, at han senere i år – den 19. november – vil kreere sytten kardinaler fra verdens fem kontinenter. Tretten af dem er under 80 år og dermed stemmeberettigede ved et pavevalg; fire er over 80 år, og de kreeres på grund af deres særlige indsats for Kirken.

Allerede det første navn, som pave Frans nævnte, fik tilhørerne til at spidse ører: Mario Zenari, en italiener og pavelig nuntius i et af verdens brændpunkter – Damaskus. Lige så overraskende var det, at paven desuden meddelte, at msgr. Zenari bliver i Syrien som kardinal. Der er mange år siden, at en nuntius i Syrien har haft titlen af kardinal, og iagttagere ser denne gestus som et tegn på solidaritet med landets borgerkrigshærgede befolkning.

Også ved de seneste udnævnelser har pave Frans fastholdt sit princip om Verdenskirken først, dernæst Vatikanet. Derfor optræder

der kun én ledende embedsmand fra Vatikanet blandt de nye kardinaler: Msgr. Kevin Joseph Farrell, præfekt for det nye kontor for familien, lægfolket og livet. Som ved tidligere udnævnelser har pave Frans også denne gang udnævnt nye kardinaler fra verdens udkantsområder – fra fx Mauritius. Biskoppen af havnebyen Port-Louis, msgr. Maurice Piat, vil snart kunne tiltales 'Deres Eminence' ligesom hans medbroder John Rivat, der leder bispedømmet Port Moresby på Papua-Ny Guinea. Med ærkebiskoppen af Bangui i Den centralafrikanske Republik, msgr. Dieudonné Nzapalainga, henter paven en af sine værter under sin Afrika-rejse til sit rådgivende organ. Endnu en vært bliver den kommende kardinal, ærkebiskop Patrick D'Rozario CSC af Dhaka, idet en rejse til Bangladesh står højt på pavens agenda.

Den katolske Kirke i Italien behandler pave Frans sparsomt. Efter at han ved de første runder af kardinaludnævnelser i hhv.

Paven kreerer den 86-årige pater Ernest Simoni fra Albanien til kardinal den 19. november. Pater Simoni er den sidste overlevende albanske præst fra det kommunistiske regimes forfølgelser. Gennem 28 år var han udsat for tortur, fængsling og tvangsarbejde. Pave Frans mødte pater Simoni under sit besøg i Albanien i 2014, hvor han omfavnede ham og kaldte ham for "en albansk martyr". Foto: L'Osservatore Romano.

2014 og 2015 valgte 'udenlandske' biskopper i stedet for de sædvanlige kandidater fra Venedig og Torino, forbigås den italienske halvø næsten helt denne gang. Kun blandt de fire ordensfolk over 80 år, som paven kreerer til kardinaler for deres særlige indsats for Kirken, finder vi en pensioneret italiensk biskop, msgr. Renato Corti. De eneste traditionelle kandidater til kardinalværdigheden, som paven i denne omgang har taget hensyn til, kommer fra Europa, nemlig ærkebiskop Carlos Osoro Sierra af Madrid og ærkebiskop Jozef De Kesel af Mechelen-Bruxelles.

Med tre kardinaler udgør latinamerikanerne den største gruppe – hvilket ikke er overraskende, idet næsten halvdelen af verdens katolikker bor i dette område.

Opsigtsvækkende er de to nye kardinaler fra USA. Med Chicagos ærkebiskop Blase Cupich synes paven at tilgodese sine mest trofaste støtter inden for USA's bispekonference. Med ærkebiskoppen af Indianapolis, msgr. Joseph William Tobin, udnævner han en ordensperson som indtil oktober 2012 bestred den næsthøjeste stilling i Vatikanets kontor for ordenslivet. Med disse udnævnelser forsøger paven ifølge iagttagere at trække Den katolske Kirke i USA i en mindre 'kulturkonfrontatorisk retning'.

Med den seneste runde af kardinaludnævnelser er der ikke sket nogen strategisk forskydning i kardinalkollegiets sammensætning under pave Frans' pontifikat. Af de 53 af de 121 kardinaler, som er stemmeberettigede ved et pavevalg, udgør europæerne stadig efter den 19. november den største gruppe. Og størstedelen af kollegiet består fortsat af kardinaler udnævnt under Benedikt XVI's og Johannes Paul II's pontifikater.

gennem en proces af skelnen kan opdage deres livsopgave og realisere den med glæde, at åbne sig for mødet med Gud og andre mennesker samt aktivt at deltage i opbygningen af Kirken og samfundet".

NM

► *Fortsat fra side 2* reformere kravet til præster om at de skal være cølibatære, og han var for nylig i privataudiens hos paven.

I en udtalelse fra Vatikanet hedder det, at valget af temaet for næste synode er udtryk for "en pastoral bekymring for Kirken for de unge", og at emnet ligger "i

forlængelse" af de forrige bispesynoder om familien, som dannede grundlag for pave Frans' omdiskuterede apostoliske skrivelse *Amoris Laetitia*.

Målet for næste synode, oplyser Vatikanet, bliver "at ledsage unge på deres vej i livet mod større modenhed, så de

Næste bispesynoden får de unge og deres tilknytning til Kirken som tema. Foto: Catholic News Service.

Kort nyt

Katolik bliver FN-chef

UDNÆVNELSE António Guterres efterfølger Ban Ki-moon som FN's nye generalsekretær. Guterres er tidligere statsminister i Portugal og praktiserende katolik.

FN's Sikkerhedsråd valgte 6. oktober António Guterres til ny generalsekretær fra januar 2017. Guterres var portugisisk statsminister fra 1995 til 2002 og FN's flygtningehøjkommissær fra 2005 til 2015. Han beskrives som en dybt troende og aktiv katolik, har modtaget den spanske orden 'Isabella den katolskes Orden' og tilhører det portugisiske socialistparti Partido Socialista.

Tre præster myrdet

MEXICO Inden for en uge er tre præster fundet myrdet i Mexico. To er fundet dræbt nær byen Poza Rica, Veracruz, den 19. september. Bispedømmet Papantla har bekræftet identiteten på p. Alejo Nabor Jiménez Juárez og p. José Alfredo Suárez de la Cruz.

Ifølge rapporter blev præsterne dræbt i forbindelse med røverier. Veracruz har været centrum for flere voldelige overgreb mellem rivaliserende narkokarteller; men det er endnu uklart, hvorfor præsterne blev myrdet.

Den 25. september blev p. José Alfredo Lopez Guillen fundet dræbt nær landevejen mellem Puruandiro og Zinaparo i Michoacan-regionen. Han blev kidnappet den 19. september, og hans hjem havde været udsat for et røveri.

Med de tre seneste drab er der dræbt i alt 31 præster i Mexico siden 2006.

Strammer reglerne

KANONISERING Vatikanet har omarbejdet og delvis skærpet procedurene for godkendelse af mirakler i salig- og helgenkåringssager. Med de nye regler skal flere personer end tidligere i rådet af medicinske sagkyndige fastslå, at den aktuelle helbredelse er videnskabeligt uforklarlig for at en salig- eller helgenkåringssag kan komme et skridt videre. Enhver kontakt mellem lægerne og sagens postulator bliver nu forbudt, ligesom eksperternes honorarer nu bliver reguleret mere transparent.

Inspirationsdage om flygtninge i Danmark

- Hvordan tager vi bedst imod flygtninge i Danmark?
- Hvad er vores rolle som kirke?
- Hvordan kan du bidrage?

Deltag i workshops og debat, med medarbejdere og eksperter, og få inspiration til at gøre en indsats!

19. november - Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64, København

26. november - Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus

Begge dage 11:00-15:00
Se mere på www.caritas.dk!

Caritas Danmark

Det er 100 år siden i år

Braine – dansk militærkirkegård i Nordfrankrig.

Tekst: Max Ulrich Klinker

HISTORIE Som tiden går, fortoner historien sig i skygger og støv. Uanset hvor meget vi bestræber os på at fastholde, har vi det med at glemme. Ikke bare som menneske, men også som generation og som kultur. Mens vi befinder os i 100-året for to store grufulde militære slag under Første Verdenskrig, nemlig slaget ved Verdun og slaget ved Somme, bør vi som danske ikke undlade at erindre en lille dansk kirkegård vest for Reims eller mere præcist femten kilometer før Soissons. Vi er i Nordfrankrig i den lille landsby Braine. Her ligger 79 soldater fra Nord- og Sydslesvig; dem vi kalder for sønderjyder. Unge mænd hvis skæbne blev bestemt allerede nogle år før deres fødsel. De kom fra en egn af Danmark, der efter krigen i 1864 var blevet tysk. Selvom man har været dansk i hjemmet, var verden uden for døren tysk. Aabenraa hed nu Abenrade, Haderslev var Hadersleben og Slesvig kom til kun at hedde Schleswig, for slet ikke at tale om Lyksborg der fortsat i dag hedder Glücksburg.

Da Første Verdenskrig (1914-18) brød ud, blev dansksindede sønderjyder tvangsindskrevet i tysk militærtjeneste. Gennem de fire år som krigen varede, blev der ud af befolkning på godt 160.000 indkaldt ca. 30.000 unge mænd. Mere end 5.000 faldt som tyske soldater; de fleste for en sag, som ikke var deres egen. De kæmpede på tysk side bl.a. i Verdun og i Somme. For læseren, der vil vide mere, henvises til "Breve hjem", som Gyldendal udsendte i 2013,

Mindeplade. Foto: Wikipedia.

ligesom Rigsarkivet i 2014 foranledigede en udstilling om danske soldater under Første Verdenskrig (fortsat elektronisk tilgængelig).

Efter Genforeningen i 1920 blev der nedsat en komité i København med en underafdeling i Paris som havde til formål at samle afdøde dansksindede soldater i tysk tjeneste til en egen militærkirkegård; en såkaldt *nécropole d'honneur*, som det hedder på fransk. Opgaven har været uoverskuelig stor. Alene under Benhuset (fr. Ossuaire) ved Douaumont uden for Verdun by ligger resterne af 130.000 mand. Kranier, knogler fra arme og ben ligger i stabler så mange, at man ikke kan tælle, og da slet ikke se, hvem der er hvem. Andre krigsgrave har været mere taknemmelige at

Monumentet på kirkegården i Braine. Foto: Wikipedia.

gå til. Man lykkedes med at identificerede 79 soldater, som blev flyttet til en nyanlagt dansk militærkirkegård ved Braine. Arkitekten Oscar Gundlach-Petersen (1886-1960) – vi kender ham bl.a. for opførelsen af Forum i København, tegnede monumentet. Ved indgangen til kirkegården står der: "CONTRAINTS DE SERVIR AVEC DES MILLIERS DE COMPATRIOTES DANS L'ARMEE ALLEMANDE, ILS ONT REMPLI LEUR DUR DEVOIR ET SACRIFIE LEUR VIE POUR UNE CAUSE QUI N'ETAIT PAS LA LEUR, DIEU FASSE PAIX A LEUR AME" (Tvunget til at tjene med tusindvis af landsmænd i den tyske hær, har de opfyldt deres pligt og ofret deres liv for sag, der ikke var deres. Gud give deres sjæl fred).

Militærkirkegården blev officielt indviet i 1934 under overværelse af repræsentanter fra den franske og danske regering – kun seks år før den næste store krig, før mere skygge og støv.

Kørselsvejledning: I Braine (postnummer 02220) køres mod Augy kort uden for byen, i det man krydser landevejen D14. Herefter ligger militærkirkegården ikke langt fra landevejen N31.

Befrielsesteologien begyndte som en katolsk studenterbevægelse

Ny svensk disputats gør op med en sejlivet myte.

Tekst: Niels Messerschmidt

FORSKNING Påstanden om at befrielsesteologien i Latinamerika skulle være opstået blandt fattige i slutningen af 1960'erne, sådan som det ofte fremstilles i historiebøgerne, er forkert. Den begyndte i stedet som en katolsk studenterbevægelse, fremgår det af en ny disputats 'Om befrielsesteologiens opkomst i Latinamerika' fra Göteborg Universitet.

Sociologen Ulf Borelius har i 22 år forsket i befrielsesteologiens oprindelse og har interviewet teologer, præster og tidligere medlemmer i studenterbevægelsen Katolsk Aktion i Latinamerika. I sin disputats fastslår han, at befrielsesteologiens oprindelse skal findes et andet sted:

"Fortællingen om befrielsesteologiens oprindelse følger to hovedspor. Enten, at den opstod blandt fattige i Perus slumområder, eller at den peruanske teolog Gustavo Gutiérrez formulerede grundidéerne til den teologi, der senere i latinamerikanske præsters arbejde med fattige fik navnet "befrielsesteologi", forklarer Ulf Borelius, hvis forskning afviser disse antagelser. Det var derimod den katolske studenterbevægelse, som sammen med en gruppe radikale teologer kom til at spille hovedrollen i udformningen af teologien.

"I midten af 1960'erne fejede en oprørsstemning hen over verden, og i centrum for den stod de studerende på universiteterne. Følgerne var mange – én var, at de katolske studerende følte sig presset af den voksende kommunistiske studenterbevægelse, og deres modsvar var at kombinere den kristne frelseslære med idéer om økonomisk, politisk og

kulturel frihed. En af forgrundsfigurerne bag disse tanker var præsten Gustavo Gutiérrez, som især var aktiv inden for den katolske studenterbevægelse i Peru".

Ønskede at styrke Kirkens position

Den katolske studenterbevægelse i Latinamerika begyndte med andre ord som en nyevangeliseringsbevægelse, der mente at Kirken – for at styrke sin position i samfundet – var nødt til at engagere sig i de sociale forandringsprocesser og støtte samfundets fattigste og mest udsatte. Bevægelsen kom dermed til at indtage en position, som overfladisk set kunne minde om marxistiske grupper, men de katolske studerende ønskede også at styrke Kirkens position i samfundet. Derfor allierede de sig med en gruppe radikale præster og tog afsæt i befrielsesteologiens grundidé om at der eksisterer en forbindelse mellem frelsen og befrielse. Først senere spredte befrielsesteologien sig til de fattige, konstaterer Ulf Borelius i sin disputats.

"Gustavo Gutiérrez var helt bestemt involveret i denne proces sammen med en række andre præster og intellektuelle, som i sidste ende resulterede i befrielsesteologiens fødsel. Men det var en anden studenterpræst, Gilberto Giménez, der i en forelæsning i Paraguays hovedstad Asunción første gang brugte udtrykket", forklarer Ulf Borelius.

Gustavo Gutiérrez, der i dag er 88 år, har gennem mange år arbejdet som professor i teologi og socialvidenskab på forskellige universiteter i Latinamerika og USA, mens Gilberto Giménez forlod præsteembedet og flygtede til Mexico i 1972, hvor han bl.a.

Den peruvianske præst og teolog Gustavo Gutiérrez er blevet kaldt 'befrielsesteologiens fader'. Ny svensk forskning sporer dens kilder til katolske studenterbevægelser i Latinamerika. Foto: Brandeis University.

arbejdede som sociolog ved *Universidad Nacional Autónoma de México* i Mexico City. Ulf Borelius har været i kontakt med

begge i forbindelse med sin forskning om befrielsesteologiens rødder.

Hvad er befrielsesteologien?

Befrielsesteologien er en katolsk bevægelse og praksisorienteret teologi i den 3. verden, der kæmper imod social uretfærdighed og skæv fordeling af ressourcer, der anses som udtryk for synd. Den opstod i 1960'ernes Latinamerika og er kraftigt inspireret af marxismen.

På CELAMs (*Consejo Episcopal Latinoamericano*) – de latinamerikanske biskoppers sammenslutning – anden konference i Medellín, Columbia (1968) tog de klart afstand fra de industrialiserede landes udbytning af den tredje verden og påpegede nødvendigheden af at sikre de fattiges rettigheder.

Den peruvianske teolog og præst Gustavo Gutierrez havde været en af CELAMs rådgivere, og med bogen

Teología de la liberación (1971) redegjorde han for befrielsesteologiens grundprincipper.

Han tog i denne bog afstand fra den gamle verdens mission og kolonialisme, som han mente havde skabt og opretholdt undertrykkelsen af den tredje verden. I stedet talte han for mission nedefra med udgangspunkt i den oprindelige befolknings virkelighed.

Ifølge Gutierrez er synden fattigdommens og undertrykkelsens kilde, og den forløsning, som Jesus Kristus lærte sine disciple, er følgelig en forløsning fra disse. For at forhindre fortabelsen, er det Kirkens opgave med profetisk kraft at opildne de lidende til modstand imod undertrykkelsen.

Her mindes vi både helgener og syndere

Den 32. almindelige søndag, 6. november 2016.

Læsninger: Åb 7,2-4.9-14, 1 Joh 3,1-3 og Matt 5,1-12a.

Tekst: Pastor Gregers Mærsk-Kristensen

SØNDAGSPRÆDIKEN Foran påskelyset i kirken har vi oplevet nogle af de mest hjerteskerende øjeblikke i vort liv.

Foran påskelyset i kirken har vi oplevet stor afmagt, stor sorg og den voldsomste fornemmelse af total meningsløshed.

Ja, for foran påskelyset i kirken har kisterne nemlig stået. Kisterne med vore afdøde ægtefæller, børn, mødre, fædre, bedsteforældre, øvrige familiemedlemmer samt naboer og kære venner.

Gud ske tak og lov, så har de fleste af dem, været os endog meget kære. Vi husker tilbage på dem med stor glæde, hengivenhed og ikke mindst taknemmelighed, fordi de havde givet os og andre så meget og sat sig selv til side, for at vi kunne leve og trives.

Andre har vi haft et mere problematisk forhold til. Vi tænker tilbage på dem med noget blandede følelser. Og vi har givet dem ord med på vejen, såsom at han eller hun nok gjorde, hvad han eller hun kunne; men at det var bare ikke altid var nok.

Men der har måske endda været enkelte, som har forvoldt os selv eller andre så uendelig megen sorg og smerte, at vi næsten ikke formår at tænke på dem uden at fyldes med bitterhed og vrede. Og dét selvom vi skammer os ved at disse forbitrede følelser.

Ja, foran påskelyset i kirken har de alle stået; helgener såvel som de største syndere og de mange midt imellem.

Alle Helgens Søndag med vores efterfølgende besøg på kirkegården efter messen henholdsvis fejrer vi og mindes vi såvel helgener som syndere. Vi ihukommer dem. Vi ærer dem. Vi beder for dem.

Helgenerne er allerede hos Gud i hans himmelske rige. De er nu en del af "den store hvide flok vi se", og som vi synger om i een af de mest pragtfulde salmer, som vi synger Alle Helgens Søndag. De har en særlig adgang til Gud og kan bede for os.

Synderne, der er døde i troen på den

opstandne Jesus Kristus, i Guds nåde og venskab, ja, de er derimod kun på vej til Guds himmelske rige.

De har noget, som de skal have gjort op med. De har noget, som de først må se i øjnene og anerkende, at de har gjort, og som må bortrenses. De er, indtil de får adgang til Guds himmelske rige, i skærsilden.

Men lad os droppe alle de mange mærkelige forestillinger, som mange traditionelt har haft omkring skærsilden. Skærsilden er ikke et sted med høje flammer og megen pine, selvom det selvfølgelig vil gøre ondt at blive konfronteret med al den synd, som man har begået igennem et langt liv.

Skærsilden er et renselsessted, hvor man får lagt alt sin synd bag sig og fra sig. Man går jo heller ikke direkte ind fra svinestalden til festen ind i den pæneste stue, uden først at have været i bad og lagt alt gamle, snavsede og beskidte bag sig.

Skærsilden gør det muligt, som pave Benedikt skriver et sted, at såvel forbryderen som offer en dag kan sidde ved det samme bord, uden at der gøres vold på ofrets krav på retfærdighed.

Disse syndere, der er i skærsilden, beder vi særligt for. Mens helgenerne i Guds himmelske rige beder for os.

Vi er, med andre ord, Alle Helgens Dag og Alle Sjæles dag et stort bønssællesskab af døde såvel som levende.

For så vidt at vi alle tilhører Jesus Kristus, som er Herre over såvel levende som døde, er døde såvel som levende altså stadigvæk forbundne. I Kristus er de og vi aldrig længere fra hinanden, end at vi stadig kan bede for hinanden.

Men at vi stadig er forbundne i den opstandne og levende Jesus Kristus, og at vi aldrig er længere fra hinanden, end at vi til stadighed beder for hinanden, gør dog ikke nødvendigvis smerten ved dødens barske

Foto: Pfarrbriefservice.de.

realiteter mindre. Så langt fra!

Den til tider næsten ubærlige sorg over adskillelsen forbliver der jo hos den, som har mistet den, som han eller hun har allermost kær. Og det gør den selv længe efter at alle andre er holdt op med at tale om den person, som vi måtte have taget afsked med.

Men denne sorg er måske den pris, man betaler for den megen glæde, som man her i livet oplever sammen med sine allerkæreste.

I filmen *Shadowlands* spiller med Anthony Hopkins den distræte og noget tørre Oxfordprofessor og ungar, C.S. Lewis, der mener, at han har så meget styr på meningen med livet, smerten og glæden, at han kan belære andre om det.

Døren til denne hans velordnede og trygge tilværelse bliver en dag noget brutalt sparket ind af den vidunderlige, livsbekræftende amerikanske kvinde Joy, spillet af Debra Winger.

Joy er generøs i alt, hvad hun gør. Hun får C.S. Lewis til at le og glæde sig på en ny måde. Han oplever, at hans verden bliver åbnet op og gjort meget større.

Men da er det, at katastrofen indtræder. Joy får konstateret kræft. Uhelbredelig syg tager hun dog på en sidste ferie sammen med C.S. Lewis. De har det dog godt sammen på denne ferie. De hygger sig sammen og ler meget.

Men da er det, efter at de igen har leet sammen, at Joy siger de kloge ord til C.S. Lewis: "Husk på; den sorg, som du til den tid vil opleve, er prisen for den glæde, som du nu oplever!"

Som C.S. Lewis kom til at sande, sådan må også vi ofte med taknemmelighed erkende, at det, vi savner allermost, den sorg, som vi sider tilbage med, når vi har taget afsked med een af vore kære omkring påskelyset i kirken, ja det er omkostningen ved den store glæde, ved den store kærlighed, ved den store vilje til at give sig selv, for at vi kunne være lykkelige, som vi fandt hos vor nu afdøde kære.

Denne store kærlighed og denne store vilje til at give sig selv, for at andre kan være glade, udgør ret beset en meget stor del af det stof, som helgenerne, de få kendte såvel som de mange ukendte, er skabt af.

Se blot den hellige Frans af Assisi. Se blot Moder Teresa af Kolkata. Se blot den hellige Alphonsus Maria de' Liguori. I al deres forskellighed fra hverandre havde de alle tre denne kærlighed og denne vilje til at give sig selv for at andre må kunne finde glæde.

"Salige er de sagtmødige, for de skal arve jorden. Salige er de, som hungre og tørster efter retfærdigheden, for de skal mættes. Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed. Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn. Salige er de, som forfølges på grund af retfærdighed, for Himmeriget er deres."

Ja, sådan hører vi Jesus taler til os i evangeliet til Alle Helgens Dag. Bemærk, det, Jesus taler om her, er salighed. Altså ikke lykke! I en tid, hvor der er en konstant jagt efter lykke og lykkefølelse, påpeger Jesus, at der er forskel på det at være lykkelig og på det at være salig.

Lad mig forklare det med et billede. Forestil Jer en mor, der står op for femte gang i løbet af natten for at gå ind til sit barn, fordi det ligger og græder. En sådan mor har absolut ikke X-faktor hår, når hun kommer ind til barnet. Hun ser ikke ligefrem ud til at være majet ud til Vild med Dans. Nej, hun vil i det hele taget nok ikke se særlig lykkelig ud. Og hvis man spurgte hende selv, så ville hun nok opleve sig selv som speciel lykkelig i denne situation kl. 3 om natten.

Men er hun salig? Ja, det er hun! Denne moder vil nemlig gøre det, som hun ved, at hun må gøre, skal gøre, for at gøre det rette og det gode, og det, der kræves af hende og barnets far som forældre. Og hun gør det, også selvom det koster såvel nattesøvn som ydre skønhed!

Det er netop det stof, som helgenerne er gjort af. Ja, det er denne kærlighed og denne vilje til at give sig selv for at andre kan leve og finde glæde, som vi selv må være gjort af, hvis vi en dag skal være helgener i Guds himmelske rige.

Skal det ske, så har vi brug for Guds Helligånd. Skal det ske, så har vi brug for alle helgenernes forbøn. Derfor, alle Guds helgener: Bed for os!

Matthæus kapitel 5, vers 1-12a

Da Jesus så skarerne, gik han op på bjerget og satte sig, og hans disciple kom hen til ham. Og han tog til orde og lærte dem:

Saligprisningerne

"Salige er de fattige i ånden,
for Himmeriget er deres.

Salige er de, som sørger,
for de skal trøstes.

Salige er de sagtmødige,
for de skal arve jorden.

Salige er de, som hungre og tørster efter retfærdigheden,
for de skal mættes.

Salige er de barmhjertige,
for de skal møde barmhjertighed.

Salige er de rene af hjertet,
for de skal se Gud.

Salige er de, som stifter fred,
for de skal kaldes Guds børn.

Salige er de, som forfølges på grund af retfærdighed,
for Himmeriget er deres.

Salige er I, når man på grund af mig håner jer og forfølger jer og lyver jer alt muligt ondt på. Fryd jer og glæd jer, for jeres løn er stor i himlene; således har man også forfulgt profeterne før jer."

Kardinaler 'chokerede' over modstanden mod paven

Pave Frans møder megen fjendtlighed i Kirken, siger to fremtrædende kardinaler.

PAVEN Selv om store dele af verden roser pave Frans for at "eksemplificere evangeliets budskab", fortæller den østrigske kardinal Christoph Schönborn, at han er "chokeret" over al den modstand, paven møder i visse kirkelige kredse. Det skriver *The Tablet*.

I en prædiken til de godt 4.000 kirkegængere i Wiens Stephansdom den 27. september ved den årlige Medjugorje fredsbøn, sagde han: "Det smerter mig, at Frans møder så megen fjendtlighed i Kirken. Hvorfor det? Han er Peters efterfølger! Han er paven!"

Rigtig mange mennesker over hele verden er taknemmelige for pavens vidnesbyrd, "for hans venlighed og hans kærlighed til de fattige og svage", fortsatte kardinalen. "Han lærer os evangeliet. Hvorfor han så møder så meget modstand inden for egne rækker, er mig komplet ubegribeligt [...] Derfor er det så vigtigt at bede for Frans", fortsatte kardinal Schönborn.

Visse kirkelige kredse har senest kritiseret pave Frans for hans apostoliske skrivelse om familien, *Amoris Laetitia*. "De kritiserer ham for at skabe forvirring om Kirkens

lære på området, nemlig om spørgsmålet om gengifte fraskilte katolikkers adgang til kommunionen". Dette udtalte en skuffet amerikansk kardinal Donald Wuerl af Washington til *National Catholic Reporter* i starten af oktober.

Kardinal Wuerl forklarer, at han slet ikke kan forstå, hvorfor nogle højlydt vælger at kritisere pave Frans' apostoliske formaning, da den – som han udtrykker det – er "resultatet af en toårig høringsproces, som tydeligvis er forankret i Kirkens tradition".

"Det er ingenlunde indlysende for mig, hvorfor nogen prøver at sætte deres egne vurderinger over en vurdering, der er udsprunget af hele denne omfattende magistrale proces", sagde kardinalen. "Den var resultatet af en bred konsensus og er et arbejde, som var dybt rodfæstet i Kirkens læremæssige tradition".

I juli underskrev 45 akademikere og gejstlige et brev stilet til dekanen for kardinalkollegiet, hvori de opfordrede paven til at tydeliggøre 19 udsagn i *Amoris Laetitia* "hvis uklarhed eller tvetydighed" tillod fortolkninger i strid med Kirkens lære. NM

Wiens ærkebiskop, kardinal Christoph Schönborn. Foto: Erzdiözese Wien.

Er vi selv i stand til at takke?

Pavens prædiken under den marianske jubilæumsfejring.

PRÆDIKEN Den anden weekend i oktober var der mariansk jubilæumsfejring i Rom. Pave Frans præsiderede bønsvigilien på Peterspladsen om lørdagen foran 14.000 troende, og i søndagsmessen på pladsen prædikede han – med udgangspunkt i dagens læsninger, 2 Kong 5,14-17; 2 Tim 2,8-13 og Luk 17,11-19 – om dét at takke, at være ydmyg og fryde sig.

"Vi beder om at få, men når Gud bøn-hører os, gør vi da som den taknemmelige samaritaner og vender tilbage for at takke og lovprise Gud? Gud giver og giver, men er vi selv så ydmyge, at vi kan tage imod hans gaver ligesom Na'aman? Det er ingen, der takker, lovpriser og fryder sig som den ydmyge Maria".

Her følger hele pavens prædiken:

"Dagens evangelium opfordrer os til at se Guds gaver med forundring og taknemmelighed. På den vej, der skulle føre ham til døden og opstandelsen, møder Jesus ti spedalske mænd, som kommer imod ham. De bliver stående langt fra ham og råber deres beklagelser mod denne mand, fordi deres tro lader dem ane, at han måske kan helbrede dem: "Jesus, Mester, forbarm dig over os!" De er syge og leder efter én, der kan helbrede dem. Jesus svarer, at de skal gå hen og lade sig undersøge af præsterne. Ifølge Moseloven var det nemlig præsterne, der skulle afgøre om de var blevet fuldstændigt helbredte. Jesus nøjes ikke med at give dem et løfte; han vil også afprøve deres tro. I det øjeblik var de ti spedalske endnu ikke blevet helbredte; det skete først, da de fulgte Jesu ord og drog afsted, at de blev helbredte. Fulde af lykke lader de sig undersøge af præsterne. Og begiver sig siden afsted og glemmer Giveren, altså Faderen,

der havde helbredt dem gennem Jesus, hans menneskevordne Søn.

Men der var én undtagelse: en samaritaner, en fremmed, der levede i utkanten af det udvalgte folk, nærmest en hedning! For denne mand var det ikke nok, at han var blevet helbredt gennem sin tro. Han ønskede at gøre sin helbredelse fuldkommen ved at vende tilbage for at takke for gaven. Han anerkender Jesus som den sande Præst, som efter at have oprejst og frelst ham, har fået ham videre og tager imod ham som discipel.

At sige tak og lovprise alt dét, Herren gør imod os – det er virkelig vigtigt! Og derfor må vi spørge os selv: Er vi selv i stand til at takke? Hvor tit takker vi i familien, i fællesskabet, i Kirken? Hvor tit takker vi dem, der hjælper os; dem, som er os nær; dem,

som går ved vor side gennem livet? Ofte synes vi at tage alt dette for givet. Og det sker også med Gud. Det er let at henvende sig til Gud for at bede ham om noget. Men at vende tilbage og takke? ... Det er derfor, at Jesus understreger så stærkt, at de ni utaknemmelige spedalske mennesker ikke vendte tilbage. "Var der ikke ti, der blev rene? Hvor er de ni? Er det kun denne fremmede, der er vendt tilbage for at give Gud æren?"

På denne jubilæumsdag har vi et forbillede, ja selve det forbillede, vi bør se hen imod: Maria, vor moder. Efter at have modtaget englens budskab flød hendes hjerte over med lovprisning og tak til Gud: "Min sjæl ophøjer Herren". Lad os derfor bede Maria om at hjælpe os til at forstå, at alt er Guds gave, så vi selv bliver i stand til at takke. Da – det forsikrer jeg jer om – bliver vor glæde fuldkommen. Kun de, som formår at takke, kan opleve den fuldkomne glæde.

Ydmyghed er også nødvendig for at kunne takke. I første læsning hører vi den sær-

prægede historie om Na'aman, aramæerkongens hærfører. Han er spedalsk og for at blive helbredt tager han imod den fattige tjenestepiges anvisning om at lade sig behandle af profeten Elias, som han anså for at være en fjende. Men Na'aman er villig til at ydmyge sig. Og Elias kræver ingenting af ham; han befaler ham blot at dyppe sig i Jordanfloden. Det forvirrer og irriterer Na'aman meget. Kan han, som beder om noget så trivielt, virkelig være fra Gud? Na'aman drager bort, men indvilliger i at bade i Jordanfloden – og han bliver straks helbredt.

Maria har mere end nogen anden et ydmygt hjerte, som formår at tage imod Guds gaver. Og da han valgte at blive menneske, udvalgte Gud netop hende, en beskeden pige fra Nazareth, som hverken boede i magtens og rigdommens paladser eller gjorde noget væsen af sig. Lad os derfor spørge os selv, hvilket vil være godt, om vi også er indstillet på at tage imod Guds gaver eller om vi hellere vil lukke os inde bag materiel sikkerhed, bag intellektuel sikkerhed, bag vore egne planers sikkerhed.

Det er vigtigt at lægge mærke til, at både Na'aman og samaritaneren var fremmede. Der findes mange fremmede, også mennesker med en anden religion, som giver os eksempler på værdier, vi nogle gange selv glemmer eller ignorerer. De, der lever ved siden af os, bliver måske foragtede og holdt udenfor, fordi de er fremmede. Men de kan lære os noget om den vej, Herren ønsker vi skal gå. Også Gudsmoder lærte sammen med sin mand Josef, hvad det vil sige at være langt hjemmefra. Hun var i lang tid en fremmed i Ægypten, langt væk fra sine slægtninge og venner. Men troen hjalp hende med at overvinde vanskelighederne. Lad os, ligesom Guds hellige moder, holde godt fast på denne enkle tro. Lad os bede hende om at vi altid må kunne vende tilbage til Jesus og takke ham for alt det gode, hans barmhjertighed bringer os". NM

En stærk fortælling om tro, kultur og identitet

På 95-års dagen for indvielsen af Sankt Franciscus Kirke i Nakskov behandler Pastoralrådet planen om at lukke kirken. Kirken står der endnu som en stærk fortælling om, hvad troen betød for de indvandrede roepolakker.

Tekst: Lisbeth Rütz

NAKSKOV ”Der er langt fra den første katolske Kirke til den hellige Franciscus’s Kirkes Indvielse i Nakskov i dag, men Vegen er prydet med katolske Mindesmærker, Kirker, Hospitaler og Børnehjem. Se paa det Arbejde der er gjort. Man kan sige, at om Menneskene tier, da skal Stenene tale. I de 70 Aar, siden Grundloven gav Religionsfrihed, er der rejst 70 Kirker og Kapeller i Danmark, og i Dag staar der 20.000 danske Katholikker og kræver i Absalons, Dronning Margrethes og de store Valdemarers Navn Respekt for det Arbejde. Og jeg kan tænke mig, at jeres Forfædres Aand nu hvisker til jer: Vi var lykkelige i vor Tro. I maa ikke hindre dette Arbejde.

I Dag indvies den sidste katolske Kirke i Danmark. Og jeg takker paa de danske Katholikkens Vegne de Mænd, der i disse vanskelige Tider har haft Mod til at lægge denne Kirkes Grundsten; jeg takker paa den danske Broderkirkes Vegne de mange, der har ydet et Bidrag til dens Opførelse.

Og I mange, som i Dag har hørt den katolske Præst, vil maaske engang vende tilbage til den Tro, jeres Forfædre har forladt.”

Med disse stolte ord blev Nakskovs nye katolske kirke indviet den 6. november 1921 af den belgiske prælat Uitterhoeve. Den var den tredje på Lolland-Falster. Kirken fik Frans af Assisi som værnehelgen, og den blev franciskanernes kirke. Allerede i 1907 var der kommet polske franciskanere til Danmark for at varetage sjælesorgen på Lolland-Falster. I 1911 blev de polske franciskanere afløst af fire hollandske. På Nakskovegnen blev der i begyndelsen fejret messe i polakkaserne og i private hjem. 1913 stod en trækirke færdig, og i 1921 blev Sankt Franciscus Kirke indviet. Peter Schindler fortæller i sine erindringer ”Tilbage til Rom” om ”polakpræsten” Schmitz, der sad i Nakskov og i modsætning til sine ordensbrødre i Maribo og Nykøbing gerne ville være mere end ”polakpræst”.

Schindler lagde nu en missionsplan, der skulle vise byens borgere, hvad Den katolske Kirke er og bryde den totale identitet mellem polsk og katolsk. I påsken byttede Schindler, der dengang sad på Langeland,

gårde med Schmitz, og lokale nysgerrige strømmede til. ”Jeg må hen og høre Deres dansk, om De så talte om dyrkning af lucernefrø”, sagde en af byens embedsmænd begejstret.

Dengang var det store kirkerum helt bart og lidt ferskt. Noget må der ske, tænkte Schindler, der i sin nød gik til Ny Carlsbergfondets formand Helge Jacobsen, søn af Carlsbergbryggeriets grundlægger Carl Jacobsen. Jacobsen, der var konverteret til Den katolske Kirke, sørgede for penge til udsmykningen. Birgitte West udsmykkede med fresker af den hellige Frans, og Axel Theilmann skabte en statue af den hellige Frans til over porten. Fresker og statue stod færdige i 1926, der var 700-året for Frans af Assisis død.

Bærere af mange ting

”Både Sankt Birgitta Kirke og Sankt Franciscus Kirke var i høj grad de polske kirker. Sådan blev de kaldt hernede. Kirkerne var i høj grad et åndehul for katolikker med polsk forankring, og de var bærere af så mange ting. De stod der som et symbol på hjemlandet – det delte Polen – og dets kultur. Kirken rummede alle disse sfærer. Alt det var gemt ind i kirken og den var omdrejningspunktet for hele livet.

De to kirker rummer så meget af både 1800- og 1900-tallets Polen”. Det siger historikeren Søren Kolstrup, der er specialist i den polske indvandring s historie i Danmark. I 2010 udgav han ”Polske stemmer – polske indvandringsbølger 1892-2008”. Her analyserer han otte perioder af den polske indvandrings historie startende med indvandringen af polske roearbejdere og teglværksarbejdere til indvandringen i nulle af kvindelige sundhedsarbejdere og mandlige håndværkere. Mange polske indvandrere og deres efterkommere blev interviewet til bogen og fortalte Kolstrup om fattigdom og hårdt slid, men også om stoltheden ved det nye liv i Danmark.

Netværksbygger og fandanivolsk

”Han var en netværksbygger af rang, en fandanivolsk person der bragede igennem

og gjorde det tilsyneladende umulige”. Sådan beskriver Søren Kolstrup pastor Edvard Ortved. Det er i høj grad Ortved, vi kan takke for, at der overhovedet opstod et katolsk miljø med skoler og kirker på Lolland-Falster.

Som hele sin familie konverterede han til Den katolske Kirke. Han blev præsteviet i Rom i 1881 og fik i 1893 ansvaret for den polske sjælesorg i Danmark efter at de første roearbejdere var kommet til Lolland-Falster. Han færdedes hjemmehavt på de bonede gulve, men kunne også tale med roearbejderne på deres eget sprog om deres dagligdags bekymringer. Ude på godserne, hvor han kom jævnligt, var han med til at skabe forståelse for kirkens betydning og for at det er legitimt at dyrke den.

De fleste af roearbejderne på Lolland kom fra Galicien. Her var det polske sprog helt legitimt og havde en helt anden stilling end i Østpreussen. Galicien var dengang en del af det østrig-ungarske dobbeltmonarki. Allerede i 1867 havde det fået en høj grad af autonomi. Polsk blev brugt som embedssprog, og hovedstaden Lemberg havde sit eget parlament. Der var klangbund både i Danmark og Galicien for Ortveds arbejde, fortæller Kolstrup.

Fem år brugte Ortved sammenlagt på sine mange og lange rejser, hvor han skaffede penge til Sankt Birgitta Kirke, der blev indviet i 1897. Ved indvielsen af Sankt Birgitta Kirke holdt han tale til polakkerne på deres eget sprog, og mange hulkede af glæde, fortæller Nordisk Ugeblad for katolske Kristne i sin reportage om indvielsen.

Ortved havde mange kasketter på. ”Jeg var præst, advokat, rådgiver, sekretær, lærer, bankier og kun Gud ved hvad mere.” Sådan beskrev han engang sine mange roller. I det polske miljø kom han til at fun-

gere som en slags øvrighed, og tit måtte han træde til som konfliktmægler.

Mange roearbejdere kunne ikke komme hjem under Den første Verdenskrig og blev derfor hængende på Lolland-Falster. Da Sankt Franciscus Kirke blev indviet i 1921 var det katolske miljø blevet meget større. Nu var der tre katolske kirker med hver sin skole.

De nye generationer

Nye generationer voksede op. Hos børnene og børnebørnene var der en dobbelt loyalitet over for Danmark og Polen. Man havde billeder hængende af marskal Pilsudski og gik med kongenål. Med tiden blev de polske indvandrere gode fagforeningsfolk, husmænd og mælkekuske, men der var stadig en vis rangorden blandet sammen med etniciteten. ”Nu kommer du snart ned at sidde ved siden af polakpigen”, sagde førstelæreren i Avnede til en elev der var udtillbens.

”Det var en nøjsom dagligdag, mange af disse mennesker levede, og i marxistisk forstand kunne man kalde dem udbyttede, men kulturelt kuede var de nu ikke. Man krøb ikke langs murene og man hvilede kulturelt i sin religion. Det var en glædesfest at gå i kirke om søndagen, og der var en stærk kulturel selvbevidsthed om egen kirke”, siger Søren Kolstrup eftertrykkeligt.

Han husker da han i 70’erne mødte sine første elever på Maribo gymnasium. Gang på gang stod der K. Hansen eller K. Pedersen i protokollen. Det polske Kopytko eller Kowalski var svundet ind til et K. Men da han godt 20 år senere mødte den nye generation, var Hansen og Pedersen smidt væk. Nu var man stolte over at være anderledes.

Pater Irenæus Cappelen kom i september 1972 til Nakskov og var menighedens sognepræst indtil august 1995. Foto: E. Ingmann.

Sankt Franciscus Kirke i 1920’erne. Postkort i Katolsk historisk Arkiv.

Sankt Franciscus Kirke pyntet op til fest. Udateret foto i Katolsk historisk Arkiv.

Engageret og altid søgende

Sven Damsholt (9.6.1916-3.10.2016) in memoriam.

MINDEORD Det var i begyndelsen af 1950'erne kort efter min konversion, at Sven Damsholt blev et kendt navn for mig. Som nykonvertit havde jeg brug for gode bøger, der kunne supplere pastor Geertz-Hansens omhyggelige undervisning igennem et år. Og hvor skulle man henvende sig til andre end Sven Damsholt med den velassorterede boghandel i Bredgade, der solgte mig den nu lasede Messebog, som nu står i reolen. Ikke nok med at der var et stort udvalg af bøger, man kunne bestemt også få vejledning af den meget engagerede boghandler. Senere

købte vi hos Sven Damsholt årligt en af de fine håndskårne østrigske figurer til vor julekrybbe, som stadig glæder os 60 år efter.

Som nyforlovet var jeg med min pige til et foredrag på Rygaards skole med en fyldt sal om Kirkens lære om ægteskabet. Det var et lidenskabeligt foredrag, der i poetiske og temmelige erotiske vendinger beskrev det katolske ægteskab. Som nyforlovet og lidt uerfaren virkede fremstillingen lidt pinlig, og vor generthed fik os til at forføje os fra forestillingen. Ak ja – det var dengang.

Men Sven Damsholts engagement var ikke til at tage fejl af, selvom han ikke i længden fik svar på alle sine spørgsmål. Han blev efterhånden optaget af menneskehedens mange filosofiske og religiøse tanker, som bragte ham langt væk fra vor Kirke.

Ole Dam

Så er der igen vitaminer til hovedet

Bliv klogere på Italien i Sankt Andreas Bibliotek.

DEBATARRANGEMENT

Så er det ved at være tid for næste søndagssalon i Sankt Andreas Bibliotek. Forfatteren Thomas Harder og professor ved RUC Bjørn Thomassen tager temperaturen på Kirken i Italien. Hvad betyder Kirken for italienerne i en tid med skilsmisser, regnbuefamilier og pres på det traditionelle familiemønster?

Hvor stor er tilslutningen til Kirken i Italien, og hvilke egne i Italien er de mest katolske? Hvad betyder de kirkelige skandaler som for eksempel Vatileaks for italienerne? Alt det bliver der mulighed for at diskutere efter korte oplæg fra Thomas Harder og Bjørn Thomassen.

Som sædvanligt vil der være en pause med kaffe og kage – tid til søndagshygge og mulighed for at gøre et kup i bibliotekets antikvariat. Det er gratis at være med; men kom i god tid, for antallet af pladser er begrænsede.

Tid og sted: Søndag den 27. november klokken 14-16 i Sankt Andreas Bibliotek, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Vi bliver flere!

I år er det 100 år siden, Bornholm blev selvstændigt sogn.

Tekst: Hans-Jørn Karlsen. Foto: John Krüger

ÅKIRKEBY Den 16. oktober 1916 var en festdag på Bornholm, i hvert fald for øens ca. 300 katolikker, der kunne fejre, at øen nu blev et selvstændigt sogn, under navnet "Jesu Hjerter".

Sidst i 1800-tallet kom de første katolikker til Bornholm – det var italienske stenhuggere og polske teglværksarbejdere i Allinge-Sandvig-området og flere steder på øen sæsonarbejdere ved markarbejdet. Først i 1900-tallet hentes et større antal polske arbejdere til hjælp ved anlæggelsen af den bornholmske jernbane, derudover har der været tilflyttede katolikker fra det øvrige Danmark, men alt i alt kun mindre grupper. En ting har de haft til fælles, ønsket om at kunne dyrke deres katolske tro i kirkelige rammer, hvilket ikke var muligt de første mange år. I ca. 40 år (ca. 1885-1924) måtte man nøjes med at samles rundt om i stuer, der kunne rumme de små lokale forsamlingssteder, når der lejlighedsvis var besøg af en katolsk præst fra København. Præsten, der ankom med damperen, havde en speciel "missionskuffert" med, som han fik udleveret i Kirkens hovedsæde i København inden afrejsen. Missionskufferten (af

egetræ og med messingbeslåede kanter) var speciel, fordi den for det første indeholdt alt, hvad præsten skulle bruge for at fejre messe, og for det andet kunne kufferten slås ud og forvandles til et brugbart alter. Så det var på kufferten, præsten kunne kendes, selvom de, der modtog ham, aldrig havde set ham før.

Mange af især polakkerne var sæsonarbejdere; men på grund af Den første Verdenskrig var det ikke muligt at komme hjem, og de måtte i stedet bosætte sig på øen permanent, hvilket gjorde, at der også blev behov for en mere permanent præstedækning.

Efter anmodning fra biskoppen (Johannes van Euch) beslutter Dominikanerordenen at danne en "koloni" med Rønne som udgangspunkt, og allerede den 16. oktober 1915 bosætter Pater J.P.Nielen sig i Rønne, og den 20. maj kommer Pater A. Th. Zoetmulder til Åkirkeby. De efterfølges af de tre første katolske søstre af Det dyrebare Blod, der bosætter sig i Krystalgade i Rønne. I de næste 97 år gør de, samt en række senere tilkommende søstre, et stort arbejde med bl.a. sprogundervisning, skoledrift og Skt.

Raphaels Hvilehjem. I 2013 blev de sidste to søstre hjemkaldt til deres moderkloster i Tyskland. Også Åkirkeby har haft katolske søstre. Her var det Skt. Hedvig Søstre, der fra 1925-1965 drev børnehaven. Antallet af katolske søstre på Bornholm var tolv, da der var flest. Siden 1966 har der i Olsker ligget et cistercienserkloster "Myrendal", der oprindeligt bestod af en præst og fire brødre. Dette lever stadig sit stille liv med to brødre, Bror Clemens og Bror Bo, som dagligt gennem bøn og arbejde vidner om Kristi tilstedeværelse blandt os.

I 2004 var antallet af katolikker på øen faldet til et antal, der ikke nødvendiggjorde tilstedeværelsen af to kirker, og Skt. Hyacintus i Rønne blev solgt til KFUM & K, som har indrettet en smuk samlingsal i bygningen samt kontorer m.m.

I dag er vi ca. 120 medlemmer af menigheden, og vi følte trang til at fejre jubilæet. Så søndag den 16. oktober mødtes vi i Rosenkranskirken til en højtidelig festmesse. Til stede var bl.a. biskop

Czeslaw Kozon, generalvikar (og vor tidligere sognepræst) Niels Engelbrecht, samt vor nuværende sognepræst Daniel Nørgaard. Fra Folkekirken deltog både den tidligere og nuværende provst. Biskoppen prædikede over dagens tekster, der havde temaet bøn. Efter messen deltog en stor del af menigheden sammen med gæsterne i en spisning i den nærliggende Åkirkebyhal. Herunder blev der holdt en række taler, og menighedsrådets tidligere formand Stig Fjording causerede over de første 100 år. Menigheden ser frem til de næste 100 med optimisme, idet meget tyder på, at vi vil blive flere i de kommende år, idet vi på det sidste har fået flere tilflyttede familier tilknyttet menigheden. Og til vinter starter et konvertitkursus.

Foreløbig dagsorden med tidsplan

Pastoralrådsmødet på Magleås Kursuscenter den 5.-6. november 2016.

Lørdag d. 5. november

Kl. 7.30: Messe på Vor Frue Kloster v. generalvikar Niels Engelbrecht
Kl. 8.15: Morgenmad
Kl. 9.30: Velkomst og indledning
Valg af dirigent
Navneopråb

Kl. 9.50: Formandsberetning og besvarelse af eventuelle spørgsmål v. formand Maria Truelsen
Kl. 10.30: Kaffepause
Kl. 10.40: Budget 2017 v. administrationschef Thomas Larsen
Kl. 12.00: Evangelisationsprojektet i Krakow v. sr. Teresa Piekos
Kl. 12.30: Frokost
Kl. 14.00: Event om "Motivation og ledelse af frivillige" v. Torsten Højmark Hansen, Center for Frivilligt Socialt Arbejde.
Kaffepause på et passende tidspunkt

Kl. 16.15: Biskoppens orientering v. biskop Czeslaw Kozon
Kl. 17.00: Valgstyrelse og valgvedtægter
Kl. 18.15: Middag
Kl. 19.45: "Kaminpassiar". Spørgsmål til biskoppen og generalvikaren

Søndag d. 6. november

Kl. 8.00: Messe på Vor Frue Kloster v. biskoppen
Kl. 9.15: Morgenmad
Kl. 10.15: Det nye danmarkskort/Nakskov v. generalvikar Niels Engelbrecht

Kaffepause på et passende tidspunkt
Kl. 11.30: Kurser for menighedsråd v. Leo Roed
Kl. 12.00: Status på Reformationsmarkeringen v. biskop Czeslaw Kozon
Kl. 12.45: Eventuelt Afslutning
Kl. 13.00: Frokost

Med venlig hilsen Maria Truelsen/formand for PR.

Kommende pastoralrådsmøder
20.-21. maj 2017
25.-26. november 2017

Sankt Joseph Søstrene siger farvel til deres moderhus

Sidste messe i søstrenes kirke fejres den 6. november

ORDENSLIV Alle Helgens Søndag den 6. november tager Sankt Joseph Søstrene afsked med deres moderhus på Strandvejen 91 i København. Her købte søstrene i 1895 en ejendom, og her opførte de ti år senere de nuværende bygninger, som blandt andet blev brugt til uddannelsen af unge søstre. De sidste mange år har en del af bygningerne været lejet ud til Københavns Kommune

og til unge studerende. Desuden har der på stedet været plejeboliger for ældre og syge søstre.

Nu er de gamle bygninger blevet solgt til boligforeningen Lejerbo, der fra 2017-2019 vil ombygge dem til senior- og plejeboliger. Selve klosterbygningen vil blive bevaret og ombygget til seniorbofællesskab med 25-35 boliger. Det er planen, at søstrene skal

rykke tilbage til de gamle bygninger - en gruppe vil flytte ind i seniorbofællesskabet og resten ind i plejeboligerne. Søstrene kommer stadig til at bo på stedet og have en dagligdag, hvor de har et fællesskab og beder sammen.

Moderhusets kirke, Immaculata Kirke, blev indviet den 5. december 1905, og her fejres den sidste messe. Det ligger endnu ikke helt fast, hvordan kirken fremover skal bruges - men tanken er at bruge den til blandt andet koncerter og foredrag. Når der er behov for det, er det planen at bruge den til begravelser.

LR

Alle er hjerteligt velkomne til afskeden i

Immaculata Kirke på Strandvejen 91. Her fejres sidste messe søndag den 6. november. Foto: Wikipedia.

Immaculata Kirke, Strandvejen 91 søndag den 6. november kl. 9.

"Niv mig lige i armen! Jeg er i Det hellige Land!"

Med biskop Czeslaw og generalvikar Niels Engelbrecht på pilgrimsrejse.

Tekst og foto: Martin Ryom KHS

PILGRIMSREJSE Oplevelsen af at gå i Jesu livs fodspor blev meget konkret for den 9-årige Stefan på den nyligt afholdte pilgrimstur til Det hellige Land. Derfor dette udbrud: "Niv mig lige i armen!"

Fra den 5. til den 13. oktober var en gruppe fra bispedømmet på pilgrimsfærd til Jerusalem. Efter Ridderordenen af Den hellige Grav af Jerusalems etablering i Danmark var det blevet et ønske at få arrangeret en pilgrimstur. Med biskop Czeslaw og mons. Engelbrechts engagement i ordenen blev det til en bispedømmevalfart, som samlede godt 20 personer fra hele Danmark, der under kyndig ledelse fra Ulla Elmquist og de to gejstlige førte os rundt til de betydningsfulde steder i Det hellige Land.

Vi besøgte blandt andet Nazareth, hvor Jomfru Maria modtog bebudelsen om Jesu fødsel, Fødselskirken og hyrdernes mark i Betlehem samt området omkring den

nordvestlige bred af Genesareth Sø, hvor Jesus prædikede, bespiste 5.000 mennesker og lærte i synagogen.

Med fornyelsen af dåbsløfterne i Jordanfloden og et besøg ved Det døde Hav fortsatte turen til Jerusalem. Byen er med de tre religioner jødedom, kristendom og islams tilstedeværelse en smeltedigel i religiøs forstand.

Vi besøgte bl.a. Oliebjerget og Getsemane Have. Højdepunktet for pilgrimsturen var naturligvis Gravkirken med Golgata og Den hellige Grav. Gravkirken deles af de syriske-, armenske-, græsk-katolske-, ortodokse-, koptiske- og romersk-katolske Kirker. Deres synlige tilstedeværelse understreger mangfoldigheden i troen på Jesu død og opstandelse.

Vi deltog i franciskanerordenens procesion rundt i kirken til de kapeller og steder, som har betydning for de mange pilgrimme, der valfarter til kirken hvert år.

Biskop Czeslaw og Niels Engelbrecht fejrede messe for os på Golgata og vi besøgte Den hellige Grav. I byen gik vi naturligvis korsvejen på Via Dolorosa.

Den sidste dag fejrede vi messen i Det latinske Patriarkats kirke.

Her afholdt biskop William Shomali en ceremoni hvor han, på vegne af ærkebiskop Pierbattista Pizzabella, tildelte de tre ridde af Den hellige Grav af Jerusalems Orden det særlige pilgrimstegn og bevis. Under denne ceremoni udtrykte biskop Shomali vigtigheden af ordenens støtte til de kristne i Det hellige Land. Han forklarede, hvilken situation de kristne i Det hellige Land lever

under i dag. Med ønsket om forsat støtte og forbøn bad han hilse alle i Danmark.

For mange af deltagerne, førstegangs- såvel som flegangs pilgrimme til Det hellige Land, har det været en stor oplevelse og åndelig styrkelse at deltage i den vel planlagte tur.

Vi er mange, som efter hjemkomsten endnu kan tilslutte os Stefans udbrud: "Niv mig lige i armen. Jeg har været i Det hellige Land!"

Med et: "Tak for turen!" håber jeg at rigtig mange vil deltage i fremtidige pilgrimsture til Det hellige Land. Lovet være Jesus Kristus!

Gruppefoto fra Det latinske Patriarkats kirke.

Læserne skriver

Pave Frans vil hjælpe de svage men udsættes for grove beskyldninger

På et spørgsmål fra en journalist vedrørende en fodnote i *Amoris laetitia* svarer pave Frans: "Jeg husker ikke denne fodnote" og understreger at familien over hele verden er i krise, at familien er samfundets grundvold og at de unge ikke vil gifte sig. Det er de store problemer og ikke fodnoten, svarer pave Frans.

I tidligere blade lykkedes det for KO at publicere læserbreve, hvor pavens ord og handlinger fordrejes på en misvisende måde, senest i KO 13, hvor en debattør kritiserer pave Frans i forhold til fodnoten til § 305 i pavens *Amoris laetitia*, når han skriver:

"Dette genspejler Frans' ide om en såkaldt åben Kirke, som ... tugter de fromme sjæle, der stræber efter at befri sig fra synd og dem, der fastholder Vorherres lære".

Ville paven tugte, ville millioner af unge aldrig møde ham på Verdens ungdomsdagen, hvorfor påstanden er falsk (*reductio ad absurdum*). Debatten er tilmed forpestet af en uhørt ordinær tone, hvor skribenten forsøger sig med at være dus med paven, og den går ikke, Granberg!

Men lad os gå til kilden og læse hvad fodnote 351 i virkeligheden omhandler. Fodnoten står midt i paragraf 305. I fodnotens danske oversættelse står der:

"I visse tilfælde kan det også dreje sig om sakramenternes hjælp. Det er derfor at jeg minder præsterne om, at 'skriftestolen ikke skal være et torturkammer, men et sted for Herrens barmhjertighed' (EG 44). Jeg understreger

også, at 'Eukaristien ikke er en præmie for de fuldkomne, men en gavmild hjælp og næring for de svage (EG 47)".

Når skribenten ud fra den ovenstående tekst ræsonnerer at paven har en ide om en åben Kirke, som tugter de fromme sjæle, så er notens tekst ikke korrekt forstået. Der er ingen der bliver tugtet, tværtimod bliver lyset også tændt for dem som er svage og har brug for hjælp. Selv om sådanne angreb på pave Frans skal tages med et kilo salt, så skal man nu ikke undervurdere vrøvlets magt. For en god ordens skyld vil jeg nævne at debatindlægget har titlen: "De fortjener ikke at blive kaldt farisæere". Det er jeg helt enig i: Debatindlægget kan ikke sammenlignes med farisæisme og skribenten fortjener ikke at blive kaldt farisæer. Bestemt ikke, fordi farisæerne trods alt kunne forstå tekster (Moseloven), hvorfor sådan en sammenligning ville være at sætte overliggeren lidt for højt.

Den uhørt grove tone i debatindlægget står i skærende kontrast til, at pave Frans utrætteligt forsvarede menneskelivet, familien, de forladte og udstødte (på den italienske ø Lampedusa, i Syrien, i FN). Heldigvis er der mange biskopper, som for eksempel kardinal Christoph Schönborn, der forstår nødvendigheden af de tiltag, som pave Frans foreslår, og som han uddelegerer til at blive gennemført lokalt. Men jeg må mane til besindighed. Det er vigtigt at pave Frans omtales med respekt og at hans ord og handlinger ikke bliver fordrejet. Den debat som finder sted, må føres på et sagligt grundlag, og med en sober tone overfor den person, som er blevet valgt til at lede den katolske kirke.

Bohdan Luczynski, 3460 Birkerød

Skæve tanker

Efter igennem en menneskealder at have været og stadig er overbevist katolik kan man godt undre sig over de mangfoldige udtryk, som man møder i den store Verdenskirke.

For en del tid siden så jeg i en af vore moderne kirker et meterstort billede af den østrigske melodi-grandprixmodtager af et tvivlsomt køn. Min undren blev dog hurtigt korrigeret af en from medtroende, som oplyste mig om, at billedet skulle forestille VorHerre, Jesus Kristus. Var det måske for at imødekomme de feminister, der ikke kunne få sig til at bede "Fader" Vor?

Igennem alle årene har jeg været indforstået med, at vor pave til enhver tid var Kristi Stedfortræder her på jorden. Alligevel blev jeg næsten overbevist ved at læse pave Paul VI's erklæring i "Nostra Aetate", at jøderne som Guds udvalgte folk ikke længere formodes at blive afvist af Ham - tænk!

I alle vore kirker kan vi finde et mere eller mindre "vellignende" billede af Jomfru Maria, hvor vi troende tænder et lys og sender vore tanker og bønner. Alligevel har det undret mig, at ingen af disse ansigtstræk minder om en jødisk pige, men oftest er som et forskønnet arisk ansigt. Jeg savner ikke nødvendigvis et meget typisk åsyn a la Barbra Streisand, men blot en almindelig jødisk ung kvinde. En af mine døtres veninder er jøde; så hendes ansigt har jeg i stedet i mine tanker ved Mariaalteret.

Sådan er der så meget.

Ole Dam, 2100 Østerbro

Om antallet af katolikker i Danmark

I KO nr. 13, 2015, opgjorde jeg antallet af katolikker i Danmark til i alt 86.070 personer uden at det blev modsagt. Jeg har også hørt generalvikaren tale om 100.000 katolikker. Han sendte mig desuden 22. november 2015 et brev om spørgsmålet om at der fandtes to registre over antallet af katolikker; ét register over katolikker som betaler kirkeskat og ét over alle døbte katolikker. Pastoralt set er registret over antal døbte katolikker det vigtigste.

Blandt de 86.070 identificerede katolikker optræder de 65.825, hvis navne og døbsdatoer står opført i kirkebøgerne i perioden 1939 til 2014 – og til grund for min opgørelse over antallet af katolikker i bispedømmet tillægger jeg dem en gennemsnitlig levealder på 75 år.

Jeg stoppede med at opgøre antallet af katolikker i 2003 for at undgå mulige dubletter efter at bispedømmet selv begyndte at offentliggøre disse statistikker.

Ifølge de danske statistikker kommer 20.245 af de 86.700

katolikker fra Polen, Vietnam og Sri Lanka (tamiler).

I dette tal (20.245) indgår ikke samtlige katolske indvandrere (50.614), da jeg ikke har medregnet katolikker født i Danmark af udenlandske forældre. Jeg har medtaget 40% af indvandrerne – 50.614, fordi nogle af landene er katolske (fx tamilerne på Sri Lanka).

Jeg bygger min påstand på følgende tre dokumenter:

* Antallet 8.695 katolikker fra et dokument fra præsterne i Vejle den 8. januar 2015, som anslår det samlede antal af praktiserende katolikker i bispedømmet.

* Oplysningerne i Katolsk Lommebog fra hhv. 2013, 2014, 2015 og 2016, hvori antallet af registrerede katolikker i 2013 blev opgjort til 40.403. Hvilket efter min vurdering er 22,97% af samtlige døbte katolikker i bispedømmet. Derfor mener jeg, at man må gange dette tal (under punkt 1) med fem; altså $8.695 \times 5 = 43.475$. Og dette tal skal så ganges med tre, dvs. $43.475 \times 3 = 130.425$ døbte katolikker i Danmark.

* Tallet 130.425 ligger i nærheden af de 160.000 katolikker i Danmark, som biskoppen nævner i publikationen "Dänemark, Diasporakirche im Umbruch", som de tyske katolikkens Bonifatiuswerk udgav i 2013/4, og som var skrevet af journalist Alfred Hermann.

Antallet 130.425 katolikker i Danmark er et absolut minimum, men et tilfredsstillende skøn over det faktiske antal. Der er et hul i bispedømmets egne statistikker i perioden 1941 til 1959, og fra 2003 og frem har jeg udeladt disse statistikker for at undgå dubletter.

Diakon Baudouin Willocx, 7100 Vejle

Sankt Birgitta Kirke i Maribo bør genåbnes nu

Ingeniørundersøgelserne i Maribo er afsluttede og godkendte, og vi afventer nu kun, at skifteretten afslutter behandlingen af boet efter Jan Zygmunt, så menighedens arv nu endelig kan frigives. Men med lidt god vilje fra bispekontoret side vil jeg anbefale, at der udbetales en mindre forudbetaling af arven, så vi allerede nu kan påbegynde kirkens nødvendige reparationsopgaver af sikkerhedsmæssig art, så kirken kan åbnes til jul.

Da menigheden sidste efterår blev orienteret om, at Jan Zygmunt havde skrevet testamente og doneret hele sin formue til Sankt Birgitta Kirke, begyndte alarmklokkerne at ringe, da vi fik oplyst, at bispekontoret ville beregne sig næsten halvdelen = 40 % af arven for administration? Arven bliver udbetalt gennem bispekontoret, fordi Den katolske Kirke i Danmark er ejer og fritaget for arveafgift; men det kommer helt bag på menigheden, at bispekontoret tør gøre indhug i penge, der tilhører menigheden i Maribo. Vi formoder, at dansk arvelov også gælder for Den katolske Kirke.

Hvis alle pengene bliver tildelt den retmæssige modtager, kommer der ikke til at mangle penge for at få kirken

genåbnet. Jan Zygmunt har testamenteret hele sin formue plus hus og bil til Sankt Birgitta Kirke. Samlet sum på ca. 2.300.000 kr.

Helt ordret står der i testamentet:

"Alt hvad jeg efterlader mig af hvilken art nævnes kan skal tilfalde den Katolske Kirke i Danmark/ Ansgarsstiftelsen Gl.Kongevej 15, 1610 København K. og således at arven skal anvendes til formål fastlagt af Sct.Birgitta Kirke, Mariagade 4, 4930 Maribo."

Der skal udføres en del reparationer i kirkens bygning, men kun en reparation er af sikkerhedsmæssig art. Ingeniør Falk, der foretog den sidste undersøgelse kunne i august oplyse, at kirken ikke er i nedstyrtningsfare, og at tidligere beskrivelser om noget sådant ikke kommer fra ham. Han mente, at en nødvendig reparation af korbuen vil kunne udføres for under 100.000 kr. og færdiggøres på 2 til 3 uger. Resten henhører under den almindelige vedligeholdelse, som også er forsømt. Hvis man er usikker på hvad jeg skriver, vil jeg anbefale at tage en snak med ingeniøren.

Sidste nyt! På kirkens hjemmeside tilbyder biskoppen nu en fradragsberettiget indsamling til Sankt Birgitta Kirke. Det er for os helt uforståeligt. For mig at se må der være tale om et kommunikationsbrist på bispekontoret. Man har simpelt hen forsømt at læse indenad og helt set bort fra, at pengene fra arven rigeligt dækker omkostningerne.

Men det haster med at få genåbnet kirken. Orglet er allerede indtrådt i en uvis skæbne med risiko for fugtdannelser, og på sigt er der også risiko for skimmelsvamp, hvis kirken ikke er tilstrækkelig opvarmet.

Det er så let at lukke en kirke for næsen af menigheden. Lad det nu gå ligeså hurtigt med at få den genåbnet.

Jeg vil afslutte med en henstilling til, at bispekontoret omgør beslutning om at gøre indhug i testamenterede donationer og i stedet respekterer testators bestemmelser.

Jeg er i hvert fald ikke i tvivl om, at med den nuværende praksis vil mange tænke sig en ekstra gang om, før de testamenterer til Den katolske Kirke i Danmark.

Jan Tvangso, formand for Bevaringsforeningen for Sankt Birgitta Kirke i Maribo

Det sker i bispedømmet

NOVEMBER:

Fredag 4. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse inkl. de syges salvelse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Lørdag 5.-søndag 6: Pastoralrådsmøde på Magleås Kursuscenter, Høsterkøb. Dagsorden se www.katolsk.dk.

Fredag 11. kl. 18.30-20: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Lørdag 19. kl. 11-15: Inspirationsdage om flygtninge, Sankt Ansgars Kirke, København. Hvem er flygtningene, og hvor kommer de fra? Hvad bliver der gjort ved krisen? Og hvad kan der gøres i dit sogn eller område? Mød eksperter, Caritas-medarbejdere og andre frivillige, og find ud af, hvordan du kan hjælpe!

Lørdag 19. kl. 14.30-16: Temalørdag – 'Den hellige Marie Eugénie, Assumptionssøstrenes stifterinde, hendes liv og virke' v/Annelise Bruus. Sted: Sct. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, Hellerup.

Fredag 25. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Lørdag 26. kl. 11-15: Inspirationsdag om flygtninge. Sted: Vor Frue Kirke, Aarhus. Hvem er flygtningene, og hvor kommer de fra? Hvad bliver der gjort ved krisen? Og hvad kan der gøres i dit sogn eller område? Mød eksperter, Caritas-medarbejdere og andre frivillige, og find ud af, hvordan du kan hjælpe!

Søndag 27. kl. 14-16: Søndagssalon. To Italienskendere, forfatteren Thomas Haarder og professor ved RUC Bjørn Thomassen, vil tage temperaturen på Kirken i Italien i dag. Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden.** Messe med forbøn for de syge afholdes 1. onsdag i måneden kl. 19-21. Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer. Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet. Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde). Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer. Læserbreve kan indsendes som mail: redaktion@katolskorientering.dk – eller som brev til: Katolsk Orientering, Redaktionen, Gl. Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

KO udgivelsesplan 2017

Stof til:	Som udkommer	Skal være fremme senest	Liturgisk kalender
KO nr. 1	20. januar	2. januar	Februar
KO nr. 2	10. februar	23. januar	Marts
KO nr. 3	3. marts	13. februar	
KO nr. 4	24. marts	27. februar	April
KO nr. 5	7. april	20. marts	
KO nr. 6	28. april	10. april	Maj
KO nr. 7	19. maj	1. maj	Juni
KO nr. 8	9. juni	22. maj	
KO nr. 9	30. juni	12. juni	Juli/august
KO nr. 10	14. juli	26. juni	
KO nr. 11	11. august	24. juli	September
KO nr. 12	1. september	14. august	
KO nr. 13	22. september	4. september	Oktober
KO nr. 14	13. oktober	25. september	November
KO nr. 15	3. november	16. oktober	
KO nr. 16	24. november	6. november	December
KO nr. 17	15. december	27. november	Januar, 2018
KO nr. 1-2018	12. januar 2018	27. december	

Ønsker du indbinding?

Nu er det tid til at bestille indbinding af Katolsk Orientering for årene 2014, 2015 og 2016.

Ønsker du et eksemplar af de tre årgange i flot indbinding?

Så kontakt venligst redaktionen senest 31. januar 2017 på e-mail: redaktion@katolskoriering.dk eller tlf. 33 55 60 25.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Støtter mindre projekter
www.vincentgrupperne.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Flere kunder i forretningen?

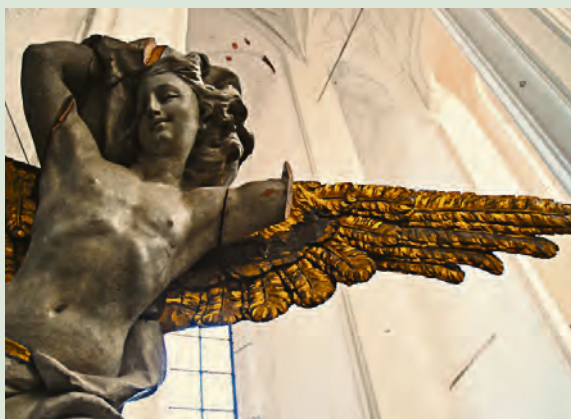
Med en **ANNONCE** i Katolsk Orientering når dit budskab ud til **mere end 11.500** katolske læsere.

Kontakt Svenning Ravn på annonce@katolskoriering.dk og hør mere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening.

Bønnens Apostolat**November**

Generel intention: Lande som modtager flygtninge At landene som tager imod et stort antal fordrevne mennesker og flygtninge, må opleve at deres solidariske anstrengelser vinder gehør.

Missionsintention: Samarbejde mellem præster og lægfolk At præster og lægfolk må samarbejde til tjeneste for fællesskabet i menighederne uden at give efter for fristelsen til modløshed.

VI VII VIII IX X XI XII I II

**KØBENHAVNS
URMAGER VÆRKSTED**

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure
på vores eget værksted

Ved større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venter

Lange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagerværkstedet.dk

**KATOLSK
INFOBUTIK**

Katolske Bøger og Brugskunst

Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner,
rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors,
julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...

Ryesgade 28 · 8000 Aarhus C

Tlf. 87307055

www.katolskinfobutik.dk

**Sankt Andreas
Bibliotek og
Antikvariat**

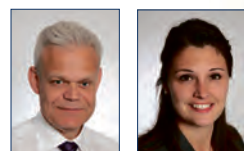
Åbningstider:
Mandag og Onsdag: 10-12 og 13-16
Tirsdag og Torsdag: 10-12 og 13-16.45
Fredag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten
i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften,
weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 16
som udkommer den **25. november**, skal være
KO i hænde senest den **7. november**.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 17,
som udkommer den **17. december**, skal være
KO i hænde senest den **28. november**.

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat yder støtte til den katolske kirkes arbejde i Danmark, blandt andet:

- Skoler
- Karitative foreninger
- Andre initiativer til styrkelse af katolske tro og identitet

Ansøgninger til Krafts Legat til uddeling i 2017 skal være bestyrelsen i hænde **senest den 1. december 2016**. Ansøgningerne skal indeholde projektbeskrivelse, budget samt CVR-nr eller CPR-nr. Da alle tildelinger overføres elektronisk, skal ansøgningen også indeholde bankoplysninger

Fondens adresse er:

Krafts Legat
Formand Andreas Rude
Rosenvængets Sideallé 3, 3. th.
2100 København Ø.

Ansøgningerne vil blive samlet behandlet på bestyrelsens møde i december 2016, hvorefter ansøgerne får direkte besked.

Biskoppens kalender**November 2016**

1. kl. 9.30 Pavemesse i Malmø
3. kl. 9.00 Messe med medarbejderne på Gl. Kongevej
4. kl. 16.00 Møde i Forretningsudvalget
5. Pastoralrådsmøde på Magleås
6. kl. 16.00 Pastoralrådsmøde på Magleås
Andagt på Vestre Kirkegård
10. kl. 14.00 Møde i Trosoplæringsudvalget under Danske Kirkers Råd
12. kl. 9.30 Møde i Kristent-Muslimsk samtaleforum
13. kl. 11.00 Højmesse i Domkirken i anledning af Pavens Dag
kl. 16.30 Festvesper i Domkirken og efterfølgende reception i anledning af Pavens Dag
20. kl. 11.00 Messe i Domkirken med afslutning af Barmhjertighedens år
kl. 13.00 Messe i Sankt Annæ Kirke i anledningen af 1.050-året for Polens kristianisering
22. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
26. kl. 16.00 Messe i Sankt Andreas kirke i anledning af Sct. Andreas fest
29. Møde i Bruxelles for religiøse ledere

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Announcer: Svenning Ravn
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Max Ulrich Klinker, Gregers Mærsk-Kristensen, Eva Maria Nielsen, Ole Dam, Hans-Jørn Karlsen, John Krüger, Martin Ryom.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040
kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6018.
E-mail: redaktion@katolskoriering.dk,
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint – distribueret oplag ca. 11.500 – ISSN 0902-297X

Fra konflikt til fællesskab

HYRDEBREV I 2017 markeres en begivenhed, der fik store konsekvenser for den kristne tro i Europa. I år 1517 startede Martin Luther en proces som i historieskrivningen er blevet kaldt reformationen. Den er især for vore evangelisk-lutherske medkristne et vigtigt referencepunkt i dannelsen af deres kirkelige tradition og identitet. Men da reformationen ikke kan forstås uden den katolske baggrund, er det hensigtsmæssigt at også vi katolikker reflekterer over dette, hvilket allerede er sket i udgivelsen *Fra konflikt til fællesskab*. Den er resultatet af drøftelserne i den luthersk-katolske kommission for Kirkens enhed. I dokumentet fokuserer man på den fælles erindring, og er snarere kendetegnet ved besindelse snarere end en triumferende holdning.

Reformationen har nemlig – på trods af alle forklarlige grunde – skabt en splittelse i kristenheden, som den stadig i dag lider

under. I de nordiske lande har denne splittelse ført til, at Den katolske Kirke først efter mange århundreder kunne foretage en ny begyndelse. Af den grund kan 500-års markeringen for reformationen ikke være noget, man i ordets egentlige betydning kan fejre, men snarere være anledning til en angerfuld ihukommelse.

Forsoningsprocessen mellem Den katolske Kirke og reformationens kirker begyndte allerede for flere årtier siden. Vi må dog ikke lade os trætte, men fortsat bestræbe os på den fulde enhed i Kristus.

Den katolske Kirke havde i begyndelsen af 1500-tallet virkeligt brug for at reformeres, hvilket ikke kun Martin Luther men også andre på dette tidspunkt var klar over og udtrykte. Men i stedet for at befatte sig med de nødvendige læremæssige spørgsmål, påførte kristne i de forskellige konfessioner hinanden meget ondt. Ved afslutnin-

gen på Bedeugen for kristen Enhed tidligere i år bad pave Frans om ”barmhjertighed og tilgivelse for katolikernes adfærd mod andre kristne – hvilket ikke var i overensstemmelse med Evangeliet”. Nogle evangelisk-lutherske præster i Sverige har reageret på dette ved også at bede os katolikker om tilgivelse.

Det vigtige spørgsmål er nu hvordan vi kan komme videre for sammen at vokse i tro, håb og kærlighed. Vi, de katolske biskopper i Nordeuropa, vil gå denne forsonings vej sammen med vore lutherske brødre og søstre, og gøre alt for at fremme enheden.

Ecclesia semper reformanda. Kirken må altid lade sig omvende og forny af Kristus. Vi er ganske vist et helligt folk, men også et folk af syndere på pilgrimsvandring mod evigheden. Omvendelse, anger og modning i troen er vigtige etaper på denne vej. Den katolske Kirke har gennem 2. Vatikankoncil åbnet sig for meget af det,

der også er vigtigt for de evangelisk-lutherske kristne, fx Bibelens rolle og betydning af det almindelige præstedømme af alle døbte. Herigennem er mange forskelle faktisk overvundet.

Det, der forsat adskiller os, handler blandt andet om Kirkens sakramentalitet og hvordan sakramenterne og embedet forstås. Som katolikker tror vi, at Kirken er grundsakramentet i den betydning at det menneskevordne Ord bliver nærværende gennem sakramenterne, for i kærlighed at forene sig med os og forvandle os i sig selv.

Vi ser samtidig, at mange trofaste evangelisk-lutherske kristne åbner sig stadig mere for disse aspekter. Et spørgsmål, som forsat er uløst og som på begge sider opleves som smertefuldt, gælder den fælles eukaristi. Selv om denne længsel er berettiget, må enheden omkring Herrens bord også genspejle den fulde enhed i troen.

Også Peterembedet er for mange evangelisk-lutherske kristne svært at forstå.

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 15
4. november 2016 · 42. årgang

PP
 DANMARK

Gennem pave Frans' personlighed er det dog blevet mere begribeligt. Allerede den hellige pave Johannes Paul II opfordrede alle ikke-katolske kristne til at reflektere over andre mulige måder at udøve Peterembedet på (*Ut unum sint*, 95).

Maria og de helliges rolle har også traditionelt været et omstridt emne. Men blandt mange ikke-katolske kristne er der atter en fornyet erkendelse af Marias betydning som Guds Moder og et forbillede for troen.

På trods af de gensidige tilnærmelser i spørgsmål, der har med troen at gøre, synes der i senest at være opstået større forskelle i etiske og moralske spørgsmål. Selv om dette i en vis forstand vanskeliggør dialogen, må den alligevel ikke opgives.

Definition af den kristne tro. Kristne har til alle tider formuleret læresætninger, enten for at tydeliggøre troslæren, for at afgrænse den mod vrangforestillinger eller for at kunne formidle den på en mere forståelig måde. Sådanne formuleringer har ofte resulteret i stridsspørgsmål, som i lang tid skabte skarpe fronter mellem kristne. På samme måde virkede reformationens principper også stærkt adskillende i flere århundreder. Alligevel har det også for os katolikker været frugtbart at beskæftige sig med dem på en konstruktiv måde.

Sola fide. Troen er ubetinget nødvendig for retfærdiggørelsen. De centrale trossandheder – fx om Treenigheden, om Jesus Kristus, om frelsen og retfærdiggørelsen – deler vi med vore evangelisk-lutherske brødre og søstre. Vi glæder os over denne enhed i troen, som bygger på den ene dåb og som kommer til udtryk i fælleserklæringen om retfærdiggørelseslæren. Derfor er det også vores opgave at bære fælles vid-

nesbyrd om disse trossandheder i vort sekulære samfund. I vore nordiske lande, hvor det store flertal er døbte men kun få praktiserer deres tro, er det vigtigt at forkynde det glade budskab i fællesskab og enstemmigt.

Sola Scriptura. Kun gennem den hellige Skrift kan vi modtage den fulde åbenbaring om frelsen, som tilbydes os gennem Kristus. Denne åbenbaring er modtaget og videreført i Kirken. Gennem Kirkens læreembede kodificeredes den levende tradition i den hellige Skrift. For os katolikker hører Kirke, læreembede, tradition og Skriften sammen. I Kirken og sammen med Kirken bliver Skriften åbnet for os. Derved bliver troen stadig mere levende for os. Igennem nogen tid er der nu stadig flere evangelisk-lutherske kristne, som er enige med os og mener, at Skriften og Kirkens tradition er tæt forbundet med hinanden.

Sola gratia. ”Alt er nåde”, siger den hellige kirkelærer Thérèse af Lisieux, som man også kan betragte som et katolsk svar til Martin Luther. Uden Guds nåde formår vi ikke at gøre noget godt. Uden hans nåde kan vi aldrig opnå det evige liv. Kun gennem Guds nåde kan vi blive retfærdige og hellige. Nåden kan virkeligt forvandle os, men vi må også besvare denne nåde og samvirke med den. I Gudsmoder Maria, fuld af nåde og ubesmittet, ser vi hvor meget Gud kan udvirke i et menneske. For mange evangelisk-lutherske kristne er det stadig svært at bekræfte denne sandhed. Men vi ser også, at mange af dem åbner sig for tilsvarende spørgsmål om vækst i bøn og i hellighed.

Simul iustus et peccator

Vi er alle på samme tid retfærdige og syndere. Som katolikker tror vi at vi virkelig

er syndere. Men gennem Guds nåde kan vi i forsoningens sakramente få tilgivelse for al skyld. Som døbte kristne er vi kaldet til hellighed. Kirken er en skole i hellighed. De hellige, hvis forbøn vi kan bede om, er lysende eksempler og forbilleder på denne hellighed. Et af disse eksempler er en kvinde fra vore lande, den hellige Maria Elisabeth Hesselblad, der blev helgenkåret for nylig. Hun er en tilskyndelse til os alle om at vandre ad hellighedens vej på en mere bevidst måde.

Vi ser, at mange evangelisk-lutherske kristne også åbner sig mod de hellige, fx den hellige Frans af Assisi og den hellige Moder Teresa af Kolkata. I vores sekulariserede verden har vi brug for sådanne trosvidner; de er levende og troværdige vidner om vor tro.

Martyrium. Vi ved, at mange kristne også i dag forfølges på grund af deres tro og at der også findes mange blodvidner. Martyriet samler kristne fra de forskellige kirker. Vi har alle kristne, blandt andet i Mellemøsten i tankerne, som forfølges og alligevel forbliver tro mod Kristus og hans Kirke. Gennem deres forbillede bliver vi også styrket i troen. Mange kristne fra disse lande er kommet til os i de nordiske lande. Derfor er det vigtigt, at vi – alle de kristne i vore lande – i fællesskab bevarer, værner om og uddyber troen. Da kan vi mere og mere i fællesskab vidne om den opstandne Herre.

Fremtidsperspektiver. Fælleserklæringen *Fra konflikt til fællesskab* afsluttes med fem økumeniske imperativer, der er opfordringer til os katolikker og lutheranere om at tage yderligere skridt på den fælles vej mod enhed. Disse er:

- 1) Gå ud fra enhedens, ikke splittelsens, perspektiv og styrke det fælles.
- 2) Gensidigt at lade sig forandre gennem de andres trosvidnesbyrd.
- 3) At forpligte sig til at søge synlig enhed.
- 4) I fællesskab at genopdage kraften i Jesu Kristi evangelium for vor tid.
- 5) I fællesskab at vidne om Guds nåde i forkyndelsen og i tjenesten for verden.

Selv om de fem imperativer taler om store og ikke altid lette anliggender, er deres budskab entydigt, men kun for så vidt vi overgiver os helt til Kristus og i fællesskab genopdager Evangeliets kraft (jf. 4. imperativ).

Vi glædes over og takker Gud for at den hellige fader pave Frans kommer til Lund i forbindelse med reformationens markeringen for at styrke os i troen.

Vi indbyder derfor alle katolikker til at ledsage forberedelserne op til pavebesøget med deres bøn og at så mange som muligt deltager i det økumeniske arrangement i Malmø Arena og i messen i Swedbank Stadion. Hermed viser vi både glæden ved som katolikker at være forenet med pave Frans og også vores respekt for vore evangelisk-lutherske medkristne, hvis identitet voksede frem af reformationen. På trods af de forskelle, som forsat eksisterer, er vi i tillid til Guds nåde overbeviste om at det er muligt at finde veje til fælles enhed.

På den hellige Teresa af Avilas fest, den 15. oktober 2016

Den nordiske Bispekonference.
 + Czeslaw Kozon, + Anders Arborelius
 OCD, + Bernt Eidsvig Can.Reg., + David
 Tencer OFM Cap, + Teemu Sippo SCJ,
 + Berislav Grgić, + Gerhard Schwenzer
 SS.CC.

Kirkehistorisk forsoningsmøde i Lund

Pavens besøg havde især stor symbolværdi.

ØKUMENI Forventningerne til pave Frans' besøg i Sverige den 31. oktober var store. Ikke kun fordi det var 27 år siden en pave sidste gang besøgte Skandinavien. Men især på grund af hans deltagelse i den fælles lutherske-katolske ihukommelse af 500-året for reformationen i Lunds domkirke med udgangspunkt i de sidste 50 års økumeniske fremskridt, som det kommer til udtryk i de fem imperativer i fælleserklæringen *Fra konflikt til fællesskab* fra 2013: a) Gå ud fra enhedens, ikke splittelsens, perspektiv og styrke det fælles; b) Gensidigt at lade sig

forandre gennem de andres trosvidnesbyrd; c) At forpligte sig til at søge synlig enhed; d) I fællesskab at genopdage kraften i Jesu Kristi evangelium for vor tid; e) I fællesskab at vidne om Guds nåde i forkyndelsen og i tjenesten for verden.

I Lunds domkirke var pave Frans sammen med Munib Younan og Martin Junge, hhv. præsident og generalsekretær for Det lutherske Verdensforbund, som blev grundlagt netop i Lund for 50 år siden. Ceremonien sluttede med, at paven og pastor Younan underskrev en hensigtserklæring.

Pave Frans og Munib Younan, præsident for Det lutherske Verdensforbund, underskrev i Lund domkirke en hensigtserklæring om at bilægge de historiske stridigheder og fortsætte de økumeniske bestræbelser. Foto: Magnus Aronson, Ikon.

Heri beklager de to kirkesamfund den splittelse, der fulgte i reformationenens kølvand, og man lover hinanden at fortsætte arbejdet mod større enhed.

"Halvtreds år med fortsat og frugtbar økumenisk dialog mellem katolikker og lutheranere har hjulpet os med at overvinde mange forskelle og har uddybet vor fælles forståelse og tillid", hedder det i erklæringen.

Samme eftermiddag deltog paven, Munib Younan og Martin Junge samt repræsentanter fra det pavelige råd for fremme af kristen enhed i en økumenisk event i Malmø Arena med indslag af personlige vidnesbyrd samt katolikkers og lutheraneres fælles tjeneste i verden, konkretiseret gennem bistandsorganisationerne LWF World Service og Caritas Internationalis og deres arbejde med at yde omsorg for flygtninge, skabe fred og værne om miljøet.

Inden pave Frans forlod Sverige tirsdag den 1. november tidlig eftermiddag, fejrede han katolsk gudstjeneste på Swedbank station i Malmø for omkring 18.000 nordiske katolikker. *NM*

Læs mere om pavebesøget på side 8-9 og på bagsiden.

Klarhed udbedes

Fire fremtrædende kardinaler bad i september paven om klarhed over tvivlspunkter i Amoris Laetitia, men fik tilsyneladende ikke svar. Nu har de offentliggjort deres brev til paven.

TEOLOGI "Den hellige Fader har besluttet ikke at svare. Vi har opfattet denne suveræne afgørelse som en indbydelse til at fortsætte med overvejelser og diskussion, fredeligt og respektfuldt. Og derfor informerer vi hele Guds folk om vores

initiativ og stiller samtlige dokumenter til disposition".

Sådan skriver de fire kardinaler Raymond Burke, Walter Brandmüller, Carlo Caffarra og Joachim Meisner i en kommentar til en appel, der mandag den 14. november kunne

læses på mange online-medier. Appellen blev oprindeligt sendt til Vatikanet, der bekræftede modtagelsen den 19. september.

Kardinalerne skriver, at baggrunden for appellen er "en dyb pastoral bekymring" over den "usikkerhed" og "forvirring", som *Amoris Laetitia* har skabt blandt de troende. Videre står der i indledningen: "Kirkens store tradition lærer os, at udvejen fra situationer som denne består i at henvende sig til Den hellige

Fader og bede Den apostoliske Stol opklare den tvivl, som er årsagen til usikkerhed og forvirring". Spørgsmålene beskæftiger sig med det kontroversielle ottende kapitel i dokumentet og især med spørgsmålet, om fraskilte gengifte kan modtage kommunionen. Dette spørgsmål har været diskuteret i månedsvis, og her har fronterne været trukket skarpt op.

Kardinal Kasper ser dokumentet som en bekræftelse af, at fraskilte gengifte i enkelttilfælde kan modtage kommunionen uden at være seksuelt afholdende. "Der er åbninger der - det er helt klart" sagde han i april i Aachen kort efter, at *Amoris Laetitia* var blevet offentliggjort. Samme holdning indtager Wiens ærkebiskop, kardinal Christoph Schönborn.

Kardinalerne understreger, at de ikke ønsker dokumentet opfattet som et "konservativt" angreb på de "progressive". De ønsker med initiativet at skabe klarhed og henvendte sig derfor til paven i bevidstheden om, at "Petrestjenesten er en tjeneste for enheden og at det tilkommer Peter at styrke sine brødre i troen." "Vi håber, at ingen - med urette - dømmer os som modstandere af Den hellige Fader og som mennesker, der mangler barmhjertighed", skriver de videre.

Dokumentet består af fem punkter, der efter klassisk tradition er formuleret som dubia - det vil sige *Fortsættes side 2*

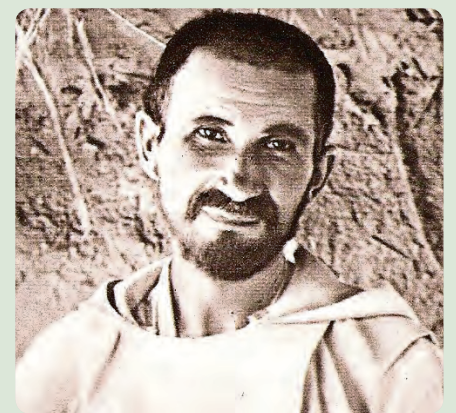
Caritas

Flygtningearbejde i verdens brændpunkter. *Læs mere på side*

4

Charles de Foucauld

Vi mindes 100-året for hans død. *Læs mere på side*

5

Pave Frans

Alt om pavebesøget i Malmø og Lund. *Læs mere på side*

8-9

En epoke er slut

Sankt Joseph Søstrenes moderhus bliver plejecenter. *Læs mere på side*

10

Niels Steensens Gymnasium
... dit valg, dit liv

- Fællesskab, faglighed og refleksion
- International profil og Kinalinje
- Jesuitergymnasium og max 25 elever i hver klasse

Se mere på www.nsg.dk

Orienteringsaften: Torsdag den 12. januar kl. 19.30

Sankt Kjelds Gade 3, 2100 København Ø, tlf. 39 16 23 40

KO mener

Undervejs

Betydningen af pavebesøget i Sverige afhænger af hvem man spørger. Såkaldte 'liberale' lutheranere og katolikker har rost mødet som endnu et skridt mod fuldt fællesskab, mens konservative i begge lejre har mødt omfavnelserne og underskriftsceremonierne med en vis skepsis. Begge er urealistiske, skriver Dwight Longenecker i en kommentar på *Crux.com*. De, som mener, at en genforening er lige om hjørnet, er alt for optimistiske. Og konservative, der fremfører, at "ønsker de fuldt fællesskab, kan de bare blive katolikker", er alt for pessimistiske.

Den økumeniske markering i Lund var først og fremmest en markering af reformationsjubelåret og 50-års teologiske drøftelser. Og en vurdering af resultatet må anskues ud fra en række økumeniske principper, mener Longenecker. To af dem var helt centrale for 2. Vatikankoncil: *aggiornamento*, dvs. "at ajourføre" – koncilsfædrene ønskede at ajourføre den katolske tro, så den blev mere imødekommende overfor andre kristne trossamfund gennem at se dem som vore "adskilte brødre"; og opgaven med at ajourføre Kirkens tro skulle afbalanceres mod *resourcement*-princippet – en tilbagevenden til de kristne kilder.

I tiden op til konciliet voksede kendskabet til Oldkirken og de første kristnes tro, traditioner og fromhedsliv. Teologer i begge lejre så *resourcement*-princippet for en stor økumenisk gave; i stedet for at videreføre århundreders teologiske stridigheder, mente de, at den nye indsigt gjorde én bedre i stand til at dele den tro, som forenede alle kristne før reformationen.

På baggrund af *aggiornamento* og *resourcement* udviklede teologerne en ny metode til økumenisk diskurs, hvor teologiske begreber og definitioner fra reformations- og modreformationstiden blev opgivet til fordel for en fælles forskning i Oldkirkens tro, sprogbrug og begrebsverden, som så skulle danne udgangspunkt for en farbar vej mod fællesskab.

Disse principper har ikke blot skabt reelle økumeniske fremskridt, men også forvirring og utilfredshed. For kristne i begge lejre, som værner om deres tro i dens rene og éntydige form, har mest haft øje for den forvirring og uklarhed, som er fulgt i økumeniens kølvand i forsøget på at bygge bro over modsætninger – modsætninger, som ikke alene overvindes ved flotte økumeniske hensigtserklæringer.

Uden at forklejne de opnåede resultater på vejen mod fuldt fællesskab må man ikke glemme, at der fortsat eksisterer nogle – men grundlæggende – forhindringer på denne vej, fx det katolske embedssyn, dens nadverforståelse og synet på homoseksuelle ægteskaber. Og disse forhindringer består fortsat efter hensigtserklæringerne.

Dette bør dog ikke overskygge de hidtil opnåede resultater, og i Lund betonedes man, at målet for lutheranerne og katolikerne på lang sigt fortsat er fuldt fællesskab. Vi må ikke glemme, at der først kom rigtigt skred i de katolske-lutheranske relationer i 1960'erne efter århundreder med stridigheder. Derfor er det naivt at tro, at en formel genforening ligger lige om hjørnet. Udviklingen bør anskues i et større historisk perspektiv, hvor katolikerne og de ortodokse fortsat tilnærmer sig hinanden efter det store skisma tilbage i år 1054. *NM*

Ny instruktion om begravelse og ligbrænding

Kirken ønsker begravelsesformer, der afspejler det kristne opstandelseshåb.

INSTRUKTION Troslærekongregationen har udstedt instruktionen *Ad resurgendum cum Christo* (At genopstå med Kristus) om begravelse af de afdøde og opbevaring af asken i tilfælde af ligbrænding.

Instruktionen, der blev godkendt af paven den 18. marts og er dateret den 15. august, blev offentliggjort den 25. oktober.

Siden 1963 har det været tilladt også for katolikker at praktisere ligbrænding under forudsætning af, at man med valget af denne metode ikke gav udtryk for mangel på tro på de dødes opstandelse. Siden er ligbrænding blevet endnu mere udbredt, i samfundet såvel som blandt katolikker. Troslærekongregationen har udstedt instruktionen for at sikre sig, at man trods valget af ligbrænding ikke fornægter troen på opstandelsen eller svækker vigtigheden af at

mindes de afdøde i kirkelig sammenhæng.

I instruktionen anbefales det, i overensstemmelse med gammel kristen tradition, at de dødes legemer bliver begravet, dvs. primært jordfæstes. Dette for at have et sted, hvor man som kristent fællesskab kan samles om de afdøde efter forinden at have vist respekt for det døde legeme. At begrave de døde er også én af de legemlige barmhjertighedsgerninger. "Derfor må vi heller ikke for hurtigt opfatte det at pleje eller besøge et gravsted, som en byrde, man vil spare sig selv eller sine efterladte for. Med vor kristne begravelsestradition giver vi udtryk for troen på opstandelsen og tager afstand fra teorier om, at døden skulle betyde personens totale tilintetgørelse og en gåen op i Moder Natur," skriver biskop Czeslav i sit ledsagerbrev til instruktionen.

38 albanske martyrer

Martyrer under landets kommunistiske regime.

FORFØLGELSE Under mere end 40 års kommunistisk styre i Albanien, som i 1967 erklærede sig som verdens første ateistiske land, blev det at slå korsets tegn, bære kors om halsen eller på anden måde vise sin religiøse tro anset for en alvorlig forbrydelse. Under regimet blev kirker, moskéer og andre bedesteder omdannet til indkøbscentre, sportshaller eller teatre.

Denne skæbne overgik også den katolske domkirke i byen Shkodra tæt ved grænsen til Montenegro. Den fungerede i mange år som sportshal, men lørdag den 5. november dannede den rammen om saligkåringen af 38 albanske martyrer, hvor kardinal Angelo Amato, præfekt for helgenkåringkongregationen, præsiderede saligkåringssceremonien på torvet foran

domkirken. Blandt de 38 martyrer var flere biskopper, præster og almindelige troende.

Ærkebiskop af Shkodra, Angelo Massafra, har til *Catholic News Agency* fortalt, at alle de dræbte i Shkodra blev tvunget til at gå en særlig rute til henrettelsespladsen, hvor de "blev torturerede, spyttet og hånet for til sidst at blive henrettet". Vejen til henrettelsespladsen gik forbi domkirken, hvilket var "helt bevidst for at minde dem om, at de måtte lide fordi de elskede Kristus", sagde ærkebiskoppen, der tilføjede:

"Saligkåringssceremonien er en glædesfest, og tusindvis af albanere over hele verden fulgte med i den. Denne lille, og dog store Kirke, har givet Verdenskirken utallige martyrer".

► *Fortsat fra forside* spørgsmål, der kan besvares med et ja eller et nej.

Det første punkt af de fem dubia spørger med baggrund i *Amoris Laetitia* nummer 300-305 og den omstridte fodnote 351: Kan der gives absolution og adgang til den hellige kommunion for en person, der er i et

Kardinal Burke. Foto: Wikimedia.

gyldigt ægteskab, men lever sammen med en anden i "more uxorio" (som mand og hustru)? I *Familiaris Consortio* bekræftede den hellige Johannes Paul II, at fraskilte gengifte kun kan modtage den hellige kommunion, hvis de lever sammen "som bror og søster". Dette har indtil nu været Kirkens tradition.

I de næste fire punkter spørges der, om der efter *Amoris Laetitia* stadig er absolutte moralske normer, der gælder uden undtagelse. Der spørges, om Johannes Paul II's lære om samvittigheden i *Veritatis splendor* skal følges. Her afvises det, at den enkelte ud fra sin samvittighed kan vælge ikke at følge en absolut moralsk norm.

Er det endnu muligt efter *Amoris Laetitia* at sige, at en person, der objektivt set lever i et ægteskabsbrud, befinder sig i en situation af svær synd? spørger dokumentet.

På spørgsmålet om hans skrivelse bringer konkrete nyheder m.h.t. sakramentsforvaltning har pave Frans tidligere svaret "Jeg kunne sige ja punktum. Men det ville være for lille et svar."

Han har indirekte forsvaret, at fraskilte gengifte i enkelttilfælde kan modtage kommunionen, men afvist en for liberal praksis. Det skete i et brev til de argentinske

Hvis man alligevel vælger ligbrænding, er der nu klarere regler for, hvad der må ske med asken:

Asken skal anbringes på en kirkegård, i en kirke eller et andet sted, som den kirkelige øvrighed har godkendt til dette formål. Derfor må man ikke opbevare en afdøds aske i hjemmet. I lande, hvor der måtte herske andre traditioner, skal den kirkelige øvrighed godkende dette.

Under ingen omstændigheder må asken deles mellem familiemedlemmer. Det er heller ikke tilladt at strø asken ud på havet eller sprede den ud over jorden eller anbringe den i smykker eller andre beholdere.

"Man skal betænke, at instruktionen er udfærdiget med henblik på hele Kirken. Derfor er der måske nogle elementer i den, som ikke er kendt eller relevante her i landet. Overordnet gælder det dog, at vi med vort valg af begravelsesmetode og eventuelt af et ukendt begravelsessted kan komme til at udtrykke eller fremme en begrænset tro på opstandelsen og fællesskabet med de afdøde", slutter biskoppen.

NM

Heller ikke muslimerne, som udgør ca. 70 procent af landets befolkning, undslap det kommunistiske regimes forfølgelser. Tusindvis levede under store lidelser i koncentrationslejre og fængsler på grund af deres religiøse tro. Mange overlevede dog kommunismens terror, blandt dem p. Ernest Simoni, som sad sammenlagt 28 år i arbejdslejr, og som pave Frans netop har kreeret til kardinal på konsistoriet den 19. november. Blandt andre overlevende var sr. Marije Kaleta. Begge mødte de paven, da han tidligere i år besøgte landet, og mødet berørte paven meget. Ærkebiskop Massafra omtaler p. Simoni og sr. Kaleta som "de andre fangers hemmelige trøstere". Det lykkedes for p. Simoni regelmæssigt at fejre messe i de år, han sad i fangenskab.

NM

biskopper, der i en vejledning havde skrevet, at de i *Amoris Laetitia* så en mulighed for at give kommunionen til katolikker, der lever i kirkeretligt problematiske forhold. Gerhard Müller, præfekt for troslærekongregationen, har ikke ytret sig offentligt om de fem spørgsmål i kardinalernes skrivelse.

LR

Amoris Laetitia: en apostolisk exhortation om ægteskabet og familien dateret den 19. marts 2016 af pave Frans

Veritatis splendor: Encyclica om katolsk morallæredateret 6. august 1993 af pave Johannes Paul II

Familiaris Consortio: Apostolisk exhortation om ægteskabet og familien dateret 22. november 1981 af pave Johannes Paul II.

Paven frasiger sig endnu en luksus

Sommerresidensen Castel Gandolfo lidt uden for Rom omdannes til museum.

Tekst: National Catholic Reporter

PAVEN Han frasagde sig sin store lejlighed i Vatikanet og valgte en Ford Focus til at komme rundt i Rom i. Nu har pave Frans besluttet at give afkald på pavernes historiske sommerresidens, deres feriested gennem næsten 400 år.

Uden nogensinde at have overnattet dér, har paven nu besluttet, at det apostoliske palads og dets have i Castel Gandolfo, beliggende ca. 25 km fra Rom, fremover skal være museum. Det åbnede den 21. oktober og giver offentligheden indblik i et palads, hvor paver opholdt sig og døde.

”Det er en stærk symbolsk gestus, som viser denne paves pastorale politik”, siger Antonio Paolucci, Vatikanmuseernes chef og fremover også ansvarlig for driften af Castel Gandolfo som museum. ”Pavens villa er ellers en arkitektonisk og kunstnerisk perle, som mange af hans forgængere har beboet, men stedet interesserer ham ikke”.

Siden hans valg i 2013, har pave Frans sendt chokbølger gennem Den katolske Kirke ved at frasige sig pavedømmets traditionelle pragt og ved at bo i en simpel lejlighed i gæstehuset Santa Marta inden for Vatikanets mure. Han synes sjældent at skære ned i sit krævende arbejdsprogram, heller ikke om sommeren.

Indblik i pavelige gemakker

Mens pave Frans kun har besøgt Castel Gandolfo få gange siden sit valg, viste den hellige pave Johannes Paul II (1978-2005) og pave emeritus Benedikt XVI (2005-2013) sig ofte i dette højtbeliggende palads i nærheden af Rom.

Benedikt fløj dertil med helikopter to uger efter at han havde meddelt sin historiske beslutning om at abdicere i februar 2013, og pave Frans mødte ham senere dér til private drøftelser.

Det er første gang, at offentligheden nu får mulighed for at se pavernes flotte bolig, som omfatter et privatkapel, bibliotek og arbejdsrum, og som har været anvendt af paverne lige siden 1600-tallet. Besøgende får også mulighed for at se den seng, hvor Johannes Paul II restituerede sig efter attentatforsøget på Peterspladsen i 1981.

”Det vil fortsat være en pavelig villa”, forklarer Sandro Bargaglio, kurator for Vatikanmuseernes historiske samlinger, ”men takket være pave Frans’ store generøsitet får alle nu mulighed for selv at se det”.

Castel Gandolfo var tidligere en befæstning, og paladset har været i pavelig eje siden 1596, og har i århundredernes løb udvidet sig til nu at omfatte et område på ca. 55 hektarer. Det fungerede som tilflugtssted

Sommerresidensen Castel Gandolfo lidt uden for Rom har været i pavelig eje siden 1596. Den omdannes nu til et museum. Foto: CPP/CIRIC.

for 12.000 mennesker under et af de blodigste slag under 2. Verdenskrig, da de allierede tropper kæmpede sig nordpå på den italienske halvø efter landgangen ved Anzio i 1944. Ifølge Vatikanet var mange af disse flygtninge gravide, og op imod 40 kvinder fødte deres børn i den pavelige seng, hvorfor disse børn blev kaldt ”pavens børn”.

I 2014 åbnedes haven for besøgende delvist for at kompensere for det indtægtstab, som byen havde oplevet efter at pave Frans besluttede sig for at blive i Rom. I haven finder man blandt andet ruiner helt tilbage fra kejser Domitianus (81-96 e.kr), der havde en sommervilla dér. Ejendommen driver desuden et jordbrug, som forsyner Vatikanet med frisk mælk, æg, honning og andre fødevarer. Sidste år blev der etableret en fast ugentlig togforbindelse, således at besøgende har mulighed for at se Vatikanet og Castel Gandolfo i løbet af en éndagstur. De kan få en guidet rundvisning i den private bolig, herunder det rum hvor Pius XII udnævnte Angelo Roncalli, den senere pave Johannes Paul XIII (1958-63) (1958-63), til kardinal i 1953.

Kort nyt

Luthersk hæder

TYSKLAND Kardinal Karl Lehmann, tidl. formand for landets katolske bispekonference, er blevet hædret af Den tyske evangeliske Kirke som en pioner i de økumeniske tilnærmelser mellem de to kirkesamfund. I en ceremoni på årsdagen for reformationen, den 31. oktober, sagde dens formand Heinrich Bedford-Strohm, at kardinal Lehman meget hurtigt havde forstået, hvilke muligheder denne anledning rummede økumenisk set.

Bedford-Strohm henviste også til den økumeniske markering i Lund i Sverige, hvor pave Frans deltog, og sagde at det var ”et vigtigt signal om forandring og forsoning”.

Kardinal Karl Lehmann har udtalt, at markeringen af 500-året for reformationen var en ekstraordinær symbolsk begivenhed og et stærkt incitament for begge kirkesamfund til at arbejde mod ”endnu større enhed i Jesu Kristi Kirke”.

Jordskælv

ødelægger basilika

ITALIEN Jordskælvet, som ramte den centrale del af landet natten den 30. oktober, har blandt andet beskadiget mange bygninger i byen Nursia, herunder den kendte basilika Sct. Benedikt.

Basilikaen, der er bygget mellem 1290 og 1338, er opført på det sted, som traditionelt anses for at være den hellige Benedikts og hans tvillingesøster Sankt Scholasticas fødested. Et klokketårn, der blev opført i 1400-tallet, blev ødelagt af et jordskælv i 1703 og erstattet af et mindre tårn. I det 18. århundrede var kirken genstand for en omfattende renovering, og den indeholder mange uerstattelige malerier og fresker.

Den hellige Benedikt af Nursia, født i år 480 i en velhavende familie, drog omkring år 529 med nogle munke til Monte Cassino. Her grundlagde han et nyt kloster og nedskrev benediktinernes ordensregel (også kendt som ’Benedikts Regel’). Han betragtes som faderen til den vestlige Kirkens munkevæsen og én af Europas værnehelgener.

Benediktinermunkene i Nursia, der holder opsyn med basilikaen, skriver på *Twitter*, at de alle er uskadede, men at store dele af basilikaen er blevet ødelagt under jordskælvet.

Ny generalabbedisse for Birgittasøstrene

Søster Fabia Kattakayam ordenens 5. generalabbedisse.

ORDENSLIV Birgittasøstrene af den hellige Maria Elisabeth Hesselblads ordensgren har på deres netop afsluttede generalkapitel i Farfa, Italien, valgt sr. Fabia Kattakayam til ordenens 5. generalabbedisse. Hun efterfølger Moder Tekla Famiglietti, som trådte tilbage på grund af alder. Moder Tekla har stået i spidsen for ordenen i 37 år fra 1979, og fra 1981 som generalabbedisse valgt af ordenens generalkapitel.

Moder Fabia er 52 år og har de sidste seks år været priorinde for birgittaklosteret i Napoli. Hun er født i den sydindiske delstat Kerala, men har arbejdet i Italien de sidste tredive år. Til generalvikar (generalabbedissens stedfortræder) valgte kapitlet sr. Hilaria fra Sct. Birgitta Kloster i Maribo. Moder Hilaria stammer fra Mexico og har været i Norden i ti år.

I løbet af Moder Teklas 37 år i spidsen for ordenen er antallet af klostre mere end

fordoblet ligesom antallet af søstre er vokset markant. I dag har den birgittinske ordensgren over 600 søstre, som er aktive i 55 klostre i 19 lande på fire kontinenter. I Indien findes der 21 birgittaklostre spredt i flere delstater: Delstaten Kerala har fem klostre i Pariyaram, Kozhikode, Kalamasery, Thiruvananthapuram og Neyyattinkara. Birgittinerordenens officielle navn er *Ordo Sanctissimi Salvatoris, O.Ss.S.* – Den Allerehelligste Frelsers Orden.

Ordenens første generalabbedisse var Moder Elisabeth Hesselblad (1870-1957), som blev efterfulgt af sin nære medarbejder lige fra ordenens grundlæggelse, den engelske Moder Riccarda Beauchamp Hambrough (1887-1966), som var generalabbedisse fra 1958 til 1964. Den tredje generalabbedisse var den schweiziske Moder Hilaria Laubenberger (1916-85), som ledede ordenen fra 1964 til 1979.

NM

Den nye generalabbedisse er født i Indien, men har arbejdet i Italien i tredive år.

JULEINDSAMLING 2016

Giv flygtninge en bedre hverdag i Tchad

Giv et bidrag i din kirke søndag den 27. november. Du kan også støtte via MobilePay 60 79 18 87 eller via girokortet vedlagt dette nummer af Katolsk Orientering

Caritas

Flygtningekvinde med dagens høst af grøntsager.

land – målt på økonomisk, social og politisk udvikling. Da Caritas' programkoordinator, Lotte Pérez Valera Jensen, tidligere på året talte med en regeringsrepræsentant i Tchad, blev der da heller ikke lagt skjul på, at det er svært at huse de mange flygtninge: "Vi har pligt til at tage imod flygtningene fra Sudan, men vi har svært ved at hjælpe dem med de mest basale behov såsom vand, mad, husly, uddannelse og sundhed."

Alligevel er Tchad blandt de 10 lande, som huser størstedelen af verdens flygtninge.

Hjælp til flygtninge og lokale

Siden 2005 har Caritas derfor arbejdet med at sikre rent drikkevand til mere end 35.000 flygtninge i to af flygtningelejrene. Når et så fattigt land som Tchad oversvømmes af en stor flygtningestrøm, går det hårdt ud over lokalbefolkningen. Vand, jord og brænde er en mangelvare i Tchad. Når flere tusinde flygtninge pludselig skal bruge de samme ressourcer som lokalbefolkningen, giver det anledning til konflikter mellem de to grupper. Caritas har derfor også boret brønde til lokalbefolkningen i de omkringliggende landsbyer.

Samarbejde skaber integration

Som noget helt nyt åbner regeringen i Tchad nu for, at flygtningene kan flytte ud af lejrene og bosætte sig i omkringliggende landsbyer. Det giver dog også grobund for konflikter. Alligevel ser mange bønder en fordel i at slå sig sammen med flygtningene og dyrke jorden: "Jeg stiller gerne mine marker til rådighed for flygtningene," fortæller en bonde i landsbyen Coursigué.

"Vi deler udgifterne til indhegningen, så husdyrene ikke kommer ind og æder vores afgrøder. Vi avler frø og stiklinger sammen, og så lærer jeg nye måder at dyrke grøntsager på."

Caritas støtter både flygtninge og lokale med grøntsagsfrø, haveredskaber og adgang til vand. På den måde sikres børn og voksne mod under- og fejlernæring, og familierne får mulighed for at sælge overskuddet af grøntsager på det lokale marked. For pengene kan de købe madvarer, tøj og sæbe – varer som dækker familiernes helt basale behov. Ved at støtte både flygtninge og lokale styrker Caritas integrationen og den fredelige sameksistens i området.

Tchad:

Areal: 30 gange større end Danmark

Befolkningstal: 13,2 millioner

Nabolande: Sudan, Den Centralafrikanske Republik, Nigeria, Libyen, Niger

Sprog: 120 forskellige sprog og dialekter, fransk og arabisk er officielle sprog

Religion: Muslimer 53 %, katolikker 20 %, protestanter 14 %, animister 7 %, andre 6 %

BNI: 2.085 USD per indbygger i 2015, 37 % af befolkningen lever for under en dollar om dagen

Børn: Der fødes i gennemsnit 4,5 børn per kvinde, 30 % af børn under 5 år er underernærede

Forventet levetid: 53 år for kvinder og 51 år for mænd

Kilde: FN's Udviklingsprogram (UNDP)

Tchad – et fattigt land med tusinder af flygtninge

I år hjælper Caritas' juleindsamling flygtningefamilier i Tchad, som er flygtet fra konflikten i Darfur i Sudan, og familier, som bor i landsbyerne i nærheden af de store flygtningelejre. I alt 600 får hjælp.

Tekst og foto: Caritas

AFRIKA Det ørkenrige afrikanske land Tchad huser lige nu mere end 380.000 flygtninge. Omkring 300.000 af dem er flygtet fra den væbnede konflikt i Darfur i nabolandet Sudan. I Darfur har militsstyrker, med støtte fra den sudanesiske regering, systematisk overfaldet og fordrevet indbyggerne. Siden konfliktens start i 2003, er hundredetusinder af mennesker blevet

dræbt, mens flere millioner er drevet på flugt til nabolandene.

I den østlige del af Tchad bor flygtningene i 13 flygtningelejre. Størstedelen af dem har boet i lejrene i mere end 10 år, og der ingen udsigt til, at de kan vende hjem lige foreløbig. For både FN og den tchadiske regering er de mange flygtninge en stor udfordring. Tchad er verdens fjerde-fattigste

En historie om ligeværdighed og dialog

Status på et flygtningeprojekt i Thailand.

MYANMAR Med sammenbruddet i Syrien er flygtningestrømmen fra Mellemøsten kommet øverst på Europas dagsorden.

Men Caritas årsmøde i oktober viste, hvordan landene uden for Europa fortsat tager broderparten af flygtningene fra verdens brændpunkter. Ved årsskiftet afslutter Caritas Danmark sit engagement i Thailands flygtningelejre. Et indlæg fra Ben Mendoza, direktør for NGO-organisationen COERR, blev for undertegnede højdepunktet på mødet. Mendoza gjorde på årsmødet status på mange års indsats i flygtningelejre i Thailand. Han havde arbejdet i velbetalte jobs i farmaceutiske virksomheder over hele verden, da han valgte at gå langt ned i løn og arbejde for Caritas for på den måde at give noget tilbage til fællesskabet.

Baggrunden for konflikten

I den thailandske jungle ved grænseområderne ind til Myanmar, lever der p.t. omkring 100.000 flygtninge fra Myanmar i 9 store lejre.

Lige siden briterne trak sig ud af landet i 1947, har grænseprovinserne i Myanmar været et uroligt område. Der har været konstante spændinger mellem burmeserne og karenfolket, en mindretalsgruppe, der siden landet blev selvstændigt har kæmpet for uafhængighed.

En meget stor gruppe mennesker – både karenere og den lokale thaibefolkning – er

derfor kommet i klemme mellem militæret og karenernes oprørshær. I 1984 begyndte burmeserne at krydse grænserne for at søge sikkerhed i Thailand.

Lige siden dengang har de været anbragt i flygtningelejre, hvor de har haft et usikkert håb om, at de måske engang ville kunne vende tilbage. Men også lokalbefolkningen har været præget af situationen i de stærkt militariserede grænseområder. Mendozas oplæg fortalte om et stykke udviklingsarbejde, hvor Caritasmedarbejderne og flygtningene nok har haft forskellige roller, men i høj grad har været ligeværdige. Mange af de flygtninge, som har været i kontakt med projektet, har fået nye kompetencer og er kommet væk fra den passive flygtningerolle.

Pionerer i Thailand

"Vi har brug for både penge og assistance til flygtningearbejdet. Hvem kan hjælpe?" spurgte Caritas Thailand tilbage i 1978 på et internationalt møde. Daværende generalsekretær for Caritas Danmark, Annelise Timmermann, rakte omgående hånden i vejret, og lige siden har Caritas Danmark været med i flygtningearbejdet i Thailand.

I mange år har flygtningene levet i deres eget parallelsamfund. De har ikke måttet tage arbejde uden for flygtningelejrene, der blev bevogtet af det thailandske militær.

En del af flygtningene er kommet til USA,

Ben Mendoza fortæller om flygtningearbejdet i Thailand. Foto: Lisbeth Rütz.

Canada og Danmark som kvotaflygtninge under FN. Man er nu kommet til det punkt, hvor en del flygtninge er vendt tilbage til Myanmar. Det er ikke en let proces, for en hel generation er vokset op i lejrene. COERR's projekter er baserede på hjælp til selvhjælp. De skal blandt andet styrke beboernes kompetencer og forberede dem på at vende tilbage til deres land.

Som årene gik, har thaimyndighederne vist større fleksibilitet og givet flygtningene lov til at dyrke jord i lokalområdet. COERR har støttet økologiske landbrugsprojekter med husdyrhold og dyrkning af næsten 50 forskellige slags grøntsager. Fra før at have været afhængige af fødevarerationer udefra er flygtningene nu blevet selvforsynende med friske fødevarer, og flere har en fast indtægt ved salg af produkterne. De friere forhold har betydet, at lejrene i dag

summer af liv og kreativ energi. Mange af flygtninge har startet små virksomheder, hvor de producerer alt, hvad der er brug for i dagligdagen – fra sæbe og salver til fejekoste. Det har betydet, at mange af dem har sat sig ind i elementær marketing og salgsteknik. Thailands udenrigsministerium har støttet aktiviteterne. Det er første gang, de har støttet en NGO-organisation. LR

COERR (Catholic Office for Emergency Relief and Refugees) er en NGO-organisation, der skal hjælpe ofre for naturkatastrofer og flygtninge. Den blev grundlagt den 20. December 1978 af den thailandske bispekonference CBCT (Catholic Bishops' conference of Thailand).

Fra playboy til eremit

For 100 år siden døde Charles de Foucauld.

Tekst: Lisbeth Rütz

FRANKRIG En kugle borede sig gennem kraniet og dræbte Charles de Foucauld på stedet. Det skete den 1. december 1916 ved Tamanrasset i Saharas ørken. Med kuglen blev der sat et brutalt punktum for et liv, der også i dag – 100 år efter – fortsætter med at fascinere mange mennesker. Charles de Foucauld var militærmand, linguist, opdagelsesrejsende og trappist og levede de sidste år af sit liv som eremit i Saharas ørken.

I 1858 bliver han født ind i en gammel fransk adelsslægt. Flere af hans forfædre var korstogsriddere, og familien har stærke katolske rødder. Han får en hård barndom. Allerede i 1864 mister han begge sine forældre med knap et halvt års mellemrum. Charles de Foucauld vokser sammen med lillesøsteren Marie Ines op hos bedsteforældrene i Strassbourg. I 1870 bryder krigen mellem Frankrig og Preussen ud, og familien må flygte.

Charles de Foucauld udvikler sig til et utilpasset, stille og indadvendt, sygeligt barn, der kan eksplodere i pludselige vredesanfald. Han vokser op i en tid med religiøs skepticisme, og den tro, der engang var en naturlig del af hans barndom, bliver mere og mere fjern og uvedkommende for ham. På jesuitergymnasiet Sainte-Geneviève i Paris, hvor han forbereder sig til optagelsen på officersskolen Saint Cyr, er der stram religiøs disciplin og her vender han sig helt væk fra troen.

En vild ungdom

Han knytter sig nu tæt til bedstefaren, oberst Beudet de Morlet, men mister ham som 18-årig. Med bedstefarens død forsvinder det faste anker i hans tilværelse. En del af den store arv bliver brugt på foie gras og champagne, vilde fester og dyre damer. Den ene elskerinde afløser den anden, og i ti år lever han fuldstændig kaotisk med det ene mål at presse så meget nydelse som overhovedet muligt ud af livet.

Da hans regiment bliver sendt til Algeriet i 1880, følger elskerinden Mimi med ham under navnet vicomtesse de Foucauld. Den militære ledelse presser på; men han nægter at opgive forholdet og bliver til sidst afskediget. Han fester videre og slår sig ned i Vian sammen med Mimi.

En dag ser han i avisen, at hans gamle regiment er i kamp i Algeriet. Han bryder med Mimi, får lov til at genindtræde i hæren og kæmper i seks måneder i Algeriet sammen med regimentet. Her viser han sig som god og afholdt officer. En overgang planlægger han at gifte sig, men opgiver på grund af familiens modstand. I Algeriet studerer han intensivt arabisk, og her arbejder han med sit projekt om at rejse gennem Marokko.

Opdagelsesrejsende

Dengang var Marokko et lukket land for kristne. Men de Foucauld har en plan. Han klæder sig ud som fattig jøde og udgiver sig for at være rabbi Joseph Aleman fra Moldavien, der er på besøg hos de jødiske menigheder i Marokko. Sammen med rabbineren Mardochee Aby Serour rejser han fra juni måned 1883 til maj 1884 gennem Marokko, hvor han tegner landskaber, foretager opmålinger og beskriver Saharas

topografi. Han rejser gennem Atlasbjergene og oplever steder, som ingen europæer endnu havde set. Mødet med befolkningens dybe gudstro gør et stærkt indtryk på ham.

”Islam rystede mig dybt. At se denne tro, disse sjæle der levede i Guds konstante nærvær, lod mig skimte noget større, noget sandere end mine overfladiske sysler” skriver han i et brev til vennen, kartografen Henry de Castries. I Paris offentliggør han sine undersøgelser, der vækker stor opsigt og belønnes med en guldmedalje fra det geografiske selskab i Paris.

”Gud, hvis Du er til, så lad mig lære Dig at kende”.

Ekspeditionen gennem Marokko blev en sjælerytelse og indledningen til en dybtgående omvendelsesproces for Charles de Foucauld. ”Gud, hvis Du eksisterer, så lad mig lære Dig at kende”, beder han. Gennem sin kusine Marie de Bondy kender han abbé Huvelin, en af tidens mest berømte sjælesørgere. I oktober 1886 går han ind i kirken Saint-Augustin i Paris. Her sidder Huvelin som sædvanlig i sin skriftestol. Foucauld går ind i skriftestolen og forklarer, at han gerne vil undervises i kristendommen. ”Fald på knæ og skrift” er svaret fra Huvelin. De Foucauld adlyder, og Huvelin beder ham om straks at modtage den hellige kommunion. Oplevelsen ændrer alt. ”Så snart jeg forstod, at der fandtes en Gud, forstod jeg, at jeg ikke kunne gøre andet end helt at leve for Ham”, skriver han. Huvelin bliver hans skriftefader og mangeårige åndelige vejleder. Han forsøger at dæmpe hans længsel efter en radikalt anderledes evangelisk livsstil.

Trappistmunk

Endnu er han uafklaret; men flere ting i året 1888 viser vejen for ham. Abbé Huvelin taler i en prædiken over lignelsen om pladserne ved bordet. I Lukas 14,1 står der: ”*Enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.*” Dette skriftsted gør et kolossalt indtryk på ham. Selv har han altid søgt at komme i første række; men nu vil han frivilligt tage den nederste plads. Han besøger trappistklostret Fontgombault og føler sig tiltrukket af den radikale fattigdom dér.

Mellem slutningen af november 1888 og begyndelsen af februar 1889 er han på pilgrimsrejse til det hellige land. Her er det, som om Jesus bliver meget mere konkret og synlig for ham, og ved juletid føler han en meget stor glæde, da han dvæler ved fødselsgrotten i Betlehem og i Nazareth.

I 1890 træder han ind i trappistklostret Notre Dame des Neiges i Ardèche. Her, i det mest højtliggende kloster i Frankrig, hvor der er sne op til halvdelen af året, føler han dyb glæde ved at leve et enkelt klosterliv med hårdt fysisk arbejde, bøn og stilhed. Seks måneder efter får han lov til at fortsætte noviciatet i datterklostret i Akbès i Syrien. Fra Akbès skriver han efter tre måneder til Huvelin ”Nu håber De vel, at jeg har fået nok af fattigdommen? Nej, det har jeg ikke. For de rige er vi fattige, men ikke fattige som Vorherre var det, ikke fattige som jeg var det i Marokko og ikke fattige som den hellige Frans var det”.

Han er vedvarende i tvivl om han virkelig

Charles de Foucauld byggede sammen med franske soldater i 1911 en eremitbolig i næsten 3.000 meters højde ved Tamanrasset i den sydlige del af Algeriet. Bygningen blev genopbygget i 1954. Foto: Wikiwand.

er kaldet til at blive trappist, og to dage før han skal aflægge sine evige løfter, forlader han klostret. Han flytter til Nazareth, hvor han bliver gartner og arbejdsmand for et klarissekloster. Årene her kan beskrives som hans mystiske periode, hvor hans spiritualitet udkrystalliseres.

En dag mediterer han over den passage i Bibelen, hvor den gravide Maria besøger sin kusine Elisabeth. Her ser han bebudelsens mysterium – at Jesus allerede før sin fødsel er verdens Frelser. De første 30 år af sit liv levede Jesus et helt almindeligt, anonymt liv. Hans guddommelighed var skjult for alle. Charles de Foucauld vil lade sig inspirere af dette anonyme, fattige, enkle liv i Nazareth. Han vil selv leve anonymt og fattigt og dele sit liv med de nederste i samfundet. Du skal råbe Evangeliet ud fra tagene – ikke med dit ord – men med dit liv, skriver han.

Algeriet

Efter præstevielsen i 1901 kommer han til Algeriet. Han bor først i oasen Béni Abbès. Her skriver han en regel for det fællesskab, han ønsker at skabe. Og kravene er uhørt høje. Af sine medbrødre ønsker han tre ting – at de er villige til at lade sig halshugge, dø af sult og at de vil adlyde ham trods hans uværdighed.

Endelig får han sin første medbroder Michel. Men p.g.a. helbredsproblemer må Michel opgive efter en tid. Han flytter til ”det blå folk” – tuaregerne i Hoggarbjergene. Her deler han sin hverdag sammen med tuaregerne, samtidig med at han studerer deres sprog. Han oversætter deres poesi, arbejder på en tuaregisk ordbog og grammatik. Han kalder sig lille bror Charles af Jesus og lever der som eremit – for ingen muslimer er blevet omvendt og der er ikke kommet nye medbrødre. I 1908 får han helt exceptionelt tilladelse direkte fra Pius X til at læse messe alene.

Efter at Den første Verdenskrig er brudt ud, er der uro og spændinger mellem tuaregerne og senussierne – et islamisk broderskab. En dag bliver han overfaldet af en bande bevæbnede mænd. De leder efter værdier og våben i hans eremitbolig. Røverne bagbinder ham uden at han gør modstand, og en ung mand bliver sat til at bevogte ham, mens nogle kamelryttere nærmer sig fra det fjerne. Den unge mand tror, det er grænsesoldater og skyder i forvirringen Charles de Foucauld, der er dræbt på stedet. Han bliver senere begravet ved El Golea (i dag El Menia) i Algeriet.

Charles de Foucauld bliver saligkåret den 13. november 2005 af Benedikt XVI.

Charles de Foucauld i Béni-Abbès mellem 1901-1903. Foto: Wikipedia.

Sidste billede af Charles de Foucauld fra 1915. Foto: Wikipedia.

Havde Charles de Foucauld en særlig spiritualitet? Hvordan så han på Islam? Hvilke åndelige fællesskaber inspirerede han til? Det kommer der mere om i de næste numre af Katolsk Orientering.

Tusind års katolsk kirkeliv i Norge

– med nogle sideblik til Danmark.

Tekst: Ivar A. L. Hoel

KIRKEHISTORIE I Norge er der nu ca. 160.000 registrerede katolikker. Det er 3 % af befolkningen, i Oslo næsten 6 %. Dertil kommer en del titusinder, der ikke er registreret. I Danmark er vi nu 42.000 registrerede, og et ukendt antal titusinder der ikke er registreret. Denne forskel står i en enorm kontrast til forholdene for blot 30-40 år siden, da danske katolikker var langt flere end de norske, og de danske katolikkers forhold i årtier havde været misundelsesværdige, set fra norsk side.

Kirkens vækst i Norge og i Danmark

Et konkret eksempel: Den katolske menighed i Arendal, den gang Norges 6. største by, blev oprettet i 1911, Den blev omtalt som en "station", dvs. en missionsstation. I byen med ca. 23.000 indbyggere var der 2 fastboende katolikker. Did flyttede en præst og nogle nonner; de indrettede kirke i et lille lysthus og startede et hospital i hovedhuset. To år senere startede de en skole med to elever. I 1934 konverterede mine bedsteforældre dér, bl.a. under indtryk af Sigrid Undsets konversion. Da var menigheden vokset til 30-40, og der var i hele Norge 2.700 katolikker. I Danmark var der 27.000. I Arendal, i dag en by på 40.000, er menigheden nu på ca. 1.500 og skolen har 120 elever, medens sygehuset er blevet solgt til amtet i 70'erne. Hvordan er denne store forskydning mellem landene sket?

Nogle af svarene kan man finde i en nyudkommet og særdeles læseværdig norsk katolsk kirkehistorie, *Katolsk kirkeliv i Norge gennem 1000 år*. Den har sit udspring i en forelæsningsrække fra 2015 på Menighetsfakultetet. Dette oprindeligt indremissionske præsteseminar var i min ungdom centrum for luthersk anti-katolicisme, men har nu et frugtbar samarbejde med Kirken, og en stor del af norske katolske præstestuderendes studier forgår der – utænkeligt i Danmark. De 11 kapitler i bogen er skrevet af 6 forfattere, de fleste katolske, og handler hver om en bestemt epoke. De fremstår som reflekterede essays over begivenheder og personer, der "gennem generationer har drevet frem kristendomshistorien i vårt land". De er nemme at gå til, uanset deres akademiske baggrund og stringens. Til det positive indtryk føjer sig også de mange og velvalgte fotografier.

Kristendommens indførelse

At Norge blev kristent indebar, at Norge blev "integreret i europæisk kultur og åndsliv, gennem møder og samkvem med folk som gennem århundreder havde ladet sig forme af kristendommen." Det var en proces, der foregik over mindst to hundrede år, og fik sit slutpunkt med Olav den Helliges martyrdød i 1030. Kristningsprocessen har nok været meget lig den i Danmark, hvor Harald Blåtands rolle har været overvurderet på bekostning af alt hvad der gik forud, herunder Ansgars indsats. Ansgar, "Nordens apostel", spillede dog ikke nogen rolle for Norge; handelssamkvemet med den angelsaksiske verden har været meget vigtigere.

Reformationen blev påtvunget fra Danmark

I Danmark som i Tyskland var den lutherske reformation drevet frem af bybefolkningen, af borgerskab og universiteter. I Norge, som ikke havde universitet eller andre humanistiske centre, men et lille borgerskab, små byer, svag adel, var der ingen luthersk bevægelse, og reformationen var udelukkende et resultat af udefra kommende fyrstepolitik. Den blev påtvunget fra København med militær magt og ved kongeligt dekret. Christian den III's håndfæstning over for Rigsrådet i 1537 indebar, at Norge skulle "herefter være og blive under Danmarks krone, ligesom et af de andre lande Jylland, Fyn og Sjælland er, og herefter ikke være eller hedde intet kongerige for sig, men del af Danmarks rige og under Danmarks krone til evig tid". Kongens mål var klart: han ville sikre sig magten over Norge, politisk, militært og religiøst. Reformation og afskaffelse af Norges selvstændighed var to sider af samme sag.

Og efter knap tre hundrede år var det lykkedes: "I år 1800 var norsk katolicisme død." begynder biskop Bernt Eidsvig sit afsnit om det 19. århundrede. Men i 1843 gav den svenske kong Karl Johan tilladelse til at der kunne oprettes en menighed i Kristiania, til glæde for et tredivetalt udlændinge. Og i 1845 kom der en "dissenterlov", der i pagt med oplysningstidens toleranceideal, som også inspirerede 1814-grundloven, gav ret til en forholdsvis fri religionsudøvelse.

Antikatolicismen vokser

Som vi har set med eksemplet fra Arendal, voksede Kirken dog meget langsomt. Vokse gjorde også anti-katolicismen. Bernt T. Oftestad, der er ansvarlig for fire af bogens kapitler, har en fin analyse af antikatolicismens forskellige aspekter. Der var dels den luthersk-konfessionelle, der så med mistro på den rituelle, kultiske, sakramentale katolicisme: Den havde ikke "inderlighed" og var derfor ikke religiøst gyldig, men lagde vægt på noget dennesidigt som hierarki og pavemagt – foruden dens skriftstridige vranglære. Endvidere truede katolicismen den nationale enhed, eftersom den var en organisation ledet fra Rom. Og dertil kom den almindelige liberale kritik af en autoritær, antidemokratisk, illiberal kirke, der byggede sin tænkning om samfundet på en metafysisk begrundet naturret, og ikke havde forstået, at religion var en personlig følelseserfaring af det guddommelige. Denne kritik blev senere videreført af de kulturradikale – et ord der i øvrigt blev skabt af min navnefælle, den norske forfatter Sigurd Hoel.

Grundlovens forbud mod

jesuitter (oprindeligt også munkeordener og jøder) er et tydeligt eksempel. I 1923 foreslog regeringen, at forbuddet skulle ophæves, fordi det ikke var i pagt med samtidens opfattelse af religionsfrihed. Nogle biskopper, én professor ved universitetet og alle professorer ved Menighetsfakultetet var imod ændring, men de udgjorde dog et mindretal af de adspurgte sagkyndige. Men da sagen skulle behandles i Stortinget, var der kommet en lang række protester, fra menighedsråd, præsteforening, og nu fra samtlige Statskirkens biskopper. I 1925 stemte Stortingets flertal mod at ophæve forbuddet. Det var ikke jesuitternes katolicisme, der var problemet, sagde man, men det var en militant organisation i pavelig tjeneste, og desuden med en uacceptabel moral. Forbuddet blev stående til 1956.

Norskfødte katolikker kommer i mindretal

Op gennem tresserne skete der en ændring. Katolicismen blev mere acceptabel, ikke mindst i intellektuelle og kulturelle storbymiljøer. De norske dominikaneres indsats, med deres kulturåbne og økumeniske engagement, har været helt afgørende her. Men Kirken voksede ikke synderligt meget af den grund.

I dag, efter den store vækst, er de norskfødte katolikker i mindretal overalt, og udgør i dag en femtedel. Det er indvandringen, i særdeleshed af EU-borgere, samt registreringen af de indvandrede, der har gjort den store forskel. Dette sidste har imidlertid givet Kirken problemer, med dårlig omtale og sigtelse af biskop Eidsvig for groft bedrageri. Ved at indberette medlemmer, der ikke var katolikker, skulle Kirken have snydt sig til op mod 50 millioner i uberettiget statsstøtte – sådan fremstod sagen i medierne. Bogen har et par sætninger om sagen, men går ikke ind i problematikken. Da dette også er en væsentlig del af billedet af Kirken i Norge i dag, er der til højre tilføjet en separat redegørelse for emnet.

Norge sammenlignet med Danmark

Når man sammenligner udviklingen i Norge og Danmark, er der mange ligheder, ikke mindst med hensyn til præsternes store indsats i menigheder og som apologeter og publicister, samt søstrenes enorme indsats i hospitaler og skoler. Men der er også en del tydelige forskelle. Hvilken betydning har de mon haft?

Kirken i Norge gjorde op gennem 1800-tallet og under besættelsen meget ud af et fremstå som norsk; i Danmark blev den associeret med polakker. Præsterne i Norge kom ofte fra Holland eller Frankrig; i Danmark ofte fra Tyskland. I Norge var det dominikanere, som var den mest synlige orden i offentligheden; i Danmark jesuitter. I Norge har man gjort meget ud af medlemsregistrering, også fordi det har økonomisk betydning; i Danmark – ja, hvad gør man?

Og med hensyn til det aktuelle tema, kirkehistorie: I Norge er der udgivet tre bøger om Den katolske Kirkes historie, *Norvegia Catholica* i 1942, *Den katolske Kirke i Norge* i 1993, samt den nuværende, alle tre er væsentlige bøger. I Danmark findes der intet tilsvarende. Var det ikke en idé at samle gode kræfter for at rette op på mangelen?

Katolsk kirkeliv i Norge gennem 1000 år. Redaksjonskomité: Else-Britt Nilsen, Bernt T. Oftestad, Liv Hegna (red.). Oslo, St. Olav Forlag, 2016. 231 s. NOK 329.

Medlemsregistreringssagen i Norge

De 40 millioner som staten ved Fylkesmannen i Oslo har krævet tilbagebetalt – hvilket for tiden sker under protest – skyldes ikke den uacceptable og stærkt beklagelige form for medlemsregistrering, som blev anvendt af nogle i perioden 2010-2014. Da blev nogle tusinde tilflyttere registreret som katolikker blot på formodning, uden at de var blevet informeret. (At 85 % af disse efterfølgende har bekræftet, at de er katolikker og vil være registreret som det, gør ikke metoden mere acceptabel.) Millionerne skyldes en stor uenighed mellem Kirken og myndighederne om hvornår og hvordan man er indmeldt i Kirken. Loven om trossamfund siger, at "trossamfundet fastsætter selv hvorledes indmeldelse skal foretages". En katolik døbt i fx Polen er i og med dåben indmeldt i Den katolske Kirke, og skal ikke nyindmeldes i den samme kirke ved flytning til Norge. Det siger Kirkens regler, kirkeretten. Man skal ganske vist registreres i Norge, men det er noget andet end en aktiv indmeldelse med underskrift på et dokument.

Men sådan tolker myndighederne ikke loven fra 1969, som tydeligvis ikke har tænkt på overnationale kirker. I statens fortolkning skelnes der ikke mellem indmeldelse og registrering. De kræver nu nu, at man skal "indmeldes" hver gang man flytter til et andet bispedømme. Det har den absurde konsekvens, at en katolik der flytter fra Trondheim til Oslo skal udmeldes det ene sted og indmeldes det andet for at følge statens lovfortolkning, og gør man ikke det, nægtes man tilskud for vedkommende. Derfor er der i mange tilfælde gået flere år fra Kirken har indberettet en registrering, og til staten har accepteret, at der nu foreligger en "indmeldelse". Det er på denne måde de mange millioner i tilskud, der nu kræves tilbagebetalt, er opstået. Konsekvensen er blevet, at Kirken i maj 2016 stævnedes staten for at få myndighedernes administrative praksis kendt lovstridig og dermed kravet om tilbagebetaling kendt ugyldig. Sagen kommer muligvis for retten i år. Stævningen på 56 sider + bilag kan findes på katolsk.no, og er interessant læsning. Der findes også mange andre relevante dokumenter. Specielt kan der peges på det resposum en af Norges fremmeste forvaltningsekspert, tidligere ombudsmand, advokat Arne Fliflet har skrevet. Det indeholder en kras kritik af myndighedernes ageren i sagen.

Med biskop Czeslaw Kozon som guide

Hellige og uhellige tanker fra bispedømmets valfart til Den Evige Stad.

Tekst: Eva Maria Nielsen

VALFART Sammen med halvfjerds pilgrimme forlod jeg Rom med lidt tungere bagage i form af indkøbte italienske lækkerier som parmesanost, olivenolie, balsamico og pølser og et hav af indtryk af både den hellige, men også af den mere profane slags.

Dorte Schubert, Ulla Elmquist og Kaare Nielsen havde tilrettelagt bispedømmets valfart, så man fik et alsidigt billede af Den evige Stad. Vi fejrede hver dag messen sammen med biskoppen, gik gennem hellige og åbne porte, og i skriftemålet blev vor personlige baggage lettere. Jeg oplevede Guds favnende kærlighed i en ualmindelig barmhjertig skriftefar i San Paolo fuori le Mura.

Men selv om jeg var på valfart, oplevede jeg også Rom som den travle by, den er, en flimrende shoppingmetropol, der pulser af liv og larm og samtidig byder på fortryllende og mindre fortryllende dufte. Rom har

alverdens skønne og grimme ansigter. Der er ufattelig rigdom side om side med elendighed. Tiggere sover på åben gade og løber efter en. Mange udstråler en rastløshed, som jeg ikke kender fra København, fyldte busser, metroer og mennesker, der næsten aldrig kommer i ro. Stærkt bevæbnede soldater vogter foran kirkerne. Det er nok betryggende, men også et trist vidnesbyrd om vor verden, der kun lever på en skrøbelig fred. Men Rom er også en smilende by, og jeg beundrer italienernes lette måde at håndtere menneskemasser, støj og masen og asen på.

For mig som katolik hører krop og ånd altid sammen, og således blev der også plads til at besøge det antikke Rom med Forum Romanum, Colosseum og Pantheon, nyde det myldrende liv på Piazza Navona eller Campo dei Fiori, lytte til rislende fontæner, den vedholdende dytten fra bilisterne og de

livlige italienske stemmer. Gennem smalle gyder nåede jeg torsdag aften til Santa Maria in Trastevere, hvor nogle af os deltog i Sant Egidio-fællesskabets aftensang. Denne kirke rørte ved mit hjerte i sin enkelhed, sin bedende atmosfære og inderlighed og de venlige mennesker, der bagefter talte med gæsterne.

Rom giver meget, men koster også meget, svarede Hanne, da jeg spurgte, hvad hendes bedste oplevelse var. De fleste nævnte audiensen med Pave Frans og hans opfordring om at leve barmhjertighed, hvis vi overhovedet ville kunne kalde os kristne. Andre var betaget af kirkerne, som bugner af kultur, marmor, udsmykninger og en for længst forsvundet rigdom. Men det er en skønhed, der har kostet meget, ikke bare i penge, men også på et åndeligt niveau. Disse "skatte" blev betalt dyrt med reformationen. Noget særligt var også den danske messe ved Peters grav under Peterskirken, med fornemmelsen af, at jeg ikke bare løb gennem verdens største museum, men virkelig besøgte en kirke.

Med biskop Czeslaw som guide oplevede vi Rom med danske øjne. I Santa Maria in Traspontina var

Sankt Knud-kapellet, kirkebænke og en skriftestol med Kristian den X's. monogram. Og i Laterankirken gjorde biskoppen os opmærksom på en lille henvisning til Knud den Hellige på en af søjlerne. For de yngste deltagere var dog et besøg i verdens bedste isbutik, Giolitti nær Piazza Navone, et højdepunkt. Familien har siden 1900-tallet fremstillet de mest fristende kager og ditto is til de romerske borgere.

Tak for en god tur til Dorte, som har forberedt turen hjemmefra, til Ulla, Kaare og biskop Czeslaw og hele gruppen for en god stemning, smil og overbærenhed.

Fin, afbalanceret og gribende

Ny dansk bog om den hellige Bernadette gennemgår hendes visioner og beskriver hende som person.

Tekst: Kirsten Krog

HELGENBIOGRAFI Med bogen "Bernadette af Lourdes" har Lissie Lundh skrevet en fin, afbalanceret og gribende indføring i Bernadettes liv, visioner og spiritualitet.

Udover at være en biografisk fremstilling med grundig gennemgang af de enkelte visioner, hvor Lissie Lundh holder sig i baggrunden og lader handlingen og kilderne tale, er der passager, hvor forfatteren træder mere frem med tolkninger og forklaringer. Det sidste sker især i kapitlet "Visionernes temaer", men også andre steder i bogen.

Den grundige gennemgang af de enkelte visioner og de fyldige citater fra forskellige kilder gør bogen både troværdig og relevant. Blandt de valgte citater er der små kerneord

fra Bernadette, som man kan bruge lang tid på at fordybe i, f.eks.: "For Guds æres skyld er det ikke det vigtigste at udføre mange heroiske ting, men at udføre de små ting med stor kærlighed" (s. 158). Både beskrivelsen af Bernadette som person og gennemgangen af de Mariaåbenbaringer, hun fik, og som er baggrunden for Lourdes som valfartssted, gør at man føler, at man kender Bernadette ret godt efter endt læsning.

Også de mere tolkende afsnit er yderst relevante og også afklarende om særlige katolske tankegange, som ellers kan være fremmede

for protestantiske læsere. Her studsede jeg dog over en enkelt betragtning, hvor forfatteren stiller ord og prædiken op til dels som modsætning til bøn, stilhed og meditation (s. 108 og 109). Al kristen bøn og meditation må jo netop være rodfæstet i ordet som Guds ord – Bibelen. Nok er det rigtigt, at netop for Bernadette var det ikke i udgangspunktet tilfældet, men normalt, når prædiken og bibellæsningen er inspireret af Helligånden, vil de to sider indgå i en frugtbar korrespondance.

Lissie Lundh har imidlertid netop i de tolkende afsnit nogle virkelig gode og dybe betragtninger. Jeg vil her fremhæve to: For det første hendes definition af synd, ikke først og fremmest som moral, men som relation, forstået på den måde, at synd er det ikke at tro på Gud: "Hvis man ikke tror på Jesus, ikke lytter til Ham og ikke tager imod Hans budskab, så er man skyldig i synd" (s. 107). Ud fra vores

relation til Jesus udspringer vore handlinger og det er først dér moralen kommer ind. For det andet hendes klare og præcise definition af stedfortrædende lidelse, en side af den katolske tro, som måske ikke er så tydelig i moderne katolikkens bevidsthed. Men netop derfor er denne vinkel i Lissie Lundhs bog så vigtig. Også her har hun fundet flere meget præcise citater fra Bernadette: "O Jesu barmhjertige hjerte, modtag alle mine tårer og mit skrig af smerte som en bøn for dem, som lider, for dem, som græder og for dem, der har glemt dig" (s.166) og "Jeg ønsker at følge dig og blive som dig. O min Jesus: jeg ville hellere blive korsfæstet med dig end have alle glæder uden dig" (s. 167).

Nu er det jo som bekendt ikke det ydre men det indre, der tæller. Alligevel skal bogens indbydende omslag også lige bemærkes her til sidst. Det er således en bog, man allerede ved første øjekast får lyst til at læse, og det kan man roligt gøre.

Lissie Lundh: Bernadette af Lourdes. 186 sider. Pris: 178 kr. Forlaget Eksistensen. Kr: 178.

Lettilgængeligt bibelstudiemateriale til Lukas-evangeliet

Ny bog gør bibeltekster nærværende og personlige for den enkelte.

Tekst: Kirsten Krog

BIBELEN Ansgarstiftelsens forlag har i anledningen af Barmhjertighedens år udgivet Kevin Perrottas bog "6 uger med Guds barmhjertighed" – en hjælp for bibelstudiegrupper og enkeltpersoner til at fordybe sig i Lukas-evangeliet.

Bogen indeholder seks studier over seks afsnit fra Lukas-evangeliet: Bebudelsen og Marias Lovsang; to helbredelser samt Levis kaldelse; lignelsen om den fortabte søn; lignelsen om den rige mand og Lazarus; lidelseshistorien og endelig opstandelsen.

Hvert kapitel er opbygget med selve bi-

belteksten, forfatterens uddybende overvejelser, forslag til bøn, en mere perspektiverende og aktualiserende tekst og før, mellem og efter spørgsmål, dels til teksten og dels til læsernes personlige liv. Til sidst i hvert kapitel er der et "Mellemspil", som udfylder de tekstmæssige "huller", der er i gennemgangen af evangeliet, da hele Lukas-evangeliet ikke bliver gennemgået i de seks studier.

En særlig kvalitet ved bogen er, at der ikke er tale om en ensidig eksegetisk eller akademisk gennemgang af teksterne eller

en – i den anden grøft – selvhjælpsagtig brug af teksterne. Bogen giver et grundigere kendskab til bibelteksterne, samtidig med at den gør teksterne nærværende og personlige for den enkelte. Man går ikke upåvirket fra bibelstudierne, og afsnittene kan være med til at opbygge en barmhjertighedens atmosfære mellem medlemmerne i gruppen. Dertil kommer, at hvert studium er så fyldigt og omfattende (beregnet til mellem halvanden og to timer), så man kan vælge fra og til, som man helst vil, efter hvor lang tid man vil være sammen om de enkelte studier. Smag og behag er derudover som bekendt forskellig, og for nogle kan visse af spørgsmålene, især i afsnittet "Indledende spørgsmål" være for personlige, til at man har lyst eller mod til at åbne sig i en gruppe af mennesker, som man måske ikke kender så godt fra starten. Så kan man blot springe over nogle af disse spørgsmål og gå til bibelteksten. Men en del af hensigten med den foreslåede form er imidlertid netop at hjælpe medlemmerne

i bibelstudiegrupperne til at gøre teksterne relevante i dagliglivets omgang med medmennesket.

Bibelstudierne er lagt sådan an, at alt så at sige serveres og er klar til brug. Det er derfor let at gå i gang. Man skal blot finde nogle at dykke ned i evangeliet sammen med, hvis man da ikke foretrækker at foretage et personligt studie.

Selvom Barmhjertighedens år nu er afsluttet, er Guds barmhjertighed evig, og vi er fortsat kaldede til at vise barmhjertighed. Derfor bliver bogen aldrig uaktuel, og den kan være en hjælp til at lade barmhjertigheden fæste rod i vore hjerter og vore handlinger.

Kevin Perrotta: 6 uger med Guds barmhjertighed. Dyk ned i Lukasevangeliet. Et forløb til bibelgrupper. Ansgarstiftelsens Forlag. 170 sider. Pris: 133 kr.

NSG til pavemesse i Malmø

Tekst: Andreas Rude, NSG.

UDFLUGT Vi er ikke forvante med pavebesøg i Skandinavien, så det var rigtigt stort, da godt 50 elever og lærere fra NSG kunne tage til Malmø for at være med til pavemessen på Swedbank Stadion 1. november.

De mange tusinde deltagere fyldte godt op i det store stadion, der i dagens anledning havde fået sit eget pavealter. Pludseligt kom pavens lille åbne bil kørende, og folk begyndte at pifte, huje og vifte med flag og vimpler, mens Frans hilste på de nærmeste deltagere, mødtes med handicappede og kyskede babyer.

Bilen blev kørt væk, og kort efter begyndte det store kor at synge. Og da processionen med præster, biskopper og paven kom ind, brød klapsalverne løs igen. Siden faldt der ro over feltet, og vi fra NSG sad med direkte udsyn til alterpartiet. Herfra var det var nemt at følge gudstjenesten og blive en del af den smukke og festlige liturgi, hvor også NSG's skolepræster, p. Michal Gutkowski SJ og p. Pawel Ben SJ, medvirkede.

Rektor og elever i Go' Morgen Danmark

Næste morgen stod Valerie de Ferranti 8.c, Victor Theil 9.b og Victor Lantau 3.b trods mørke og kulde rigtigt tidligt op. For sammen med rektor Lise Baadsgaard Jepsen var de inviteret i Go' Morgen Danmarks studie i Tivoli kl. 7.10 for at fortælle om deres deltagelse i pavemessen i Malmø dagen før. Og det var overhovedet ikke svært at sætte ord på.

"Det var en kæmpe oplevelse" sagde Valerie, mens de andre nikkede med. Det var stemningen, fællesskabet og det historiske vingesus, der havde fæstnet sig hos eleverne fra grundskole og gymnasium.

Alle havde også taget pavens budskab om forsoning mellem de kristne kirker med hjem.

"Vi er en skole, der lægger stor vægt på respekt og tolerance," sagde Lise Baadsgaard Jepsen. "Derfor er Frans også en pave efter mit hjerte. For ham handler det ikke så meget om, hvad man må og ikke må. Det handler om kristendommens

centrale budskab: næstekærligheden."

"Og så er det stort, at han er den første pave, der også er jesuit. Niels Steensens Gymnasium er en jesuiterskole, og de værdier, som Frans står for, prøver vi at føre ud i livet hver dag," tilføjede NSG's rektor.

Pave Frans var kommet til Lund den 31. oktober for at markere 500-året for

reformationen sammen med Det Lutherske Verdensforbund. Men det var dejligt, at han også blev en ekstra dag og tog sig tid til at fejre den store messe i Malmø sammen med os. Det var alle fra NSG helt enige om.

... og de jublede

Paven varmede manges hjerter på et efterårskoldt stadion.

Tekst: Niels Messerschmidt

PAVEMESSE Katolikker over landet havde sat vækkeuret til at ringe ekstra tidligt denne morgen, tirsdag den 1. november. De skulle nemlig med én af busserne til Swedbank stadion i Malmø – målet var deltagelse i pavemessen kl. 9.30. Stort set alle menighederne i bispedømmet havde arrangeret fællestransport til den store begivenhed og for mange, navnlig dem fra Jylland, Fyn og Bornholm, afgik bussen allerede midt om natten.

Bispekontoret anslår på baggrund af antal distribuerede billetter, at op imod 2.500 katolikker havde taget turen over Sundet for at deltage i pavemessen – hvilket svarede til næsten 15 procent af de i alt ca. 17.000 personer, der havde valgt at trodse det kolde vejr og havde stået lang tid i kø før de blev lukket ind på stadionet.

Firs glade ansigter

Susanne Birkvad fra København sammenfatter stemningen omkring pavemessen i et indlæg til KO under overskriften 'Brev til min kære, ikke troende fætter':

"Klokken 5:40: Mødet med en glad og veloplagt forsamling uden for vor kirke, Sankt Andreas og Thereses menighed. Klokken 6 sidder vi i dobbeltdækkerbussen med kurs mod Malmø. Firs glade ansigter. Andre menigheder fra Storkøbenhavn og resten af landet med samme kurs: Paven i Malmø.

En times kø foran Malmø stadion. Vore tasker og kroppe skal visiteres, også selvom vi tæller så mange som ca. 17.000 sjæle. Så sidder vi der, på stadion, i regnfrakker, huer og vanter, med gule hhv. hvide små plastikflag, hvis farver jo er pavens. Et vidunderligt, sortklædt, måske 100-mands kor, er linet op til venstre for tribunen, hvor Frans skal stå. Til højre for tribunen, et lidt mindre antal præster, klædt i hvidt. Før eukaristien starter, viser pave Frans sig, kørende i sit velkendte åbne køretøj,

flankeret af ti sikkerhedsfolk. Han kører langs med fodboldbanens yderkant så han kan komme så tæt på folk som muligt. Han hilser, først på de handicappede, som – har jeg ladet mig fortælle – har fået ærespladser lige neden for tribunen. Han kysser deres hænder og klapper dem på kinden. Videre hele vejen rundt under stor jubel og klapsalver.

Eukaristien forløber på latin og alle ved, hvad der siges og hvad der skal gøres. Danskere, svenskere, nordmænd, finner, kroater, polakker, colombianere, brasilianere, afrikanere for at nævne nogle af nationaliteterne, viftende med deres flag. Alle bøjer hovederne i en fælles bevidsthed om Herrens tilstedeværelse. Koret istemmer med storslåede toner, som løfter, ja, bærer os mod himlen. Man mærker at man er en lille del af en stor fælles menneskelighed, skabt i Guds billede.

Han, pave Franciscus er Hans talerør og i den egenskab opfordrer han os til at omvende os hver eneste dag – og det er man som katolik pinligt bevidst om. Koret hilser os på vej ud fra stadion med sang og klapsalver, som tak for vores medleven, og lette som fjer vandrer vi glade, mætte, og forfrosne hen til vores busser. På hjemvejen taler vi om, at vi glæder os til at vores menighed (måske) skal en tur til Assisi til foråret. Gud være med dig og alle!"

Følte Kirkens universalitet

Blev pave Frans hyldet som en stjerne, da han indfandt sig på stadionet, blev gudstjenesten derimod afviklet under højtidelige former og en liturgisk ramme, som var en katolsk messe værdig. I den ene ende af stadionet var opført et podie med alter, hvor paven sad i en hvid pavestol omgivet af flere varmelamper (!) og omgivet af biskopper (bl.a. Czeslaw Kozon), præster og enkelte diakoner. På tribunerne til venstre for paven sad op imod hundrede præster, som uddelte

nadveren forskellige steder på stadionet, mens det hundrede mand store kor til højre for paven sørgede for en flot musikalsk ramme. To storskærme sørgede for, at selv dem på de fjerneste bænkerækker følte sig nær paven.

Efter pavemessen sagde Pia Maria Kelly fra Søborg: "Først vidste jeg ikke, om jeg ville med, for jeg er ikke så vild med, hvis begivenheder bliver for eksalterede. Men sådan blev det slet ikke!"

Jeg er meget glad for, at jeg tog med, det var en dejlig positiv og livsbekræftende oplevelse. Man følte virkelig Kirkens universalitet. Der var så meget god vilje og gode budskaber, som det var godt at få hørt og følt. Måske særlig i den her tid, hvor frygten godt kan gribe os. Pavens stemme gav tryghed og at biskop Czeslaws stemme også pludselig hørtes mindede os om det nordiske. Alle, der ville, modtog kommunion, det var bevægende og imponerende godt organiseret.

Slutteligt havde jeg en helt særlig glædelig overraskelse: Da jeg senere så mit virvar af billeder, som mest indeholdt sikkerhedsvagter og opstrakte arme med mobiltelefoner, var der lige denne lille perle: Det er jo præcis mig paven vinker til!"

Vi er ikke alene i livet

Inden pave Frans afsluttede gudstjenesten med at bede Angelus, takkede han biskop Anders Arborelius af Stockholm, de svenske myndigheder og alle, der havde været med til at arrangere og gennemføre hans besøg. Han hilste også præsidenten og generalsekretæren i Det lutherske Verdensforbund, ærkebiskoppen i Svenska kyrkan, de økumeniske delegationer, det diplomatiske korps og alle, som var mødt op for at deltage i gudstjenesten. Afslutningsvis sagde han:

"Jeg takker Gud for at være kommet til dette land og for at have mødt jer. Mange af jer kommer fra forskellige steder i verden. Som katolikker er vi én eneste stor familie og vi styrkes af den samme kommunion. Jeg opfordrer jer til at udleve troen i bøn, sakramenterne og ved gavmildt at tjene de trængende og lidende. Jeg opfordrer jer til at være salt og lys dér, hvor I lever gennem jeres måde at være og leve på, ligesom Jesus, og at være meget respektfulde og solidariske mod jeres søskende i de andre kirker og kristne fællesskaber og mod alle mennesker af god vilje".

"Vi er ikke alene her i livet: Jomfru Maria hjælper os altid og er sammen med os. I dag ser vi hende som den første blandt helgenerne som Herrens første discipel. Vi overgiver os til hendes beskyttelse og lægger vore glæder og sorger, bekymringer og ønsker frem for hende. Alt beder vi hende beskytte og vi er overviste om, at hun ser os og beskytter os med en moders kærlighed", sagde pave Frans og sluttede med ordene:

"Kære brødre og søstre! Jeg beder jer om ikke at glemme at bede for mig. Jeg har også jer i tankerne i mine bønner. Lad os nu sammen med Jomfru Maria bede Angelusbønnen".

Nok var mange katolikker godt forfrosne efter de mange timer på Swedbank, men de vendte også hjem med et varmt hjerte efter mødet med paven.

Pave Frans i Swedbank stadion med biskop Anders Arborelius ved sin side. Foto: Mikael Ringlander, Ikon.

Pave Frans tilryger alteret under messen i Swedbank station i Malmø den 1. november. Foto: Vincenzo Pint, Reuters.

Paven på Swedbank stadion: "Lad os opnå helligheden i enheden"

Fremhævede i sin prædiken seks nutidige saligprisninger.

Tekst: Niels Messerschmidt

PRÆDIKEN Pave Frans afsluttede sit todages besøg i Sverige med at fejre messe den 1. november kl. 9.30 på Swedbank stadion i Malmø. Her blev han mødt med begejstrede tilråb og klapsalver af op imod frysende 18.000 katolikker fra hele Norden, der havde ventet i timevis på at paven skulle indfinde sig på stadionet.

I sin prædiken, som blev holdt på spansk med sideløbende svensk oversættelse, sagde pave Frans, at hellighed måske ikke ses så meget i store gerninger eller ekstraordinære begivenheder, men snarere i at man dagligt forsøger at leve sine dåbsløfter.

Noget, der kendetegner helgenerne, er, at de er virkelige lykkelige – derfor kaldes de for salige, sagde paven i sin prædiken over saligprisningerne (Matt 5,1-12a). Han fremhævede Maria Elisabeth Hesselblad, der i sommer blev helgenkåret på Peterspladsen, og den hellige Birgitta fra det 14. århundrede, Birgitta af Vadstena, som er en af Europas værnehelgener.

Begge bad og arbejdede de for "at styrke enhedens og fællesskabets bånd mellem de kristne", hvilket gør det muligt for os i dag "sammen at mindes reformationen for 500 år siden".

Herunder følger hele pave Frans' prædiken:

"I dag fejrer vi sammen med hele Kirken Alle Helgen. Vi mindes ikke kun dem, der er blevet helgenkårede i historiens løb, men også de mange af vore brødre og søstre, som har levet deres kristne liv i fuldkommen tro og kærlighed, i et enkelt og stille liv. Mange af vores slægtninge, venner og bekendte findes sikkert iblandt dem.

Vi fejrer altså hellighedens fest. En hellighed, der måske ikke kommer til udtryk i store gerninger eller ekstraordinære begivenheder, men som består i dagligt trofast at leve sine dåbsløfter. En hellighed, der er fuld af kærlighed til Gud og vor næste. En trofast kærlighed, der ofte

medfører, at man glemmer sig selv og giver sig hen til andre ligesom alle de mødre og fædre, som ofrer sig for deres familier og med glæde afstår fra meget, fra mange af deres personlige drømme eller planer, selv om det ikke altid er let.

Noget, som kendetegner helgenerne, er, at de er virkelige lykkelige. De har fundet hemmeligheden bag den sande lykke; den, der findes i sjælens dyb og hvis kilde er Guds kærlighed. Derfor kalder vi helgenerne for salige. Saligprisninger er deres vej, mål og hjemland. Saligprisninger er livets vej som Herren anviser os, så vi kan følge i hans fodspor. I dagens evangelium hører vi om hvordan Jesus talte til en stor skare på bjerget ved Galilæa sø og lærte dem saligprisningerne.

Saligprisningerne er Kristi eget kendemærke og derfor kendemærket for enhver kristen. Blandt saligprisningerne vil jeg gerne fremhæve én: "Salige er de sagtmødige". Jesus siger om sig selv: "Lær af mig, for jeg er sagtmødig og ydmyg af hjertet" (Matt 11,29). Dette er hans åndelige portræt, der viser os hans store kærlighed. Sagtmødighed er en måde at være og leve på hvormed vi nærmer os Jesus. Den gør det muligt for os at være forenede med hinanden. Sagtmødighed vil sige, at se bort fra alt det, der adskiller os fra hinanden og som bevirker at vi skændes. Sagtmødighed får os altid til at afsøge nye måder at vandre ad enhedens vej. Det har mange af dette lands

sønner og døtre gjort, blandt dem Maria Elisabeth Hesselblad, der for nylig blev helgenkåret, og den hellige Birgitta, Birgitta af Vadstena, en af Europas værnehelgener. De bad og arbejdede for at styrke enhedens og fællesskabets bånd mellem de kristne.

Et meget tydeligt tegn er, at det er her – i deres eget land, kendetegnet ved at mange folkeslag lever sammen – at vi sammen mindes reformationen for 500 år siden. Helgenerne skaber gennem hjertets sagtmødighed forandringer. Gennem en sagtmødig holdning om, at intet går tabt fordi den sagtmødiges sande rigdom er Gud.

På en måde bliver saligprisningerne den kristnes identitetskort, der kendetegner de kristne som Kristi efterfølgere. Vi er alle kaldede til at være salige, til at være Kristi efterfølgere, der i dag påtager os smerte og angst og udfordringerne i Jesu ånd og Jesu kærlighed. Vi kan pege på nye, men altid aktuelle situationer, hvor vi kan leve med denne fornyede ånd:

Salige er de, der på grund af deres tro udholder de vanskeligheder, andre påfører dem og som tilgiver dem af hele deres hjerte.

Salige er de, der ser de udstødte og marginaliserede i øjnene og viser dem, at de står dem nær.

Salige er de, der genkender Gud i ethvert menneske og kæmper for at andre også skal kunne det.

Salige er de, der beskytter og værner om vort fælles hjem.

Salige er de, der opgiver deres egen rigdom til gavn for andre.

Salige er de, der beder og arbejder for de kristnes fuldkomne enhed.

Alle bærer de i sig Guds barmhjertighed og ømhed, og Gud vil helt sikkert belønne dem.

Kære brødre og søstre. Kaldet til hellighed gælder os alle, og vi bør modtage dette kald fra Herren i troens ånd. Helgenerne opmuntrer os gennem deres liv og deres forbønner til Gud, og vi har brug for hinanden for selv at kunne blive hellige.

Lad os sammen bede om nåden til med glæde at tage imod dette kald og sammen arbejde for at fuldkommengøre det. Til vor himmelske moder Maria, alle helgenernes dronning, overdrager vi vore bønner og den dialog, som søger det fulde fællesskab mellem alle kristne, således at Gud må velsigne alle vore anstrengelser, så vi kan opnå helligheden i enheden".

En ny begyndelse

Caritas og LWF World Services underskriver hensigtserklæring.

SAMARBEJDE Repræsentanter for Det lutherske Verdensforbunds bistandsorganisation World Service og Caritas International underskrev i Malmø Arena en hensigtserklæring, som gensidigt vil forpligte de to kristne bistandsorganisationer til at uddybe deres relationer og arbejde tættere sammen for at styrke den humanitære indsats og en bæredygtig udvikling verden over.

LWF World Services direktør Maria Immonen og Caritas Internationalis generalsekretær Michel Roy underskrev hensigtserklæringen som et symbol på den fælles

forpligtelse til at udvide samarbejdet på alle niveauer.

"Som to verdensomspændende kristne bistandsorganisationer, der arbejder for at fremme menneskelig værdighed og social retfærdighed, har vi besluttet at styrke arbejdet med at viderebringe håb, vidnesbyrd og handle sammen, uden at være eksklusive. Og at opfordre vore medlemmer til at engagere sig med deres modpartnere og venner på lokalt plan", sagde Michel Roy.

Underskrivelsen blev overværet af om-

kring 10.000 personer og blev transmitteret live til seere over hele verden. På scenen kunne man også høre vidnesbyrd fra katolske og lutherske aktivister for social retfærdighed fra Burundi, Colombia, Indien, Sydsudan og Syrien.

Hensigtserklæringen skitserer de områder, som bliver genstand for et øget samarbejde, nemlig omsorgen for flygtninge og migranter samt andre humanitære indsatsområder, fredopbygning, tværreligiøse aktiviteter og en fælles implementering af FN's udviklingsmål for bæredygtighed.

LWF hjælper mere end 2,3 million flygtninge på verdensplan, og Caritas Internationalis arbejder i 164 lande verden over.

NM

Caritas Danmarks formand Christa Bonde hilser på paven. Foto: Caritas Danmark.

Men fortsættelse følger...

Maria Immaculata Kirke er lukket.

ORDENSLIV Sankt Joseph Søstre, repræsentanter fra Københavns Kommune og søstrenes mange venner fyldte søndag den 6. november Maria Immaculata Kirke på en dag, der for søstrene måtte føles som særlig svær og tung.

På dagen blev den sidste søndagsmesse fejret i den smukke kirke, som søstrene indviede i 1905. Og mon ikke mange af gæsterne kom for at sige søstrene tak for den rolle, de har spillet i Den katolske Kirke i Danmark?

I år har vi mindedes 150-års jubilæet for at søstrene kom til Danmark. Forfrosne og søsyge stod de første fire søstre pinsedag den 11. maj 1856 på kajen i København. De ville ikke vække opsigt, og derfor var de i civil. Det var blevet stillet dem i udsigt, at de skulle bestyre et hospital; men ingenting gik som det var tænkt, og planerne viste sig at være varm luft.

Søstrene solgte håndarbejde, tog et par børn i pleje og begyndte at undervise. Der var ikke brug for dem i Danmark, mente lokale gejstlige, der opfordrede dem til at rejse hjem igen. Søstrene holdt ud; men det var et langt og sejt træk. Indsatsen bar dog frugt, og ved moderhusets åbning i 1905, knap 50 år efter den spæde start, var der 300 Sankt Joseph Søstre i Danmark.

Længe før der var noget der hed økumeni, skabte søstrene forståelse for Den katolske Kirke gennem deres arbejde. Mange af os har arbejdet for dem, gået i deres børnehaver og skoler, eller har været indlagt på deres hospitaler. Søstrene var medarkitekter på velfærdssamfundet og deres sygeplejeskole var i mange år en af landets bedste.

Nu er de store institutioners tid forbi, og endnu et kapitel i fortællingen om Sankt Joseph Søstrenes historie i Danmark lukkes med salget af moderhuset på Strandvejen.

Men som pastor Fabrizio Milazzo sagde i sin prædiken, indbyder Gud os til at kikke fremad. Nok kunne anledningen føles svær og trist; men der var glad stemning, da man samledes til reception efter messen. Mange friskede gamle minder om søstrene op, og provincial sr. Marianne Bode fortalte om, hvad der kommer til at ske med de gamle bygninger.

Fortællingen om lukningen af Strandvejen 91 er ikke bare en svanesang. Søstrene fortsætter deres arbejde – blandt andet med retrætearbejde og arbejde ude i sognene.

LR

”Efter nogen Venten aabnedes de lukkede Porte, og den udenfor staaende Skare strømmede ind.

Straks ved Indtrædelse i Vaabehuset blev man slaaet af Skønheden i de tre høje Korvinduers Glasmosaik, hvor især den røde Farve frydede Øjet med sin næsten middelalderlige Renhed. Og da man var kommen til Sæde, bestyrkedes dette gode Indtryk ved et Blik rundt i Kirken og op mod Hvælvingerne, hvis røde Murstengjordbuer tog sig udmærket ud til de hvide Kapper. Helst dvælede Øjet dog ved Korvinduerne, i hvis Billeder man genkendte en Maria Immaculata midt over Altret, en St. Josef venstre og en St. Johannes den Døber til højre”.

Fra reportage om åbningen i Nordisk Ugeblad for katolske Kristne nr. 51 1905.

En glad sr. Marianne Bode, provincial for søstrene i Danmark, præsenterer projekt Sct. Joseph.

Kirken var fyldt til den sidste messe den 6. november.

Søstrenes mange venner samledes efter messen til portvin og kransekage.

Kloster bliver til plejecenter

Sankt Joseph Søstrenes gamle moderhus ombygges for en kvart milliard.

BYGGERI ”De nye bygninger underordner sig naturligt og på fremragende vis de eksisterende meget markante bygninger. Samtidig er man ikke i tvivl om, at der er tale om en moderne tilføjelse til de eksisterende”. Sådan beskriver dommerkomitéen vinderprojektet i en konkurrence omkring ombygningen af Sankt Joseph Søstrenes gamle moderhus på Strandvejen 91.

Konkurrencen blev udskrevet efter, at Boligselskabet Lejerbo var gået sammen med Københavns Kommune om et projekt, der skulle ombygge det gamle kloster til seniorboliger. Vinderen af konkurrencen blev Enemærke & Petersen, der i samarbejde med Rubow Arkitekter og Sweco Rådgivende Ingeniører vil komme til at stå bag det nye byggeri.

Som bygningerne ligger der nu, rummer de en stærk fortælling. Den fortælling respekterer vinderprojektet, der vil ombygge de gamle og bevaringsværdige klosterbygninger fra 1905. ”Udtrykket er stramt og roligt og indpasser sig ydmygt i de historiske rammer”. Sådan beskriver arkitekterne fra vinderprojektet den nye bygning med plejeboliger, der skal opføres ved siden af de gamle klosterbygninger. Stilmæssigt vil bygningen spille sammen med den gamle klosterbygning.

Det nye projekt indebærer, at de gamle bygninger fra 1905 indrettes til 33 seniorboliger. En eksisterende plejebolig opført i 1970 rives ned, og der opføres en ny tilbygning med plejecenter, hvor der er 92 boliger.

Byggeriet er en helt unik opgave, som vinderne går til med stor ydmyghed. ”En opgave som den her får man kun få gange i livet. Med kombinationen af renovering og

nybyggeri forener vi klosterbyggeriets solide håndværk og materialer med nutidens plejetechnologi og bæredygtighedsprincipper”, siger Enemærke & Petersens adm. direktør Henri Mielke i en kommentar. Han ser frem til at bygge med de bedste elementer fra fortiden og nutiden. Byggeriet har på mange måder en kontinuitet med fortiden. To af de børn, som søstrene engang tog sig af, arbejder i dag i Sweco Rådgivende Ingeniører og Rubow arkitekter. De skal være med til ombygningen.

Seniorfællesskab

Hvor der før var et klosterfællesskab, bliver der nu et fællesskab for ældre – et fællesskab, der også åbner sig ud mod byen. Kirken var centrum i det gamle kloster. Her aflagde søstrene deres løfter, og her samledes de til bøn og messe. Bygningen vil bevare sin centrale funktion; men dens rolle omdefineres i det nye projekt. Tanken er, at kirkerummet skal skabe en ny slags fællesskab. Rummet skal være et nyt kulturhus for hele bydelen. Her bliver der café og en stor mødesal med scenefaciliteter.

Byggeriet starter i slutningen af 2017 og vil stå indflytningsklar i slutningen af 2019.

Det er efter lange og grundige overvejelser Sankt Joseph Søstrene har valgt at sælge moderhuset. Med stadig færre søstre er der ikke længere det samme behov for bygningerne. Helt i ordenens ånd har de valgt at sælge til almennyttigt formål, selv om de kunne have tjent langt mere på at sælge bygningerne til nedrivning.

I skrivende stund bor der stadigvæk nogle få søstre på Strandvejen; men inden længe vil de alle være genhusede på Slottet i De Gamles By og i Guldberg Have. Når

Sr. Rita kommenterer en detalje i vinderprojektet. Foto: Karen Vistesens, Lejerbo.

byggeriet står færdigt, vil søstrene flytte tilbage til Strandvejen.

Sankt Joseph Søstrene har, siden de kom til Danmark i 1856, ydet et markant bidrag til udviklingen af Den katolske Kirke her i landet. De drev hospitaler, skoler, børnehjem og en sygeplejeskole og

var medarkitekter på opbygningen af det danske velfærdssamfund. I dag har Sankt Joseph Søstrene en høj gennemsnitsalder; men flere er dog stadig aktive. En gruppe søstre driver retrætecentret Stella Matutina i Kokkedal. 793 Sankt Joseph Søstre ligger begravet her i Danmark.

LR

Sådan vil klosterbygningerne på Strandvejen komme til at se ud, når de første beboere kan flytte ind i slutningen af 2019. Simulationsbillede fra Rubow Arkitekter.

Jan Hyttel, medlem af Lejerbos hovedbestyrelse, fortæller om vinderprojektet ved offentliggørelsen den 26. oktober. Foto: Karen Vistesens, Lejerbo.

Køber Stenoskolen Sankt Franciscus Kirke?

Status på situation på Lolland-Falster.

LOLLAND-FALSTER Det er endnu ikke sat dato på, hvornår kirken i Maribo kan åbne igen. Kirken har nu stået lukket i mere end to år, efter at bispedømmets rådgivende ingeniørfirma Promana i en rapport i august 2014 konkluderede, at den var nedstyrtningsruet. To senere rapporter – den seneste fra 10. juni i år af Falk BygConsult – kommer til den stik modsatte konklusion. Undersøgelsen fra Falk Byg Consult er betalt af en stor arv fra Jan Zygmunt, mangeårigt menighedsmedlem i Maribo. Boet efter ham er endnu ikke gjort op; men der vil være omkring 850.000 kr. til renovering af kirken efter at der er betalt solidaritetsafgift på 40% til bispedømmet. Det er ikke nok til de nødvendige reparationer for godt en million; men bispedømmet har lovmæssig på flere tilskud – 500.000 kr. fra én kilde og 100.000 kr. fra en anden. Giverne ønsker at være anonyme, oplyser generalvikar Niels Engelbrecht.

Den 1. april næste år sammenlægges de tre menigheder på Lolland-Falster, og der skal vælges et nyt menighedsråd. Med baggrund i menighedernes størrelse vil det nye menighedsråd komme til at bestå af to personer fra Maribo, to fra Nakskov og fire fra Nykøbing. Efter drøftelser med de lokale

menighedsråd, behandling i Pastoralrådet og med basis i ingeniørrapporten og det fremlagte statistiske materiale, har biskoppen besluttet, at de tre menigheder slås sammen fra den 1. april. Sankt Franciscus Kirke lukker. Herefter vil der være to kirker og et messested med messe to gange månedligt.

Generalvikaren oplyser, at der er en ”frugtbar dialog” i gang mellem biskopkontoret og Stenoskolen om overtagelse af præstegård og kirke. Det er meningen, at Sankt Franciscus Kirke også i fremtiden skal kunne bruges af menigheden – så den kan fungere som messested. P.t. afventes der en vurdering af ejendommen, før man kan indlede realitetsforhandlinger.

Danmark forandrer sig i disse år

Mange steder er der stor afvandring fra land til by. Landbefolkningen bliver ældre og ældre. Mange af vores katolske kirker stammer fra en tid, hvor de demografiske forhold i Danmark var helt anderledes. Det er vi som kirke nødt til at være opmærksomme på, så vi kan fremtidssikre Den katolske kirke i Danmark, siger Niels Engelbrecht.

Den overordnede struktur i det nye

danmarkskort skal tage hensyn til, hvor mange der bor i lokalområdet, hvor store indtægter menighederne har fra kirkeskat og hvor meget personale, der er til rådighed. Et af de steder, hvor den demografiske udvikling slår massivt igennem, er netop Lolland-Falster, hvor medlemmernes gennemsnitsalder stiger. For bare 50 år siden var Nakskov landets største menighed; nu er den en af de mindste. Både Maribo og

Fremtiden for Sankt Franciscus Kirke er uvis; men måske bliver den solgt til Stenoskolen. Foto: Marek Pomykala.

Nakskov er aldrende menigheder. 69 % af menigheden i Nakskov er over 50 mod 58 % i Maribo. Medlemsudviklingen på Lolland Falster har samlet betydet et fald på 60 % i medlemmerne over 50 år fra 1965 til 2015. Hårdest er det gået ud over Nakskov, der i dette tidsrum er gået 78 % tilbage i medlemstal.

Men hvordan ser det ud med det økonomiske grundlag for at drive en kirke? Her er der set på, hvor meget medlemmerne betaler i kirkeskat. Maribo kommer ind på førstepladsen med 375 kr. per år per medlem foran Nakskov på 294 kr. og Nykøbing på 199 kr. Desuden er der set på, hvor meget søgning, der er til kirkerne. Der er størst søgning til kirken i Nykøbing, og derfor har det aldrig været på tale at lukke den, siger Niels Engelbrecht. 56 % af kirkegængerne på Lolland-Falster går i kirke i Nykøbing mod 29 % i Maribo og 16 % i Nakskov.

LR

Ovenstående bygger på oplysninger fremlagt på Pastoralrådets møde den 5.-6. november. Se opdaterede slides på www.katolsk.dk. For yderligere information om, hvad der skete på mødet henvises til kommende referat samme sted.

”Der er brug for en kristen stemme i medierne”

KLF Kirke & Medier overvåger etik og indhold i medierne.

Tekst: Niels Messerschmidt

VAGTHUND ”Vi brænder for medier. Vi arbejder for at gøre kristendom til en naturlig del af indholdet i radio og tv. Og vi kæmper for anstændige medier, der tager etik og menneskeværd alvorligt”. Det siger Mikael Arendt Laursen, generalsekretær for den fælleskirkelige medieforening KLF Kirke & Medier, som nu hedengangne Katolske Medie Forum blev en del af i begyndelsen af året.

Foreningen, der har medieetik og menneskeværd som sine fokusområder, er Danmarks største seer- og lytterorganisation med omkring 13.000 medlemmer og blev stiftet i 1926. Dengang – under navnet ’Kristelig Lytterforening’ – var motivationen at sikre en tilbagevendende radiogudstjeneste. I dag er bevarelsen af kirkelige og trosrættede udsendelser i radio og tv stadig en mærkesag, men de nye medier har affødt behovet for nye fokusområder og arbejdsmetoder end den dialog med public service-medierne, som er seer- og lytterorganisationens kerneydelse.

”Vi arbejder for, at kristendom og andet trosstof bliver prioriteret og behandlet lødigt i medierne. Og vi holder øje med, at medierne opfører sig etisk forsvarligt. Vi deltager også i den offentlige mediedebat og laver oplysningskampagner, der klæder befolkningen på til at bruge medierne kompetent”, forklarer generalsekretæren.

Mediernes vagthund

KLF Kirke & Medier har altid ment og prioriteret, at mennesker med en kristen

holdning skal forsøge at påvirke medierne. Ikke kun fordi vi – og i stigende grad – udsættes for mediernes påvirkning, men også fordi den tværkirkelige forening ser det som sin opgave at fastholde medierne i at bringe noget lødigt om den kristne tro, Kirken og åndelighed i det hele taget. Derfor arbejder de aktivt på at påvirke flere medieplatforme, primært gennem dialog med public service-medierne, men også gennem lobbyarbejde for at påvirke

”Vi arbejder for at gøre kristendom til en naturlig del af indholdet i radio og tv, og kæmper for anstændige medier, der tager etik og menneskeværd alvorligt”, siger Mikael Arendt Laursen, generalsekretær for den fælleskirkelige medieforening KLF Kirke & Medier.

politikere ved indgåelse af flerårige medieaftaler.

”Vores andet hovedområde er medieetikken”, forklarer Mikael: ”Vi arbejder for, at medierne skal opføre sig etisk korrekt. Vi ønsker at fungere som mediernes vagthund og være talerør for vores mange medlemmer. I en verden med mange indtryk, muligheder, valg og tilvalg, er det vigtigt at medierne holdes op på fortsat at være en etisk formidler af nyheder og kultur”.

Mikael Arendt Laursen siger, at i hans fem år som generalsekretær, har han mærket en stigende respekt om foreningens arbejde og fokusområder:

”Medierne føler det er relevant, hvad vi står for og kommer med. Vi har fx senest sat fokus på sproget i især DR og har ført denne debat med DR’s ledelse. Det har nu

resulteret i, at de tager deres sprogpolitik op til revision, hvilket jeg tilskriver foreningen en stor del af æren for. For ingen andre har italesat dette som os”, forklarer han. På eget initiativ havde KLF Kirke & Medier bedt en forsker fra Syddansk Universitet om uvildigt at arbejde med sproget i DR, og hendes arbejde dannede siden grundlag for en konference på Christiansborg med deltagelse af politikere og mediefolk.

”Jeg tror, at vi især på det medieetiske område rammer langt bredere end kirkeområdet, da det er et område, som har manges bevågenhed”, tilføjer han.

Vores mandat er vigtigt

KLF Kirke & Medier er en landsdækkende forening organiseret i 15 netværk med tilhørende teams. Hvert netværk har selvstændige bestyrelser, der administrerer det lokale arbejde og udpeger delegerede til repræsentantskab og landsmøder. Dertil kommer sekretariatet i Fredericia med fem ansatte, som servicerer medlemmerne og sikrer en effektiv og handlekraftig organisation.

”For at give det tyngde, når jeg fx mødes med cheferne hos DR og særligt dem, der har med trosstoffet at gøre, siger de, at dét at der findes en forening som KLF Kirke & Medier, giver dem meget mere plads og taletid i det store mediehus end en tilsvarende afdeling, som beskæftiger sig med noget andet. Det giver dem mere pondus, at der findes en sådan forening. Vi er med til at klæde dem på og med i dialogen om fx ændrede programkoncepter”, siger Mikael Arendt Laursen.

”Vores mandat er vigtigt. Derfor opfordrer jeg til, at også mange katolikker slutter op om vores sag, så vi har en vis tyngde overfor public service-medierne, men også politikerne. Jo flere vi er, jo stærkere står vi, og jo lettere har vi ved at komme til orde”.

Kurser for menighedsråd i støbeskeen

Arbejdsgruppe skal gennemtænke form og indhold.

KURSUS På sommerens pastoralrådsmøde blev der fra flere af deltagerne fremsat ønske om forskellige kurser for hhv. præster og lægfolk, herunder et kursus, der skal opkvalificere personer til arbejdet i menighedsråd. Sidstnævnte ønske er siden blevet drøftet på forretningsudvalgsmøder, og på opfordring af biskop Czeslaw Kozon holdt Leo Roed søndag den 6. november på pastoralrådsmødet et oplæg om, hvordan formen og indholdet af en sådan kursus kunne tænkes. Hans oplæg mundede ud i, at der blev nedsat en arbejdsgruppe til at arbejde videre med sagen.

Leo Roed tog i sit indlæg afsæt i definitionen på et menighedsråd ifølge Katolsk minileksikon, nemlig: "Valgt organ for alle menighedsmedlemmernes medansvar for menighedens liv og vækst. Er sammen med sognepræsten medansvarlig for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsageligt angår menigheden" – med Leo Roeds egne fremhævelser.

Et menighedsråd skal med andre ord besidde kompetencer på en række forskellige områder, hvis det skal kunne løse sine opgaver på fyldestgørende vis. Dertil kan tilføjes – og her kom Leo Roed med sine egne forslag – spørgsmålet om

dets kompetence, kulturen og historikken omkring menighedsråd i vort bispedømme, forholdet mellem rådet og præster, dets åndelige forpligtelser samt mødeledelse.

Der findes allerede forskelligt materiale på Pastoralrådets side på *katolsk.dk*, som dog mest beskriver rammerne for menighedsrådets virke samt bestemmelser om deres økonomiske og personalemæssige forvaltning; men som Leo Roed pointerede, beskriver disse mest rammerne for menighedsrådets virke, ikke så meget dets indhold.

Leo sluttede sit oplæg med at komme med fire afklarende spørgsmål. Spørgsmålet om 'kirkeskat' skal være en del af kurset var der delte holdninger til blandt deltagerne, men Leo Roed så selv gerne, at helt grundlæggende ting om kirkeskat kan indgå i kurset. Med hensyn til hvor mange steder i landet kurset tænkes afholdt, anbefalede Leo Roed selv – primært af ressourcemæssige og geografiske grunde – at tre steder ville være passende. Angående tidshorisonten var der bred enighed om, at det nok er mest realistisk tidligst at kunne tilbyde et sådan kursus for de medlemmer, som bliver valgt ind i forbindelse med menighedsrådsvalget i foråret 2018. De nuværende menighedsråd er desuden så

langt henne i deres valgperiode, at de ikke ville få det fulde udbytte af kurset, hvis det fx var muligt allerede at tilbyde det til næste år.

Som nævnt blev der nedsat en arbejdsgruppe til at arbejde videre med udformningen og indholdet af et menighedsråds-kursus. Gruppen består af Simon Gjedde (repræsentant for FAKS, Foreningen For Katolske Skoler), Ulla Pinborg, Maria Truelsens og Leo Roed. De mødes den 15. december på bispekontoret for at arbejde på et oplæg til forretningsudvalget. Målet er at have en gennemarbejdet og køreklar model for kurset senest på Pastoralrådsmødet op til menighedsrådsvalget i 2018.

NM

Leo Roed. Privatfoto.

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer. Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet. Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde). Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer. Læserbreve kan indsendes som mail: redaktion@katolskorientering.dk – eller som brev til: Katolsk Orientering, Redaktionen, Gl. Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Biskoppens kalender

December 2016

1. kl. 09.00 Messe med medarbejderne på Gammel Kongevej
4. kl. 17.00 Polsk messe i Helsingør
5. kl. 11.00 Præstemøde i Vejle
13. kl. 11.00 Møde i Økonomisk Råd
14. kl. 10.00 Møde i Danske Kirkers Råd
15. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
17. kl. 18.00 Italiensk messe med firmelse i Jesu Hjerter Kirke, København
18. kl. 11.00 Messe i Domkirken
24. kl. 24.00 Midnatsmesse i Domkirken
25. kl. 11.00 Højmesse i Domkirken
26. kl. 11.00 Messe i Domkirken

Det sker i bispedømmet

NOVEMBER:

Fredag 25. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Lørdag 26. kl. 11-15: Inspirationsdag om flygtninge. Sted: Vor Frue Kirke, Aarhus. Hvem er flygtningene, og hvor kommer de fra? Hvad bliver der gjort ved krisen? Og hvad kan der gøres i dit sogn eller område? Mød eksperter, Caritas-medarbejdere og andre frivillige, og find ud af, hvordan du kan hjælpe!

Søndag 27. kl. 14-16: Søndagssalon. To Italienskendere, forfatteren Thomas Haarder og professor ved RUC Bjørn Thomassen, vil tage temperaturen på kirken i Italien i dag. Begrænset antal pladser. Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

DECEMBER:

Fredag 9. kl. 18.30-20: 'Åben Dør' – personlig forbøn og samtale ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A/4B, København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk.

Første og tredje onsdag i måneden kl. 18-20: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 64, 1. sal, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60.

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 19-21, undtagen den 1. onsdag i måneden.** Messe med forbøn for de syge afholdes **1. onsdag i måneden kl. 19-21.** Sted: Oratoriet, Vor Frue kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

DEN KRISTNE TRO SKAL VÆRE EN DEL AF MEDIERNE

Vi påvirkes af de medier, vi bruger. Derfor skal vi som bevidste mediebrugere også **øve indflydelse** på medierne.

I KLF, Kirke & Medier kæmper vi for at bevare trosstoffet i de elektroniske medier. Som **fælleskirkelig mediebrugerorganisation** er vi i løbende dialog med særligt DR og TV 2, og vi bliver taget med på råd, når emner omkring tro og etik er til debat.

Bliv medlem af KLF, Kirke & Medier og støt op om arbejdet. Meld dig ind nu via klf.dk eller kontakt os på info@klf.dk.

Som medlem er du med til at

- kæmpe for **kirke- og trosstoffet** i radio og på tv
- sætte **fokus på sproget** i medierne
- værne om public service og dermed **dansk radio og tv**
- give ris og ros ved at **reagere på programmer**

1. januar 2016 blev Katolsk Medie Forum en del af KLF.

Læs mere på klf.dk
og [facebook.com/kirkeogmedier](https://www.facebook.com/kirkeogmedier)

Fra Vatikanum 2 til Amoris Laetitia

Den modtagelse, pave Frans' postsynodale skrivelse Amoris Laetitia fik i nogle gejstlige kredse, kan godt betegnes som usædvanlig (KO 12,8.). Skyldes det, at det var første gang, almindelige læge katolikker var blevet opfordret til at komme med vores meninger og forslag, før synodedeltagerne mødtes? Flere steder bemærker paven, at de blev benyttede.

Dette uventede initiativ burde ikke have forbavset os. Paven mente det alvorligt, da han som nyvalgt biskop over Rom henvendte sig til os fra Peterskirkens loggia med ordene "Brødre og søstre". Han bekendte derved, at han huskede og praktiserede, hvad koncilet et halvt århundrede før havde lært os, da konstitutionen om Kirken beskrev os lægfolk som fuldgyldige medlemmer af Kirken, ikke på samme måde som de gejstlige, men ikke mindre virkelige.

Det var ikke overalt, man forstod og anvendte koncilets lære. Der var sikkert nogle som studsede, da de læste pave Frans' beskrivelse af de gejstliges opdragende rolle "Vi er kaldet til at forme samvittighederne, men ikke at substituere os for dem." (§ 37). Dokumentet viser sig at være en udmærket illustration af de forskellige funktioner, vi har i Kirken. Det kan man se ved at sammenligne de kapitler, som beskriver Skriftens lære om ægteskabet, med den livsnære psykologiske analyse af ægteskabet konkrete udfordringer. Her kan man mærke, at det er folk med konkrete erfaringer, som er med at beskrive det, folk som kender emnet indefra. Det bekræftes ved, at paven flere gange takker dem, som har bidraget til tekstens udarbejdelse. Det er nyt!

Den anden forbindelse mellem Vatikanum 2 og Amoris Laetitia, jeg vil gøre opmærksom på, kan bedst udtrykkes ved at citere Johannes 23's ord i sin åbningstale "Der har aldrig været en tid, hvor Kirken ikke gik imod fejl – ofte har den også fordømt dem og af og til med meget stor strengthed. Men i denne tid foretrækker Kristi brud at bruge barmhjertighedens medicin i stedet for at gribe til strenghedens våben."

Da den nyvalgte pave Frans i et opsigtsvækkende interview i *Civiltà Cattolica* (19.9.2013) bekendte sin hensigt om at føre koncilet videre, beskrev han Kirkens funktion således "Jeg ser tydeligt for mig, at Kirken i dag har brug for evnen til at læge sår... Jeg ser Kirken som et felthospital efter et slag. Her giver det ikke mening at spørge en hårdt såret person om hans kolesteroltal eller blodsukkerniveau! Det vigtigste må være at læge hans sår og først herefter kan vi tale om alt det andet... Den vigtigste ting er forkyndelsen, at Jesus Kristus har frelst dig og mig. Og Kirkens forkyndere må først og fremmest være barmhjertighedens forkyndere."

Disse ord uddybes i kapitel 8: "At ledsage, at sondre og inddrage skrøbeligheden." De tidligere kapitler, som beskriver idealet, er meget smukke og opmuntrende. Men nu bliver tonen helt anderledes: "Barmhjertigheden udelukker ikke retfærdigheden og sandheden, men frem for alt må vi sige, at barmhjertigheden er retfærdighedens fuldkommenhed og den klareste åbenbaring af Guds sandhed." (§ 311). Har kritikerne, som koncentrerer deres angreb mod pavens skrivelse om en enkelt fodnote i dette kapitel, fuldstændigt glemt, hvad Paulus forkyndte "Så bliver da tro, håb og kærlighed, disse tre. Men størst af dem er kærligheden." (1 Kor 13,13).

J.P. Duclos, 3600 Frederikssund

Kommentar til læserbrev af Bohdan Luczynski

I en læserkommentar i KO 15 blev en del af min citerede sætning fra KO 13 udeladt, resten af sætningen blev så brugt på mangelfuld grundlag for at argumentere imod min "misvisning" og "fordrejning" af "pavens ord" i Amoris Laetitia §305.

Men det er netop den manglende del af sætningen, som henviser til Amoris Laetitia §305s fodnote: "I visse tilfælde kan det også dreje sig om sakramenternes hjælp", da jeg skrev: "Dette genspejler Frans' idé om en såkaldt åben Kirke, som er barmhjertig mod alle der lever i syndens tilstand ...", mens læserens citerede del: "... men tugter de fromme sjæle der stræber efter at befri sig fra synd og dem, der fastholder Vorherres lære," henviser til Frans' angreb i sine prædiker mod de lægfolk og gejstlige som modsætter

sig hans tolerance overfor synd og hans afvigelser fra Den katolske Kirkes lære.

Hvis min sætning var blevet citeret i sin fulde ordlyd, ville min kritik af §305s fodnote have givet mening og ville ikke kunne fremlægges som uforstandig.

At det er nødvendigt at læse Amoris Laetitia med forbehold kan ses bl.a. fra en appel som en gruppe på 45 kyndige gejstlige og lægfolk har sendt til Frans, om at ændre 19 punkter i hyrdebrevet som kan opfattes som kætterske, skandaløse, fejlagtige og tvetydige.

Det kan forarge mange katolikker at sige det; men Frans selv har givet udtryk, i sine udtalelser og handlinger med andre religioner og med ateisten Scalfari, for en tro der overskrider den katolske.

Renato Ronco, 2100 København Ø

Paven bliver ikke ateist ved at tale med Scalfari

Kommentar til Renato Ronco

R. Ronco referer til skrivelserne: "The Apostolic Exhortation Amoris Laetitia: a theological critique" fra 1 kvindelig og 44 mandlige kritikere af Amoris Laetitia. Skrivelserne benytter sig af et argumenteringstrick, det såkaldt "omvendte lommetyveri" hvor man altså ikke lirker noget op af læsernes lommer, men omvendt, lirker noget ned i deres lommer. Argumentationen begynder således med ordene: "If understood as meaning that..." (s.4,p.1) for følgelig at pådutte Amoris Laetitia en mening, som den ikke har, og for til sidst at konkludere at meningen er falsk og skandaløs. Citat (s.4,p.2): "If understood... as denying that the wife has any duty to obey the legitimate commands of her husband in virtue of his authority as husband: i) Haeretica. Konen skal således adlyde mandens befalinger, andet er kættersk. Uden at blinke accepterer skribenten påstanden om, at de 19 punkter i Amoris Laetitia, ifølge de 45, kan opfattes som kætterske. Skribenten har tidligere i år skrevet at logoet for Frans' barmhjertighedsår er blevet til "New Age symbolik" og nu beskylder han paven for "afvigelser fra den Katolske Kirkens lære", selv om det modsvares af kardinal Donald Wuerl, medlem af Kongregationen for Troslæren, som skriver at pave Frans' apostoliske formaning er et resultat af en høringsproces som er forankret i Kirkens tradition. Sammenfattende kan siges at der her er tale om "ad hominem argumenter" som fortjener et straffespark. For at forebygge at pave Frans ikke møder mere fjendtlighed i læserbreve til KO vil jeg afslutte med opfordringen: Tal sobert om pave Frans. Wurl's udtalelser kan læses på dette link: [www://www.ncronline.org/news/vatican/cardinal-wuerl-amoris-laetitia-consensus-document-rooted-tradition](http://www.ncronline.org/news/vatican/cardinal-wuerl-amoris-laetitia-consensus-document-rooted-tradition).

Bohdan Luczynski, 3460 Birkerød.

Redaktionen betragter hermed diskussionen mellem Bohdan Luczynski og Renato Ronco for afsluttet.

Mere end en kirke af mursten

Lukningen af katolske kirker på Lolland-Falster symboliserer afslutningen på en unik epoke i vores katolske liv og identitet. Processen er begyndt, og jeg tvivler på, at den kan standses.

Det er smertefuldt for alle, men især for dem som bor eller har haft deres gang på Lolland-Falster. For Lolland-Falster er historien om roepiger og karle, som engang kom til Danmark og af skæbnen blev tvunget til at blive. En generation af unge mænd og kvinder hvis stærke sammenhold og tro byggede en levende kirke af mere end mursten.

Alt på Lolland-Falster vidner om roearbejderne; det flade landskab med endeløse roemarker, polakkaserner og kirkebygninger står som tårne og vidner om den forgangne tid. Sankt Franciscus Kirke i Nakskov og Sankt Birgitta Kirke i Maribo står som kronvidner om den polske og danske kultur flettet harmonisk og smukt sammen.

Men Lolland-Falster er også historien om en generation af katolikker, som langsomt forsvinder og ikke længere repræsenterer os i samme grad. Tiden har forandret os, og vi præges af de vilkår vi lever under i dag. Vi udkæmper også vore egne kampe. Tidens polemik i KO om Sankt Birgitta

Kirke i Maribo domineres af negative og kompromisløse toner fulde af mistillid og tvivl.

Det er, som om det handler mere om at få sin vilje og bevise at have ret end om omsorg for Kirken som en helhed og et fælles projekt for alle.

Historien om Sankt Franciscus Kirke i Nakskov er også min historie om en kirke, som jeg varmt ønsker bevaret af respekt og som vidnesbyrd for kommende generationer.

Da jeg for 32 år siden kom til Nakskov og var medlem af Sankt Franciscus Kirke indtil 1990, var pater Irenæus Cappelen sognepræsten dengang. Han står for mig stadig som et forbillede på den hyrde, en menighed har brug for og som en ægte ildsjæl. Han elskede sin menighed og var stolt af medlemmerne og historien om Lolland-Falster. Hans omsorg og engagement ikke mindst synlighed i menighedens liv smittede af på andre og blev vores styrke. Medlemmerne var aktive, og mange hjalp til efter evne og tjente Kirken så godt de kunne.

Kirkekaffen efter søndagsmessen husker jeg som en familiesammenkomst fyldt med latter og høj snak, mens pater Irenæus interesseret gik fra bord til bord og hilste på alle. Jeg husker tydeligt rosenkransbønnen som i efterårets kulde gik på skift fra hjem til hjem. Jeg husker folks stor glæde ved at kunne åbne deres dør og byde alle ind i varmen. Vi var som bundet sammen af et usynligt familieband og gensidig omsorg, ansvar og forpligtelse for hinanden og Kirken som et fælles projekt.

Tiden i Sankt Franciscus Kirke i Nakskov vil derfor altid stå for mig som noget helt særligt og unikt, hvor jeg følte mig hjemme som et elsket Guds barn.

Jeg kan ikke takke de mennesker nok, som dengang på så varm og omsorgsfuld måde tog imod mig og lærte mig, at en kirke også er gensidigt ansvar, forpligtelse, ydmyghed og taknemlighed.

Vi skylder derfor dem der er tilbage, at kirken i Nakskov bevares længst muligt.

Beata Golubowski, 4000 Roskilde

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 17 som udkommer den **17. december**, skal være KO i hænde senest den **28. november**.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 1, som udkommer den **20. januar 2017**, skal være KO i hænde senest den **2. januar 2017**.

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Announcer: Svenning Ravn
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Kirsten Krog, Ivar Hoel, Eva Maria Nielsen, Michael Ringlander, Marek Pomykala, Andreas Rude.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040
kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6018.
E-mail: redaktion@katolskorientering.dk,
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint – distribueret oplag ca. 11.500 – ISSN 0902-297X

DECEMBER

1. *viol.* Torsdag i 1. uge i advent. (I Ps)

Adv.pf. I.

☞ SI 118,1+8-9.19-21.25-27a

☞ Velsignet være han, som kommer i Herrens navn.

L.: Es 26,1-6 **Ev.:** Matt 7,21.24-27

2. *viol.* Fredag i 1. uge i advent. (I Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 27,1.4.13-14

☞ Herren er mit lys og min frelse.

L.: Es 29,17-24 **Ev.:** Matt 9,27-31

3. *hvid.* Lørdag i 1. uge i advent. (I Ps)

Frans Xaver, præst (†1552) (m)

Adv.pf. I.

☞ SI 147,1-2.3-4.5-6

☞ Lykkelig hver den, der venter på Herren.

L.: Es 30,19-21.23-26 **Ev.:** Matt 9,35–10,1.6-8

Bededag for præste- og ordenskald

4. *viol.* **2.SØNDAG I ADVENT.** (II Ps).

☞ *Cr. Adv.pf. I.*

1.L.: Es 11,1-10

☞ SI 72,1-2.7-8.12-13.17

☞ Retfærdighed skal blomstre i hans dage og freden være stor til evig tid.

2.L.: Rom 15,4-9

Ev.: Matt 3,1-12

5. *viol.* Mandag i 2. uge i advent. (II Ps)

Adv.pf. I

☞ SI 85,9ab-10.11-12.13-14

☞ Se, vor Gud kommer og frelser os.

L.: Es 35,1-10 **Ev.:** Luk 5,17-26

6. *viol.* Tirsdag i 2. uge i advent. (II Ps).

Eller *hvid.* **Nicolaus**, biskop (†4. årh.)

Adv.pf. I.

☞ SI 96,1-2.3+10ac.11-12.13

☞ Se, vor Gud kommer i styrke.

L.: Es 40,1-11 **Ev.:** Matt 18,12-14

7. *hvid.* Onsdag i 2. uge i advent. (II Ps).

Ambrosius, biskop og kirkelærer (†397) (m)

Adv.pf. I.

☞ SI 103,1-2.3-4.8+10

☞ Min sjæl pris Herren!

L.: Es 40,25-31. **Ev.:** Matt 11,28-30.

8. *hvid.* Torsdag. **JOMFRU MARIAS UPLETTEDE**

UNDFANGELSE (h)

Gl. Cr. Særl.pf.

1.L.: 1 Mos 3,9-15.20

☞ SI 98,1.2-3ab.3cd-4

☞ Syng Herren en ny sang, thi vidunderlige ting har han gjort.

2.L.: Ef 1,3-6.11-12

Ev.: Luk 1,26-38

9. *viol.* Fredag i 2. uge i advent. (II Ps).

Eller *hvid.* **Juan Diego Cuauhtloazin** (†1548).

Adv.pf. I.

☞ SI 1,1-2.3.4+6

☞ Den, der følger dig, Herre, skal have livets lys.

L.: Es 48,17-19 **Ev.:** Matt 11,16-19

10. *viol.* Lørdag i 2. uge i advent. (II Ps).

☞ SI 80,2ac+3b.15-16.18-19

☞ Gud, rejs os igen, lad dit ansigt lyse, så vi bliver frelst.

L.: Sir 48,1-4.9-11 **Ev.:** Matt 17,10-13

11. *viol.* eller *rosa.* **3.SØNDAG I ADVENT** (III Ps).

☞ *Cr. Adv.pf. I*

1.L.: Es 35,1-6a.10

☞ SI 146,6c-7.8-9a.9b-10

☞ Herre, kom og frels os! *Eller:* Halleluja!

2.L.: Jak 5,7-10

Ev.: Matt 11,2-11

12. *viol.* Mandag i 3. uge i advent. (III Ps).

Eller *hvid.* **Vor Frue af Guadalupe**

Adv.pf. I.

☞ SI 25,4-5ab.6-7bc.8-9

☞ Vis mig dine veje, Herre.

L.: 4 Mos 24,2-7.15-17a **Ev.:** Matt 21,23-27

13. *rød.* Tirsdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Lucia, jomfru og martyr (†304)(m)

Adv.pf. I.

☞ SI 34,2-3.6-7.17-18.19+23

☞ Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.

L.: Sef 3,1-2.9-13 **Ev.:** Matt 21,28-32

14. *hvid.* Onsdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Johannes af Korset, præst og kirkelærer (†1591) (m)

Adv.pf. I.

☞ SI 85,9ab-10.11-12.13-14

☞ Lad det dryppe fra oven, himmel,

lad retfærd strømme ned fra skyerne.

L.: Es 45,6b-8.18.21b-25 **Ev.:** Luk 7,19-23

15. *viol.* Torsdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 30,2+4.5-6.11-12a+13b

☞ Herre, jeg priser dig, for du har

trukket mig op fra dybet.

L.: Es 54,1-10 **Ev.:** Luk 7,24-30

16. *viol.* Fredag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 67,2-3.5.7-8

☞ Folkene skal takke dig, Gud,

alle folkene skal takke dig.

L.: Es 56,1-3a.6-8. **Ev.:** Joh 5,33-36.

ADVENTSTIDEN II

17. *viol.* Lørdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 72,1-2.3-4ab.7-8.17

☞ I hans dage skal retfærdighed blomstre og freden skal være stor.

L.: 1 Mos 49,2.8-10 **Ev.:** Matt 1,1-17

NB: Tidebønnen følger et særligt skema de sidste 7 dage før jul. Særlige antifoner til Zakarias' og jomfru Marias lovsange.

18. *viol.* **4.SØNDAG I ADVENT.** (IV Ps).

☞ *Cr. Adv.pf. II.*

1.L.: Es 7,10-14

☞ SI 24,1-2.3-4ab.5-6

☞ Herren skal drage ind, han er ærens konge!

2.L.: Rom 1,1-7

Ev.: Matt 1,18-24

19. *viol.* Mandag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 71,3-4a.5-6b.16-17

☞ Min mund er fuld af lovsang til dig,

jeg priser din herlighed dagen lang.

L.: Dom 13,2-7.24-25a. **Ev.:** Luk 1,5-25.

20. *viol.* Tirsdag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 24,1-2.3-4b.5-6

☞ Herren vil drage ind, han er ærens konge.

L.: Es 7,10-14. **Ev.:** Luk 1,26-38.

21. *viol.* Onsdag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 33,2-3.11-12.20-21

☞ Bryd ud i jubel for Herren, I retfærdige,

syng en ny sang for ham.

Pris Herren med citer,

L.: Højs 2,8-14. *eller* Sef 3, 14-18a **Ev.:** Luk 1,39-45.

(Petrus Canisius, præst og kirkelærer (+1597)

kan ihukømmes)

22. *viol.* Torsdag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ 1 Sam 2,1.4-5.6-7.8abcd

☞ Mit hjerte fryder sig over Herren, min frelser.

L.: 1 Sam 1,24-28. **Ev.:** Luk 1,46-56.

23. *viol.* Fredag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 25,4-5b.8-9.10+14

☞ Ret jer op og løft jeres hoved,

for jeres forløsning nærmer sig.

L.: Mal 3,1-4.23-24 **Ev.:** Luk 1,57-66.

(Johannes af Kenty, (†1473) kan ihukømmes)

Adventstiden afsluttes før vesper.

24. *viol.* Lørdag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 89,2-3.4-5.27+29

☞ Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.

L.: 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16. **Ev.:** Luk 1,67-79.

JULETIDEN

24. *hvid.* **HERRENS FØDSEL** (h).

24. *hvid.* Lørdag aften. **VIGILIEMESSE.**

☞ *Gl. Cr. Jul. pf.*

1.L.: Es 62,1-5

☞ SI 89,4-5.16-17.27+29

☞ Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.

2.L.: ApG 13,16-17.22-25

Ev.: Matt 1,1-25 eller 1,18-25

25. *hvid.* Søndag. **HØJTIDENS MESSE**

☞ *Gl. Cr. Jul. pf.*

Julenat

1.L.: Es 9,1-6

☞ SI 96,1-2a.2b-3.11-12.13

☞ I dag er der født os en Frelser; han er Kristus, Herren.

2.L.: Tit 2,11-14

Ev.: Luk 2,1-14

Julemorgen.

1.L.: Es 62,11-12

☞ SI 97,1+6.11-12

☞ Lyset skal stråle over os i dag; for Herren er os født.

2.L.: Tit 3,4-7

Ev.: Luk 2,15-20

Juledag

1.L.: Es 52,7-10

☞ SI 98, 1.2-3b.3c-4.5-6

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse.

2.L.: Hebr 1,1-6

Ev.: Joh 1,1-18 eller 1,1-5.9-14

26. *rød.* Mandag. **STEFAN**, den første martyr (f).

Gl. Jul. pf.

L.: Ap.G 6,8.10; 7,54-60

☞ SI 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17.

☞ I dine hænder, Herre, befaler jeg min ånd.

Ev.: Matt 10,17-22

Bededag for de forfulgte kristne

27. *hvid.* Tirsdag. **JOHANNES**, apostel og evangelist (f)

Gl. Jul. pf.

L.: 1 Joh 1,1-4

☞ SI 97,1-2.5-6.11-12

☞ I retfærdige, glæd jer i Herren.

Ev.: Joh 20,2-8

28. *rød* Onsdag. **DE USKYLDIGE BØRN**, martyrer (f)

Gl. Jul.pf.

L.: 1 Joh 1,5—2,2

☞ SI 124,2-3.4-5.7b-8

☞ Vor sjæl slap fri som en fugl af fuglefængerens snare.

Ev.: Matt 2,13-18

29. *hvid.* Torsdag. **5.DAG I JULEUGEN.**

Gl. Jul.pf.

☞ SI 96,1-2a.2b-3.5b-6

☞ Himlen skal glæde sig, jorden juble.

L.: 1 Joh 2,3-11

Ev.: Luk 2,22-35

(Thomas Becket, biskop og martyr (†1170),

kan ihukømmes.)

30. *hvid.* Fredag. **DEN HELLIGE FAMILIE, JESUS,**

MARIA OG JOSEF (f) (I Ps).

☞ *Gl. Jul.pf.*

(Når festen falder på en hverdag, vælges enten 1. eller 2. læsning)

1.L.: Sir 3,2-6.12-14

☞ SI 128,1-2.3.4-5

☞ Lykkelig hver den, der frygter Herren og vandrer ad hans veje.

2.L.: Kol 3,12-21

Ev.: Matt 2,13-15.19-23

Ad libitum læsning til den Hellige Familie:

☞ SI 105, 1b-2.3-4.5-6.8-9.

☞ Han er Herren vor Gud, evigt husker han sin pagt.

2.L.: Hebr 11,8.11-12.17-19.

Ønsker du indbinding?

Nu er det tid til at bestille indbinding af Katolsk Orientering for årene 2014, 2015 og 2016.

Ønsker du et eksemplar af de tre årgange i flot indbinding?

Så kontakt venligst redaktionen **senest 31. januar 2017** på e-mail: redaktion@katolskoriering.dk eller tlf. 33 55 60 25.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp der gavner
www.vincentgrupperne.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

Bønnens Apostolat**December**

Generel intention: Børnesoldater – at den skandaløse brug af børnesoldater må ophøre verden over.

Missionsintention: Europa – at Europas befolkning må genopdage evangeliets skønhed, godhed og sandhed, som giver livet glæde og håb.

VI VII VIII IX X XI XII I II

**KØBENHAVNS
URMAGER VÆRKSTED**

MARTIN ELSIG LAURSEN

tilbyder reparation af alle slags ure:
Standure, vægure, lommeure eller armbåndsure
på vores eget værksted

Ved større ure henter og bringer vi.
Skift af batteri og rem, mens De venter

Lange-Müllers Gade 15. kld. 2100 København Ø
Tlf. 22 83 01 08
www.urmagerværkstedet.dk

**KATOLSK
INFOBUTIK****Katolske Bøger og Brugskunst**

Litteratur om spiritualitet, bøn, teologi m.m.
Samt kunstbøger, børnebøger, figurer, ikoner,
rosenkranse, smykker, gaveartikler, vægkors,
julekrybber, kristen julepynt, lys og meget mere...

Ryesgade 28 · 8000 Aarhus C
Tlf. 87307055
www.katolskinfobutik.dk

**Sankt Andreas
Bibliotek og
Antikvariat**

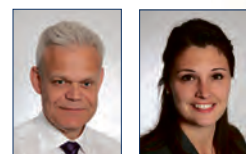
Åbningstider:
Mandag og Onsdag: 10-12 og 13-16
Tirsdag og Torsdag: 10-12 og 13-16.45
Fredag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten
i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften,
weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat yder støtte til den katolske kirkes arbejde i Danmark, blandt andet:

- Skoler
- Karitative foreninger
- Andre initiativer til styrkelse af katolsk tro og identitet

Ansøgninger til Krafts Legat til uddeling i 2017 skal være bestyrelsen i hænde **senest den 1. december 2016**. Ansøgningerne skal indeholde projektbeskrivelse, budget samt CVR-nr eller CPR-nr. Da alle tildelinger overføres elektronisk, skal ansøgningen også indeholde bankoplysninger

Fondens adresse er:

Krafts Legat
Formand Andreas Rude
Rosenvængets Sideallé 3, 3. th.
2100 København Ø.

Ansøgningerne vil blive samlet behandlet på bestyrelsens møde i december 2016, hvorefter ansøgerne får direkte besked.

Den Nordiske valfart til Lourdes**Valfart i 2017****Temaet:**

“Herren har gjort store ting imod mig”

Den 24. juli til 31. juli 2017
Indkvartering på Hotel La Solitude og
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Montpellier,
derfra videre med busser til Lourdes.
Halvdagsudflugt til Bartres.

Gejstlig medvirken fra Den Nordiske
Bispekonference og valfartspræst
Herbert Krawczyk SJ

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 7.750,- og omfatter fly, bus til/fra
lufthavn, ophold med fuld pension,
halvdagsudflugt til Bartres,
valfartshæfte mm.
Medhjælpere deltager til reduceret
pris og kun efter nærmere aftale og
godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:
Marianne Larsen: +45 51242390
E-mail: mastla@dsa-net.dk

Tilmeldingsfrist 1. april 2017

Den Nordiske Valfart til Lourdes

Fælles luthersk-katolsk erklæring underskrevet

”Guds gave om enhed mellem os skal lede samarbejdet og uddybe vor solidaritet”, hedder det i erklæringen.

Tekst: Niels Messerschmidt

LUND Pave Frans og præsidenten for Det lutherske Verdensforbund, biskop Munib Younan, underskrev som afslutning på mindehøjtideligheden for 500-året for reformationen i Lunds domkirke den 31. oktober en fælleserklæring. Heri beklager de to kirkesamfund den splittelse, der fulgte i reformationens kølvand, og man lover hinanden at fortsætte arbejdet mod større enhed.

”Halvtreds år med fortsat og frugtbar økumenisk dialog mellem katolikker og lutheranere har hjulpet os med at overvinde mange forskelle og har uddybet vor

fælles forståelse og tillid”, hedder det i erklæringen.

Forinden havde repræsentanter fra de to kirkesamfund på skift læst de fem forpligtelser (som er uddybet i fælleserklæringen gengivet herefter) højt under ceremonien i domkirken.

- De to kirkesamfund skal altid tage udgangspunkt i enheden og ikke i splittelse for derved at styrke det, de har til fælles, selv om forskellene lettere ses og opleves.

- De to kirkesamfund skal løbende lade sig forandre i mødet med det andet og af troens fælles vidnesbyrd.

- De to kirkesamfund skal atter forpligte sig til at stræbe efter synlig enhed, til sammen at uddybe, hvad det betyder i konkrete skridt, og til vedvarende at stræbe efter dette mål.

- De to kirkesamfund skal sammen genopdage kraften i evangeliet om Jesus Kristus i dag.

- Endelig skal de to kirkesamfund sammen vidne om Guds nåde i forkyndelse og tjeneste for verden.

Budbringere af Guds grænseløse kærlighed

Det var tale om et historisk møde, da pave Frans og repræsentanter for Det lutherske Verdensforbund i fællesskab mindedes 500-året for reformationens begyndelse i Lunds domkirke. Mødet markerede halvtreds års økumenisk dialog mellem de to kirkesamfund efter 2. Vatikankoncil, og det har bl.a. resulteret i offentliggørelsen af det fælles dokument *'Fra konflikt til fællesskab'* (2013). Dokumentet, som er

oversat til dansk af biskop Czeslaw Kozon, Erling Tiedemann og Hanne Gregersen, giver en fælles katolsk-luthersk fremstilling af reformationshistorien.

Som afslutning på mindehøjtideligheden i Lunds domkirke underskrev paven og præsidenten for Det lutherske Verdensforbund det fælles dokument, hvori man forpligter sig til at arbejde mod større enhed mellem de to kirkesamfund.

I fælleserklæringen hedder det:

”Med taknemmelige hjerter. Med denne fælleserklæring ønsker vi at udtrykke en glad taknemmelighed til Gud for dette øjeblik af fælles bøn i Lunds domkirke her på tærsklen til 500-året for reformationen. Halvtreds år med fortsat og frugtbar økumenisk dialog mellem katolikker og lutheranere har hjulpet os med at overvinde mange forskelle, og har uddybet vores gensidige forståelse og tillid. Samtidig har vi nærmet os hinanden gennem fælles tjeneste for vor næste *Fortsættes nedenunder* ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 16
25. november 2016 · 42. årgang

POST
PP
DANMARK

– ofte under lidelse og forfølgelse. Gennem dialog og fælles vidnesbyrd er vi ikke længere fremmede for hinanden. Vi har i stedet for lært at det, der forener os, er større end det, der adskilles os.

Fra konflikt til fællesskab. Mens vi er dybt taknemmelige for de åndelige og teologiske indsigter, som reformationen har bragt os, erkender og beklager vi samtidig foran Kristus, at lutheranere og katolikker har såret Kirkens synlige enhed. Teologiske uenigheder blev ledsaget af fordomme og konflikter, og religion blev anvendt til politiske formål. Vores fælles tro på Jesus Kristus og vores dåb kræver af os daglig omvendelse, hvor vi bilægger de historiske uoverensstemmelser og konflikter, der hæmmer ønsket om forsoning. Fortiden kan ikke gøres om, men det kan mindet, og hvordan den ihukommnes. Vi beder om lindring for vores sår og de minder, som skygger for vores syn på hinanden. Vi tager kraftigt afstand fra al had og vold, såvel tidligere som i dag, især som den kommer til udtryk i religionens navn. I dag hører vi Guds befaling om at bilægge alle konflikter. Vi erkender, at nåden har forløst os til at bevæge os mod fællesskab, hvilket Gud kalder os til.

Forpligtelsen til fælles vidnesbyrd. Idet vi bevæger os udover de historiske begivenheder, der har tyngt os, forpligter vi os til sammen at vidne om Guds barmhjertige nåde, som blev synlig i den korsfæstede og opstandne Kristus. Ihukommende, at måden vi forholder os til hinanden former vores vidnesbyrd om evangeliet, forpligter vi os til yderligere vækst i det fællesskab, som har sit udspring i dåben, ved at søge at fjerne de resterende forhindringer for at opnå

fuldt fællesskab. Kristus ønsker at vi bliver ét, for at verden skal tro (jf. Joh 17,21).

Mange medlemmer af vore trossamfund længes efter at modtage nadveren ved det samme bord som et konkret udtryk for fuld enhed. Vi oplever smerten hos dem, der deler hele deres liv, men ikke kan dele Guds forløsende nærvær ved nadverbordet. Vi erkender vores fælles pastorale ansvar for at imødekomme denne åndelige tørst og sult hos vores folk efter at være ét i Kristus. Vi længes efter at dette sår i Kristi legeme må blive lægt. Det er målet for vore økumeniske bestræbelser, som vi ønsker at fremme, også ved at forny vores engagement i den teologiske dialog.

Vi beder Gud om, at katolikker og lutheranere sammen må kunne vidne om Jesu Kristi evangelium, og inviterer menneskeheden til at høre og modtage den gode nyhed om Guds frelsergerning. Vi

beder Gud om inspiration, mod og styrke til, at vi sammen kan tjene og værne om menneskets værdighed og rettigheder, især de fattiges, at arbejde for retfærdighed og afvise alle former for vold. Gud kalder os til at være nær alle, der længes efter værdighed, retfærdighed, fred og forsoning. Navnlig i dag hæver vi vores røst for at bringe den vold og ekstremisme til ophør, som påvirker så mange lande og samfund, og utallige søstre og brødre i Kristus. Vi opfordrer lutheranere og katolikker til sammen at byde den fremmede velkommen, at hjælpe dem, der er tvunget til at flygte på grund af krig og forfølgelse, og at forsvare flygtninges og asylansøgere rettigheder.

Mere end nogensinde indser vi, at vor fælles tjeneste i denne verden skal udstrække sig til hele Guds skabelse, som lider under udnyttelse og virkningerne af en umættelig grådighed. Vi anerkender

fremtidige generationers ret til at nyde Guds verden i dens fulde potentiale og skønhed. Vi beder for en hjertets og åndens omvendelse, som på en kærlig og ansvarlig måde kan drage omsorg for skabelsen.

Én i Kristus. Ved denne gunstige anledning vil vi gerne takke vore brødre og søstre, som repræsenterer forskellige kristne fællesskaber og foreninger verden over, og som slutter sig til os i bøn. Idet vi gentager vor forpligtelse til at gå fra konflikt til fællesskab, gør vi det som en del af det ene Kristi Legeme, vi er blevet indlemmet i gennem dåben. Vi opfordrer vore økumeniske partnere til at minde os om vore forpligtelser og til at opmuntre os. Vi beder dem om fortsat at bede for os, vandre sammen med os og støtte os i at realisere de fromme forpligtelser, vi i dag giver udtryk for.

Et kald til verdens katolikker og lutheranere. Vi opfordrer alle lutherske og katolske sogne og menigheder til at være modige og kreative, glade og håbefulde i deres tilsagn om at fortsætte den store rejse, der ligger foran os. I stedet for fortidens konflikter skal Guds gave om enhed mellem os lede vort samarbejde og uddybe vores solidaritet. Ved at nærme os hinanden i troen på Kristus, ved at bede sammen, ved at lytte til hinanden, ved at leve Kristi kærlighed i vore relationer, ønsker vi katolikker og lutheranere at åbne os mod Den treenige Guds kraft. Forankret i Kristus og ved at vidne om ham fornyr vi vores vilje til at være trofaste budbringere af Guds grænseløse kærlighed til hele menneskeheden”.

Pave Frans og biskop Munib Younan fra Det lutherske Verdensforbund underskrev efter mindehøjtideligheden i Lunds domkirke en fælleserklæring, hvori de to kirkesamfund lover hinanden at fortsætte bestræbelserne mod større enhed. Foto: AP.